

anses erforderliga för att under krigstid bidra till att stärka svenska folkets intellektuella och moraliska motståndskraft. I enlighet härmed verkställdes en planläggning av lämpliga beredskapsåtgärder för hithörande försvarsverksamhet och skapades en organisation, avsedd att träda i funktion vid krig eller överhängande krigsfara. Till sektionen har knutits ett råd, sammansatt av företrädare för kulturella organisationer, varjämte en lokal organisation i form av läns- och kommunombud, upplysningsnämnder m. m. skapats. Organisationen har ansetts böra i lämplig utsträckning tagas i bruk även under nuvarande förhållanden, främst i syfte att vidmakthålla en god samhällsanda och en aktiv folkberedskap samt att bekämpa de tendenser i motsatt riktning, som kunde befaras komma att göra sig gällande i ett skärpt krisläge.

Anslagen för sektionens verksamhet ha utgjort:

1940/41 (tilläggsstat)	250,000	kronor
1941/42	60,000	»
1942/43	260,000	»
1943/44	200,000	»

För innevarande budgetår disponeras anslaget på följande sätt.

1. Kostnader för den centrala organisationen:			
a) arvode, bestämt av Kungl. Maj:t ..	kronor	15,000	
b) avlöningar till övrig personal m. m. »		44,750	
c) reseersättningar	»	5,000	
d) expenser och publikationstryck	»	30,000	kronor 94,750
2. Kostnader för ombudsorganisationen:			
a) länsombudskonferens	kronor	6,000	
b) ortsombudskonferenser, ersättningar för länsombudens porto- och telefonkostnader samt reseersättningar ...	»	18,000	» 24,000
3. Kursverksamhet			» 40,000
4. Framställning av kortfilmer			» 20,000
5. Övrig upplysningsverksamhet			» 21,250
			Summa kronor 200,000.

Statens informationsstyrelse har hemställt, att anslaget även för nästa budgetår måtte uppföras med 200,000 kronor. I motiveringen för anslags-
 äskandet anför styrelsen, att det är omöjligt att med någon visshet förut-
 säga, hur de utrikespolitiska förhållandena kunna komma att gestalta sig,
 men av allt att döma synes händelseutvecklingen nödvändig göra åtgärder
 från folkberedskapens sida till den inre frontens stärkande även under näst-
 kommande budgetår. Styrelsen fortsätter:

Omständigheterna peka i olika avseenden på fortsatta svårigheter för
 vårt lands försörjning, vilka kunna komma att medföra ökade påfrestningar
 för sammanhållningen mellan olika befolkningsgrupper. En inom stora kret-
 sar tydligt märkbar optimism beträffande krigets snara avslutning synes i
 icke ringa grad förbise de risker, som vårt land fortfarande är utsatt för
 och vilka alltjämt fordra omfattande beredskapsåtgärder av olika slag. Så-

lunda har kunnat konstateras, hurusom intresset för olika slag av frivilligt arbete för beredskapens upprätthållande försvagats. Organisationer för luftskydd, frivillig luftbevakning och annat frivilligt arbete för försvaret eller folkförsörjningen synas kämpa med ej ringa rekryteringssvårigheter. Framför allt torde denna inställning kunna komma att medföra minskat intresse för vårt försvar, varigenom försvarets nuvarande centrala ställning i vårt folks medvetande kan komma att rubbas. Möjligheterna att framgångsrikt föra vårt land genom krisen skulle säkerligen ökas av en fortsatt upplysningsverksamhet om vårt verkliga läge i utrikespolitiskt avseende och beträffande folkförsörjningen. Strävanden att vidga och fördjupa insikten om vårt lands yttre och inre läge synas därför styrelsen i hög grad nödvändiga.

Av nu anförda skäl har styrelsen ansett, att folkberedskapens verksamhet bör bibehållas vid sin nuvarande omfattning även under budgetåret 1944/45. Vissa smärre förändringar i medelsdispositionen finner styrelsen emellertid på grundval av de gångna årens erfarenheter vara erforderliga. Här om anför styrelsen följande.

Beträffande kostnaderna för den centrala organisationen (posten 1) ifrågasättes ingen ändring. Enligt styrelsens beräkningar skulle kostnaderna för detta ändamål sålunda upptagas till sammanlagt 94,750 kronor.

Beträffande ombudsorganisationen (posten 2) anser styrelsen att kostnaderna för länsombudskonferens, vilka huvudsakligen utgöras av rese- och traktamentsersättningar, böra beräknas till ett något större belopp än under innevarande budgetår. Den härför avsedda posten föreslås sålunda ökad med 1,000 kronor till 7,000 kronor. Medelsbehovet till ortsombudskonferenser m. m. antages förbli oförändrat, då det alltjämt finnes ett starkt behov av konferenser med ortsombuden i och för delgivning av informationer om landets yttre och inre läge. För fullföljande av sektionens syfte att verka för den inre frontens stärkande är denna upplysningsverksamhet enligt styrelsens mening ytterst betydelsefull. Vissa planer på utvidgning av densamma föreligga även, men någon höjning av det för löpande budgetår fastställda beloppet synes dock icke erforderlig. Genom ombudskonferenser i olika delar av landet beredes också sektionens ledning möjlighet till kontroll av och översyn över ombudsorganisationen och ombudens verksamhet. Det må framhållas, att ersättningar för länsombudens porto- och telefonkostnader samt reseersättningar ingå i det belopp, som avses för ortsombudskonferenser m. m. — Enligt det sagda skulle de sammanlagda kostnaderna för ombudsorganisationen uppgå till (7,000 + 18,000 =) 25,000 kronor.

Den kursverksamhet för upplysning om svenska värden (posten 3), som under innevarande år bedrivits, bör enligt styrelsens mening fortsättas. Verksamheten bygger för närvarande på studiekursen »Den svenska livsformen», som visserligen under de gångna åren haft stor spridning men fortfarande torde kunna vinna deltagare. Vissa planer på utnyttjande av studiematerialet på annat sätt liksom på viss omredigering av kursen föreligga. Med hänsyn härtill föreslås, att ett belopp av 10,000 kronor anvisas för berörda ändamål.

Därjämte ämnar folkberedskapssektionen vidtaga särskilda åtgärder i syfte att sprida kunskap om försvarets problem och härigenom bidra till försvars-

viljans stärkande. Det synes styrelsen angeläget, att sektionen beredes tillfälle att fullfölja denna verksamhet, som huvudsakligen kommer att bygga på kurser men även skall omfatta kompletterande föredrag, upplysningsskrifter m. m. Kostnaderna härför uppskattas till 20,000 kronor.

För kursverksamhet under nästkommande budgetår beräknas alltså $(10,000 + 20,000 =)$ 30,000 kronor, vilket innebär en minskning med 10,000 kronor.

Den av styrelsen bedrivna kortfilmsframställningen (posten 4) har under budgetåret pågått efter samma linjer som tidigare. Till följd av ökade framställningskostnader har det emellertid visat sig svårt att träffa överenskomelser med filmfirmorna på lika gynnsamma villkor som tidigare. Det är att förutse, att styrelsens ekonomiska medverkan för framställning av kortfilmer under kommande budgetår kommer att bli större i förhållande till de enskilda firmornas insats än tidigare. På grund därav föreslår styrelsen, att till framställning av kortfilmer anvisas ett med 10,000 kronor till 30,000 kronor förhöjt belopp, varvid förutsättes att kortfilmsverksamheten även i fortsättningen skall planläggas och utformas i samråd med sektionen för kulturell folkberedskap.

Jämte de nu nämnda specificerade arbetsformerna torde krävas en omfattande upplysningsverksamhet i övrigt (posten 5) genom broschyrer, skrifter, bildmaterial, föredrag m. m. För närvarande låta sig arten och omfånget av denna verksamhet svårigen bestämma; dock föreligga planer på fortsatt utgivande av broschyrer i aktuella frågor på utrikespolitikens och folkförsörjningens område, spridande av skrifter och annat material kring »Den svenska livsformen», utarbetande av aktuella översikter m. m. Speciella upplysningsskrifter rörande riksdagens, regeringens och förvaltningens arbete planeras. Självfallet måste upplysningsverksamheten på detta område bli beroende av den allmänna händelseutvecklingen och de behov av statlig information, som den kan komma att medföra. Styrelsen föreslår att till nu ifrågavarande ändamål beräknas ett belopp av 20,250 kronor, vilket innebär en minskning med 1,000 kronor i förhållande till det belopp, varmed posten är uppförd i gällande stat.

Departementschefen.

Åtgärder i det syfte, varom här är fråga, torde såvitt nu kan bedömas vara behövliga även under budgetåret 1944/45. Vid beräkningen av medelsbehovet för nästa budgetår måste beaktas, att på anslaget allttjämt förefinnes en betydande reservation. Enligt vad jag inhämtat, kan behållningen efter frånräknande av belopp, som äro disponerade för särskilda ändamål, beräknas till omkring 160,000 kronor. Större delen av detta belopp torde emellertid böra stå till förfogande för att användas för en intensifiering av ifrågavarande verksamhet, för den händelse ett oförutsett läge så skulle kräva. I runt tal 100,000 kronor torde böra reserveras för sådant ändamål. Återstoden av reservationen, omkring 60,000 kronor, torde kunna användas för nedsättning av det löpande anslaget för nästa budgetår. Anslaget torde sålunda kunna sänkas med 60,000 kronor till 140,000 kronor. Det torde liksom förut få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser rörande anslagets disposition.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Åtgärder för civil folkberedskap* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av .. kronor 140,000.

[235.] 3. Understöd åt anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar. Detta anslag sänktes år 1940 av statsfinansiella skäl från 252,000 kronor till 161,000 kronor. Då i anslaget inräknades ett belopp av 17,000 kronor till föreläsningsverksamhet inom försvarsväsendet, utgjorde sänkningen av anslagsmedlen till föreläsningsverksamheten i övrigt 108,000 kronor. På tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisades av 1940 års urtima riksdag ett särskilt anslag av 50,000 kronor till föreläsningar i krisfrågor. Något motsvarande anslag anvisades ej för budgetåret 1941/42, men för budgetåret 1942/43 beviljade riksdagen under förvarande anslag ett belopp av högst 50,000 kronor till föreläsningar i av krigstiden föranledda aktuella frågor, i samband varmed anslaget höjdes med 50,000 kronor till 211,000 kronor. Beloppet å 50,000 kronor skulle komma till användning för upplysningsverksamhetens bedrivande även på orter, där föreläsningsanstalter icke finnes, och utnyttjas av olika bildningsorganisationer i den utsträckning skolöverstyrelsen efter samråd med informationsstyrelsens sektion för kulturell folkberedskap ägde bestämma. För innevarande budgetår har sistnämnda anslagspost minskats till hälften, d. v. s. till 25,000 kronor. Samtidigt har riksdagen till föreläsningsverksamheten inom försvarsväsendet anvisat ytterligare 4,000 kronor. Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 190,000 kronor.

Skolöverstyrelsen har hemställt om höjning av anslagsposten till föreläsningar i av krigstiden föranledda aktuella frågor till dess tidigare belopp, 50,000 kronor. Härom har överstyrelsen anfört bland annat:

Det för innevarande budgetår anvisade beloppet av 25,000 kronor har disponerats så, att ett belopp av 5,000 kronor tilldelats arbetarnas bildningsförbund för anordnande av serieföreläsningar i av krigstiden föranledda aktuella frågor och återstoden efter ansökan fördelats mellan centralbyråerna och föreläsningsförbunden. I fråga om de senare har föreskrivits, att minst två tredjedelar av beviljat belopp skall användas för anordnande av föreläsningar antingen på orter, där lokala föreläsningsanstalter icke finnas, eller genom andra organisationer än dylika anstalter. Kommuner eller enskilda skola, i vad avser föreläsningar, som anordnas genom lokala föreläsningsanstalter, tillskjuta minst lika stort belopp som statsunderstödet.

Överstyrelsen anser, att anslaget till föreläsningar i av krigstiden föranledda aktuella frågor, om möjligt bör höjas till det tidigare beviljade beloppet, 50,000 kronor. Detta anslag är nämligen enligt överstyrelsens förmenande av betydelse särskilt därigenom att det kan användas för verksamhet även utom föreläsningsanstalterna. Härigenom kan på orter, där under normala tider lokala föreläsningsanstalter skulle kunnat få anslag, bildningsintresset hållas vid liv i avvaktan på bättre tider.

Styrelsen för föreläsningsförbundens riksorganisation har i en särskild skrift hemställt om höjning av anslaget med *dels* 25,000 kronor, att användas i främsta rummet till understöd åt nybildade föreningar, till höjt understöd åt avlägset belägna föreläsningsföreningar samt till understödjande av den föreläsningsverksamhet, som av föreläsningsförbunden bedrivs utanför för-

eningarna, dels ock 25,000 kronor för ökning av anslaget till föreläsningar i av krigstiden föranledda aktuella frågor. Styrelsen har anfört, att föreläsningens anslaget nedsatts i betydligt högre grad än andra anslag till det fria bildningsarbetet. Samtidigt hade föreläsningens föreningsanslag omkostnader på grund av stegrade resekostnader m. m. ökats. Styrelsen framhåller föreläsningarnas kulturella betydelse och föreningarnas insatser för folkberedskapens främjande.

Departement-
schefen.

Jag anser mig icke kunna tillstyrka den begärda höjningen utan förordar, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 190,000 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar*, för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 190,000, att i huvudsaklig överensstämmelse med de för budgetåret 1943/44 gällande grunderna och villkoren utgå i enlighet med de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t må äga meddela.

[236.] 4. **Understöd för anordnande av flyttande folkhögskolekurser.**

Till detta ändamål har för ett vart av nedan angivna budgetår anvisats följande belopp:

1928/30	1930/36	1936/37	1937/38	1938/39	1939/40	1940/42	1942/44
25,000	40,000	45,000	55,000	60,000	70,000	60,000	65,000

Bildningsförbundens och folkhögskolekursföreningarnas samarbetskommitté har hos skolöverstyrelsen hemställt, att överstyrelsen måtte förordna en anslagshöjning till 75,000 kronor. Kommittén har därvid anfört bland annat:

I alla län har bildningsfolket nu erfarit de flyttande folkhögskolekursernas stora värde som befrämjare av allvarligt studiearbete och deras stora förmåga att förena skilda riktningar i samarbete för bildningsmål. De bli därför alltmer efterfrågade. Kursplanerna uppta också i stor utsträckning särskilt aktuella ämnen till grundligare behandling, och de ha därför just nu en mycket stor uppgift att fylla.

Skolöverstyrelsen har tillstyrkt höjning av anslaget med 5,000 kronor. Överstyrelsen har anfört:

För innevarande budgetår söktes bidrag ur anslaget med sammanlagt 78,662 kronor till 199 kurser. Det tillgängliga anslaget har icke kunnat bidraga till anordnande av mera än 171 kurser. Det sökta beloppet överstiger sålunda med 13,662 kronor det för innevarande budgetår beviljade anslaget.

Såsom av det sagda framgår, är intresset för den ifrågavarande verksamheten alltjämt synnerligen stort. Under de första åren efter tillkomsten av förevarande anslag hade kursverksamheten mycket olika framgång i olika trakter. Efter hand synes denna form av folkbildningsarbete nu allt mer ha stabiliserats och tillvunnit sig allt större förtroende. Särskilt på vissa orter i landet, där annan bildningsverksamhet är svagt utvecklad eller helt saknas, ha dessa folkbildningskurser en stor betydelse.

Överstyrelsen finner den framgångsrika verksamheten väl motivera en höjning av anslaget till ifrågavarande ändamål. Med hänsyn till det nuvarande statsfinansiella läget anser sig överstyrelsen emellertid för närvarande icke böra hemställa om höjning av anslaget med mera än 5,000 kronor. Överstyrelsen vill framhålla, att på föregående budgetårs anslag på grund av militära inkallelser uppkom en besparing av cirka 1,300 kronor.

De flyttande folkhögskolorna utgöra en värdefull form av det fria folkbildningsarbetet. Det alltmer ökade intresset för denna bildningsverksamhet synes mig böra uppmuntras. Jag biträder därför skolöverstyrelsens förslag om höjning av anslaget med 5,000 kronor till 70,000 kronor. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departement-
schefen.

att såsom *Understöd för anordnande av flyttande folkhögskolekurser* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag

av kronor 70,000.

[237.] 5. **Bidrag till vissa bildningsförbund för organisations- och administrationskostnader.** Såsom bidrag till organisations- och administrationskostnader ha för budgetåret 1943/44 beviljats till arbetarnas bildningsförbund 35,000 kronor, till svenska landsbygdens studieförbund 7,000 kronor, till tjänstemännens bildningsverksamhet 4,500 kronor och till studieförbundet medborgarskolan 1,500 kronor eller sålunda ett sammanlagt anslag av 48,000 kronor. De tre förstnämnda bidragen sänktes av 1940 års lagtima riksdag men återuppfördes från och med budgetåret 1942/43 till de under budgetåret 1939/40 utgående beloppen, varjämte bidraget till tjänstemännens bildningsverksamhet år 1943 höjdes med 500 kronor. Bidraget till studieförbundet medborgarskolan har anvisats första gången för innevarande budgetår.

Bildningsförbunden ha vart för sig hemställt om höjning av bidragen med respektive 5,000 kronor, 5,000 kronor, 500 kronor och 1,500 kronor.

Arbetarnas bildningsförbund åberopar till stöd för en anslagshöjning sin på olika områden väsentligt ökade verksamhet, vilken medfört ökade utgifter. Förbundets utgifter för organisations- och administrationskostnader hade under budgetåret 1941/42 utgjort i runt tal 175,555 kronor. För nästa budgetår hade utgifterna beräknats till 175,000 kronor. Förbundets senast avslutade räkenskaper utvisade ett underskott av cirka 14,000 kronor. Förbundet ifrågasatte om ej bildningsorganisationerna under kristid hade än större betydelse än under normala tider. *Skolöverstyrelsen* har tillstyrkt bifall till den begärda anslagshöjningen.

Svenska landsbygdens studieförbund har för nästa budgetår beräknat de totala utgifterna för organisations- och administrationsverksamhet till 32,300 kronor. Såsom skäl för bidragshöjningen åberopar även detta förbund utvidgad verksamhet. Vidare betonas, att arbetet bedrives å orter, där högre skolundervisning icke kan erhållas. *Överstyrelsen* har tillstyrkt höjning av bidraget till förbundet med 1,000 kronor.

Tjänstemännens bildningsverksamhet har för nästa budgetår beräknat totalkostnaderna för organisation och administration till 27,800 kronor. *Överstyrelsen* har förordat det begärda anslaget.

Studieförbundet medborgarskolan har beräknat utgifterna under nästa budgetår till 26,950 kronor. *Överstyrelsen* har tillstyrkt höjning av bidraget till förbundet med 500 kronor.

Departementschefen.

Jag anser mig icke kunna tillstyrka en höjning av detta anslag för nästa budgetår utan förordar, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till vissa bildningsförbund för organisations- och administrationskostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 48,000.

[238.] 6. **Bidrag till verksamheten vid hemgårdar och studiehjem.** Med anledning av en vid 1941 års riksdag väckt motion anvisade riksdagen till »bidrag till hemgårdarnas verksamhet» för budgetåret 1941/42 under åttonde huvudtiteln ett anslag av 5,000 kronor, att av Kungl. Maj:t fördelas till de hemgårdar, som i främsta rummet befunes vara i behov av ett tillfälligt stöd från statens sida. Anslaget fördelades mellan fem till riksförbundet Sveriges hemgårdar anslutna hemgårdar.

I 1942 års statsverksproposition föreslogs, att ett statsanslag av 30,000 kronor skulle uppföras på riksstaten såsom »bidrag till hemgårdarnas verksamhet». Vid anmälan av denna anslagsfråga framhöll jag, bland annat, att, då hemgårdsrörelsens tyngdpunkt syntes ligga i dess verksamhet inom det fria folkbildningsarbetet, anslaget borde anvisas under åttonde huvudtiteln. Anslaget borde uppföras med ett maximerat belopp att fördelas av Kungl. Maj:t. Vid fördelningen av anslaget mellan de särskilda hemgårdarna borde, enligt vad jag vidare framhöll, särskilt avseende fästas vid dessas folkbildningsverksamhet bland ungdomen.

I motionen II: 55 föreslogs anslag till verksamheten vid både hemgårdar och studiehjem med 60,000 kronor. Riksdagen (skrivelsen nr 8, punkten 192) framhöll, att vid anslagets fördelning särskilt avseende syntes böra fästas vid i vilken utsträckning hemgårdarna inriktade sig på ungdomsvårdande verksamhet av folkbildande art. Med hänsyn härtill kunde riksdagen icke finna anledning föreligga att från understöd ur anslaget utesluta studiehjemen, vilka bedreve en med hemgårdarna i viss utsträckning likartad verksamhet. Riksdagen hade därför funnit, att jämväl studiehjemen efter omfattningen av den av dem bedrivna studieverksamheten borde komma i åtnjutande av statsunderstöd från anslaget. Riksdagen vore däremot icke beredd att av denna anledning höja anslaget utöver det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet.

Det för budgetåret 1942/43 anvisade anslaget fördelades sålunda, att understöd tilldelades den egentliga hemgårdsrörelsen till ett sammanlagt belopp

av 20,000 kronor samt studiehjem, tillhörande arbetarnas bildningsförbund och godtemplarorden, till belopp av respektive 8,500 och 1,500 kronor.

För innevarande budgetår anhöllo vederbörande sammanslutningar om väsentligt höjda understöd. I statsverkspropositionen föreslogs emellertid oförändrat anslag, vilket också blev riksdagens beslut. Anslaget, som från och med detta budgetår erhållit ovanstående rubrik, har fördelats på samma sätt som det för nästföregående budgetår anvisade.

Riksförbundet Sveriges hemgårdar har för nästa budgetår hemställt om ett understöd till hemgårdarnas verksamhet med 57,000 kronor eller så stort belopp som Kungl. Maj:t kunde finna skäligt. Riksförbundet anför bland annat.

Antalet till förbundet anslutna hemgårdar har nu ökats till 19 och nya äro under bildande. Enligt hemgårdarnas budgetförslag uppgår den sammanlagda beräknade bristen till omkring 110,000 kronor. Förbundet hemställer därför om ökning av anslaget. I den mån antalet hemgårdar växer bli de understödjande fonderna och stiftelserna allt mindre i stånd att tillgodose hjälpbehovet. Det synes önskvärt, att i medeltal 3,000 kronor beräknas per hemgård eller ialles 57,000 kronor, vilken summa sedan skulle fördelas av Kungl. Maj:t på de olika hemgårdarna.

Antalet deltagare i hemgårdarna utgör omkring 11,240.

Arbetarnas bildningsförbund har anhållit, att anslaget måtte höjas till förslagsvis 100,000 kronor. Förbundet har anført:

Även vid en begränsning till ett relativt litet antal studiehjem står det nuvarande anslagsbeloppet icke i rimlig proportion till de utgifter, studiehemmens folkbildningsverksamhet betingar. Möjligheterna för studiehemmen att göra en effektiv insats för en välbehövlig verksamhet bland ungdomen äro av ekonomiska skäl starkt begränsade. Ett starkare stöd skulle helt naturligt få stor betydelse för den fortsatta utvecklingen av denna verksamhet.

Godtemplarorden har begärt ett statsbidrag av 10,000 kronor för sina studiehjem och till stöd härför anført bland annat:

Förbundet upprätthåller 20 studiehjem, omfattande bibliotek, lärum och studiecirkelrum. Folkbildningsarbetet kommer givetvis i första hand men även andra behov, som tjäna ungdomens fostran, tillgodoses. Studiehemmen ekonomiseras i huvudsak genom studiecirkelnas hyresavgifter, vilka måste hållas i underkant och därför icke förslå till att bestrida alla studiehemmens omkostnader. Med hänsyn till hemmens stora betydelse för ungdomsarbetet måste bidrag av statsmedel för verksamhetens uppehållande anses motiverat.

Vidare har *K. F. U. M:s riksförbund* hemställt om bidrag till vissa K. F. U. M.-föreningars hemgårdar och studiehjem med 10,000 kronor jämte bidrag till riksstudieledare med 1,000 kronor.

Ifrågavarande riksstatsanslag är visserligen av ungt datum, men den ur anslaget understödda verksamheten är sedan länge beprövad och torde kunna betecknas som minst lika värdefull som övriga grenar av den fria folkbildningsrörelsen, vilka åtnjuta understöd från anslag under åttonde huvudtiteln. Det

nuvarande anslaget storlek möjliggör emellertid endast ett relativt obetydligt bidrag till varje enskild hemgård och studiehem. Jag anser mig därför böra föreslå, att anslaget för nästa budgetår höjes med 20,000 kronor. Av detta belopp synes en summa av 10,000 kronor böra avses för hemgårdarna, vilka därigenom skulle komma att tilldelas sammanlagt 30,000 kronor. Studiehems nuvarande andel i anslaget, 10,000 kronor, synes böra höjas till 20,000 kronor. Frågan om understöd åt K. F. U. M.-föreningarna för deras hemgårdar och studiehem torde böra närmare prövas vid anslagsfördelningen.

Anslaget torde således böra uppföras med 50,000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till verksamheten vid hemgårdar och studiehem* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag
av kronor 50,000.

[239.] 7. **Bidrag till undervisnings- och upplysningsverksamhet m. m. för nykterhetens främjande.** Till detta ändamål ha för nedannämnda budgetår utgått anslag med följande belopp:

1939/40	kronor 378,300
1940/41	» 239,800
1941/42	» 229,800
1942/43	» 242,100
1943/44	» 262,100.

Det för innevarande budgetår anvisade anslaget disponeras på sätt framgår av sid. 598 ff. i statsliggaren.

Vederbörande nykterhetsorganisationer ha hemställt om ökning av de till dem utgående understöden med sammanlagt 49,400 kronor. *Skolöverstyrelsens konsulent för nykterhetsundervisningen* och *skolöverstyrelsen* ha endast förordnat höjning av understödet till centralförbundets för nykterhetsundervisning föreläsnings- och instruktionsverksamhet, vilket enligt överstyrelsens förslag bör höjas med 2,300 kronor såsom bidrag till förbundets kostnader för ordnande av pensionsfrågan för dess direktör. Härom har överstyrelsen anfört:

Förbundet har ordnat direktörens pensionering genom en pensionsförsäkring, som tillförsäkrar befattningshavaren tjänstepension med 6,000 kronor per år från och med 65 års ålder, jämte änkepension samt invaliditetsersättning i händelse av varaktig arbetsoförmåga före pensionsåldern. Kostnaderna härför uppgå till 3,030 kronor per år, av vilket belopp befattningshavaren bidrager med 693 kronor och centralförbundet med 2,337 kronor. Vid beräkningen av befattningshavarens bidrag till pensionsavgiften har förbundet ansett detta böra fastställas till samma belopp, som enligt allmänna tjänstepensionsreglementet skall erläggas av tjänsteman i lönegrad A 26.

Överstyrelsen, som finner ordnandet av pensionsfrågan för direktören vara av stor vikt med hänsyn till önskvärdheten av att för befattningen i fråga kunna anställa och behålla en väl kvalificerad kraft, anser, att de betydelsefulla arbetsuppgifter, som statsmakterna anförtrott centralförbundet, väl moti-

vera en höjning av administrationsbidraget för centralförbundet. För egen del vill överstyrelsen förorda, att detta bidrag höjes med 2,300 kronor till 49,300 kronor.

Jag tillstyrker skolöverstyrelsens förslag om en höjning av detta anslag med 2,300 kronor och förordar således, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 264,400 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att såsom *Bidrag till undervisnings- och upplysningsverksamhet m. m. för nykterhetens främjande* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 264,400.

Departementsschefen.

[240.] 8. Folkliga musikskolan i Arvika: Understöd. 9. Folkliga musikskolan i Arvika: Stipendier. Dessa anslag utgå för innevarande budgetår med 12,000 kronor, respektive 1,500 kronor. Skolöverstyrelsen har föreslagit höjning av understödet med 2,000 kronor. Skolans styrelse har begärt en ökning av 3,000 kronor, då förbättring av vissa lärarlöner anses önskvärd och ökade medel till omkostnader m. m. behövas. Överstyrelsen erinrar om att understödet under budgetåren 1936/40 utgick med 15,000 kronor. Ehuru starka skäl anförts för en höjning av vissa lärarlöner, anser sig överstyrelsen icke nu kunna tillstyrka hela den begärda anslagsökningen. Överstyrelsen räknar med att en höjning av vederbörande landstings anslag och de frivilliga bidragen skola möjliggöra den önskade löneförbättringen. I fråga om stipendieanslaget ifrågasätter överstyrelsen ingen ändring.

Jag anser mig böra föreslå, att båda ifrågavarande anslag uppföras med oförändrade belopp. Om ökade medel äro oundgängligen erforderliga för skolans verksamhet, torde de i första hand böra tillskjutas genom höjning av de lokala bidragen. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för budgetåret 1944/45 anvisa
dels till *Folkliga musikskolan i Arvika: Understöd* ett anslag av kronor 12,000;
dels ock till *Folkliga musikskolan i Arvika: Stipendier* ett anslag av kronor 1,500.

Departementsschefen.

[241.] 10. Statens studielån: Studielånenämnden. 11. Statens studielån: Ersättning till postverket för dess bestyr med statens studielån, *förslagsanslag*. Dessa anslag äro uppförda med 6,500 kronor, respektive 6,000 kronor. Ur anslaget till nämnden utgå arvoden åt ordföranden med 1,000 kronor, åt envar av nämndens ledamöter med 750 kronor och åt sekreteraren med 2,000 kronor, varjämte till reseersättningar och expenser anvisats ett belopp av 500 kronor.

Den 29 juli 1943 har utfärdats ett nytt reglemente (nr 663) för utdelning av studielån från allmänna studielånefonden (jfr 1943 års statsverksproposition, kapitalbudgeten, bilaga 5, sid. 14). Enligt reglementet ha nämndens

arbetsuppgifter ökats. Sålunda har fördelningen av studielånen överflyttats från Kungl. Maj:t till nämnden samt nämnden övertagit uppgifterna att kungöra studielånen till ansökning lediga, tillhandahålla ansökningsblanketter och mottaga ansökningar.

På grund av de genom det nya reglementet införda förändringarna torde anslaget till nämnden böra höjas med 2,500 kronor till 9,000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser rörande anslagets disposition. Anslaget till ersättning åt postverket torde böra uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för budgetåret 1944/45 anvisa

dels till *Statens studielån: Studielånenämnden* ett anslag
av kronor 9,000;
dels ock till *Statens studielån: Ersättning till postverket*
för dess bestyr med *statens studielån* ett förslagsanslag
av kronor 6,000.

[242.] 12. **Statens biografbyrå: Avlöningar, förslagsanslag.** 13. **Statens biografbyrå: Omkostnader, förslagsanslag.** Dessa båda anslag äro uppförda med 63,300 kronor, respektive 4,800 kronor och disponeras på sätt framgår av statsliggaren, sid. 601 f. *Chefen för biografbyrån* har för nästa budgetår föreslagit höjning av avlöningsanslaget med 1,120 kronor och av omkostnadsanslaget med 1,200 kronor. I framställningen anföres bland annat:

För ordinarie tjänstemän beräknas ytterligare 500 kronor på grund av lönessuppflyttningar. Delposten till arvoden för suppleanter m. fl. bör höjas från 2,000 till 2,700 kronor. Den genom den ökade arbetskvantiteten och bedömningens växande svårighetsgrad nödvändiggjorda ökningen av suppleantarvodena har redan under det gångna budgetåret vållat, att ordinarie granskningsmännens suppleant ej kunnat fullt utfå arvode för sina tjänstgöringstimmar. Det förekommer sannolikt, att så i avsevärt ökad grad blir fallet under nu innevarande budgetår. Det är alltså icke timarvode som föreslås ökat utan möjligheten att av suppleanterna uttaga större antal tjänstgöringstimmar. Motsvarande arvoden ha tidigare varit vida högre, exempelvis för budgetåret 1926/27 över 3,000 kronor.

Icke-ordinarieposten torde kunna minskas med 100 kronor. För rörligt tillägg beräknas ytterligare 20 kronor.

En ökning av expensanslaget med 1,200 kronor torde vara ofrånkomlig. För budgetåret 1942/43 har Kungl. Maj:t beviljat överskridande av anslagsposten med högst 1,000 kronor. Det lär knappast kunna undvikas, att en liknande situation uppstår under detta budgetår. Filmtillförseln är mycket livlig. Under juli 1943 granskades sålunda 271,195 meter mot 260,820 meter i juli 1942 och 196,804 meter i juli 1939.

Departementschefen.

Arvodesposten i avlöningsstaten torde böra höjas med det av biografbyrån begärda beloppet av 700 kronor, emedan det ökade arbetet nödvändiggör anlitande av suppleanterna för granskningsmännen i större utsträckning än

tidigare. Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal bör i enlighet med byråns förslag minskas med 100 kronor. Dessa poster bära således upptagas med 21,220 respektive 3,100 kronor. I övrigt torde posterna i avlöningsstaten icke bära ändras. Anslaget bör således ökas med $(700 - 100 =) 600$ kronor till 63,900 kronor.

Den begärda höjningen av expensposten tillstyrker jag. Omkostnadsanslaget bör i enlighet härmed uppföras med ett belopp av $(4,800 + 1,200 =) 6,000$ kronor.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att
dels godkänna följande avlöningsstat för statens biografbyrå, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor 34,000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 21,220
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 3,100
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	» 5,580

Summa kronor 63,900;

dels till Statens biografbyrå: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av kronor 63,900;

dels ock till Statens biografbyrå: Omkostnader för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av kronor 6,000.

L. Gymnastiska centralinstitutet.

[243.] 1. **Gymnastiska centralinstitutet: Avlöningar, förslagsanslag.** Förevarande anslag är nu uppfört med 172,000 kronor. Beträffande personalförteckning och avlöningsstat med därtill hörande bestämmelser hänvisas till statsliggaren, sid. 603 f.

Direktionen över institutet har hemställt om följande förändringar, medförande nedan angivna anslagshöjningar:

a. inrättande av en befattning såsom tekniskt biträde i lönegraden A 7	kronor	4,000
b. inrättande av en befattning såsom vaktmästare, tillika mekaniker, i lönegraden A 7	»	4,000
c. höjning av bibliotekariens arvode från 700 kronor till 1,200 kronor	»	500
d. höjning av anslagsmedlen till arvoden åt övningslärare vid läroverk och andra läroanstalter	»	1,600
e. löneklassuppflyttningar för ordinarie tjänstemän	»	500

Summa anslagshöjning kronor 10,600.

Befattning såsom tekniskt biträde. *Direktionen* anför: Enligt vad *direktionen* inhämtat från byggnadsstyrelsen kan institutets nybyggnad för den fysiologiska institutionen tagas i bruk under nästa budgetår. För arbetet på denna institution behöver nyanställas ett tekniskt biträde. På det tekniska biträdet skulle ankomma utförandet av förekommande skriv-, registrerings- och bokföringsgöromål. Hon skulle därjämte biträda vid laboratoriearbetet. I första hand kan här nämnas det rutinmässiga utförandet av gasanalyser, avläsningar av instrument, titreringar, vägningar och annat enklare kemiskt arbete, övervakning av institutionens försöksdjur m. m. Med hänsyn till arbetets art torde befattningen som tekniskt biträde i likhet med vad fallet är vid motsvarande vetenskapliga institutioner böra hänföras till 7 lönegraden. Tjänsten torde böra beräknas redan från nästa budgetårs början, enär det är av stor betydelse, att befattningshavaren finnes tillgänglig under sista perioden av den nya institutionens inredning och utrustning.

Allmänna lönenämnden har icke haft något att erinra mot den för ifrågasvarande befattningshavare föreslagna löneställningen men har icke ansett tillräckliga skäl föreligga för att befattningen omedelbart inrättas såsom ordinarie. Lönenämnden har föreslagit, att befattningen tills vidare uppföres såsom extra ordinarie.

Befattning såsom vaktmästare, tillika mekaniker. För arbetet på den fysiologiska institutionen behöver även nyanställas en vaktmästare, tillika mekaniker, framhåller *direktionen*. Vid det vetenskapliga arbetet på den fysiologiska institutionen användes i stor utsträckning en omfattande och komplicerad apparatur. Dessa instrument kunna endast delvis inköpas. I stor utsträckning måste de nybyggas på institutionen eller anpassas efter de där förekommande särskilda arbetsuppgifterna. Härtill kommer den nödvändiga tillsynen och underhållet av den dyrbara utrustningen. För detta arbete erfordras en person med finmekanisk utbildning. Denne torde därjämte kunna utföra inom institutionen förekommande vaktmästargöromål. Med hänsyn till de särskilda kvalifikationer som krävas av denne vaktmästare torde den föreslagna tjänsten böra placeras i 7 lönegraden. Jämväl denna befattning torde av skäl, som angivits i fråga om befattningen såsom tekniskt biträde, böra beräknas från budgetårets ingång.

Allmänna lönenämnden har tillstyrkt *direktionens* förslag i fråga om befattningshavarens löneställning men föreslagit, att befattningen tills vidare uppföres såsom extra ordinarie.

Höjning av arvodet för bibliotekarien. Till bibliotekarien utgår för närvarande ett arvode av 700 kronor. Med hänsyn till bibliotekariens ökade arbetsbörda finner *direktionen* ett förhöjt arvode starkt motiverat. Svårigheter hade förelegat att med det nu utgående arvodet erhålla kompetent innehavare av befattningen. *Direktionen* hemställer därför, att arvodet måtte höjas till 1,200 kronor.

Höjning av anslagsmedlen till arvoden åt övningslärare vid läroverk och andra läroanstalter. Ur anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal utgår, bland annat, arvoden åt övningslärare vid läroverk och andra läroanstalter med 1,200 kronor. Detta belopp disponeras för närvarande för avlöning av de kvinnliga övningslärarna för de kvinnliga eleverna. Under senaste tid har ökat antal manliga elever medfört ökat behov av övningslärare. För närvarande äro för de manliga eleverna anställda fyra övningslärare med en sammanlagd tjänstgöring av 24 veckotimmar (6 veckotimmar var). Till dessa lärare utgår ingen ersättning. *Direktionen* anser, att ersättning bör utgå även till dessa och föreslår en ersättning av 400 kronor för 6 veckotimmar och läsår. Detta medför ett ökat anslagsbehov av 1,600 kronor, varför *direktionen* anhåller att förevarande anslagspost måtte höjas med nämnda belopp.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, ha goda skäl anförts för anställande vid gymnastiska centralinstitutets fysiologiska institution av ett tekniskt biträde och en vaktmästare, tillika mekaniker. Jag förordar, att denna institution i likhet med de fysiologiska institutionerna vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska institutet förses med dessa arbetskrafter. Jag har intet att erinra mot att befattningarna inrättas från och med ingången av nästa budgetår. Vad beträffar ifrågavarande befattningshavares löneställning anser jag, att befattningarna tills vidare böra placeras i lönegraden Ex 7. Vid bifall till vad jag sålunda förordat erfordras en anslagshöjning med i runt tal 7,400 kronor, varav 1,200 kronor för rörligt tillägg.

Departementschefen.

Förslaget om höjning av arvodet till bibliotekarien kan jag icke för närvarande tillstyrka. Anslagsmedlen till arvoden åt övningslärare vid läroverk och andra läroanstalter torde med hänsyn till vad direktionen anfört böra förstärkas med 1,200 kronor.

Med beaktande av vad jag sålunda anfört beräknar jag avlöningsanslaget för nästa budgetår till $(172,000 + 7,400 + 1,200 =) 180,600$ kronor.

I detta sammanhang vill jag erinra, att jämlikt § 19 förnyade stadgan för gymnastiska centralinstitutet (svensk författningssamling 1934: 350) icke ordinarie lärarbefattning i lek och idrott vid institutet tillsättes av Kungl. Maj:t på förordnande för en tid av fyra år. Sådant förordnande må för en och samma person två gånger förnyas för två år i sänder. Nämnda stadgande tillkom i samband med den av 1934 års riksdag beslutade omorganisationen av institutet. Medan dåvarande chefen för ecklesiastikdepartementet vid behandlingen av omorganisationsförslaget gav sin anslutning till ett förslag, att ifrågavarande lärare skulle beredas ordinarie anställning, ansåg riksdagen starka skäl tala för bifall till ett motionsvis framfört yrkande, att för hälften av lärarna skulle inrättas ordinarie tjänster under det att återstoden skulle beredas icke-ordinarie anställning. I enlighet därmed beslöt riksdagen, att ifrågavarande lärarbefattningar i gymnastik samt lek och idrott endast skulle tillsättas på förordnande samt att sådant förordnande finge innehavas av en och samma person under sammanlagt högst åtta år. Genom beslut den 29 januari 1943 har Kungl. Maj:t medgivit, att en av de icke-ordinarie lärarna i lek och idrott vid institutet, vilken vid utgången av läsåret 1942/43 innehåft sin lärarbefattning sammanlagt åtta år, finge utan hinder av bestämmelserna i § 19 nämnda stadga för ytterligare högst två år söka och innehava förordnande såsom lärare i lek och idrott vid institutet. Med hänsyn till riksdagens ställningstagande till det av Kungl. Maj:t framlagda omorganisationsförslaget i vad avser formen för ifrågavarande lärares anställning, har detta Kungl. Maj:ts beslut synts mig böra bringas till riksdagens kännedom.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för gymnastiska centralinstitutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

A v l ö n i n g s s t a t.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	69,700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	»	85,100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	13,700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	12,100

Summa kronor 180,600;

dels ock till Gymnastiska centralinstitutet: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av kronor 180,600.

[244.] 2. **Gymnastiska centralinstitutet: Omkostnader, förslagsanslag.**
 3. **Gymnastiska centralinstitutet: Materiel, böcker m. m., reservationsanslag.** Dessa anslag äro för närvarande uppförda med 18,300 kronor respektive 4,300 kronor.

Direktionen över institutet har icke ifrågasatt någon ändring beträffande omkostnadsanslaget men hemställt om höjning av materielanslaget med 1,000 kronor. I fråga om höjningen av materielanslaget har direktionen anfört:

Av materielanslaget beräknas 2,500 kronor till materiel i fysiologi. Vid inflyttning i den nya fysiologiska institutionen kommer laborationsverksamheten att avsevärt utvidgas. Kostnaderna för materiel komma därvid att stiga. Direktionen anser dock, att anslagsökningen tills vidare kan begränsas till 1,000 kronor, och anhåller därför att materielanslaget måtte höjas med 1,000 kronor.

Omkostnadsanslaget torde böra uppföras med oförändrat belopp. Med hänsyn till vad direktionen anfört finner jag mig böra tillstyrka en höjning av materielanslaget med 1,000 kronor till 5,300 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departementschefen.

att för budgetåret 1944/45 anvisa
dels till Gymnastiska centralinstitutet: Omkostnader ett förslagsanslag av kronor 18,300;
dels ock till Gymnastiska centralinstitutet: Materiel, böcker m. m. ett reservationsanslag av kronor 5,300.

[245.] 4. **Gymnastiska centralinstitutet: Stipendier.** 5. **Gymnastiska centralinstitutet: Särskild undervisning i idrott och gymnastik m. m.** Stipendieanslaget är uppfört med 3,000 kronor, anslaget till särskild undervisning med 4,500 kronor. *Institutets direktion* har icke ifrågasatt någon ändring beträffande förevarande anslag.

I likhet med direktionen ifrågasätter jag icke någon ändring av ifrågasatt anslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för budgetåret 1944/45 anvisa

Departementschefen.

dels till Gymnastiska centralinstitutet: Stipendier ett anslag av kronor 3,000;
dels ock till Gymnastiska centralinstitutet: Särskild undervisning i idrott och gymnastik m. m. ett anslag av kronor 4,500.

[246.] 6. **Gymnastiska centralinstitutet: Inredning och utrustning av institutets nybyggnad, reservationsanslag.** För uppförande av ifrågavarande nybyggnad, som påbörjades i maj 1942 och som omfattar huvudbyggnad, fysiologisk institution och gymnastiksalar med tillhörande utrymmen, har riksdagen hittills anvisat anslag på 2,340,000 kronor. I annat sammanhang ämnar jag föreslå, att anslag för nästa budgetår anvisas till fullbordande av byggnadsarbetena. Såsom framgår av propositionen 1943:132 beräknade byggnadsstyrelsen förra året med hänsyn till då rådande arbetsförhållanden, att byggnaderna skulle vara färdigställda, gymnastiksalarna våren 1944, huvudbyggnaden våren 1945 och fysiologiska institutionen våren 1946.

Direktionen över gymnastiska centralinstitutet framlade förra året kostnadsberäkningar, avseende inredning och utrustning av nybyggnaden och slutande på tillhopa cirka 334,000 kronor, varav 99,500 kronor utgjorde kostnader för fysiologisk och anatomisk utrustning. Byggnadsstyrelsen, som icke ingick på bedömning av direktionens beräkning av nämnda utrustningskostnader, beräknade efter föreslagna förenklingar och reduceringar totalkostnaden för inredning och utrustning av nybyggnaden till 269,055 kronor enligt följande:

	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
1) <i>Huvudbyggnad A.</i>				
Inredning	61,908			
Arkitektarvode	1,000		62,908	våren 1945
2) <i>Fysiologiska institutionen.</i>				
Inredning	19,413			
Arkitektarvode	500		19,913	våren 1946
3) <i>Gymnastiksalarna.</i>				
Ny inredning	53,000	53,000		
3 a) <i>Rum i anslutning till gymnastiksalarna.</i>				
Inredning	33,234		86,734	våren 1944
Arkitektarvode	500	33,734		
4) Fysiologisk utrustning			74,500	våren 1946
5) Anatomisk »			25,000	» 1946
				99,500
			Summa kronor 269,055.	

Med hänsyn härtill uppskattade byggnadsstyrelsen anslagsbehovet för inredning och utrustning av nybyggnaden under nedan angivna budgetår till följande belopp:

budgetåret 1943/44 för inredning av gymnastiksalar m. m.	kronor	87,000
» 1944/45 » » » huvudbyggnaden »		63,000
» 1945/46 » » » fysiologiska institutio-		
nen jämte fysiologisk och anatomisk utrustning »		120,000
	Summa kronor 270,000.	

För innevarande budgetår har riksdagen, i enlighet med vad i propositionen 1943:132 föreslagits, anvisat ett reservationsanslag av 87,000 kronor till in-

redning av gymnastiksalarna med tillhörande utrymmen. I anslutning härtill ifrågasatte riksdagen, huruvida icke med hänsyn till de otillräckliga och knapphändigt utrustade lokaler, som i institutets gamla byggnad stode till förfogande för den fysiologiska institutionen, nybyggnadsprogrammet skulle kunna medgiva ett tidigare färdigställande av den fysiologiska institutionen och dess utrustning.

Direktionen över institutet har — med förmålan att nybyggnaden kunde beräknas bli färdigställd redan under nästa budgetår — hemställt om anvisande för nämnda budgetår av ett anslag av 186,000 kronor, motsvarande hela det för inredning och utrustning av nybyggnaden återstående beloppet.

Enligt vad jag inhämtat ha de ifrågavarande byggnadsarbetena numera fortskridit så långt, att samtliga byggnader äro under tak, varjämte inrednings- och ledningsarbeten pågå. Byggnadsföretaget i dess helhet beräknas vara fullbordat hösten 1944. Med hänsyn härtill torde det för inredning och utrustning av huvudbyggnaden och fysiologiska institutionen erforderliga beloppet böra anvisas för nästa budgetår. Såsom av den lämnade redogörelsen framgår har byggnadsstyrelsen beräknat kostnaderna för inredning av huvudbyggnaden till 63,000 kronor och av fysiologiska institutionen jämte fysiologisk och anatomisk utrustning till 120,000 kronor, dock att byggnadsstyrelsen därvid icke ingått i bedömning av kostnaderna för den fysiologiska och anatomiska utrustningen. Enligt propositionen 1943: 132 fann jag mig kunna godtaga de föreliggande kostnadsberäkningarna i de delar, desamma varit föremål för byggnadsstyrelsens prövning. Beträffande kostnadsberäkningarna för fysiologisk och anatomisk utrustning ansåg jag en närmare granskning icke nödvändig, då det av direktionen härför beräknade beloppet icke skulle behöva anvisas förrän för budgetåret 1945/46. Efter företagen granskning av kostnadsberäkningarna i denna del har jag icke funnit anledning till erinran häremot. Med hänsyn till vad jag sålunda anført torde för nästa budgetår böra anvisas ett reservationsanslag av $(63,000 + 120,000 =)$ 183,000 kronor, avseende inredning av huvudbyggnaden och fysiologiska institutionen samt fysiologisk och anatomisk utrustning.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gymnastiska centralinstitutet: Inredning och utrustning av institutets nybyggnad* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av kronor 183,000.

Departementschefen.

M. Understöd åt vetenskap, vitterhet och konst m. m.

[247.] 1. Understöd för utgivande av tidskrifter, lärda verk och läroböcker, *reservationsanslag*. 2. Understöd för utgivande av Svenskt biografiskt lexikon, *reservationsanslag*. Till utgivande av tidskrifter, lärda verk och läroböcker ha under följande budgetår anvisats nedan angivna belopp:

1923/24	1924/30	1930/37	1937/40	1940/41	1941/42	1942/44
175,000	165,000	170,000	190,000	155,000	125,000	150,000.

Anmärkas må, att år 1932 vissa tidigare från särskilda anslag under huvudtiteln utgående understöd om tillhoppa 30,350 kronor sammanfördes med detta anslag, vilket medförde, att de för ändamålet tidigare utgående anslagsmedlen minskades från omkring 200,000 kronor till 170,000 kronor. Från detta anslag åtnjuta under innevarande budgetår 82 särskilda tidskrifter och andra periodiska publikationer, däribland Svenskt biografiskt lexikon, understöd, varjämte bidrag anvisats för utgivande av 8 särskilda arbeten.

Jag har ansett mig böra föreslå, att för nästa budgetår på riksstaten uppföres ett särskilt anslag till understöd för utgivande av Svenskt biografiskt lexikon. Denna publikation, vars första häfte utkom av trycket år 1917, åtnjöt ursprungligen understöd endast från enskilt håll. Alltsedan arbetet med verkets utgivande påbörjades, har redaktionen emellertid haft att kämpa mot betydande ekonomiska svårigheter, detta icke minst till följd av de stora kostnaderna för bearbetningen av det synnerligen rika material, som står verkets arbetarstab till buds. Det ekonomiska trångmålet ledde år 1931 till att utgivandet inställdes, sedan 10 delar, omfattande bokstäverna A—C och en del av D, utkommit. Ett initiativ till fortsatt utgivande av publikationen togs av det år 1936 bildade samfundet för Svenskt biografiskt lexikons utgivande. I skrivelse till Kungl. Maj:t den 14 november 1936 framhöll samfundets styrelse, att en förutsättning för verkets fortsatta utgivande vore, att av allmänna medel ett belopp av 25,000 kronor årligen ställdes till förfogande. Samfundet anhöll därför om ett årligt statsunderstöd av 15,000 kronor för ändamålet och begärde samtidigt ett årsanslag av 10,000 kronor från humanistiska fonden. Staten och nämnda fond ha sedan dess understött utgivandet med följande belopp:

	Staten, kronor	Humanistiska fonden. kronor
1937	15,000	10,000
1938	15,000	10,000
1939	15,000	10,000
1940	10,000	5,000
1941	10,000	10,000
1942	15,000	15,000
1943	15,000	12,000

Samfundets verksamhet står under inseende av vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien, som även utser två av samfundets styrelseledamöter. Redaktionsarbetet handhaves av en redaktionskommitté under ledning av docenten Bengt Hildebrand. Publikationens syfte och betydelse karakteriserades i 1936 års ovannämnda framställning av samfundet på följande sätt.

Verkets syfte är närmast att åstadkomma en generalinventering av de personliga krafterna inom den svenska nationens liv. Ett verk av denna art är en nödvändig ingrediens i varje högre utvecklad nationell civilisation och samtiden har en hel rad av biografiska lexika att uppvisa utanför Sverige. All slags historisk forskning har behov av att ständigt kunna utan dröjsmål finna nödvändiga och exakta, ur förstahandskällor hämtade data rörande de personer som spelat med i händelserna. Hela den stora bildade allmänhet som på de mest växlande områden deltar i det nationella kulturarbetet är i ständigt behov av kunskaper om dem som gjort avgörande eller betydelsefulla insatser däri. Utan kännedom om de ledande personligheterna i ett folks liv saknar det fortsatta samhälleliga arbetet en av sina viktigaste förutsättningar. En mångsidig och vederhäftig personhistorisk litteratur är därför alltid ett aktuellt krav, och ingenting kan i detta fall ersätta ett stort biografiskt lexikon, som syftar till relativ fullständighet och för de viktigaste personligheterna skänker verkliga monografier i koncentrerad form. Det tjänar i lika hög grad forskningen och den inhemska bildningen.

För egen del vill jag framhålla såsom min åsikt, att Svenskt biografiskt lexikon genom sin fullständighet och höga vetenskapliga standard i fullbordat skick kommer att utgöra en värdefull tillgång för vår andliga odling. Verket tillhör utan tvivel den kategori vetenskapliga publikationer, som förtjänar bidrag av statsmedel. Av naturliga skäl kan verkets utgivande fortskrida endast relativt långsamt. Med hänsyn härtill och då understödsbehovet synes komma att förbliva tämligen konstant under en lång följd av år, har jag ansett praktiska skäl tala för att ett särskilt riksstatsanslag uppföres för ändamålet. Anslaget, vilket torde böra betecknas såsom reservationsanslag, torde för nästa budgetår böra uppföras med samma belopp som för närvarande utgår för ändamålet, d. v. s. 15,000 kronor.

Anslaget till understöd för utgivande av tidskrifter, lärda verk och läroböcker utgick under budgetåren 1937/40 med 190,000 kronor. Trots ökade utgifter för utgivandet av de publikationer, som åtnjuta understöd från an-

slaget, har detta likväl sänkts, så att det för närvarande utgår med endast 150,000 kronor. Anslagssänkningen har vållat betydande svårigheter. Jag anser mig därför trots mitt i det föregående framställda förslag om utbrytande av anslaget till utgivande av Svenskt biografiskt lexikon till ett särskilt rikstatsanslag icke kunna förorda en ytterligare sänkning utan förordar, att ifrågavarande anslag uppföres med oförändrat belopp.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för budgetåret 1944/45 anvisa
*dels till Understöd för utgivande av tidskrifter, lärda verk
 och läroböcker ett reservationsanslag av kronor 150,000;
 dels ock till Understöd för utgivande av Svenskt biogra-
 fiskt lexikon ett reservationsanslag av kronor 15,000.*

[248.] 3. **Understöd åt inhemska skönlitterära författare av utmärkt förtjänst.** Från och med år 1908 ha till detta ändamål utgått särskilda, av riksdagen beviljade anslagsmedel, vilka av Kungl. Maj:t fördelats mellan därav förtjänta vitterhetsidkare dels såsom fasta, dels i form av för viss tid givna understöd. Anslaget, som från och med år 1920 till och med budgetåret 1936/37 utgått med 20,000 kronor, höjdes år 1937 till 25,000 kronor och år 1938 till 30,000 kronor. År 1940 sänktes anslaget till 16,000 kronor. Samtidigt indrogs ett under anslaget till svenska akademien uppfört belopp av 6,050 kronor till honorarier och understöd åt författare m. fl. Sedan budgetåret 1942/43 har anslaget utgått med 25,000 kronor.

Beträffande de under budgetåret 1943/44 från anslaget utgående understöden torde få hänvisas till handlingarna.

Departement-
schefen.

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt inhemska skönlitterära författare av
 utmärkt förtjänst* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag
 av kronor 25,000.

[249.] 4. **Understöd åt professorn K. O. Östergren för fortsatt utgivande av Nusvensk ordbok.** Alltsedan år 1920 har anslag av statsmedel utgått till docenten vid Uppsala universitet, numera professorn Olof Östergren för fullföljande och avslutande av hans arbete »Nusvensk ordbok». Det för ändamålet anvisade beloppet har sedan budgetåret 1930/31 utgjort 12,000 kronor, varav 8,000 kronor utgått såsom understöd åt Östergren och 4,000 kronor till teknisk hjälp vid ordbokens utgivning m. m. Professorn B. Hesselman har anhållit, att anslaget måtte för nästa budgetår utgå med oförändrat belopp. *Kanslern för rikets universitet* har gjort hemställan i samma syfte.

Vid behandlingen av anslagsfrågan för budgetåret 1940/41 (se 1940 års åttonde huvudtitel, sid. 274 f., och riksdagens skrivelse nr 8, sid. 46) förut-sattes, att ifrågavarande understöd icke skulle utgå för längre tid än till och med budgetåret 1945/46. Utgivandet av ordboken har fortskridit till bok-staven S (81:a häftet). För nästa budgetår synes anslaget böra utgå med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Understöd åt professorn K. O. Östergren för fort-satt utgivande av Nusvensk ordbok* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 12,000.

[250.] 5. **Understöd åt skriftställaren E. H. Thörnberg.** Till detta ändamål har för ettvarrt av budgetåren 1936/43 anvisats ett anslag av 3,000 kronor (jfr 1936 års åttonde huvudtitel, sid. 525 f.). Anslaget torde böra utgå även för nästa budgetår. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte före-slå riksdagen

att till *Understöd åt skriftställaren E. H. Thörnberg* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 3,000.

[251.] 6. **Understöd åt f. d. professorn, docenten P. V. Wieselgren.** Filosofie doktorn Per Väinö Wieselgren tillträdde år 1930 den av svenska staten bekostade professuren i svenska språket och litteraturen vid universi-tetet i Dorpat (Tartu) i Estland. Sedan han på grund av krigshändelserna måst lämna professuren, förordnades han år 1942 till docent i nordiska språk vid universitetet i Lund. För bedrivande av vetenskaplig forskning har Wiesel-gren sedermera erhållit understöd ur anslaget till extra utgifter och ur Lunds universitets reservfond.

Kanslern för rikets universitet har nu, under åberopande av framställningar från *professorerna K. G. Ljunggren och I. Lindquist* samt *humanistiska sek-tionen vid Lunds universitet*, hemställt, att Wieselgren måtte för budgetåret 1944/45 för vissa humanistiska forskningar erhålla anslag motsvarande den sammanlagda ersättning, som tillkommer en docentstipendiat. Av nämnda pro-fessorers framställning inhämtas följande.

Förutom statsunderstödet har Wieselgren vid två tillfällen erhållit större anslag ur universitetets reservfond för att bedriva vetenskaplig forskning och undervisning, varigenom hans understöd under vartdera av läsåren 1942/43 och 1943/44 kommit att uppgå till 7,000 kronor.

Då universitetets reservfond är avsedd att tillgodose tillfälliga behov, synes det mindre lämpligt att under en längre tid i följd anlita denna för Wiesel-grens räkning. Något docentstipendium finns för närvarande icke ledigt, och Wieselgren torde, så vitt nu kan bedömas, icke ha några utsikter att under de närmaste åren kunna erhålla något sådant. Under sådana omständigheter hemställa vi att Wieselgren tilldelas ett anslag för arbetsåret 1944/45 av unge-fär samma storlek som ett vanligt docentstipendium.

Som stöd härför kan utöver en hänvisning till Wieselgrens tidigare produktion på den isländska litteraturforskningens område särskilt följande anföras.

Wieselgren har under elva år beklätt en av svenska staten avlönad lärostol vid universitetet i Dorpat och utan eget förvållande blivit nödsakad att lämna denna. Han har under sin tid i Dorpat nitiskt verkat för att tillvarataga Sveriges kulturella intressen i Estland och lagt ned mycket arbete på att förbättra kontakten mellan de svenska och estniska folken. I detta sammanhang kan erinras om den stora svensk-estniska ordbok, som han utgivit, och den av honom redigerade skriftserien *Svio-Esthonica* (7 årgångar till 1943).

Wieselgren har genom långvariga arkivforskningar kunnat samla och i sista stund rädda ett stort material, som efter allt att döma är av betydande intresse för kännedomen om förbindelsen mellan Sverige och dess Östersjöprovinser i gången tid. Det är givetvis mycket önskvärt, att Wieselgren finge tillfälle att bearbeta detta material och fullfölja sina forskningar på detta område, av vilka flera frukter redan föreligga.

Wieselgrens undersökningar äro kanske i första hand av intresse för viktiga grenar av den svenska kultur-, litteratur- och lärdomshistorien. Såsom exempel på under den senaste tiden framkomna resultat av hans arbete på detta område kan nämnas hans edition (i *Nysvenska studier* 1942) av den viktiga 1600-talsdikten Bröllopsbeswärs ihugkommelse efter bland annat en av honom i Reval funnen handskrift och hans redogörelser i de senaste årgångarna av *Nordisk tidskrift för bok- och biblioteksväsen* för i Estland anträffade äldre svenska tryck, som saknas i svenska bibliotek. I den upplaga av Georg Stiernhielms samlade skrifter, som utgives av Svenska Vitterhetssamfundet, har Wieselgren hand om utgivandet av Stiernhielms brev och inlagor.

Wieselgren har även i Estland insamlat ett omfattande språkvetenskapligt material. I de senaste årgångarna av *Svio-Esthonica* har han publicerat omfattande bidrag till kännedomen om Runömålet. Hans samlingar omfatta även gamla svenska ortnamn i Estland, och det är givetvis mycket önskvärt, att detta för kännedomen om Estlands gamla svenskbygder synnerligen viktiga material kan bli vetenskapligt bearbetat.

Departementetschefen.

Sedan Wieselgren nödgats lämna sin professur vid universitetet i Dorpat (Tartu), har han fortsatt sin vetenskapliga gärning vid universitetet i Lund, där hans verksamhet hittills kunnat upprätthållas tack vare tillfälliga bidrag ur åttonde huvudtitelns anslag till extra utgifter och ur universitetets reservfond. Reservfonden bör emellertid icke belastas med utgifter för detta ändamål. Med anledning av den gjorda framställningen tillstyrker jag därför, att såsom understöd för nästa budgetår åt Wieselgren uppföres ett särskilt rikstatsanslag av 8,000 kronor, avsett att möjliggöra för honom att under denna tid fortsätta sin forskningsverksamhet vid universitetet. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser rörande anslaget.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt f. d. professorn, docenten P. V. Wieselgren* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag

av kronor 8,000.

[252.] 7. **Bidrag till föreningen Pietas.** Föreningen, vars ändamål är att åt framtiden i möjligast oskadade skick genom sakkunnigt utförd kon-

servering bevara våra äldre textila minnesmärken, har sedan år 1911 åtnjutit anslag under villkor, att föreningen till statens historiska museum med äganderätt överlämnar genom föreningens försorg utförda fotografier, register och beskrivning över behandlade föremål. Anslaget sänktes år 1932 av statsfinansiella skäl från 2,500 kronor till 1,000 kronor, vilket belopp sedan utgick till och med budgetåret 1941/42. För sistförflutna och innevarande budgetår har anslaget varit uppfört med 1,500 kronor. Föreningen erhöll därjämte för åren 1933—39 ett årligt bidrag av lotterimedel med 2,500 kronor.

Föreningen har anhållit, att anslaget måtte höjas till 3,000 kronor, därvid föreningen anfört bland annat följande.

Föreningens ateljé har så småningom utbildats till en centralanstalt för textilkonservering, där material och metoder utprovats under hänsynstagan- de till nyaste praktiska och vetenskapliga rön på området. Därjämte står föreningen ofta församlingar, museer och enskilda till tjänst med råd i fråga om textiliers vård m. m. Sedan år 1938 utför föreningen under överinseende av statens trofénämnd konservering av våra fantroféer. Över samtliga konserveringsarbeten föras protokoll, som jämte beskrivningar och fotografier överlämnas till statens historiska museum. I enlighet med de från början följda principerna har föreningen debiterat kyrkor och museala institutioner praktiskt taget självkostnadspris för utförda arbeten.

De av föreningens verksamhet föranledda allmänna kostnaderna ha uteslutande bestritts med statsanslag och lotterimedel. Bidraget av lotterimedel har emellertid på grund av ändrade bestämmelser angående dylika medels användande indragits.

För åren 1941—43 har föreningen i stället av styrelsen för Knut och Alice Wallenbergs stiftelse beviljats ett årligt understöd av 2,500 kronor. Detta understöd har emellertid formen av ett engångsanslag, varför möjlighet att få detsamma förnyat icke torde föreligga. Föreningens utgifter ha trots ytterlig sparsamhet stigit och uppgå för närvarande till 3,500 à 4,000 kronor för år. Inskränkningar i omkostnaderna äro praktiskt taget omöjliga med hänsyn till de låga lönerna och ringa omkostnaderna. Ytterligare beskränningar torde endast kunna ske genom entledigande av specialutbildad personal. Då för närvarande endast en mycket obetydlig förtjänst kan erhållas på privatbeställningar, är föreningen följaktligen uteslutande hänvisad till de anslagsmedel, som kunna erhållas av staten. Med hänsyn till det statsfinansiella läget och till det förhållandet att under de senaste två åren ett mindre överskott uppstått på rörelsen, anser sig dock föreningen nu böra begränsa sitt anslagsäskande till 3,000 kronor.

Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien har under framhållande av att föreningens verksamhet vore av stor betydelse för vården av landets bestånd av äldre textilier tillstyrkt föreningens framställning.

Vid min anmälan av motsvarande anslagsfråga i 1942 års åttonde huvudtitel (sid. 435) ansåg jag mig med hänsyn till föreningens värdefulla verksamhet och de stegrade materiellkostnaderna böra tillstyrka en höjning av förevarande anslag. På grund av att för åren 1941—43 ett årligt bidrag av 2,500 kronor ställts till föreningens förfogande av Knut och Alice Wallen-

Departementschefen.

bergs stiftelse fann jag mig dock icke behöva förorda större höjning av anslaget än till 1,500 kronor. Då emellertid föreningen numera icke synes kunna påräkna understöd från nämnda stiftelse, torde föreningen, därest densamma icke med hänsyn till sin ekonomiska ställning skall se sig ur stånd att i erforderlig omfattning fortsätta sin verksamhet, böra beredas ett väsentligt ökat statsanslag. Med hänsyn till vad föreningen anfört angående de av dess verksamhet föranledda kostnaderna finner jag mig böra tillstyrka en höjning av förevarande anslag med 1,500 kronor till 3,000 kronor.

Under återopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till föreningen Pietas* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 3,000.

[253.] 8. **Bidrag till vetenskapliga observationer under den totala solförmörkelsen i Sverige år 1945, reservationsanslag.** *Vetenskapsakademien* har i sina anslagsaskanden för nästa budgetår hemställt, att ett belopp av 15,100 kronor måtte ställas till akademiens förfogande såsom bidrag till en av Stockholms observatorium planerad expedition till Norrland för anställande av vetenskapliga observationer under den totala solförmörkelsen den 9 juli 1945. Till stöd härför har akademien återopat en av föreståndaren för Stockholms observatorium, professorn B. Lindblad gjord framställning i ämnet. Härjämte har *prefekten för astronomiska observatoriet vid universitetet i Uppsala*, professorn G. Malmquist och *föreståndaren för astronomiska observatoriet vid universitetet i Lund*, professorn K. Lundmark gjort framställning om anvisande av statsanslag av 8,600 kronor respektive 11,000 kronor till bestridande av kostnaderna för av ifrågavarande observatorier planerade vetenskapliga expeditioner i samma syfte.

De ifrågavarande framställningarna ha tillstyrkts av *kanslern för rikets universitet*.

Föreståndaren för Stockholms observatorium yttrar:

Den 9 juli 1945 inträffar i Sverige en total solförmörkelse. Den smala region, inom vilken förmörkelsen är total, det s. k. totalitetsbältet, kommer utifrån Atlanten, när norska kusten nära polcirkeln vid 66,5° nordlig bredd och går därefter in på svenskt område vid 66° nordlig bredd. Förmörkelsens centrallinje skär Vindelälven nära Sorsele, går sedan mellan denna älv och Skellefteälven över Bastuträsk och passerar kusten nära Bjurö klubb strax söder om Skellefteå. Denna stad ligger inom totalitetszonen. Den totala förmörkelsens varaktighet på svenskt område i en ort på centrallinjen är något över en minut, i genomsnitt en minut och sex sekunder, och totalitetszonens bredd är omkring 87 km.

På grund av fenomenets stora vetenskapliga betydelse är det synnerligen angeläget, att möjlighet kan beredas Stockholms observatorium att företaga en expedition till totalitetszonen för observationer under förmörkelsen. De sällsynta tillfällen, då en total solförmörkelse äger rum, äro av största betydelse för vissa viktiga frågor angående solens fysik, som icke kunna stu-

deras under vanliga förhållanden. Hit höra särskilt problemen angående solens korona och kromosfär samt solatmosfärens s. k. omvändande skikt. Det sistnämnda skiktets linjerika emissionsspektrum kan endast iakttagas under några få sekunder vid början och slutet av en total solförmörkelse. Detta spektrum är av mycket stort vetenskapligt intresse genom de upplysningar det ger angående grundämnenas frekvens och de allmänna fysikaliska förhållandena vid solytan.

Under innevarande århundrade ha två totala solförmörkelser ägt rum i vårt land, nämligen åren 1914 och 1927. Särskilt den förstnämnda förmörkelsen gav rika vetenskapliga resultat, den andra var betydligt kortvarigare och erbjöd därför mindre möjligheter till observation, vilka dock av ett antal expeditioner omsorgsfullt utnyttjades. Efter den nu år 1945 instundande förmörkelsen inträffar i vårt land under detta århundrade ännu en total solförmörkelse år 1954, men därefter dröjer det ända till år 2126, innan någon total solförmörkelse åter äger rum i Sverige. Det är därför av största vikt för vår astronomiska forskning, att båda dessa under vårt århundrade återstående förmörkelserna omsorgsfullt utnyttjas på ett sätt som är värdigt vårt lands vetenskapliga ställning och traditioner. Förmörkelsen den 9 juli 1945 har inom vårt land en tillräckligt lång total fas för att vara gynnsam även för utforskning av solkoronans ljussvaga partier, och solens höjd över horisonten, omkring 36° , är även tillfredsställande. Härtill kommer, att i de trakter genom vilka totalitetsbältet löper, och särskilt i området nära östersjökusten, utsikterna för gynnsam väderlek äro stora, såsom framgår av statistiska data angående väderleksförhållandena under juli månad.

De av observatoriets personal planerade arbetena vid förmörkelsen äro i huvudsak följande:

Fotometri i olika färger av solkoronans yttre och inre delar.

Spektralanalytisk undersökning av koronan, kromosfären och det omvändande skiktet. Beträffande det sistnämnda skiktets spektrum, det s. k. »flash spectrum», planeras en kinematografisk upptagning. En preliminär sådan upptagning utfördes med gott resultat vid förmörkelsen 1927.

Undersökningar i olika färger av koronans polarisation samt polarimetriska observationer av flashspektrum. För dessa arbeten komma vid observatoriet konstruerade instrument av ny typ att för första gången prövas vid en solförmörkelse.

Instrumentutrustningen för expeditionen kommer att bestå dels av vissa på observatoriet befintliga instrument, som äro så beskaffade, att de med fördel kunna transporteras till observationsorten, dels av vissa nödvändiga kompletteringar till dessa instrument, som måste nyanskaffas. I de sistnämnda ingår bland annat en mindre filmkamera för upptagning av flashspektrum samt ett antal linser, speglar och prismor av olika slag.

Då en del av de ovan nämnda instrumenten icke ha egen montering, måste ett antal stativ av speciell art anskaffas för dessa instruments uppställning. Ett sådant stativ måste ha ett axelsystem, varigenom instrumentets inriktning kan följa solen i dess skenbara rörelse på himlen. Ehuru flera instrument i regel kunna sättas på samma stativ, torde åtminstone tre sådana stativ behöva tillverkas.

För instrumentens uppställning behövas ett antal smärre betongfundament. Till skydd för vind under observationerna fordras för de större instrumenten några enkla träskjul med takluckor.

För instrumentens betjäning under observationerna erfordras ett rätt avsevärt antal observatörer och medhjälpare, varför expeditionens personal inalles torde komma att omfatta minst 8 personer. För personalens resor till och från observationsorten beräknas tredje klass järnvägsbiljett och samma klass sovvagn. I och för instrumentens uppställning och andra förberedelser torde i genomsnitt erfordras, att personalen befinner sig på platsen under minst en veckas tid. Då ett par av de i expeditionen deltagande komma att vara studenter, som biträda i egenskap av assistenter, har för dessa ett sammanlagt arvode av 300 kronor beräknats.

De beräknade kostnaderna för expeditionen ställa sig i sammanfattning sålunda:

Optisk och fotografisk instrumentell utrustning	kronor 6,000
Rörliga axelsystem med tillbehör	» 4,500
Fundament och träskjul	» 2,000
Frakter	» 700
Resor	» 750
Uppehälle för personalen	» 850
Arvoden för tillfälliga assistenter	» 300

Summa kronor 15,100.

Prefekten för astronomiska observatoriet vid universitetet i Uppsala har anfört:

Observatoriets avsikt är att sända en expedition på 5 man för att på lämplig plats inom totalitetszonen fotografiskt bestämma koronans ljusstyrka för olika våglängdsområden. Programmet har valts med hänsyn till den omständigheten, att under nuvarande förhållanden någon ny anskaffning av större instrument ej kan ifrågakomma. Observationerna äro avsedda att utföras med tre av observatoriets instrument: spegelteleskopet, nya astrografen och lilla refraktorn. Sistnämnda instrument behöver emellertid förses med nytt axelsystem jämte urverk. Dessutom är det nödvändigt att anskaffa en sensitometer för intensitetsbestämningarna.

Kostnaderna hava beräknats enligt följande specifikation:

Axelsystem, urverk, sensitometer	kronor 4,000
Fundament och träskjul	» 2,000
Frakter	» 700
Resor	» 750
Traktamenten	» 850
Handräkning	» 300

Summa kronor 8,600.

Föreståndaren för astronomiska observatoriet vid universitetet i Lund har anfört bland annat:

Uppgiften för den planerade expeditionen från Lunds observatorium skulle bli att dels med astrograf dels med något mindre teleskop och dels med ett par filmkameror söka erhålla fotografiska upptagningar av solkoronan av sådant slag att dessa skulle kunna fotometriskt evalueras och lämna nya bidrag till kännedom om solkoronans fotometri och uppbyggnad i rymden. De med filmkameror erhållna bilderna kunna därjämte användas för allmänna strukturstudier och belysa frågan om de eventuellt mycket snabbt skeende förändringarna i solkoronans struktur.

Expeditionen avser även att erhålla möjlighet att sända upp en eller två observatörer i flygmaskin för allmänna iakttagelser och för fotografiska studier av solkronan. Detta blir särskilt värdefullt, därest ogynnsamt väder skulle komma att råda under förmörkelsen.

Vidare har planerats samarbete med en tränad konstnär som på grund av egna iakttagelser och erhållna fotografiska bilder samt genom samarbete med expeditionens astronomer kan framställa en strukturstudie i färg över solkronan. En direkt färgfotografering av denna är även planerad med ett mindre instrument.

Observatoriets astrograf har redan blivit använd under tvenne solförmörkelseexpeditioner. En filmkamera bör anskaffas, då den torde bli av värde också för framtida arbeten i Lund.

För utförandet av de olika uppgifterna erfordras ett antal observatörer och medarbetare, så att expeditionens personal bör omfatta minst tio personer. För de nödiga förarbetena får man beräkna att den större delen av personalen befinner sig på observationsorten två veckors tid i förväg. De beräknade kostnaderna för expeditionen ställa sig på följande sätt:

Inköp av filmkamera	kronor 3,000
Rörliga axelsystem med tillbehör	» 2,800
Fundament och träskjul	» 1,700
Frakter	» 900
Resor	» 1,100
Uppehälle för personalen	» 1,100
Arvoden för tillfälliga assistenter	» 400

Summa kronor 11,000.

De vetenskapsmän, vilka stå såsom initiativtagare till i ärendet föreliggande förslag, ha, såsom av den lämnade redogörelsen framgår, ansett synnerligen önskvärt, att tillfälle beredes den astronomiska forskningen att vetenskapligt utnyttja den sommaren 1945 i Sverige inträffande totala solförmörkelsen. De förslag, som i sådant syfte framlagts, avse anordnande av tre skilda vetenskapliga expeditioner till olika orter i den trakt av vårt land, där observationer kunna anställas. Ett samordnande av dessa expeditioner till en expedition, förlagd till en observationsort, lär icke låta sig göra med hänsyn till den därvid uppkommande ökade risken för att de tillämnade undersökningarna vid mindre gynnsam väderlek helt misslyckas.

Enligt vad jag inhämtat, torde solförmörkelsen komma att göras till föremål för vetenskapliga observationer i flera av de länder, där dylika äro möjliga. Att därvid ett samarbete de olika ländernas vetenskapsmän emellan kommer till stånd får anses vara av allra största vikt för ernående av ett tillfredsställande vetenskapligt resultat. Enligt vad jag erfarit är ett dylikt samarbete att förvänta. De från svensk sida ifrågasatta vetenskapliga undersökningarna komma vid sådant förhållande icke blott att tjäna vårt eget lands astronomiska forskning utan även att utgöra ett led i en internationell vetenskaplig observationsserie.

Med hänsyn till vad i ärendet anförts finner jag mig böra giva min anslutning till föreliggande förslag om anvisande av statsanslag för ifrågava-

Departementsschefen.

rande svenska observationer. Mot de framlagda kostnadsberäkningarna, slutande på tillhoppa ($15,100 + 8,600 + 11,000 =$) 34,700 kronor, har jag icke funnit anledning till erinran. Förevarande anslag torde alltså böra uppföras med 34,700 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till vetenskapliga observationer under den totala solförmörkelsen i Sverige år 1945* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av .. kronor 34,700.

N. Diverse.

[254.] 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond, *förslagsanslag*. 2. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Uppsala universitets delfond, *förslagsanslag*. 3. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Lunds universitets delfond, *förslagsanslag*. 4. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Karolinska sjukhusets delfond, *förslagsanslag*. Dessa anslag äro nu uppförda med respektive 4,457,000 kronor, 744,000 kronor, 308,000 kronor och 824,000 kronor. Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för budgetåret 1944/45 anvisa
dels till Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:
Byggnadsstyrelsens delfond ett förslagsanslag
 av kronor 4,706,000;
dels till Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:
Uppsala universitets delfond ett förslagsanslag
 av kronor 712,000;
dels till Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:
Lunds universitets delfond ett förslagsanslag
 av kronor 317,000;
dels ock till Ersättning till statens allmänna fastighets-
fond: Karolinska sjukhusets delfond ett förslagsanslag
 av kronor 801,000.

[255.] 5. Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark, *förslagsanslag*. Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 2,200 kronor. Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet under rubriken För flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört i ämnet hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark* för budgetåret 1944/45 anvisa ett
förslagsanslag av kronor 12,000.

[256.] 6. **Sveriges anslutning till baltisk-geodetiska kommissionen, förslagsanslag.** Åren 1924 och 1925 ingingo flertalet Östersjöstater på förslag av Finlands regering en konvention om inrättande av en permanent baltisk-geodetisk kommission, vars uppgift skulle vara dels vetenskaplig, särskilt studium av landhöjningen, dels praktisk, nämligen att söka åstadkomma överensstämmelse mellan Östersjökartorna. Sverige skall till bestridande av kostnaderna för kommissionen, vars säte är förlagt till Helsingfors, lämna årligt bidrag med 500 dollars. För ändamålet har riksdagen alltsedan år 1926 anvisat anslag, för innevarande budgetår uppfört med 2,100 kronor. Sedan några år tillbaka är kommissionens arbete huvudsakligen inriktat på bearbetning och publicering av tidigare insamlade uppgifter. Enligt vad jag inhämtat har kommissionens verksamhet visserligen försvårats under kriget men icke stagnerat. Anslaget synes även för nästa budgetår böra bestämmas till 2,100 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges anslutning till baltisk-geodetiska kommissionen* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 2,100.

[257.] 7. **Sveriges anslutning till vissa internationella vetenskapliga sammanslutningar, förslagsanslag.** Alltsedan år 1926 har utgått anslag till bestridande av kostnaderna för detta ändamål. Anslaget, som för budgetåret 1939/40 var uppfört med 7,300 kronor, är nu upptaget till 3,200 kronor och disponeras på sätt framgår av sid. 608 i statsliggaren. Anledningen till att posten till årsavgifter betecknas förslagsvis är dess beroende av fluktuationer i valutaförhållandena. Vid beräkningen av denna post har man utgått från det för budgetåret 1940/41 anvisade beloppet, 6,900 kronor, vilket var beräknat för normala förhållanden, och därifrån dragit avgiften till unionen för geodesi och geofysik, omkring 4,000 kronor (980 dollars), då denna sammanslutning är den enda, som av sagt sig anspråk på årsavgiftens erläggande.

Vetenskapsakademien har hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår. *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien* har beträffande den i anslaget ingående årsavgiften till union académique internationale, liksom i anslagsäskandena för innevarande budgetår, framhållit, att det under nuvarande politiska förhållanden icke vore möjligt för akademien att avgöra, huruvida unionen kunde fortsätta sin verksamhet. Då det å andra sidan heller icke vore lämpligt, att akademien anmälde sitt utträde, borde oförändrat anslagsbelopp beräknas för nästa budgetår.

Då det icke kan förutses, huruvida under nästa budgetår komma att framställas krav på årsavgifter i större utsträckning än som skett de senaste åren, torde anslaget böra fortfarande uppföras med det nuvarande beloppet. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges anslutning till vissa internationella vetenskapliga sammanslutningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av kronor 3,200.

[258.] 8. **Bidrag till svenska institutet i Rom m. m.** Till detta institut utgick under åren 1929/38 statsunderstöd huvudsakligen av lotterimedel. År 1938 uppfördes bidraget såsom anslag under åttonde huvudtiteln (en utförlig redogörelse för institutet och dess verksamhet återfinnes i propositionen 1938: 112). År 1940 nedsattes anslaget från det på huvudtiteln uppförda beloppet av 55,000 kronor till 40,000 kronor, vilken åtgärd huvudsakligen föranledde, att föreståndarens ortstillägg bortogs och hans anslag till resor m. m. beskars samt att stipendierna till en arkitekt och för resa till Grekland indrogos. Påföljande år vidtog en ytterligare anslagssänkning med 3,000 kronor, vilken genomfördes huvudsakligen på så sätt, att stipendierna till läroverkslärare indrogos. Sedan budgetåret 1941/42 har anslaget varit uppfört med 37,000 kronor. Dispositionen av anslaget framgår av sid. 608 f. i statsliggaren.

Institutets styrelse har hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Därest förhållandena så medgiva, torde förevarande anslag böra utgå även för nästa budgetår. I vart fall synes anslaget böra kvarstå på riksstaten. Någon ändring av anslagsbeloppet ifrågasätter jag icke för närvarande. Kungl. Maj:t torde böra äga möjlighet att inom anslagets ram medgiva de förändringar beträffande anslagets disposition, som kunna föranledas av krigsförhållandena. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till svenska institutet i Rom m. m.* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 37,000.

Departementschefen.

[259.] 9. **Främjande av internationellt-kulturellt samarbete genom studentutbyte.** För detta ändamål uppfördes på riksstaten för budgetåren 1938/40 ett anslag av 32,000 kronor och för budgetåret 1940/41 ett anslag av 18,000 kronor. Det reducerade beloppet visade sig dock vara otillräckligt, varför ytterligare medel anvisades dels ur åttonde huvudtitelns anslag till extra utgifter, dels ur det under tredje huvudtiteln uppförda anslaget till upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige. För budgetåret 1941/42 anvisades från upplysningsanslaget och åttonde huvudtitelns anslag till extra utgifter för ändamålet tillhopa 21,300 kronor. För budgetåret 1942/43 uppfördes i riksstaten för ändamålet ett anslag av 5,000 kronor, vilket anslag för innevarande budgetår höjts till 6,800 kronor.

De ifrågavarande medlen ha använts till stipendier åt studerande från vissa europeiska länder i syfte att bereda dem tillfälle till studier vid svenska universitet och högskolor. Stipendier beviljas i princip endast under förutsättning, att vederbörande land bereder motsvarande förmåner för svenska

studerande vid högskolor inom detta land. Beträffande de motiv, som legat till grund för anslagets beviljande, hänvisas till 1938 års åttonde huvudtitel, sid. 564 ff.

Kungl. Maj:t har den 7 maj 1943 medgivit, att 11 stipendier av ifrågavarande slag må utgå under innevarande budgetår. Av dessa äro 2 à 1,700 kronor avsedda för studerande från Danmark och 2 med samma belopp för studerande från Finland. De för innevarande budgetår anvisade anslagsmedlen, 6,800 kronor, skola i första hand anlitas för utbetalande av sistnämnda 4 stipendier.

Svenska kommittén för nordiskt-akademiskt samarbete och styrelsen för Sveriges förenade studentkårer ha i gemensam framställning hemställt om en höjning av anslaget för nästa budgetår med 5,200 kronor till 12,000 kronor. Till stöd härför har kommittén framhållit, dels att under förevarande anslag syntes böra beräknas medel för ytterligare 2 stipendier, avsedda för studerande från Norge, vilka såsom flyktingar vistas i Sverige, dels ock att stipendiebeloppen borde höjas från nuvarande 1,700 kronor till 2,000 kronor. *Kanslern för rikets universitet* har tillstyrkt framställningen.

Departementschefen.

För budgetåren 1942/44 ha med hänsyn till rådande förhållanden stipendier icke utgått till studerande från Norge. I likhet med kommittén finner jag önskvärt, att den ifrågavarande stipendieverksamheten åter utsträcker sig till jämväl studerande från detta land. Jag tillstyrker därför, att under förevarande anslag medel beräknas för ytterligare 2 stipendier, avsedda för studerande från Norge, vilka redan uppehålla sig i Sverige. Något krav på reciprocitet synes icke böra uppställas såsom villkor för dessa stipendiens utgående. I enlighet med kommitténs förslag torde stipendiebeloppen böra höjas till 2,000 kronor. För nästa budgetår torde sålunda medel böra anvisas för 6 stipendier à 2,000 kronor, avsedda för 2 studerande från Danmark, 2 från Finland och 2 från Norge. För den stipendieverksamhet i övrigt, som möjligen kan komma att äga rum, torde medel kunna ställas till förfogande i annan ordning. Förevarande anslag torde alltså för nästa budgetår böra höjas från ($4 \times 1,700 =$) 6,800 kronor till ($6 \times 2,000 =$) 12,000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 5,200 kronor. Följaktligen hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Främjande av internationellt-kulturellt samarbete genom studentutbyte* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 12,000.

[260.] 10. **Främjande av nordiskt-kulturellt samarbete, reservationsanslag.** I riksstaten för innevarande år finnes uppfört ett anslag av 6,000 kronor såsom bidrag till svenska kommittén för nordiskt-akademiskt samarbete. För nästa budgetår ha anslag äskats för nedannämnda ändamål.

Bidrag till kommittén för nordiskt-akademiskt samarbete. Nämda kommitté bildades under våren 1936 på initiativ av föreningarna Norden för främjande av det nordiska akademiska samarbetet. Den består dels av ledamöter, utsedda av kanslern för rikets universitet, styrelsen för den svenska föreningen Norden och styrelsen för Sveriges förenade studentkårer, dels ock av rektorerna för de icke under kanslersämbetet lydande högskolorna såsom representanter för dessas lärarpersonal. Motsvarande kommittéer ha bildats i Danmark, Finland och Norge.

Alltsedan år 1937 har anslag utgått såsom bidrag till kommittén. Anslaget är avsett att möjliggöra föreläsningar av vetenskapsmän från övriga nordiska länder vid svenska universitet och högskolor samt, om förhållandena det medgiva, även gruppresor av svenska högskolestuderande till de övriga nordiska länderna. Verksamheten är ömsesidig, i det att samtliga nordiska länder brukat ställa medel till förfogande för motsvarande ändamål. Såsom bidrag till kommittén har för nedannämnda budgetår anvisats följande belopp:

1937/38		kronor 3,000
1938/42		» 5,000
1942/44		» 6,000

Kommittén har hemställt, att statsbidraget för nästa budgetår måtte höjas med 4,500 kronor till 10,500 kronor. Till stöd härför har kommittén anfört:

I sitt utlåtande nr 3/1943 i anledning av väckt motion om utredning angående upprättande av ett nordiskt universitet har första kammarens första tillfälliga utskott nyligen uttalat den uppfattningen, att livligare förbindelser mellan de nordiska ländernas studenter och akademiska lärare än nu rådande böra åvägabringas. I den följande riksdagsdebatten underströks också denna uppfattning.

Beträffande det för budgetåret 1942/43 beviljade statsanslaget har från de svenska universitetens och högskolornas sida visats lika stort intresse som föregående år. Anledningen till det stora intresset för inbjudandet av nordiska föreläsare torde främst vara det avbrott i det övriga internationella vetenskapliga samarbetet, som förorsakats av kriget. Kommittén förutsätter därför, att ett minst lika stort intresse kommer att föreligga även under följande läsår.

Kommittén vill i detta sammanhang framhålla, att till Kommittén för nordisk akademisk Samarbejde i Danmark årligen utgår en »statsbevilling» av 10,500 kronor. Vid beviljandet av detta anslag har man från dansk sida visserligen icke formellt krävt reciprocitet men likväl utgått ifrån att anslag till motsvarande storlek skulle beviljas även i Sverige. Detta anslag får av den danska kommittén disponeras icke bara för inbjudan av föreläsare och för gruppresor utan även som stipendier till danska studenter för studier vid övriga högre nordiska lärosäten.

Vid tredje allmänna studentkonferensen i Stockholm den 17—den 20 februari 1943 uttalade konferensen i sin resolution i nordiska frågor önskvärdheten av att det svenska statsanslaget för nordiskt akademiskt samarbete höjdes, så att det komme i nivå med det danska. Kommittén har redan tidigare haft anledning framhålla, att det även ur utrikespolitiska synpunkter syntes föreligga starka skäl för att det svenska statsanslaget utginge med förhöjt belopp

eller till samma storlek som det danska. Detta är särskilt fallet, därest statsanslaget, liksom fallet är beträffande det motsvarande danska, skulle få användas icke bara till anordnande av föreläsningar av vetenskapsmän från övriga nordiska länder vid svenska universitet och högskolor och till anordnande av gruppresor av studenter vid sagda läroanstalter till de övriga nordiska länderna *utan även* som resestipendier för att underlätta svenska studenter studier i grannländerna. Beträffande vissa medicinska fakulteter finnes för närvarande även formell rätt att tillgodoräkna sig genomgångna kurser m. m. Kommittén har under det gångna läsåret erhållit ett flertal ansökningar, främst från medicine kandidater, med anhållan om resestipendier på mindre belopp (omkring 300 kronor) för att täcka reseutgifter och vissa andra nödvändiga merutgifter för studier vid andra nordiska universitet. Då kommittén tyvärr icke haft några medel för detta ändamål, ha ansökningarna icke kunnat bifallas, vilket kommittén mycket beklagar, icke minst med hänsyn till den synnerliga önskvärdheten att sådana besök just för närvarande komma till stånd. Detta är så mycket viktigare, som på grund av förhållandena några gruppresor icke kunnat anordnas.

Kanslern för rikets universitet har avstyrkt den ifrågasatta anslagshöjningen.

Bidrag till svenska föreningen Norden för den av föreningen anordnade lektoratsverksamheten i danska och norska språken. Såsom bidrag till undervisning i danska och norska språken vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter utgick under budgetåren 1930/33 ett extra anslag av 3,000 kronor med rätt för dem som meddelade undervisningen — de vid Stockholms högskola tjänstgörande lektorerna i nämnda språk — att från det under åttonde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar åtnjuta resekostnads- och traktamentsersättning. För budgetåren 1933/37 upptogs av statsfinansiella skäl icke något motsvarande anslag. I anledning av väckta motioner anvisade 1937 års riksdag för ändamålet ett anslag av 3,000 kronor, vilket jämväl utgick för budgetåren 1938/40. Efter sistnämnda budgetår ha medel för ändamålet icke anvisats.

I skrivelse den 30 september 1943 har *styrelsen för svenska föreningen Norden* anhållit, att Kungl. Maj:t måtte till föreningens förfogande ställa ett belopp av 30,000 kronor för den av föreningen vid svenska läroanstalter anordnade lektoratsverksamheten i danska och norska språken och litteraturen. Över ifrågavarande framställning ha yttranden avgivits av *kanslern för rikets universitet* och *skolöverstyrelsen*.

Till stöd för sitt förslag har *föreningen* anfört följande.

Föreningen har alltsedan år 1928 upprätthållit ett danskt och ett norskt lektorat med full tjänstgöring vid svenska läroanstalter. Från och med innevarande läsårs ingång har upprättats ytterligare ett norskt lektorat. Lektoratens innehavare ha sin tjänstgöring förlagd med en mindre del till universitet och högskolor och med en större del till allmänna läroverk, flickskolor, kommunala mellanskolor, seminarier och folkhögskolor. Den förstnämnda tjänstgöringen innefattar föreläsningar och språkkurser, företrädesvis för studerande i nordiska språk. Den sistnämnda tjänstgöringen omfattar besök efter bestämd plan vid skolorna i landet, därvid lektorerna vid varje skola

hålla fyra språklektioner och därpå ett sammanfattande föredrag berörande respektive lands språk eller litteratur.

Då den språkliga gemenskapen i Norden är grundläggande för den nordiska samhörigheten, är betydelsen av denna verksamhet ur de allmänna nordiska samarbetssträvandenas synpunkt uppenbar. Lektoratsverksamheten utgör kärnan i den omfattande nordiska verksamhet, som föreningen Norden bedriver på skolans fält. Denna insats har ock i utomordentligt hög grad uppskattats av skolorna. Lektorernas besök innebär hjälp för lärarna att bedriva dem påvilande undervisning och utgör en livgivande stimulans för lärare och elever.

Verksamheten står under överinseende av föreningen Nordens skolnämnd. Ordförande i nämnden är för närvarande f. d. undervisningsrådet Nils Hänniger, och nämnden är sammansatt av representanter från de olika skolformerna. Vid utarbetande och genomförande av den årliga arbetsplanen äger intimt samarbete rum med skolöverstyrelsen.

Lektorerna avlönas för närvarande med 6,500—7,000 kronor per läsår, varjämte de under sin tjänstgöring som reselektorer utanför vissa stationsorter uppbära reseersättning och dagtraktamente. Hela årskostnaden för innevarande läsår för de tre lektorerna beräknas till omkring 25,000 kronor. Under årens lopp — inberäknat innevarande läsår — har föreningen för denna gren av sin verksamhet svarat för en sammanlagd kostnad av omkring 200,000 kronor. Därtill komma betydande indirekta kostnader genom arbetet med lektoratens dagliga ledning.

Under vissa perioder, åren 1930—33 samt 1937—40, ha smärre statsbidrag utgått till vart och ett av de då befintliga två lektoraten. I samband därmed bestredos av statsmedel lektorernas resekostnader och dagtraktamenten.

De gångna åren ha varit en försöksperiod för inhämtande av erfarenheter om behovet och om verksamhetens utformning. Verksamheten har därvid visat sig vara lämpligt anordnad och har givit mycket goda resultat. Men den har samtidigt befunnits vara alldeles otillräcklig. Rektorer och lärare beklaga, att uppehållen mellan lektorernas besök vid skolorna ha varit för långa. I vissa avlägsna landsdelar ha skolor under den gångna perioden fått mottaga endast något enstaka besök av endera lektorn. Undervisningen har måst inskränka sig till att avse endast de högsta klasstadierna. Folkskolan har lämnats helt utanför verksamheten. Allt mera enträget ha önskemål från skolornas sida framförts, att verksamheten måtte utvidgas. Föreningen Nordens skolnämnd har på grund därav hemställt, att styrelsen måtte vidtaga åtgärder för anställande av flera lektorer.

Styrelsen för föreningen Norden finner för sin del en utvidgning av verksamheten erforderlig genom anställande av flera infödda lektorer än de tre nu tjänstgörande. Skulle behovet fullt tillgodoses, krävdes en betydande ökning av antalet. Styrelsen finner sig emellertid böra för närvarande stanna vid ett förslag om inrättande av ytterligare två lektorat, varigenom dock någon förstärkning ernås. Av dessa lektorat borde ett vara danskt och ett norskt, utan att man för framtiden binder sig vid denna fördelning. Det bör i detta sammanhang icke förtigas, att i den svenska skolvärlden gjort sig gällande ett starkt intresse för anställande även av en infödd finsk lektor, som kunde förmedla kunskaper rörande Finlands språk, litteratur och kulturella förhållanden. Denna fråga kommer måhända att mogna snabbare än man nu anar.

Föreningen Norden finner sig emellertid icke kunna i fortsättningen bära

hela bördan att i längden bekosta de nuvarande lektoraten, än mindre de ytterligare behövliga. Här måste förutsättas verksamt bistånd från statsmakternas sida. Föreningen har så mycket större förhoppning att så skall ske, som denna verksamhet avser en praktisk insats i de nordiska samarbetssträvanden, till vilka statsmakterna i olika sammanhang förklarat sin anslutning. Föreningens omkostnader för lektoraten ha hittills bestritts av fondmedel, gåvor, vinstmedel av föreningen Nordens lotteri samt skolornas avgifter, de senare i regel utgörande 25 kronor för lektorns undervisning under 5 timmar. Så länge dessa inkomster stå till buds, torde föreningen kunna svara för en kostnad av omkring 20,000 kronor. Tillkomma tvenne nya lektorat och lektorernas lön fixeras till 7,000 kronor samt deras resor utvidgas, får man räkna med en omkostnad i det hela av omkring 50,000 kronor. Detta innebär, att i statsbidrag till den utvidgade institutionen kräves ett belopp av 30,000 kronor årligen. En lämplig beräkningsgrund vore måhända, att statsbidrag tills vidare utginge med tre femtedelar av årskostnaden för varje lektorat med begränsning till fem lektorat och med högst 6,000 kronor för varje, varvid iakttages, att bidragen icke avse administrationskostnader.

Föreningen Norden är beredd att fortfarande påtaga sig uppgiften att ordna och leda lektoratsverksamheten. Därvid förutsättes, att intim samverkan i fortsättningen får och bör äga rum med skolöverstyrelsen. Skolöverstyrelsen har allttjämt ägnat föreningens lektoratsverksamhet varmt intresse och trofast stöd. Därest statsmakterna åtaga sig hela kostnaden för lektoraten, bör givetvis skolöverstyrelsen helt omhändertaga verksamheten, och det råder intet tvivel därom, att även i sådant fall syftet blir väl tillgodosett. Den nuvarande anordningen är emellertid prövad och fungerar väl. Genom att lektorernas verksamhet dagligen ledes och följes av föreningens expedition med dess kvalificerade tjänstemän, har den kunnat smidigt anpassas efter skolornas önskemål. Föreningen är därigenom också i stånd att lämna sådana anvisningar, att lektorerna på ledig tid kunna ute i landet göra sina insatser i det allmänna nordiska upplysningsarbetet, bland annat genom föredrag inom folkbildningsväsendet.

Kanslern har i sitt förutnämnda utlåtande yttrat:

Den lektoratsverksamhet, för vars fortsatta bedrivande föreningen Norden nu begär statsbidrag, har omfattat icke blott skolor utan också i viss utsträckning universitet och högskolor. Sålunda ha universitetet i Lund och Stockholms och Göteborgs högskolor kunnat delvis ombesörja undervisning i norska och danska språken genom föreningen Nordens lektorer. Vid Uppsala universitet finnes anslag på riksstaten för en lektor i danska språket och litteraturen. Undervisning i norska språket och litteraturen har jämväl sedan åtskilliga år meddelats av infödd norsk lärare, men kostnaderna för denna undervisning ha bestritts dels med en mindre kursavgift och dels med anslag från humanistiska sektionens docentstipendiefond.

Från de synpunkter jag har att företräda är ett statsanslag till föreningen Norden för nu ifrågavarande önskemål synnerligen väl motiverat. Då kostnaderna för lektorernas avlönande endast till en del äro betingade av deras undervisning vid universitet och högskolor, torde det icke ankomma på mig att yttra mig om det begärda statsbidragets storlek. Men jag hemställer att, därest statsbidraget beviljas, detta sker under förutsättning att den hittillsvarande av föreningens lektorer bedrivna undervisningen vid universitet och högskolor upprätthålles samt utsträcket att omfatta även undervisningen i norska vid Uppsala universitet.

Skolöverstyrelsen har anfört bland annat.

Det torde vara uppenbart, att en fullt tillfredsställande undervisning i danska och norska språken vid våra skolor i regel icke kan meddelas utan tillgång till infödda assistenter. Den assistentundervisning genom reselektorer, som sedan år 1928 organiserats och till större delen bekostats av föreningen Norden, har därför varit av mycket stort värde. På grund av föreningens begränsade tillgångar har emellertid verksamheten icke kunnat få önskvärd omfattning, något som tydligt nog kan framgå därav, att en lektor under ett läsår hittills kunnat meddela undervisning endast i ungefär 100 klassavdelningar, under det att enbart de allmänna läroverken för närvarande inrymma mer än 2,100 klassavdelningar. Kostnadsskäl ha också gjort, att avlägsna orter icke i samma utsträckning som mer centralt belägna platser kunnat påräkna assistentundervisning. Överstyrelsen finner fördenskull ur pedagogisk synpunkt väl motiverat, att verksamheten utökas på sätt föreningen Norden föreslagit. Då vidare de danska och norska lektorernas besök i skolorna på skilda orter måste anses ha mycket stor betydelse för den nordiska samhörighetens främjande, vill överstyrelsen tillstyrka bifall till föreningens ansökan om ett årligt statsanslag av 30,000 kronor till av föreningen anordnad assistentundervisning i danska och norska språken.

Under de tidigare perioder, då statsbidrag utgått till danska och norska lektorers assistentundervisning, planlades undervisningen av överstyrelsen. Emellertid har föreningen Norden vid övriga tillfällen helt ombesörjt organisationsarbetet och därunder vunnit värdefulla erfarenheter av verksamhetens ändamålsenliga planläggning. Överstyrelsen finner därför lämpligt, att föreningen alltjämt genom sin skolnämnd handhar verksamheten, något som också avsevärt bidrager till att nedbringa kostnaderna för statsverket. Dock förutsätter överstyrelsen därvid, att planläggningen av varje termins assistentundervisning skall godkännas av överstyrelsen, att lektorerna skola vara pliktiga att ställa sig till efterrättelse de närmare föreskrifter rörande sin undervisning, som kunna komma att utfärdas av överstyrelsen, samt att föreningen efter varje lästermin till överstyrelsen ingiver kortfattad berättelse över verksamheten och i övrigt lämnar de upplysningar, som överstyrelsen finner skäligt infordra.

Vad beträffar de grunder, efter vilka statsbidrag bör beräknas, finner överstyrelsen mest rationellt, att ett visst belopp, förslagsvis tio kronor, utgår för varje undervisningstimme, varvid i överensstämmelse med tidigare praxis en föreläsning räknas lika med två undervisningstimmar, dock att statsbidrag vid fullt utbyggd organisation med fem reselektorer under ett år icke må överstiga 30,000 kronor. Det förutsättes därvid, dels att någon avgift från skolorna icke upptages för sådan undervisningstimme, för vilken statsbidrag utgår, dels att verksamheten rättvist fördelas på olika delar av landet, så att även avlägsna orter komma i åtnjutande av densamma.

Inrättande av nordiska docentstipendier. *Kanslern för rikets universitet* har i skrivelse den 12 november 1943 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte för 1944 års riksdag framlägga förslag om anvisande av 25,800 kronor till tre nordiska docentstipendier, ett vart om 8,600 kronor. Till stöd för sin framställning har kanslern anfört:

Genom Kungl. Maj:ts beslut den 9 december 1938 erhöll kanslersämmbetet i uppdrag att verkställa utredning, avseende vidgat samarbete mellan

universitet och högskolor i Norden. På grund av nämnda uppdrag gjordes vissa förberedande undersökningar rörande ett par av de frågor, som syntes i första hand böra upptagas till lösning. På grund av krigsutbrottet hösten 1939 och det händelseförlopp, som successivt medförde först Finlands, därefter Danmarks och Norges indragande i krig, mötte hinder för utredningens fullföljande. Först efter fredens återställande kan ett fritt meningsutbyte i dessa frågor med representanter för de nordiska grannländernas universitet äga rum. Ett sådant internordiskt samråd är så mycket hellre nödvändigt som åtskilliga av de åtgärder, vilka förtjäna övervägas för främjande av ett akademiskt samarbete, böra grundas på reciprocitet.

Emellertid äro icke alla hithörande spörsmål av den art att deras behandling nödvändigtvis måste vila, till dess fred åter inträder. Händelserna i våra nordiska grannländer under kriget aktualisera åtgärder, ägnade att stärka banden mellan de nordiska folken och främja de framtida förbindelserna på skilda områden. Därvid må särskilt hänvisas till det varma intresse, som studentungdomen vid de svenska universiteten och högskolorna lagt i dagen för närmare kontakt med akademiska medborgare i övriga Nordens länder och för vidgat internordiskt akademiskt samarbete överhuvud. Den omständigheten att ett jämförelsevis stort antal studenter från grannländerna har kunnat mottagas vid de svenska universiteten och högskolorna under kriget har bidragit att stärka känslan av samhörighet. Samma inställning till det nordiska kulturella samarbetet har kommit till uttryck bland annat i olika åtgärder och förslag från den svenska föreningen Nordens sida. I en framställning till Kungl. Maj:t av den 30 september 1943 har nämnda förening redogjort för sin lektorsverksamhet i Danmarks och Norges språk och litteraturer vid svenska läroanstalter, däribland även universitet och högskolor, och hemställt om statsbidrag för framtiden till upprätthållande av den fortsatta verksamheten. I remissyttrande över denna ansökan har jag tillstyrkt densamma under förutsättning att den hittills av föreningens lektorer bedrivna undervisningen vid universitet och högskolor upprätthölls samt utsträcktes att omfatta även undervisningen i norska vid Uppsala universitet.

Till fullföljande av den mig anbefallda utredningen angående vidgat akademiskt samarbete mellan de nordiska länderna har jag ansett mig kunna såsom ett fristående spörsmål behandla ett uppslag om inrättande vid svenska universitet och högskolor av nordiska docentstipendier. Jag har till de akademiska läroanstalterna remitterat en promemoria i frågan av följande lydelse:

»För närvarande är i Uppsala universitets stat upptaget ett arvode av 8,800 kronor för en lektor i danska språket. Däremot finnes ingen motsvarande befattning i norska. Ej heller finnes något finskt lektorat vid universitetet, men väl en svensk professur i finsk-ugriska språk, särskilt lapska och finska. Sedan många år tillbaka har en norsk lärare mot särskilt arvode anlitats för meddelande av en kurs i norska och för ändamålet vistats någon tid av läsåret i Uppsala. Universitetet har under åtskilliga år bland sina riksdagspetita upptagit ett mindre arvode för undervisning i norska av infödd norsk lärare. Då statsmedel ej erhållits för ändamålet, har undervisningen ägt rum med anlitande av tillgängliga medel.

Lunds universitet har ingen fast befattning, motsvarande det danska lektoratet i Uppsala. Sedan åtskilliga år tillbaka ha mindre anslag pläгат beviljas ur humanistiska sektionens docentstipendiefond för undervisning i

danska av infödd lärare. Liknande anslag ha även beviljats för hållande av kurser i norska.

Vill man stärka det nordiska inslaget i de svenska universitetens lärarpersonal, ligger det nära till hands att fullfölja den tanke, som lett till inrättandet av det danska lektoratet i Uppsala. Det kunde i första rummet ifrågasättas att instifta ett norskt lektorat, avsett att innehas av en infödd norsk lärare. Enligt samma tankegång borde ett danskt och ett norskt lektorat upptagas på Lunds universitets stat.

Emellertid synes det tveksamt, om denna lösning är den lämpligaste. Lektorernas undervisning har betraktats närmast såsom ett tillskott till undervisningen i ämnet nordiska språk. Inrättandet av flera fasta lektorat skulle knappast medföra, att det danska och norska inslaget i universitetsundervisningen finge den allmänna betydelse för de internordiska kulturförbindelserna som bör eftersträvas. Visserligen skulle en lektor i danska eller norska — liksom den nuvarande danske lektorn i Uppsala — ha till uppgift även att föreläsa om sitt lands litteratur. Sätillvida skulle han fungera som en biträdande lärare även i litteraturhistoria. Men denna del av hans undervisning bleve enligt sakens natur av jämförelsevis elementär läggning, i fall man icke tillfälligtvis för lektoratet kunde förvärva en vetenskapsman, som hade bakom sig en produktion, vilande på självständig forskning i litteraturhistoria. Mot anordningen med lektorat i grannländernas språk och litteratur kan ock göras den erinringen, att andra sidor av deras vetenskapliga odling icke bleve företrädade av inhemska lärare vid de svenska universiteten. Det vore dock av stort värde för ett svenskt universitet att emellanåt erhålla en akademisk lärare från något av grannländerna, som kunde föreläsa över exempelvis sitt lands historia, dess folkminnen och folkliv, olika delar av dess rättsordning, dess rättshistoria, dess politiska eller ekonomiska förhållanden. Spörsmålet blir därför, om icke utvägar borde beredas för en mer allsidig orientering i grannländernas vetenskapliga odling, givetvis icke genom anställande av fasta lärare från grannländernas universitet i en rad olika ämnen men genom växling av lärare exempelvis varje läsår, under beaktande av att olika ämnesområden successivt bleve företrädade vid vederbörande svenska universitet.

Den tanke, som här antytts, synes kunna förverkligas genom inrättande av ett slags nordiska docentstipendier, avsedda att tilldelas yngre vetenskapsmän från grannländerna för ett läsår i sänder och förenade med ungefärligen samma undervisningsskyldighet som de vanliga docentstipendierna. Vinsten av att i stället för nordiska lektorat inrätta nordiska docentstipendier skulle främst ligga däri att, såsom nyss framhållits, olika ämnen kunde successivt bli företrädade. Men vidare skulle man i allmänhet kunna förvärva vetenskapligt högre kvalificerade lärare för docentstipendier än för fasta lektorat med en dryg undervisningsbörda. En ytterligare fördel skulle ligga däri att yngre vetenskapsmän från grannländerna bleve i tillfälle att bedriva forskning vid svenska universitetet och träda i personlig beröring med svenska vetenskapsmän och med svenskt akademiskt liv. Om vistelsen här regelmässigt bestämdes till förslagsvis ett läsår, skulle långt flera personer från grannländernas universitet komma att besöka svenska universitet till följd av den här ifrågasatta anordningen än genom en utbyggnad av lektoratsinstitutionen.

Därest docentstipendier av denna typ inrättas, torde den undervisning i grannfolkens språk, som erfordras, kunna tillgodoses genom anlitande av de

lektorer, som föreningen Norden anställer och för vilkas avlönande bidrag numera begärts från staten. För närvarande ifrågasättes ingen rubbning beträffande det nuvarande danska lektoratet i Uppsala, som nyligen erhållit ny innehavare.

Då den här ifrågasatta formen för vidgat akademiskt samarbete i Norden har karaktären av ett experiment, synes till en början endast *ett* nordiskt docentstipendium böra inrättas vid vartdera universitetet.

Det må anmärkas, att inrättandet av nordiska docentstipendier icke bör stå i vägen för anordningar, varigenom utbyte av akademiska lärare mellan nordiska universitet möjliggöres; sistnämnda fråga skall i annat sammanhang upptagas.

I det föregående ha endast de båda statsuniversitetens förhållanden beaktats. Det vore uppenbarligen önskvärt, att även Stockholms och Göteborgs högskolor erhöles vidgade möjligheter att vid sig knyta nordiska vetenskapsmän medelst docentstipendier. Om ytterligare ett stipendium reserverades för dessa högskolor tillsammans, skulle envar av dem kunna vartannat år inbjuda en nordisk vetenskapsman såsom docentstipendiat."

Vid valet av stipendiat torde böra iakttagas, att stipendiaten om möjligt företräder ett ämnesområde, som företer nationella särdrag, såsom fallet är i fråga om de i promemorian nämnda exemplen: historia, folkminnen och folkliv, olika delar av rättsordningen, rättshistoria, politiska eller ekonomiska förhållanden. Många andra exempel skulle kunna anföras. Någon bestämd gräns torde ej böra på förhand dragas beträffande ämnen, som stipendiaterna kunna företräda. Det bör ej möta hinder att inkalla som stipendiat exempelvis en geograf eller en geolog.

Från sist angivna synpunkt har jag emellertid icke ansett mig böra för närvarande ifrågasätta inrättandet av något motsvarande stipendium vid karolinska institutet, även om ett sådant ur andra synpunkter vore motiverat.

Under hänvisning till vad i den anförda promemorian anförts och till de över promemorian avgivna yttrandena föreslår jag, att statsmedel anvisas till tre nordiska docentstipendier, vart och ett om 8,600 kronor (motsvarande i avrundat tal ett vanligt docentstipendium jämte därpå belöpande dyrtidstillägg och kristillägg). Ett av stipendierna bör vara knutet vid Uppsala universitet och ett vid Lunds universitet, varjämte Stockholms högskola och Göteborgs högskola böra få växelvis disponera över det tredje stipendiet. Beträffande tillsättning av stipendierna, kompetensvillkor för stipendiaterna, deras undervisningsskyldighet m. m. torde föreskrifter böra utfärdas av Kungl. Maj:t. Vad angår tillsättningen, synes det lämpligaste förfarandet vid universiteten vara att fakulteterna, respektive sektionerna upptaga frågan i god tid före vårterminens utgång och överlämna sina förslag till det större akademiska konsistoriet, vilket fattar slutligt beslut i saken. Något ansökningsförfarande bör ej förekomma. Vid högskolorna torde vederbörande styrelse böra utse stipendiat, efter hörande av avdelningar och lärarråd. Det är givetvis önskvärt, att en viss kontakt upprätthålles mellan de olika universiteten och högskolorna på ett förberedande stadium av tillsättningsförfarandet. Stipendiat bör i vetenskapligt hänseende fylla de kompetenskrav som brukas krävas för docentur. Huruvida han innehar akademisk lärarställning i ett grannland eller icke bör i och för sig ej inverka. Skulle undantagsvis innehavaren av en ordinarie professur kunna förvärvas såsom stipendiat, bör hinder mot hans förordnande ej möta.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår bedrivs sedan ett flertal år tillbaka på initiativ av föreningen Norden ett internordiskt kulturellt samarbete på den språkliga gemenskapens grund. Detta samarbete har utformats efter olika riktlinjer. Sålunda har föreningen i syfte att stimulera intresset i vårt land för de danska och norska språken medverkat till upprättande här i riket av tre fasta lektorat i nämnda språk, varav två i norska och ett i danska språket. Dessa lektorat ha infödda norska respektive danska innehavare. Den undervisningsverksamhet, som bedrivs av dessa lektorer, är till övervägande delen förlagd till allmänna läroverk, högre kommunala skolor, seminarier och folkhögskolor. I viss utsträckning ha även universitet och högskolor tillgodosetts. För främjande av det akademiska samarbetet i Norden har vidare genom den på initiativ av föreningen Norden bildade svenska kommittén för nordiskt-akademiskt samarbete anordnats ett systematiskt utbyte av föreläsare mellan de nordiska universiteten och högskolorna. Från de svenska universitetens och högskolornas sida har, icke minst under de senaste åren, stort intresse visats denna sistnämnda form av nordiskt upplysningsarbete.

Den sålunda bedrivna verksamheten har i viss mån åtnjutit ekonomiskt stöd av statsmakterna.

Med hänsyn till angelägenheten av att under rådande internationella förhållanden söka fördjupa och stärka den nordiska samhörighetskänslan har en utvidgning av det internordiska samarbetet nu befunnits böra komma till stånd. Såsom ett led i denna strävan har från föreningen Nordens sida framlagts förslag om utbyggande av den av föreningen bedrivna lektoratsverksamheten med ytterligare två lektorat, varav ett i norska och ett i danska språket. För att möjliggöra denna utvidgning av lektoratsverksamheten har föreningen hemställt om ett anslag av 30,000 kronor för nästa budgetår. I likhet med kanslern och skolöverstyrelsen finner jag, att bärande skäl förebärts för en utökning av ifrågavarande verksamhet i enlighet med det av föreningen framlagda förslaget. Jag är därför beredd att tillstyrka, att hos riksdagen äskas medel till förevarande ändamål. Beträffande grunderna för beräkning av statsbidraget ansluter jag mig i huvudsak till skolöverstyrelsens förslag.

Vad åter beträffar den av svenska kommittén för nordiskt-akademiskt samarbete anordnade föreläsnings- och reseverksamheten har kommittén för nästa budgetår hemställt om en höjning av det till kommittén utgående statsbidraget med 4,500 kronor till 10,500 kronor för att kunna till svenska studenter utdela resestipendier för studieresor i de nordiska grannländerna. I likhet med kanslern finner jag mig emellertid icke böra för nästa budgetår ifrågasätta någon höjning av det nu utgående anslaget av 6,000 kronor.

Av kanslern för rikets universitet har även framlagts ett förslag, som syftar till åstadkommande av ett vidgat akademiskt samarbete mellan de nordiska länderna. Förslaget går ut på inrättande från och med nästa budgetår av tre

nordiska docentstipendier, ett vart om 8,600 kronor, avsedda att tilldelas yngre vetenskapsmän från grannländerna för ett läsår i sänder och förenade med samma undervisningsskyldighet som de förefintliga docentstipendierna. Av de ifrågasatta stipendierna skulle ett vara knutet till universitetet i Uppsala och ett till universitetet i Lund medan det tredje stipendiet skulle vart annat år växelvis disponeras av Stockholms och Göteborgs högskolor. Innehavare av dylikt stipendium borde företräda ett ämnesområde, som företedde nationella särdrag, såsom historia, folkminnes- och folklivsforskning, olika delar av rättsordningen, rättshistoria samt politiska och ekonomiska förhållanden.

Ett stärkande av det nordiska inslaget i de svenska universitetens lärarpersonal i överensstämmelse med vad kanslern föreslagit synes mig under nuvarande förhållanden synnerligen önskvärt. Den av kanslern föreslagna nya formen för akademiskt samarbete mellan de nordiska länderna synes mig väl ägnad att bereda väg för en mera allsidig orientering i grannländernas vetenskapliga odling samtidigt som den erbjuder yngre vetenskapsmän från dessa länder möjlighet att bedriva forskningar vid svenska universitet och att träda i beröring med svenskt akademiskt liv överhuvud. Med hänsyn till vad kanslern anfört finner jag mig böra förorda, att anslag för ifrågavarande ändamål anvisas för nästa budgetår. Beträffande storleken av de ifrågasatta stipendierna ansluter jag mig till kanslerns förslag. För ändamålet torde alltså böra anvisas ett belopp av 25,800 kronor. Det lärer få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser angående kompetensvillkoren för stipendiat, formerna för stipendiats utseende samt den med innehavet av stipendium förenade undervisningsskyldigheten.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat skulle för nästa budgetår erfordras en medelsanvisning av högst $(6,000 + 30,000 + 25,800 =)$ 61,800 kronor. Vid behandlingen av förevarande anslagsfrågor har jag funnit det ändamålsenligast, att samtliga ifrågavarande anslagsändamål tillgodoses från ett särskilt, på riksstaten uppfört anslag till »främjande av nordiskt-kulturellt samarbete». Detta anslag synes böra uppföras såsom reservationsanslag med ett till 60,000 kronor avrundat belopp. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser rörande anslagets fördelning.

I detta sammanhang får jag erinra, att jag — jämlikt av Kungl. Maj:t givet bemyndigande — den 10 mars 1943 tillkallat särskilda sakkunniga för att verkställa utredning rörande upprättandet av ett svensk-nordiskt institut jämte därmed sammanhängande frågor. De sakkunniga ha den 27 december 1943 avlämnat sitt betänkande. Frågan om vilket belopp som kan komma att erfordras för ändamålet är emellertid i avvaktan på remissbehandlingens slutförande alltjämt öppen. Jag har därför icke ansett mig böra föreslå, att särskilda medel för ändamålet beräknas i statsverkspropositionen. Jag förutsätter emellertid, att hinder icke skall möta att — om betingelser i övrigt härför visa sig vara för handen — framdeles under riksdagen återkomma till denna anslagsfråga.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Främjande av nordiskt-kulturellt samarbete* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag*

av kronor 60,000.

[261.] 11. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, reservationsanslag.** För detta ändamål anvisades under budgetåret 1942/43 tillhoppa 400,000 kronor, varav på tilläggsstat 200,000 kronor. Belastningen på anslaget under detta budgetår utgjorde cirka 362,000 kronor. För innevarande budgetår är anslaget uppfört med 400,000 kronor. Anslaget utvisade vid ingången av innevarande budgetår en behållning av (400,000 + reservation 62,580 =) 462,580 kronor. Med hänsyn till anslagsbelastningen och under hänvisning till den i riksdagsberättelsen intagna redogörelsen för inom ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde pågående kommittéutredningar förordar jag, att åttonde huvudtitelns kommittéanslag för nästa budgetår uppföres med ett belopp av 400,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag*

av kronor 400,000.

[262.] 12. **Extra utgifter, reservationsanslag.** Detta anslag, som för budgetåret 1939/40 var uppfört med 150,000 kronor, sänktes år 1940 till 120,000 kronor och år 1942 till 100,000 kronor. Anslaget belastas för närvarande bland annat med utgifter för vissa ändamål, för vilka tidigare särskilda anslag varit uppförda på riksstaten (se 1941 års åttonde huvudtitel, punkten 217, sid. 353). Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp, 100,000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 100,000.

[263.] 13. **Provisorisk avlöningsförstärkning åt vissa befattningshavare i statens tjänst, förslagsanslag.** Ur detta anslag, som nu är uppfört med 21,000 kronor, utbetalas provisorisk avlöningsförstärkning åt innehavare av sådana ordinarie befattningar vid universiteten i Uppsala och Lund samt vid karolinska mediko-kirurgiska institutet, å vilka civila avlöningsreglementet icke äger tillämpning, ävensom till chefen för rasbiologiska institutet, tillika professor i rasbiologi vid universitetet i Uppsala, professorn i experimentell fysik vid vetenskapsakademien M. Siegbahn samt föreståndaren för ostasiatiska arkeologiska samlingarna, professorn B. Karlgren, vilka åtnjuta samma avlöningsförmåner som universitetsprofessorer. *Kanslern för rikets universitet* har föreslagit oförändrat anslag för nästa budgetår.

Departement-
schefen.

Provisorisk avlöningsförstärkning enligt nu gällande grunder torde böra utgå även under nästa budgetår. Anslaget, å vilket belastningen under budgetåret 1941/42 utgjort omkring 22,900 kronor och under budgetåret 1942/43 omkring 23,000 kronor, torde böra höjas med 2,000 kronor till 23,000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels medgiva, att provisorisk avlöningsförstärkning må enligt hittills tillämpade grunder utgå under budgetåret 1944/45 till innehavare av sådan ordinarie befattning vid universiteten i Uppsala och Lund eller vid karolinska mediko-kirurgiska institutet, på vilken civila avlöningsreglementet icke äger tillämpning;

dels ock till *Provisorisk avlöningsförstärkning åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 23,000.

[264.] 14. **Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, förslagsanslag.** För innevarande budgetår har detta anslag beräknats efter index-talet 188 och uppförts med ett belopp av 725,000 kronor. Belastningen uppgick för budgetåret 1942/43 till i runt tal 635,000 kronor. För nästa budgetår synes anslaget böra minskas med 75,000 kronor till 650,000 kronor. Härvid har hänsyn tagits bland annat till den merbelastning, som följer vid bifall till mitt förslag angående omreglering av docentstipendierna vid de tekniska högskolorna. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 650,000.

[265.] 15. **Dyrtidstillägg åt lärare vid vissa statsunderstödda undervisnings- m. fl. anstalter, förslagsanslag.** Detta anslag är sedan budgetåret 1942/43 uppfört med 1,050,000 kronor, vilket i förhållande till budgetåret 1941/42 innebär en minskning med 335,000 kronor, huvudsakligen föranledd av den av 1942 års riksdag beslutade löneregleringen för lärare vid folkhögskolor. *Skolöverstyrelsen* har räknat med i stort sett oförändrat anslagsbehov för nästa budgetår och förordat, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 1,050,000 kronor.

Departement-
schefen.

Jag har icke funnit anledning till erinran mot överstyrelsens anslagsberäkningar och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Dyrtidstillägg åt lärare vid vissa statsunderstödda undervisnings- m. fl. anstalter* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 1,050,000.

[266.] 16. **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst, förslagsanslag.** Anslaget belopp och belastning ha sedan budgetåret 1939/40 uppgått till:

Budgetår	Anslag, kronor	Belastning, kronor
1939/40	300,000	262,600
1940/41	280,000	262,500
1941/42	235,000	213,800
1942/43	210,000	199,200
1943/44	170,000	—

Barntilläggen utgå övergångsvis för barn intill 16 års ålder och komma således att successivt upphöra. Med hänsyn härtill och till belastningssiffrorna synes anslaget för nästa budgetår kunna minskas med 20,000 kronor till 150,000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 150,000.

[267.] 17. **Barntillägg åt vissa lärare vid statsunderstödda kommunala läroanstalter, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 40,000 kronor, sedan utgifterna för barntillägg åt lärare vid folkskoleväsendet numera belasta anslaget till bidrag till avlöning åt lärare vid folkskolor. Förevarande anslag användes till bestridande av utgifterna för barntillägg, som avses i kungörelsen 1942: 707 med provisoriska avlöningsbestämmelser under budgetåret 1942/43 för lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor. För nästa budgetår kommer anslaget att belastas med kostnaderna för barntillägg åt lärare i övningsämnen vid de högre kommunala skolorna samt åt sådana ämneslärare vid dylika skolor, på vilka avlöningsreglementet för de högre kommunala skolorna (svensk författningssamling 1943: 509) är tillämpligt.

Skolöverstyrelsen har beräknat, att barntilläggsanslaget för nästa budgetår kommer att belastas med 37,500 kronor.

Jag förordar, att förevarande anslag i brist på närmare erfarenhet rörande anslagsbehovet för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa lärare vid statsunderstödda kommunala läroanstalter* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 40,000.

[268.] 18. **Kristillägg, förslagsanslag.** Förevarande anslag, vilket i gällande budget är uppfört med 29,000,000 kronor, torde, såsom framgår av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag under för flera huvudtitlar

Departementetschefen

gemensamma frågor anført, i förslaget till riksstat för budgetåret 1944/45 böra preliminärt uppföras med ett belopp av 29,000,000 kronor. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på den proposition i ämnet, som må varda riksdagen förelagd, till *Kristillägg* för budgetåret 1944/45 beräkna ett *förslagsanslag* av kronor 29,000,000.

[269.] 19. **Reglering av vissa kursförluster, förslagsanslag.** Detta anslag är nu uppfört med 8,000 kronor. Anslaget avsåg tidigare reglering av kursförluster för pastorer vid svenska församlingar och svenska sjömanspräster samt lärarpersonalen vid statsunderstödda svenska skolor i länder, vilkas valuta bibehållits i guldparitet. Från och med den 1 juli 1942 ha avlöningskostnaderna för pastorer vid svenska församlingar i utlandet och för sjömansprästerna överförts till kyrkofonden. Anslaget avser alltså numera endast lärarpersonalen vid statsunderstödda svenska skolor i länder, vilkas valuta bibehållits i guldparitet (för närvarande blott Tyskland). För detta ändamål torde även under nästa budgetår ett anslag av 8,000 kronor böra anvisas.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Reglering av vissa kursförluster* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 8,000.

Vad föredragande departementschefen sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Torsten Svensson.

REGISTER

till

Åttonde huvudtiteln för budgetåret 1944/45.

A. Ecklesiastikdepartementet.

Sid.		Kronor
	Ecklesiastikdepartementet:	
3.	Avlöningar	415,000
3.	Omkostnader	49,700
	Säger för ecklesiastikdepartementet	464,700

B. Arkiv, bibliotek och museer.

	Riksarkivet:	
4.	Avlöningar	272,700
22.	Omkostnader	73,000
23.	Inköp av arkivalier och tryckta arbeten	1,500
23.	Bokbindning och konservering av arkivalier	25,500
	Landsarkiven m. m.:	
24.	Avlöningar	190,100
32.	Omkostnader	56,500
35.	Inköp av arkivalier och tryckta arbeten	1,500
36.	Bokbindning och konservering av arkivalier	34,500
	Kungl. biblioteket:	
37.	Avlöningar	323,700
39.	Omkostnader	72,300
42.	Bokinköp och bokbindning	85,000
	Stifts- och landsbiblioteken:	
43.	Avlöningar	42,500
43.	Omkostnader	1,900
44.	Bokinköp och bokbindning m. m.	12,800
46.	Bidrag till pedagogiska biblioteket	4,500
	Nationalmuseet:	
47.	Avlöningar	242,700
51.	Omkostnader	58,400
51.	Underhåll och ökande av samlingarna	31,000
	Livruskammaren:	
54.	Avlöningar	68,300
68.	Omkostnader	6,900
	Naturhistoriska riksmuseet:	
69.	Avlöningar	346,500
69.	Omkostnader	87,600
70.	Underhåll och ökande av samlingarna m. m.	45,000
	Statens etnografiska museum:	
70.	Avlöningar	55,700
72.	Omkostnader	25,600

Sid.		Kronor
72.	Underhåll och ökande av samlingarna m. m.	2,900
73.	Bidrag till nordiska museet	208,000
74.	Bidrag till kulturhistoriska museet i Lund	20,000
75.	Bidrag till egyptiska museet	17,200
75.	Bidrag till museal vård av Cypernexpeditionens fyndmaterial	14,000
76.	Bidrag till musikhistoriska museet	11,000
77.	Tillsyn och bevakning av vissa museisamlingar	15,600
Säger för arkiv, bibliotek och museer		2,454,400

C. Kyrkliga ändamål.

Domkapitlen och stiftsnämnderna:

79.	Avlöningar	314,200
87.	Omkostnader	80,900
89.	Kleresistaten	3,400
89.	Vissa ersättningar till kyrkofonden	5,050,800
90.	Kurser för utbildande av kyrkomusiker m. m.	12,000
92.	Lappmarks ecklesiastikverk	2,900
92.	Stipendier för utbildande vid universitet av präster, förtrogna med finska språket	3,600
92.	Kyrkors underhåll	2,000
93.	Ersättningar till kyrkor	205,000
93.	Bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med friköp av lägenheter å kyrklig jord	2,000
93.	Arkitekttävling rörande restaurering av Uppsala domkyrka	73,000
Säger för kyrkliga ändamål		5,749,800

D. Akademier m. m.

105.	Bidrag till svenska akademien	2,300
105.	Bidrag till vetenskapsakademien	83,600
Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien:		
Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.:		
106.	Avlöningar	442,500
111.	Omkostnader	127,500
112.	Inredning och utrustning	50,000
Statens historiska museum m. m.:		
114.	Underhåll och ökande av samlingarna	11,500
Riksantikvarieämbetet:		
116.	Vård och underhåll av fornlämningar och byggnadsminnesmärken	50,000
Ostasiatiska arkeologiska samlingarna:		
118.	Avlöningar	22,400
118.	Omkostnader	5,900
Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan:		
119.	Avlöningar	178,800
119.	Omkostnader	48,600
120.	Undervisningsmateriel m. m.	20,000
120.	Stipendier m. m.	4,900
Musikaliska akademien med musikhögskolan:		
120.	Avlöningar	269,700
126.	Omkostnader	17,500
127.	Inköp och bindning av böcker och musikaler samt underhåll och vård av instrument	4,600
127.	Stipendier m. m.	6,500
Säger för akademier m. m.		1,346,300

E. Universiteten, den medicinska undervisningen m. m.

Sid.		Kronor
Universitetskanslersämbetet:		
129.	Avlöningar	51,400
129.	Omkostnader	2,600
Uppsala universitet:		
129.	Avlöningar	2,083,200
152.	Omkostnader	325,000
153.	Materiel m. m.	390,000
157.	Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket	115,000
158.	Inredningsarbeten m. m. för universitetsbiblioteket	18,000
159.	Inredning och utrustning av nybyggnaden för medicinsk-kemiska och farmakologiska institutionerna	200,000
Lunds universitet:		
161.	Avlöningar	1,811,700
178.	Omkostnader	154,300
178.	Materiel m. m.	285,000
179.	Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket	106,000
Karolinska mediko-kirurgiska institutet:		
180.	Avlöningar	841,300
193.	Omkostnader	64,000
193.	Materiel m. m.	101,000
193.	Bokinköp och bokbindning för biblioteket	20,000
Tandläkarinstitutet:		
194.	Avlöningar	*253,500
194.	Omkostnader	*160,000
194.	Utrustning	*300,000
Universitetssjukhus:		
Karolinska sjukhuset:		
194.	Avlöningar	4,196,000
207.	Omkostnader	3,100,000
Serafimerlasarettet:		
208.	Avlöningar	1,898,000
214.	Omkostnader	1,505,000
216.	Bidrag till akademiska sjukhuset i Uppsala	527,000
218.	Bidrag till Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund	190,000
220.	Bidrag till allmänna barnbördshuset i Stockholm	500,000
230.	Bidrag till pediatrik klinik och poliklinik i Stockholm	71,100
230.	Nedsättning i vissa fall av vårdavgifterna vid S:t Görans sjukhus i Stockholm	4,000
Gemensamma universitetsändamål:		
231.	Ersättning åt överläkare vid vissa epidemisjukhus för klinisk undervisning i epidemiologi åt medicine kandidater	12,600
231.	Kurser i krigskirurgi m. m.	7,500
231.	Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar	18,000
232.	Ersättning åt sakkunniga i akademiska befordringsärenden	15,000
232.	Stipendier åt studerande vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet	*184,700
233.	Stipendier för främjande av högre juridiska studier vid universiteten i Uppsala och Lund	10,000
233.	Forskarstipendier för docenter vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet	35,000

* Beräknat belopp.

Sid.	Kronor
Rasbiologiska institutet:	
233. Avlöningar	46,000
234. Omkostnader	8,600
235. Materiel m. m.	20,000
Farmaceutiska institutet:	
237. Avlöningar	95,700
238. Omkostnader	18,500
238. Materiel m. m.	2,500
Ortnamnskommissionen:	
239. Avlöningar	26,100
239. Omkostnader	10,000
240. Insamling och bearbetning av vetenskapligt material	12,000
241. Bidrag till sammanslutningar, som bedriva ortnamnsundersökningar	2,000
Landsmålsarkiven:	
241. Avlöningar	114,800
243. Omkostnader	9,000
243. Insamling och bearbetning av vetenskapligt material	42,000
246. Bidrag till dialektforskningar vid institutet för ortnamns- och dialekt- forskning vid Göteborgs högskola	5,000
246. Bidrag till institutet för folkminnesforskning vid Göteborgs högskola . . .	9,600
247. Bidrag till undervisning i meteorologi vid Stockholms högskola	*8,000
248. Bidrag till institutet för socialpolitisk och kommunal utbildning och forskning	20,000
Säger för universiteten, den medicinska undervisningen m. m. 20,005,700	

F. Tekniska högskolor.

Tekniska högskolan i Stockholm:	
249. Avlöningar	1,301,500
261. Omkostnader	449,700
264. Materiel m. m.	575,000
266. Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek	40,000
267. Stipendier	11,000
267. Inredning och utrustning av nya lokaler	250,000
Chalmers tekniska högskola:	
269. Avlöningar	491,200
279. Omkostnader	153,000
281. Materiel m. m.	215,000
283. Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek	25,000
283. Stipendier	5,000
284. Inredning och utrustning av nya lokaler	190,000
Gemensamma ändamål vid de tekniska högskolorna:	
284. Stipendier för främjande av högre tekniska studier	45,000
285. Bidrag till främjande av teknisk forskning	150,000
286. Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar	3,000
286. Ersättning åt sakkunniga i befordringsärenden	10,000
287. Extra undervisningskurser	15,000
Säger för tekniska högskolor 3,929,400	

G. Skolöverstyrelsen.

Skolöverstyrelsen:	
289. Avlöningar	755,500
307. Omkostnader	151,600
Säger för skolöverstyrelsen 907,100	

* Beräknat belopp.

H. Allmänna läroverken m. m.

Sid.		Kronor
	Allmänna läroverken:	
313.	Avlöningar	*29,525,000
313.	Omkostnader	152,500
314.	Bokinköp och bokbindning	50,000
315.	Bidrag till ljus- och vedkassorna	680,000
316.	Ersättning för djäknepenningar m. m.	8,500
316.	Bidrag till direktionen över Stockholms stads undervisningsverk	3,800
	Kommunala läroverk:	
317.	Understöd åt vissa kommunala gymnasier	*8,700
317.	Bidrag till kommunala flickskolor	4,900,000
321.	Bidrag till kommunala mellanskolor	*4,050,000
321.	Bidrag till praktiska mellanskolor	2,400,000
	Privatläroverk:	
321.	Bidrag till högre goss- och samskolor	658,600
325.	Bidrag till högre flickskolor	446,900
328.	Bidrag till enskilda mellanskolor	54,100
328.	Bidrag till Höglandsskolan i Stockholm	30,000
329.	Bidrag till de statsunderstödda enskilda läroanstalternas vikariatskassa	3,900
329.	Ersättning åt vissa lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter	51,800
	Statens skolköksseminarium och hushållsskola:	
330.	Avlöningar	93,400
331.	Omkostnader	16,500
331.	Stipendier	1,200
332.	Understöd åt vissa anstalter för utbildande av lärarinnor i kvinnlig slöjd	28,000
335.	Bidrag till fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala	80,000
337.	Understöd till utbildningskurser för lärarinnor i hushållsgöromål	14,900
339.	Läroboksnämnden	8,500
339.	Intagningsnämnder vid vissa allmänna läroverk m. fl. läroanstalter	2,000
341.	Kurser för lärare vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter	*29,500
341.	Bidrag till vissa kostnader för värtjänstutbildning vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter	110,000
342.	Vissa kostnader för student- och realexamina	218,000

Säger för allmänna läroverken m. m. 43,625,800

I. Folkundervisningen.*Anstalter för lärarutbildning m. m.*

	Folkskoleseminarierna:	
351.	Avlöningar	2,509,000
371.	Omkostnader	310,000
372.	Materiel, böcker m. m.	60,000
373.	Utrustning	20,000
	Småskoleseminarierna:	
374.	Avlöningar	882,600
394.	Omkostnader	96,600
395.	Materiel, böcker m. m.	18,500
396.	Utrustning	15,000
398.	Bidrag till avlöning åt vissa på indragningsstat hos landsting uppförda seminarielärare m. m.	19,800
398.	Bidrag till August Abrahamsons stiftelse för slöjdlärarutbildning	8,500
399.	Fortbildningskurser i skolhygien för lärare	*10,000
399.	Utgivande av tryckt handledning rörande skolans hälsovårdsarbete	*15,000

* Beräknat belopp.

Folkskolinspektionen.

Sid.		Kronor
	Folkskolinspektionen:	
400.	Avlöningar	728,000
400.	Omkostnader	215,000

Folkskoleväsendet.

Folkskolor m. m.:

412.	Bidrag till avlöning åt lärare vid folkskolor	136,000,000
418.	Bidrag till avlöning åt lärare i slöjd vid folkskolor, mindre folkskolor eller särskilda slöjdskolor	2,800,000
420.	Bidrag till avlöning åt lärarinnor i hushållsgöromål vid egentliga folkskolor m. m.	350,000
420.	Bidrag till avlöning åt lärare för vid statsunderstödda sjukvårdsanstalter och vid vissa barnhem intagna barn i skolåldern	250,000
430.	Folkundervisningens befrämjande i rikets nordligaste gränsorter m. m.	250,000
435.	Bidrag till vissa kostnader för skolundervisning åt lots- och fyrpersonals barn	29,000
435.	Bidrag till avlöning åt föreståndarinnor och biträdande föreståndarinnor vid skolhem och arbetsstugor	400,000
435.	Understöd åt vissa lärarinnor, som på grund av folkskoleväsendets omorganisation förlorat sin anställning	16,800
436.	Bidrag till inackordering av skolbarn i skolhem, arbetsstugor eller enskilda hem	2,000,000
436.	Bidrag till skolhemsbyggnader och deras inredning	500,000
439.	Bidrag till anordnande av skolskjutsar för skolpliktiga barn	3,300,000
440.	Bidrag till anordnande av skolbarnsbespisning	2,250,000
444.	Bidrag till byggnadsarbeten	1,500,000
445.	Byggnadsbidrag för vissa äldre undervisningslokaler	1,400,000
447.	Hysesbidrag för undervisningslokaler	180,000
447.	Underhålls- och materielbidrag	900,000
447.	Tjänstebostadsbidrag	3,150,000
449.	Bidrag till Skytteanska skolan i Tärna	20,800

Nomadskolor:

450.	Avlöningar	145,000
450.	Omkostnader	220,700
452.	Fortsättningskolorundervisning för nomadbarn	14,000
453.	Inredning och utrustning	100,000

Fortsättningskolor:

454.	Bidrag till avlöning åt lärare	*3,500,000
454.	Bidrag till centralisering av fortsättningskoleväsendet	500,000
457.	Utbildningskurser för lärare	6,200

Högre folkskolor och folkhögskolor.

459.	Understöd till högre folkskolor	1,075,000
	Folkhögskolor:	
459.	Understöd	2,300,000
460.	Stipendier åt elever	650,000

Abnormundervisningen.

Läroanstalter för blinda:

461.	Avlöningar	374,200
463.	Omkostnader	204,900

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
	Vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte:	
465.	Avlöningar	216,000
465.	Omkostnader	101,700
465.	Skrivmaskiner åt avgående blindskolelever	11,000
466.	Resor för blindskolelever jämte åtföljande vårdare	20,000
467.	Tryckning av blindskrifter	9,000
	Dövstumskolorna:	
468.	Avlöningar	1,180,000
518.	Omkostnader	596,700
519.	Resor för dövstumskolelever jämte åtföljande vårdare	42,000
519.	Stipendier åt vissa fortsättningsskolpliktiga elever	5,000
519.	Bidrag till avlöning åt vissa på indragningsstat hos landsting uppförda dövstumlärare	14,200
520.	Bidrag till förskolor och skolhem för dövstamma barn	18,000
	Dövstumpräster och dövstumkonsulenter:	
520.	Avlöningar	43,000
520.	Omkostnader	15,600
521.	Bidrag till tidning för dövstamma	1,000
522.	Bidrag till svenska föreningen för dövas väl	8,000
Säger för folkundervisningen		171,575,800

J. Yrkesundervisningen.

Överstyrelsen för yrkesutbildning:		
523.	Avlöningar	*228,000
523.	Omkostnader	*35,000
Tekniska läroverk:		
523.	Avlöningar	1,620,000
538.	Omkostnader	155,500
538.	Materiel, böcker m. m.	118,600
541.	Laboratorieutrustning m. m. för tekniska läroverket i Stockholm	200,000
542.	Stipendier	10,000
543.	Kurser för utbildning av arbetsstudieingenjörer	8,000
544.	Understöd åt handelsgymnasier	370,000
Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning:		
544.	Understöd åt kommunala anstalter för yrkesundervisning	3,000,000
547.	Understöd åt enskilda anstalter för yrkesundervisning	460,000
549.	Bidrag till inrättande av centrala verkstadsskolor m. m.	*2,000,000
549.	Bidrag till driften av centrala verkstadsskolor	*1,000,000
549.	Understöd åt verkstadsskolor för viss arbetslös ungdom	*500,000
549.	Bidrag till inrättande av flygmekanikeravdelningar	*800,000
550.	Bidrag till anordnande av kurser för utbildning av elektriska installatörer	27,600
558.	Stipendier åt elever vid kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning	1,000,000
560.	Stipendier åt elever vid centrala verkstadsskolor	*600,000
560.	Stipendier åt elever vid verkstadsskolor för viss arbetslös ungdom	*350,000
Särskilda anstalter för yrkesundervisning:		
561.	Bidrag till tekniska skolan i Stockholm	*167,200
561.	Bidrag till grafiska institutet	3,600
561.	Bidrag till bergsskolan i Filipstad m. m.	25,400
562.	Bidrag till textilinstitutet i Borås	30,000
563.	Bidrag till Lennings textiltkniska institut i Norrköping	23,000
563.	Bidrag till komplettering av maskinutrustningen vid Lennings textiltkniska institut i Norrköping	39,000
564.	Befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare	35,000
566.	Resestipendier för yrkesutbildning	25,000
568.	Utbildande av lärare vid yrkesundervisningen	45,000
Säger för yrkesundervisningen		12,876,900

* Beräknat belopp.

K. Folkbildningsåtgärder i övrigt m. m.

sid.	Kronor
569. Understöd åt folkbiblioteksväsendet	1,943,500
573. Åtgärder för civil folkberedskap	140,000
577. Understöd åt anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar	190,000
578. Understöd för anordnande av flyttande folkhögskolekurser	70,000
579. Bidrag till vissa bildningsförbund för organisations- och administrationskostnader	48,000
580. Bidrag till verksamheten vid hemgårdar och studiehem	50,000
582. Bidrag till undervisnings- och upplysningsverksamhet m. m. för nykterhetens främjande	264,400
Folkliga musikskolan i Arvika:	
583. Understöd	12,000
583. Stipendier	1,500
Statens studielån:	
583. Studielånenämnden	9,000
583. Ersättning till postverket för dess bestyr med statens studielån	6,000
Statens biografbyrå:	
584. Avlöningar	63,900
584. Omkostnader	6,000
Säger för folkbildningsåtgärder i övrigt m. m.	2,804,300

L. Gymnastiska centralinstitutet.**Gymnastiska centralinstitutet:**

586. Avlöningar	180,600
589. Omkostnader	18,300
589. Materiel, böcker m. m.	5,300
589. Stipendier	3,000
589. Särskild undervisning i idrott och gymnastik m. m.	4,500
590. Inredning och utrustning av institutets nybyggnad	183,000
Säger för gymnastiska centralinstitutet	394,700

M. Understöd åt vetenskap, vitterhet och konst m. m.

592. Understöd för utgivande av tidskrifter, lärda verk och läroböcker	150,000
592. Understöd för utgivande av Svenskt biografiskt lexikon	15,000
594. Understöd åt inhemska skönlitterära författare av utmärkt förtjänst	25,000
594. Understöd åt professorn K. O. Östergren för fortsatt utgivande av Nusvensk ordbok	12,000
595. Understöd åt skriftställaren E. H. Thörnberg	3,000
595. Understöd åt f. d. professorn, docenten P. V. Wieselgren	8,000
596. Bidrag till föreningen Pietas	3,000
598. Bidrag till vetenskapliga observationer under den totala solförmörkelsen i Sverige år 1945	34,700
Säger för understöd åt vetenskap, vitterhet och konst m. m.	250,700

N. Diverse.**Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:**

603. Byggnadsstyrelsens delfond	4,706,000
603. Uppsala universitets delfond	712,000
603. Lunds universitets delfond	317,000
603. Karolinska sjukhusets delfond	801,000
603. Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark	12,000
604. Sveriges anslutning till baltisk-geodetiska kommissionen	2,100

Sid.	Kronor
604. Sveriges anslutning till vissa internationella vetenskapliga sammanslutningar	3,200
605. Bidrag till svenska institutet i Rom m. m.	37,000
605. Främjande av internationellt-kulturellt samarbete genom studentutbyte	12,000
606. Främjande av nordiskt-kulturellt samarbete	60,000
617. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	400,000
617. Extra utgifter	100,000
617. Provisorisk avlöningsförstärkning åt vissa befattningshavare i statens tjänst	23,000
618. Dyrktidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	650,000
618. Dyrktidstillägg åt lärare vid vissa statsunderstödda undervisnings- m. fl. anstalter	1,050,000
619. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst	150,000
619. Barntillägg åt vissa lärare vid statsunderstödda kommunala läroanstalter	40,000
619. Kristillägg	*29,000,000
620. Reglering av vissa kursförluster	8,000
	Säger för diverse 38,083,300
	Summa 304,467,900

* Beräknat belopp.

Bilaga till

1944 års statsverksproposition.

Nionde huvudtiteln.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4
januari 1944.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp, och statsrådet Domö anmäla de frågor, som tillhöra regleringen för budgetåret 1944/45 av utgifterna under riksstatens nionde huvudtitel, innefattande anslagen till jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp beträffande punkterna 1—4, 7—55, 76—97, 99—147, 149, 152—204, 227—234, 237, 238 och 241—252 samt statsrådet Domö beträffande punkterna 5, 6, 56—75, 98, 148, 150, 151, 205—226, 235, 236, 239 och 240. Föredragandena yttra därvid följande.

A. Jordbruksdepartementet.

[1.] 1. **Jordbruksdepartementet: Avlöningar, förslagsanslag.** För innevarande budgetår är för ändamålet uppfört ett förslagsanslag av 302 600 kronor. Kungl. Maj:t har den 27 mars 1942 för jordbruksdepartementet fastställt dels personalförteckning (statsliggaren sid. 615), dels ock följande

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	kronor	24 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	176 300
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	68 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	34 000

Summa kronor 302 600.

Jag anser mig icke böra föreslå någon annan ändring beträffande jordbruksdepartementets avlöningsanslag än att, med hänsyn till arbetsbördan inom departementet, medel beräknas för anställande av ytterligare en amanuens i lönegrad Eo 15. På grund härav bör posten avlöningar till icke-ordinarie personal uppräknas med 4 800 kronor till ($68\,300 + 4\,800 =$) 73 100 kronor samt posten rörligt tillägg med 700 kronor till ($34\,000 + 700 =$) 34 700 kronor. Hela avlöningsanslaget torde alltså böra upptagas med ($24\,000 + 176\,300 + 73\,100 + 34\,700 =$) 308 100 kronor, vilket i förhållande till anvisningen för innevarande budgetår innebär en höjning med 5 500 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna följande avlöningsstat för jordbruksdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	kronor	24 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	176 300
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	»	73 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	34 700

Summa kronor 308 100;

2) till *Jordbruksdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 308 100.

[2.] **2. Jordbruksdepartementet: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 37 800 kronor. Kungl. Maj:t har den 2 april 1943 fastställt omkostnadsstat för departementet (statsliggaren sid. 615).

För nästa budgetår torde anslaget böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Jordbruksdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 37 800.

B. Lantbruksstyrelsen m. m.

[3.] 1. Lantbruksstyrelsen: *Avlöningar, förslagsanslag*. Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 466 100 kronor, därav 38 000 kronor att utgå av totalisatormedel. Sistnämnda belopp motsvarar de för lantbruksstyrelsens stuteribyrå avsedda avlöningsmedlen. Kungl. Maj:t har för lantbruksstyrelsen fastställt dels den 26 maj 1939 personalförteckning (statsliggaren sid. 616), dels ock den 16 april 1943 följande

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	234 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	11 600
3. Ersättningar till sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	»	3 500
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	154 900
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	57 000
6. Kristillägg till tjänstemän vid stuteribyrån, <i>förslagsvis</i> ..	»	4 600
Summa kronor		466 100.

Härjämte har under anslagstiteln Statskonsulenter: Avlöningar för innevarande budgetår uppförts ett förslagsanslag av 46 200 kronor. Kungl. Maj:t har för statskonsulenterna fastställt dels den 26 maj 1939 personalförteckning (statsliggaren sid. 620), dels ock den 24 april 1942 följande

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	39 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	100
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	6 300
Summa kronor		46 200.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att avlöningsanslagen för lantbruksstyrelsen och statskonsulenterna för nästa budgetår måtte uppföras med 488 800 kronor — därav 38 000 kronor att bestridas av totalisatormedel — respektive 32 900 kronor.

Innan jag närmare redogör för lantbruksstyrelsens beräkning av medelsbehovet, torde jag få till behandling upptaga en av styrelsen i detta sammanhang framlagd utredning med förslag till *omorganisation av statskonsulentinstitutionen*.

Jag vill härvid erinra, att förslag i detta hänseende framlades av styrelsen redan i samband med anslagsäskandena för innevarande budgetår. I nära anslutning till detta förslag tillstyrkte Kungl. Maj:t i 1943 års statsverkspro-

position (IX H. T. punkt 3), att statskonsulentbefattningarna i boskaps-, svin- samt får- och getskötsel från och med budgetåret 1943/44 skulle uppföras å övergångsstat, att dessa befattningshavare skulle åläggas att tjänstgöra i lantbruksstyrelsen, att för fullgörande av statskonsulenternas i husdjurskötsel huvudsakliga, till lantbruksstyrelsens förvaltning hörande arbetsuppgifter skulle inrättas en särskild föredragandetjänst å styrelsens lantbruksbyrå i byrådirektörs ställning (lönegrad Eo 26) samt att sedan samtliga statskonsulenter avgått medel till avlöningskostnader endast skulle behöva beräknas för byrådirektören för husdjursärenden. Detta förslag vann emellertid icke riksdagens bifall. Vid en avveckling av statskonsulentinstitutionen vore det enligt riksdagens uppfattning nödvändigt att uppdraga klara riktlinjer för arbetsfördelning och samarbete mellan lantbruksstyrelsen och vederbörande avelsföreningar. Vidare ansåg riksdagen, att formerna för husdjurskötselns företrädande inom lantbruksstyrelsen borde ägnas ytterligare uppmärksamhet. I anslutning till det sålunda anförda beviljade riksdagen oförändrad medelsanvisning till statskonsulenterna för budgetåret 1943/44 med bibehållande av deras organisation oförändrad samt beslöt skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om skyndsamt utredning angående formerna för husdjurskötselns företrädande inom lantbruksstyrelsen och statskonsulentverksamhetens anknytning till densamma. Kungl. Maj:t uppdrog sedermera åt lantbruksstyrelsen att efter samråd med styrelserna för avelsföreningarna på boskaps-, svin- samt får- och getskötselns områden verkställa den av riksdagen sålunda begärda utredningen.

Lantbruksstyrelsen, som vid uppdragets fullgörande överlagt med representanter för styrelserna för avelsföreningen för svensk röd och vit boskap, avelsföreningen för svensk låglandsboskap, avelsföreningen för svensk kullig boskap, svenska svinavelsföreningen samt svenska fåravelsföreningen, har föreslagit följande.

Å lantbruksstyrelsens stat bör upptagas en ny byrådirektörstjänst i lönegrad Eo 28. Innehavaren av denna tjänst skall självständigt bereda och föredraga alla i styrelsen förekommande ärenden rörande husdjurskötseln, inklusive ärenden angående fjäderfä, kaniner och pålsdjur m. m., i viktigare frågor efter samråd med byråchefen å lantbruksbyrån, som bör ha att fördela ärendena å byrån. På byrådirektören skall vidare överflyttas de speciella arbetsuppgifter, som för närvarande åvila statskonsulenten i boskapsskötsel. Då det ansetts vara av synnerlig vikt att byrådirektören för husdjursärenden beredes möjlighet att följa arbetet inom avelsföreningarna, bör som ett allmänt villkor för statsbidrags åtnjutande av avelsförening gälla, att byrådirektören för husdjursärenden må åga rätt att deltaga i överläggningarna men icke i besluten inom respektive föreningar och styrelser. Det förutsattes, att den nuvarande statskonsulenten i boskapsskötsel förordnas på den nya byrådirektörstjänsten. I samband härmed bör ifrågakommande statskonsulentbefattning överföras å övergångsstat.

Statskonsulentbefattningarna i svin- samt får- och getskötsel bibehållas oförändrade, varvid innehavarna av dessa befattningar skola biträda föredraganden i husdjursärenden vid behandling av ärenden inom sina respektive verksamhetsområden. Något ytterligare biträde för husdjursärendenas behandling inom styrelsen erfordras åtminstone icke tills vidare.

Av styrelsens motivering till förslaget om statskonsulentinstitutionen må här återgivas följande.

Då avelsföreningarna i full omfattning redan övertagit statskonsulentens i boskapsskötsel tidigare arbetsuppgifter i fråga om konsulentverksamhet, stamboksföring m. m., kan någon tvekan överhuvudtaget icke föreligga om möjligheten och lämpligheten att indraga denna statskonsulentbefattning. Otvivelaktigt äro förhållandena annorlunda beträffande statskonsulenterna i svin- samt får- och getskötsel. Dessa befattningshavare uppehålla nämligen fortfarande sina statskonsulentfunktioner i tämligen oförändrad utsträckning. Då styrelsen år 1942 föreslog, att svin- och fåravelsföreningarna skulle övertaga statskonsulenternas uppgifter med konsulentverksamhet och stamboksföring m. m., utgick styrelsen från att detta skulle kunna ske utan höjning av statsanslagen till dessa föreningar, 4 000 respektive 7 000 kronor för år. De ökade kostnaderna borde enligt styrelsens antagande kunna täckas genom höjda medlemsavgifter i föreningarna. Motsvarande kostnader för nötboskapsföreningarna bestredes i huvudsak av medlemmarna själva. Enligt representanternas för avelsföreningarna mening stode emellertid en sådan möjlighet icke öppen i fråga om de mindre djuren. Djurägarna ansågos nämligen icke här rimligen kunna påläggas ökade kostnader. Beträffande svinavelsföreningen har styrelsen beräknat, att en indragning av statskonsulentbefattningen skulle föranleda ökat behov av statsbidrag till föreningen med minst 16 000 kronor. Förhållandena torde vara ungefär enahanda för fåravelsföreningen. Av det anförda framgår alltså, att, därest såsom sannolikt torde vara svårigheter möta för svin- och fåravelsföreningarna att vid övertagande av statskonsulenternas arbetsuppgifter i någon högre grad utslå härav följande merkostnader på djurägarna, någon kostnadsbesparing för statens del icke är möjlig utan att omorganisationen snarare måhända kommer att medföra ökade utgifter för staten.

Vidkommande frågan om husdjursskötselns representation inom lantbruksstyrelsen har styrelsen anført i huvudsak följande.

Avelsföreningarnas representanter ha yrkat på inrättande av en särskild byrå för husdjursärenden i lantbruksstyrelsen. En sådan anordning skulle emellertid medföra ett förrykande av styrelsens organisation, varför styrelsen icke kan förorda densamma. Enligt lantbruksstyrelsens mening måste de statliga åtgärderna för befrämjande av den allmänna jordbruksproduktionen och avseende den egentliga jordbruksdriften sammanföras på en byrå och sammanhållas av byråchefen å byrån. De stora produktionsinriktningarna inom jordbruket äro så intimt sammanvävda med varandra, att en delad statlig förvaltning av desamma icke gärna är tänkbar och möjlig. Den statliga verksamheten på husdjursskötselns område är ej heller för närvarande av den omfattning att den kan anses utgöra tillräcklig grundval för en särskild husdjursbyrå.

För att i någon mån gå representanternas för avelsföreningarna önskemål till mötes om en starkare och mera auktoritativ tjänsteställning för en ny föredragande för husdjursärenden vill lantbruksstyrelsen föreslå, att ifrågasvarande byrådirektörstjänst placeras i lönegrad Eo 28 i stället för tidigare förordade lönegrad Eo 26. Som särskilt skäl härför vill styrelsen framhålla, att styrelsen utgått från att statskonsulenten i boskapsskötsel skulle komma att förordnas att uppehålla den föreslagna byrådirektörstjänsten. Denne befattningshavare är för närvarande verkställande ledamot och sekreterare i kontrollnämnden, i vilken egenskap han åtnjuter ett årligt arvode av 1 000 kronor. Uppdraget i kontrollnämnden torde icke kunna förenas med byrå-

direktörstjänsten för husdjursärenden. Då löneskillnaden mellan en statskonsulentbefattning i lönegrad A 24 och en tjänst i lönegrad Eo 26 endast är 500 kronor, skulle ifrågavarande befattningshavare, därest byrådirektörstjänsten placerades i sistnämnda lönegrad, lida en inkomstförlust av 500 kronor, något som knappast kan anses vara skäligt. Även starka sakliga skäl föreligga enligt lantbruksstyrelsens uppfattning för en placering av den föreslagne byrådirektören i lönegrad Eo 28.

I fråga om lantbruksstyrelsens *beräkning av medelsbehovet för avlöningar vid lantbruksstyrelsen* under nästa budgetår må anföras följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 488 800 kronor, avse 235 700 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 14 100 kronor arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 3 500 kronor ersättningar till sakkunniga, 171 100 kronor avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, 59 500 kronor rörligt tillägg samt 4 900 kronor kristillägg till tjänstemän vid stuteri-byrån.

Höjningen av ordinarieposten med 1 200 kronor sammanhänger med löneklassförändringar.

Under arvodesposten har föreslagits en höjning med i runt tal 2 500 kronor för arvoden under sex månader till två lantbruksstipendiater efter 210 kronor per månad. Förslaget överensstämmer med det förslag som framlades av lantbruksstyrelsen i samband med anslagsäskandena för löpande budgetår men som då icke vann statsmakternas bifall.

Styrelsen har under icke-ordinarieposten föreslagit ökad medelsanvisning med ett belopp av $(9\,800 + 5\,000 =)$ 14 800 kronor, motsvarande avlöningsmedel till en byrådirektör för husdjursärenden i lönegrad Eo 28 samt en amanuens i lönegrad Eo 16 å undervisningsbyrån. Härjämte har styrelsen äskat ökade medel för löneklassförändringar med i runt tal 1 400 kronor. Som motivering till förslaget om anställande av en amanuens å undervisningsbyrån, vilket förslag jämväl upptagits i styrelsens anslagsäskanden för budgetåret 1943/44, har styrelsen anfört, att antalet årligen avgjorda ärenden å denna byrå sedan åren 1934—36 ökts till ungefär det dubbla. På grund av ökningen i arbetsbördan hade chefen å byrån i stor utsträckning tvingats att fullgöra sådana arbetsuppgifter, som lämpligen kunde anförtros åt befattningshavare i lägre tjänsteställning. Detta hade i sin tur medfört hinder för honom att bland annat fullgöra honom åliggande inspektionsuppgifter på den lägre lantbruksundervisningens område.

Posten rörligt tillägg har med hänsyn till de i det föregående omnämnda förslagen uppräknats med 2 500 kronor till 59 500 kronor.

Slutligen har posten kristillägg till tjänstemän vid stuteri-byrån med hänsyn till medelsåtgången för ändamålet under budgetåret 1942/43 ökats med 300 kronor till 4 900 kronor.

Beträffande *statskonsulenterna* innebära lantbruksstyrelsens anslagsberäkningar i förhållande till löpande budgetår de förändringarna, att medel beräknats för två i stället för tre statskonsulenter i husdjursskötsel samt att anslaget med hänsyn till löneklassförändringar minskats med 1 500 kronor. Ordinarieposten har sålunda nedsatts med 11 500 kronor till 28 300 kronor och posten rörligt tillägg med 1 800 kronor till 4 500 kronor.

I särskilda remissutlåtanden den 15 september 1943 har *statskontoret* yttrat i huvudsak följande.

Såvitt statskontoret kan bedöma torde vissa skäl tala för att någon utökning av lantbruksstyrelsens personal kommer till stånd i syfte att stärka husdjursskötselns ställning inom styrelsen. Fördenskull vill ämbetsverket icke motsätta sig, att medel anvisas för inrättande av den föreslagna byrådirektörsbefattningen i husdjursärenden. Statskontoret anser sig emellertid icke kunna tillstyrka, att befattningen i fråga placeras högre än i lönegrad Eo 26. Därest den nuvarande innehavaren av statskonsulentbefattningen i boskapskötsel skulle förordnas å den nya tjänsten, synes — såsom lantbruksstyrelsen föreslagit — sagda statskonsulentbefattning böra uppföras å övergångsstat.

Förslaget att bibehålla statskonsulentbefattningarna i svin- samt får- och getskötsel anser sig statskontoret icke kunna biträda. De arbetsuppgifter, som ankomma på dessa befattningshavare, torde kunna överföras på innehavaren av den nyinrättade byrådirektörstjänsten, därest erforderlig arbetshjälp ställes till förfogande. Statskontoret föreställer sig att en byråagronom i 21 lönegraden bör vara tillräcklig för detta ändamål. Så länge statskonsulenterna kvarstå i tjänst i sina nuvarande befattningar torde emellertid dessa kunna biträda byrådirektören. Frågan om inrättande av en byråagronombefattning lär sålunda icke behöva upptagas till prövning, förrän samtliga konsulenter lämnat sina befattningar. På sätt statskontoret i utlåtande angående anslag för budgetåret 1943/44 till lantbruksstyrelsen erinrade, håller statskontoret alltför jämt före, att statskonsulenterna böra upptagas å övergångsstat i lantbruksstyrelsens personalförteckning samt att medel för deras avlöning och verksamhet böra beräknas inom styrelsens avlönings- respektive omkostnadsanslag. Givetvis bör jämväl den tidigare å övergångsstat uppförde statskonsulenten i mejerihushållning vid sådant förhållande överföras å övergångsstat under lantbruksstyrelsens avlöningsanslag.

Förslaget att beräkna medel för arvoden till två lantbruksstipendiater anser sig statskontoret icke kunna tillstyrka.

Med hänsyn till medelsåtgången å anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal under budgetåret 1942/43 — 144 026 kronor — synes den av lantbruksstyrelsen ifrågasatta personalförstärkningen med en amanuens vara möjlig utan att en höjning av anslagsposten kommer till stånd. Vad angår placeringen i lönegrad av ifrågavarande befattningshavare finner statskontoret icke anledning föreligga att frånga ämbetsverkets i utlåtande över 1942 års anslagsframtällning uttalade uppfattning, att befattningen — åtminstone tills vidare — icke torde böra hänföras till högre lönegrad än den femtonde.

Allmänna lönenämnden har i remissutlåtande den 9 oktober 1943 uttalat i huvudsak följande.

Enligt lönenämndens mening kan det av lantbruksstyrelsen anförda motivet för byrådirektörstjänstens för husdjursärenden hänförande till 28 lönegraden — att en av de nuvarande statskonsulenterna vid förordnande å en byrådirektörstjänst i 26 lönegraden skulle nödgas frånträda ett med särskilt arvode förenat uppdrag, varigenom han komme att lida en löneminskning å 500 kronor för år — icke i och för sig anses bärande. Rent sakligt sett synas emellertid sådana omständigheter i detta fall vara för handen, att befattningens placering i 28 lönegraden kan vara motiverad. Lönenämnden har i detta hänseende bland annat fäst sig vid, att ett allmänt villkor för tillerkännande åt avelsförening av statsbidrag förutsatts skola vara, att byrådirektören för husdjursärenden skall äga rätt att deltaga i överläggningarna inom respektive föreningar och styrelser. Efter övervägande av olika föreliggande omständigheter har lönenämnden ansett sig ej böra motsätta sig lantbruksstyrelsens ifrågavarande förslag.

Styrelsen för avelsföreningen för svensk låglandsboskap samt styrelsen för svenska fåravelsföreningen ha i remissyttranden förklarat sig icke ha något att erinra mot lantbruksstyrelsens förslag rörande omorganisation av statskonsulentinstitutionen.

I avgivna yttranden ha *styrelserna för avelsföreningen för svensk röd och vit boskap, avelsföreningen för svensk kullig boskap samt svenska svin-avelsföreningen* tillstyrkt lantbruksstyrelsens förslag i vad det avser bibehållande av statskonsulentbefattningarna i svinskötsel samt i får- och getskötsel ävensom förordat, att i stället för den föreslagna byrådirektörsbefattningen i lönegrad Eo 28 för beredning och föredragning av husdjursärenden i lantbruksstyrelsen skulle inrättas en särskild byråchefstjänst. Styrelsen för avelsföreningen för svensk röd och vit boskap har funnit det ur flera synpunkter olyckligt, om föredraganden av husdjursärenden i lantbruksstyrelsen skulle underställas chefen för styrelsens lantbruksbyrå.

Departements-
chefen.

Lantbruksstyrelsens förslag att å styrelsens stat upptaga en befattningshavare för handläggning och föredragning av ärenden rörande husdjurskötseln ävensom att samtidigt därmed å övergångsstat överföra den nuvarande statskonsulenten i boskapsskötsel har tillstyrkts av samtliga i ärendet hörda myndigheter och föreningar. Även jag finner mig kunna tillstyrka detta förslag. Styrelsens framställning rörande statskonsulentinstitutionen i övrigt har däremot avstyrkts av statskontoret, som ansett att institutionen borde helt avskaffas och att sålunda ej heller statskonsulentbefattningarna i svin- samt i får- och getskötsel borde återbesättas vid uppkommande ledighet. Som av lantbruksstyrelsens skrivelse framgår skulle emellertid ett indragande av berörda statskonsulentbefattningar medföra, att dessa befattningshavares uppgifter med konsulentverksamhet och stamboksföring m. m. måste övertagas av vederbörande avelsföreningar. Då dessa utan ytterligare ekonomiskt stöd från statens sida icke skulle vara i stånd att påtaga sig nämnda uppgifter, skulle ett indragande på sätt statskontoret ifrågasatt av statskonsulentinstitutionen sannolikt icke komma att medföra någon ekonomisk fördel för statsverket. Med hänsyn härtill finner jag mig även i denna del kunna godtaga lantbruksstyrelsens förslag, vilket för övrigt i princip tillstyrkts av de i ärendet hörda avelsföreningarna. Å lantbruksstyrelsens stat bör sålunda upptagas en ny tjänst, vars innehavare skall ha att självständigt bereda och föredraga samtliga i styrelsen förekommande ärenden rörande husdjursskötseln. Innan närmare erfarenhet vunnits av den nya anordningen, är jag emellertid icke beredd att, såsom i vissa yttranden föreslagits, förorda inrättandet av en särskild byrå för dessa ärenden i lantbruksstyrelsen. Den nya föredragandetjänsten torde tills vidare böra hänföras till styrelsens lantbruksbyrå. Vad angår lönegradsplaceringen finner jag med hänsyn till arten och omfattningen av den föredragningsskyldighet, som torde komma att åligga befattningshavaren i fråga, i likhet med lantbruksstyrelsen och lönenämnden skäligt, att han hänföres till lönegrad Eo 28. Befattningen synes böra benämnas byrådirektör för

husdjursärenden. Som lantbruksstyrelsen förutsatt, bör inrättandet av den nya byrådirektörsbefattningen medföra, att de statskonsulenten i boskapskötsel åliggande arbetsuppgifterna överflyttas å byrådirektören, varför befattningen såsom statskonsulent i boskapskötsel synes böra upptagas å övergångsstat. De båda befattningarna som statskonsulent i svinskötsel samt i får- och getskötsel torde däremot böra bibehållas och vid uppkommande ledighet i vanlig ordning återbesättas. I likhet med statskontoret vill jag emellertid förorda, att samtliga statskonsulenter från och med nästa budgetår upptagas å lantbruksstyrelsens stat. De båda statskonsulenterna i husdjursskötsel böra därvid i tjänstehänseende anses tillhöra lantbruksbyrån. Frågan om meddelande av de särskilda bestämmelser rörande nämnda befattningshavares arbetsförhållanden, som kunna påkallas av tjänsternas uppförande å styrelsens stat, torde sedermera få upptagas till övervägande.

Då den statsunderstödda torrlägningsverksamheten och i samband därmed jämväl utbildningen av lantbruksingenjörerna gjorts till föremål för utredning inom jordbruksdepartementet genom särskilt tillkallade sakkunniga, anser jag mig i likhet med statskontoret ej heller för nästa budgetår kunna förorda, att å lantbruksstyrelsens stat beräknas arvoden för två lantbruksstipendiater.

Vad angår lantbruksstyrelsens förslag om inrättande av en amanuens-tjänst å undervisningsbyrån kan jag icke tillstyrka, att särskilda medel nu anvisas för detta ändamål.

Anslagsposten avlöningar till ordinarie tjänstemän torde med hänsyn till löneklassförändringar böra ökas med 1 200 kronor. Bifalles vad jag förut tillstyrkt rörande statskonsulentinstitutionen, bör under denna post ytterligare beräknas avlöning till statskonsulenterna i svinskötsel, får- och getskötsel samt mejerihushållning. Posten torde alltså böra uppföras med $(234\,500 + 1\,200 + 8\,400 + 9\,900 + 9\,900 =)$ 263 900 kronor. Arvodesposten och posten ersättningar till sakkunniga synas böra upptagas med oförändrade belopp av 11 600 kronor respektive 3 500 kronor. Med beaktande av förslaget om inrättande av en byrådirektörstjänst för husdjursärenden i lönegrad Eo 28 bör posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal höjas med i runt tal 10 300 kronor. Till följd av beräknade löneklassförändringar bör posten härjämte uppräknas med 900 kronor, varför densamma synes böra bestämmas till $(154\,900 + 10\,300 + 900 =)$ 166 100 kronor. Posten rörligt tillägg torde böra beräknas till $(57\,000 + 6\,700 =)$ 63 700 kronor samt posten kristillägg till tjänstemän vid stuteri-byrån enligt styrelsens förslag till $(4\,600 + 300 =)$ 4 900 kronor.

Under förutsättning av bifall till vad sålunda förordats skulle för nästa budgetår till avlöningar vid lantbruksstyrelsen behöva anvisas ett anslag av $(263\,900 + 11\,600 + 3\,500 + 166\,100 + 63\,700 + 4\,900 =)$ 513 700 kronor, vilket jämfört med medelsanvisningen för löpande budgetår innebär en anslagsökning med 47 600 kronor. Denna ökning motväges emellertid därav att avlöningsanslaget till statskonsulenterna å 46 200 kronor bortfaller, varför den verkliga anslagsökningen icke uppgår till högre belopp

än 1 400 kronor. Av den förordade anslagsanvisningen beräknas å stuteri-
byrån belöpa 38 000 kronor, vilket belopp bör utgå av totalisatormedel.

Ny personalförteckning för lantbruksstyrelsen torde böra föreläggas riksdagen för godkännande. Med hänvisning till vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anför beträffande ändrade benämningar å vissa befattningar torde å personalförteckningen upptagna sekreterare och notarier hädanefter böra benämnas förste byråsekreterare respektive byråsekreterare.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) för lantbruksstyrelsen fastställa följande

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 generaldirektör	C 12
1 chef för stuteribyrån	C 5
5 byråchefer	A 30
1 byrådirektör	A 28
1 byrådirektör	A 26
2 förste byråingenjörer	A 26
1 byråinspektör för mejeriärenden	A 24
1 förste byråsekreterare	A 24
1 kamrerare	A 24
1 statskonsulent i får- och getskötsel	A 24
1 statskonsulent i svinskötsel	A 24
2 byråsekreterare	A 21
3 kansliskrivare	A 11
1 kassör	A 11
1 förste expeditionsvakt	A 7
4 kanslibiträden	A 7
2 expeditionsvakter	A 5
4 kontorsbiträden	A 4
1 skrivbiträde	A 2

Anm. Befattningen såsom byråinspektör för mejeriärenden skall hållas obesatt, så länge en å övergångsstat uppförd statskonsulent i mejerihushållning kvarstår i tjänst.

Tjänstemän å övergångsstat.

1 statskonsulent i boskapsskötsel	A 24
1 statskonsulent i mejerihushållning	A 24

Befattning

Lönegrad

Extra ordinarie tjänstemän i högre
lönegrad än 20.

1 byrådirektör för husdjursärenden	Eo 28
1 byrådirektör	Eo 26
1 byråinspektör	Eo 24
1 byråagronom	Eo 21
2 byråingenjörer	Eo 21
1 byråsekreterare	Eo 21*
2 mejeriinspektörer	Eo 21;

2) godkänna följande avlöningsstat för lantbruksstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förlagsvis</i>	kronor 263 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förlagsvis</i>	» 11 600
3. Ersättningar till sakkunniga, <i>förlagsvis</i>	» 3 500
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 166 100
5. Rörligt tillägg, <i>förlagsvis</i>	» 63 700
6. Kristillägg till tjänstemän vid stuteribyrån, <i>förlagsvis</i>	» 4 900

Summa kronor 513 700;

3) till Lantbruksstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förlagsanslag* av kronor 513 700.

[4.] 2. Lantbruksstyrelsen: Omkostnader, *förlagsanslag*. Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 74 000 kronor, därav 8 000 kronor — motsvarande på stuteribyrån belöpande kostnader — att utgå av totalisatormedel. Kungl. Maj:t har den 16 april 1943 fastställt omkostnadsstat för lantbruksstyrelsen (statsliggaren sid. 617).

Till omkostnader för statskonsulenter har för innevarande budgetår anvisats ett *förlagsanslag* av 5,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 16 april 1943 fastställt omkostnadsstat för statskonsulenterna (statsliggaren sid. 620).

I skrivelse den 31 augusti 1943 har lantbruksstyrelsen hemställt om anslag för nästa budgetår dels till styrelsens omkostnader med 81 500 kronor, därav 8 000 kronor att utgå av totalisatormedel, dels ock till statskonsulenternas

omkostnader med 5 000 kronor. Beträffande beräkningen av medelsbehovet för styrelsens omkostnader må anföras följande.

Utgiftsposten sjukvård m. m. har höjts med 1 000 kronor till 4 000 kronor samt utgiftsposten reseersättningar med 2 000 kronor till 32 000 kronor. Højningen av sistnämnda post har föranletts av förslaget att från och med nästa budgetår å lantbruksstyrelsens stat uppföra en ny befattning såsom byrådirektör för husdjursärenden. Utgiftsposten expenser har höjts med 4 500 kronor till 44 650 kronor, varav till bränsle, lyse och vatten förslagsvis 10 300 kronor och till övriga expenser högst 34 350 kronor. Ökningen av expenserna, vilken fördelar sig med 4 000 kronor för bränsle, lyse och vatten samt med 500 kronor för övriga expenser, motiveras med hänvisning till medelsåtgången för ändamålet.

Statskontoret har i remissutlåtande den 15 september 1943 uttalat, att, där est lantbruksstyrelsens och statskonsulenternas omkostnadsanslag samman slogs, posten reseersättningar lämpligen torde böra upptagas till 35 000 kronor.

Departements-
chefen.

Såsom jag under nästföregående punkt förordat, böra statskonsulenter na från och med nästa budgetår upptagas å lantbruksstyrelsens stat. Vid sådant förhållande synas omkostnadsanslagen för lantbruksstyrelsen och statskonsu- lenter na böra sammanslås. I anslutning härtill anser jag mig kunna förorda, att posten reseersättningar höjes med 5 000 kronor — däri inbegripet det be- lopp av 4 900 kronor som tidigare upptagits under statskonsulenternas om- kostnadsanslag — till 35 000 kronor. Vidare torde delposten bränsle, lyse och vatten böra höjas med 2 700 kronor till 9 000 kronor. Hela omkostnadsansla- get skulle alltså för nästa budgetår uppgå till 81 700 kronor, varav 8 000 kronor, avseende styrelsens stuteribyrå, böra utgå av totalisatormedel. Av höj- ningen i förhållande till anvisningen för löpande budgetår, 7 700 kronor, motsvarar ett belopp av 5 000 kronor senaste anvisningen för ändamålet till statskonsulenter. Den verkliga höjningen uppgår alltså till 2 700 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa stat för anslagets användning.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbruksstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 81 700.

[5.] **3. Lantbruksingenjörer och deras biträden: Avlöningar, förslags- anslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår upptaget med 606 000 kro- nor. Kungl. Maj:t har fastställt dels den 9 juni 1939 personalförteckning för lantbruksingenjörer (statsliggaren sid. 618), dels ock den 21 april 1943 föl- jande avlöningsstat för lantbruksingenjörer och deras biträden:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 168 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:	
a) Arvoden till extra lantbruksingenjörer och lantbruksstipendiater m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor 58 000
b) Avlöningsförbättring åt tekniska biträden, <i>förslagsvis</i>	» 8 400 » 66 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 305 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 66 200
Summa kronor 606 000.	

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att ifråga-
varande avlöningsanslag måtte för nästa budgetår uppföras med oförändrat
belopp av 606 000 kronor. Beträffande styrelsens beräkning av medelsbeho-
vet må nämnas följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 606 000 kronor, avse 168 800 kronor av-
löningar till ordinarie tjänstemän, 65 200 kronor arvoden och särskilda er-
sättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 305 000 kronor avlöningar till övrig
icke-ordinarie personal samt 67 000 kronor rörligt tillägg.

Höjningen av ordinarieposten med 400 kronor har föranletts av
löneklassförändringar och ändrad stationsort för en befattningshavare.

Arvodesposten har minskats med 1 200 kronor, vilket belopp avser
avlöningsförbättring åt tekniska biträden.

Posten rörligt tillägg har efter omräkning höjts med 800 kronor.

Lantbruksstyrelsen har med berörda skrivelse jämväl överlämnat en fram-
ställning från *föreningen lantbruksingenjörssassister*, vari föreningen hem-
ställt, att anslag måtte äskas av 1944 års riksdag till återbesättning av tre
vakanta ritbiträdesbefattningar hos lantbruksingenjörer. *Sveriges allmänna
lantbrukstjänstemannaförbund* har instämt i föreningens framställning. För
egen del har *lantbruksstyrelsen* trots föreliggande behov ansett sig icke nu
böra påyrka utökning av de statsanställda rit- och kontorsbiträdenas antal,
enär bland annat denna fråga kunde förutsättas bli behandlad av de jäm-
likt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 18 september 1942 tillkallade sakkun-
niga för verkställande av utredning angående den statsunderstödda torrlägg-
ningsverksamheten (1942 års torrläggningssakkunniga).

Sedermera har lantbruksstyrelsen med skrivelse den 26 november 1943
överlämnat en framställning från *Sveriges allmänna lantbrukstjänstemanna-
förbund*, vari hemställts, att medel måtte anvisas dels till ytterligare ett ålders-
tillägg — utöver de fyra nu utgående — åt lantbruksingenjörernas tekniska
biträden, dels ock till en förhöjning med 35 kronor av varje ålderstillägg å
240 kronor. *Lantbruksstyrelsen*, som tillstyrkt bifall till förbundets hemstäl-
lan, har framhållit, att det visat sig möta svårigheter att erhålla väl kvalifi-
cerade tekniska biträden mot de avlöningsvillkor, som lantbruksingenjörerna
vore i stånd att erbjuda. Från och med den 1 januari 1944 borde, under ena-

handa förutsättningar som hittills, till tekniska biträden utgå ålderstillägg efter 3 för dylikt tillägg beräkneliga tjänsteår med 275 kronor, efter 6 år med 550 kronor, efter 9 år med 825 kronor, efter 12 år med 1 100 kronor och efter 15 år med 1 375 kronor. Lantbruksstyrelsen har meddelat, att antalet tekniska biträden, som under kalenderåret 1944 kunde ifrågakomma till erhållande av den föreslagna förhöjningen av ålderstilläggen, uppginge till 15. Av dessa komme emellertid under nämnda år ingen att bli berättigad till ett femte ålderstillägg. För år 1944 skulle alltså endast förhöjningen av ålderstilläggen medföra ytterligare kostnad för statsverket, vilken kostnad av lantbruksstyrelsen beräknats till i runt tal 1 100 kronor. Styrelsen har med hänsyn härtill hemställt, att ifrågavarande avlöningsanslag för nästa budgetår måtte uppföras med $(606\,000 + 1\,100 =) 607\,100$ kronor.

Föredraganden.

Efter vad jag inhämtat torde 1942 års torrläggningssakkunniga icke kunna slutföra sitt utredningsuppdrag inom sådan tid, att proposition i ämnet kan föreläggas 1944 års riksdag. Innan resultaten av utredningen föreligga torde någon utökning av ifrågavarande personal icke böra verkställas. Jag kan alltså icke tillstyrka, att medel nu äskas till återbesättande av vakanta ritbiträdesbefattningar. Ej heller anser jag mig kunna biträda förslaget, att en förhöjning nu vidtages beträffande de av statsmedel utgående ålderstilläggen till lantbruksingenjörernas tekniska biträden. Jag vill däremot förordna, att ifrågavarande tekniska biträden av statsmedel må komma i åtnjutande av ett femte ålderstillägg efter 15 för dylikt tillägg beräkneliga tjänsteår. Det nya ålderstillägget synes böra fastställas till sådant belopp, att summan av ålderstilläggen efter 15 tjänsteår uppgår till $(5 \times 240 =) 1\,200$ kronor. Tillägget bör utgå från och med kalenderåret 1944. I enlighet med vad lantbruksstyrelsen anfört torde emellertid införandet av ett femte ålderstillägg till de tekniska biträdena icke föranleda någon kostnadsökning under ifrågavarande anslag för nästa budgetår.

Då lantbruksstyrelsens förslag i övrigt rörande avlöningsanslagets beräkning icke givit mig anledning till någon erinran, synes avlöningsstaten för lantbruksingenjörerna och deras biträden böra för budgetåret 1944/45 upptaga följande anslagposter, nämligen posten avlöningar till ordinarie tjänstemän å 168 800 kronor, posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, å 65 200 kronor — därav 58 000 kronor avses för arvoden till extra lantbruksingenjörer och lantbruksstipendiater m. m. och 7 200 kronor för avlöningsförbättring åt tekniska biträden — posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal å 305 000 kronor samt posten rörligt tillägg å 67 000 kronor.

Vid bifall till vad sålunda förordats skulle under förevarande anslag erfordras en medelsanvisning av $(168\,800 + 65\,200 + 305\,000 + 67\,000 =) 606\,000$ kronor eller samma belopp, som för innevarande budgetår anvisats för ändamålet.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna följande avlöningsstat för lantbruksingenjörer och deras biträden, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 168 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:	
a) Arvoden till extra lantbruksingenjörer och lantbruksstipendiater m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor 58 000
b) Avlöningsförbättring åt tekniska biträden, <i>förslagsvis</i>	» 7 200 » 65 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 305 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 67 000
Summa kronor 606 000;	

2) till *Lantbruksingenjörer och deras biträden: Avlöningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 606 000.

[6.] **4. Lantbruksingenjörer och deras biträden: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 230 000 kronor. Av anslaget disponeras 2 000 kronor till sjukvård m. m. samt 228 000 kronor till reseersättningar.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte uppföras med 275 000 kronor, varav 273 000 kronor avsåges till reseersättningar. Anslagshöjningen har motiverats av medelsåtgången (cirka 265 000 kronor) under budgetåret 1942/43.

Med hänsyn till de stegrade utgifterna för rese- och traktamentsersättningar torde förevarande anslag för nästa budgetår böra uppföras med ett till 265,000 kronor förhöjt belopp. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa stat för anslagets användning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Lantbruksingenjörer och deras biträden: Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 265 000.

[7.] 5. **Fiskeriintendenter m. m.: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 94 400 kronor. Kungl. Maj:t har fastställt dels den 26 maj 1939 personalförteckning för fiskeriintendenter (statsliggaren sid. 620), dels ock den 16 april 1943 följande avlöningsstat för fiskeriintendenter m. m.:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 69 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 12 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 1 300
4. Särskilda löneförmåner, <i>förslagsvis</i>	» 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 11 000
Summa kronor 94 400.	

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att avlöningsanslaget för nästa budgetår måtte upptagas med 94 000 kronor. Anslagsposten avlöningar till ordinarie tjänstemän föreslås minskad med 900 kronor till 68 200 kronor samt anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ökad med 500 kronor till 1 800 kronor. Ökningen har föränletts av stegrade kostnader för skrivhjälp. Arvodesposten ävensom posterna särskilda löneförmåner och rörligt tillägg ha av *lantbruksstyrelsen* upptagits med oförändrade belopp av respektive 12 500, 500 och 11 000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Jag kan icke tillstyrka någon höjning av det belopp, som avses för bestridande av kostnader för skrivhjälp till fiskeriintendenterna. Anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal torde därför även för nästa budgetår böra upptagas med ett belopp av 1 300 kronor. Då *lantbruksstyrelsens* framställning i övrigt icke föränlett någon erinran från min sida, bör alltså anslaget uppföras med (94 400 — 900 =) 93 500 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna följande avlöningsstat för fiskeriintendenter m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 68 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 12 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 1 300
4. Särskilda löneförmåner, <i>förslagsvis</i>	» 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 11 000
Summa kronor 93 500;	

2) till *Fiskeriintendenten m. m.*: *Avlöningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 93 500.

[8.] **6. Fiskeriintendenten m. m.: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår upptaget med 30 000 kronor, varav 100 kronor disponeras för sjukvård m. m., 25 900 kronor för reseersättningar och 4 000 kronor för expenser.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om ett anslag av 30 500 kronor för nästa budgetår. Härvid har posten expenser beräknats skola höjas med 500 kronor till 4 500 kronor med hänsyn till stegringen av priserna på skrivmateriel o. d.

Förevarande anslag torde för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp, 30 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen *Departements-
chefen.*

att till *Fiskeriintendenten m. m.*: *Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 30 000.

[9.] **7. Lantbruksattachéer: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 45 400 kronor. Kungl. Maj:t har fastställt dels den 26 april 1940 personalförteckning för lantbruksattachéerna (statsliggaren sid. 621), dels ock den 21 mars 1941 följande avlöningsstat för attachéerna:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	kronor	22 600
2. Särskilda löneförmåner	»	19 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	3 300

Summa kronor 45 400.

Jämväl för nästa budgetår torde anslaget till lantbruksattachéernas avlöningar böra uppföras med 45 400 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen *Departements-
chefen.*

att till *Lantbruksattachéer: Avlöningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 45 400.

[10.] **8. Lantbruksattachéer: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 19 100 kronor. Kungl. Maj:t har den 9 april 1943 fastställt omkostnadsstat för lantbruksattachéerna (statsliggaren sid. 622).

*Departements-
chefen.* Anslaget torde för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbruksattachéer: Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 19 100.

C. Lantbruksakademien m. m.

[11.] 1. **Lantbruksakademien: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 17 700 kronor. Kungl. Maj:t har den 24 april 1942 för lantbruksakademien fastställt dels personalförteckning (statsliggaren sid. 623), dels ock följande

Avlöningsstat.

Utgifter.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 12 700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	» 8 600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 2 900
Summa kronor 24 200	

Särskilda uppbördsmedel.

Av lantbruksakademiens medel	kronor 6 500
Nettoutgift kronor 17 700.	

Lantbruksakademien har i skrivelse den 20 september 1943 hemställt, att förevarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 16 200 kronor. Anslagsminskningen, 1 500 kronor, hänför sig helt till icke-ordinarieposten och sammanhänger med beräknad löneklassförändring.

*Departements-
chefen.* Mot lantbruksakademiens förslag har jag intet att erinra. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna följande avlöningsstat för lantbruksakademien, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

Utgifter.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 11 200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	» 8 600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 2 900
Summa kronor 22 700	

Särskilda uppbördsmedel.

Av lantbruksakademiens medel kronor 6 500
 Nettoutgift kronor 16 200;

2) till *Lantbruksakademien: Avlöningar* för budgetåret
 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 16 200.

[12.] 2. *Lantbruksakademien: Bidrag till museum, bibliotek m. m.* För detta ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett anslag av 8 000 kronor. Beträffande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 623.

I skrivelse den 20 september 1943 har *lantbruksakademien* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Med biträdande av lantbruksakademiens förslag hemställer jag, att Kungl. *Departements-*
 Maj:t måtte föreslå riksdagen *chefen.*

att till *Lantbruksakademien: Bidrag till museum, biblio-*
tek m. m. för budgetåret 1944/45 anvisa ett
 anslag av kronor 8 000.

[13.] 3. *Statens växtskyddsanstalt: Avlöningar, förslagsanslag.* Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 169 400 kronor. Kungl. Maj:t har fastställt dels den 17 maj 1940 personalförteckning för statens växtskyddsanstalt (statsliggaren sid. 624), dels ock den 16 april 1943 följande avlöningsstat för anstalten:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	37 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	30 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	84 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	16 500

Summa kronor 169 400.

I detta sammanhang torde jag få erinra därom, att en av mig jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 22 september 1938 tillkallad utredningsman för verkställande av utredning rörande frågan om ändrad organisation av växtskyddsanstalten och statens centrala frökontrollanstalt den 21 december 1939 framlagt förslag i ämnet. Över förslaget ha remissyttranden avgivits av ett flertal myndigheter och institutioner.

I två särskilda skrivelser den 31 augusti 1943 har *styrelsen för statens växtskyddsanstalt* dels beräknat medelsbehovet för avlöningar vid anstalten under nästa budgetår till 182 800 kronor, dels ock framlagt särskild utred-

ning rörande anställnings- och avlöningsförhållandena för anstaltens assistenter. Av det beräknade medelsbehovet, 182 800 kronor, avse 58 900 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 121 800 kronor avlöningar till icke-ordinarie personal samt 22 100 kronor rörligt tillägg. Ordinarieposten har upptagits höjd med 1 000 kronor i anledning av att anstaltsstyrelsen föreslagit en uppflyttning av en avdelningsföreståndarbefattning från lönegrad A 28 till lönegrad A 30. Icke-ordinarieposten har ökats med 37 000 kronor. Till huvudsaklig del sammanhänger ökningen med följande av anstaltsstyrelsen framlagda förslag. En befattning såsom assistent vid anstaltens filial i Alnarp i lönegrad Eo 18 och en dylik befattning vid huvudanstalten i lönegrad Eo 14 föreslås förändrade till förste assistentbefattningar i lönegrad Eo 21. En befattning såsom assistent i lönegrad Eo 14 avses skola uppflyttas till lönegrad Eo 18. I stället för de nuvarande fem assistentbefattningar, vilka äro förenade med arvode, föreslås inrättande av fem assistentbefattningar i lönegrad Eo 18. En kontorsbiträdestjänst i lönegrad Ex 4 bör enligt anstaltsstyrelsens förslag omändras till extra ordinarie i samma lönegrad. För tillfälliga biträden har styrelsen beräknat ytterligare 3 000 kronor. Med hänsyn till förväntade löneklassförändringar har därjämte icke-ordinarieposten höjts med 1 200 kronor. Å andra sidan har arvodesposten med anledning av de framlagda förslagen blivit obehövlig. Posten rörligt tillägg har med hänsyn till de föreslagna ökningarna under ordinarie- och icke-ordinarieposterna uppräknats med 5 600 kronor.

Av styrelsens förslag inhämtas följande.

Anstaltsstyrelsen har ånyo erinrat om de förslag till ändringar i anstaltens organisation, som styrelsen framlagt i sitt yttrande den 14 februari 1940 över det av särskild utredningsman den 21 december 1939 avgivna betänkandet i ämnet. Styrelsen har härvid särskilt understrukit den betydelse för ett målmedvetet bedrivande av anstaltens verksamhet, som ett återbesättande av chefsposten skulle innebära. Under framhållande att en förändring i det sedan fyra år rådande provisoriet torde böra ske under år 1944, föreslår styrelsen, att en av de nuvarande tre avdelningsföreståndartjänsterna skulle uppflyttas från lönegrad A 28 till lönegrad A 30, varvid innehavaren av befattningen tillika skulle vara chef för anstalten. I samband härmed skulle det i gällande avlöningsstat upptagna chefsarvodet å 1 000 kronor bortfalla.

Styrelsen har vidare erinrat, att 1943 års riksdags jordbruksutskott i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 1 uttalat sig för en förbättring av löneförmånerna för assistenterna vid växtskyddsanstalten. Emellertid hade utskottet i frågans dåvarande läge och i avsaknad av närmare utredning icke kunnat tillstyrka en lönereglering för budgetåret 1943/44. Anstaltsstyrelsen har i den nu framlagda utredningen rörande anställnings- och avlöningsförhållandena för anstaltens assistenter bland annat framhållit, att assistenterna med hänsyn till sysselsättning kunde uppdelas i två kategorier, nämligen sådana som utförde forskningsarbete och sådana som deltog i upplysnings- och kontrollverksamheten. De förra utförde sina forskningsuppgifter i stort sett fullt självständigt inom ramen av föreskrifterna i arbetsprogrammet samt anvisningar av anstaltens chef eller avdelningsföreståndare. Anstaltens verksamhet sträckte sig över ett så stort arbetsområde, att grundliga specialkunskaper hos en och samma person icke kunde tänkas täcka mer än begränsade delar av området. Anstalten vore sålunda för sin forsk-

ningsverksamhet i behov av en rad specialister. De till upplysnings- och kontrollverksamheten knutna assistenterna hade ej mindre betydelsefulla eller mindre krävande arbetsuppgifter. I upplysningsverksamheten inginge som en mycket väsentlig del undersökningen av från allmänheten inkommande prov av växtparasiter och sjuka växtdelar samt besvarande av förfrågningar i dylika ärenden. Denna arbetsuppgift ställde stora krav på kunskaper icke blott om olika skadedjur och växtparasiter utan i ej mindre grad om grenar av åkerbruket och trädgårdsodlingen, sådana som jordbehandling, gödsling, kalkning, sortfrågor m. m. Anstaltsstyrelsen har framhållit, att inom kontrollverksamheten en assistent (för närvarande placerad i lönegrad Eo 14) hade den krävande uppgiften att med hjälp av tillfälligt anställd personal handhava verksamheten för uppspårande och bekämpande av potatiskräfta och potatisnematod. En speciell gren av kontrollverksamheten vore prövningen av bekämpningsmedel. Bland de massor av bekämpningsmedel mot växtparasiter, som utbjödes till växtodlarna, funnes många otillfredsställande eller rent av skadliga. Att underkasta bekämpningsmedlen en sakkunnig och opartisk prövning måste därför betraktas som en angelägenhet av stor vikt. De tjänster som beviljats för fullgörande av uppgiften vore en förste assistent- och en assistentbefattning, den senare i lönegrad Eo 14. Arbetsfördelningen mellan de båda befattningshavarna vore sådan, att medlen mot växtsjukdomar prövades av förste assistenten och medlen mot skadedjur av assistenten. I själva verket vore det här fråga om två parallella, av varandra i stort sett oberoende verksamhetsgrenar. Kompetenskraven vore för båda likvärdiga och gällde grundliga kunskaper såväl i endera av de biologiska vetenskaperna som i kemi. Det funnes därför ingen som helst grund för placering av dessa tjänstemän i olika lönegrader. I båda fallen ställde arbetet så stora krav på kompetens och innebure så stort tjänsteansvar, att ställningen som förste assistent (lönegrad Eo 21) vore väl motiverad.

Enligt anstaltsstyrelsens mening rådde ett liknande förhållande mellan de båda tjänstemännen vid anstaltens filial i Alnarp, av vilka den ene vore föreståndare och placerad i lönegrad Eo 24 och den andre assistent i lönegrad Eo 18. Med avseende på såväl forsknings- som upplysningsverksamheten företrädde var och en av dessa tjänstemän en huvudgren av arbetsuppgiften, föreståndaren den zoologiska och assistenten den botaniska grenen. Assistenten vore i detta fall i än högre grad än assistenterna vid huvudanstalten hänvisad till självständig verksamhet, då den ende jämte honom vid filialen anställde tjänstemannen ej behärskade hans fack och möjligheterna till dryftande av arbetsproblemen med huvudanstaltens tjänstemän vore starkt begränsade på grund av avståndet. En viss hänsyn till detta ofrånkomliga faktum hade tagits genom 1942 års riksdags beslut att ändra assistentens anställningsvillkor från arvodesanställning till placering i lönegrad Eo 18. Pekuniärt hade förändringen på grund av dyrortsgruppen inneburit mycket ringa förbättring. En uppflyttning i lönegrad Eo 21 vore ofrånkomlig, om en kompetent innehavare av befattningen skulle kunna påräknas för framtiden.

Efter att ha redogjort för de nuvarande assistenternas levnads- och tjänsteålder samt meriter ävensom uttalat sig angående assistenternas befordringsmöjligheter, vilka därvid karakteriserats såsom mycket begränsade både inom och utom växtskyddsanstalten, har anstaltsstyrelsen ingått på en jämförelse med vissa andra statstjänster, som innefattades under beteckningen assistent. Som resultat av denna jämförelse har styrelsen funnit, att med avseende på såväl kompetenskrav som arbetsuppgifternas natur och verksamhetens självständighetsgrad nära överensstämmelse rådde mellan

skogsförsöksanstaltens och växtskyddsanstaltens assistenter. Skogsförsöksanstaltens assistenter hade emellertid placerats i lönegrad Eo 21, medan växtskyddsanstaltens »assistenter» åtnjöt arvide av 5 600 kronor i ett för allt. Ehuru styrelsen vid jämförelse av kompetens och arbetsuppgifter funnit det fullt motiverat att placera samtliga växtskyddsanstaltens assistenter i paritet med skogsförsöksanstaltens, ansåge styrelsen det dock ur rekryteringssynpunkt vara lyckligast med en nivåskillnad i lönehänseende mellan förste assistenter och assistenter. På grund härav borde enligt styrelsens mening assistenterna placeras i lönegrad Eo 18 med undantag dock för de två assistenter, vilka såsom i det föregående berörts ansetts böra hänföras till lönegrad Eo 21.

Styrelsen föreslår sålunda, att den befattning såsom assistent i lönegrad Eo 14 vid huvudanstalten, vilken är knuten till bekämpningsmedelskontrollen, ävensom befattningen såsom assistent i lönegrad Eo 18 vid anstaltens filial i Alnarp ombildas till förste assistentbefattningar i lönegrad Eo 21. Övriga vid anstalten anställda sex assistenter (en i lönegrad Eo 14 och fem med årsarvoden av 5 600 kronor) föreslås skola erhålla placering i lönegrad Eo 18.

Ett vid anstalten tjänstgörande kontorsbiträde, som för närvarande vore placerat i lönegrad Ex 4, borde enligt anstaltsstyrelsens förslag upptagas i lönegrad Eo 4 med hänsyn till att biträdet i fråga utförde det med en vakantsatt ordinarie kontorsbiträdesbefattning i lönegrad A 4 förenade arbetet.

Statskontoret har i remissutlåtande den 8 september 1943 anfört i huvudsak följande.

Med hänsyn till rådande läge kan ämbetsverket ej förorda, att föreståndartjänsten uppflyttas från 28 till 30 lönegraden.

Enligt statskontorets mening bör spørgsmålet om löneställningen för assistenterna vid växtskyddsanstalten icke lösas särskilt för sig utan upptagas till bedömande i samband med en allmän översyn beträffande assistenttjänsterna inom statsförvaltningen. Ämbetsverket kan fördenskull icke biträda styrelsens förslag om lönereglering för hithörande befattningshavare vid anstalten. Statskontoret vill härutöver framhålla, att i varje fall innehavare av passagetjänster icke torde böra ifrågakomma till extra ordinarie anställning. Den av styrelsen förebragta utredningen torde få anses utvisa, att åtminstone fyra forskningsassistenter ej äro på ett mera stadigvarande sätt knutna till anstalten. Av de övriga fyra assistenterna ha tre redan anställts såsom extra ordinarie tjänstemän. Endast beträffande en assistent skulle följaktligen ett överförande till Eo-planen nu kunna tagas under övervägande. För den händelse denne befattningshavare skulle finnas böra erhålla extra ordinarie anställning, torde han icke böra hänföras till högre lönegrad än den fjortonde. Någon höjning av löneställningen för de tre redan inrättade extra ordinarie assistentbefattningarna, vilka reglerats så sent som år 1942, kan statskontoret åtminstone för närvarande icke tillstyrka.

I anledning av förslaget, att vikarien å den ordinarie kontorsbiträdesbefattningen, vilken hålles vakant i avbida på anstaltens omorganisation, skulle erhålla extra ordinarie anställning, vill statskontoret allenast erinra, att samma önskemål framfördes i anslagsframställningen för budgetåret 1943/44 och att ämbetsverket i yttrande över sistnämnda framställning avstyrkte förslaget.

Ämbetsverket kan icke tillstyrka anstaltsstyrelsens förslag om höjning med 3 000 kronor av det för ersättning åt tillfälliga biträden avsedda beloppet.

Allmänna lönenämnden har i utlåtande den 27 september 1943 framhållit följande.

I anledning av förslaget om inrättande av en chefsbefattning i lönegrad A 30 har lönenämnden inhämtat, att den avdelningsföreståndare, som för närvarande närmast svarar för de löpande chefsgörömlånen vid växtskyddsanstalten, enligt beslut den 17 juni 1943 uppbär 600 kronor för år utöver avlöning enligt lönegrad A 28. För upprätthållande av chefsgörömlånen i övrigt utgår enligt samma beslut en ersättning av 2 400 kronor till den person, som är ordförande i styrelsen för anstalten. Om det ur organisatorisk synpunkt anses påkallat, att en särskild chefsbefattning inrättas vid växtskyddsanstalten, synes någon erinran i och för sig icke vara att göra mot den i framställningen föreslagna löneställningen. Det kan emellertid enligt lönenämndens mening ifrågasättas, huruvida det ur praktisk synpunkt är lämpligt att för ändamålet inrätta en fullmaktstjänst, varigenom möjligheterna att till chefsbefattningen förvärva den mest lämpade bliva mera begränsade. Det vill förefalla lönenämnden, att chefsbefattningen, därest den kommer till stånd, i stället borde inrättas såsom förordnandetjänst med lön enligt löneplan C. Härvid synes en löneställning enligt lönegrad C 6 lämpligt avvägd.

Mot överflyttande till extra ordinarie stat av en extra kontorsbiträdesbefattning har lönenämnden icke funnit anledning till erinran.

Beträffande förslaget om ändrade avlöningsförhållanden för anstaltens assistenter har lönenämnden funnit sig icke böra framställa någon erinran mot detsamma. Nämnden förutsätter dock, att vid nyanställning av tjänsteinnehavare den nytillträdande icke omedelbart erhåller extra ordinarie anställning utan till en början under viss provtid anställes allenast såsom extra tjänsteman.

I likhet med statskontoret kan jag icke i nuvarande läge tillstyrka någon förändring i lönegradsplaceringen för den avdelningsföreståndare som samtids- *Departements-
chefen.* digt skall fungera såsom chef för växtskyddsanstalten. Liksom hittills torde alltså å anstaltens avlöningsstat böra beräknas ett särskilt arvode å 1 000 kronor för fullgörandet av chefsgörömlånen.

Såsom framgår av vad i det föregående anförts har anstaltsstyrelsen under återopande av en av styrelsen verkställd utredning framlagt förslag om förbättrade avlöningsförhållanden för åtta assistenter vid anstalten, av vilka för närvarande en är placerad i lönegrad Eo 18 och två i lönegrad Eo 14, medan återstående fem åtnjuta arvoden å 5 600 kronor för år. Med hänsyn till att ifrågavarande arvodesbefattningar i viss utsträckning utvecklats sig till sluttjänster med krav på förmåga till självständigt arbete torde det vara skäligt, att de i lönehänseende tillförsäkras en gynnsammare ställning än den flertalet av dem för närvarande intager. Jag har efter noggrant övervägande av olika möjligheter till lösning av förevarande spörsmål — därvid jag bland annat beaktat den relativt långsamma befördringsgången för dessa tjänstemän — funnit en löneställning såsom extra ordinarie befattningshavare i 18 lönegraden i allmänhet vara väl avvägd för denna personalgrupp. Ehuru vissa skäl torde kunna anföras för en något högre löneställning för befattningen såsom assistent vid anstaltens filial i Alnarp ävensom för den assistentbefattning, vars innehavare jämte en förste assistent handhar bekämpnings-

medelskontrollen vid huvudanstalten, kan jag likväl icke för närvarande förorda de förslag härutinnan som framställts av anstaltens styrelse. Samtliga ifrågavarande åtta assistenttjänster torde alltså från och med nästa budgetår böra uppföras i lönegrad Eo 18. I anslutning till vad lönenämnden anfört bör vid nyanställning av tjänsteinnehavare denne till en början under någon tid tjänstgöra såsom extra befattningshavare.

Anstaltsstyrelsens framställning om överförande å extra ordinarie stat av en extra kontorsbiträdesbefattning kan jag i likhet med statskontoret icke tillstyrka. Ej heller anser jag mig kunna biträda styrelsens förslag om ytterligare medelsanvisning för avlönande av tillfälliga biträden.

För avlöningar till ordinarie tjänstemän bör för nästa budgetår beräknas oförändrat belopp av 37 900 kronor. Arvodesposten synes med beaktande av vad jag i det föregående tillstyrkt i fråga om överförande å extra ordinarie stat av fem assistenter böra minskas med 29 200 kronor till 1 000 kronor. Sistnämnda belopp avser arvode till den avdelningsföreståndare, som tillika är chef för anstalten. Förslaget om förbättrade löneförmåner för sju av anstaltens assistenter torde medföra en ökning å 30 400 kronor under anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie personal. Då sagda post härjämte bör uppräknas med 1 200 kronor till följd av löneklassförändringar, synes densamma böra upptagas med $(84\,800 + 30\,400 + 1\,200 =)$ 116 400 kronor. För rörligt tillägg torde slutligen böra beräknas $(16\,500 + 4\,700 =)$ 21 200 kronor.

Anslaget till avlöningar vid statens växtskyddsanstalt skulle följaktligen för nästa budgetår behöva uppföras med $(37\,900 + 1\,000 + 116\,400 + 21\,200 =)$ 176 500 kronor eller ett 7 100 kronor högre belopp än för innevarande budgetår.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för statens växtskyddsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	37 900
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	»	1 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal..	»	116 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	21 200

Summa kronor 176 500;

- 2) till Statens växtskyddsanstalt: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av.... kronor 176 500.

[14.] 4. Statens växtskyddsanstalt: Omkostnader, förslagsanslag. Detta anslag är för innevarande budgetår upptaget med 67 000 kronor. Kungl. Maj:t har den 16 april 1943 fastställt omkostnadssat för växtskyddsanstalten (statsliggaren sid. 625).

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *styrelsen för statens växtskyddsanstalt* hemställt om ett anslag av 71 000 kronor för nästa budgetår. Enligt styrelsens beräkningar skulle i förhållande till löpande budgetår utgifterna stiga med 4 000 kronor till 77 000 kronor medan inkomsterna i form av särskilda uppbördsmedel skulle bibehållas vid oförändrat belopp av 6 000 kronor (varav 5 000 kronor avse inkomst av bekämpningsmedelskontroll och 1 000 kronor inkomst av försålda publikationer, produkter m. m.). Av de olika utgiftsposterna har styrelsen föreslagit uppräknings av posten reseersättningar med 1 400 kronor till 11 500 kronor, posten frakter och transporter med 1 700 kronor till 5 000 kronor, posten instrument, apparatur m. m. med 500 kronor till 1 500 kronor och posten diverse omkostnader med 400 kronor till 600 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 8 september 1943 förklarat sig icke kunna tillstyrka, att posten reseersättningar för nästa budgetår bestämdes till högre belopp än för budgetåret 1943/44. Däremot har posten bränsle, lyse och vatten, i betraktande av medelsåtgången under budgetåret 1942/43 (omkring 25 000 kronor), ansetts böra höjas från 18 000 kronor till åtminstone 20 000 kronor. Vad angår anstaltens uppbördsmedel har det förefallit statskontoret, som om styrelsens beräkning av inkomsterna av bekämpningsmedelskontrollen vore hållen i underkant. Med hänsyn till storleken av det belopp, som influtit under budgetåret 1942/43 (omkring 12 700 kronor), syntes inkomsterna av sagda kontroll för nästa budgetår kunna uppskattas till åtminstone 10 000 kronor.

Jag anser mig icke kunna förorda, att utgifterna under förevarande anslag för nästa budgetår beräknas till högre belopp än för löpande budgetår eller 73 000 kronor. Däremot torde i anslutning till vad statskontoret anfört inkomsterna vid växtskyddsanstalten kunna uppräknas med 5 000 kronor till 11 000 kronor. Med hänsyn härtill skulle anslaget för budgetåret 1944/45 behöva upptagas med (73 000—11 000 ==) 62 000 kronor eller ett 5 000 kronor lägre belopp än för innevarande budgetår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa sat för anslaget användning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till *Statens växtskyddsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av . . kronor 62 000.

D. Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanärningar m. m.

[15.] 1. **Lantbrukshögskolan: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 912 700 kronor. Kungl. Maj:t har den 17 april 1942 fastställt personalförteckning för lantbrukshögskolan (statsliggaren sid. 626). Vidare har Kungl. Maj:t den 21 maj 1943 fastställt följande avlöningsstat för högskolan:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 345 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 180 700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 304 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 82 000
Summa kronor 912 700.	

I skrivelser den 30 augusti och den 20 oktober 1943 har *styrelsen för lantbrukshögskolan* hemställt, att för nästa budgetår måtte anvisas ett med 86 800 kronor till 999 500 kronor förhöjt avlöningsanslag. Beträffande beräkningen av de olika anslagsposterna må anföras följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 999 500 kronor, avse 340 400 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 176 400 kronor arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 392 700 kronor avlöningar till övrig icke-ordinarie personal samt 90 000 kronor rörligt tillägg.

Styrelsen har åberopat verkställda utredningar dels rörande personalbehovet vid högskolans maskintekniska institution, dels ock — på grund av riksdagens uttalande och Kungl. Maj:ts uppdrag — angående anställnings- och avlöningsförhållandena för vissa befattningshavare vid högskolan.

Maskintekniska institutionen. Högskolans maskintekniska institution har ansetts alltjämt böra intimt samarbeta med jordbrukstekniska föreningen. Institutionen borde ägna sig åt forskningsarbeten rörande de tekniska hjälpmedlen och deras rationella användning i jordbruket samt därvid särskilt påtaga sig mera djupgående undersökningar. Vidare skulle institutionen alltjämt handha undervisningen för högskolans studerande och vara rådgivande beträffande metoder och utrustning för lantbruksmaskinundervisningen vid andra läroanstalter och vid fristående maskinkurser. De arbetsuppgifter, som ankomme på statens maskin- och redskapsprovvningsanstalter samt institutionen vore så pass olika, att vardera institutionen borde ha egen chef och personal. Med hänsyn till att provvningsanstalterna och institutionen skulle ha vissa gemensamma lokaler borde föreståndaren för institutionen vara prefekt för institutionsbyggnaden. Det har föreslagits, att från och med den 1 juli 1944 dels den nuvarande speciallärbefattningen i maskin- och redskapslära omändrades till tjänst som föreståndare för den maskintekniska institutionen i lönegrad Eo 30, dels befattningen som vaktmästare och montör

i lönegrad Eo 4 vid institutionen omändrades till en befattning som montör i lönegrad Eo 10, dels ock medel anvisades för anställande vid institutionen av en förste assistent i lönegrad Eo 21, en assistent med årsarvode å 6 000 kronor och ett kontorsbiträde i lönegrad Eo 4.

Löneregleringen. Utredningen har omfattat assistentbefattningarna vid högskolans undervisningsinstitutioner, försöksanstalter och försöksgårdar, docentstipendiaterna, speciallärarbefattningen i fysik, meteorologi och matematik samt befattningarna som tekniskt biträde, förman, chaufför och gårdskarl.

Av 13 assistenter vid undervisningsinstitutionerna äga 2 uppbära årsarvoden å 6 300 kronor, 10 å 4 800 kronor och 1 å 3 600 kronor. För närvarande ha av dessa assistenter endast 7 avlagt agronomexamen, medan de övriga äro studerande utan examen. Styrelsen har föreslagit, att arvoden å 6 300 kronor skulle höjas till 7 500 kronor samt de å 4 800 och 3 600 kronor till 6 000 kronor.

Vid försöksanstalterna finnas anställda dels vissa assistenter med lön enligt löneplan, nämligen bland annat 4 assistenter i lönegrad Eo 14 och 9 assistenter i högst lönegrad Eo 10, dels ock 2 arvodesassistenter, vilka uppbära cirka 350 respektive cirka 400 kronor i månadsarvode. Högskolestyrelsen har funnit det angeläget, att assistenterna vid försöksanstalterna ägde agronomutbildning. Lönerna borde därför fastställas till sådana belopp, att vid inträffande vakanser lämpliga personer med i första rummet agronomutbildning kunde anställas. Enligt styrelsens förslag borde 2 assistentbefattningar vid husdjursförsöksanstalten och 4 vid jordbruksförsöksanstalten placeras i lönegrad Eo 18, 5 assistentbefattningar vid husdjursförsöksanstalten och 2 vid jordbruksförsöksanstalten i lönegrad Eo 15, en befattning vid jordbruksförsöksanstalten (fältassistenten) i lönegrad Eo 12 samt en assistentbefattning vid husdjursförsöksanstalten i lönegrad Eo 10. I den mån jämväl sistnämnda båda befattningar sedermera behövde besättas med personer med högre teoretiska kvalifikationer, bleve en omprövning av lönegradsplaceringen nödvändig.

Av de vid försöksgårdarna anställda assistenterna äro 4 arvodister med årsarvoden å 5 600 kronor, nämligen 1 assistent vid vardera av Flahults, Gisselås och Ugerups försöksgårdar samt 1 assistent vid Brännbergs och Sunderbyns försöksgårdar. Styrelsen har föreslagit, att dessa assistenter skulle jämställas med assistenterna vid Lanna och Offers försöksgårdar och sålunda ombildas till extra ordinarie tjänster i 21 lönegraden.

Styrelsens förslag innebär vidare, att docentstipendierna vid högskolan från och med den 1 juli 1944 få utgå efter samma grunder som vid universiteten och sålunda ånyo förenas med dyrtids- och kristillägg, att speciallärarbefattningen i fysik och meteorologi omändras till en lärarbefattning i lönegrad Eo 27, att 4 tekniska biträden, 5 vaktmästare, 1 förman samt 1 chaufför och gårdskarl uppflyttas från lönegrad Eo 4 till lönegrad Eo 5 samt att 4 gårdskarlar uppflyttas från lönegrad Eo 3 till lönegrad Eo 4.

Ordinarieposten har minskats med 4 900 kronor till 340 400 kronor. Å ena sidan har posten ökat med 4 600 kronor på grund av ändringar i löneklassplaceringen samt å andra sidan minskats med 9 500 kronor till följd av att en professorsbefattning beräknas komma att uppehållas av pensionerad befattningshavare och en kontorsbiträdestjänst av vikarie.

Arvodesposten har minskats med 4 300 kronor till 176 400 kronor. Under posten ha föreslagits såväl minskningar som ökningar. Å ena sidan ha speciallärarna i maskinlära samt i fysik och meteorologi ävensom 3 assistenter vid försöksgårdarna hänförs till extra ordinarie tjänstemän, varjämte

docentsstipendierna förenats med dyrtidstillägg och nedräknats med sammanlagt 8 000 kronor. Å andra sidan ha i enlighet med förenämnda förslag arvoden till 13 assistenter vid undervisningsinstitutionerna höjts samt förslag framlagts om inrättande av en assistentbefattning vid växtfysiologiska institutionen med arvode å 8 700 kronor samt av en assistentbefattning vid vardera av den ekonomiska och den maskintekniska institutionen med arvoden å 6 000 kronor.

Ikke-ordinarieposten har ökats med 88 000 kronor till 392 700 kronor. Till huvudsaklig del sammanhänger ökningen med förut återgivna förslag att inrätta 1 befattning som föreståndare i lönegrad Eo 30, 1 befattning som lärare i lönegrad Eo 27, 3 befattningar som förste assistent vid försöksgårdar i lönegrad Eo 21 samt 1 befattning som förste assistent i lönegrad Eo 21 och 1 kontorsbiträdesbefattning i lönegrad Eo 4 vid maskintekniska institutionen samt att uppflytta 4 assistenter i lönegrad Eo 14 och 2 assistenter i lönegrad Eo 10 till lönegrad Eo 18, 5 assistenter i lönegrad Eo 10 ävensom 2 assistenter med årsarvoden om 5 000 kronor och 4 320 kronor till lönegrad Eo 15, 1 assistent i lönegrad Eo 10 till lönegrad Eo 12, 1 vaktmästare i lönegrad Eo 4 till montör i Eo 10, 4 tekniska biträden, 5 vaktmästare, 1 förman och 1 chaufför i lönegrad Eo 4 till lönegrad Eo 5 samt 4 gårdskarlar i lönegrad Eo 3 till lönegrad Eo 4. Vidare har styrelsen föreslagit, att medel beräknades för anställande av 1 tekniskt biträde i lönegrad Eo 5 vid institutionen för allmän jordbrukslära, 1 trädgårdsmedhjälpare i lönegrad Eo 5 vid institutionen för systematisk botanik och ärftlighetslära, 2 eldare i lönegrad Eo 5 respektive Ex 5 för den nyuppförda institutionsbyggnaden för maskinlära m. m., husdjursförsöksanstaltens byggnader vid Bäcklösa och botanisk-genetiska trädgården, 1 kontorsbiträde i lönegrad Eo 4 vid mikrobiologiska institutionen samt 1 amanuens vid institutionen för systematisk botanik och ärftlighetslära med ett årsarvode av 1 400 kronor, att för biträden vid institutionerna anvisades ytterligare 3 000 kronor samt att för tillfällig arbetskraft beräknades ytterligare 8 900 kronor, varav för idrottsplatsens underhåll och skötsel 1 000 kronor, för baljväxtlaboratoriet 4 700 kronor samt för husdjursförsöksanstalten 3 200 kronor. Utgiftsökningarna uppgå sammanlagt till i runt tal 93 700 kronor. Å andra sidan har posten minskats med 5 000 kronor, avseende medel för avlönande av tillfällig arbetskraft vid jordbruksförsöksanstalten, och med 700 kronor på grund av ändrade löneklassplaceringar.

Posten rörligt tillägg har med hänsyn till de av styrelsen framförda förslagen ökats med 8 000 kronor till 90 000 kronor.

I remissutlåtanden den 20 oktober och den 1 november 1943 har statskontoret anfört i huvudsak följande.

Statskontoret kan för sin del icke tillstyrka, att i rådande statsfinansiella läge åtgärder vidtagas för utbyggnad av den maskintekniska institutionen på sätt föreslagits av högskolestyrelsen.

Det nu framlagda förslaget till förbättrade löneförmåner för assistentpersonalen överensstämmer i huvudsak med det av styrelsen år 1942 avgivna förslaget till lönereglering för dessa befattningshavare. Statskontoret anförde i utlåtande häröver beträffande assistenterna vid de vetenskapliga institutionerna, att arvoden å assistentbefattningar vid undervisningsinstitutioner icke borde bestämmas till belopp motsvarande lönerna till ordinarie eller extra ordinarie tjänstemän hos staten eller vid statsunderstödda anstalter utan tvärtom — med hänsyn till befattningarnas karaktär — hållas på en avsevärt lägre nivå än de nämnda tjänstemän tillkommande förmånerna. Statskontoret, som jämväl fäste uppmärksamheten på att arvoden till insti-

tutionsassistenterna vid lantbrukshögskolan avsetts skola utgå med samma belopp, som fastställts för vid universiteten förekommande arvoden, ansåg sig därför böra avstyrka, att ifrågavarande befattningshavare erhöles annan arvodesförbättring än som kunde föränledas av en eventuell allmän dyrtidsuppräknings av arvoden. Vad anginge assistenterna vid försöksanstalterna uttalade statskontoret, att det förefölle ogörligt att överhuvud taget på grund av styrelsens utredning verkställa jämförelser med tjänster vid andra inrättningar, då i utredningen icke klarlagts, vilka arbetsuppgifter, som tillkomme assistenterna vid försöksanstalterna, samt upplysningarna om de dåvarande tjänsteinnehavarnas teoretiska kvalifikationer knappast medgäve några bestämda slutsatser rörande tjänsternas art. Ämbetsverket vore således icke övertygat om att i de fall, då agronomutbildning föreläge, dylik utbildning verkligen vore erforderlig. Slutligen påpekades, att vid utredningen icke — såsom 1942 års jordbruksutskott förutsatt — tagits under övervägande de eventuella konsekvenser av styrelsens förslag, vilka kunde uppkomma i avseende å andra liknande assistentbefattningar. Statskontoret ansåge sig därför böra föreslå, att den vid 1942 års riksdag genomförda löneregleringen lämnades orubbad utom möjligen såtillvida, att för de två kvarvarande arvodesassistenterna bereddes extra ordinarie anställning med placering i högst lönegrad Eo 10. Beträffande assistenterna vid försöksgårdarna Flahult, Gisselås och Ugerup anfördes, att det förefölle ämbetsverket, som om dessa befattningshavares tjänstgöringsförhållanden icke vore fullt jämförliga med assistenternas vid försöksgårdarna Offer och Lanna. Statskontoret kunde därför icke tillstyrka, att extra ordinarie assistenttjänster inrättades vid de tre förstnämnda försöksgårdarna.

Statskontoret vill vidare erinra, att ämbetsverket i utlåtande angående anslag till statens växtskyddsanstalt för budgetåret 1944/45 framhållit, att spørgsmålet om löneställningen för assistenterna vid denna anstalt icke borde lösas särskilt för sig utan upptagas till bedömande i samband med en allmän översyn beträffande assistenttjänsterna inom statsförvaltningen. Ämbetsverket kunde fördensskull icke biträda anstaltsstyrelsens förslag om löneroglering för ifrågavarande befattningshavare. Vid sådant förhållande kan ämbetsverket ej heller tillstyrka, att frågan om löneställningen för assistentpersonalen vid lantbrukshögskolan upptages till fristående prövning.

Förslaget att till lantbrukshögskolan skulle knytas en lärartjänst i fysik och meteorologi i lönegrad Eo 27 kan ämbetsverket icke tillstyrka. Med hänsyn till vad i högskolestyrelsens utredning anförts beträffande omfattningen av den av specialläraren bedrivna observations- och forskningsverksamheten vill statskontoret dock icke motsätta sig en uppräknings av det för denna verksamhet särskilt utgående arvodet å 1 500 kronor.

Huruvida de till uppflyttnings till lönegrad Eo 5 föreslagna tekniska biträdena ha arbetsuppgifter av mera kvalificerad art än exempelvis frökontrollbiträden i 4 lönegraden vid statens centrala frökontrollanstalt, vilka av 1939 års tjänsteförteckningsakkunniga jämväl föreslagits skola benämnas tekniska biträden, undandraget sig statskontorets bedömande på grundval av föreliggande uppgifter.

Med hänsyn till att institutionsvaktmästarutredningen i sitt den 20 september 1943 avgivna betänkande till behandling upptagit frågan om lönegradsplaceringen för vaktmästare m. fl. befattningshavare synes spørgsmålet rörande löneställningen för högskolans vaktmästare och förman icke böra bliva föremål för prövning i förevarande sammanhang.

Statskontoret vill erinra, att ämbetsverket i utlåtande över anslagsframställningen från skogshögskolan för nästkommande budgetår framhållit, att

en reglering av docentstipendierna vid skogshögskolan, liksom vid övriga högskolor med docentstipendier å 8 000 kronor, borde komma till stånd.

Med hänsyn till att rådande statsekonomiska förhållanden torde tvinga till största återhållsamhet kan ämbetsverket icke biträda förslagen om medel för anställande av ytterligare personal vid högskolans vetenskapliga institutioner ävensom vid husdjursförsöksanstalten. Anledning att motsätta sig en förstärkning av arbetskrafterna vid mikrobiologiska institutionens baljväxtlaboratorium synes dock icke föreligga, därest kostnaderna härför komma att uppvägas av stegrade inkomster från försäljningen av baljväxtkulturer.

Statskontoret vill ifrågasätta, om icke bestyret med idrottsplatsens underhåll och skötsel bör kunna ombesörjas av idrottsföreningens medlemmar med det bistånd högskolan utan anslagsförhöjning för ändamålet kan lämna inom ramen av eljest tillgängliga medel.

Allmänna lönenämnden har i remissutlåtanden den 26 oktober och den 5 november 1943 anfört bland annat följande.

Lönenämnden har för sin del funnit det icke av den föreliggande utredningen klart framgå, att oundgängligt behov föreligger av en föreståndare med en löneställning enligt 30 lönegraden vid en var av statens maskin- och redskapsprovningsanstalter och maskintekniska institutionen. Enligt lönenämndens mening tala skäl för att frågan om dessa institutioners inbördes ställning i organisatoriskt hänseende underkastas ytterligare omprövning. Lönenämnden får framhålla, att den nuvarande föreståndaren för maskin- och redskapsprovningsanstalterna inom en tämligen nära framtid uppnår pensionsåldern. Det synes lönenämnden lämpligt, att med slutligt avgörande av det ifrågavarande organisatoriska spörsmålet får anstå, tills nämnde föreståndare avgått från sin tjänst. Med hänsyn härtill finner sig lönenämnden i sakens nuvarande läge endast kunna tillstyrka den förändringen i nuvarande förhållanden, att arvudet till specialläraren i maskin- och redskapslära höjes från 9 800 till 10 800 kronor.

Båda de tilltänkta assistenterna vid maskintekniska institutionen synas tills vidare böra avlönas medelst arvoden, vilka böra bestämmas till 5 600 kronor för den ene och 7 200 kronor för den andre eller till de belopp, som eljest kunna komma att gälla för övriga vetenskapliga assistenter.

Lönenämnden kan icke finna den föreslagna uppflyttningen av vaktmästaren och montören vid maskintekniska institutionen till montör i lönegrad Eo 10 tillräckligt motiverad. För göromålens bestridande synes böra inrättas en institutionsvaktmästartjänst i lönegrad Eo 7.

Enligt lönenämndens mening kan ifrågasättas, huruvida skäl föreligga för inrättandet av en pensionsgrundande befattning som lärare i fysik och meteorologi. Därest emellertid så befinnes böra ske, kan lönenämnden för sin del icke förorda högre löneställning än enligt lönegrad Eo 26. Erinras må, att lektorsbefattningarna vid skogshögskolan tillhöra 26 lönegraden.

Lönenämnden uttalade i utlåtande den 13 november 1942 över 1942 års anslagsframställning, att nämnden icke ansett tillräckliga skäl vara för handen att tillstyrka, att docentstipendierna vid lantbrukshögskolan finge utgå efter samma grunder som universitetens docentstipendier. Denna uppfattning vidhåller lönenämnden alltjämt. Lönenämnden vill till närmare utveckling av sin mening framhålla, att docentstipendierna vid de högskolor under åttonde och nionde huvudtitlarna, där professorsbefattningarna tillhöra lönegrad A 30, genomgående bestämts till 8 000 kronor i ett för allt. Med hänsyn härtill synes det uppenbart, att ett genomförande av ändrade grunder med avseende å docentstipendierna vid lantbrukshögskolan skulle få

konsekvenser för övriga ifrågakommande högskolor. Det må ock påpekas, att det är naturligare, om docentstipendierna vid de nyreglerade högskolorna bestämmas att utgå enligt de grunder, som i allmänhet gälla beträffande arvodesavlöningar vid nyreglerade verk, än om i fråga om berörda stipendier skulle tillämpas avlöningsgrunder, som gälla vid oreglerade verk. På grund av det anförda och då skillnaden mellan docentstipendiernas belopp vid universiteten och vid lantbrukshögskolan för närvarande är relativt obetydlig, kan lönenämnden icke tillstyrka den föreliggande framställningen i denna del.

Beträffande assistenterna vid lantbrukshögskolans vetenskapliga institutioner får lönenämnden vidhålla sitt i utlåtande över 1942 års anslagsframställning framförda förslag, att arvoden å 3 600 och 4 800 kronor höjas till 5 600 kronor samt att arvoden å 6 300 kronor höjas till 7 200 kronor. Med avseende å assistenterna vid försöksanstalterna har lönenämnden tidigare förordat en inplacering i högst lönegrad Eo 16. Lönenämnden anser sig icke heller i detta sammanhang böra tillstyrka en högre löneställning än enligt lönegrad Eo 16 för ifrågavarande assistenter. Lönenämnden förutsätter härvid, att för inplacering i nämnda lönegrad skall erfordras, att agronomexamen avlagts. För övriga assistenter finner sig lönenämnden böra tillstyrka, att den nuvarande högsta lönegraden, Eo 14, fastställes såsom maximalgrad. Fältassistentbefattningen vid jordbruksförsöksanstalten torde i enlighet med förslaget böra uppflyttas från lönegrad Eo 10 till Eo 12, medan assistenten (ladugårdsförmannen) vid husdjursförsöksanstalten bör kvarstå i lönegrad Eo 10. Vad slutligen beträffar 3 assistenter vid försöksgårdarna har lönenämnden, därest det anses påkallat att de i likhet med vissa jämförliga befattningshavare beredas extra ordinarie anställning, icke funnit anledning till erinran mot inrättande för dem av förste assistenttjänster i lönegrad Eo 21.

Beträffande en till nyinrättande föreslagen befattning såsom assistent vid högskolans ekonomiska institution med arvode å 6 000 kronor förordar lönenämnden, att arvodet för närvarande icke sättes högre än till 5 600 kronor. Arvodet vid en ny assistentbefattning vid högskolans växtfysiologiska institution synes kunna bestämmas till 7 200 kronor i stället för föreslagna 8 700 kronor.

Uppflyttning till lönegrad Eo 5 av vaktmästar- och förmansbefattningarna vid lantbrukshögskolan, vilken uppflyttning lönenämnden tidigare tillstyrkt, föregriper icke ställningstagandet till institutionsvaktmästarutredningens förslag. Mot en uppflyttning till närmast högre lönegrad av de tekniska biträdena, chauffören och gårdskarlarna har lönenämnden redan i utlåtande över 1941 års anslagsframställning icke funnit anledning till erinran.

Lönenämnden har intet att invända mot den föreslagna löneställningen i och för sig för en ny befattning såsom tekniskt biträde vid institutionen för allmän jordbrukslära.

I *särskilda yttranden* har beträffande lönegradsplaceringen av befattningen som lärare i fysik och meteorologi yrkats, av ledamoten i lönenämnden S. Almgren, att befattningen — i betraktande av att nuvarande befattningshavare genom en placering i lönegrad Eo 26 skulle, fränsett pensionsrätt och övriga förmåner, erhålla en så relativt betydande löneökning som cirka 4 000 kronor i jämförelse med de till honom nu utgående sammanlagda löneförmånerna vid högskolan — borde tills vidare inplaceras i lönegrad Eo 24, samt av ledamoten i nämnden J. Andersson, att befattningen borde hänföras till lönegrad Eo 23.

Statens tekniska forskningsråd har i utlåtande den 12 november 1943 tillstyrkt, att en lämplig heltidsbefattning anordnades för de undervisnings- och forskningsuppgifter, som nu vore anförtrödda specialläraren i fysik och meteorologi vid lantbrukshögskolan. Beträffande denne befattningshavares forskningsuppgifter har rådet yttrat följande.

Det arbete, som specialläraren i meteorologi och fysik utför vid lantbrukshögskolan vid sidan av sin undervisning, ingår som en organisk del i den forskningsverksamhet, som bedrivs vid högskolan. Särskilt vill rådet framhåva den betydelse, som en löpande undersökning av den totala solstrålningen har för de såväl vid lantbrukshögskolan som vid de botaniska institutionerna i Uppsala pågående växtfysiologiska arbetena. Utom den allmänna klimatologiska grundval, som genom strålningsmätningarna erhålles för tolkningen av de växtfysiologiska resultaten, är mätning och registrering av infallande strålningen med selencell av särskild betydelse för studiet av kolsyreassimilationen. Selencellen påverkas nämligen främst av ljus inom det spektralområde, som är verksamt vid den nämnda processen.

Överhuvud taget är en kännedom om dessa strålningsfaktorer av största vikt för att klargöra betingelserna för olika växtslags tillväxt. Föremål för sådana undersökningar äro dels foderväxter, som klöver och luzern, dels ock oljeväxter, såsom oljetisteln och solrosen.

Parallellt med dessa undersökningar om strålningsförhållandena utföras av ifrågavarande speciallärare termoelektriska registreringar av jordtemperaturen för att klargöra dess dagliga och årliga variation på olika markdjup, en fråga av stor praktisk betydelse, då man därigenom bland annat kan få en bild av höstsådens övervintringsförhållanden och en möjlighet att bedöma olika sädesslags och sorters motståndskraft mot vinterkylan.

Byggnadsstyrelsen har i avgivet utlåtande förklarat, att den föreslagna utökningen av eldarpersonalen vid lantbrukshögskolan syntes byggnadsstyrelsen motiverad.

*Departements-
chefen.*

Vad först angår högskolestyrelsens förslag om inrättande av en extra ordinarie befattning i 30 lönegraden för föreståndaren för högskolans maskintekniska institution anser jag mig, i anslutning till vad lönenämnden anför, för närvarande icke kunna förorda annan förändring än att det nu utgående årsarvodet till befattningshavaren i fråga, 9 800 kronor, höjes till 10 800 kronor. Förslaget om omändring av befattningen som vaktmästare och montör vid berörda institution torde i enlighet med vad lönenämnden förordat böra på så sätt bifallas, att vid institutionen inrättas en vaktmästartjänst i lönegrad Eo 7. Medel böra ytterligare beräknas för anställande vid institutionen av en assistent med årsarvode å 6 300 kronor samt av ett kontorsbiträde i lönegrad Ex 4.

Med genomförandet av högskolestyrelsens ånyo framlagda förslag om löneförbättring för assistenterna vid högskolan torde skäligen icke längre böra anstå, såvitt förslaget avser vissa av befattningshavarna. Sålunda anser jag mig beträffande assistenterna vid försöksanstalterna, i huvudsaklig överensstämmelse med vad lönenämnden föreslagit, böra tillstyrka, att i stället för nuvarande fyra befattningar i lönegrad Eo 14 och nio i högst lönegrad Eo 10 samt två arvodesbefattningar med årsarvoden å 5 000 respektive 4 320 kronor

inrättas sex tjänster i högst lönegrad Eo 16, sju i högst lönegrad Eo 14, en i högst lönegrad Eo 12 samt en i högst lönegrad Eo 10. Jag finner mig däremot icke för närvarande kunna förorda uppräknig av arvoden till assistenterna å undervisningsinstitutionerna eller ombildning av assistenttjänster vid försöksgårdarna till extra ordinarie befattningar.

I likhet med statskontoret kan jag tillstyrka högskolestyrelsens förslag om en sådan omreglering av docentstipendierna vid högskolan att desamma från och med nästa budgetår bestämmas till 6 000 kronor samt ånyo förenas med rätt till dyrtids- och kristillägg. Enligt mitt förmenande bör från och med nästa budgetår i stället för befattningen såsom speciallärare i fysik och meteorologi vid högskolan inrättas en pensionsgrundande befattning som lärare i dessa ämnen. Liksom lönenämnden kan jag emellertid icke tillstyrka högre löneställning för befattningen än lönegrad Eo 26. Befattningshavaren synes böra benämnas lektor.

Framställningen om förstärkning av eldarpersonalen i anledning av tillkomsten av de nya institutionsbyggnaderna torde böra i så måtto bifallas, att medel beräknas för anställande av ytterligare en eldare i lönegrad Ex 5. Högskolestyrelsens förslag, att fem vaktmästare, en förman samt en chaufför och gårdskarlar skulle uppflyttas från lönegrad Eo 4 till lönegrad Eo 5 samt att fyra gårdskarlar skulle uppflyttas från lönegrad Eo 3 till lönegrad Eo 4, finner jag mig böra biträda. En dylik åtgärd torde icke komma att föregripa ställningstagandet till det i statskontorets utlåtande omförmälda löne regleringsförslaget avseende viss vaktmästarpersonal.

Vidkommande högskolestyrelsens förslag i övrigt rörande icke-ordinarie tjänstemän kan jag endast tillstyrka, att medel beräknas för anställande av ytterligare ett kontorsbiträde i lönegrad Ex 4 å den mikrobiologiska institutionen. Jag kan alltså icke nu förorda framställningarna om lönegradsuppflyttning för fyra tekniska biträden i lönegrad Eo 4 samt om uppräknig av arvodet åt en assistent vid baljväxtlaboratoriet. Ej heller anser jag mig böra tillstyrka förslagen om anställande av en assistent vid vardera av den växtfysiologiska och den ekonomiska institutionen, en amanuens och en trädgårdsmedhjälpare vid institutionen för systematisk botanik och ärftlighetslära samt ett tekniskt biträde vid institutionen för allmän jordbrukslära. Slutligen vill jag föreslå, att för tillfällig arbetskraft beräknas ytterligare 5 700 kronor, därav för baljväxtlaboratoriet 4 700 kronor och för husdjursförsöksanstalten 1 000 kronor.

Anslagsposten avlöningar till ordinarie tjänstemän torde i förhållande till innevarande budgetår icke böra undergå andra förändringar än att posten å ena sidan höjes med 4 600 kronor med hänsyn till beräknade löneklassuppflyttningar samt å andra sidan minskas med 9 500 kronor på grund av att en professur och en kontorsbiträdestjänst torde komma att uppehållas av vikarier. Posten synes alltså böra upplagas med $(345\,300 + 4\,600 - 9\,500 =)$ 340 400 kronor. På grund av de av mig förordade förslagen om inrättande av en ny assistentbefattning vid maskintekniska institutionen och uppräknig av arvodet till föreståndaren för samma institution bör posten arvoden

och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, höjas med $(6\,300 + 1\,000 =) 7\,300$ kronor. Å andra sidan torde sagda post — till följd av att arvodesbefattningen som lärare i fysik och meteorologi föreslås omändrad till en extra ordinarie tjänst samt med hänsyn till den tillstyrkta omregleringen av docentstipendierna — böra minskas med $(7\,200 + 8\,000 =) 15\,200$ kronor. Arvodesposten bör sålunda uppföras med $(180\,700 + 7\,300 - 15\,200 =) 172\,800$ kronor. Under posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal torde med beaktande av de av mig förut tillstyrkta förslagen böra räknas med en ökad medelsanvisning av 30 600 kronor. Då emellertid posten till följd av löneklassförändringar kan minskas med 700 kronor, torde densamma böra bestämmas till $(304\,700 + 30\,600 - 700 =) 334\,600$ kronor. För rörligt tillägg bör slutligen beräknas ett belopp av $(82\,000 + 5\,700 =) 87\,700$ kronor.

Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit skulle lantbrukshögskolans avlöningsanslag för nästa budgetår uppgå till sammanlagt $(340\,400 + 172\,800 + 334\,600 + 87\,700 =) 935\,500$ kronor, vilket i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär en anslagsökning med 22 800 kronor.

Ny personalförteckning för lantbrukshögskolan torde böra föreläggas riksdagen för godkännande.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) för lantbrukshögskolan fastställa följande

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
14 professorer	A 30
1 laborator	A 26
1 sekreterare	A 26
4 statsagronomer	A 26
1 bibliotekarie	A 24
1 förste kemist	A 24
5 försöksgårdsföreståndare	A 24
1 kamrerare	A 22
1 kansliskrivare	A 11
1 trädgårdsmästare	A 10
1 värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 1:a klass	A 8
1 kanslibiträde	A 7
7 vaktmästare	A 7
1 hantverkare	A 6
5 kontorsbiträden	A 4

Extra ordinarie tjänstemän i högre
lönegrad än 20.

1 lektor	Eo 26
1 försöksgårdsföreståndare	Eo 24
13 förste assistenter	Eo 21;

2) godkänna följande avlöningsstat för lantbrukshögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 340 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	» 172 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 334 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 87 700

Summa kronor 935 500;

3) till *Lantbrukshögskolan*: *Avlöningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 935 500.

[16.] 2. **Lantbrukshögskolan: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 201 500 kronor. Kungl. Maj:t har den 21 maj 1943 fastställt omkostnadsstat för lantbrukshögskolan (statsliggaren sid. 628). Enligt staten äro nettoutgifterna beräknade för undervisningsinstitutionerna m. m. till (171 800 — 50 300 =) 121 500 kronor, för försöksanstalterna till (60 100 — 7 000 =) 53 100 kronor och för försöksgårdarna till (258 900 — 232 000 =) 26 900 kronor. Kungl. Maj:t har härjämte fastställt särskilda stater för försöksanstalterna och försöksgårdarna (statsliggaren sid. 629).

Styrelsen för lantbrukshögskolan har i skrivelser den 30 augusti samt den 20 och 23 oktober 1943 beräknat anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår till 247 500 kronor. Beträffande anslagsberäkningen må anföras följande.

Undervisningsinstitutionerna m. m. Nettoutgifterna för detta ändamål ha ökats med 23 000 kronor till 144 500 kronor. Ökningar ha sålunda beräknats under posterna sjukvård m. m., reseersättningar, bränsle, lyse och vatten, övriga expenser samt övriga utgifter (nu å respektive 1 800, 25 000, 70 000, 52 300, och 16 500 kronor) med respektive 700, 5 000, 20 000, 7 200 och 5 000 kronor. Å andra sidan har en minskning i utgiftsbehovet å 14 900 kronor inträtt till följd av förväntad stegring av inkomsterna från haljväxtlaboratoriet. Posten publikationstryck föreslås uppförd med oförändrat belopp av 6 200 kronor.

Posten *sjukvård m. m.* har uppräknats med hänsyn till medelsåtgången under budgetåret 1942/43.

Ökningen under posten *reseersättningar* har motiverats med önskvärdheten av att jordbruks- och husdjursförsöksanstalterna i ökad omfattning kunde följa och inspektera arbetet vid försöksgårdar och försöksfält m. m. samt av att Ultuna egendoms förvaltare för effektiv kontroll över försöksgårdarnas ekonomi kunde minst två gånger årligen besöka dessa.

Posten *bränsle, lyse och vatten* har ökat huvudsakligen på grund av att under nästa budgetår tillkomme kostnaderna för uppvärmning av den nya institutionsbyggnaden för maskinlära.

Ökningen av posten *övriga expenser* har motiverats med stegrade utgifter för städning, telefon, skrivmaterial m. m. Av ökningen, 7 200 kronor, avser ett belopp av 1 500 kronor kostnader för städning av maskintekniska institutionens nya lokaler.

Såväl ökningen av posten *övriga utgifter* som den beräknade stegringen av högskolans *uppbördsmedel* är i huvudsak att hänföra till den ökade omsättningen vid baljväxtlaboratoriet.

Försöksanstalterna. Beträffande jordbruksförsöksanstalten har ingen annan ändring föreslagits i staten än att posten hästars underhåll och rekrytering minskats med 200 kronor till 600 kronor, medan en ny post för oförutsedda utgifter upptagits å likaledes 200 kronor. För husdjursförsöksanstalten ha nettoutgifterna beräknats ökade med 300 kronor till 27 000 kronor. Härvid har å ena sidan posten *bränsle, lyse och vatten* minskats med 2 200 kronor till 5 000 kronor, medan å andra sidan posten *övriga expenser* (nu å 4 500 kronor) på grund av ökade kostnader för telefon, städning m. m. uppräknats med 500 kronor och posten ersättning åt Ultuna egendom (nu å 8 000 kronor) höjts med 2 000 kronor. Sistnämnda ökningsbelopp avser ersättning för de ökade kostnader, som beräknas uppkomma för egendomen genom anstaltens försök i de nyuppförda svinstallarna vid Bäcklösa.

Försöksgårdarna. Utgifterna för dessa ha ökat med 18 900 kronor till 277 800 kronor, uppbördsmedlen minskats med 3 800 kronor till 228 200 kronor samt nettoutgifterna ökat med 22 700 kronor till 49 600 kronor.

Lanna försöksgård. Ökning har föreslagits av posten underhåll av byggnader med 1 500 kronor till 3 000 kronor samt minskning av posten avlöningar till jordbrukspersonal med 1 000 kronor till 20 000 kronor, posten inköp av konstgödsel, kalk och utsäde med 500 kronor till 1 500 kronor samt posten inköp av foder- och strömedel med 1 000 kronor till 1 000 kronor. De sammanlagda utgifterna ha således minskats med 1 000 kronor. Då uppbördsmedlen beräknats minskade med likaledes 1 000 kronor, ha nettoutgifterna upptagits med oförändrat belopp av 100 kronor.

Offers försöksgård. Å ena sidan ha följande utgiftsposter föreslagits ökade, nämligen avlöningar till personal vid jordbruk och försök med 4 000 kronor till 25 000 kronor, underhåll av byggnader med 500 kronor till 2 800 kronor, inköp av konstgödsel, kalk och utsäde med 1 100 kronor till 2 200 kronor, laboratorie- och analyskostnader med 100 kronor till 900 kronor samt diverse utgifter för växtodling med 300 kronor till 1 300 kronor. Sänkning har å andra sidan funnits kunna företagas beträffande posterna inköp och underhåll av inventarier med 1 500 kronor till 2 500 kronor, skatter och onera med 100 kronor till 900 kronor samt inköp av foder- och strömedel med 500 kronor till 600 kronor. Då härjämte uppbördsmedlen beräknats minskade med 3 500 kronor till 32 500 kronor, ha nettoutgifterna upptagits till ett 7 400 kronor högre belopp eller till 8 400 kronor.

Falahults försöksgård. Ökning har föreslagits av posten avlöningar till jord-

brukspersonal med 3 000 kronor till 28 000 kronor samt posten underhåll av byggnader med 1 000 kronor till 6 000 kronor. Då uppbördsmedlen beräknats ökade med 200 kronor till 51 000 kronor, ha nettoutgifterna ökat med 3 800 kronor till 6 000 kronor.

Gisselds försöksgård. Då uppbördsmedlen beräknats minskade med 2 600 kronor till 25 000 kronor, ha nettoutgifterna jämväl ökat med samma belopp till 7 600 kronor.

Försöksgårdsledningen för Brännberg och Sunderbyn. Utgifterna för detta ändamål ha upptagits med oförändrat belopp av 3 900 kronor.

Brännbergs försöksgård. Å ena sidan ha följande utgiftsposter föreslagits ökade, nämligen inköp och underhåll av inventarier med 200 kronor till 1 000 kronor, inköp av konstgödsel, kalk och utsäde med 300 kronor till 2 900 kronor samt diverse utgifter för husdjuren med 100 kronor till 400 kronor. Sänkning har å andra sidan funnits kunna företagas beträffande posterna underhåll av byggnader med 100 kronor till 800 kronor samt skatter och onera med 200 kronor till 400 kronor. Då härjämte uppbördsmedlen beräknats minskade med 1 300 kronor till 13 000 kronor, ha nettoutgifterna ökat med 1 600 kronor till 9 600 kronor.

Försöksverksamheten vid Sunderbyn och Öjebyn. Styrelsen har erinrat om ett tidigare avlämnat förslag om inrättande av en ny försöksgård vid Öjebyn i Norrbottens län. Enligt detta förslag skulle Sunderbyns försöksgård nedläggas. Styrelsen har nu hemställt om bemyndigande att infordra köpeanbud å Sunderbyn. Vidare har styrelsen föreslagit, att försöksverksamheten i största möjliga utsträckning skulle överflyttas till Öjebyn, varför gemensam omkostnadsstat borde fastställas för försöksverksamheten vid Sunderbyn och Öjebyn. Å ena sidan ha följande utgiftsposter föreslagits ökade, nämligen avlöningar till jordbrukspersonal m. m. med 1 700 kronor till 15 200 kronor, diverse utgifter för växtodlingen med 200 kronor till 500 kronor ävensom diverse omkostnader för lantushållningen samt oförutsedda utgifter med 3 200 kronor till 3 600 kronor. Sänkning har å andra sidan funnits kunna företagas beträffande posterna skatter och onera med 150 kronor till 400 kronor samt inköp av foder- och strömedel med 250 kronor till 750 kronor. Då härjämte uppbördsmedlen beräknats minskade med 2 600 kronor till 11 300 kronor, ha nettoutgifterna ökat med 7 300 kronor till 13 900 kronor.

Ugerups försöksgård. Ökning har föreslagits av posterna avlöningar till personal vid jordbruk och försök med 6 000 kronor till 32 000 kronor samt inköp av konstgödsel, kalk och utsäde med 1 000 kronor till 8 000 kronor. Då uppbördsmedlen beräknats ökade med 7 000 kronor till 62 900 kronor, ha nettoutgifterna upptagits till oförändrat belopp av 100 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtanden den 20 oktober och den 1 november 1943 anfört i huvudsak följande.

Statskontoret anser sig icke kunna förorda ytterligare uppräknings av posten reseersättningar, då ifrågakommande post höjts såväl budgetåret 1942/43 som innevarande budgetår. Av samma skäl kan statskontoret ej heller tillstyrka annan ökning av posten övriga expenser än som betingas av kostnaderna för städning i maskintekniska institutionens nya lokaler. Däremot vill ämbetsverket icke motsätta sig en uppräknings av posten driftkostnader för baljväxtlaboratoriet i den mån detta kommer att medföra stegrade inkomster genom ökad försäljning av baljväxtkulturer.

Enligt det framlagda förslaget till stat för jordbruksförsöksanstalten skulle uppbördsmedlen vid anstalten upptagas med oförändrat belopp för nästkommande budgetår eller med 7 000 kronor. Med hänsyn till storleken av de för

budgetåret 1942/43 influtna uppbördsmedlen vid jordbruksförsöksanstalten synes det statskontoret, som om dessa uppbördsmedel för budgetåret 1944/45 borde beräknas till 10 000 kronor.

De i omkostnadsstaterna för försöksgårdarna ingående särskilda uppbördsmedlen ha vid ett flertal gårdar beräknats till lägre belopp än för innevarande budgetår, samtidigt som utgifterna upptagits till högre belopp. Med hänsyn till prisregleringen på jordbrukets område förefinnes enligt statskontorets mening icke anledning antaga, att gårdarnas avkastning för nästkommande budgetår skall komma att nedgå. Därest en minskning av inkomsterna vid någon gård icke kan undvikas, bör denna minskning regelmässigt kunna kompenseras genom en motsvarande nedskärning av driftsutgifterna. Statskontoret håller således före, att variationer å staternas inkomst- och utgiftssidor knappast skola behöva medföra, att nettoutgifterna för de skilda gårdarna upptagas till högre belopp än för innevarande budgetår. Då vid några gårdar posten underhåll av byggnader ansetts böra höjas, får ämbetsverket understryka, att i nuvarande läge största återhållsamhet bör iakttagas vid utgifter av detta slag och således endast oundgängligen erforderliga reparationer verkställas. Slutligen vill statskontoret i detta sammanhang erinra därom, att förredragande departementschefen i samband med behandlingen av statförslagen för innevarande budgetår betonat önskvärdheten av att verksamheten vid försöksgårdarna — då ränta icke beräknades å vare sig jordbruks- eller inventariekapitalet och då gårdarna icke heller belastades med utgifter för driftsledare — bedreves så att den, bortsett från ofrånkomliga extra kostnader för försöksverksamheten, icke behövde föranleda direkta bidrag av statsmedel.

Frågan om den för närvarande vid Sunderbyn bedrivna försöksverksamheten bör överflyttas till Öjebyn undandraget sig ämbetsverkets bedömande. Oavsett om så bör ske, anser sig statskontoret emellertid icke kunna tillstyrka, att nettoutgifterna för försöksverksamheten vid Sunderbyn och Öjebyn för budgetåret 1944/45 beräknas till högre belopp än som upptagits i den för Sunderbyn för innevarande budgetår fastställda staten.

I remissutlåtande den 5 november 1943 har *lantbruksstyrelsen* förklarat sig tillstyrka, att styrelsen för lantbrukshögskolan bemyndigades infordra köpeanbud på Sunderbyns försöksgård. Lantbruksstyrelsen har icke haft något att erinra mot att en gemensam stat avseende omkostnaderna för försöken å Sunderbyn och Öjebyn fastställdes för budgetåret 1944/45 och att för ifrågavarande ändamål beräknades ett belopp av 13 900 kronor.

*Departements-
chefen.*

Beträffande omkostnaderna för undervisningsinstitutionerna kan jag ej tillstyrka större ökning än med sammanlagt 16 000 kronor. Av ökningen torde 10 000 kronor böra avse posten bränsle, lyse och vatten, 2 000 kronor posten övriga expenser och 4 000 kronor posten driftkostnader för baljväxtlaboratoriet. Nettoutgifterna för undervisningsinstitutionerna synas, då inkomsterna beräknas öka med 14 900 kronor, böra upptagas till $(121\,500 + 16\,000 - 14\,900 =) 122\,600$ kronor.

För jordbruks- och husdjursförsöksanstalterna torde utgifterna icke böra uppräknas med högre belopp än 2 000 kronor, avseende ersättning till Ultuna egendom för husdjursförsök i de nyuppförda svinstallarna vid Bäcklösa. Å andra sidan synas utgifterna kunna minskas dels beträffande jordbruksför-

söksanstalten med 200 kronor, avseende hästars underhåll och rekrytering, dels ock beträffande husdjursförsöksanstalten med 2 200 kronor, avseende bränsle, lyse och vatten. Nettoutgifterna för försöksanstalterna synas alltså böra upptagas till $(53\,100 + 2\,000 - 200 - 2\,200 =) 52\,700$ kronor.

Vad slutligen angår försöksgårdarna kan jag endast förorda, att utgifterna för nästa budgetår uppräknas med 5 400 kronor till 264 300 kronor. Härvid har jag utgått från att i anslutning till vad högskolestyrelsen föreslagit viss försöksverksamhet kommer att bedrivas vid Öjebyn i Norrbottens län. Då jag vidare anser inkomsterna vid försöksgårdarna kunna beräknas till ett 6 100 kronor högre belopp än i gällande stat eller till 238 100 kronor, torde nettoutgifterna för gårdarna kunna upptagas med $(26\,900 + 5\,400 - 6\,100 =) 26\,200$ kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat skulle under lantbrukshögskolans omkostnadsanslag för nästa budgetår behöva anvisas sammanlagt $(122\,600 + 52\,700 + 26\,200 =) 201\,500$ kronor eller enahanda belopp som för innevarande budgetår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa stat för anslaget användning.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan: Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 201 500.

[17.] **3. Lantbrukshögskolan: Materiel m. m., reservationsanslag.** Under denna anslagstitel är för innevarande budgetår anvisat ett reservationsanslag av 120 000 kronor. I fråga om anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 632. Härjämte är för sagda budgetår under anslagstiteln Lantbrukshögskolan: Undervisningsmateriel uppfört ett reservationsanslag av 4 000 kronor.

I skrivelse den 30 augusti 1943 har *styrelsen för lantbrukshögskolan* hemställt, att för nästa budgetår måtte anvisas ett med 12 200 kronor till 132 200 kronor förhöjt anslag till materiel m. m. Ökningen hänför sig dels till posten institutioner och samlingar, som föreslagits höjd med 5 000 kronor till 62 000 kronor, dels ock till posten försökskostnader, avseende anstalten för husdjursförsök, som föreslagits höjd med 7 200 kronor till 24 000 kronor.

Högskolestyrelsen har vidare hemställt, att till undervisningsmateriel måtte för nästa budgetår upptagas ett belopp av 1 800 kronor, varav 800 kronor för nyanskaffning av växtmaterial för botanisk-genetiska trädgården i stället för sådant material, som förstörts under de senaste stränga vintrarna, samt 1 000 kronor för nyanskaffning av bestrålningsrör och bestrålningslampor för trädgården.

I oförmälda skrivelse har styrelsen jämväl gjort framställning om att under ett anslag, benämnt Lantbrukshögskolan: Byggnadsarbeten och vissa andra engångskostnader, måtte upptagas bland annat dels 1 100 kronor för inköp

av vissa redskap till botanisk-genetiska trädgården, dels 12 500 kronor för anskaffande av preparativ utrustning till nyinredda lokaler inom mikrobiologiska institutionen, dels ock 6 000 kronor för utförande av installationsarbeten vid den nya maskintekniska institutionen.

Statskontoret har i remissutlåtande den 20 oktober 1943 förordat, att till materiel m. m. avsåges samma belopp som i nu gällande stat. I varje fall borde materielanslaget kunna begränsas till 125 000 kronor eller det belopp, som anvisats för budgetåret 1941/42. I vad mån de beräknade utgifterna för inköp och utrustning till botanisk-genetiska trädgården respektive mikrobiologiska institutionen vore så trängande, att medel därför borde anvisas i nuvarande läge, undandroge sig statskontorets bedömande.

*Departements-
chefen.*

Högskolestyrelsens ifrågavarande anslagsäskanden föranleda icke någon annan erinran från min sida än att jag icke kan tillstyrka, att posten institutioner och samlingar uppräknas för nästa budgetår eller att posten försökskostnader, avseende anstalten för husdjursförsök, höjes med större belopp än 5 000 kronor. Samtliga förevarande ändamål torde böra tillgodoses genom medelsanvisning under lantbrukshögskolans anslag till materiel m. m. Detta bör alltså för nästa budgetår uppföras med $(120\,000 + 5\,000 + 800 + 1\,000 + 1\,100 + 12\,500 + 6\,000 =)$ 146 400 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid meddela erforderliga föreskrifter rörande anslaget användning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan: Materiel m. m.* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av .. kronor 146 400.

[18.] **4. Lantbrukshögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek, reservationsanslag.** För innevarande budgetår är för ändamålet uppfört ett reservationsanslag av 12 000 kronor.

I skrivelse den 30 augusti 1943 har *styrelsen för lantbrukshögskolan* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte upptagas med oförändrat belopp.

*Departements-
chefen.*

I enlighet med högskolestyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 12 000.

[19.] **5. Lantbrukshögskolan: Stipendier.** För innevarande budgetår är detta anslag uppfört med 8 000 kronor. Av anslaget äro 6 000 kronor avsedda till 10 elevstipendier à 600 kronor samt 2 000 kronor till 2 licentiatstipendier à 1 000 kronor.

I skrivelse den 30 augusti 1943 har *styrelsen för lantbrukshögskolan* hemställt om oförändrad anslagstilldelning för nästa budgetår.

Högskolestyrelsens förslag föranleder ingen erinran från min sida. Jag *Departements-*
hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen *chefen.*

att till *Lantbrukshögskolan: Stipendier* för budgetåret 1944/
45 anvisa ett anslag av kronor 8 000.

[20.] **6. Lantbrukshögskolan: Underhåll av byggnader m. m., reservationsanslag.** För innevarande budgetår är för ändamålet uppfört ett reservationsanslag av 15 000 kronor. Anslagsbeloppet utgör skillnaden mellan å ena sidan beräknade utgifter å 29 500 kronor för underhåll av byggnader m. m. samt å andra sidan beräknade uppbördsmedel å 14 500 kronor för hyror och försålda trädgårdsprodukter.

I skrivelse den 30 augusti 1943 har *styrelsen för lantbrukshögskolan* hemställt, att anslaget måtte upptagas med oförändrat belopp för nästa budgetår.

Med godtagande av högskolestyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. *Departements-*
Maj:t måtte föreslå riksdagen *chefen.*

att till *Lantbrukshögskolan: Underhåll av byggnader m. m.*
för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservations-*
anslag av kronor 15 000.

[21.] **7. Lantbrukshögskolan: Byggnadsarbeten, reservationsanslag.** I skrivelse den 30 augusti 1943 har *styrelsen för lantbrukshögskolan* hemställt, att för nästa budgetår måtte upptagas dels till byggnadsarbeten och vissa andra engångskostnader ett anslag av 114 800 kronor, dels ock till byggnadsarbeten m. m. för försöksverksamhet ett anslag av 23 000 kronor.

Förstnämnda belopp, 114 800 kronor, avser möjliggörande av följande byggnadsarbeten m. m.:

1. Tröskverk vid Ugerups försöksgård	kronor	12 200
2. Lagringskällare för utsädespotatis vid Flahults försöksgård	»	28 000
3. Häststall vid Kungsängen	»	55 000
4. Redskap till botanisk-genetiska trädgården	»	1 100
5. Preparativ utrustning till mikrobiologiska institutionen ..	»	12 500
6. Installationsarbeten för maskintekniska institutionen ..	»	6 000

Summa kronor 114 800.

Frågan om medelsanvisning till de under 4—6 angivna ändamålen har, såsom framgår av vad i det föregående anförts, upptagits till behandling under högskolans anslag till materiel m. m.

Det för byggnadsarbeten m. m. för försöksverksamhet äskade anslaget avser medel för uppförande av ett bostadshus för husdjursförsöksanstaltens vaktmästare.

Beträffande de olika anläggningar, varom här är fråga, har styrelsen anfört i huvudsak följande.

Tröskverk vid Ugerups försöksgård. Försöksgården, som saknar eget tröskverk, är endast delägare i en tröskförening. Under bärgningsperioden år 1943 har det visat sig, att försöksgården är i stort behov av eget tröskverk under hela skördetiden. Styrelsen anser det därför lämpligt, att ett tröskverk med tillhörande halmpress anskaffas för ett pris av i runt tal 12 200 kronor.

Lagringskällare vid Flahults försöksgård. Förslag härom framlades redan i anslagsäskandena för innevarande budgetår. Det synes styrelsen angeläget, att Flahults försöksgård snarast möjligt blir i stånd att leverera all utsädespotatis, som är erforderlig för försöksverksamheten. Därtill kommer, att det för gårdens ekonomi är av stor betydelse, om största delen av potatis-skörden kan försälgas till utsäde. Förutsättning härför är emellertid, att en lämplig lagringskällare för utsädespotatis uppföres vid försöksgården. Enligt försöksgårdsföreståndarens utredning uppgå kostnaderna för en lagringskällare med en effektiv lagringsyta av sammanlagt 160 kvadratmeter, fördelad å 20 bingar om 8 kvadratmeter, till 28 000 kronor.

Häststall vid Kungsängen. Även detta förslag framlades i anslagsäskandena för budgetåret 1943/44. Det nuvarande häststallet vid Kungsängen är byggt i slutet av 1880-talet av trä under tak av tegel. Stallarna befinna sig i mycket dåligt skick, i det att väggmaterialet är ruttet. Reparation av byggnaden kan ej anses tillräddig. Upprättat förslag till ny stallbyggnad har tidigare kostnadsberäknats till 40 000 kronor, men kostnaderna ha numera ansetts stiga till 55 000 kronor.

Vaktmästarbostad för husdjursförsöksanstalten. Vid husdjursförsöksanstaltens överflyttning till provisoriska lokaler å Ultuna kunde anstaltens vaktmästare icke beredas bostad. Det synes emellertid styrelsen angeläget, att vaktmästaren bor i närheten av arbetsplatsen. Medel böra därför anvisas för uppförande av ett bostadshus för honom av samma typ som tidigare uppförts för övriga ordinarie vaktmästare vid högskolan. Kostnaderna härför beräknas uppgå till 23 000 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 20 oktober 1943 anfört i huvudsak följande.

I vad mån den beräknade utgiften för inköp av tröskverk till Ugerups försöksgård är så trängande, att medel härför böra anvisas i nuvarande läge, undandraget sig statskontorets bedömning. Framställningen om medel för uppförande av en lagringskällare för utsädespotatis vid Flahults försöksgård kan statskontoret icke biträda, då föredragande departementschefen vid behandlingen av motsvarande anslagsframställning för innevarande budgetår förklarat, att erfarenheterna beträffande den lagerkällare, som vore avsedd att uppföras vid Ugerups försöksgård, borde avvaktas, innan ytterligare ett liknande byggnadsföretag igångsattes. Frågan om ersättning av häststallet vid Kungsängen bör enligt statskontorets mening om möjligt få vila så länge rådande statsfinansiella svårigheter bestå.

Då enligt vad statskontoret under hand inhämtat hyreslägenhet åt vaktmästaren vid husdjursförsöksanstalten numera kunnat anskaffas vid Ultuna, får statskontoret avstyrka bifall till framställningen om uppförande av ett bostadshus åt denne befattningshavare.

I remissutlåtande den 12 november 1943 har *byggnadsstyrelsen* förklarat sig icke ha något att erinra beträffande förslagen till lagringskällare vid Flahult, häststall vid Kungsängen samt bostadshus för vaktmästare vid Ultuna eller de till sammanlagt 106 000 kronor beräknade kostnaderna för förslagens genomförande.

I nuvarande läge anser jag mig icke kunna tillstyrka, att medel anvisas till inköp av ett tröskverk vid Ugerups försöksgård eller till uppförande av nytt häststall vid Kungsängen och av ett bostadshus för husdjursförsöksanstaltens vaktmästare. Med hänsyn till den fördel försöksverksamheten torde få av den föreslagna lagringskällaren å Flahults försöksgård synes källaren böra uppföras under nästa budgetår. Medel böra därför anvisas för ändamålet å riksstaten för budgetåret 1944/45. Mot den beräknade kostnaden för lagringskällaren, 28 000 kronor, har jag intet att erinra. Benämningen å förevarande anslag torde böra ändras till Lantbrukshögskolan: Byggnadsarbeten. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departementss-
chefen.*

att till *Lantbrukshögskolan: Byggnadsarbeten* för budget-
året 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag*
av kronor 28 000.

[22.] 8. **Lantbrukshögskolan: Särskilda undersökningar, reservationsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår upptaget ett anslag av 43 000 kronor. Beträffande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 633.

I skrivelse den 30 augusti 1943 har *styrelsen för lantbrukshögskolan* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte upptagas med 128 000 kronor. Beträffande styrelsens beräkning av anslaget må här återgivas följande.

Till undersökningar rörande kromosomfördubblade typer av lantbruksväxter, försöksverksamhet med matpotatis samt undersökning rörande trippelanalysmetodens användbarhet ha beräknats samma belopp som för innevarande budgetår eller respektive 20 000, 3 000 och 5 000 kronor. För utprövning av markundersökningsmetod m. m. har styrelsen funnit ett med 2 500 kronor till 10 000 kronor förhöjt belopp erforderligt. Likaledes har det för jordbearbetningsförsök avsedda beloppet föreslagits höjt med 2 500 kronor till 10 000 kronor.

Härjämte har styrelsen hemställt om anvisande av 30 000 kronor för att möjliggöra ökad forsknings- och försöksverksamhet på fårskötselns område samt av 50 000 kronor för anordnande av stallgödsselförsök.

Riktlinjer för forsknings- och försöksverksamheten på fårskötselns område ha utarbetats av en av svenska fåravelsföreningens styrelse tillsatt kommitté, vilken framlagt ett omfattande program på detta område. De många försöksuppgifter som påvisats ha icke ansetts kunna lösas omedelbart.

Stallgödsselförsöken äro avsedda att pågå under ett flertal år och ha till syfte att utröna stallgödselns och urinens lämpligaste användning inom olika delar av landet. Enligt den plan som uppgjorts skola försöken verkställas inom följande fem delar av landet, nämligen de sockerbetsodlande distrikten,

mellansvenska sjöområdets östra del, motsvarande område inom västra Sverige, det norrländska siluområdet samt det norrländska kustområdet.

I remissutlåtande den 5 november 1943 har *lantbruksstyrelsen* anfört i huvudsak följande.

Den hittills bedrivna försöksverksamheten rörande stallgödsels lämpligaste användning har haft en alltför ringa omfattning för att tillfredsställande kunna belysa de på detta område föreliggande spörsmålen, och det synes lantbruksstyrelsen fördenskull i hög grad önskvärt, att en utvidgning av denna försöksverksamhet kommer till stånd. I likhet med styrelsen för lantbrukshögskolan anser lantbruksstyrelsen det vara tillfyllest, att försöksverksamhet av här ifrågavarande art nu anordnas inom fem av landets jordbruksområden. Först för den händelse de vid sagda försöksverksamhet vunna erfarenheterna giva anledning därtill, synes frågan om en utvidgning av berörda verksamhet framdeles böra upptagas till förnyat övervägande. Under åberopande av vad sålunda anförts får lantbruksstyrelsen tillstyrka, att ett belopp av 50 000 kronor ställes till lantbrukshögskolans förfogande för anordnande av försök med stallgödsel under budgetåret 1944/45.

Statens livsmedelskommission har i remissutlåtande den 2 november 1943 yttrat bland annat följande.

Kommissionen finner det vara av synnerligen stor betydelse, att användningen av stallgödsel och urin i jordbruksdriften sker på sådant sätt, att de med gödseln tillvaratagna näringsämnen komma växtodlingen till godo i så hög grad som möjligt. Då det av hittills redan utförda försök synes framgå, att stallgödsels skördestegrande effekt starkt påverkas av till vilka grödor i växtföljden och i vilka mängder per gång den tillföres, synes det vara angeläget, att möjlighet beredes för en grundligare undersökning av dessa spörsmål. Genom en sådan försöksverksamhet skulle man också bättre än vad hittills varit möjligt kunna bedöma stallgödsels och urinens värde. De ifrågasatta försöken äro visserligen planerade på lång sikt och kunna sålunda ej påverka produktionen under nu pågående kristid, men med hänsyn till deras framtida betydelse får livsmedelskommissionen tillstyrka bifall till den gjorda framställningen.

Statskontoret har i remissutlåtanden den 20 oktober och den 22 november 1943 uttalat, att ytterligare medel för ifrågavarande ändamål borde anvisas endast under förutsättning att en vidgad verksamhet vore betingad av nuvarande försörjningsläge. Då livsmedelskommissionen förklarat, att de ifrågasatta försöken med stallgödsel icke komme att påverka produktionen under nu pågående kristid, ansågo sig statskontoret med hänsyn till rådande statsfinansiella förhållanden icke kunna tillstyrka, att medel anvisades härför.

*Departements-
chefen.* I likhet med lantbruksstyrelsen och statens livsmedelskommission finner jag det vara i hög grad angeläget, att en utvidgad försöksverksamhet nu upptages rörande den mest effektiva och ekonomiska användningen i jordbruksdriften av stallgödsel och urin. Ett belopp av 50 000 kronor torde därför för nästa budgetår böra ställas till lantbrukshögskolans förfogande för detta ändamål. Ehuru det ur flera synpunkter kan befinnas önskvärt, att en utvidgad försöksverksamhet kommer till stånd rörande fårskötseln, anser jag mig lik-

väl med hänsyn till nödvändigheten att iakttaga viss återhållsamhet i fråga om ökningen av statsanslagen på förevarande område icke för närvarande kunna tillstyrka högskolestyrelsens förslag härutinnan. Icke heller högskolestyrelsens framställning i övrigt synes nu böra föranleda ökad medelsanvisning. Förevarande anslag, vilket från och med nästa budgetår lämpligen bör givas karaktär av reservationsanslag, bör således för sagda budgetår uppföras med $(43\,000 + 50\,000 =) 93\,000$ kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fördela anslaget mellan ifrågavarande ändamål.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan: Särskilda undersökningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 93 000.

[23.] **9. Lantbrukshögskolan: Avkastningsbedömning rörande avelssvin.** För detta ändamål är för innevarande budgetår upptaget ett anslag av 35 900 kronor. Beträffande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 633.

I skrivelse den 30 augusti 1943 har *styrelsen för lantbrukshögskolan* hemställt om oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår.

Med biträdande av högskolestyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. *Departements-
chefen.* Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan: Avkastningsbedömning rörande avelssvin* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 35 900.

[24.] **10. Lantbrukshögskolan: Bidrag till lokala gödslings-, sort- och ogräsförsök m. m.** För innevarande budgetår är för ändamålet anvisat ett anslag av 89 000 kronor. Närmare bestämmelser angående statsbidrag till lokala gödslings- och sortförsök äro meddelade i kungörelsen den 31 mars 1939 (nr 109).

Styrelsen för lantbrukshögskolan har i skrivelse den 30 augusti 1943 hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte höjas med 10 000 kronor till 99 000 kronor. Högskolestyrelsen har härvid anført i huvudsak följande.

Hushållningssällskapens och försöksringarnas omkostnader för den lokala försöksverksamheten ha under senare år stegrats. Verksamhetens omfattning är fortfarande mindre än under förkrigsåren. Højning av statsbidraget från nu gällande högst 20 kronor till högst 25 kronor per gödslingsförsök samt från högst 30 kronor till högst 40 kronor per sortförsök synes därför väl motiverad och erforderlig för att förhindra en fortsatt nedgång av verksamheten. Styrelsen har beräknat statsbidragen till lokala gödslingsförsök till 50 000 kronor, kostnaderna för inköp av konstgödsel till dessa försök till 15 000

kronor, statsbidragen till lokala sortförsök till 24 000 kronor samt erforderliga bidrag till lokala besprutningsförsök med potatis till 2 500 kronor. Analyskostnaderna ha beräknats till 7 500 kronor.

I remissyttrande den 20 oktober 1943 har *statskontoret* framhållit, att ytterligare medel för ifrågavarande ändamål borde anvisas endast under försättning att en vidgad verksamhet vore betingad av nuvarande försörjningsläge.

*Departements-
chefen.*

Då jag för närvarande icke anser mig kunna tillstyrka någon höjning av anslaget, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan: Bidrag till lokala gödslings-, sort- och ogräsförsök m. m.* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 89 000.

[25.] **11. Lantbrukshögskolan: Bidrag till fast försöksverksamhet vid statsunderstödda lantbruks- och lantmannaskolor.** För innevarande budgetår är för ändamålet anvisat ett anslag av 22 000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 634.

I skrivelse den 30 augusti 1943 har *styrelsen för lantbrukshögskolan* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

*Departements-
chefen.*

I enlighet med högskolestyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan: Bidrag till fast försöksverksamhet vid statsunderstödda lantbruks- och lantmannaskolor* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av .. kronor 22 000.

[26.] **12. Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 337 600 kronor. Kungl. Maj:t har för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut fastställt dels den 17 april 1942 personalförteckning (statsliggaren sid. 634), dels ock den 9 april 1943 följande

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	45 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	58 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	202 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	31 100
Summa kronor		337 600.

I skrivelse den 25 augusti 1943 har *institutets styrelse* hemställt, att ifrågasvarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 354 440 kronor. Den av institutsstyrelsen begärda anslagsökningen, i runt tal 16 800 kronor, har till huvudsaklig del föranletts av förslag om dels inrättande av en assistenttjänst vid statens trädgårdsförsök och en skrivbiträdesbefattning vid trädgårdsavdelningen, dels anvisande av medel till bestridande av kostnaderna för extra skrivhjälp vid trädgårdsekonomiska byrån, dels ock höjning av anslagsposten rörligt tillägg med hänsyn till den beräknade medelsåtgången för ändamålet. *Lantbruksstyrelsen*, som den 20 september 1943 avgivit infortrat utlåtande i ärendet, har, under hänvisning till den utredning rörande personalbehovet m. m. vid Alnarpsinstitutet som jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 5 februari 1943 påginge inom lantbruksstyrelsen, ansett att med inrättandet av de ifrågasatta befattningarna såsom assistent och skrivbiträde borde anstå i avbidan på slutförandet av berörda utredning. I övrigt har lantbruksstyrelsen endast tillstyrkt mindre jämkningar i medelsanvisningen under förevarande anslag. Detta borde sålunda enligt vad lantbruksstyrelsen föreslår för nästa budgetår upptagas med 345 600 kronor. Angående den närmare innebörden av lantbruksstyrelsens förslag må nämnas följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 345 600 kronor, avse 46 100 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 58 200 kronor arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 207 000 kronor avlöningar till övrig icke-ordinarie personal samt 34 300 kronor rörligt tillägg.

Höjningen av ordinarieposten med 200 kronor är föranledd av beräknade löneklassförändringar.

Icke-ordinarieposten har uppräknats med 4 600 kronor, vilket belopp utgör skillnaden mellan ökningar å 7 300 kronor och minskningar å 2 700 kronor. Sålunda föreslås under posten följande ökningar, nämligen dels med 1 000 kronor för bestridande av kostnader för skrivhjälp vid trädgårdsavdelningen, vilken avdelning av lantbruksstyrelsen ansetts vara i behov av visst biträde med förekommande skrivarbeten, dels med $(3\,700 + 1\,000 =)$ 4 700 kronor för gäldande av kostnader för extra skrivhjälp vid trädgårdsekonomiska (driftsekonomiska) byrån samt statistisk bearbetning av bokföringsmaterialet, dels ock med 1 600 kronor för täckande av ökat medelsbehov i anledning av löneklassförändringar. Å andra sidan har räknats med en minskning å 1 000 kronor på grund av bortfallandet av ett i gällande avlöningsstat upptaget engångsbelopp för bibliotekshjälp samt med en minskning å 1 300 kronor med hänsyn till att behovet av medel till ersättningar åt speciallärare beräknats nedgå från 33 000 till 31 700 kronor. Härjämte har föreslagits, att två arvodesbefattningar som bokföringsbiträde och kontorsbiträde vid trädgårdsekonomiska byrån — med arvoden av 2 400 respektive 2 000 kronor — skulle omändras till extra befattningar i lönegraderna Ex 4 respektive Ex 2. Ett bifall till detta förslag skulle medföra en minskning av omkring 400 kronor under icke-ordinarieposten. Lantbruksstyrelsen har vid framläggandet av de i det föregående återgivna förslagen berörande trädgårdsekonomiska byrån utgått från att kostnaderna för avlönande av byråns personal utom föreståndaren samt för byråns expenser i stort sett borde bestridas av de bokföringsavgifter, som inflöte för av byrån verkställda bokföringsuppdrag. Kostnaderna för statistisk bearbetning av bokföringsmaterialet ha dock ansetts böra bestridas av allmänna medel.

Posten rörligt tillägg har beräknats höjd med 3 200 kronor till 34 300 kronor.

I remissutlåtande den 1 november 1943 har *statskontoret* framhållit, att ämbetsverket på av lantbruksstyrelsen anförda skäl ansåge sig icke kunna biträda institutsstyrelsens förslag om inrättande av en assistentbefattning vid trädgårdsförsöken. Vad angår förslaget om anvisande av medel till skrivhjälp åt föreståndaren för trädgårdsavdelningen har statskontoret erinrat om att en i samband med anslagsaskandena för innevarande budgetår gjord liknande framställning icke ledde till åsyftat resultat. Vad lantbruksstyrelsen anfört beträffande institutets trädgårdsekonomiska byrå har icke föranlett annat uttalande av statskontoret än att befattningshavaren med avlönning enligt lönegrad Ex 4 borde benämnas kontorsbiträde, under det att befattningshavaren med avlönning enligt lönegrad Ex 2 borde benämnas skrivbiträde. I övrigt hade de under förevarande anslag gjorda beräkningarna icke givit statskontoret anledning till erinran utom vad angående anslagsposten rörligt tillägg, vilken post enligt statskontorets mening borde bestämmas till oförändrat belopp av 31 100 kronor.

Allmänna lönenämnden har i remissutlåtande den 2 november 1943 förklarat sig ej ha något annat att erinra mot lantbruksstyrelsen förslag än att innehavarna av de föreslagna biträdesbefattningarna vid trädgårdsekonomiska byrån syntes böra benämnas kontorsbiträde respektive skrivbiträde.

*Departements-
chefen.*

I likhet med lantbruksstyrelsen och statskontoret anser jag mig icke för närvarande kunna tillstyrka förslaget om inrättande av en assistentbefattning vid statens trädgårdsförsök. Ej heller kan jag förorda den ifrågasatta medelsanvisningen för skrivhjälp vid trädgårdsavdelningen. Däremot vill jag med hänsyn till vad i ärendet anförts ej framställa någon erinran mot att ytterligare medel avses för extra skrivhjälp vid trädgårdsekonomiska byrån och för statistisk bearbetning av bokföringsmaterialet å sagda byrå. Det torde emellertid få anses tillfyllest, därest för omförmälda ändamål nu anvisas ytterligare 3 000 kronor. Jag finner mig vidare böra biträda det av samtliga remissmyndigheter tillstyrkta förslaget om omändring av två arvodesbefattningar vid trädgårdsekonomiska byrån till befattningar i lönegraderna Ex 4 och Ex 2. Innehavarna av de nya befattningarna torde såsom statskontoret och lönenämnden anfört böra benämnas kontorsbiträde respektive skrivbiträde. I detta sammanhang vill jag — under erinran särskilt om det behov av skrivhjälp som ansetts föreligga vid trädgårdsavdelningen — framhålla, att jag förutsätter, att institutets skrivbiträden, oberoende av deras placering å viss avdelning eller byrå, utnyttjas, där arbetsuppgifterna äro mest tyngande.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat torde anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal böra å ena sidan höjas med 3 000 kronor för extra skrivhjälp m. m. vid trädgårdsekonomiska byrån och å andra sidan minskas med tillhoppa 400 kronor till följd av omändringen till extra befattningar av två arvodestjänster vid nämnda byrå. Härjämte bör ifrågavarande post uppräknas med 1 600 kronor för täckande av ökat medelsbehov till följd av löneklassuppflyttningar. Med beaktande jämväl av de minskningar å 1 000 respektive 1 300 kronor, som beräknats uppkomma genom bort-

lallandet av ett i gällande avlöningsstat upptaget engångsbelopp för bibliotekshjälp samt på grund av ändrat antal undervisningstimmar för institutets speciallärare, skulle för avlöningar till övrig icke-ordinarie personal behöva upptagas $(202\,400 + 3\,000 - 400 + 1\,600 - 1\,000 - 1\,300 =)$ 204 300 kronor. Såsom statskontoret anført torde posten rörligt tillägg kunna bestämmas till oförändrat belopp av 31 100 kronor. Då någon ändring icke heller synes böra vidtagas beträffande övriga anslagsposter, avseende avlöningar till ordinarie tjänstemän samt arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, skulle följaktligen ifrågakarande avlöningsanslag för nästa budgetår behöva uppföras med $(45\,900 + 58\,200 + 204\,300 + 31\,100 =)$ 339 500 kronor, vilket jämfört med medelsanvisningen för löpande budgetår innebär en anslagsökning med 1 900 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	45 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	»	58 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	204 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	31 100

Summa kronor 339 500;

- 2) till Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 339 500.

[27.] **13. Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Omkostnader, förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 144 900 kronor. Kungl. Maj:t har den 9 april 1943 fastställt omkostnadsstat för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut (statsliggaren sid. 636).

I sin under nästföregående punkt omförmälda framställning har *institutsstyrelsen* anhallit om ett till 181 800 kronor förhöjt omkostnadsanslag för nästa budgetår. Därjämte har institutsstyrelsen hemställt om 2 500 kronor för anläggande av försök med körsbärsträd vid Rånna trädgårdsförsöksstation. *Lantbruksstyrelsen* har i sitt över förevarande framställningar avgivna utlåtande föreslagit en medelsanvisning under omkostnadsanslaget av 155 300 kronor.

Myndigheternas beräkning av medelsbehovet framgår närmare av följande uppställning (i vilken till jämförelse medtagits beloppen i gällande omkostnadsstat):

	Gällande omkostnads- stat kronor	Instituts- styrelsens förslag kronor	Lantbruks- styrelsens förslag kronor
<i>Utgifter.</i>			
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	1 200	1 200	1 200
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	11 000	12 000	11 000
3. <i>Expenser:</i>			
a) Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	40 000	40 000	40 000
b) Övriga expenser, <i>högst</i>	40 000	51 000	46 000
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	5 000	5 000	5 000
5. Övriga utgifter:			
a) Underhåll av byggnader, <i>förslagsvis</i>	18 000	24 000	21 000
b) Skatter och försäkringar, <i>förslagsvis</i>	3 600	3 600	3 600
c) Kosthåll för elever, <i>förslagsvis</i>	140 000	161 300	161 300
d) Hälso- och sjukvård, <i>förslagsvis</i>	900	900	900
e) Utställningsmateriel, fotografering m. m., <i>förslagsvis</i>	1 000	1 000	1 000
f) Ersättning till Alnarps egendom för dagsverken och körslor, <i>förslagsvis</i>	4 500	5 500	4 500
g) Ersättning till Alnarps trädgårdar för underhåll av parken, <i>högst</i>	2 500	3 500	2 500
h) Till täckande av möjligen uppkommande förlust å rörelsen vid Alnarps mejeri, <i>högst</i>	15 000	16 000	15 000
i) Ersättning till Skaraborgs läns hushållningssällskap för lokalhyra, <i>högst</i>	7 000	7 000	7 000
j) Nyanläggning av försök med körsbärsträd vid Rånna försöksstation, <i>högst</i>	—	2 500 ¹	2 500
k) Ersättning till Norrlands trädgårdsskola i Söråker för personalkostnader m. m., <i>högst</i> ..	6 000	6 000	6 000
l) Trädgårdsförsök vid Dingle och Ekerum, <i>högst</i> ..	—	9 000	—
m) Inköp av mjölk för mejeriförsöken efter avdrag för försälda produkter, <i>förslagsvis</i>	1 500	1 500	1 500
n) Förbrukningsartiklar för mejeriförsöken, <i>förslagsvis</i>	3 500	3 500	3 500
o) Förbrukningsartiklar och gödslingsmedel, avseende trädgårdsförsöken, <i>förslagsvis</i>	14 000	20 000	17 000
p) Inköp av levande växter och frö, <i>förslagsvis</i> ..	4 000	5 000	4 000
q) Dagsverken m. m., <i>förslagsvis</i>	60 000	70 000	67 000
r) Bokinköp och bokbindning för Rånna och Nyckelby försöksstationer, <i>förslagsvis</i>	800	800	800
s) Diverse utgifter, <i>förslagsvis</i>	1 500	1 500	1 500
Summa utgifter	381 000	451 800	423 800
<i>Särskilda uppbördsmedel.</i>			
1. Hyres- och arrendeinkomster	33 300	33 900	33 900
2. Undervisnings- och kostavgifter för elever	109 800	127 600	127 600
3. Ersättning av Alnarps egendom för arbete av elever	37 500	39 500	39 500
4. Försäljning av köksväxter, bär och frukt	15 000	23 000	23 000
5. Försäljning av jordbruksprodukter	25 000	27 000	27 000
6. Ersättning för kontrollodlingar för statens centrala frökontrollanstalt	5 000	5 000	5 000
7. Ersättning för stamförsök för enskilda firmors räkning	1 500	1 500	1 500
8. Bokföringsavgifter till den driftsekonomiska byrån	9 000	10 000	11 000
Summa uppbördsmedel	236 100	267 500	268 500
<i>Sammandrag.</i>			
Utgifter	381 000	451 800	423 800
Särskilda uppbördsmedel	236 100	267 500	268 500
Nettoutgift	144 900	184 300	155 300

¹ Beloppet har äskats såsom ett särskilt anslag.

Institutsstyrelsens förslag om höjning av posten reseersättningar har motiverats med att den under senare år utvidgade verksamheten vid institutet påkallade ett förhållandevis stort antal styrelsesammanträden med ökade kostnader för resor och traktamenten. En uppräknings av posten övriga expenser har ansetts nödvändig med hänsyn till ökade utgifter för städning, renhållning, inventarier, kontorsutensilier m. m. Såsom skäl för höjningen av posten underhåll av byggnader har framhållits angelägenheten av att institutets stora byggnadsbestånd underhölles på ett tillfredsställande sätt. Enligt vad institutsstyrelsen och lantbruksstyrelsen uppgiva beror uppräknings av posten kosthåll för elever helt på ökat relevant.

De av institutets styrelse ifrågasatta höjningarna av posterna ersättning till Alnarps egendom för dagsverken och körslor samt ersättning till Alnarps trädgårdar för underhåll av parken ha motiverats med hänvisning till de höjda dagsverkspriserna. Vad beträffar den i institutsstyrelsens förslag upptagna omkostnadsposten trädgårdsförsök vid Dingle och Ekerum må nämnas, att Kungl. Maj:t genom beslut den 23 juli 1943 för innevarande budgetår för detta ändamål anvisat ett belopp av 7 000 kronor från nionde huvudtitels reservationsanslag till Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanärningar. Lantbruksstyrelsen har förutsatt, att medel för ifrågavarande försöksverksamhet komme att för nästa budgetår anvisas på motsvarande sätt, och alltså icke ansett sig böra räkna med någon utgiftspost härför å omkostnadsstaten. I fråga om ökningen av posten förbrukningsartiklar och gödslingsmedel, avseende trädgårdsförsöken, har åberopats de stegrade priserna på gödsel- och besprutningsmedel ävensom det förhållandet, att försöksverksamhetens ökade omfattning — bland annat i samband med iordningställandet av Nyckelby försöksstation — krävt förbrukningsartiklar av olika slag. Posten inköp av levande växter och frö har av institutsstyrelsen ansetts böra uppräknas på grund av de höjda utsädespriserna, medan en höjning av posten dagsverken och körslor av såväl sistnämnda styrelse som lantbruksstyrelsen funnits påkallad av bland annat försöksverksamhetens ökade omfattning och de stegrade arbetskostnaderna.

Såsom förut berörts har institutsstyrelsen gjort framställning om anvisande av 2 500 kronor för anläggande av försök med körbärsträd vid Rånna försöksstation. Framställningen avser en försöksanläggning å 5 hektar. Jämligt det mellan institutsstyrelsen och Skaraborgs läns hushållningssällskap träffade avtalet angående Rånna försöksstation hade, enligt vad i ärendet framhålls, styrelsen förbundit sig att till anläggningskostnaderna för försök å en areal överstigande de första 6 hektar, som vid Rånna utnyttjades till försök, bidra med ett belopp av 500 kronor per hektar (intill en sammanlagd areal av 15 hektar). Då det försöksmaterial, som under åren 1944 och 1945 avsåges skola utplanteras vid Rånna, för närvarande vore under uppdragning, har även lantbruksstyrelsen ansett att erforderligt belopp, 2 500 kronor, för utplanteringen borde anvisas för nästa budgetår. Enligt lantbruksstyrelsens mening borde emellertid nämnda belopp upplagas under institutets omkostnadsanslag. I detta sammanhang har lantbruksstyrelsen funnit sig böra framhålla, att förevarande utvidgning av försöksverksamheten vid Rånna sannolikt komme att medföra ökat behov av förbrukningsartiklar och gödselmedel samt arbetskraft.

I remissutlåtande den 1 november 1943 har statskontoret anfört i huvudsak följande.

Posten sjukvård m. m., för närvarande uppförd med 1 200 kronor, torde med hänsyn till utgifterna under budgetåret 1942/43 kunna begränsas till 500 kronor. Beträffande posten övriga expenser vill statskontoret erinra, att

denna post för innevarande budgetår uppräknats med 2 000 kronor. På grund härav finner sig statskontoret icke kunna tillstyrka, att en ytterligare uppräkning av expensposten nu vidtages. Ej heller kan statskontoret tillstyrka ökning av posten underhåll av byggnader. Därest särskilda medel skulle anses böra ställas till förfogande för nyanläggning av försök med körsbär vid Rånna, torde för ändamålet erforderligt belopp böra anvisas från anslaget till Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanärningar. I övrigt har lantbruksstyrelsens beräkning av de i den föreslagna omkostnadsstaten ingående utgiftsposterna icke givit statskontoret anledning till erinran.

Med hänsyn till storleken av inkomsterna under budgetåret 1942/43 synas inkomstposterna försäljning av köksväxter, bär och frukt, försäljning av jordbruksprodukter samt ersättning för kontrollodlingar för statens centrala frökontrollanstalt — i gällande stat upptagna med respektive 15 000, 25 000 och 5 000 kronor — kunna beräknas till högre belopp än i lantbruksstyrelsens förslag. Posterna torde sålunda böra uppräknas till åtminstone respektive 30 000, 35 000 och 7 000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Jag anser mig icke kunna för nästa budgetår tillstyrka större förhöjning av utgifterna under förevarande anslag än med 22 800 kronor. Härigenom skulle möjliggöras en uppräkning av posten kosthåll för elever med 21 300 kronor till 161 300 kronor, varjämte ett belopp av 1 500 kronor skulle bli tillgängligt för anläggande av försök med körsbärsträd vid Rånna försöksstation. Å andra sidan torde posten sjukvård m. m. såsom statskontoret anfört kunna reduceras med 700 kronor till 500 kronor. Övriga anslagsposter synas böra uppföras med samma belopp som i gällande omkostnadsstat. I överensstämmelse med vad som skett för de senaste budgetåren torde erforderliga medel för de av institutsstyrelsen föreslagna trädgårdsförsöken vid Dingle och Ekerum även för budgetåret 1944/45 böra anvisas från för Kungl. Maj:t i annan ordning tillgängliga medel. Med hänsyn till det anförda och då de särskilda uppbördsmedlen under ifrågavarande anslag i anslutning till vad statskontoret uttalat torde kunna uppräknas med 40 400 kronor eller till 276 500 kronor skulle anslaget för nästa budgetår behöva uppföras med (144 900 + 22 800 — 700 — 40 400 =) 126 600 kronor eller ett 18 300 kronor lägre belopp än för innevarande budgetår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för institutet. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut:*
Omkostnader för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förlagsanslag*
av kronor 126 600.

[28.] **14. Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Materiel m. m., reservationsanslag.** För ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

Institutsstyrelsen har för nästa budgetår föreslagit en medelsanvisning av 16 000 kronor för ändamålet. Såsom skäl för anslagshöjningen har fram-

hållits, att den successiva nedskärningen av ifrågavarande anslag, vilket tidigare utgått med 18 000 kronor, haft till följd otillräcklig anskaffning av materiel för en ändamålsenlig undervisning. *Lantbruksstyrelsen* har i utlåtande den 20 september 1943 förklarat, att styrelsen, då verkligt behov av ytterligare undervisningsmateriel föreläge, ansett sig böra förordna en höjning av anslaget med 2 000 kronor till 12 000 kronor.

I remissutlåtande den 1 november 1943 har *statskontoret* med hänsyn till rådande statsfinansiella läge avstyrkt framställningen om höjd medelsanvisning för ifrågavarande ändamål.

I likhet med statskontoret anser jag, att förevarande anslag för nästa budgetår bör uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen *Departementss-
chefen.*

att till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut:*
Materiel m. m. för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 10 000.

[29.] 15. *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Bokinköp och bokbindning för institutets bibliotek, reservationsanslag.* För ändamålet är för innevarande budgetår uppfört ett reservationsanslag av 4 000 kronor.

Institutsstyrelsen har, under förmälan att det nuvarande anslaget visat sig otillräckligt, anhållit om ett till 5 000 kronor förhöjt anslag för nästa budgetår. I utlåtande den 20 september 1943 har *lantbruksstyrelsen* anfört, att enligt styrelsens mening skäl torde tala för en viss förhöjning — förslagsvis med 500 kronor — av förevarande anslag

I remissutlåtande den 1 november 1943 har *statskontoret* förklarat sig icke kunna tillstyrka någon förhöjd medelsanvisning för bokinköp och bokbindning.

Anslaget torde för budgetåret 1944/45 böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen *Departementss-
chefen.*

att till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut:*
Bokinköp och bokbindning för institutets bibliotek för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag*
av kronor 4 000.

[30.] 16. *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Stipendier m. m.* Detta anslag är för budgetåret 1943/44 uppfört med 5 000 kronor. Anslaget disponeras med 2 400 kronor till stipendier, 2 100 kronor till studieresor och 500 kronor till resebidrag till elever vid mejeriskolan.

I skrivelse den 25 augusti 1943 har *institutets styrelse* föreslagit en höjning av anslaget med 1 000 kronor till 6 000 kronor. Höjningen har motiverats med hänvisning såväl till det stora elevantalet vid institutet som till de stegrade kostnaderna för studieresor. *Lantbruksstyrelsen* har i utlåtande den 20 september 1943 föreslagit, att anslagshöjningen begränsades till 500 kronor.

I remissutlåtande den 1 november 1943 har *statskontoret* ansett anslaget böra upptagas med oförändrat belopp.

Departements-
chefen.

I nuvarande läge kan jag i likhet med statskontoret icke tillstyrka någon förhöjning av ifrågavarande anslag. Detta torde sålunda även för nästa budgetår böra uppföras med 5 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Stipendier m. m.* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 5 000.

[31.] 17. *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Byggnadsarbeten m. m., reservationsanslag.* Under förevarande anslagstitel anvisade 1939 års lagtima riksdag (IX H. T. punkt 37; r. skr. nr 9) å riksstaten för budgetåret 1939/40 ett reservationsanslag av 230 800 kronor. Av anslaget avsågos 100 000 kronor till förbättringsarbeten i slottsbyggnaden vid Alnarp, vilka arbeten av institutsstyrelsen i skrivelse den 23 september 1938 kostnadsberäknats till 202 000 kronor. I den av 1939 års urtima riksdag behandlade besparingspropositionen, nr 79, förutsattes sagda belopp av 100 000 kronor skola disponeras endast i den mån Kungl. Maj:t framdeles prövade sådana förutsättningar vara för handen, som gällde för användning av anslag upptaget å allmän beredskapsstat. Sedan 1941 års riksdag (prop. nr 2, bil. 9, p. 1; r. skr. nr 94) förklarat sig icke ha något att erinra mot av Kungl. Maj:t framställt förslag att för igångsättande av de av 1939 års lagtima riksdag beslutade förbättringsarbetena i slottsbyggnaden vid Alnarp taga i anspråk förenämnda belopp av 100 000 kronor, bemyndigade Kungl. Maj:t den 1 augusti 1941 styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut att för en kostnad av högst 100 000 kronor låta utföra vissa värme- och sanitetsanläggningar i slottsbyggnaden samt i samband därmed erforderliga byggnadsarbeten, allt i enlighet med av arkitekten G. Beijer år 1941 uppgjorda ritningar samt ett av ingenjören J. Österberg upprättat, den 1 juli 1941 dagtecknat förslag. Sedermera anvisade 1942 års riksdag (prop. nr 2, bil. 7, p. 4; r. skr. nr 36) å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 för fortsatta förbättringsarbeten i slottsbyggnaden ett reservationsanslag av 102 000 kronor. För ifrågavarande ändamål ha sålunda anvisats tillhoppa 202 000 kronor eller det belopp institutsstyrelsen i sin omförmälda skrivelse den 23 september 1938 beräknat bliva erforderligt.

I skrivelse den 24 augusti 1943 har *institutets styrelse* hemställt, att ett

belopp av 47 000 kronor måtte anvisas för fullföljande och slutförande av förbättringsarbetena i slottsbyggnaden. I skrivelsen har i övrigt anförts i huvudsak följande.

Med anlitande av för ändamålet anvisade medel ha, förutom omläggning av värmeledningen och anordnandet av sanitär anläggning i slottsbyggnaden, de mest trängande förbättringsarbetena kunnat utföras. Sålunda har vattenförsörjningen å översta våningen i slottsbyggnaden ordnats, vaktmästarbostad samt lokaler för bibliotek och läsrum inretts, nya fönster insatts i samtliga bostadsrum i slottsbyggnaden och cirka halva antalet elevrum restaurerats, varjämte omläggning av elektrisk installation utförts i erforderlig omfattning. Därjämte har målning i större delen av slottsbyggnaden blivit utförd.

På grund av den mycket betydande stegring av byggnadskostnaderna, som har ägt rum sedan 1938, har det dock ej varit möjligt att för det anvisade anslaget, 202 000 kronor, utföra samtliga de i styrelsens framställning den 23 september 1938 upptagna förbättringsarbetena i slottsbyggnaden, utan en del synnerligen behövliga arbeten återstå. De viktigaste av dessa äro nya fönster i första och andra våningarna, nya dörrar till nära halva antalet elevrum, nya golv i flertalet elevrum och i korridorer i slottets översta våning samt vissa målningsarbeten. Kostnaden härför har beräknats till cirka 40 000 kronor, varjämte till diverse och oförutsett samt arkitekt- och kontrollantarbode upptagits ett belopp av 6 806 kronor. Sammanlagt skulle alltså erfordras i runt tal 47 000 kronor. Med sistnämnda belopp kunna de i institutsstyrelsens framställning den 23 september 1938 upptagna förbättringsarbetena i slottsbyggnaden helt genomföras.

Styrelsen har grundad anledning antaga att, om 1938 års prisnivå fortfarande varit rådande, de då planerade förbättringsarbetena i slottsbyggnaden hade kunnat utföras inom ramen av det av riksdagen anvisade anslaget. De inträdda prisförhöjningarna ha emellertid omöjliggjort detta.

Byggnadsstyrelsen har i utlåtande den 17 september 1943 ansett sig icke böra framställa någon erinran mot ifrågavarande förslag.

I infordrat utlåtande den 20 september 1943 har *lantbruksstyrelsen*, med hänsyn till önskvärdheten av att slottsbyggnaden vid Alnarp snarast möjligt istandsattes och då ämbetsverket icke hade något att erinra mot den beräknade kostnaden för de återstående förbättringsarbetena, förklarat sig tillstyrka institutsstyrelsens framställning. Lantbruksstyrelsen har framhållit, att den sammanlagda kostnaden för ifrågavarande byggnadsarbeten komme att uppgå till 249 000 kronor eller 23 000 kronor mindre än vad byggnadsstyrelsen i ett den 17 oktober 1938 avgivet utlåtande beräknat.

Av vad i ärendet förekommit synes framgå, att anledningen till att ifrågavarande förbättringsarbeten icke kunnat utföras inom den ursprungligen uppgjorda kostnadsramen torde ha varit de stegringar i byggnadskostnaderna, som inträtt sedan 1938, då kostnadsberäkningarna för arbetena upprättades. Med hänsyn härtill och då det nu föreslagna beloppet icke föranleder någon erinran från min sida, tillstyrker jag, att för ifrågavarande ändamål å riksstaten för budgetåret 1944/45 äskas ett reservationsanslag av 47 000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Byggnadsarbeten m. m.* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 47 000.

[32.] **18. Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Lokala trädgårdsförsök.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett anslag av 10 000 kronor.

Institutsstyrelsen har i skrivelse den 25 augusti 1943 med hänsyn till den starka utvecklingen av den lokala trädgårdsförsöksverksamheten hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte höjas med 5 000 kronor till 15 000 kronor. I utlåtande den 20 september 1943 har *lantbruksstyrelsen* föreslagit en anslagshöjning med 2 000 kronor eller till 12 000 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 1 november 1943 förklarat sig i betraktande av det rådande statsfinansiella läget icke kunna tillstyrka någon förhöjning av anslaget.

*Departements-
chefen.*

För ifrågavarande ändamål torde för budgetåret 1944/45 böra anvisas samma belopp, 10 000 kronor, som för innevarande budgetår. Därest under budgetåret en utvidgning av förevarande försöksverksamhet skulle befinnas påkallad, torde erforderliga belopp böra få anvisas från för Kungl. Maj:t i annan ordning tillgängliga medel. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Lokala trädgårdsförsök* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 10 000.

[33.] **19. Specialgymnasiet för lantbruks-, mejeri- och skogsstuderande, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 41 400 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 639.

Skolöverstyrelsen har i skrivelse den 31 augusti 1943 — efter förslag av styrelsen för specialgymnasiet för lantbruks-, mejeri- och skogsstuderande, vari hemställts om en höjning av anslaget till 45 100 kronor — gjort framställning om anslagsanvisning för nästa budgetår. Härvid har skolöverstyrelsen hemställt om en höjning av anslaget med 5 600 kronor till 47 000 kronor. I skrivelsen har skolöverstyrelsen förnyat sitt i samband med äskandet av anslag till specialgymnasiet för innevarande budgetår framställda förslag (se IX H. T. 1943, punkt 34) om höjning av rektorsarvodet från 500 till 800 kronor. Överstyrelsen har vidare i likhet med föregående år uttalat, att de

för närvarande utgående timlärararvodena vid gymnasiet vore alltför lågt beräknade med hänsyn till den kompetens, som krävdes av lärare på specialgymnasiets stadium. På grund härav och med hänvisning till bland annat de timlärararvoden, som utginge vid de allmänna läroverken samt arméns underofficersskola i Uppsala, har överstyrelsen föreslagit, att timarvodet för undervisning i matematik och naturvetenskapliga ämnen i första och andra klasserna, vilket för närvarande utginge med 8 kronor 50 öre, höjdes till 9 kronor 50 öre, samt att timarvodena till lärare i övriga läroämnena höjdes från 6 kronor 50 öre eller 6 kronor till 8 kronor 50 öre. Arvodena till ifrågavarande lärare skulle vid sådant förhållande behöva beräknas till 26 900 kronor, vilket innebure en ökning i förhållande till vad för löpande budgetår beräknats med 4 800 kronor. Ersättningen till Vilans folkhögskola, vid vilken specialgymnasiet är förlagt, för bestridande av viss del av lönen till en av lärarna vid folkhögskolan har beräknats till oförändrat belopp, 5 500 kronor. För arvoden till rektor och lärare erfordrades sålunda för nästa budgetår $(800 + 26\,900 + 5\,500 =)$ 33 200 kronor. Till bestridande av kostnader för undervisningsmateriel och elevstipendier har skolöverstyrelsen föreslagit samma belopp som för innevarande budgetår eller 400 respektive 7 500 kronor. För övriga utgifter har däremot — på grund av stegrade driftkostnader — beräknats ett med 500 kronor förhöjt belopp eller 5 900 kronor. Enligt skolöverstyrelsens förslag borde alltså för ifrågavarande ändamål för nästa budgetår anvisas $(33\,200 + 400 + 7\,500 + 5\,900 =)$ 47 000 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 8 september 1943 erinrat, att såsom framginge av 1943 års statsverksproposition föredragande departementschefen icke ansett sig kunna i rådande statsfinansiella läge tillstyrka den av skolöverstyrelsen då föreslagna arvodesförhöjningen för rektorn eller uppräkningen av timlärararvodena. Ej heller hade departementschefen kunnat förorda, att för övriga utgifter avsåges högre belopp än för budgetåret 1942/43 eller 5 400 kronor. Vid sådant förhållande syntes ej heller nu föreliggande framställning — ehuru även statskontoret måste finna timlönerna låga — böra föranleda ändring i berörda hänseenden. Statskontoret har för denskull föreslagit, att ifrågavarande anslag för budgetåret 1944/45 uppfördes med oförändrat belopp, 41 400 kronor.

I remissutlåtande den 28 september 1943 har *allmänna lönenämnden* erinrat, att nämnden i utlåtande den 28 oktober 1942 över skolöverstyrelsens anslagsäskande för innevarande budgetår icke haft något att erinra mot en höjning av rektorsarvodet till 800 kronor för år. Med avseende å timlärararvodena hade skolöverstyrelsen i nämnda anslagsäskande förordnat att de skulle utgå med 10 respektive 7 kronor för undervisningstimme. I förevarande framställning hade skolöverstyrelsen föreslagit ett timlärararvode av 9 kronor 50 öre respektive 8 kronor 50 öre. Lönenämnden har ansett skillnaden i arvodesbeloppen enligt skolöverstyrelsens senaste förslag väl ringa och för sin del ifrågasatt, om icke en ersättning av 9 kronor 50 öre respektive 7 kronor 50 öre vore lämpligare avvägd.

Departements-
chefen.

Jag anser mig icke för närvarande kunna tillstyrka den föreslagna arvodsförhöjningen för rektorn vid specialgymnasiet eller uppräkningsen av timlönerna för lärare vid gymnasiet. Ej heller kan jag förorda, att för övriga utgifter avses högre belopp än för löpande budgetår. Ifrågavarande anslag torde alltså även för nästa budgetår böra uppföras med 41 400 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Specialgymnasiet för lantbruks-, mejeri- och skogsstuderande* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 41 400.

[34.] **20. Understöd åt lantbrukshållningsseminariet å Rimforsa, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 39 600 kronor, därav 27 900 kronor till grundlöner, 6 550 kronor till ålderstillägg och 5 150 kronor till rörligt tillägg. Beträffande bestämmelserna angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 640.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte upptagas med 38 600 kronor. Styrelsen har därvid beräknat oförändrat belopp, 27 900 kronor, till grundlöner. Till avlönande av vikarier för seminariets föreståndarinna och ämneslärarinnor har upptagits ett belopp av 300 kronor. Utgifterna för ålderstillägg och rörligt tillägg ha beräknats minska med 1 150 respektive 150 kronor till 5 400 och 5 000 kronor.

Departements-
chefen.

Lantbruksstyrelsens anslagsberäkning föranleder ingen erinran från min sida. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt lantbrukshållningsseminariet å Rimforsa* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 38 600.

[35.] **21. Lägre lantbruksundervisning m. m.: Lantbruksskolan vid Ultuna, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 29 000 kronor. Kungl. Maj:t har fastställt dels den 21 maj 1943 stat för lantbruksskolan vid Ultuna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1943/44, dels ock den 16 juli 1943 inkomst- och utgiftsstat för Ultuna lantegendom för budgetåret 1943/44 (statsliggaren sid. 641 och 642).

Med skrivelse den 13 oktober 1943 har lantbruksstyrelsen överlämnat ett från *styrelsen för lantbrukshögskolan* inkommet förslag till stat för lantbruksskolans vid Ultuna verksamhet under budgetåret 1944/45. Förslaget upptager en nettoutgift av 29 500 kronor eller alltså ett 500 kronor högre belopp än som beräknats för innevarande budgetår. Angående beräkningen av medelsbehovet må i övrigt nämnas följande.

Högskolestyrelsens förslag avviker från den nu gällande staten i följande hänseenden. Posten arvodesförhöjningar har uppräknats från 1 920 kronor till 2 160 kronor. Höjningen sammanhänger med att föreståndaren från och med den 1 januari 1945 är berättigad till ett ålderstillägg. Posten vikariatsersättningar har minskats med 40 kronor till 360 kronor. Posten övriga utgifter har höjts med 1 150 kronor till 29 400 kronor, vilket sammanhänger med att delposten ersättning till Ultuna egendom för kosthåll uppräknats från 23 550 kronor till 24 600 kronor samt att delposten oförutsedda utgifter upptagits till 300 kronor mot 200 kronor i gällande stat. Vid beräkningen av delposten ersättning till Ultuna egendom för kosthåll har högskolestyrelsen utgått från samma antal kostdagar och samma medelpris per kostdag som under budgetåret 1942/43 (d. v. s. 9 840 dagar respektive 2 kronor 50 öre). Slutligen har inkomstposten ersättning från Ultuna egendom för dagsverken ökats med 850 kronor till 28 600 kronor. Dagsverken ha beräknats till samma antal som under budgetåret 1942/43 eller 5 722 och priset för varje dagsverke har upptagits till oförändrat belopp av 5 kronor.

Lantbruksstyrelsen, som icke haft något att erinra mot förenämnda statförslag, har hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 29 500 kronor.

Mot vad i ärendet föreslagits har jag intet annat att erinra än att det synes vara tillfyllest, därest omkostnadsposten övriga utgifter bestämmes till 28 900 kronor eller ett 500 kronor lägre belopp än det av myndigheterna föreslagna. Beträffande den närmare dispositionen av posten i fråga torde erforderliga bestämmelser i sinom tid få meddelas av Kungl. Maj:t. Vid bifall till vad jag nu förordat skulle förevarande anslag för nästa budgetår kunna upptagas med oförändrat belopp av 29 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande stat för lantbruksskolan vid Ultuna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Stat.

Avlöningar.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:
 - a) Grundbelopp kronor 16 680
 - b) Arvodesförhöjningar,

förlagsvis	»	2 160
------------------	---	-------
 - c) Vikariatsersättningar,

förlagsvis	»	360 kronor 19 200
------------------	---	-------------------
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal » 2 350
3. Rörligt tillägg, förlagsvis » 2 800
4. Barntillägg, förlagsvis » 650

Summa kronor 25 000

Nionde huvudtiteln.**O m k o s t n a d e r.**

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	400
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	6 300
3. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	»	28 900
Summa kronor		35 600

S ä r s k i l d a u p p b ö r d s m e d e l.

Elevavgifter, 10 elever à 300 kronor	kronor	3 000
Ersättning från Ultuna egendom för dags- verken	»	28 600
Summa kronor		31 600

S a m m a n d r a g.**Utgifter:**

Avlöningar	kronor	25 000
Omkostnader	»	35 600
Särskilda uppbördsmedel	»	31 600
Nettoutgift kronor		29 000;

2) till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Lantbruksskolan vid Ultuna* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 29 000.

[36.] **22. Lägre lantbruksundervisning m. m.: Kurs i hovbeslag vid Alnarp, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 4 700 kronor. Kungl. Maj:t har den 2 april 1943 för anslaget användning fastställt dels en stat att tillämpas, därest hovbeslagskurs hålles under nämnda budgetår, dels ock en stat att tillämpas, därest dylik kurs icke hålles under budgetåret (statsliggaren sid. 643). Staterna sluta å belopp av respektive 4 700 och 850 kronor.

Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut har i skriftelse den 25 augusti 1943 för budgetåret 1944/45 hemställt om ett anslag av 4 980 kronor till ifrågakvarande kurs. Därvid har räknats med ökningsar under följande utgiftsposter, nämligen arvode till instruktionssmed med 105 kronor till 1 155 kronor, arvode till verkgesäll med 75 kronor till 825 kronor samt övriga expenser med 100 kronor till 400 kronor. Ökningen av sistnämnda post har motiverats med stegrade kostnader för annonser, blanketter m. m. I infortrat utlåtande den 20 september 1943 har *lantbruksstyrelsen* förklarat sig icke ha något annat att erinra mot institutsstyrelsens förslag än att delposten läkare, medicin och övriga utgifter torde böra höjas med 20 kronor till 120 kronor i och för anslaget avrundning till 5 000 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 1 november 1943 ansett någon förhöjning av förevarande anslag icke böra ifrågakomma för nästa budgetår.

Jämväl för budgetåret 1944/45 torde medel böra ställas till förfogande för ifrågavarande kursverksamhet. Jag finner mig emellertid i likhet med statskontoret icke kunna förorda, att anslaget för verksamheten upptages till högre belopp än som anvisats för löpande budgetår eller 4 700 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid meddela bestämmelser rörande anslagets användning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Kurs i hovbeslag vid Alnarp* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 4 700.

[37.] 23. *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Lägre mejeriskolor, reservationsanslag.* Detta anslag är för innevarande budgetår med hänsyn till en beräknad reservation av 3 400 kronor uppfört med 8 600 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 644.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte för budgetåret 1944/45 anvisas ett reservationsanslag av 9 200 kronor. Lantbruksstyrelsen har härvid anmält, att det styrelsen genom Kungl. Maj:ts beslut den 1 april 1942 lämnade uppdraget att verkställa utredning rörande den lägre mejeriundervisningen ännu icke kunnat slutföras. Efter vad styrelsen vidare uppgivit torde utredningen komma att utmynna i framläggande av förslag om dels nedläggande av de tre för närvarande i verksamhet varande mejeriskolorna, dels inrättande av en ny mejeriskola för Norrland, dels ock anordnande vid Alnarp av en driftsledarkurs för blivande ledare och föreståndare för större mejerier. Då ett genomförande av förevarande förslag skulle komma att medföra ökade kostnader i fråga om avlöning åt lärare och uppförande av erforderliga byggnader för den nya mejeriskolan i Norrland, har styrelsen icke ansett sig kunna räkna med att medel för förslagets realiserande anvisades för budgetåret 1944/45. Styrelsen har därför utgått från att de tre nuvarande mejeriskolorna skulle tills vidare bibehållas och att medel för upprätthållande av skolorna skulle anvisas för budgetåret 1944/45. Beträffande medelsbehovet har styrelsen föreslagit, att detsamma enligt nu gällande grunder för ersättning åt innehavare av mejeri och för arvode åt huvudlärare skulle beräknas till 4 000 kronor för skola eller för tre skolor till 12 000 kronor. Då vid slutet av budgetåret 1943/44 torde kunna påräknas en reservation å anslaget av 2 800 kronor, har styrelsen ansett sig böra för ifrågavarande ändamål äska ett belopp av (12 000 — 2 800 =) 9 200 kronor.

Departements-
chefen.

Lantbruksstyrelsens anslagsberäkning föranleder ingen erinran från min sida. Ifrågavarande anslag torde alltså för nästa budgetår böra upptagas med 9 200 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Lägre mejeri-skolor* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 9 200.

[38.] **24. Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt lantbruks-, lantmanna- och lanthushållsskolor: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1 593 000 kronor. Bestämmelserna rörande anslagets användning finnas upptagna i kungörelsen den 5 september 1942 (nr 807) angående statsbidrag till lantbruksundervisningsanstalter m. m.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om anvisande för nästa budgetår av ett förslagsanslag av 1 703 000 kronor till avlöningar vid lantbruks-, lantmanna- och lanthushållsskolor. Rörande anslagsberäkningen har styrelsen anfört, att styrelsen utgått ifrån att under läsåret 1944/45 vid ifrågavarande skolor, nämligen 6 lantbruksskolor, 47 lantmannaskolor och 39 lanthushållsskolor, skulle finnas anställda lärare till följande antal:

Befattningshavare	Vid lant- bruks- skolor	Vid lantmannaskolor			Vid lanthushållsskolor	
		Helårs- tjänst- göring	150 dagers kurs	125 dagers kurs	Helårs- tjänst- göring	Halvårs- tjänst- göring
Föreståndare (resp. föreståndarinnor)	6	22	8	17	27	12
Ämneslärare (resp. ämneslärarinnor)	6	32	8	18	42	13
E. o. ämneslärare (resp. lärarinnor)	6	14	5	8	25	11

Enligt lantbruksstyrelsens beräkningar uppgår behovet av lönemedel till olika slag av skolor till följande belopp:

S k o l o r	Grund- löner	Ålders- tillägg	Special- lärare	Rörligt tillägg	Vi- kariats- ersätt- ning	Arvoden till semester- vikarier	Summa
	kronor	kronor	kronor	kronor	kronor	kronor	kronor
Lantbruksskolor.....	102 480	14 670	2 700	17 572	1 000	—	138 422
Lantmannaskolor.....	694 960	130 160	29 500	123 768	3 000	—	981 388
Lanthushållsskolor.....	417 361	69 150	14 900	72 977	3 000	6 000	583 391
Summa kronor	1 214 801	213 980	47 100	214 317	7 000	6 000	1 703 201

I anslutning härtill har lantbruksstyrelsen framhållit, att det beräknade medelsbehovet för samtliga skolor, i runt tal 1 703 000 kronor, överstege det

för innevarande budgetår anvisade beloppet med 110 000 kronor. Den stora skillnaden berodde huvudsakligen på att styrelsen räknat med ökat antal helårsanställda föreståndare, ämneslärare och extra ordinarie ämneslärare. Även en ökning av elevantalet förutsåges.

Jag torde här få anmäla en av *Sveriges lantbruksförbund* gjord framställning om statsbidrag enligt bestämmelserna i kungörelsen den 5 september 1942 (nr 807) till avlöningar och driftkostnader vid en specialbetonad lantmannaskola å Sänga-Säby i Stockholms län för utbildning av bland annat ledare och funktionärer inom jordbrukets föreningsrörelse. Detta ärende är för närvarande föremål för beredning inom jordbruksdepartementet.

Med hänsyn framförallt till en planerad utvidgning av undervisningen vid ifrågavarande skolor har lantbruksstyrelsen föreslagit, att förevarande anslag för nästa budgetår måtte höjas med 110 000 kronor till 1 703 000 kronor. Ett bifall till den av *Sveriges lantbruksförbund* gjorda framställningen torde icke behöva föranleda uppräknig av anslaget. *Departementa-
chefen.*

I detta sammanhang vill jag framhålla, att ett från lantbruksstyrelsen inkommet förslag om uppförande å riksstaten för nästa budgetår av anslag till bidrag till jordbrukets yrkesskolor vid Gålö, Vittjärvgården m. fl. platser är föremål för beredning inom jordbruksdepartementet. Så snart beredningen avslutats, torde jag få ånyo anmäla denna fråga för Kungl. Maj:t.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt lantbruks-, lantmanna- och lantushållsskolor: Avlöningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 1 703 000.

[39.] 25. *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt lantbruks-, lantmanna- och lantushållsskolor: Driftkostnader, förslagsanslag.* Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 522 000 kronor. Bestämmelserna rörande anslaget finnas upptagna i kungörelsen den 5 september 1942 (nr 807) angående statsbidrag till lantbruksundervisningsanstalter m. m.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att förevarande anslag för budgetåret 1944/45 måtte uppföras med 553 000 kronor. Styrelsen har härvid anført i huvudsak följande.

Vid beräkning av anslagsbehovet för ifrågavarande skolor har lantbruksstyrelsen utgått ifrån att under läsåret 1944/45 6 lantbruksskolor skola vara i verksamhet.

Antalet lantmannaskolor har beräknats till 47 eller en mera än för innevarande läsår. En ny lantmannaskola vid Hamra i Stockholms län beräknas nämligen kunna börja sin verksamhet från och med läsåret 1943/44. Rörande kursernas omfattning har beräknats, att enbart vinterkurs skall hållas vid 26 skolor, helårskurs eller vinterkurs och fortsättningskurs vid 16 skolor,

vinterkurs och längre kurs vid 3 skolor samt vinterkurs, fortsättningskurs och längre kurs vid en skola. Vid lantmannaskolan i Jälla anordnas dessutom en speciell helårskurs för agronomaspiranter och vid lantmannaskolan i Svalöv en specialkurs om två månader i bokföring och föreningskunskap. Till vardera av nämnda kurser beräknas grundbidrag med 1 500 kronor. Vid lantmannaskolan i Osby anordnas jämte vinterkurs och fortsättningskurs även en sommarkurs, d. v. s. ytterligare en huvudkurs om minst 125 arbetsdagar förlagd till sommarhalvåret. För sagda tre kurser har beräknats ett grundbelopp av 7 200 kronor.

Antalet lanthushållsskolor har beräknats till 39 eller samma antal som för läsåret 1943/44. Rörande kursernas omfattning har beräknats, att under här ifrågavarande läsår 1 skola kommer att anordna två årskurser, 3 skolor årskurs och två halvårskurser, 23 skolor antingen årskurs eller två halvårskurser samt 12 skolor endast halvårskurs.

I anslutning till gällande bestämmelser om statsbidrag synas för ifrågavarande ändamål behövliga belopp böra beräknas för lantbruksskolor till $(6 \times 5\,400 =)$ 32 400 kronor och för lantmannaskolor till $(26 \times 3\,600 + 16 \times 5\,400 + 4 \times 7\,200 + 1 \times 9\,000 =)$ 217 800 kronor, vartill komma 3 000 kronor i grundbidrag till helårskursen vid lantmannaskolan i Jälla och specialkursen vid lantmannaskolan i Svalöv. För lanthushållsskolor synas grundbidragen till driftkostnader böra beräknas till $(4 \times 9\,000 + 23 \times 5\,400 + 12 \times 3\,600 =)$ 203 400 kronor eller tillhopa för samtliga skolor 456 600 kronor.

Enligt gällande bestämmelser skall till skolorna utgå särskilt bidrag med 5 kronor för elev och månad, som kurs pågår. Med ledning av elevantalet vid skolorna under innevarande läsår uppskattar lantbruksstyrelsen elevantalet vid lantbruksskolorna under läsåret 1944/45 till i genomsnitt 35 per skola och år eller tillhopa i avrundat tal 2 500 elevmånader mot 2 300 för läsåret 1943/44. Elevantalet vid lantmannaskolorna har under innevarande läsår trots tidsförhållandena varit högre än som beräknats. För läsåret 1944/45 synes med ledning av innevarande läsårs elevantal elevmånadernas antal för lantmannaskolornas vidkommande böra uppskattas till 9 000 mot beräknade 8 200 för läsåret 1943/44. För lanthushållsskolornas del synes med ledning av innevarande läsårs elevantal elevmånadernas antal läsåret 1944/45 böra uppskattas till 7 800 mot beräknade 7 500 läsåret 1943/44. Såsom särskilda bidrag skulle sålunda för de olika skolformerna i nu nämnd ordning under nästa budgetår erfordras $(2\,500 \times 5 =)$ 12 500 kronor, $(9\,000 \times 5 =)$ 45 000 kronor och $(7\,800 \times 5 =)$ 39 000 kronor.

Enligt angivna beräkningsgrunder uppskattar lantbruksstyrelsen anslagsbehovet för bidrag till driftkostnader vid de olika slagen av skolor till följande belopp:

S k o l o r	Grundbidrag kronor	Tilläggsbidrag kronor	Summa kronor
Lantbruksskolor.....	32 400	12 500	44 900
Lantmannaskolor.....	220 800	45 000	265 800
Lanthushållsskolor	203 400	39 000	242 400
Summa kronor	456 600	96 500	553 100

Departements-
chefen. 2

Lantbruksstyrelsens beräkning av medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår till i runt tal 553 000 kronor föranleder icke nå-

gon erinran från min sida. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt lantbruks-, lantmanna- och lanthushållsskolor: Driftkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *föreslagsanslag* av kronor 553 000.

[40.] 26. *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Bidrag till särskilda utbildningskurser, reservationsanslag.* För innevarande budgetår är detta anslag med hänsyn till en beräknad reservation av 27 500 kronor uppfört med 116 000 kronor. Beträffande föreskrifter för de med anslaget avsedda kurserna hänvisas till statsliggaren sid. 646.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte upptagas med 95 900 kronor. Detta belopp utgör skillnaden mellan ett beräknat medelsbehov av 155 850 kronor och en beräknad anslagsreservation av omkring 60 000 kronor. Av styrelsens skrivelse inhämtas bland annat följande.

Medelsbehovet för nästa budgetår har av *lantbruksstyrelsen* beräknats på följande sätt. (Till jämförelse medtages fördelningen å olika ändamål av medelsbehovet för löpande budgetår.)

	För budget- året 1943/44 kronor	För budget- året 1944/45 kronor
Utbildningskurser för kontrollassistenter (20 kurser)	20 000	20 000
» » ladugårdsförmän och svinskötare..	50 800	50 800
» » ladugårdsskötare (40 kurser)	42 000	42 000
» » ladugårdspersonal.	10 000	10 000
» i beteskultur och ängsskötsel	3 500	3 500
» för täckdikningsförmän (1 kurs)	5 500	7 000
» » mjölkbedömare (2 kurser)	1 700	1 700
Fortbildningskurser för mejeripersonal (2 längre och 3 kortare kurser)	10 000	10 000
Utbildningskurser för fjäderfäskötare (2 kurser)	—	3 000
» » fårherdar (1 kurs)	—	4 850
» » fårägare (1 kurs)	—	3 000
Summa kronor	143 500	155 850.

I fråga om kursen för täckdikningsförmän har *lantbruksstyrelsen* med hänsyn till stegrade rese- och inkvarteringskostnader funnit sig böra beräkna anslagsbehovet för nämnda kurs till 7 000 kronor, vilket innebär en ökning med 1 500 kronor jämfört med det för innevarande budgetår beräknade beloppet.

Vad angår fortbildningskurserna för mejeripersonal har *lantbruksstyrelsen* uttalat, att enligt styrelsens mening statsunderstödet till ersättning för kostnaderna för beredande åt eleverna av fri kost och fritt husrum, vilket understöd för närvarande utginge med högst 4 kronor för dygn och elev, på grund av de ökade levnadskostnaderna borde ökas till högst 5 kronor för dygn och elev. Medelsbehovet för anordnande av ifrågakvarande kurser

borde dock kunna beräknas till samma belopp som för innevarande budgetår, eller tillhopa 10 000 kronor.

Beträffande utbildningskurserna för fjäderfäskötare har lantbruksstyrelsen erinrat, att Stockholms läns och stads hushållningssällskap i samarbete med institutet för husdjursförädling vid institutets egendom Wiad under senare år årligen pläгат anordna två utbildningskurser för fjäderfäskötare omfattande en kurstid av tre månader. Enligt lantbruksstyrelsens mening vore det önskvärt, att statsmakterna understödde jämväl ifrågavarande kursverksamhet. Styrelsen har i anledning härav föreslagit, att från och med budgetåret 1944/45 understöd av statsmedel till dylik kurs måtte få utgå med dels ett grundanslag av 600 kronor för varje kurs, dels ock ett bidrag av 90 kronor för varje elev. Styrelsen räknar med att under budgetåret 1944/45 skulle anordnas två dylika kurser med 10 elever i varje kurs för en kostnad av 3 000 kronor.

Angående utbildningskurser för fårherdar samt för fårägare har lantbruksstyrelsen framhållit, att fåravelsföreningen sedan 1926 anordnat kurser i fårskötsel, till vilka från 1938 utgått anslag av den hos lantbruksstyrelsen inestående behållningen å avgifter för inregistrering av avelsfår i riksstambok m. m. Lantbruksstyrelsen har ansett, att ifrågavarande kurser borde givas en fastare organisation och anordnas på samma sätt som utbildningskurser för svinskötare. Enligt styrelsens förslag borde till innehavare av egendom, som anordnade praktisk utbildningskurs, av statsmedel utgå gottgörelse med 350 kronor för varje elev. Styrelsen har förordat, att därjämte en teoretisk kurs om en månad borde förläggas till lantbruks- eller lantmannaskola eller annan lämplig egendom samt att statsbidrag till denna kurs borde utgå med 75 kronor för varje elev och 600 kronor för övriga utgifter för kursens hållande. Medelsbehovet för budgetåret 1944/45 till utbildningskurser för fårherdar har beräknats till $(10 \times 350 + 600 + 10 \times 75) = 4\,850$ kronor. Enligt lantbruksstyrelsens mening böra herdar för får-sambeten lämpligen genomgå ettårig fårherdekurs.

Utbildningskurser för blivande fårägare ha föreslagits skola omfatta 3 månaders praktisk och en halv månads teoretisk utbildning. Gottgörelse till innehavare av egendom, som anordnar praktisk utbildningskurs, har ansetts lämpligen böra bestämmas till 100 kronor för varje elev. Till teoretisk kurs om en halv månad ha föreslagits skola utgå ett grundanslag av 300 kronor samt 35 kronor för varje elev. Medelsbehovet för budgetåret 1944/45 har beräknats till $(20 \times 100 + 300 + 20 \times 35) = 3\,000$ kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 20 september 1943 yttrat bland annat följande.

Statskontoret kan i rådande statsfinansiella läge icke tillstyrka en uppräkning av medelsbehovet på sätt som skett i lantbruksstyrelsens framställning. Vad särskilt angår bidragen till kost och logi synes styrelsens förslag icke stå i överensstämmelse med den av statsmakterna godkända löne- och prisstoppolitiken. Statskontoret, som för sin del saknar möjlighet att bedöma det inbördes förhållandet ur angelägenhetssynpunkt mellan de olika kurserna, får därför föreslå, att anslaget för budgetåret 1944/45 bestämmas med utgångspunkt från det för innevarande budgetår uppskattade medelsbehovet, 143 500 kronor. Då enligt vad ämbetsverket inhämtat vid ingången av innevarande budgetår å anslaget redovisades en reservation av i runt tal 103 000 kronor, torde för budgetåret 1944/45 erfordras ett anslag å högst 68 000 kronor. Det kan ifrågasättas, om icke anslagsbeloppet — med hänsyn till att belastningen under budgetåret 1942/43 uppgått allenast till i runt tal 85 000 kronor — skulle kunna ytterligare nedsättas.

I likhet med statskontoret kan jag icke biträda lantbruksstyrelsens förslag om höjning av statsunderstödet till ersättning för kost och husrum för eleverna vid fortbildningskurserna för mejeripersonal. I nuvarande läge anser jag mig icke heller kunna förorda, att för nästa budgetår under ifrågasvarande anslag upptagas medel till utbildningskurser för fjäderfäskötare, fårherdar och fårägare. Mot lantbruksstyrelsens beräkning av medelsbehovet i övrigt för nästa budgetår har jag icke något att erinra. Då den vid innevarande budgetårs utgång uppkommande reservationen enligt vad jag inhämtat kan beräknas uppgå till omkring 75 000 kronor, torde anslaget för nästa budgetår behöva upptagas med $(143\,500 + 1\,500 - 75\,000 =)$ 70 000 kronor, vilket i förhållande till löpande budgetår innebär en anslagsminskning med 46 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departements-
chefen.

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Bidrag till särskilda utbildningskurser* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 70 000.

[41.] 27. *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter m. m., förslagsanslag.* För ifrågasvarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 450 000 kronor. Vid anslagsanvisningen förutsattes, att en skärpt behovsprövning skulle äga rum vid elevstipendiernas fördelning samt att även i övrigt största möjliga sparsamhet skulle iakttagas vid anslagets begagnande. I fråga om bestämmelserna för anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 646.

Enligt beslut av 1939 års lagtima riksdag skulle i samband med omorganisationen av den fasta lägre lantbruksundervisningen (prop. nr 109; r. skr. nr 230) elevstipendierna från och med budgetåret 1940/41 utgå med höjda belopp. Av statsfinansiella skäl beslöts emellertid vid 1940 års lagtima riksdag, att med genomförandet av reformen skulle anstå tills vidare.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om ett anslag av 590 000 kronor för nästa budgetår. Av styrelsens skrivelse inhämtas bland annat följande.

Styrelsen har ansett, att sådan ändring av gällande bestämmelser borde genomföras, att till elever vid lantmanna- och lanthushållsskolor, driftsledar- och handelsträdgårdsmästarkurserna vid Alnarp, trädgårdskurs vid folkhögskola, kurser för ladugårdsskötare och fjäderfäskötare, utbildningskurs för fårägare samt hovbeslagskursen vid Alnarp finge utgå månatliga understöd med 20 kronor till elev av första behovsgraden, med 40 kronor till elev av andra behovsgraden och med 60 kronor till elev av tredje behovsgraden samt att till elever vid lantbruks- och trädgårdsskolor finge för varje årskurs utgå understöd med 75 kronor, 150 kronor och 250 kronor i respektive behovsgrader. För eleverna vid de lägre mejeriskolorna har styrelsen, i avvaktan på den utredning rörande den lägre mejeriundervisningen, som styrelsen blivit anbefalld att verkställa, funnit sig böra beräkna stipendier efter nu gällande grunder. Likaså har styrelsen ansett, att understöd till elev vid fast småbru-

karkurs med särskilt antagna elever samt till elev vid husmoderskurs och specialkurs med särskilt antagna kvinnliga elever borde utgå efter oförändrade grunder.

Styrelsen har i anslutning till det anförda beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till understöd åt olika elevkategorier på följande sätt:

Elever vid lantbruksskolor	kronor	38 000
» » lantmannaskolor	»	250 000
» » lantlärarskolor	»	240 000
» » trädgårdsskolor	»	14 500
» » trädgårdskurser vid folkhögskolor och vid handelsträdgårdsmästarkursen i Alnarp	»	7 500
» » fjäderfäskötarkurs å Wiad	»	1 500
» » utbildningskurser för fårägare	»	2 800
» » hovbeslagskursen i Alnarp	»	1 500
» » lägre mejeriskolor	»	3 000
» » mejeriskolan i Alnarp	»	5 000
» » driftsledarkursen i Alnarp	»	5 000
» » kurser för ladugårdsskötare	»	20 000
» » fast småbrukarkurs med särskilt antagna elever och elever vid husmoderskurs och specialkurs med särskilt antagna kvinnliga elever	»	4 000
Summa kronor		592 800.

Lantbruksstyrelsen har funnit det sammanlagda medelsbehovet kunna begränsas till 590 000 kronor.

I en den 20 oktober 1943 dagtecknad framställning har *svenska landsbygdens ungdomsförbund* hemställt, att de vid 1939 års lagtima riksdag beslutade förhöjningarna av stipendierna till elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter måtte träda i tillämpning från och med budgetåret 1944/45.

Jag torde vidare få anmäla, att *hushållningssällskapens ombud* i skrivelse den 28 september 1943, varöver lantbruksstyrelsen den 1 november 1943 avgivit infortrat utlåtande, hemställt, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder dels i syfte att stipendier av statsmedel skulle kunna utgå till elever vid hovslagarkurser enligt samma grunder som för närvarande gällde beträffande stipendier till elever vid lantmannaskolor, dels ock för åstadkommande i övrigt av ökning av antalet skolade hovslagare och förbättrad hovvård. *Lantbruksstyrelsen* har tillstyrkt bifall till förevarande framställning med den ändringen, att de ifrågasatta statsunderstöden till elever vid hovslagarkurser vid Alnarp, veterinärhögskolan och veterinärinrättningen i Skara borde bestämmas till 20 kronor till elev av första behovsgraden, 40 kronor till elev av andra behovsgraden och 60 kronor till elev av tredje behovsgraden, allt räknat för undervisningsmånad. Enligt lantbruksstyrelsens mening syntes intet hinder föreligga för att taga förevarande anslag i anspråk för stipendier till elever vid samtliga omförmälda hovslagarkurser. Styrelsen, som i sin skrivelse den 31 augusti 1943 på sätt i det föregående omnämnts hemställt om ett belopp av 1 500 kronor till stipendier åt elever vid hovbeslagskursen i Alnarp, har beräknat medelsbehovet till elevstipendier vid hovslagarkurserna vid veterinärhögskolan och veterinärinrättningen till 4 500 kronor.

Icke heller för nästa budgetår torde det statsfinansiella läget medgiva höjning av ifrågavarande stipendier till de vid 1939 års lagtima riksdag beslutade beloppen. Jag kan alltså icke tillstyrka de i sådant hänseende gjorda framställningarna. Ej heller anser jag några stipendier böra beräknas för elever vid fjäderfäskötarkurs å Wiad eller vid utbildningskurser för fårägare. Frågan om beredande av stipendier åt elever vid hovslagarkurser samt om vidtagande av åtgärder i syfte att åstadkomma en ökning av antalet utbildade hovslagare torde behöva göras till föremål för ytterligare överväganden och utredning. I avvaktan härpå synas icke nu böra under förevarande anslag beräknas några medel till elevstipendier vid hovslagarkurser. Anvisningen under anslaget torde, med hänsyn till den beräknade medelsåtgången till stipendier under nästa budgetår, böra höjas med 50 000 kronor till 500 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departements-
chefen.

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter m. m.* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 500 000.

[42.] **28. Lägre lantbruksundervisning m. m.: Bidrag till byggnadsarbeten vid lantmanna- och lantushållsskolor, reservationsanslag.** Vid 1939 års lagtima riksdag beslöts, i samband med godkännande av viss omorganisation av den lägre lantbruksundervisningen, att statsbidrag skulle lämnas till byggnadsarbeten vid lantmanna- och lantushållsskolor. För bidragsverksamheten beräknades ett belopp av 600 000 kronor årligen skola bli behövt under en tid av 10 år. För budgetåret 1939/40 anvisades ett anslag av 300 000 kronor för ändamålet. I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag behandlade besparingspropositionen, nr 79, har emellertid ett belopp av 100 000 kronor av detta anslag icke tagits i anspråk utan såsom besparing tillförts budgetutjämningsfonden. För vartdera av budgetåren 1940/41 och 1941/42 har anslagsanvisningen för ifrågavarande byggnadsarbeten begränsats till 400 000 kronor, medan anslaget för budgetåret 1942/43 bestämts till 1 600 000 kronor samt för innevarande budgetår till 1 200 000 kronor. Beträffande bestämmelser för anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 647.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att förevarande anslag för nästa budgetår måtte bestämmas till 2 000 000 kronor. Styrelsen har härvid anfört i huvudsak följande.

I särskilda till lantbruksstyrelsen inkomna ansökningar ha huvudmännen för lantmannaskolorna i Torsta, Jämtlands län, samt i Svalöv och i Skurup, Malmöhus län, för lantushållsskolorna i Rimforsa, Östergötlands län, och i Benninge, Södermanlands län, ävensom för de planerade lantmannaskolorna i Nygård, Östergötlands län, och i Uddetorp, Skaraborgs län, för de planerade lantushållsskolorna i St. Djulö, Södermanlands län, och i Rösta, Jämtlands län, samt för planerad lantmanna- och lantushållsskola i Plönninge, Hallands län, anhållit om statsbidrag enligt gällande bidragskungörelse (nr

910/1939) med intill 75 procent av byggnadskostnaderna, vilka beräknats uppgå till ett sammanlagt belopp av omkring 5 830 000 kronor. Trots nuvarande krissituation och höga byggnadskostnader pågå därjämte utredningar angående jordbrukets skolfrågor i ett flertal län, och från ett stort antal ytterligare skolor kunna sålunda förväntas ansökningar om statsbidrag till ny- eller ombyggnadsarbeten vid respektive skolor.

Med kännedom om det bristfälliga byggnadsbestånd, som lantmanna- och lanthushållsskolorna förfoga över, synes det lantbruksstyrelsen synnerligen angeläget att åtminstone de skolor, som redan inkommit med ansökningar om statsbidrag, beredas möjlighet att snarast kunna igångsätta planerade byggnadsarbeten. Skall den vid 1939 års lagtima riksdag genomförda omorganisationen av den lägre lantbruksundervisningen få avsedd verkan, är det i hög grad önskvärt, att anslaget höjes. Under budgetåren 1939/40—1943/44 ha för ändamålet anvisats sammanlagt 3 800 000 kronor. Av ifrågavarande anslag ha redan beviljats statsbidrag till 12 skolor med tillhopa 2 681 460 kronor, och ansökningar från 8 skolor om statsbidrag med sammanlagt 1 863 100 kronor äro för närvarande föremål för Kungl. Maj:ts prövning. Med hänsyn till medelstillgången är det sålunda icke ens möjligt för samtliga de skolor, vilkas ansökningar av lantbruksstyrelsen överlämnats till Kungl. Maj:ts prövning, att under innevarande budgetår erhålla sökt bidrag. Dessutom ha som nämnts till lantbruksstyrelsen inkommit ansökningar om statsbidrag till nybyggnader m. m. från 11 lantmanna- och lanthushållsskolor. Från ytterligare ett antal skolor kunna under innevarande budgetår förväntas inkomma ansökningar om statsbidrag till byggnadsarbeten. Det synes sålunda högst nödvändigt, att anslaget för budgetåret 1944/45 avsevärt höjes, om möjlighet skall förefinnas att inom rimlig tid igångsätta redan planerade förbättrings- och utvidgningsarbeten vid lantmanna- och lanthushållsskolorna. Lantbruksstyrelsen vill föreslå, att anslagsbeloppet bestämmes till 2 000 000 kronor.

Jag torde i detta sammanhang få anmäla en den 20 oktober 1943 dagtecknad framställning från *svenska landsbygdens ungdomsförbund*, vari bland annat hemställts om ökad medelsanvisning till uppförande av byggnader för lantmanna- och lanthushållsskolor.

*Departements-
chefen.*

Med hänsyn till den stora betydelse ifrågavarande skolor äga för hela landets jordbruk anser jag i likhet med lantbruksstyrelsen, att även för nästa budgetår medel böra anvisas för bidrag till byggnadsarbeten vid skolorna. Emellertid äro möjligheterna att bedriva ifrågavarande byggnadsarbeten i väsentlig mån beroende av tillgången på byggnadsmateriel och arbetskraft. En viss återhållsamhet torde påkallas av rådande svårigheter i dessa hänseenden. I betraktande härav och då även de höga byggnadskostnader, som för närvarande äro rådande, synas giva anledning till viss försiktighet i fråga om nya byggnadsföretag, finner jag mig — även om det vore önskvärt att förbättrings- och utvidgningsarbetena vid skolorna skedde i raskare takt — likväl i nuvarande läge icke kunna tillstyrka, att å riksstaten för nästa budgetår upptages anslag med högre belopp än det nu utgående eller 1 200 000 kronor. Vid en ändring i situationen i fråga om materiel och arbetskraft torde — med hänsyn till önskvärldheten av att en ökning av antalet utbildningsanstalter samt en förbättring av vissa sådana anstalter kommer till stånd — yt-

terligare medel för ändamålet kunna anvisas på beredskapsstat. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Bidrag till byggnadsarbeten vid lantmanna- och lanthushållsskolor* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 1 200 000.

[43.] **29. Trädgårdsundervisningen: Understöd åt lantbruksakademiens trädgårdsskola.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett anslag av 12 000 kronor.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* — under erinran om att Kungl. Maj:t den 13 februari 1942 uppdragit åt styrelsen att verkställa utredning rörande behovet av och sättet för en omorganisation av den lägre trädgårdsundervisningen — meddelat, att styrelsen räknade med att inom kort avgiva dylikt förslag, vilket bland annat förutsatte ökade kostnader för uppehållande av lantbruksakademiens trädgårdsskola. Därest emellertid nämnda förslag icke skulle kunna framläggas för 1944 års riksdag, har styrelsen hemställt, att förevarande anslag även för nästa budgetår måtte uppföras med 12 000 kronor.

Lantbruksakademien har i skrivelse den 20 september 1943 gjort framställning om oförändrat anslag för ifrågavarande ändamål.

I anledning av omförmälda utredningsuppdrag har lantbruksstyrelsen med skrivelse den 11 november 1943 avgivit förslag rörande viss omorganisation av den lägre trädgårdsundervisningen. Då beredningen av detta förslag, vilket för yttrande remitterats till ett flertal myndigheter och organisationer, ännu icke slutförts, synes ifrågavarande anslag för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp av 12 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till *Trädgårdsundervisningen: Understöd åt lantbruksakademiens trädgårdsskola* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 12 000.

[44.] **30. Trädgårdsundervisningen: Understöd åt trädgårdsskolorna i mellersta och norra Sverige.** För ifrågavarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 32 000 kronor, varav 16 000 kronor avsetts för trädgårdsskolan vid Adelsnäs i Östergötlands län och likaledes 16 000 kronor för trädgårdsskolan i Söråker i Västernorrlands län.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att, därest den under nästföregående punkt omförmälda utredningen rörande

den lägre trädgårdsundervisningens omorganisation icke komme att föranleda förslag till 1944 års riksdag, förevarande anslag måtte för nästa budgetår upptagas med oförändrat belopp av 32 000 kronor.

Departements-
chefen.

Såsom jag under nästföregående punkt anført är den av lantbruksstyrelsen verkställda utredningen för närvarande föremål för beredning inom jordbruksdepartementet. Ifrågavarande anslag torde även för budgetåret 1944/45 böra uppföras med 32 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Trädgårdsundervisningen: Understöd åt trädgårds-
skolorna i mellersta och norra Sverige* för budgetåret 1944/
45 anvisa ett anslag av kronor 32 000.

[45.] **31. Trädgårdsundervisningen: Bidrag till kurser i trädgårdsskötsel, reservationsanslag.** Ifrågavarande anslag är för budgetåret 1943/44 med hänsyn till en beräknad reservation av 10 000 kronor upptaget med 30 000 kronor. I fråga om anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 648.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till 41 000 kronor samt hemställt, att anslagsanvisningen med hänsyn till en påräknad reservation av 1 000 kronor måtte bestämmas till 40 000 kronor.

Departements-
chefen.

Medelsbehovet för ifrågavarande ändamål torde för nästa budgetår böra beräknas till oförändrat belopp av 40 000 kronor. Med hänsyn till den av lantbruksstyrelsen beräknade reservationen å 1 000 kronor synes anslaget böra upptagas med 39 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Trädgårdsundervisningen: Bidrag till kurser i träd-
gårdsskötsel* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservations-
anslag* av kronor 39 000.

[46.] **32. Trädgårdsundervisningen: Stipendier för högre utbildning i trädgårdsfacket, reservationsanslag.** För ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett reservationsanslag av 1 200 kronor.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att för nästa budgetår måtte under anslaget anvisas oförändrat belopp av 1 200 kronor.

Departements-
chefen.

Med biträdande av lantbruksstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Trädgårdsundervisningen: Stipendier för högre utbildning i trädgårdsfacket* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 1 200.

[47.] **33. Undervisning för i det mindre jordbruket deltagande män och kvinnor.** För innevarande budgetår är för detta ändamål uppfört ett anslag av 50 000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 648.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte uppföras med ett till 70 000 kronor förhöjt belopp. Av styrelsens skrivelse inhämtas bland annat följande.

De med anslaget avsedda ändamålen föreslås av *lantbruksstyrelsen* skola tillgodoses på sätt framgår av följande tablå, i vilken till jämförelse upptagas för budgetåret 1943/44 beviljade belopp.

	Beviljat för 1943/44 kronor	Föreslaget för 1944/45 kronor
Hushållningssällskapens undervisningskurser	47 500	66 500
Annan undervisning	750	700
Instruktionskurser för lokala ledare inom jordbrukarungdomens förbund	1 750	2 800
Summa kronor	50 000	70 000.

Styrelsen har med hänsyn dels till den stora betydelse de av hushållningssällskapen anordnade kurserna — speciellt under nu rådande förhållanden — ha för klarläggande av aktuella jordbruksspörsmål samt för livsmedlens rätta tillvaratagande och utnyttjande, dels ock till hushållningssällskapens i regel hårt ansträngda ekonomi och behov av statsbidrag för bestridande av åtminstone halva kostnaden för ifrågavarande undervisningskurser föreslagit, att bidraget till kurserna måtte höjas från 47 500 till 66 500 kronor. Vidare har det synts styrelsen vara av vikt, att ett tillräckligt antal utbildade lokala ledare kunde ställas till ungdomsverksamhetens förfogande för handledning av ungdomarna i produktionen av livsmedel. Med hänsyn härtill har styrelsen föreslagit, att bidraget till denna instruktionskursverksamhet måtte höjas med 1 050 kronor till 2 800 kronor.

Med hänsyn till betydelsen av ifrågavarande undervisning anser jag mig böra förorda, att medelsanvisningen för ändamålet för nästa budgetår höjes med 10 000 kronor till 60 000 kronor. Av detta belopp torde 57 550 kronor böra avses för hushållningssällskapens undervisningskurser, 700 kronor för annan undervisning samt 1 750 kronor för instruktionskurser för lokala ledare inom jordbrukarungdomens förbund. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till *Undervisning för i det mindre jordbruket deltagande män och kvinnor* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 60 000.

E. Hästavel och boskapsskötsel m. m.

[48.] 1. Statens hingstdepåer och stuteri: *Avlöningar, förslagsanslag*. Jämlikt gällande grunder för redovisningen å riksstaten av totalisatormedlens specialbudget redovisas de för statens hingstdepåer och stuteri avsedda medlen å två särskilda anslag, det ena för avlöningar och det andra för omkostnader, båda av förslagsanslags natur. Avlöningsanslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 276 000 kronor. Kungl. Maj:t har för statens hingstdepåer och stuteri fastställt dels den 26 maj 1939 personalförteckning (statsliggaren sid. 649), dels ock den 16 april 1943 följande

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	44 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	4 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	158 300
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän	»	1 600
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	30 500
6. Kristillägg, <i>förslagsvis</i>	»	31 000
7. Barntillägg, <i>förslagsvis</i>	»	5 500
Summa kronor		276 000.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 31 augusti 1943 hemställt, att förevarande avlöningsanslag måtte för nästa budgetår upptagas med 284 500 kronor eller med ett 8 500 kronor högre belopp än för löpande budgetår. Beträffande styrelsens anslagsberäkning må anföras följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 284 500 kronor, avse 45 200 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 4 200 kronor arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 163 500 kronor avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, 1 600 kronor särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, 31 700 kronor rörligt tillägg, 33 800 kronor kristillägg och 4 500 kronor barntillägg.

Ökningen av ordinarie- och icke-ordinarieposterna med 300 respektive 5 200 kronor är orsakad av beräknade löneklassförändringar.

Posterna rörligt tillägg och kristillägg ha efter omräkning befunnits böra höjas med 1 200 respektive 2 800 kronor.

Slutligen har posten barntillägg med hänsyn till medelsåtgången för ändamålet nedsatts med 1 000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Lantbruksstyrelsens beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag har icke givit mig anledning till någon erinran. Anslaget torde i enlighet härmed för nästa budgetår böra upptagas med 284 500 kronor eller ett 8 500 kronor högre belopp än för innevarande budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna följande avlöningsstat för statens hingstdepåer och stuteri, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	45 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	4 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	163 500
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän	»	1 600
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	31 700
6. Kristillägg, <i>förslagsvis</i>	»	33 800
7. Barntillägg, <i>förslagsvis</i>	»	4 500

Summa kronor 284 500;

2) till *Statens hingstdepåer och stuteri*: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 284 500.

[49.] 2. *Statens hingstdepåer och stuteri: Omkostnader, förslagsanslag.* Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 196 000 kronor. Kungl. Maj:t har den 16 april 1943 fastställt omkostnadsstat för statens hingstdepåer och stuteri (statsliggaren sid. 650).

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att ifrågasvarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 195 600 kronor. Styrelsens beräkning av medelsbehovet framgår närmare av uppställningen å sid. 76, i vilken uppställning till jämförelse medtagits beloppen i gällande omkostnadsstat.

Såsom skäl för ökningen å 2 200 kronor under posten reseersättningar har åberopats den verkliga medelsåtgången för ändamålet under budgetåret 1942/43, vilken till följd av höjda biljettpriser och traktamentsersättningar stigit till över 16 200 kronor. Även höjningarna av posterna beklädnad, lantbeskällares underhåll och inventariers underhåll ha motiverats med hänvisning till den faktiska åtgången för dessa ändamål under nästföregående budgetår, vilken utgjort i runda tal respektive 9 800, 63 700 och 12 500 kronor. Vad beträffar posten byggnaders underhåll har framhållits nödvändigheten av att det omfattande byggnadsbeståndet vid hingstdepåerna hölles i värdigt skick. Såsom grund för uppräknningen av posten häst- och fölinköp med 10 000 kronor har anförts de höjda priserna på hästar.

Statskontoret har i remissutlåtande den 13 september 1943 anført i huvudsak följande.

I fråga om utgiftsposten reseersättningar anser statskontoret med hänsyn till den återhållsamhet i fråga om statens utgifter, som i nuvarande läge bör

	Gällande omkostnads- stat kronor	Lantbruks- styrelsens förslag kronor
<i>Utgifter.</i>		
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	2 000	2 000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	13 800	16 000
3. Expenser:		
a) Lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	6 200	6 100
b) Övriga expenser, <i>högst</i>	4 900	5 000
4. Övriga utgifter:		
a) Beklädnad, <i>förslagsvis</i>	7 500	10 000
b) Bränsle, <i>förslagsvis</i>	5 000	5 000
c) Furage, <i>förslagsvis</i>	160 000	135 000
d) Lantbeskällares underhåll, <i>förslagsvis</i>	62 000	63 000
e) Byggnaders underhåll, <i>förslagsvis</i>	16 000	20 000
f) Inventariers underhåll, <i>förslagsvis</i>	9 000	11 000
g) Jordbruket, <i>förslagsvis</i>	9 000	9 000
h) Hästskötarskola.....	2 500	2 500
i) Häst- och fölinköp.....	35 000	45 000
j) Hästsjukvård, <i>förslagsvis</i>	1 500	1 500
k) Utskylder och utgifter i övrigt, <i>förslagsvis</i>	19 500	19 500
Summa utgifter	353 900	350 600
<i>Inkomster.</i>		
1. Hyres- och arrendemedel samt såld grässkörd m. m.	32 900	36 000
2. Sålda hästar	40 000	30 000
3. Språngavgifter	73 000	80 000
4. Inkomster i övrigt	12 000	9 000
Summa inkomster	157 900	155 000
<i>Sammandrag.</i>		
Utgifter.....	353 900	350 600
Inkomster.....	157 900	155 000
Nettoutgift	196 000	195 600

iakttagas, att medelsanvisningen för nästa budgetår icke bör överstiga 15 000 kronor. Beträffande furageposten kan statskontoret i betraktande av belastningssiffran för budgetåret 1942/43, i runt tal 114 400 kronor, icke tillstyrka, att för budgetåret 1944/45 beräknas högre belopp än 120 000 kronor. Ämbetsverket kan vidare för sin del icke förorda någon höjning av posten byggnaders underhåll, allrahelst som byggnaderna under budgetåret 1942/43 i underhåll påkostats cirka 31 300 kronor. Posten till häst- och fölinköp, vilken i omkostnadsstaten för budgetåret 1941/42 var uppförd med 32 500 kronor men från och med budgetåret 1942/43 höjdes till 35 000 kronor, bör enligt statskontorets mening icke ytterligare uppräknas.

Departements-
chefen.

I nuvarande statsfinansiella läge kan jag icke tillstyrka de av lantbruksstyrelsen föreslagna utgiftsökningarna i vidare mån än att jag föreslår, att posten reseersättningar uppräknas med 1 200 kronor till 15 000 kronor, posten beklädnad med 1 500 kronor till 9 000 kronor samt posten häst- och fölinköp

med 5 000 kronor till 40 000 kronor. Å andra sidan torde furageposten kunna reduceras med 40 000 kronor till 120 000 kronor. Då jag vidare anser, att inkomsterna under ifrågavarande anslag kunna beräknas till samma belopp, 157 900 kronor, som i gällande omkostnadsstat, skulle anslaget för nästa budgetår behöva upptagas med $(196\,000 + 1\,200 + 1\,500 + 5\,000 - 40\,000 =)$ 163 700 kronor, vilket jämfört med medelsanvisningen för löpande budgetår innebär en anslagsminskning med 32 300 kronor. Stat för anslaget torde i sinom tid böra fastställas av Kungl. Maj:t.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hingstdepåer och stuteri: Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 163 700.

[50.] **3. Statens hingstdepåer och stuteri: Byggnadsarbeten, reservationsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett reservationsanslag av 78 200 kronor.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att till byggnads- och underhållsarbeten vid statens hingstdepåer och stuteri måtte för budgetåret 1944/45 anvisas ett reservationsanslag å 54 000 kronor. Av denna skrivelse inhämtas följande.

I särskilda till *lantbruksstyrelsen* inkomna skrivelser har chefen för Flyinge hingstdepå och stuteri samt chefen för Strömsholms hingstdepå en var för sitt vidkommande meddelat uppgift å de mera omfattande byggnads- och underhållsarbeten, vilka enligt deras förmenande nu borde komma till utförande med anlitan av särskilda anslagsmedel.

Chefen för Flyinge hingstdepå och stuteri har härvid räknat med ett medelsbehov av 26 000 kronor, enligt följande specifikation:

1. Ny ekonomibyggnad till bokhållarbostaden	kronor	6 100
2. Renovering av ytterväggarna å de s. k. kommenderingsstallarna	»	5 500
3. Ny inredning i 56 spiltor m. m. i stora hingststallet	»	12 800
4. Målning av hänggrännor och stuprör å stallbyggnader	»	350
5. Oförutsedda utgifter jämte arvode för kontroll av arbeten	»	1 250

Summa kronor 26 000.

Vid Strömsholms hingstdepå ifrågasätts följande arbeten till angivna kostnadsbelopp:

1. Reparation av södra hingststallet	kronor	17 577
2. Reparation av f. d. läkarbostaden	»	9 360

Summa kronor 26 937.

Sammanlagt skulle alltså erfordras ett belopp av $(26\,000 + 26\,937 =)$ 52 937 kronor.

Lantbruksstyrelsen har för sin del ansett, att posten å 350 kronor för målning av hänggrännor och stuprör kunde bestridas från den å ordinarie omkost-

nadsanslaget upptagna posten för byggnaders underhåll. Förut angivna kostnadsbelopp kunde alltså nedbringas till (52 937 — 350 =) 52 587 kronor. Styrelsen har beträffande de nu ifrågasatta byggnadsarbetena framhållit, att den nuvarande ekonomibyggnaden till bokhållarbostaden vid Flyinge hingstdepå sedan länge befunnit sig i bristfälligt skick och icke kunde med ekonomisk fördel nödortfikt underhållas och än mindre sättas i fullgott stånd. Jämväl med hänsyn till bostadsinnehavarens berättigade anspråk på bättre uthus har styrelsen ansett en nybyggnad av behovet påkallad. De ifrågasatta underhålls- och ändringsarbetena i stallarna vid Flyinge kunde enligt lantbruksstyrelsens mening icke längre uppskjutas utan äventyrande av såväl själva byggnadernas bestånd som de i dem inrymda hästarnas trivsel och rätta vård. Spiltinredningen i stora hingststallet vore i stora delar alldeles upprutten, vilket icke minst ur hygienisk synpunkt innebure ett avsevärt riskmoment. Samma skäl motiverade de ifrågasatta arbetena i södra hingststallet vid Strömsholms hingstdepå. Särskilt inredningen i detta stall vore i dåligt skick och tarvade med det snaraste en grundlig reparation. Förra läkarbostaden vid Strömsholms hingstdepå, som för närvarande uthyrdes till hjälpskommittén för Finlands barn och befattningshavare vid ridskolan, vore mycket svår att uppvärma och skulle därför stiga i hyresvärde, om den på föreslaget sätt ombonades. Lantbruksstyrelsen har ansett, att vid kostnadsberäkningarna icke tillräcklig hänsyn tagits till möjligheterna, att oförutsedda utgifter skulle kunna uppkomma. Enligt styrelsens mening borde man därför vid beräkning av kostnaderna uppskatta dessa till något högre belopp än förenämnda 52 587 kronor. Styrelsen har föreslagit, att kostnaderna uppräknades till 54 000 kronor.

Byggnadsstyrelsen har i infortrat utlåtande den 15 oktober 1943 förklarat sig icke ha något att erinra mot lantbruksstyrelsens förslag.

*Departements-
chefen.*

I nuvarande läge kan jag i fråga om de föreslagna arbetena vid hingstdepåerna endast tillstyrka, att särskilda medel anvisas för ny ekonomibyggnad till bokhållarbostaden samt ny inredning i 56 spiltor m. m. i stora hingststallet vid Flyinge hingstdepå och stuteri. Mot de för dessa arbeten beräknade kostnaderna, (6 100 + 12 800 =) 18 900 kronor, har jag intet att erinra. Då härjämte ett belopp av 600 kronor torde böra upptagas för oförutsedda utgifter och kontrollantarvode, bör följaktligen för nästa budgetår till byggnadsarbeten vid statens hingstdepåer och stuteri anvisas ett reservationsanslag av (18 900 + 600 =) 19 500 kronor, att utgå av totalisatormedel. Med utförande av övriga föreslagna arbeten synes kunna anstå ytterligare någon tid. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hingstdepåer och stuteri: Byggnadsarbeten*
för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservations-*
anslag av kronor 19 500.

[51.] 4. **Hästavelns befrämjande, reservationsanslag.** För innevarande budgetår är för ändamålet upptaget ett reservationsanslag av 330 300 kronor, vilket enligt Kungl. Maj:ts beslut den 16 april 1943 må disponeras för följande ändamål:

Hästpremieringen	kronor	224 300
Understöd åt hästavelsföreningar och för stamboksföring		
m. m.	»	100 000
Demonstration i hovvård och hovbeslag	»	6 000
Summa kronor		330 300.

Beträffande övriga föreskrifter rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 651.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte höjas med 30 200 kronor till 360 500 kronor. Beträffande styrelsens beräkning av medelsbehovet må nämnas följande.

Det för hästpremieringen avsedda beloppet må enligt Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1943 disponeras med $(5 \times 1\,500 =) 7\,500$ kronor till årsarvoden åt premieringsordförandena, med 47 500 kronor till bland annat särskilda dagarvoden åt samma ordförande eller deras suppleanter samt med 169 300 kronor till bidrag till penningpris m. m. Lantbruksstyrelsen har ansett, att årsarvodena till ordförandena samt de till bland annat särskilda dagarvoden avsedda medlen böra upptagas med oförändrade belopp. Vad angår det belopp, som bör anvisas till penningpris m. m., har styrelsen anført, att till ledning för anslagsberäkningen syntes böra tagas den åtgång, som skulle ha ifrågakommit år 1942, om alla då premierade hästar erhållit reglementsensliga belöningar. Under nämnda förutsättning skulle medelsbehovet år 1942 ha uppgått till 285 000 kronor. Till denna summa skulle statsverket med beaktande av proportionen 7 till 3 mellan statsverkets och hushållningssällskapens bidrag ha att bidraga med 199 500 kronor, medan sällskapen skulle tillskjuta 85 500 kronor. Samma belopp har beräknats bli erforderligt även för 1944 års hästpremieringar. På grund av det anförda har styrelsen hemställt, att till hästpremieringen måtte för budgetåret 1944/45 upptagas ett belopp av $(7\,500 + 47\,500 + 199\,500 =) 254\,500$ kronor.

Vad beträffar delposterna för understöd åt hästavelsföreningar och för stamboksföring m. m. samt för demonstration i hovvård och hovbeslag föreslår lantbruksstyrelsen, att dessa upptagas till oförändrade belopp av 100 000 respektive 6 000 kronor. I fråga om den första av nämnda två delposter har styrelsen erinrat, att styrelsen i annat sammanhang hemställt om åtgärder i syfte att bereda jockeyklubben och svenska travsportens centralförbund tillgång på medel för ökad utdelning av avelspris för i galopp- och travtävlingar deltagande hästar m. m. Vid bifall till vad styrelsen i sådant hänseende föreslagit kunde man enligt lantbruksstyrelsens mening räkna med en viss avlastning från den nu ifrågavarande anslagsposten. Å andra sidan kunde förväntas, att en mångfald behov på hästavelns område, vilka hittills på grund av bristande tillgång på medel icke alls eller endast i begränsad omfattning kunnat tillgodoses med statsbidrag, skulle med förnyad styrka göra sig gällande, så snart lugnare yttre förhållanden inträdde och de ekonomiska möjligheterna bättre än för närvarande kunde över-

blickas. Med hänsyn härtill har anslagsposten föreslagits skola upptagas till samma belopp som för nu löpande budgetår.

Statskontoret har i remissutlåtande den 13 september 1943 anfört följande.

I anslutning till föregående riksdagsbeslut anser ämbetsverket, att för penningpris m. m. icke bör avses större belopp än för innevarande budgetår eller 169 300 kronor. Vid beräkningen av det belopp, som skulle bliva erforderligt till understöd åt hästavelsföreningar och för stamboksföring m. m., har lantbruksstyrelsen förutsatt, att bidragen till jockeyklubben och svenska travsportens centralförbund icke längre — utom till viss mindre del — skulle bestridas från ifrågavarande anslag. Den avlastning å anslaget, som därigenom skulle uppkomma, uppgår enligt vad som under hand inhämtats till 38 000 kronor. Enligt statskontorets mening bör, för den händelse bidragen till nyssnämnda sammanslutningar skulle utgå av andra medel än anslaget till hästavelns befrämjande, detta anslag nedräknas med 38 000 kronor.

*Departements-
chefen.*

I likhet med statskontoret anser jag någon höjning av det för hästpremieringen avsedda beloppet icke böra vidtagas. Då lantbruksstyrelsens beräkning i övrigt av medelsbehovet icke föranleder någon erinran från min sida, torde ifrågavarande anslag för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp av 330 300 kronor, att utgå av totalisatormedel.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Hästavelns befrämjande* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 330 300.

[52.] 5. **Avsättning till stuteriväsendets fond, förslagsanslag.** I enlighet med beslut av 1943 års riksdag är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag till avsättning till stuteriväsendets fond å 1 073 500 kronor, till storleken beräknat på så sätt, att för omföring till stuteriväsendets fond disponeras ett belopp, motsvarande inflytande totalisatormedel, sedan för särskilda ändamål anvisade, av dylika medel utgående anslagsbelopp frånräknats.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* dels hemställt, att förslagsanslaget till Avsättning till stuteriväsendets fond för budgetåret 1944/45 måtte uppföras med 1 059 400 kronor, dels ock föreslagit, att till Kungl. Maj:ts förfogande för tillgodoseende av diverse ändamål, ägnade att främja hästaveln, måtte för sagda budgetår ställas ett belopp av 225 000 kronor samt att vissa ändringar måtte vidtagas i grunderna för beräkning av statsverket tillkommande andel av omsättningen vid totalisatorverksamheten i syfte att tillföra jockeyklubben och svenska travsportens centralförbund ytterligare medel till i första hand avelspris. För den händelse sistberörda förslag icke skulle bifallas, har lantbruksstyrelsen hemställt, att utöver förenämnda belopp av

225 000 kronor måtte till Kungl. Maj:ts förfogande ställas ytterligare 90 000 kronor, av vilket sistnämnda belopp 40 000 kronor skulle användas såsom bidrag till jockeyklubben och 50 000 kronor såsom bidrag till svenska travsportens centralförbund. Styrelsens skrivelse innefattar tillika utlåtande över en den 28 juli 1943 dagtecknad framställning av svenska ridsportens centralförbund, däri förbundet hemställt om anvisande från och med nästa budgetår av ett årligt statsbidrag av 150 000 kronor att användas till tävlings- och avelspris vid av förbundet godkända ridsporttävlingar för inhemska hästar.

Innan jag närmare ingår på lantbruksstyrelsens framställning, torde av innehållet i skrivelsen från *svenska ridsportens centralförbund* här få återgivas följande.

Den inhemska halvblodsaveln, vilken är den gren av hästaveln, som för arméns remontering är av den största betydelsen, har under det senaste decenniet gått väsentligt tillbaka. Detta har sin huvudsakliga orsak i att uppfödarna av halvblodshästar vid försäljning av dessa ej erhålla mer än knapp ersättning för med uppfödningen förenade kostnader och risker.

Erfarenheten från såväl Sverige som utlandet visar, att goda penningpris vid alla slag av hästtävlingar är det verksamaste medlet att höja priserna på uppfödarnas produkter och därmed stimulera uppfödningen.

Till belysande av det civila ridintressets betydelse för ridhästtillgången i landet må erinras, att staten vid 1940 års mobilisering för arméns räkning av enskilda hästägare kunde inköpa över 600 ridna ädla hästar, vars befintlighet huvudsakligen kunde tillskrivas det intresse för ridsporten, som fältrittklubbarnas tävlingsverksamhet förmått väcka. Frånsett värdet ur försvarssynpunkt av denna hästreserv innebar dess befintlighet i privat ägo en direkt besparing för staten av cirka 3 500 000 kronor jämfört med om staten själv skulle nödgats bestrida kostnaden för hållandet av denna hästreserv. Någon dylik hästreserv finnes för närvarande icke.

Förutom goda försäljningspriser äro de avelspris, som kunna utdelas till uppfödare av på tävlingsbanan framgångsrika hästar, av stor stimulerande betydelse. Medan kapplöpnings- och travsportorganisationerna direkt tillföras betydande belopp dels genom totalisatorn (kapplöpningssporten år 1942 619 462 kronor) dels ock genom stora entréavgifter och dessa organisationer sålunda ha möjlighet att utdela stora penningpris, ha fältrittklubbarna för motsvarande ändamål måst nöja sig med inkomster från relativt obetydliga entréavgifter och de tävlandes anmälningsavgifter samt ett ringa årligt statsbidrag till ryttarpris (1942 8 500 kronor; 1943 5 000 kronor). Ryttarna få alltså i huvudsak tävla om pris, åstadkomna av de insatser, de själva inbetalat.

Centralförbundet är övertygat, att ett kraftigt ekonomiskt stöd av den tävlingsverksamhet, som förbundet företräder i vad gäller ryttare som tävla på svenskfödda hästar, skulle vara det verksamaste och för staten billigaste sättet att förbättra halvblodsuppfödarnas möjligheter. Statens de senaste åren ökade vinst av totalisatorverksamheten borde därvid i första hand kunna komma till användning.

Med anledning av vad sålunda anförts får centralförbundet anhålla, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för att av totalisatormedel ett årligt belopp av 150 000 kronor från och med nästkommande budgetår ställes till förbundets förfogande att enligt dess bedömande utdelas som tävlings- och avelspris vid av förbundet godkända ridsporttävlingar för inhemska hästar, varvid $\frac{1}{3}$ av beloppet bör avses för avelspris.

Chefen för armén, som avgivit yttrande över centralförbundets framställning, har tillstyrkt densamma.

I sin skrivelse den 31 augusti 1943 har lantbruksstyrelsen beträffande storleken av förevarande avsättningsanslag för nästa budgetår framhållit följande.

Styrelsen beräknar, att under budgetåret 1944/45 komma att i totalisatormedel inflyta omkring 2 000 000 kronor. I till Kungl. Maj:t avlåtna framställningar angående medelsbehovet under budgetåret 1944/45 å stuteriväsendet berörande anslag har lantbruksstyrelsen hemställt om anvisande av anslag å tillhoppa 940 600 kronor för följande ändamål, nämligen

Stuteribyrå i lantbruksstyrelsen:

Avlöningar		kronor	38 000
Omkostnader		»	8 000

Statens hingstdepåer och stuteri:

Avlöningar		»	284 500
Omkostnader		»	195 600
Byggnadsarbeten		»	54 000
Hästavelns befrämjande		»	360 500

Summa kronor 940 600.

Vid bifall till vad lantbruksstyrelsen föreslagit skulle av den för budgetåret 1944/45 beräknade inkomsten av totalisatormedel återstå (2 000 000—940 600 =) 1 059 400 kronor, till vilket belopp avsättningsanslaget till stuteriväsendets fond sålunda borde beräknas.

Lantbruksstyrelsen har i förevarande skrivelse föreslagit, att av det belopp, som enligt styrelsens mening borde ställas till Kungl. Maj:ts förfogande, eller 225 000 kronor, 100 000 kronor användes för inköp av fullblodshingstar, 75 000 kronor ställdes till svenska ridsportens centralförbunds förfogande samt 50 000 kronor disponerades för understödjande åtgärder i allmänhet på hästavelns område.

Såsom motivering för sitt förslag, att 100 000 kronor skulle disponeras för inköp av fullblodshingstar, har lantbruksstyrelsen anfört bland annat.

Medelåldern för statens fullblodshingstar börjar bli så hög, att en kraftigare rekrytering av denna del av hästbeståndet är av behovet påkallad. Styrelsen håller före, att minst en hingst av sådan klass, att han kan anses äga förutsättningar att höja den svenska fullblodsaveln, bör så snart tillfälle därtill gives inköpas från utlandet. Efter krigets slut torde efterfrågan på förstklassigt avelsmaterial väsentligt ökas och därmed en avsevärd prisstegring inträda. Med hänsyn härtill och för att möjliggöra jämväl inköp av en eller annan svenskfödd fullblodshingst anser styrelsen sig böra såsom erforderligt för anskaffning av fullblodshingstar räkna med ett belopp av 100 000 kronor. Dessutom bör under budgetåret 1944/45 få användas dels ett för budgetåret 1942/43 för inköp av stambeskällare vid Flyinge hingstdepå och stuteri beviljat belopp av 30 000 kronor, dels ock vad vid utgången av nu löpande budgetår kan komma att återstå odisponerat av det belopp av likaledes 30 000 kronor, som för sistnämnda budgetår ställdes till förfogande för inköp av fullblodshingstar för statens räkning.

I anledning av svenska ridsportens centralförbunds framställning har lantbruksstyrelsen yttrat bland annat följande.

Svenska ridsportens centralförbund intager gentemot de andra organisationerna för hästsport en särställning såtillvida, att förbundet icke direkt kunnat komma i åtnjutande av totalisatorns ekonomiska fördelar. Till bestridande av sina utgifter har förbundet så gott som uteslutande varit hänvisat till inflytande medlems- och anmälningsavgifter samt jämförelsevis ringa statsbidrag. Detta bidrag utgick år 1942 med 9 000 kronor, varav minst 2 500 kronor skulle utdelas i avelspris och högst 4 000 kronor finge användas såsom bidrag till förbundets administrationskostnader. Samtidigt som ridsporttävlingarna äga stor betydelse ur militära och sportsliga synpunkter, erbjuda dessa tävlingar ett ur hästavelssynpunkt värdefullt tillfälle till prövning av hästmaterialets prestationsförmåga. En höjning av prissummorna skulle utan tvivel medföra icke blott en ökning av antalet deltagande hästar utan jämväl en uppräckning av det civila ryttarintresset, till båtnad icke minst för hästuppfödarna, som därigenom kunde påräkna större efterfrågan på den varmblodiga hästavelns produkter. En ökning av själva tävlingsprisen med åtföljande stegrat intresse från ryttarnas sida skulle dock vara av mindre värde, om icke åtgärder samtidigt vidtoges i syfte att stimulera till ökad hästuppfödning. Inköpspriset på remonter har enligt lantbruksstyrelsens mening hållits och hålles alltjämt på en alltför låg nivå. En vad beträffar såväl antal som storlek ökad utdelning av avelspris i samband med nu ifrågavarande ridsporttävlingar skulle i någon mån kompensera uppfödarna av mera framgångsrika tävlingshästar för ett lågt försäljningspris. Med hänsyn till det statsfinansiella läget finner sig lantbruksstyrelsen dock icke kunna tillstyrka högre bidrag till svenska ridsportens centralförbund än 75 000 kronor, varav böra avses 25 000 kronor till tävlingspris och 50 000 kronor till avelspris att fördelas enligt av styrelsen godkända grunder.

Såsom motivering till förslaget, att 50 000 kronor skulle ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för utlämnande av statsbidrag till olika hästavelsändamål, har lantbruksstyrelsen framhållit, att, så snart mera normala yttre förhållanden inträdde, på hästavelns område förvisso komme att anmäla sig en mångfald behov, vilka under rådande kristid med dess ekonomiska åtstramning måst träda i skymundan vid fördelningen av de medel, som anvisats till understödjande åtgärder i allmänhet på hästavelns område. Styrelsen har därför ansett sig böra föreslå, att för tillgodoseende av mera behjärtansvärda framställningar om statsbidrag för hästavelsändamål en något större del av stuteriväsendets fond än under nu löpande budgetår — då för ändamålet avsetts ett belopp av 35 000 kronor — måtte ställas till Kungl. Maj:ts förfogande.

Rörande förslaget om ändring i grunderna för beräkning av statsverkets andel av omsättningen vid totalisatorverksamheten för beredande av vissa bidrag till jockeyklubben och svenska travsportens centralförbund har lantbruksstyrelsen framhållit i huvudsak följande.

Den centrala ledningen av landets kapplöpningsväsende utövas av jockeyklubben, under det att motsvarande funktion beträffande travtävlingarna tillkommer svenska travsportens centralförbund. Jockeyklubbens anslags-

behov kan beräknas till 40 000 kronor, huvudsakligen avsett till avelspris jämte pris i vissa för fullblodsaveln särskilt betydelsefulla löpningar. För travsportens vidkommande erfordras 50 000 kronor att användas uteslutande till avelspris för svenskfödda travhästar av varmblodigt slag.

Ur försvarssynpunkt är det av största vikt att upprätthålla och kvalitativt förbättra den varmblodiga hästaveln. Härvid är ett lämpligt inslag av fullblod av stor betydelse. Men för frambringande inom landet av för remontproduktion lämpade fullblodshingstar är det nödvändigt, att det blivande avelsmaterialets hållbarhet och prestationsförmåga provas genom träning och kapplöpningar. Ju större fält i löpningarna desto värdefullare bliva proven och desto större urvalsmöjligheterna.

Av flera skäl måste det ligga i det allmännas intresse att verksamt understödja den inhemska fullblodsaveln. Enligt styrelsens bestämda uppfattning kan detta bäst ske genom utdelande av avelspris. Dessa pris fylla den betydelsefulla uppgiften, att uppfödaren av en god häst i någon mån kompenseras för ett lågt försäljningspris, och enligt de principer, som tillämpas vid fördelningen av avelsprisen gynnas den uppfödare, som vinnlägger sig om att frambringa kvalitativt högtstående hästar. Enligt hittills gällande bestämmelser kan uppfödaren av en häst tilldelas intill 10 procent av hästens vinstsumma, dock för samma häst sammanlagt högst 1 500 kronor. Under år 1942 måste likväl på grund av bristande tillgång på medel de i samband med kapplöpningarna utdelade avelsprisens valör nedskäras till endast 6,5 procent av vinstsummorna. Lantbruksstyrelsen anser det angeläget, att avelsprisen alltjämt kunna utgå med 10 procent av vinstsummorna, och styrelsen har vid beräklandet av medelsbehovet utgått från denna förutsättning.

Vad nu anförts angående angelägenheten av att för kapplöpningssportens vidkommande hålla avelsprisen på önskvärd nivå kan i det väsentliga åberopas som skäl även för travsportens tillgodoseende i denna del. Det må erinras, att den övervägande delen av statsverkets inkomster av totalisatormedel kommer från travbanorna. Under år 1942 tillfördes statsverket sålunda en inkomst i totalisatormedel av 2 093 993 kronor, varav icke mindre än 1 933 584 kronor eller 92 procent från travtävlingarna.

Det medelsbehov, varmed enligt lantbruksstyrelsens uppfattning bör räknas för beredande av avelspris i önskvärd omfattning vid kapplöpningar och travtävlingar m. m., kan tillgodoses på flera sätt. Lantbruksstyrelsen har emellertid stannat inför ett alternativ, vilket styrelsen anser i första hand böra tagas under omprövning, nämligen viss ändring av de för närvarande gällande grunderna för beräkning av statsverket tillkommande andel av det belopp om 20 procent av bruttoomsättningen i totalisatorn, som skall innehållas till fördelning mellan staten och vederbörande tävlingsanordnare.

Inom lantbruksstyrelsen har utarbetats förslag till nya skalor för beräkning av statens ifrågavarande vinstandel. Den för galoppsportens del ifrågasatta nya skalan företer genomgående vissa smärre siffermässiga förändringar av de nu gällande beräkningsgrunderna, under det att för travsportens vidkommande ingen annan ändring ifrågasättes än att grundbeloppet för statens andel vid en omsättning av 100 000 kronor och däröver minskas från nuvarande 6 000 kronor till 5 500 kronor.

Genom tillämpning av de sålunda föreslagna ändrade fördelningsgrunderna skulle statsverkets inkomst av totalisatorn för varje tävlingsdag räknat minskas och tävlingsanordnarna erhålla en mot denna minskning svarande merinkomst.

Till belysande av de ekonomiska konsekvenserna av ett bifall till förslaget kan meddelas, att om de nya skalorna tillämpats under år 1942, skulle statens inkomst av totalisatormedel ha minskats med 85 812 kronor — varav

38 812 kronor från galopp- och 47 000 kronor från travtävlingarna — av vilket belopp största delen genom de centrala organisationerna jockeyklubben respektive svenska travsportens centralförbund i sista hand hade kommit hästuppfödarna till godo.

Om lantbruksstyrelsens nu framlagda förslag icke skulle bifallas, torde för tillgodoseende av behovet utav ökade avelspris m. m. till Kungl. Maj:ts förfogande böra ställas ett ytterligare belopp av 90 000 kronor.

I infordrat utlåtande den 22 september 1943 har *riksräkenskapsverket* anfört följande.

Riksräkenskapsverket har för sin del intet att erinra mot bifall till lantbruksstyrelsens förslag om utsträckt dispositionsrätt till och med budgetåret 1944/45 till dels det belopp å 30 000 kronor, som för budgetåret 1942/43 anvisats från stuteriväsendets fond för inköp av två stambeskällare för statsstuteriet å Flyinge, dels ock vad som vid utgången av budgetåret 1943/44 kan återstå odisponerat av det belopp å likaledes 30 000 kronor, som för sistnämnda budgetår av fondens medel ställts till förfogande för inköp av fullblodshingstar för statens räkning. Enligt vad riksräkenskapsverket inhämtat finnas medel för ändamålet tillgängliga å stuteriväsendets fond.

Genom den föreslagna ändringen av grunderna för beräkning av statsverket tillkommande andel av omsättningssummorna vid vadhållning medelst totalisator skulle jockeyklubben och svenska travsportens centralförbund dirigt från vederbörande tävlingsanordnare erhålla medel till utdelande av avelspris i vissa för fullblodsaveln särskilt betydelsefulla löpningar utan att särskild framställning hos Kungl. Maj:t om anslag för ändamålet skulle behöva göras. Det årliga medelsbehovet skulle på så sätt undandragas Kungl. Maj:ts och riksdagens prövning. Enligt riksräkenskapsverkets uppfattning bör dylikt undantag från den hittills tillämpade regeln, att medel till diverse ändamål, ägnade att främja hästaveln, skola utgå från stuteriväsendets fond, icke medgivas. Riksräkenskapsverket finner sig fördenskull böra avstyrka lantbruksstyrelsens ifrågavarande förslag.

Statskontoret, som i remissutlåtande den 23 september 1943 i huvudsak uttalat samma uppfattning som riksräkenskapsverket, har därutöver beträffande det alternativa förslaget om statsbidrag till jockeyklubben med 40 000 kronor och till svenska travsportens centralförbund med 50 000 kronor anfört, att det syntes statskontoret, som om sagda förslag innebure ett tillgodoseende av huvudsakligen nya utgiftsändamål. Statskontoret har med hänsyn härtill ifrågasatt, huruvida ett dylikt tillgodoseende kunde anses vara av sådan angelägenhetsgrad, att medel i nuvarande ekonomiska läge borde beräknas för ändamålet i fråga. Därest emellertid detta skulle ur försvarssynpunkt vara fallet, vore det riktigast, att medel för ändamålet bereddes genom äskande av anslag under riksstatens fjärde huvudtitel. Detsamma gällde jämväl med avseende å det av lantbruksstyrelsen begärda anslaget å 75 000 kronor till tävlings- och avelspris för svenskfödda hästar i de av svenska ridsportens centralförbund anordnade eller godkända hästsporttävlingarna. Även här borde således, om och i den mån hänsynen till rikets försvar så krävde, erforderliga medel beredas för ändamålet under nyssnämnda huvudtitel. Vad angår lantbruksstyrelsens förslag, att för tillgodoseende av understödjande åtgärder i allmänhet på hästavelns område skulle beräknas ett anslag å 50 000 kronor,

har statskontoret uttalat, att ämbetsverket av den i ärendet framlagda motiveringen för anslagshöjningen icke bibragts övertygelsen, att höjningen skulle vara ofrånkomligen nödvändig. Statskontoret har fördenskull föreslagit, att för ändamålet beräknades enahanda belopp som för innevarande budgetår eller således 35 000 kronor.

*Departements-
chefen.* Jag har tidigare tillstyrkt, att av totalisatormedel skulle under budgetåret 1944/45 för nedan angivna ändamål utgå följande belopp:

Stuteribyrå i lantbruksstyrelsen:

Avlöningar	kronor 38 000		
Omkostnader	» 8 000	kronor	46 000

Statens hingstdepåer och stuteri:

Avlöningar	kronor 284 500		
Omkostnader	» 163 700		
Byggnadsarbeten	» 19 500	»	467 700
Hästavelns befrämjande		»	330 300

Summa kronor 844 000.

Då i totalisatormedel under budgetåret 1944/45 kunna beräknas inflyta 3 000 000 kronor, torde i överensstämmelse med vad sålunda föreslagits anslaget för avsättning till stuteriväsendets fond böra för samma budgetår upptagas till förslagsvis (3 000 000 — 844 000 ==) 2 156 000 kronor.

Av de medel, som sålunda tillföras stuteriväsendets fond, torde liksom tidigare visst belopp böra ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för diverse ändamål, ägnade att främja hästaveln. Sålunda torde för inköp av fullblodshingstar för statens räkning i likhet med vad som skett innevarande budgetår böra beräknas ett belopp av förslagsvis 30 000 kronor. Med hänsyn till vikten av att den inhemska hästaveln verksamt understödjes anser jag mig därjämte böra tillstyrka, att i anslutning till lantbruksstyrelsens förslag av ifrågavarande medel må utgå vissa bidragsbelopp till svenska ridsportens centralförbund, jockeyklubben och svenska travsportens centralförbund för utdelning såsom tävlings- och avelspris. Emellertid finner jag mig i nuvarande statsfinansiella läge icke kunna förorda, att härför avses högre belopp än förslagsvis respektive 20 000, 30 000 och 40 000 kronor. I likhet med statskontoret och riksräkenskapsverket anser jag, att någon ändring av de hittillsvarande grunderna för beräkning av statsverket tillkommande andel av totalisatormedlen icke bör äga rum. Utöver förenämnda belopp synas förslagsvis 35 000 kronor böra beräknas för understödjande åtgärder i allmänhet på hästavelns område. Med beaktande av det anförda torde till Kungl. Maj:ts förfogande för diverse ändamål, ägnade att främja hästaveln, böra ställas sammanlagt (30 000 + 20 000 + 30 000 + 40 000 + 35 000 ==) 155 000 kronor mot för löpande budgetår 80 000 kronor.

Mot lantbruksstyrelsens förslag om utsträckt dispositionsrätt till och med nästa budgetår beträffande de belopp, som för budgetåren 1942/43 och 1943/

44 ställts till förfogande för inköp av stambeskällare för statsstuteriet å Flyinge samt av fullblodshingstar för statens räkning, synes intet vara att erinra.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till stuteriväsendets fond* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 2 156 000.

[53.] **6. Nötboskapsavelns befrämjande: Befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 300 000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande ifrågavarande verksamhet hänvisas till statsliggaren sid. 653.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* beräknat medelsbehovet för ifrågavarande verksamhet under nästa budgetår till 310 000 kronor, varav 265 000 kronor avses till tjurföreningsverksamhet, 35 000 kronor såsom bidrag till avelsföreningar för nötboskap för stamboksföring samt 10 000 kronor till bekämpande av ofruktsamhet hos svensk kullig boskap. Den föreslagna höjningen av anslaget hänför sig till en ökning av medelsbehovet för tjurföreningsverksamheten.

De med förevarande anslag avsedda ändamålen torde även under budget-*Departements-*
året 1944/45 böra tillgodoses inom en kostnadsram av 300 000 kronor. Jag *chefen.*
hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nötboskapsavelns befrämjande: Befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 300 000.

[54.] **7. Nötboskapsavelns befrämjande: Understöd åt kontrollföreningsverksamhet.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 235 000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 654.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* angivit anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1944/45 till ett med 2 000 kronor till 233 000 kronor nedsatt belopp. Härvid ha beräknats 213 500 kronor till hushållningssällskapens verksamhet å ifrågavarande område, 9 000 kronor till utarbetande och utgivande av berättelse över kontrollföreningsverksamheten, 8 000 kronor till övervakning av kontrollföreningsverksamheten genom kontrollnämnden samt 2 500 kronor till kostnaderna för sammanträde inför kontrollnämnden med överkontrollassistenterna. Vid anslagsberäkningen har *lantbruksstyrelsen* förutsatt, att även för budgetåret 1944/45 finge för kontrollnämndens verksamhet disponeras intill 12 000 kronor ur fonden för svenska hornboskaps- och fåravelns förädling.

Departements-
chefen.

Lantbruksstyrelsens beräkning av medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1944/45 har icke givit mig anledning till någon erinran. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nötboskapsavelns befrämjande: Understöd åt kontrollföreningsverksamhet* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 233 000.

[55.] 8. Diverse åtgärder på husdjursavelns område m. m. Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 110 000 kronor. Beträffande bestämmelserna angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 655.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen*, med överlämnande av en framställning i ämnet från Sveriges fjäderfäavelsförening, hemställt, att anslaget för budgetåret 1944/45 måtte uppföras med 114 000 kronor. Härvid har lantbruksstyrelsen för främjande av svin-, får-, get- och fjäderfäaveln samt biskötseln beräknat respektive 35 000, 32 000, 2 000, 40 000 och 5 000 kronor. I förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär beräkningen en ökning av beloppen för fåravelns och fjäderfäavelns främjande med 1 000 respektive 4 000 kronor samt en minskning av beloppet för getavelns främjande med 1 000 kronor. Ökningen av beloppet till fåravelns främjande är föranledd därav, att lantbruksstyrelsen i anledning av en utav institutet för husdjursförädling hos styrelsen gjord ansökning ansett sig böra förordna en höjning till 12 000 kronor av det till forsknings- och försöksverksamhet avsedda bidragsbeloppet, varigenom institutet skulle beredas möjlighet att utbetala dyrtidstillägg med 900 kronor åt den person, som handhar verksamheten, och med 100 kronor åt dennes biträde. Höjningen av beloppet till fjäderfäavelns främjande motiveras bland annat av ökat medelsbehov för den av Sveriges fjäderfäavelsförening bedrivna upplysningsverksamheten.

Departements-
chefen.

De med förevarande anslag avsedda ändamålen torde under budgetåret 1944/45 böra tillgodoses inom ett anslagsbelopp av 109 000 kronor. Härvid har jag utgått ifrån att någon ökning av bidragen till institutet för husdjursförädling samt Sveriges fjäderfäavelsförening icke bör ifrågakomma. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid verkställa fördelningen av anslagsmedlen å de olika ändamålen.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Diverse åtgärder på husdjursavelns område m. m.* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 109 000.

F. Veterinärväsendet m. m.

[56.] 1. **Veterinärhögskolan: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 502 000 kronor. Kungl. Maj:t har för veterinärhögskolan fastställt dels den 27 mars 1942 personalförteckning (statsliggaren sid. 657), dels ock den 9 april 1943 följande

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 181 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 64 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 199 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 57 000

Summa kronor 502 000.

I skrivelse den 29 juni 1943 har *styrelsen för veterinärhögskolan* hemställt, att ifrågavarande anslag för budgetåret 1944/45 måtte uppföras med 555 300 kronor. Rörande innehållet i framställningen må i övrigt anföras följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 555 300 kronor, avse 197 000 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 23 650 kronor arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 264 250 kronor avlöningar till övrig icke-ordinarie personal samt 70 400 kronor rörligt tillägg.

Av höjningen å 15 900 kronor å ordinarieposten avse 11 100 kronor avlöning till en professor i fysiologi och farmakologi i lönegrad A 30, 3 500 kronor avlöning till en vaktmästare i lönegrad A 7 vid en ny fysiologisk-farmakologisk avdelning, 900 kronor medel för uppflyttning av en befattning såsom kanslibiträde i lönegrad A 7 till befattning såsom kansli-skrivare, tillika kassör, i lönegrad A 11 samt 400 kronor ökat medelsbehov på grund av löneklassuppflyttningar.

Under erinran att styrelsen efter framställningar av lärarkollegiet såväl år 1921 som år 1939 väckt förslag om vissa förändringar beträffande professuren i fysiologi och kemi föreslog högskolestyrelsen år 1942 en uppdelning av nämnda professur i två, därav den ena omfattande allmän och medicinsk kemi samt den andra fysiologi och farmakologi. Med hänsyn till det statsfinansiella läget vann detta förslag icke statsmakernas bifall. Då den nuvarande innehavaren av professuren i fysiologi och kemi den 1 augusti 1944 inginge i pensionsåldern, föreläge, enligt vad högskolestyrelsen framhåller, nu den lämpliga tidpunkten till en ändring beträffande omfattningen av denna lärostol, om en ändring överhuvud taget skulle vidtagas inom de närmaste årtiondena. Styrelsen har vidare framhållit, att det syntes omöjligt att numera erhålla en lärarkraft med ens tillnärmelsevis fullgod kompetens i två så omfattande ämnen som kemi och fysiologi samt att det enligt styrelsens mening vore rationellt att inom den nytillskapade lärostolen i fysiologi inrymma jämväl farmakologien. De av nuvarande fysiologisk-kemiska avdelningen disponerade lokalerna skulle, om de på lämpligt sätt fördelades på de bägge föreslagna professurerna, bliva tillräckliga för

undervisningen och i viss utsträckning även för vetenskapligt arbete. Någon nybyggnad komme sålunda icke att bli behöfvlig inom den närmaste framtiden. Förslagets realiserande medförde däremot behov av en laboratorsbefattning och en vaktmästarbefattning på den fysiologisk-farmakologiska institutionen.

Vad angår förslaget om uppflyttning av kanslibiträdesbefattningen i lönegrad A 7 till tjänst såsom kansliskrivare, tillika kassör, i lönegrad A 11 har styrelsen åberopat den avsevärt ökade arbetsbördan å såväl rektors- som sysslomannaexpeditionen, varigenom trängande behov av förstärkt kvalificerad arbetskraft gjort sig gällande. Förutom uppflyttning av kanslibiträdesbefattningen har styrelsen av sålunda angivna skäl förordnat dels uppflyttning av en befattning såsom kontorsbiträde i lönegrad Eo 4 till tjänst såsom kansliskrivare, tillika registrator, i lönegrad Eo 11, dels ock inrättande av en ny befattning såsom kontorsbiträde i lönegrad Ex 4.

Arvodet posten har beräknats minskad med 41 250 kronor. Detta belopp utgör skillnaden mellan en minskning å sammanlagt 41 300 kronor och en höjning å 50 kronor. Minskningen föranledes av att 7 arvodesbefattningar såsom assistent föreslås omändrade till extra ordinarie eller extra befattningar. Sålunda föreslås i nära anslutning till vad som föreslogs i anslagsäskandena till 1943 års riksdag, att 1 befattning — vilken är knuten till avdelningen för obstetrik och bujatrik — omändras till befattning såsom laborator i lönegrad Eo 26 samt att 6 befattningar inplaceras i lönegrad Ex 21. Såsom skäl för omändringen av förstnämnda befattning har anförts, att professorn i obstetrik och bujatrik vore i trängande behov av ytterligare en kvalificerad arbetskraft, icke minst på grund av den utvidgning av verksamheten vid ambulatoriska kliniken, som under senare år ägt rum. Höjningen under arvodesposten föranleddes av att något ökade medel beräknats för vikariatsersättningar åt assistenter. Beträffande förslaget att inplacera 6 arvodesbefattningar i lönegrad Ex 21 har styrelsen framhållit, bland annat, att assistenterna vid statens veterinärmedicinska anstalt enligt beslut vid 1943 års riksdag inordnats i löneplan Ex i civila avlöningsreglementet med placering i 21 lönegraden. I samband med förslagets genomförande borde den hittills gällande förmånen av dubbla tjänsteår för assistenterna vid veterinärhögskolan bortfalla. Styrelsen har vidare framlagt förslag om arvoden till semestervikarier för assistenterna.

Icke-ordinarieposten har ökat med 65 250 kronor. För inrättande av två befattningar såsom laborator i lönegrad Eo 26, den ena å fysiologisk-farmakologiska institutionen och den andra i stället för nuvarande assistentbefattning å avdelningen för obstetrik och bujatrik, ha beräknats 17 800 kronor. För avlöning till 6 assistenter i lönegrad Ex 21 ha avsetts 40 900 kronor. Vidare ha medel i anslutning till vad förut anförts beräknats för uppflyttning av en kontorsbiträdesbefattning i lönegrad Eo 4 till tjänst såsom kansliskrivare, tillika registrator, i lönegrad Eo 11 med 1 250 kronor samt för en kontorsbiträdesbefattning i lönegrad Ex 4 med 2 550 kronor. Höjningen i övrigt, 2 750 kronor, belöper å ökat medelsbehov till följd av löneklassförändringar.

Posten rörligt tillägg har med hänsyn till de av högskolestyrelsen framförda förslagen om inrättande av nya befattningar m. m. ökat med 13 400 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 1 september 1943 anförts i huvudsak följande.

Statskontoret vill erinra, att förslag om uppdelning av den fysiologisk-kemiska avdelningen vid veterinärhögskolan prövats så sent som år 1943

utan att då vinna bifall. Med hänsyn härtill och då de betänkligheter av ekonomisk art, som vid nämnda tillfälle gjorde sig gällande mot ett genomförande av förslaget, numera torde framträda med än större styrka, anser sig statskontoret icke kunna förorda ett tillmötesgående av framställningen i denna del.

Beträffande framställningen, att en av de två arvodesassistentbefattningarna vid högskolans avdelning för obstetrik och bujatrik måtte få utbytas mot en extra ordinarie laboratorstjänst i 26 lönegraden, vill statskontoret erinra, att ämbetsverket i utlåtande över en år 1942 gjord liknande framställning uttalade, att det skulle kunna anses i och för sig motiverat, att en utbildning av tjänsten komme till stånd, men att det undandroge sig ämbetsverkets bedömande, huruvida skälen därför vore av sådan styrka, att ändringen borde genomföras i då rådande statsfinansiella läge.

I fråga om förslaget att inplacera 6 arvodesbefattningar såsom assistent i lönegrad Ex 21 har statskontoret erinrat, att de arvodesbefattningar vid veterinärmedicinska anstalten, som inplacerats i nämnda lönegrad, ha karaktären av rekryteringsbefattningar, medan veterinärhögskolans assistenter torde vara att anse såsom innehavare av passagetjänster. Den beslutade löne regleringen för anstaltens assistenter torde fördenskuil icke kunna tjäna såsom stöd för förslaget om ombildning av motsvarande befattningar vid högskolan. Enligt statskontorets mening bör spörsmålet om passagetjänsternas eventuella överförande på löneplan lösas i ett sammanhang för alla till civilförvaltningen hörande verk och myndigheter. På grund härav finner sig statskontoret icke kunna förorda bifall till framställningen i angivna del.

I anledning av förslaget om förstärkning av personalen å rektors- och sysslomannaexpeditionerna vill statskontoret uttala, att de arbetsuppgifter, som enligt förslaget skulle åläggas kansliskrivarna, torde böra utföras på sysslomannens ansvar och att den kvinnliga personalen därvid endast bör ha att lämna erforderligt biträde (högskolans stadgar 75 §). Med hänsyn härtill kan ämbetsverket icke tillstyrka någon uppflyttning av de nuvarande kansli- och kontorsbiträdesbefattningarna. Däremot har statskontoret intet att erinra mot att medel anvisas för den utökning av biträdespersonalens antal, som må vara erforderlig.

I remissutlåtande den 22 september 1943 har *riksräkenskapsverket* uttalat följande.

Det torde ursprungligen ha varit avsett, att innehavaren av befattningen såsom kanslibiträde huvudsakligen skulle handhava räkenskapsföringen, under det att de mera kvalificerade kassagöromålen skulle åvila sysslomannen. Med den successiva utökning av såväl kassagöromålen som sysslomannens arbetsuppgifter i övrigt, som ägt rum, har emellertid efter hand alltmer kvalificerade uppgifter överflyttats på kanslibiträdet. Enligt riksräkenskapsverkets uppfattning måste de sistnämnda befattningshavare numera åvilande kassagöromålen anses vara såväl kvalitativt som kvantitativt jämförbara med de arbetsuppgifter som i allmänhet åvila kassörer i 11 lönegraden. Därest den nuvarande organisationen med deltidstjänstgöring å sysslomannabefattningen skall bestå även i framtiden, synes det riksräkenskapsverket därför skäligt, att kanslibiträdestjänsten uppflyttas till kassörstjänst i 11 lönegraden.

Vad därefter angår det extra ordinarie kontorsbiträdet synas även de arbetsuppgifter, som åvila denna befattningshavare, vara mera kvalificerade än som motsvarar lönegradsplaceringen. Emellertid omfatta de egentliga registratorsgöromålen endast en mindre del av ifrågavarande befattningshavares arbete. Befattningen synes därför icke kunna hänföras till egentlig re-

gistratorstjänst. Med hänsyn till arten av övriga arbetsuppgifter, som fullgöras av det extra ordinarie kontorsbiträdet, anser sig riksräkenskapsverket kunna tillstyrka, att denna befattningshavare tills vidare uppflyttas till kanslibitråde i lönegrad Eo 7. Behovet av anställandet av ett kontorsbiträde i lönegrad Ex 4 synes vara ådagalagt.

Lönekostnaderna vid uppflyttning av kanslibiträdestjänsten och extra ordinarie kontorsbiträdestjänsten till lönegrad A 11 respektive Eo 11 ha beräknats efter lön i löneklasserna 15 och 12 i stället för jämlikt högst 13 respektive 10 löneklasserna.

För de föreslagna 6 assistenttjänsterna i lönegrad Ex 21 har räknats med 19 i stället för rätteligen 18 löneklassen. Med hänsyn härtill bör ifrågavarande kostnad upptagas till 38 500 kronor i stället för av styrelsen angivna 41 000 kronor. Arvoden till semestervikarier för assistenterna synas böra hänföras till anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal i stället för såsom förutsatts till posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.

Allmänna lönenämnden har i remissutlåtande den 16 september 1943 anfört följande.

Beträffande högskolestyrelsens förslag dels om inrättande vid veterinärhögskolan av en ny professur i fysiologi och farmakologi, en laboratorsbefattning vid den nya avdelningen för fysiologi och farmakologi samt en vaktmästarbefattning vid samma avdelning, dels ock om ombildning av en assistentbefattning vid högskolans obstetrisk-bujatriska avdelning till laboratorsbefattning får allmänna lönenämnden, därest förslagen anses böra realiseras, uttala, att nämnden icke har något att erinra mot den ifrågasatta löneställningen för nämnda befattningshavare.

Den vid 1943 års riksdag beslutade löneregleringen för assistenterna vid statens veterinärmedicinska anstalt, varigenom deras befattningar omändrats från arvodestjänster till extra tjänster i lönegrad Ex 21, har av styrelsen för veterinärhögskolan ansetts böra medföra den konsekvensen, att även högskolans assistenter, som för närvarande åtnjuta arvode å 5 900 kronor för år i ett för allt, borde inplaceras i lönegrad Ex 21. Vid bifall härtill skulle den hittills gällande förmånen av dubbel tjänsteårsberäkning bortfalla. Ehuru en inplacering i 18 löneklassen skulle medföra en ej oväsentlig löneökning för veterinärhögskolans assistenter, har allmänna lönenämnden likväl, på i den remitterade framställningen anförda skäl, funnit sig ej böra framställa erinran mot förslaget i denna del.

Förslaget att kanslibiträdet å rektors- och sysslomannaexpeditionerna skulle uppflyttas till kansliskrivare, tillika kassör, i lönegrad A 11 samt att det extra ordinarie kontorsbiträdet å samma expeditioner (Eo 4) skulle uppflyttas till extra ordinarie kansliskrivare, tillika registrator, (Eo 11) kan lönenämnden icke i nuvarande läge tillstyrka. Lönenämnden vill emellertid framhålla, att det förfaller som om vissa arbetsuppgifter, vilka rätteligen bort åvila sysslomannen, numera överflyttats å kanslibiträdet. Med hänsyn bland annat härtill synas skäl föreligga att utan dröjsmål företaga en närmare undersökning av arbetsfördelningen mellan befattningshavarna å berörda expeditioner vid veterinärhögskolan i syfte att eventuellt åstadkomma en lämpligare organisation av ifrågavarande arbete. Vad nu anförts bör emellertid enligt lönenämndens mening icke hindra, att ett tillfälligt kontorsbiträde med arvode erhåller ställning av extra befattningshavare i Ex 4, på sätt i framställningen föreslagits.

En av allmänna lönenämndens ledamöter, Jane Broström, har i *särskilt yttrande* förklarat, att de arbetsuppgifter, som kanslibiträdet och det extra ordinarie kontorsbiträdet vid veterinärhögskolan handhade, vore av den art, att de borde vara berättigade till sådan lönegradsplacering, som högskolans styrelse föreslagit. Skulle dock frågan om deras rätta lönegradsplacering ej kunna lösas nu, syntes det skäligt, att dessa befattningshavare erhöles särskilda arvoden, så länge de fullgjorde mera kvalificerade arbetsuppgifter än som skulle ankomma på kanslibiträde respektive kontorsbiträde.

Jag torde här få anmäla en av *styrelsen för veterinärhögskolan* med skrivelse den 22 november 1943 överlämnad framställning från professorn vid högskolan N. Lagerlöf, vari hemställts att från och med den 1 juli 1944 måtte inrättas en extra lärarbefattning vid veterinärhögskolans avdelning för obstetrik och bujatrik med huvudsaklig uppgift att meddela undervisning beträffande metoden för konstgjord sädesöverföring (artificiell insemination) hos husdjur samt att för nästa budgetår ett anslag av 12 000 kronor måtte ställas till förfogande för ändamålet. Av innehållet i framställningen, vilken tillstyrkts av högskolans styrelse och lärarkollegium, må återgivas följande.

Den artificiella inseminationen har under de senaste åren i Danmark vunnit stor utbredning inom nötkreatursaveln. För närvarande insemineras i Danmark omkring 200 000 djur årligen, och över 100 veterinärer sysselsätts med detta arbete. Från och med år 1943 ha även i Sverige bildats avelsföreningar för artificiell insemination. Inom ett par år väntas antalet sådana föreningar uppgå till ett 30-tal. I dessa avelsföreningar skötes arbetet av specialutbildade veterinärer, som förutom insemineringsarbetet även ombesörja dräktighetskontroll och sterilitetsbehandling i de till föreningarna anslutna besättningarna. I allmänhet torde en veterinär kunna sköta en förening med 1 200—1 500 anslutna djur. Man synes böra utgå från att samma veterinärer icke komma att ägna sig åt ifrågavarande arbete längre tid än omkring 3 år.

Utbildningen i artificiell insemination bör ske vid veterinärhögskolan samt ingå som ett led i veterinärutbildningen. Vid sidan härav synes viss specialutbildning erforderlig för sådana veterinärer, som skola övertaga ansvaret för arbetet inom avelsföreningar för artificiell insemination. Specialutbildningen, som torde kräva en tid av omkring en månad, bör meddelas åt såväl redan utexaminerade veterinärer som åt veterinärkandidater.

För utbildningen måste vid högskolans avdelning för obstetrik och bujatrik anställas en särskild lärare, som även bör beredas möjlighet att bedriva forskning på ifrågavarande område. Önskvärt är, att i anslutning till undervisningen bildas en avelsförening för artificiell insemination omfattande Stockholms omgivningar och med veterinärhögskolan som uppställningsplats för tjurarna.

Därest det sedermera kommer att visa sig lämpligt att utbilda veterinärbiträden för den artificiella inseminationen, bör även denna utbildning förläggas till veterinärhögskolan.

För omförmälde speciallärare har räknats med en avlöning av 10 000 kronor för år eller samma belopp som för närvarande utgår till den vid statens veterinärmedicinska anstalt anställde konsulenten i svinsjukdomar. Av de beräknade årskostnaderna, 12 000 kronor, avse i övrigt 300 kronor arvode åt biträde vid Stockholms stads slakthus, där viss del av utbildningen avses

skola bedrivas, 1 000 kronor utfodring av försöksdjur, 300 kronor instrument och förbrukningsmaterial samt 400 kronor resor till och från slakthuset.

Statskontoret har i remissutlåtande den 29 november 1943 framhållit, att frågan huruvida behovet av den föreslagna lärarkraften vore av sådan angelägenhetsgrad, att medel under rådande statsekonomiska läge borde beräknas därför, undandroge sig ämbetsverkets bedömande. Under alla förhållanden förefölle det emellertid statskontoret, som om åtminstone tills vidare den ifrågasatta arbetskraftsförstärkningen borde kunna beredas högskolan på det sätt, att medel anvisades för anställande av ytterligare en assistent. Arvodet till denne befattningshavare syntes i likhet med vad fallet vore beträffande arvoden till högskolans övriga assistenter böra fastställas till 5 900 kronor för år.

I remissutlåtande den 2 december 1943 har *medicinalstyrelsen* förklarat sig tillstyrka förevarande framställning.

Allmänna lönenämnden har i remissutlåtande den 3 december 1943 icke funnit anledning till erinran mot att den lärare, som förutsattes skola handhava undervisningen i artificiell insemination hos husdjur, tillerkändes ett arvode av 10 000 kronor för år.

*Före-
draganden.*

Såsom framgår av vad förut anförts företrädas vid veterinärhögskolan de kemiska och fysiologiska vetenskaperna endast av en professor, vilken det åvilar att bedriva vetenskaplig forskning och upprätthålla undervisning inom dessa stora och betydelsefulla områden av veterinärmedicinen. Detta förhållande har uppenbarligen medfört väsentliga olägenheter för högskolans arbete i det att det icke varit möjligt att i den omfattning som varit erforderlig upprätthålla vetenskaplig forskningsverksamhet inom ifrågavarande områden. Sedan länge har därför varit under övervägande att till högskolan knyta en särskild representant för en var av dessa vetenskaper. Då den nuvarande innehavaren av professuren i kemi och fysiologi under nästa budgetår avgår, torde tiden få anses vara inne att, såsom högskolestyrelsen föreslagit, uppdelat den nuvarande fysiologisk-kemiska institutionen vid högskolan i två särskilda institutioner, den ena för allmän och medicinsk kemi och den andra för fysiologi samt farmakologi. Med hänsyn härtill finner jag mig böra tillstyrka, att vid veterinärhögskolan inrättas en ny professur i fysiologi och farmakologi i lönegrad A 30. Vid den nya institutionen för fysiologi och farmakologi torde böra anställas en assistent samt en vaktmästare, vilken sistnämnde befattningshavare tills vidare lämpligen synes böra placeras i lönegrad Eo 7. Då ett trängande behov synes förefinnas av att till avdelningen för obstetrik och bujatrik knytes en laborator, vilken är i stånd att i viss utsträckning övertaga vederbörande professors undervisning vid den ambulatoriska kliniken, anser jag mig böra tillstyrka förslaget om att en assistentbefattning vid nämnda avdelning ombildas till en laboratorsbefattning i lönegrad Eo 26. Med hänsyn till de principer som allmänt tillämpats vid årets budgetarbete kan jag icke förorda den föreslagna omändringen av vissa assistentbefattningar till extra tjänster trots de skäl som även enligt min mening tala för en

sådan åtgärd. Vad beträffar förslaget om förstärkning av personalen å rektors- och sysslomannaexpeditionerna är jag icke beredd att för närvarande och innan arbetsfördelningen mellan befattningshavarna å dessa expeditioner och den nuvarande organisationen med deltidstjänstgöring å sysslomannabefattningen närmare undersökts tillstyrka den ifrågasatta uppflyttningen i lönegrad av en ordinarie kanslibiträdesbefattning och en extra ordinarie kontorsbiträdesbefattning. Däremot synes såsom lönenämnden anfört intet vara att erinra mot att ett arvodesavlönat kontorsbiträde vid expeditionerna erhåller ställning såsom extra befattningshavare i lönegrad Ex 4.

Av den av veterinärhögskolans styrelse gjorda framställningen om anvisande av medel till undervisning vid högskolan i artificiell insemination framgår, att den artificiella inseminationen torde vara av stor betydelse för husdjursaveln i landet. För att metoden skall kunna begagnas i den omfattning som befinner lämplig är det emellertid nödvändigt att erforderlig tillgång finnes på veterinärer, som erhållit specialutbildning i metodens användning. Då dylik utbildning synes böra ske vid veterinärhögskolan, torde, på sätt högskolestyrelsen förordat, vid avdelningen för obstetrik och bujatrik från och med nästa budgetår böra anställas en särskild lärare i ämnet. I enlighet med vad som föreslagits i framställningen och tillstyrkts av allmänna lönenämnden synes arvodet till denne lärare böra bestämmas till 10 000 kronor för år. Härutöver bör såsom arvode åt biträde vid ifrågavarande undervisning beräknas ett belopp av 300 kronor. Den av högskolestyrelsen verkställda beräkningen av övriga kostnader för undervisningen har icke givit mig anledning till erinran. Till frågan om medelsanvisning för bestridande av sistnämnda kostnader torde jag få återkomma vid behandlingen av högskolans materielanslag.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat och med beaktande jämväl av beräknade löneklassförändringar skulle veterinärhögskolans avlöningsstat för nästa budgetår komma att erhålla följande utseende.

Anslagsposten avlöningar till ordinarie tjänstemän bör uppräknas med 11 100 kronor med hänsyn till förslaget om inrättande av en ny professur i fysiologi och farmakologi samt med 400 kronor på grund av löneklassförändringar och bör alltså upptagas med $(181\,100 + 11\,100 + 400 =)$ 192 600 kronor. Under arvodesposten torde böra beräknas arvoden å 5 900 kronor respektive 10 000 kronor till en assistent vid institutionen för fysiologi och farmakologi samt till en lärare i artificiell insemination vid avdelningen för obstetrik och bujatrik. Å andra sidan bör posten vid bifall till förslaget om omändring av en assistentbefattning vid sistnämnda avdelning till laboratorstjänst minskas med 5 900 kronor. Med hänsyn härtill synes ifrågavarande post böra bestämmas till $(64\,900 + 5\,900 + 10\,000 - 5\,900 =)$ 74 900 kronor. Vad angår posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal torde densamma böra höjas med 8 900 kronor för avlöning till en laborator i lönegrad Eo 26 vid avdelningen för obstetrik och bujatrik, med 3 300 kronor för avlöning till en vaktmästare vid institutionen för fysiologi och farmakologi, med 300 kronor för ersättning till biträde åt läraren i artificiell insemination samt med 2 700 kronor till följd av beräknade löneklassförändringar. Då å

andra sidan den förordade ombildningen av en arvodesbefattning som kontorsbiträde till befattning i lönegrad Ex 4 torde medföra en minskning under icke-ordinarieposten av 500 kronor, bör sagda post alltså för nästa budgetår uppföras med $(199\,000 + 8\,900 + 3\,300 + 300 + 2\,700 - 500 =)$ 213 700 kronor. Slutligen torde posten rörligt tillägg böra höjas med 4 300 kronor till 61 300 kronor.

Anslagsbehovet för nästa budgetår till avlöningar vid veterinärhögskolan skulle alltså utgöra $(192\,600 + 74\,900 + 213\,700 + 61\,300 =)$ 542 500 kronor, vilket i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär en anslagsökning med 40 500 kronor.

Ny personalförteckning för veterinärhögskolan torde böra föreläggas riksdagen för godkännande.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) för veterinärhögskolan fastställa följande

Personalförteckning.		Lönegrad
Befattning		
Tjänstemän å ordinarie stat.		
9 professorer		A 30
1 lärare i hovbeslag och läran om hovens sjukdomar		A 26
1 verkmästare		A 10
1 maskinist av 2:a klass		A 9
1 vaktmästare, tillika preparator		A 8
2 fodermarsker		A 7
2 förste djurskötare		A 7
1 kanslibiträde		A 7
1 ladugårdsförmän		A 7
3 vaktmästare		A 7
1 vaktmästare, tillika automobilförare		A 7
2 eldare av 1:a klass		A 6
1 djurskötare		A 5
1 port- och telefonvakt		A 5
1 vaktmästare		A 5

Tjänsteman å övergångsstat.

1 maskinist	A 10
-------------	------

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20.

2 prosektorer	Eo 26
7 laboratorer	Eo 26;

Anm. Den på ordinarie stat upptagna befattningen som maskinist av 2:a klass skall hållas obesatt, så länge den på övergångsstat uppförde maskinisten kvarstår i tjänsten.

2) godkänna följande avlöningsstat för veterinärhögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 192 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> .. »	74 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal »	213 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	61 300

Summa kronor 542 500;

3) till *Veterinärhögskolan*: *Avlöningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 542 500.

[57.] **2. Veterinärhögskolan: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 117 000 kronor. Kungl. Maj:t har den 9 april 1943 fastställt omkostnadsstat för veterinärhögskolan samt stat för högskolans rörelse (statsliggaren sid. 658).

I skrivelse den 29 juni 1943 har *styrelsen för veterinärhögskolan* hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte höjas med 6 700 kronor till 123 700 kronor. Av höjningen avses (3 600 + 1 600 + 500 =) 5 700 kronor för inköp av en autoklav, en centrifug och en apparat för odling av anaeroba bakterier till hygieniska avdelningen samt 1 000 kronor för inköp av ett mikroskop till medicinska avdelningen.

Jag anser mig icke kunna tillstyrka större höjning av förevarande omkostnadsanslag än med 5 200 kronor eller till 122 200 kronor. Genom denna anslagshöjning skulle möjliggöras de föreslagna inköpen av en autoklav och en centrifug till hygieniska avdelningen. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Veterinärhögskolan*: *Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 122 200.

[58.] **3. Veterinärhögskolan: Materiel m. m., reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 46 000 kronor. I fråga om anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 659.

I skrivelse den 29 juni 1943 har *styrelsen för veterinärhögskolan* hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med ett till (46 000 + 8 000 =) 54 000 kronor förhöjt belopp. Av ökningen hänföra sig 3 000 kronor till erforderlig materiel för den av mig föreslagna fysiologisk-

farmakologiska avdelningen, 500 kronor till förbrukningsmateriel, såsom glasvaror och substrat, för den kemiska avdelningen, 500 kronor till kliniskt materiel för undervisning i svinsjukdomar samt 4 000 kronor till forskningsanslag åt professorn i avelsbiologi och husdjurshygien K. Eriksson för fortsatta undersökningar rörande det biologiska värdet av fodermedel efter olika gödslingar samt prövning av olika foderstater med hänsyn till deras biologiskt verksamma beståndsdelar. Tidigare hade dessa undersökningar kunnat bedrivas med anlitanande av gåvomedel. Högskolestyrelsen har framhållit den stora betydelse dessa forskningar hade för husdjursskötseln och betonat, att det vore ett allmänt intresse att desamma fullföljdes.

*Före-
draganden.*

I samband med inrättandet av den nya fysiologisk-farmakologiska avdelningen vid veterinärhögskolan måste givetvis även medel anvisas för erforderlig materiel till avdelningen. Emellertid synes en begränsning av det för ändamålet äskade beloppet till 2 500 kronor kunna ske för nästa budgetår. Medel torde även böra ställas till förfogande för anskaffande av viss förbrukningsmateriel för den kemiska avdelningen och kliniskt materiel för undervisning i svinsjukdomar samt för att möjliggöra fortsättandet av forskningarna rörande det biologiska värdet av fodermedel efter olika gödslingar m. m. Såsom i högskolestyrelsens framställning uttalats är denna forskningsverksamhet av stort värde för husdjursskötseln. Mot storleken av de för sistberörda ändamål äskade beloppen har jag intet att erinra. Utöver vad nu sagts torde under förevarande anslag även böra upptagas erforderliga medel för materiel m. m. till den av mig i det föregående tillstyrkta undervisningen i artificiell insemination. Härför torde ett belopp av 1 700 kronor böra ställas till förfogande. Vid bifall till vad jag nu förordat skulle anslaget för nästa budgetår behöva upptagas med ett belopp av $(46\,000 + 2\,500 + 500 + 500 + 4\,000 + 1\,700 =) 55\,200$ kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom till meddela erforderliga föreskrifter rörande anslagets disposition.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen.

att till *Veterinärhögskolan: Materiel m. m.* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 55 200.

[59.] **4. Veterinärhögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 4 500 kronor.

I skrivelse den 29 juni 1943 har *styrelsen för veterinärhögskolan* hemställt om oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår.

*Före-
draganden.*

I enlighet med högskolestyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Veterinärhögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 4 500.

[60.] **5. Veterinärhögskolan: Stipendier.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 4 000 kronor.

I skrivelse den 29 juni 1943 har *styrelsen för veterinärhögskolan* hemställt, att anslaget måtte uppföras med oförändrat belopp för nästa budgetår.

Med biträdande av högskolestyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Veterinärhögskolan: Stipendier* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 4 000.

[61.] **6. Veterinärhögskolan: Inredning och utrustning, reservationsanslag.** För innevarande budgetår är under denna anslagstitel upptaget ett *reservationsanslag* av 38 800 kronor, avsett för inredning av veterinärhögskolans apotek samt för röntgenanläggning å högskolans kirurgiska avdelning.

Styrelsen för veterinärhögskolan har i särskilda skrivelser hemställt *dels* den 29 juni 1943 om anslag å 25 000 kronor för anskaffande av lös inredning och instrumentell utrustning till vissa nya lokaler vid högskolans husdjursavdelning samt å 3 000 kronor för inredning av en svinstallavdelning vid medicinska kliniken, *dels ock* den 8 november 1943 om anslag å 409 000 kronor för inredning och utrustning av vissa nybyggnader för bujatrisk-obstetriska institutionen.

Över högskolestyrelsens framställningar ha utlåtanden infordrats från ett flertal myndigheter.

Frågan om medelsanvisning för nästa budgetår under förevarande anslag torde jag ånyo få anmäla för Kungl. Maj:t, sedan de i ärendet infordrade yttrandena inkommit. I avvaktan härpå förordar jag, att ifrågavarande anslag i riksstatsförslaget uppföres med allenast beräknat belopp. Härvid synes anslaget böra upptagas med 300 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Veterinärhögskolan: Inredning och utrustning* för budgetåret 1944/45 beräkna ett *reservationsanslag* av kronor 300 000.

[62.] **7. Veterinärinrättningen i Skara.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 10 500 kronor. Beträffande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 659.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *medicinalstyrelsen*, med överlämnande av en framställning i ämnet från *styrelsen för veterinärinrättningen*, hemställt, att anslaget måtte för nästa budgetår upptagas med 14 300 kronor.

Med utlåtande, som den 14 september 1943 inkommit till jordbruksdepartementet, har styrelsen för veterinärinrättningen sedermera överlämnat en skrivelse från *civilförvaltningens personalförbund*, vari förbundet hemställt, att Kungl. Maj:t måtte förelägga 1944 års riksdag förslag till lönereglering för personalen vid veterinärinrättningen.

*Före-
draganden.*

Jag torde få erinra därom, att de s. k. veterinärinrättningssakkunniga den 20 oktober 1942 avgivit betänkande med förslag rörande veterinärinrättningens i Skara framtida användning m. m. (stat. off. utr. 1942: 43). Sedan yttranden över förslaget inhämtats från ett flertal myndigheter och sammanslutningar, har Kungl. Maj:t den 3 december 1943 förordnat en utredningsman att verkställa överarbetning av förslaget. Då det kan antagas, att denna överarbetning kommer att vara slutförd inom sådan tid, att på densamma grundat förslag i ämnet kan föreläggas 1944 års riksdag, torde förevarande anslag, i avbidan på frågans slutbehandling, nu böra uppföras allenast med beräknat belopp. Anslaget synes böra upptagas med samma belopp som för löpande budgetår eller 10 500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Veterinärinrättningen i Skara* för budgetåret 1944/45 beräkna ett anslag av kronor 10 500.

[63.] **8. Statens veterinärmedicinska anstalt: Avlöningar, förslagsanslag.** Vid 1943 års riksdag beslöts en omorganisation av ifrågavarande anstalt (prop. nr 129; r. skr. nr 245). Den nya organisationen skulle enligt beslutet tillämpas från och med den 1 januari 1944. För budgetåret 1944/45 anvisades till avlöningar vid anstalten ett förslagsanslag av 502 300 kronor. Kungl. Maj:t har den 11 juni 1943 för anstalten fastställt dels, med tillämpning från och med den 1 januari 1944, personalförteckning (statsliggaren sid. 661), dels ock följande

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	65 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	52 230
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	331 070
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	53 500
Summa kronor		502 300.

Av sistnämnda belopp, 502 300 kronor, ha för tiden 1 januari—30 juni 1944 avsetts 263 600 kronor.

I skrivelse den 1 september 1943 har *statens veterinärmedicinska anstalts nämnd* beräknat medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår till 532 900 kronor. Beträffande innehållet i skrivelsen må i övrigt nämnas följande.

Vid beräkningen av medelsbehovet för nästa budgetår har anstaltsnämnden utgått från en i propositionen nr 129/1943 intagen avlöningsstat för den omorganiserade anstalten, avseende helt budgetår, vilken stat jämväl legat till grund för beräkningen av anslagsbehovet för tiden $\frac{1}{1}$ — $\frac{30}{6}$ 1944. Enligt staten, som slutar å 527 200 kronor, ha de olika anslagsposterna upplagits med följande belopp, nämligen posten avlöningar till ordinarie tjänstemän med 72 900 kronor, posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, med 18 060 kronor, posten avlöningar till icke-ordinarie personal med 373 640 kronor samt posten rörligt tillägg med 62 600 kronor.

Härutöver har emellertid anstaltsnämnden gjort framställning dels om ombildning av befattningen som konsulent i svinsjukdomar (med arvode av 10 000 kronor) till en befattning i lönegrad Eo 24, dels ock om inrättande av en befattning såsom konsulent i fjäderfä- och pälsdjurssjukdomar med ett arvode av 6 500 kronor. Med hänsyn till nu angivna förslag — vilka förut framlagts i den av särskilda sakkunniga verkställda utredningen rörande anstaltens organisation — har anstaltsnämnden beräknat arvodesposten till $(18\,060 - 10\,000 + 6\,500 =) 14\,560$ kronor, icke-ordinarieposten till $(373\,640 + 8\,000 =) 381\,640$ kronor samt posten rörligt tillägg till $(62\,600 + 1\,200 =) 63\,800$ kronor. Arvodet till konsulenten i fjäderfä- och pälsdjurssjukdomar har beräknats med utgångspunkt från att ett belopp av 3 500 kronor skulle tillskjutas av vissa föreningar.

Jag torde här få anmäla, att *Sveriges fjäderfäavelsförening* och *Sveriges pälsdjursuppfödares riksförbund* den 4 september 1943 gjort framställning om tillsättande från och med nästa budgetår av en veterinärassistent eller veterinärkonsulent för fjäderfä- och pälsdjurssjukdomar samt förklarat sig beredda att bidra till befattningshavarens avlöning under sagda budgetår, pälsdjursuppfödarnas riksförbund med 2 500 kronor och fjäderfäavelsföreningen med 1 000 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 22 september 1943 avstyrkt bifall till de framlagda förslagen i vad de avsåge utvidgning och ändring av anstaltens organisation i förhållande till vad av 1943 års riksdag beslutats.

Allmänna lönenämnden har i remissutlåtande den 9 oktober 1943 framhållit, att lönenämnden i sitt utlåtande över sakkunnigförslaget rörande anstaltens organisation ej haft något att erinra mot ifrågavarande konsulentbefattningars inrättande på sätt de sakkunniga föreslagit samt att nämnden nu åberopade sitt tidigare ställningstagande i frågan.

Då det visat sig vara av stort värde att till statens veterinärmedicinska anstalt finnes knuten en befattningshavare med huvudsaklig uppgift att utöva konsulterande verksamhet på svinsjukdomarnas område och då ett stadigvarande behov av en dylik tjänsteman synes föreligga, anser jag

Före-
draganden.

mig böra biträda anstaltsnämndens förslag, att den nuvarande arvodesbefattningen för ändamålet från och med nästa budgetår omändras till en extra ordinarie befattning i lönegrad Eo 24. Befattningens innehavare torde liksom hittills böra benämnas konsulent i svinsjukdomar. Med hänsyn till den betydelse som inrättandet vid anstalten av en särskild befattning såsom konsulent i fjäderfä- och pälsdjurssjukdomar kan förväntas få, vill jag jämväl förorda, att medel nu äskas för detta ändamål. Såsom anstaltsnämnden anfört synes det vara tillräckligt, därest av statsmedel avses ett arvode av 6 500 kronor för sistnämnde konsulent.

Anstaltsnämndens förslag i övrigt om medelsanvisning till avlöningar vid anstalten, vilket förslag ansluter sig till 1943 års riksdags beslut rörande anstaltens omorganisation, föranleder icke någon erinran från min sida.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat torde ifrågavarande anslag för nästa budgetår böra uppföras med det av anstaltsnämnden föreslagna beloppet eller (72 900 + 14 560 + 381 640 + 63 800 =) 532 900 kronor. I förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär detta en anslagsökning med 30 600 kronor.

Ny personalförteckning för statens veterinärmedicinska anstalt torde böra föreläggas riksdagen för godkännande.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) för statens veterinärmedicinska anstalt fastställa följande

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 föreståndare	C 7
2 avdelningsföreståndare	A 26
1 kontorist	A 9
1 vaktmästare, tillika preparator	A 8
1 kanslibiträde	A 7
1 laboratoriebiträde	A 7
1 stallförman	A 7
1 vaktmästare	A 7
4 kontorsbiträden	A 4

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20.

1 avdelningsföreståndare	Eo 26
1 laborator	Eo 26
1 konsulent i svinsjukdomar	Eo 24
5 laboratorer	Eo 24
1 sekreterare	Eo 24;

2) godkänna följande avlöningsstat för statens veterinärmedicinska anstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	72 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	»	14 560
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	381 640
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	63 800

Summa kronor 532 900;

3) till *Statens veterinärmedicinska anstalt: Avlöningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 532 900.

[64.] **9. Statens veterinärmedicinska anstalt: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 309 300 kronor. Såsom under nästföregående punkt nämnts har vid 1943 års riksdag (prop. nr 129; r. skr. nr 245) fattats beslut om en omorganisation av anstalten från och med den 1 januari 1944. Kungl. Maj:t har den 11 juni 1943 fastställt omkostnadsstat för statens veterinärmedicinska anstalt (statsliggaren sid. 663).

I skrivelse den 1 september 1943 har *statens veterinärmedicinska anstalts nämnd* hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte för nästa budgetår anvisas ett anslag av 374 300 kronor. Ur skrivelsen må i övrigt nämnas följande.

Vid beräkningen av anslagets storlek har anstaltsnämnden utgått från det belopp, 370 600 kronor, som i propositionen nr 129/1943 beräknats bliva erforderligt för anstaltens omkostnader under helt budgetår efter omorganisationen. I anledning av det under nästföregående punkt omförmälda yrkandet från anstaltsnämndens sida om inrättande från och med nästa budgetår av en befattning som konsulent i fjäderfä- och pälsdjurssjukdomar har emellertid posten reseersättningar uppräknats med 3 700 kronor utöver det i propositionen upptagna beloppet, 3 300 kronor.

Med hänsyn till vad jag anfört vid behandlingen av anstaltens avlöningsanslag synes medelsanvisningen för omkostnader vid anstalten böra upptagas till det av anstaltsnämnden föreslagna beloppet, 374 300 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Statens veterinärmedicinska anstalt: Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 374 300.

[65.] **10. Statens veterinärmedicinska anstalt: Inredning och utrustning, reservationsanslag.** I proposition nr 129 till 1943 års riksdag framlades bland annat förslag om medelsanvisning till inredning och utrustning vid statens veterinärmedicinska anstalt. Kostnaderna för den behövliga inredningen och utrustningen beräknades, i huvudsaklig anslutning till ett av byggnadsstyrelsen framlagt förslag, till 780 000 kronor. Enligt vad i propositionen uttalades ansågs emellertid kunna anstå till ett senare budgetår med anskaffande av instrument och apparatur för en sammanlagd kostnad av omkring 74 000 kronor. För inköp av vissa instrument hade tidigare i annan ordning ett belopp av 4 000 kronor ställts till förfogande. För budgetåret 1943/44 föreslogs i anslutning härtill en medelsanvisning av (780 000 — 74 000 — 4 000 =) i runt tal 700 000 kronor, vilket förslag av riksdagen bifölls (r. skr. nr 245). Beträffande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 663.

Den 27 augusti 1943 medgav Kungl. Maj:t, att till bestridande av kostnaderna för en telefonanläggning finge av anslaget å 700 000 kronor disponeras — förutom ett belopp å 22 000 kronor, som tidigare genom beslut den 30 juni 1943 ställts till förfogande för ändamålet — jämväl ett belopp av 7 840 kronor att utgå från den del av anslaget, som enligt sagda beslut avsetts för inköp av bland annat instrument och apparater m. m.

I skrivelse den 1 september 1943 har *statens veterinärmedicinska anstalts nämnd* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte uppföras med 81 840 kronor. Av detta belopp ha 74 000 kronor avsetts för inköp av den instrument- och apparaturutrustning, med vars anskaffande enligt propositionen nr 129/1943 ansetts böra anstå. Återstående 7 840 kronor äro avsedda till utfyllnad av de för innevarande budgetår anvisade medlen för inköp av bland annat instrument och apparater m. m., vilka såsom förut berörts till motsvarande belopp tagits i anspråk för bestridande av kostnader för en telefonanläggning.

I remissutlåtande den 22 september 1943 har *statskontoret* ifrågasatt, huruvida anledning förefunnes att för budgetåret 1944/45 anvisa mer än 74 000 kronor.

*Före-
draganden.*

Då det av anstaltsnämnden äskade beloppet torde vara erforderligt för anskaffande av ifrågavarande utrustning, vill jag biträda nämndens förslag. Anslaget torde emellertid böra avrundas till 81 900 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens veterinärmedicinska anstalt: Inredning och utrustning* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 81 900.

[66.] **11. Veterinärstaten: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1 943 000 kronor. Kungl. Maj:t har den 21 maj 1943 för veterinärstaten fastställt dels personalförteckning (statsliggaren sid. 664), dels ock följande

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 1 545 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 32 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 133 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 231 700
Summa kronor 1 943 000.	

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *medicinalstyrelsen* hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 1 970 000 kronor. Beträffande beräkningen av medelsbehovet må anföras följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 1 970 000 kronor, avse 1 559 200 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 32 800 kronor arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 140 000 kronor avlöningar till övrig icke-ordinarie personal samt 238 000 kronor rörligt tillägg.

Beräkningen av ordinarieposten, vilken post föreslås ökad med 14 200 kronor, har verkställts med ledning av belastningen å posten under budgetåret 1942/43. Styrelsen har vid postens beräkning utgått från att distriktsveterinärtjänsterna i Skara veterinärinrättnings och Mora distrikt ävensom en av riksdagen beviljad ny distriktsveterinärtjänst, vilken ännu ej tillsatts, liksom under innevarande budgetår hållas vakanta. Medicinalstyrelsen har dock funnit sistnämnda tjänst böra medräknas i personalförteckningen, varför styrelsen föreslagit sådan ändring av personalförteckningen för veterinärstaten, att densamma komme att upptaga 257 distriktsveterinärer i stället för såsom nu 256.

Såväl höjningen med 6 500 kronor under icke-ordinarieposten som höjningen med 6 300 kronor under posten rörligt tillägg har motiverats med hänvisning till medelsåtgången för ändamålet under budgetåret 1942/43. Beträffande användningen av förstnämnda post har medicinalstyrelsen utgått från att posten ej finge användas för annat ändamål än bestridande av ersättning till sådan vikarie å läns- eller distriktsveterinärtjänst, vilken icke vore ordinarie distriktsveterinär eller civil veterinärstipendiat.

Statskontoret har i remissutlåtande den 13 september 1943 förklarat, att anslagsäskandet icke föranlett erinran från statskontorets sida.

Medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår under ifrågavarande avlöningsanslag har icke givit mig anledning till erinran. Anslaget skulle alltså behöva uppföras med 1 970 000 kronor.

Personalförteckningen för veterinärstaten torde böra ändras i överensstämmelse med vad medicinalstyrelsen föreslagit.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

*Före-
draganden.*

Nionde huvudtiteln.

1) för veterinärstaten fastställa följande

Befattning	Personalförteckning.	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.		
24 länsveterinärer		A 24
257 distriktsveterinärer, lön enligt löneplan F		—

Tjänsteman å övergångsstat.

1 länsveterinär (i Dalarnas övre länsveterinärdistrikt) A 20;

2) godkänna följande avlöningsstat för veterinärstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 1 559 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 32 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 140 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 238 000
Summa kronor 1 970 000;	

3) till Veterinärstaten: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 1 970 000.

[67.] 12. Veterinärstaten: Omkostnader, *förslagsanslag*. Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 24 000 kronor. Kungl. Maj:t har den 21 maj 1943 fastställt omkostnadsstat för veterinärstaten (statsliggaren sid. 667).

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *medicinalstyrelsen* hemställt om anvisande för nästa budgetår av ett omkostnadsanslag av 39 000 kronor. Angående innehållet i framställningen må anföras följande.

I förhållande till de för innevarande budgetår upptagna beloppen har posten sjukvård m. m. minskats med 2 000 kronor till 5 000 kronor, medan posten reseersättningar ökats med 17 000 kronor till 34 000 kronor. Båda förändringarna ha motiverats med hänvisning till medelsåtgången under budgetåret 1942/43. Medicinalstyrelsen har härvid erinrat, att den ökade belastningen av posten reseersättningar helt berodde på förändringar, som inträtt med avseende å länsveterinärernas inspektionsresor. De s. k. hygieniska inspektionerna, som under några år varit inställda, hade nämligen numera jämlikt Kungl. Maj:ts medgivande återupptagits. Behov av sådana inspektioner förelåge enligt medicinalstyrelsens uppfattning jämväl under budgetåret 1944/45.

Statskontoret har i remissutlåtande den 13 september 1943 förklarat, att angelägenhetsgraden av länsveterinärernas s. k. hygieniska inspektionsresor undandroge sig statskontorets bedömande. Ansåges emellertid denna verksamhet vara av den betydelse, att den även under rådande statsfinansiella förhållanden borde fortgå i hittillsvarande omfattning, torde någon invändning icke kunna göras mot medicinalstyrelsens anslagsberäkning.

Under ifrågavarande anslag torde för nästa budgetår böra beräknas 4 000 kronor till kostnader för sjukvård m. m. och 31 000 kronor till reseersättningar. Den erforderliga anslagsanvisningen, 35 000 kronor, överstiger följaktligen det för innevarande budgetår anvisade beloppet med 11 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Veterinärstaten: Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 35 000.

[68.] **13. Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Karantänsanstalten i Haparanda för husdjur.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 3 000 kronor (statsliggaren sid. 668).

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *medicinalstyrelsen* föreslagit, att anslaget med hänsyn till de beräknade utgifterna måtte för budgetåret 1944/45 uppföras med ett till 3 100 kronor förhöjt belopp.

Statskontoret har i remissutlåtande den 13 september 1943 förklarat, att anslagsäskandet icke föranlett erinran från statskontorets sida.

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp av 3 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Karantänsanstalten i Haparanda för husdjur* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag
av kronor 3 000.

[69.] **14. Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen, förslagsanslag.** För innevarande budgetår är för ifrågavarande ändamål uppfört ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor. Beträffande bestämmelser rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 668.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *medicinalstyrelsen* framlagt förslag rörande anslagsbehovet för budgetåret 1944/45 samt hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte uppföras ett anslag av 1 700 000 kronor. Styrelsen har beräknat medelsbehovet under anslaget för budgetåret 1944/45 i enlighet med följande tablå, i vilken till jämförelse upptagits uppgifter jämväl rörande belastningen å anslaget under budgetåret 1942/43.

	Belastning 1942/43 kronor	Förslag 1944/45 kronor
I. Åtgärder inom tuberkulosfria områden.....	217 541: 22	200 000
II. Statlig tuberkulinkontroll.....	701 586: 77	700 000
III. Klinisk tuberkuloskontroll.....	602 122: 51	515 000
IV. Åtgärder vid juver- och könstuberkulos.....	29 838: 92	25 000
V. Utrensning av tuberkulos inom mindre besättningar.....	677 777: 60	250 000
VI. Övriga utgifter.....	13 156: 28	10 000
	Summa kronor 2 242 023: 30	1 700 000.

Styrelsen har i anslutning härtill anmärkt, att vid ingången av budgetåret 1942/43 funnits oredovisade förskott å anslaget till ett belopp av 602 400 kronor samt att vid budgetårets utgång kvarstått oredovisade 9 600 kronor, varför den verkliga belastningen å anslaget utgjorde 1 649 223 kronor.

Beträffande anslagsberäkningarna har medicinalstyrelsen anfört i huvudsak följande.

Kostnaderna för åtgärder inom nu förefintliga tuberkulosfria områden (I) torde komma att minska genom att utrensningen av tuberkulos inom dessa delar av landet i det närmaste slutförts. Emellertid har tuberkulosbekämpandet inom andra områden, speciellt Kronobergs, Kalmar och Blekinge län, fortskridit så långt, att inrättandet av nya tuberkulosfria områden kan övervägas. Kostnaderna för erforderliga tuberkulinundersökningar komma, om så sker, att kompenseras genom motsvarande lägre utgifter för den statliga tuberkulinkontrollen, medan utgifterna till ersättning vid nedslaktning av tuberkulösa djur torde komma att öka.

Den statliga kontrollen med tuberkulin (II) torde under de närmaste åren få beräknas medföra i det närmaste konstant utgift.

Anslutningen till den kliniska tuberkuloskontrollen (III) visar fortgående minskning. Sålunda utgjorde totala anslutningen den 31 december 1942 i runt tal 145 000 djur mot 176 000 djur vid motsvarande tidpunkt år 1941. Bidraget till hushållningssällskapen för varje till klinisk tuberkuloskontroll anslutet djur synes böra utgå med oförändrat belopp, 2 kronor 50 öre. Utgifterna för denna kontroll väntas ytterligare minska.

Påvisade fall av tuberkulos i juver och könsorgan (IV) ha företett en betydande nedgång.

Jordbruksutskottet vid 1943 års riksdag förutsatte i sitt utlåtande nr 41 i anledning av väckt motion (II: 276), att, om förhållandena så påkallade, frågan om höjning av maximibidragen till enskilda djurägare för utrensning av tuberkulos i mindre besättningar skulle tagas under övervägande vid utarbetande av 1944 års statsverksproposition. Därest en sådan höjning kommer till stånd, vilket är önskvärt, torde det sammanlagda bidragsbeloppet (V) böra bestämmas till 250 000 kronor.

I remissutlåtande den 13 september 1943 har *statskontoret* förklarat, att en höjning av maximibidragen till de enskilda djurägarna för utrensning av tuberkulos i mindre besättningar i varje fall icke för närvarande borde komma till stånd. Med hänsyn bland annat därtill syntes anslaget jämväl för budgetåret 1944/45 kunna bestämmas till 1 500 000 kronor.

Det statsunderstödda bekämpandet av tuberkulos hos nötkreaturen fortskrider i stort sett i enlighet med den grundplan, som antogs av statsmakterna vid 1941 års riksdag. Som medicinalstyrelsen erinrat, har utrensningen av tuberkulos i de hittillsvarande s. k. tuberkulosfria områdena numera i det närmaste slutförts. Inom andra delar av landet förefinnes sjukdomen i så ringa utsträckning, att det inom kort torde böra övervägas att hänföra jämväl dessa landsdelar till tuberkulosfria områden.

*Före-
draganden.*

Anslutningen till den kliniska tuberkuloskontrollen har jämväl under senast förflutna år minskat i samband med att besättningar såsom praktiskt taget fria från tuberkulos kunnat överföras till tuberkulinkontrollen. Under kalenderåret 1943 har för varje till den av hushållningssällskapen anordnade kontrollen anslutet djur över två års ålder utgått ett statsbidrag om 2 kronor 50 öre. Bidraget synes även för kalenderåret 1944 böra utgå med nämnda belopp.

I likhet med vad som gällt för de senaste budgetåren torde Kungl. Maj:t böra bemyndigas att av ifrågavarande anslag disponera ett belopp av 200 000 kronor att användas för utrensning av tuberkulos inom mindre nötkreatursbesättningar. Därest riksdagen icke har någöt att erinra häremot, lär det sedermera få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag från medicinalstyrelsen meddela beslut om medlens fördelning mellan olika hushållningssällskap. I nuvarande läge anser jag mig icke böra föreslå någon höjning av det maximibidrag, som för ifrågavarande ändamål må utgå till en och samma djurägare.

De förhållandevis höga livdjursvärdena å nötkreatur torde under den närmaste framtiden i viss mån komma att medföra en begränsning av sjukdomsbekämpandet. Framförallt lär detta förhållande komma att inverka på nyanslutningen till den statsunderstödda tuberkuloskontrollen. Med hänsyn härtill synes anslaget jämväl för nästa budgetår kunna begränsas till 1 500 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förekommade och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förlagsanslag* av kronor 1 500 000.

[70.] **15. Förekommade och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar:** Bidrag till hushållningssällskapens veterinärbakteriologiska laboratorier. För innevarande budgetår är för ändamålet anvisat ett anslag av 96 000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 669.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *medicinalstyrelsen* — med förmälan att av de 12 hushållningssällskapslaboratorierna ett, nämligen det i Uppsala län,

nedlagts — hemställt om anvisande av ett anslag för ifrågavarande ändamål av $(11 \times 8\,000 =) 88\,000$ kronor.

Statskontoret har i remissyttrande den 13 september 1943 förklarat sig icke ha något att erinra mot anslagsäskandet.

*Före-
draganden.*

I enlighet med medicinalstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förekommade och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Bidrag till hushållningssällskapens veterinär-bakteriologiska laboratorier* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 88 000.

[71.] 16. *Förekommade och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Åtgärder mot smittsam kastning hos nötkreaturen, förslagsanslag.* För innevarande budgetår är för ändamålet uppfört ett förslagsanslag av 110 000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 669.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *medicinalstyrelsen* hemställt, att anslaget för budgetåret 1944/45 måtte uppföras med ett till 145 000 kronor förhöjt belopp. Styrelsen, som härvid erinrat om att nya bestämmelser rörande kastsjukebekämpandet trädde i kraft den 1 januari 1944, har beräknat kostnaderna för det av styrelsen direkt ledda bekämpandet till 175 000 kronor samt för det till hushållningssällskapen decentraliserade bekämpandet till 70 000 kronor. Styrelsen har framhållit, att medelsbehovet för budgetåret 1943/44 för det decentraliserade bekämpandet, vilket enligt de nya bestämmelserna skulle börja tillämpas vid årsskiftet 1943/44, beräknades till 35 000 kronor. Vid anslagsberäkningen för nästa budgetår har styrelsen utgått från att såsom särskilda uppbördsmedel för det decentraliserade bekämpandet skulle inflyta 100 000 kronor. Medelsbehovet har alltså uppskattats till $(175\,000 + 70\,000 - 100\,000 =) 145\,000$ kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 13 september 1943 förklarat, att anslagsäskandet icke föranlett erinran från statskontorets sida.

*Före-
draganden.*

Den av 1943 års riksdag beslutade omläggningen av bekämpandet av smittsam kastning hos nötkreatur, varigenom detsamma i viss utsträckning skulle decentraliseras till hushållningssällskapen, har såsom medicinalstyrelsen erinrat trätt i tillämpning den 1 januari 1944. Någon erfarenhet av denna form för bekämpandet föreligger alltså icke. Medicinalstyrelsens anslagsberäkning, vilken beträffande det decentraliserade bekämpandet utgått från medelsanvisningen för innevarande budgetår, synes kunna godtagas. Anslaget bör således för nästa budgetår upptagas med 145 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förekommade och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Åtgärder mot smittsam kastning hos nötkreaturen* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 145 000.

[72.] 17. **Förekommade och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Statsbidrag vid försäkring, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med ett formellt belopp av 100 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 670. Utgifterna från anslaget ha för budgetåren 1939/40 och 1940/41 uppgått till 258,893 respektive 23,485 kronor. Under de tio närmast föregående budgetåren samt under budgetåren 1941/42 och 1942/43 behövde däremot inga medel utanordnas för ifrågavarande ändamål.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *medicinalstyrelsen* — med förmälan att det icke vore möjligt att nu förutse vilka anspråk som under kommande budgetår kunde ställas på förevarande anslag — hemställt, att anslaget även för nästa budgetår måtte upptagas med ett formellt belopp av 100 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 13 september 1943 förklarat, att anslagsäskandet icke föranlett erinran från statskontorets sida.

Jag biträder medicinalstyrelsens förslag och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Förekommade och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Statsbidrag vid försäkring* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 100.

[73.] 18. **Förekommade och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Övriga utgifter, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 100 000 kronor. Beträffande bestämmelser rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 670. Utgifterna från anslaget ha under budgetåren 1936/37—1942/43 uppgått till i runda tusental kronor respektive 91 000, 70 000, 9 719 000, 1 863 000, 746 000, 319 000 och 281 000 kronor.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *medicinalstyrelsen* hemställt, att anslaget även för nästa budgetår måtte uppföras med 100 000 kronor. Styrelsen har erinrat, att från förevarande anslag må bestridas för inköp av mul- och klövsjukevaccin erforderliga medel enligt den med Danmark den 18 mars 1943 ingångna överenskommelsen, vilken godkänts av 1943 års riksdag (prop. nr 213; r. skr. nr 301). Härjämte har styrelsen anhållit om be- myndigande att till en var av länsveterinärerna mot företedda verifikationer från anslaget utbetala bidrag med högst 200 kronor till expenser för åtgärder till förekommade och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar. Oav-

sett nytillkommande utgifter har medicinalstyrelsen ansett förevarande anslag böra upptagas med oförändrat belopp, 100 000 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 13 september 1943 avstyrkt bifall till medicinalstyrelsens hemställan om bemyndigande för styrelsen att utbetala bidrag till länsveterinärernas expenser.

Jag torde här få anmäla, att *medicinalstyrelsen* i skrivelse den 24 november 1943, med överlämnande av en promemoria rörande utökning av rödsjukserumproduktionen vid statens veterinärmedicinska anstalt, hemställt, att från nu ifrågavarande anslag måtte anvisas ett belopp av 212 600 kronor för utökning av nämnda serumproduktion. Framställningen är för närvarande föremål för beredning och övervägande inom jordbruksdepartementet.

*Före-
draganden.*

Jag vill erinra, att medicinalstyrelsen i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår under anslaget till omkostnader för veterinärstaten (IX H. T. 1943, punkt 68) gjort en likartad framställning om expensmedel åt länsveterinärerna som den nu förevarande. Av budgetära skäl fann jag mig då förhindrad att biträda framställningen. I likhet med statskontoret anser jag mig ej heller nu kunna förorda bifall till vad i detta hänseende föreslagits. Därest det skulle visa sig erforderligt att såsom medicinalstyrelsen ifrågasatt utöka produktionen av rödsjukserum torde hinder icke böra möta att härför erforderliga medel anvisas från förevarande anslag. Då frågan om berörda ökning av serumproduktionen emellertid icke är slutligen prövad, finner jag icke anledning föreslå, att anslaget för nästa budgetår upptages med högre belopp än för löpande budgetår eller 100 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Övriga utgifter* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 100 000.

[74.] **19. Kontroll å uppvärmning av mjölk och grädde m. m., förslagsanslag.** Från detta anslag, vilket för innevarande budgetår är uppfört med 70 000 kronor, bestridas statsverkets kostnader för kontrollen i fråga om pastörisering av mjölk och grädde m. m. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 671.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *medicinalstyrelsen* föreslagit, att anslaget måtte uppföras med 40 000 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 13 september 1943 förklarat, att anslagsäskandet icke föranlett erinran från statskontorets sida.

*Före-
draganden.*

I enlighet med medicinalstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kontroll å uppvärmning av mjölk och grädde m. m.*
för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsan-*
slag av kronor 40 000.

[75.] **20. Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård, förslagsanslag.** Ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 110 000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 671. Utgifterna från anslaget ha under budgetåren 1938/39—1942/43 utgjort respektive 79 810, 86 126, 81 124, 105 787 och 152 925 kronor.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *medicinalstyrelsen* hemställt om anvisande för nästa budgetår av ett förslagsanslag av 190 000 kronor för ifrågavarande ändamål. Den föreslagna höjningen av anslaget har till ett belopp av 40 000 kronor motiverats med hänvisning till medelsåtgången under budgetåret 1942/43. I övrigt är ökningen föranledd av vissa av *medicinalstyrelsen* i skrivelse den 11 juli 1942 framlagda förslag om ändring i gällande grunder för utlämnande av statsbidrag för lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård.

Statskontoret har i remissutlåtande den 13 september 1943 förklarat, att anslaget med hänsyn till belastningen under budgetåret 1942/43 borde uppföras med 150 000 kronor. Frågan om ändrade bidragsgrunder syntes däremot icke nu böra upptagas till prövning.

Med hänsyn till den budgetära situationen är jag icke beredd att för närvarande taga slutlig ställning till förslaget om ändring i gällande bidragsbestämmelser. På grund av medelsåtgången bör förevarande anslag för nästa budgetår upptagas med ett till 150 000 kronor förhöjt belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 150 000.

G. Lanthushållning i allmänhet.

[76.] **1. Bidrag till hushållningssällskapen, förslagsanslag.** För innevarande budgetår är till bidrag till hushållningssällskapen uppfört ett förslagsanslag av 3 479 200 kronor. Från nämnda anslag skola bestridas statsbidrag till *dels* hushållningssällskapens allmänna verksamhet med 2 600 000 kronor, *dels* avlönande av hos hushållningssällskapen anställda sekreterare, jordbrukskonsulenter, hemkonsulenter, vandringsrättare och täckdikningsförmän med respektive 178 000, 325 000, 100 200, 192 000 och 26 000 kronor, *dels* ock förvaltningsbidrag till förmedlare av lån från täckdikningslånefonden med 38 000 kronor och till förmedling av lån från jordbrukets maskinlånefond med 20 000 kronor. I fråga om bestämmelser rörande användningen av de för omfördälda ändamål avsedda anslagsmedlen hänvisas till statsliggaren sid. 672.

Jag torde få erinra därom, att för vart och ett av budgetåren 1941/42—1943/44 tillika beviljats ett reservationsanslag av 200 000 kronor till Särskilt bidrag till hushållningssällskapen för kostnader i samband med vissa kris-tidsåtgärder m. m.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 31 augusti 1943 med förslag till anslagsäskanden inom styrelsens förvaltningsområde erinrat om hushållningssällskapsutredningens den 8 juli 1942 avgivna betänkande med förslag angående hushållningssällskapens organisation och verksamhet m. m. (stat. off. utr. 1942: 32) ävensom uttalat önskvärdheten av att denna fråga snarast möjligt bringades till sin lösning. I sammanhang härmed har styrelsen framhållit, att, eftersom i hushållningssällskapsutredningens betänkande berördes åtskilliga av de anslag, som vore föremål för behandling i föreliggande skrivelse, styrelsens framställningar rörande dylika anslag vore att betrakta allenast som definitiva förslag för det fall, att proposition på grundval av utredningens betänkande icke skulle komma att föreläggas 1944 års riksdag. Styrelsen har emellertid — under förmälan att styrelsen utginge från att dylik proposition i allt fall komme att föreläggas 1945 års riksdag — uttalat, att styrelsen beträffande åtskilliga av ifrågavarande anslag avstått från att hemställa om sådan ökning av desamma, vartill skäl eljest otvivelaktigt hade förelegat.

Innan jag närmare ingår på lantbruksstyrelsens anslagsäskanden för nästa budgetår, torde jag här få anmäla en den 28 september 1943 dagtecknad skrivelse från *hushållningssällskapens ombud*, däri framhållits vikten av att frågan om hushållningssällskapens organisation och verksamhet vid 1944 års riksdag bringades till sin lösning i huvudsaklig överensstämmelse med hus-

hållningssällskapsutredningens förslag. Därest uppskov med en definitiv lösning av nämnda frågor beslutades, borde åtgärder vidtagas för att genom provisorisk höjning av statsbidragen för budgetåret 1944/45 till avlöningar åt sällskapens befattningshavare bereda dessa skäliga avlöningsförmåner.

För budgetåret 1944/45 ha beträffande de med förevarande anslag avsedda ändamålen gjorts följande framställningar.

Hushållningssällskapens allmänna verksamhet.

Lantbruksstyrelsen har i förenämnda skrivelse den 31 augusti 1943 föreslagit, att för nästa budgetår måtte till hushållningssällskapens allmänna verksamhet beräknas ett med 200 000 kronor till 2 800 000 kronor förhöjt belopp. En förutsättning för att styrelsen skulle anse sistnämnda belopp tillfyllest vore dock, att samma anslag som under löpande budgetår eller 200 000 kronor anvisades till särskilt bidrag till hushållningssällskapen för kostnader i samband med vissa kristidsåtgärder m. m. Enligt styrelsens mening vore det oundgängligen nödvändigt, att till hushållningssällskapens allmänna verksamhet och till deras kostnader i samband med vissa kristidsåtgärder m. m. anvisades bidrag för nästa budgetår med sammanlagt minst 3 000 000 kronor.

Sekreterare, jordbrukskonsulenter, hemkonsulenter, vandringsrättare och täckdikningsförmän.

I skrivelsen den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att till bidrag för avlöande av ifrågavarande befattningshavare hos hushållningssällskapen måtte beräknas respektive 175 000, 325 000, 103 350, 192 000 och 26 000 kronor. Bidragen till avlöningar åt jordbrukskonsulenter, vandringsrättare och täckdikningsförmän ha sålunda beräknats till samma belopp som för innevarande budgetår. En av *Blekinge läns hushållningssällskap* i skrivelse den 8 juni 1943 gjord framställning om bidrag till ytterligare en vandringsrättare har *lantbruksstyrelsen* under hänvisning till förslaget angående omorganisation av hushållningssällskapen ansett sig icke böra förorda. Till avlöning åt sekreterare har styrelsen upptagit ett 3 000 kronor lägre belopp än för närvarande. Sänkningen är föranledd av minskat medelsbehov för åldersstillägg. Å andra sidan har med hänsyn till en förväntad slegning i utgifterna för ålderstillägg till hemkonsulenter bidraget till sagda befattningshavares avlöning uppräknats med 3 150 kronor.

Förvaltningsbidrag till förmedlare av lån från täckdikningslånefonden.

I skrivelsen den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om upptagande av oförändrat belopp, 38 000 kronor, för ifrågavarande ändamål.

*Förvaltningsbidrag till förmedling av lån från
jordbrukets maskinlånefond.*

För detta ändamål har *lantbruksstyrelsen* i skrivelsen den 31 augusti 1943 föreslagit en medelsanvisning av 30 000 kronor, vilket innebär en ökning med 10 000 kronor i förhållande till det för innevarande budgetår beräknade beloppet. Under åren 1938—42 hade hushållningssällskapen styrkt sig vara berättigade till bidrag med respektive 3 500, 13 800, 14 800, 13 800 och 18 300 kronor.

*Departements-
chefen.*

Den av lantbruksstyrelsen berörda frågan om en revision av hushållningssällskapens organisation och verksamhet är för närvarande föremål för överväganden inom jordbruksdepartementet. Beredningen av ärendet är emellertid ännu icke avslutad. I betraktande härav vill jag förorda, att även för nästa budgetår statsbidrag beviljas för samma ändamål, till vilka hittills utgått bidrag. Vad angår bidraget till hushållningssällskapens allmänna verksamhet finner jag mig — ehuru starka skäl synas tala för en höjning av ifrågakvarande bidrag — i nuvarande läge icke vara i stånd att förorda någon höjning av detsamma. För ändamålet torde därför liksom för löpande budgetår böra avses ett belopp av 2 600 000 kronor. I likhet med vad som skett för budgetåren 1941/42—1943/44 bör emellertid härjämte ett anslag av 200 000 kronor anvisas till Särskilt bidrag till hushållningssällskapen för kostnader i samband med vissa kristidsåtgärder m. m. I den mån hushållningssällskapen komma att påläggas särskilda uppgifter i anslutning till pågående planlägningsarbeten beträffande förhållandena efter krigets slut, torde i anledning härav för sällskapen erforderliga medel böra ställas till förfogande i annan ordning.

Vidkommande lantbruksstyrelsens övriga under förevarande punkt omfördä bidragsäskanden vill jag tillstyrka, att de av styrelsen föreslagna beloppen upptagas, dock med viss avrundning av bidragsbeloppet till avlöning av hemkonsulenter för utjämning av anslagets slutsumma. Bidragen till avlöning av sekreterare, jordbrukskonsulenter, hemkonsulenter, vandringsrättare och täckdikningsförmän torde sålunda böra beräknas till respektive 175 000, 325 000, 103 400, 192 000 och 26 000 kronor samt förvaltningsbidragen till förmedlare av lån från täckdikningslånefonden och till förmedling av lån från jordbrukets maskinlånefond till 38 000 respektive 30 000 kronor.

Med beaktande av det anförda torde alltså för budgetåret 1944/45 under förevarande anslagstitel böra upptagas sammanlagt (2 600 000 + 175 000 + 325 000 + 103 400 + 192 000 + 26 000 + 38 000 + 30 000 =) 3 489 400 kronor, vilket i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär en anslagsökning med 10 200 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till hushållningssällskapen* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 3 489 400.

[77.] **2. Särskilt bidrag till hushållningssällskapen för kostnader i samband med vissa kristidsåtgärder m. m.** Under åberopande av vad jag under nästföregående punkt anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Särskilt bidrag till hushållningssällskapen för kostnader i samband med vissa kristidsåtgärder m. m.* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 200 000.

[78.] **3. Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar, reservationsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett reservationsanslag av 80 000 kronor. Anslaget avser att möjliggöra för Kungl. Maj:t att för olika ändamål, som falla antingen inom befrämjandet i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar eller inom lantbruksundervisningen, efter uppkommande behov och eget beprövande anvisa medel.

För nästa budgetår torde anslaget böra bibehållas vid 80 000 kronor. Jag *Departements-* hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen *chefen.*

att till *Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 80 000.

[79.] **Befrämjande av mindre jordbruk: Ordnad bokföring vid mindre jordbruk.** Under förevarande anslagstitel anvisades för budgetåret 1942/43 ett reservationsanslag av 24 000 kronor. Å riksstaten för innevarande budgetår har däremot med hänsyn till en beräknad reservation av 29 000 kronor icke upptagits något anslag för ändamålet. Bestämmelser angående ifrågavarande anslags användning ha meddelats i kungörelsen den 19 maj 1939 (nr 221).

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* beräknat medelsbehovet under nästa budgetår till 22 000 kronor. Med hänsyn till att vid utgången av budgetåret 1943/44 en anslagsreservation av i runt tal 20 000 kronor kunde påräknas har lantbruksstyrelsen emellertid ansett, att anslaget för nästa budgetår kunde begränsas till 2 000 kronor.

Då det kan antagas, att den behållning, som enligt vad lantbruksstyrelsen *Departements-* upplyst kan förväntas uppkomma å förevarande anslag, torde vara tillräcklig för bestridande av här ifrågavarande utgifter även under nästa budgetår, synes någon anslagsanvisning för sistnämnda budgetår icke vara behövlig. Emellertid har jag här velat anmäla ärendet för att riksdagen skall kunna taga del av anslagsfrågans läge. *chefen.*

[80.] **4. Jordbruksekonomisk undersökning, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår med hänsyn till en beräknad reservation av 30 000 kronor uppfört med 95 700 kronor.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till samma belopp som för innevarande budgetår eller 125 700 kronor samt hemställt, att anslagsanvisningen med hänsyn till en påräknad reservation av 15 000 kronor måtte bestämmas till 110 700 kronor. Härjämte har *lantbruksstyrelsen* föreslagit, att av de medel, som anvisades till den jordbruksekonomiska undersökningen, sådan del, som icke behövde utnyttjas för det ändamål, vartill den beräknats, måtte få tagas i anspråk för utbetalning av ersättning till i undersökningen deltagande jordbrukare med högst 10 kronor för år till varje jordbrukare.

*Departements-
chefen.*

Mot *lantbruksstyrelsens* förslag har jag icke något annat att erinra än att det synes vara tillräckligt, därest ifrågavarande anslag för nästa budgetår upptages med 100 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Jordbruksekonomisk undersökning* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av .. kronor 100 000.

[81.] **5. Befrämjande av fröodlingen m. m.: Statens centrala frökontrollanstalt: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 418 100 kronor. Kungl. Maj:t har för statens centrala frökontrollanstalt fastställt dels den 1 april 1942 personalförteckning (statsligaren sid. 675), dels ock den 9 april 1943 följande

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	74 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	301 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	42 000
		Summa kronor 418 100.

Med skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* överlämnat en *avstyrelsen för statens centrala frökontrollanstalt* gjord framställning om anvisande för nästa budgetår av ett avlöningsanslag å 535 000 kronor. Beträffande beräkningen av de särskilda anslagsposterna må nämnas följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 535 000 kronor, avse 85 000 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 400 000 kronor avlöningar till icke-ordinarie personal samt 50 000 kronor rörligt tillägg.

Av ökningen under ordinarieposten, 10 400 kronor, hänföra sig 1 200 kronor till *anstaltsstyrelsens* förslag om uppflyttning från lönegrad A 24 till A 26 av 2 frökontrollanttjänster och 1 fältkontrollantbefattning, 8 500 kronor till *styrelsens* förslag om överförande av befattningen såsom

fältassistent i lönegrad Eo 21 till ordinarie stat i lönegrad A 21, 500 kronor till förslag om uppflyttning från lönegrad A 11 till A 13 av 2 befattningar såsom laboratoriebiträden samt 200 kronor till beräknade löneklassförändringar för den ordinarie personalen. Beträffande den föreslagna löneförbättringen för frökontrollanterna och fältkontrollanten har anstaltsstyrelsen hänvisat till det stora ansvar som åvilade dessa tjänstemän, vilket gjorde att de i lönehänseende närmast vore jämförliga med laboratorn och statsagronomerna vid lantbrukshögskolan (lönegrad A 26). Till motivering av förslaget om ombildning av fältassistentbefattningen, vilket förslag framfördes även i samband med anslagsaskandena för innevarande budgetår, har bland annat framhållits, att anstaltens fältkontrollverksamhet under senare år blivit synnerligen omfattande och alltmer mångsidig, varför stora meriter krävdes av innehavaren av förevarande befattning. Vad beträffar den ifrågasatta lönegradsuppflyttningen för 2 laboratoriebiträden har styrelsen anfört, att dessa befattningshavare tjänstgjorde såsom laboratorieföreståndarinnor och att de var och en på sin avdelning hade att fördela och övervaka arbetet bland en personal, som under stora delar av året uppginge till 50—80 frökontrollbiträden.

Under icke-ordinarieposten ha upptagits dels 243 000 kronor för avlöningar till extra ordinarie och extra tjänstemän, dels 1 400 kronor för arvode till vaktmästaren vid anstaltens filial i Alnarp, dels ock 155 600 kronor för timavlöningar samt övertidsersättning till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän. Förevarande post har uppräknats med 98 500 kronor, vilket belopp utgör skillnaden mellan ökningar å 107 500 kronor och minskningar å 9 000 kronor. Ökningar föreslås sålunda dels med 1 500 kronor för uppflyttning från lönegrad Eo 16 till Eo 21 av en assistentbefattning vid filialen i Alnarp, dels med 1 600 kronor för omändring av 2 assistentbefattningar i lönegrad Ex 16 till extra ordinarie i 18 lönegraden, dels med 300 kronor för uppflyttning från lönegrad Eo 4 till Eo 7 av en frökontrollbiträdestjänst vid filialen, dels med 103 700 kronor för höjning av beloppet till extra befattningshavare, timavlöningar samt övertidsersättning, dels ock med 400 kronor för bestridande av kostnaderna för beräknade löneklassförändringar. Av minskningarna under posten avser ett belopp av 8 100 kronor avlöning till fältassistenten i lönegrad Eo 21, vilken såsom förut nämnts föreslås överförd å ordinarie stat, medan återstående belopp, 900 kronor, sammanhänger med anstaltsstyrelsens förslag att omändra 10 frökontrollbiträdestjänster i lönegrad Ex 4 till dylika tjänster i lönegrad Eo 4. Ett förslag av styrelsen att överföra en kanslibiträdesbefattning i 7 lönegraden från extra till extra ordinarie stat har beräknats kunna genomföras utan höjning av icke-ordinarieposten. Beträffande den ifrågasatta löneförbättringen för en assistent vid Alnarpsfilialen och två dylika tjänstemän vid huvudanstalten har styrelsen framhållit de svårigheter som på grund av de otillfredsställande lönevillkoren förelåge att till anstalten knyta och för någon längre tid behålla personal med erforderliga kvalifikationer. Den föreslagna lönegradsuppflyttningen för ett frökontrollbiträde vid filialen har ansetts motiverad med hänsyn till att befattningshavaren i fråga i stor utsträckning ledde undersökningarna m. m. å anstaltens kontrollodlingar i Alnarp. Överförandet från extra till extra ordinarie stat av 1 kanslibiträde och 10 frökontrollbiträden har styrelsen funnit i hög grad önskvärt, då nämligen vid anstalten för närvarande finnes 39 extra biträden, av vilka ej mindre än 27 innehaft anställning i 10—16 år. I fråga om höjningen av beloppet till extra befattningshavare, timavlöningar och övertidsersättning har styrelsen erinrat om anstaltens under de senare åren starkt stegrade verksamhet, vilket medfört att de för ifrågavarande personal beräknade beloppen måst i avsevärd ut-

sträckning överskridas. Medelsåtgången för avlöningar till icke-ordinarie personal hade sålunda under budgetåret 1942/43 — för vilket budgetår för ändamålet beräknats 281 200 kronor — utgjort icke mindre än omkring 528 000 kronor.

Posten rörligt tillägg har med hänsyn till de av anstaltsstyrelsen framförda förslagen ökats med 8 000 kronor till 50 000 kronor.

Lantbruksstyrelsen har förklarat sig biträda anstaltsstyrelsens anslagsframställning utom vad beträffar den ifrågasatta uppflyttningen från lönegrad Eo 16 till Eo 21 av en assistentbefattning vid filialen i Alnarp. Enligt lantbruksstyrelsens mening vore en uppflyttning av befattningen till lönegrad Eo 18 tillräcklig.

Statskontoret har i remissutlåtande den 22 september 1943 anfört i huvudsak följande.

De av anstaltsstyrelsen föreslagna förändringarna i lönegradsplaceringen av frö- och fältkontrollanterna samt av de två laboratoriebiträdena i lönegrad A 11 anser sig statskontoret med hänsyn till angelägenheten av att under nuvarande förhållanden iakttaga stark återhållsamhet i fråga om utvidgning av statens ekonomiska förpliktelser för närvarande icke kunna tillstyrka. Av samma skäl och under erinran tillika om att ett av styrelsen i anslagsframställningen för innevarande budgetår väckt förslag om överförande å ordinarie stat av befattningen såsom fältassistent i lönegrad Eo 21 icke vunnit bifall, finner sig ämbetsverket ej heller kunna biträda styrelsens förslag i detta avseende. Med hänsyn till belastningen å ordinarieposten under budgetåret 1942/43 synes vid rådande förhållanden någon ökning härav för budgetåret 1944/45 icke vara påkallad.

Till styrelsens hemställan om uppflyttande av den i lönegrad Eo 16 placerade assistenten vid filialen i Alnarp till lönegrad Eo 21 kan statskontoret icke förorda bifall; i varje fall synes en placering i lönegrad Eo 18 böra vara tillräcklig. Ej heller finner sig statskontoret kunna tillstyrka den ifrågasatta förändringen i lönegradsplaceringen av ett frökontrollbiträde vid filialen i Alnarp. Beträffande de två fältassistenterna — för närvarande placerade såsom extra tjänstemän i 16 lönegraden — för vilka föreslagits inrättande av extra ordinarie tjänster i 18 lönegraden, får statskontoret erinra, att befattningshavarna i fråga tidigare ett flertal år varit anställda vid anstalten mot ett arvode av 5 400 kronor för år och att de från och med innevarande budgetår erhållit ställning såsom extra tjänstemän. Under sådana förhållanden finner statskontoret tveksamt, huruvida redan nu en förändring bör vidtagas beträffande tjänsteställningen för dessa befattningshavare. Statskontoret vill emellertid framhålla, att möjligheter torde föreligga för anstaltens styrelse att inom ramen för anvisade medel bereda ifrågavarande befattningshavare en förbättrad löneställning. Förslaget om överförande av viss lägre extra personal till extra-ordinarie har icke givit statskontoret anledning till erinran.

Med hänsyn till de medgivanden till överskridande av icke-ordinarieposten, som lämnats av Kungl. Maj:t, och stegringen i inkomsterna av anstaltens verksamhet de senaste budgetåren vill statskontoret icke motsätta sig att denna post för budgetåret 1944/45 upptages till det av anstaltsstyrelsen beräknade beloppet, eller till 400 000 kronor. Ämbetsverket förutsätter därvid, att även inkomsterna vid anstalten för nämnda budgetår uppräknas, förslagsvis till 650 000 kronor.

Allmänna lönenämnden har i utlåtande den 9 oktober 1943 yttrat huvudsakligen följande.

Med avseende å förslaget att en fältkontrollant- och 2 frökontrollantbefattningar skulle uppflyttas från lönegrad A 24 till A 26 får lönenämnden erinra, att allmänna civilförvaltningens lönenämnd i utlåtande den 3 oktober 1938 (se IX H. T. 1939 sid. 195) anförde, att fältkontrollanten och frökontrollanterna hade en verksamhet av mycket speciell karaktär, som enligt nämndens förmenande icke kunde jämföras med statsagronomernas arbetsgörömmål. Nämnden hade ej heller kunnat finna kontrollanternas vetenskapliga verksamhet — vilken av anstaltsstyrelsen åberopats till stöd för lönegradsuppflyttningen — vara jämförbar med statsagronomernas eller utgöra en så betydande del av tjänstealliggandena i sin helhet, att tillräckliga skäl förelåge att bereda befattningshavarna en förmånligare löneställning. På grund av det anförda ansågo sig lönenämnden icke kunna tillstyrka bifall till den ifrågasatta uppflyttningen till högre lönegrad. Även om den sedermera skedda utvecklingen kan sägas ha medfört, att vissa skäl numera kunna åberopas för en lönegradsuppflyttning av ifrågavarande befattningshavare, anser dock allmänna lönenämnden det icke tillräckligt styrkt, att man i nuvarande läge bör vidtaga åtgärden att uppflytta dem till 26 lönegraden.

Två befattningar såsom laboratoriebiträde (A 11) föreslås uppflyttade till lönegrad A 13. Lönenämnden finner för sin del ådagalagt, att ifrågavarande biträden intaga en sådan ställning som arbetsledare, att den nuvarande lönegradsplaceringen knappast kan anses riktigt avvägd. Med hänsyn härtill vill nämnden icke motsätta sig ett bifall till det föreliggande förslaget, vilket emellertid synes böra föranleda ändrad tjänstetitel för befattningshavarna i fråga.

I likhet med lantbruksstyrelsen anser lönenämnden, att assistentbefattningen vid anstaltsens filial i Alnarp (Eo 16) vid en uppflyttning icke bör hänföras till högre lönegrad än Eo 18. Två fältassistentbefattningar i lönegrad Ex 16 föreslås uppflyttade till lönegrad Eo 18. Lönenämnden har icke funnit anledning till erinran mot att ifrågavarande befattningar förändras till extra ordinarie men håller före, att en inplacering i lönegrad Eo 16 tills vidare kan anses tillfyllest.

Beträffande den talrika biträdespersonalen, som bland annat upptager 39 frökontrollbiträden i lönegrad Ex 4, föreslås, att 1 befattningshavare i lönegrad Ex 7 och 10 i lönegrad Ex 4 erhålla extra ordinarie anställning. Lönenämnden får för sin del framhålla, att anledning synes föreligga att till närmare övervägande upptaga frågan om tillskapande av en beföringsgång för ifrågavarande biträden. Härvid bör givetvis ett icke alltför ringa antal befattningar kunna överföras från extra till extra ordinarie. Å andra sidan bör övervägas, i vad mån jämte lönegraderna Eo 7 och Eo 4 jämväl lönegraden Eo 2 kan komma till användning.

Jag torde här få anmäla, att *byggnadsstyrelsen* i skrivelse den 26 maj 1943 hemställt, att till om- och tillbyggnad av statens centrala frökontrollanstalts byggnad vid Bergshamra måtte för budgetåret 1944/45 anvisas ett reservationsanslag av 375 000 kronor. *Styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt* har i skrivelse den 16 juni 1943 gjort framställning om medelsanvisning — förutom till förenämnda byggnadsarbeten — till inköp av inventarier m. m. för de föreslagna nya lokalerna. Kostnaderna för sistnämnda ändamål ha av anstaltsstyrelsen beräknats till 35 000 kronor.

Departements-
chefen.

Jag vill erinra, att Kungl. Maj:t genom beslut den 17 december 1943 uppdragit åt lantbruksstyrelsen att verkställa utredning rörande organisationen av den statliga och statsunderstödda frökontrollverksamheten samt att därefter till Kungl. Maj:t inkomma med förslag rörande de ändringar i sagda organisation som kunna befinnas erforderliga. I avvaktan på resultatet av denna utredning torde med de ifrågasatta om- och tillbyggnadsarbetena vid statens centrala frökontrollanstalt böra anstå tills vidare.

Vad beträffar anstaltsstyrelsens förslag om medelsanvisning för nästa budgetår till avlöningar vid anstalten anser jag mig i nuvarande läge icke kunna tillstyrka, att två frökontrollant-, en fältkontrollant- och två laboratoriebiträdesbefattningar uppflyttas till högre lönegrad eller att en extra ordinarie fältassistentbefattning överföres å ordinarie stat. I anslutning till vad statskontoret anfört torde vidare särskilda medel icke beräknas för beredande av förbättrade löneförmåner åt tre assistenter vid anstalten. Ej heller synes särskild medelsanvisning böra ifrågakomma för att möjliggöra en förbättrad löneställning för ett frökontrollbiträde vid filialen i Alnarp. Med hänsyn till vad i ärendet anförts vill jag ej framställa någon erinran mot anstaltsstyrelsens i samtliga avgivna yttranden tillstyrkta förslag att från och med nästa budgetår överföra 11 biträdesbefattningar från extra till extra ordinarie stat. Såsom lönenämnden anfört torde till närmare övervägande böra upptagas frågan om tillskapande av en befordringsgång för ifrågavarande biträdespersonal och i samband därmed om tillämpande av en placering jämväl i lönegrad Eo 2. Vad angår den ifrågasatta höjningen av det för avlöningar åt extra befattningshavare, timavlöningar och övertid ersättningar avsedda beloppet torde en uppräknig av sagda belopp få anses motiverad med hänsyn till den starka utvidgningen av anstaltsens verksamhet, vilken utvidgning såsom i det föregående nämnts under senare år lett till betydande överskridanden av anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie personal. Med beaktande av vad nu sagts vill jag i likhet med statskontoret förorda, att nämnda post för nästa budgetår upptages till det av anstaltsstyrelsen föreslagna beloppet, 400 000 kronor. Då för avlöningar till ordinarie tjänstemän torde böra beräknas oförändrat belopp, 74 600 kronor, och då posten rörligt tillägg i betraktande av ökningen under icke-ordinarieposten synes böra höjas med 7 400 kronor till 49 400 kronor, skulle avlöningsanslaget till statens centrala frökontrollanstalt för budgetåret 1944/45 behöva uppföras med $(74\,600 + 400\,000 + 49\,400 =) 524\,000$ kronor, vilket jämfört med medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär en anslagsökning med 105 900 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för statens centrala frökontrollanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	74 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, förslagsvis	»	400 000
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	49 400
Summa kronor		524 000;

2) till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Statens centrala frökontrollanstalt: Avlöningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 524 000.

[82.] **6. Befrämjande av fröodlingen m. m.: Statens centrala frökontrollanstalt: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 180 000 kronor. Kungl. Maj:t har den 9 april 1943 fastställt omkostnadsstat för frökontrollanstalten (statsliggaren sid. 675).

I en av lantbruksstyrelsen med skrivelse den 31 augusti 1943 överlämnad framställning har *styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt* anhållit om ett med 51 100 kronor till 231 100 kronor förhöjt omkostnadsanslag för nästa budgetår. Med hänsyn bland annat till den under rådande förhållanden starkt ökade verksamheten ävensom till inträffade prisstegringar ha sålunda anslagsposterna övriga expenser, provtagning och plombering, fältkontroll, utsädeskontroll vid Svalöv och diverse förbrukningsartiklar, vilka poster i gällande omkostnadsstat äro uppförda med respektive 19 200, 68 700, 40 000, 17 000 och 12 000 kronor, föreslagits höjda med respektive 4 800, 21 300, 10 000, 7 000 och 8 000 kronor.

Lantbruksstyrelsen har biträtt anstaltsstyrelsens anslagsframställning.

I remissutlåtande den 22 september 1943 har *statskontoret* funnit sig med hänsyn till den nuvarande omfattningen av verksamheten vid anstalten icke böra göra någon erinran mot de av anstaltsstyrelsen beräknade beloppen utom såvitt angår anslagsposten sjukvård m. m., vilken enligt statskontorets mening i betraktande av belastningen under budgetåret 1942/43 borde höjas med 3 000 kronor till 6 000 kronor.

Även jag vill med hänsyn till den starka ökningen av anstaltens verksamhet, vilken föranlett avsevärda överskridanden under de senaste åren av ifrågavarande omkostnadsanslag, förorda att anslaget för nästa budgetår uppföres med ett väsentligt förhöjt belopp. I anslutning till vad anstaltsstyrelsen anfört tillstyrker jag sålunda en uppräkningsanslag med 50 000 kronor till 230 000 kronor. Följande utgiftsposter synas härvid böra höjas, nämligen posten övriga expenser med 4 000 kronor till 23 200 kronor, posten provtagning och plombering med 21 000 kronor till 89 700 kronor, posten fältkontroll med 10 000 kronor till 50 000 kronor, posten utsädeskontroll

*Departements-
chefen.*

vid Svalöv med 7 000 kronor till 24 000 kronor samt posten diverse förbrukningsartiklar med 8 000 kronor till 20 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för frökontrollanstalten. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Statens centrala frökontrollanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 230 000.

[83.] **7. Befrämjande av fröodlingen m. m.: Understöd åt lokala frökontrollanstalter.** För ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår upptaget ett anslag av 5 000 kronor. Beloppet har fördelats mellan frökontrollanstalterna i Linköping, Skara, Örebro, Torsta och Luleå att utgå under de i kungörelsen den 18 juni 1926 (nr 260) stadgade villkoren.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 31 augusti 1943 gjort framställning om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Departements- Med biträdande av lantbruksstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. chefen. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Understöd åt lokala frökontrollanstalter* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 5 000.

[84.] **8. Befrämjande av fröodlingen m. m.: Befordrande av inhemsk fröodling.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 25 000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 676.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte uppföras med 35 000 kronor. Styrelsen har härvid framhållit, att de för åren 1939—42 tillgängliga anslagsbeloppen visat sig avsevärt mindre än de belopp, som författningsenligt skolat kunna utgå för ändamålet.

Departements- Ifrågavarande anslag torde i nuvarande läge böra upptagas med oförändrat chefen. belopp, 25 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Befordrande av inhemsk fröodling* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 25 000.

[85.] 9. Befrämjande av fröodlingen m. m.: Undersökning av rödklöverns befruktningsförhållanden, *reservationsanslag*. För ifrågavarande ändamål anvisade dels 1942 års riksdag (prop. nr 73; r. skr. nr 100) å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 ett reservationsanslag av 10 800 kronor samt å riksstaten för budgetåret 1942/43 ett reservationsanslag av 8 000 kronor, dels ock 1943 års riksdag å riksstaten för budgetåret 1943/44 likaledes ett reservationsanslag av 8 000 kronor. Undersökningen beräknades skola genomföras under en period av tre år samt draga en kostnad av tillhoppa omkring 26 800 kronor. Beträffande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 677.

I skrivelse den 29 juli 1943 har *Sveriges fröodlareförbund* hemställt om anslag för fortsatt undersökning rörande rödklöverns befruktningsförhållanden under åren 1945—46 med 8 000 kronor på vartdera året. Enligt vad förbundet framhållit vore det i hög grad önskvärt, om undersökningen kunde pågå ytterligare minst två år, varigenom densamma komme att omfatta en femårsperiod. Rörande de fortsatta undersökningarna har förbundet anfört följande.

De med stöd av anslaget till undersökning av rödklöverns befruktningsförhållanden igångsatta arbetena skulle främst inriktas på följande uppgifter.

1. Undersökningar rörande variationen beträffande frekvens och arter respektive raser av humlor och bin skulle fortsättas i syfte att närmare belysa variationsvidden och variationsorsakerna.

2. Jämförelser vid försöksbigårdarna skulle fullföljas rörande olika birasers egenskaper med hänsyn till arbetssätt och arbetsförmåga samt vinterhärdighet och därmed lämplighet för olika förhållanden.

3. Möjligheterna — speciellt i Norrland — att genom ökad bihållning motverka bristen på humlor i klöverfröodlingarna skulle undersökas vid de sju försöksbigårdarna.

4. Påbörjade försök att förmå bin att övergå att samla honung från rödklöver i stället för från andra växter skulle fullföljas.

5. Erhållna resultat skulle kontrolleras genom fleråriga fröodlingsförsök, därvid i första hand sambandet mellan olika blombiologiska egenskaper såsom å ena sidan tidighet, kronpipens längd och bredd samt å andra sidan fröavkastningen skulle undersökas. Vidare erfordrades blombiologisk prövning av vissa med ledning av undersökningarna utvalda olika blombiologiska typer i syfte att kunna anvisa vissa stammar eller vissa blombiologiska typer av rödklöver såsom särskilt ägnade för pollination genom bin.

6. En närmare utprövning borde verkställas av de platser i Norrland, som bäst lämpade sig för fröodling.

7. Propagandan för fröodling och biskötsel i Norrland skulle fortsättas.

Lantbruksstyrelsen har i remissutlåtande den 31 augusti 1943 framhållit, att under arbetets gång framkommit nya problem, som krävde lösning. Vegetations- och väderleksförhållandena kunde, enligt vad styrelsen vidare yttrat, nödvändiggöra upprepade och kompletterande undersökningar av samma problem under flera år. Med hänsyn härtill samt på grund av undersökningens stora betydelse för såväl klöverfrö- och vallodlingen som biodlingen har styrelsen funnit det angeläget, att anslag för ändamålet ställdes till förfogande under ytterligare minst två år.

Departements-
chefen.

Frågavarande undersökning var såsom förut nämnts avsedd att pågå under treårsperioden 1942—44, för vilken tid riksdagen även anvisat medel för ändamålet. Som lantbruksstyrelsen framhållit ha emellertid under arbetets gång framkommit nya problem, som torde kräva sin lösning. Ett fullföljande av undersökningen torde på sätt Sveriges fröodlareförbund och lantbruksstyrelsen anfört bliva av stor betydelse såväl för odlingen av klöverfrö och därmed för vallodlingen, särskilt i Norrland, som ock för biskötseln. Med hänsyn härtill vill jag förorda, att anslag för ändamålet äskas jämväl för nästa budgetår med oförändrat belopp, 8 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Undersökning av rödklöverns befruktningsförhållanden* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 8 000.

[86.] **10. Befrämjande av fröodlingen m. m.: Statens linnämnd m. m., förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 50 000 kronor. I fråga om anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 677.

I en av statens livsmedelskommission med skrivelse den 1 september 1943 överlämnad framställning har *statens linnämnd* hemställt, att ifrågavarande anslag även för nästa budgetår måtte uppföras med 50 000 kronor. Av detta belopp ha 20 000 kronor avsetts till arvoden samt resekostnads- och traktamentsersättningar åt linnämndens ledamöter, sekreterare och särskilt tillkallade sakkunniga, 5 000 kronor till expenser för linnämnden, 15 000 kronor till arvoden samt resekostnads- och traktamentsersättningar åt hos linnämnden anställda tekniska experter på lin- och hampodlingens område ävensom 10 000 kronor för upplysningsverksamhet rörande linodling och för stödjande av odlingen i olika avseenden. *Livsmedelskommissionen* har tillstyrkt framställningen.

Departements-
chefen.

Då jag icke har något att erinra mot det framställda anslagsäskandet, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Statens linnämnd m. m.* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 50 000.

[87.] **11. Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till Sveriges utsädesförening.** Från och med 1905 har riksdagen årligen anvisat anslag till Sveriges utsädesförening. Vid 1938 års riksdag, som vid beräkandet av statsbidrag till föreningen utgick från viss normalstat för densamma, avsedd att tillämpas under de tre budgetåren 1938/39—1940/41, bestämdes anslaget för budgetåret 1938/39 till 274 000 kronor. För budgetåret 1939/40 var anslaget

uppfört med 280 600 kronor. Ökningen av medelsanvisningen med 6 600 kronor betingades av ett från 15 till 20 procent förhöjt dyrtidstillägg till föreningens tjänstemän. För budgetåret 1940/41 var anslaget uppfört med likaledes 280 600 kronor. Därjämte har för sistnämnda budgetår å tilläggsstat II till riksstaten anvisats ett anslag av 21 500 kronor såsom bidrag till föreningen, avsett att disponeras med 6 300 kronor för höjning till 25 procent av dyrtidstillägget till föreningens tjänstemän och med 15 200 kronor för utförande av vissa luftskyddsanordningar. För budgetåren 1941/42—1943/44 ha såsom bidrag till föreningen anvisats respektive 288 300, 295 000 och 295 000 kronor. Beträffande användningen av anslaget hänvisas till statsligaren sid. 677.

I en den 3 augusti 1943 dagtecknad, av lantbruksstyrelsen med utlåtande den 9 oktober 1943 överlämnad skrivelse har *Sveriges utsädesförening* hemställt om anslag för nästa budgetår med 334 700 kronor. Vid sin framställning har utsädesföreningen fogat förslag till inkomst- och utgiftsstat för budgetåret 1944/45.

Rörande innehållet i utsädesföreningens skrivelse må här anföras följande.

Föreningen har framlagt förslag till lönereglering för föreningens personal och i samband därmed föreslagit omreglering av vissa befattningar ävensom utökning av antalet befattningar hos föreningen. Föreningen har vidare föreslagit en höjning av dyrtidstillägget till befattningshavarna från 25 till 30 procent. Den nettoökning av kostnaderna för personalens avlöningar, som föranledes av den ifrågasatta löneregleringen och höjningen av dyrtidstillägget, har uppskattats till omkring 34 000 kronor. För de sedan år 1938 bedrivna förädlingsarbetena med lin, hampa, sojabönor, vallmo, majs och sötlupin m. m. har utsädesföreningen för nästa budgetår äskat ett belopp av 18 000 kronor. Till följd av ökade arbetskostnader ha bland annat utgifterna för ärfilighetsinstitutionen uppräknats med 4 400 kronor till 13 200 kronor samt kostnaderna för försöksverksamheten vid föreningens filialer upptagits med ett från 88 900 kronor till 96 000 kronor förhöjt belopp. Vissa jämkningar ha även vidtagits beträffande övriga i statförslaget upptagna utgiftsposter. Sammanlagt ha utgifterna beräknats till 522 100 kronor. Vad angår utsädesföreningens inkomster ha dessa i statförslaget uppräknats med tillhoppa 40 400 kronor. Sålunda ha bland annat inkomstposterna allmänna svenska utsädesaktiebolagets grundavgift (för närvarande 70 000 kronor) och samma bolags tilläggsavgift höjts med respektive 20 000 och 7 000 kronor. Härjämte har i statförslaget upptagits en ny post å 9 400 kronor avseende inkomster av kemiska undersökningar. Beräkningen av avgifterna från allmänna svenska utsädesaktiebolaget har grundats på ett den 16 mars 1943 mellan utsädesföreningen och bolaget ingånget avtal, medan de avgifter, som komma att utgå till föreningen från statens centrala frökontrollanstalt, beräknats med utgångspunkt från en den 21 januari 1943 träffad överenskommelse.

I skrivelse den 29 juni 1943 har utsädesföreningen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte godkänna det mellan föreningen och utsädesaktiebolaget den 16 mars 1943 ingångna avtalet.

Lantbruksstyrelsen har tillstyrkt anvisandet av ett anslag å 333 400 kronor samt därvid anført bland annat, att styrelsen i anledning av ett av Kungl. Maj:t genom beslut den 16 april 1943 meddelat uppdrag i samråd med utsädesföreningens styrelse verkställt utredning beträffande de till föreningens tjänstemän utgående löneförmånerna. Enligt styrelsens mening borde lönerna till utsädesföreningens tjänstemän tills vidare utgå enligt samma system som för närvarande, d. v. s. i form av grundlön, ålderstillägg och dyrtidstillägg. Styrelsen har framlagt förslag dels till lönereglering för vissa befattningshavare och dels till vissa ändringar i fråga om antalet befattningshavare och ombildning av vissa tjänster hos föreningen.

I fråga om utsädesföreningens beräkning av utgifter och inkomster för nästa budgetår har lantbruksstyrelsen anført följande.

Vad angår föreningens beräkning av utgifter för nästa budgetår må framhållas, att beräkningen, i vad den avser avlöningskostnader, bygger på det löneregleringsförslag, som av lantbruksstyrelsen framlagts. I angivna avseende har lantbruksstyrelsen därför i huvudsak intet att erinra mot utgiftsberäkningen. Utsädesföreningens beräkning av ålderstillägg utgår från den förutsättningen, att å viss befattning redan intjänade ålderstillägg skola få bibehållas vid löneregleringens genomförande. Häremot torde intet vara att invända. Föreningens beräkning av ålderstillägg till den assistent, som handhar rotfruktsförädlingen, synes emellertid icke kunna godtagas. Posterna för avlöning till tjänstemän m. fl. vid Svalöv och för avlöning till föreståndare vid filialerna torde i anledning härav behöva upptagas med av utsädesföreningen ifrågasatta belopp med avdrag för 1 000 kronor. Utgifterna för dyrtidstillägg skulle vidare behöva beräknas till i statförslaget upptagna belopp med avdrag av i runt tal 300 kronor.

För förädlingsarbeten med lin, hampa, sojabönor, vallmo, majs och sötlupin m. m. har föreningen beräknat utgifterna till 18 000 kronor. Mot storleken av detta belopp synes intet vara att erinra. Då arbetena i fråga därjämte otvivelaktigt komma att bli varaktiga, vill lantbruksstyrelsen förorda, att för desamma erforderligt statsunderstöd inräknas i det sedvanliga årsanslaget till föreningen.

Mot föreningens beräkning av förut ej särskilt berörda utgiftsposter har lantbruksstyrelsen ingen erinran att framställa. Posterna i fråga torde, med hänsyn bland annat till inträdda prisförhöjningar, icke kunna bli föremål för nedskrivning.

Lantbruksstyrelsen har icke heller något att erinra mot beräkningen av inkomster utöver statsbidrag. Beräkningen i fråga ansluter sig på ett tillfredsställande sätt till motsvarande beräkning i normalstaten för föreningen.

Lantbruksstyrelsen har i det föregående förordat sänkning av de beräknade utgifterna med $(1\,000 + 300 =) 1\,300$ kronor. Enligt styrelsens mening skulle således det beräknade anslagsbehovet kunna nedsättas till $(334\,700 - 1\,300 =) 333\,400$ kronor. Den anslagshöjning å 38 400 kronor, som sålunda synes böra godkännas, samt den beräknade nettohöjningen, 23 000 kronor, av övriga inkomster utom inkomster av kemiska undersökningar och från statens centrala frökontrollanstalt — tillhopa $(38\,400 + 23\,000 =) 61\,400$ kronor — hänföra sig med 18 000 kronor till utgifter för förädlingsarbeten med lin, hampa, sojabönor, vallmo, majs och sötlupin m. m. Med omkring 32 700 kronor synas höjningarna kunna beräknas hänföra sig till ökade utgifter för avlöningar, inklusive dyrtidstillägg, till andra tjänstemän än en förste assistent å kemiska avdelningen. Till här ej särskilt nämnda utgifter skulle så-

lunda hänföra sig återstoden av nämnda höjningar, 10 700 kronor, vilket belopp i betraktande av föreningens omfattande verksamhet ävensom under senare tid inträdda prisförhöjningar måste anses måttligt. Erinras må, att lantbruksstyrelsen i detta sammanhang icke tagit hänsyn till vare sig de beräknade inkomsterna från statens centrala frökontrollanstalt eller de beräknade utgifterna för kontrollen över utsädesaktiebolagets odling och försäljning. Ifrågavarande inkomster och utgifter ha beräknats till inbördes samma storlek och balansera alltså varandra.

Statskontoret har i remissullåtande den 26 oktober 1943 avstyrkt det av lantbruksstyrelsen framlagda löneregleringsförslaget och därvid i huvudsak anfört följande.

Av utgiftsökningen belöpa cirka 43 350 kronor på den av lantbruksstyrelsen efter samråd med föreningens styrelse föreslagna löneregleringen för föreningens tjänstemän, vilken lönereglering i huvudsak överensstämmer med ett av föreningsstyrelsen i framställning om anslag för innevarande budgetår framlagt förslag. I anslutning till den föreslagna löneregleringen har jämväl en viss utökning av antalet befattningar vid föreningen förutsatts komma till stånd, varjämte i ett par fall en ombildning av tjänster ansetts påkallad. Då emellertid av nyssnämnda belopp 9 400 kronor motsvaras av en å inkomstsidan upplagen post för avlöning åt viss befattningshavare, torde nettostegringen av kostnaderna för löneregleringens genomförande kunna uppskattas till 34 000 kronor. Därjämte bör framhållas, att lantbruksstyrelsen vid beräkningen av utgifterna för personalens avlöning utgått från de i statförslaget för år 1943 angivna beloppen, vilka vad angår kostnaderna för dyrtidstillägg äro beräknade efter 30 procent å de utgående lönerna. Emellertid har riksdagen vid bestämmandet av statsbidraget till föreningen icke ansett sig böra medgiva högre dyrtidstillägg än 25 procent. Vid sådant förhållande lära i utgiftsökningen jämväl böra inräknas kostnaderna för en höjning av dyrtidstillägget med 5 procent, eller omkring 6 600 kronor. Sammanlagda utgiftsökningen torde sålunda kunna uppskattas till i runt tal 40 000 kronor.

I utlåtande den 16 oktober 1942 angående bidrag till Sveriges utsädesförening för budgetåret 1943/44 erinrade statskontoret, att föreningsstyrelsen i sina anslagsäskanden för budgetåret 1942/43 föreslagit en höjning av dyrtidstillägget till föreningens tjänstemän från 25 procent till 30 procent, att samma yrkande därjämte framställts i en vid 1942 års riksdag väckt motion samt att de sålunda gjorda framställningarna emellertid icke föranledde någon förändring i lönevillkoren. Med hänsyn härtill fann statskontoret utslutet att då företaga en reglering av tjänstemännens löner, varför ämbetsverket förklarade sig icke kunna tillstyrka föreningens framställning om lönereglering. För den händelse en av levnadskostnadsökningen betingad arvodesreglering för statens egna befattningshavare skulle komma att beslutas av 1943 års riksdag, borde emellertid föreningens tjänstemän erhålla en därefter avpassad förhöjning av det till dem utgående dyrtidstillägget.

Statskontoret vill i anledning av det nu framlagda förslaget om lönereglering för föreningens tjänstemän framhålla, att ett genomförande av detsamma enligt ämbetsverkets mening måste anses innebära ett betänkligt avsteg från den av statsmakterna godkända pris- och lönestoppolitiken. På grund härav och då löneregleringen med all sannolikhet kan förutses komma att föranleda krav på förbättrad löneställning jämväl från andra personalgrupper, anser sig statskontoret ej kunna frångå den uppfattning i förevarande

fråga, åt vilken ämbetsverket givit uttryck i nämnda utlåtande den 16 oktober 1942.

Ej heller finner sig statskontoret under rådande förhållanden kunna tillstyrka, att medel ställas till föreningens förfogande vare sig för anställande av ytterligare befattningshavare inom föreningen eller för ombildning av tjänster. Förslaget att inrätta en förste assistentbefattning vid den kemiska avdelningen vill statskontoret icke motsätta sig, då detta kan ske utan att därigenom några särskilda kostnader uppkomma för statsverkets del.

I fråga om utsädesföreningens utgifts- och inkomststat — bortsett från avlöningskostnaderna — har statskontoret yttrat huvudsakligen följande.

Av utgiftsstegringen hänför sig ett belopp av 18 000 kronor till kostnader för fortsatt förädlingsarbete med lin, hampa m. m., för vilket ändamål föreningen — i likhet med vad som skett för budgetåren 1942/43 och 1943/44 — beräknat medel å den föreslagna utgiftsstaten. Såsom statskontoret erinrat i sina utlåtanden över föreningens anslagsframställningar för de senaste budgetåren ha för sagda arbete tidigare städse i särskild ordning anvisats medel från anslag under nionde huvudtiteln. För innevarande budgetår ha medel ställts till föreningens förfogande från reservationsanslaget å 65 000 kronor till Befrämjande av fröodlingen m. m.: Stödjande av odlingen av vissa kulturväxter. Därest bidrag fortfarande anses böra utgå för nämnda förädlingsarbeten, synes enligt statskontorets förmenande dylikt bidrag icke böra inräknas i statsanslaget till föreningens reguljära verksamhet utan såsom förut anvisas från särskilt anslag.

Återstoden av den beräknade faktiska utgiftsökningen beror till övervägande delen på stegrade kostnader för verksamheten vid ärftlighetsinstitutionen och föreningens filialer. Huruvida denna höjning av föreningens utgifter kan anses motiverad undandrager sig statskontorets säkra bedömande. Ämbetsverket vill emellertid framhålla, att även om utgiftsökningarna skulle anses vara befogade, detta dock icke lär behöva föranleda höjning av statsbidraget för nästkommande budgetår. Tvärtom torde en nedskärning av detta bidrag kunna ske, i synnerhet som föreningens inkomster synas kunna bli föremål för ytterligare uppräknings. Sålunda lär anledning saknas att för nästa budgetår räkna med en minskning å 1 500 kronor i hyresinkomster, vilka således alltjämt böra upptagas till 8 000 kronor. Vidare torde med hänsyn till inkomsterna under år 1942 tilläggsavgifterna från utsädesbolaget för budgetåret 1944/45 kunna uppföras med åtminstone 50 000 kronor mot av utsädesföreningen beräknade 47 000 kronor. Då därjämte en del av föreningens utgiftsbehov under nästkommande budgetår synes kunna tillgodoses av inkomster, som mot riksdagens beslut använts för en höjning av dyrtidstillägget till föreningens tjänstemän från 25 procent till 35 procent, lär en ytterligare nedskärning av statsbidraget kunna komma till stånd.

Statskontoret har under återopande av vad sålunda anförts föreslagit, att bidraget till utsädesföreningen för nästkommande budgetår måtte bestämmas till ett i förhållande till anslaget för innevarande budgetår reducerat belopp, förslagsvis 270 000 kronor.

I remissutlåtande den 2 november 1943 har *allmänna lönenämnden* för sin del icke funnit anledning till erinran mot att en höjning vidtoges av lönenivån för ifrågavarande tjänstemän hos Sveriges utsädesförening. Lönenämnden har, med hänsyn till angelägenheten av att fullgoda vetenskapliga krafter kunde stå till föreningens förfogande för dess betydelsefulla arbete, funnit den nuvarande löneställningen för föreningens tjänstemän i viss ut-

sträckning kunna betecknas såom mindre tillfredsställande. Å andra sidan har emellertid lönenämnden ansett den av lantbruksstyrelsen föreslagna löneförbättringen i en del fall vara väl högt tilltagen. Nämnden har därför förordat vissa jämkningar i det av lantbruksstyrelsen framlagda förslaget.

I likhet med lönenämnden anser jag löneförhållandena för nu ifrågasättande befattningshavare hos utsädesföreningen vara mindre tillfredsställande ordnade. Emellertid är jag icke för närvarande beredd att taga slutlig ståndpunkt till de härutinnan framlagda förslagen. En förbättring av befattningshavarnas löneförhållanden synes dock skäligen redan nu böra medgivas. Hinder synes icke heller böra möta mot att vissa ändringar företagas i nuvarande personalorganisation. För dessa ändamål synes böra medgivas en höjning av statsbidraget till föreningen med 17 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera meddela de föreskrifter i ämnet som kunna finnas påkallade. De tillfälliga löneförbättringar som komma till stånd inom ramen för nämnda belopp få givetvis icke anses prejudicerande vid en framtida lönereglering.

Vad angår det till förädlingsarbeten med lin och hampa m. m. äskade beloppet av 18 000 kronor torde jag senare i annat sammanhang få ånyo anmäla denna fråga för Kungl. Maj:t.

Med hänsyn till vad lantbruksstyrelsen anfört beträffande utgifterna i övrigt för den av föreningen bedrivna verksamheten anser jag mig böra förorda, att statsbidraget höjes med ett belopp av 5 000 kronor.

Den av lantbruksstyrelsen verkställda beräkningen av utsädesföreningens inkomster, innebärande en höjning med 23 000 kronor, har icke föranlett någon erinran från min sida.

Under ifrågasättande anslag skulle följaktligen för nästa budgetår erfordras en medelsanvisning av $(295\,000 + 17\,000 + 5\,000 - 23\,000 =) 294\,000$ kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till Sveriges utsädesförening* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 294 000.

[88.] 12. **Befrämjande av fröodlingen m. m.: Särskilt bidrag till Sveriges utsädesförening för kvalitetsundersökning av lin m. m.** För detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 15 600 kronor. Anslaget utgår såsom bidrag till täckande av kostnaderna för verksamheten vid ett av utsädesföreningen inrättat laboratorium för undersökning av lin med hänsyn till kvalitet m. m.

I en av lantbruksstyrelsen med skrivelse den 31 augusti 1943 överlämnad framställning har *Sveriges utsädesförening* anhållit om oförändrat belopp av 15 600 kronor för nästa budgetår till ifrågasättande verksamhet. *Lantbruksstyrelsen* har tillstyrkt framställningen.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till den betydelse förevarande undersökning äger för vårt lands försörjning med avseende å lin och linprodukter torde statsunderstöd böra utgå till ifrågavarande försöksverksamhet även för budgetåret 1944/45. I enlighet med lantbruksstyrelsens förslag synes anslaget för ändamålet böra upptagas med oförändrat belopp av 15 600 kronor. Jag torde få erinra där- om, att 1943 års riksdag å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1943/44 under fonden för låneunderstöd anvisat ett investeringsanslag av 207 000 kro- nor till uppförande av ett nytt laboratorium i stället för det gamla, vilket eld- härjats sommaren 1943. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Särskilt bidrag till Sveriges utsädesförening för kvalitetsundersökning av lin m. m.* för budgetåret 1944/45 anvisa ett an- slag av kronor 15 600.

[89.] **13. Befrämjande av fröodlingen m. m.: Understödjande av den prak- tiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm.** Alltsedan budgetåret 1924/25 har för detta ändamål anvisats anslag av riksdagen. För ett vart av budgetåren 1939/40—1941/42 har anslaget uppförts med 97 000 kronor samt för vardera av budgetåren 1942/43 och 1943/44 med 100 000 kronor.

I en av lantbruksstyrelsen med skrivelse den 31 augusti 1943 överlämnad framställning har W. Weibull aktiebolag och Weibullsholms växtförädlings- anstalt anhållit om ett med 20 000 kronor till 120 000 kronor förhöjt anslag för nästa budgetår samt till motivering av anslagsäskandet anfört bland an- nat följande.

De efter krigsutbrottet inträffade betydliga utgiftsökningarna ha hittills bestritts av W. Weibull aktiebolag, varigenom bolaget under de fyra sist förflutna budgetåren fått vidkännas en sammanlagd utgiftsökning av (4 200 + 31 700 + 62 000 + 105 800 =) 203 700 kronor. För vardera av budget- åren 1943/44 och 1944/45 beräknas utgiftsökningen komma att uppgå till 124 200 kronor. Sistnämnda utgiftsökning utgör 60 procent å kostnaderna för det senaste fredsbudgetåret, 206 870 kronor 53 öre, vilken ökning till hälften borde kompenseras genom höjning av statsbidraget till (97 000 + 62 100 =) 159 100 kronor. Med hänsyn till det statsfinansiella läget har an- slagsäskandet emellertid begränsats till 120 000 kronor.

De skäl, som kunna åberopas för att staten skall bidraga till säkerställan- det av växtförädlingsarbetets fortbestånd, ha uppenbarligen i nuvarande läge vunnit avsevärt i styrka. Växtförädlingen arbetar direkt på framställning och vidmakthållande av för jordbruket omistligt material, och dess arbete är av sådan betydelse, att det aldrig bör avbrytas eller inskränkas. Givet är, att detta arbete är särskilt betydelsefullt och nödvändigt i dessa svåra tider, då dess karaktär av ekonomisk beredskap skärpts.

Lantbruksstyrelsen, som tillstyrkt ett anslag av 120 000 kronor, har yttrat i huvudsak följande.

Såsom utgångspunkt vid medelsanvisningen under förevarande anslag bör enligt styrelsens mening gälla, att verksamheten vid Weibullsholm kan upp-

rätthållas i huvudsakligen oförändrad omfattning. Att av prisförhöjningar föranledda utgiftsökningar för ifrågavarande verksamhet, såsom i föreliggande framställning ifrågasättes, till omkring 50 procent påföras staten finner lantbruksstyrelsen sig kunna liksom tidigare i princip förorda. Med hänsyn till nuvarande budgetsituation anser styrelsen sig emellertid förhindrad att för nästa budgetår föreslå en så stor ökning av förevarande anslag, som tillämpningen av angivna princip skulle innebära, utan styrelsen begränsar sitt förslag om medelsanvisning för budgetåret i fråga till att avse 120 000 kronor.

I nuvarande statsfinansiella läge anser jag mig icke böra tillstyrka någon höjning av ifrågavarande anslag. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen *Departements-
chefen.*

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Understödjande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 100 000.

[90.] **14. Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 90 000 kronor. Kungl. Maj:t har fastställt dels den 26 maj 1939 personalförteckning för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt (statsbyggaren sid. 680), dels ock den 16 april 1943 följande avlöningsstat för anstalten:

Avlöningsstat.

1. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	kronor	1 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	79 600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	8 600
Summa kronor		90 000.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *styrelsen för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt* hemställt, att ifrågavarande anslag måtte för nästa budgetår uppföras med 130 800 kronor. Beträffande styrelsens beräkning av medelsbehovet må anföras följande.

Nyssnämnda belopp, 130 800 kronor, fördelar sig med 44 500 kronor å avlöningar till ordinarie tjänstemän, 1 800 kronor å arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, 75 200 kronor å avlöningar till icke-ordinarie personal samt 9 300 kronor å rörligt tillägg.

Upptagandet av ordinarieposten är föranlett av att anstaltsstyrelsen i likhet med vad som skedde i samband med anslagsäskandena för löpande budgetår framlagt förslag att till ordinarie stat överföra de nuvarande extra ordinarie befattningshavarna vid anstalten, nämligen 1 föreståndare (30 lönegraden), 2 förste kemister (24 lönegraden) och 1 botanist (18 lönegraden) samt 1 kanslibiträde och 1 vaktmästare (7 lönegraden). Under posten ha beräknats 43 500 kronor för löner och 1 000 kronor för vikariatsersättningar.

Under icke-ordinarieposten ha upptagits 16 200 kronor för avlöningar till extra ordinarie personal, 1 000 kronor för vikariatsersättningar

samt 58 000 kronor för avlöningar till tillfälliga befattningshavare. Förstnämnda belopp avser avlöning till 5 extra ordinarie tekniska biträden och laboratoriebiträden, nämligen 1 i lönegrad Eo 11, 2 i lönegrad Eo 7 och 2 i lönegrad Eo 4. Anstaltsstyrelsen, som med hänsyn till de ökade arbetsuppgifterna vid anstalten funnit inrättandet av förenämnda extra ordinarie biträdesbefattningar vara oundgängligt, har upplyst, att befattningshavaren i lönegrad Eo 11 vore avsedd att i första hand utföra till anstalten förlagda krävande undersökningar av mjölk samt att den befattningshavare i lönegrad Eo 7 avsåges skola biträda vid analysverksamheten å fodermedelsavdelningen, medan den återstående befattningshavaren i lönegrad Eo 7 liksom de båda befattningshavarna i lönegrad Eo 4 vore erforderliga såsom närmaste medhjälpare åt avdelningsföreståndaren för det omfattande jordlaboratoriet. I fråga om det för avlöningar till extra arbetskraft beräknade beloppet å 58 000 kronor — för innevarande budgetår ha för detta ändamål avsetts 36 400 kronor — har anstaltsstyrelsen anfört, att styrelsen avsåg att därmed kunna i första hand avlöna 20—25 extra laboratoriebiträden.

Som motiv för de ökade anslagskraven har styrelsen framhållit den mycket snabba ökningen av anstaltens verksamhet under de gångna fyra åren. Till belysande härav har anförts, att analysavgifterna enligt taxa (bortsett från beviljade rabatter), vilka under första verksamhetsåret utgjorde 9 910 kronor, redan under andra året stigit till 62 537 kronor, under det tredje till 145 088 kronor samt under det fjärde året uppgått till ej mindre än 228 426 kronor. En ytterligare stegring av analysinkomsterna kunde enligt styrelsens uppfattning förväntas, därest anstalten bereddes möjlighet åtaga sig alla de undersökningar av för jordbruket betydelsefullt slag, som anstaltens många uppdragsgivare vore angelägna om att få utförda. Som exempel kunde nämnas, att antalet jordprov, som från andra till tredje verksamhetsåret ökade från 17 000 till omkring 46 000, under det fjärde verksamhetsåret stigit till 82 300. För innevarande verksamhetsår beräknades antalet uppgå till över 100 000.

I remissutlåtande den 13 september 1943 har *statskontoret* erinrat, att ett av anstaltsstyrelsen föregående år framlagt förslag om överförande å ordinarie stat av de extra ordinarie befattningarna vid anstalten och om inrättande av nya extra ordinarie befattningar i dåvarande statsfinansiella läge endast föranlett, att ytterligare medel anvisades för anställande av extra befattningshavare. Statskontoret har härom huvudsakligen anfört följande.

Då det statsfinansiella läget icke undergått någon förändring till det bättre efter ständpunktstagandet vid 1943 års riksdag, anser sig statskontoret böra ifrågasätta, huruvida någon ändring av här avsedda befattningshavares anställningsförhållanden bör vidtagas redan från och med budgetåret 1944/45. Framhållas må i detta sammanhang, att anstalten hittills endast varit i verksamhet under fyra år, vadan ännu någon tids erfarenhet synes önskvärd, innan densamma erhåller den fastare organisationsform, som beredande av ordinarie anställning åt personalen innebär.

Statskontoret anser emellertid att anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie personal liksom tidigare bör uppföras förslagsvis. Då posten således efter Kungl. Maj:ts medgivande må överskridas, vill statskontoret, i betraktande av att utgifterna för angivna ändamål för budgetåret 1942/43 endast uppgått till 84 696 kronor, för sin del ifrågasätta, huruvida nämnda post i avlöningsstaten bör upptagas till högre belopp än 90 000 kronor, vilket skulle innebära en höjning med 10 400 kronor av det för budgetåret 1943/44 beräknade beloppet för anlitande av tillfällig arbetshjälp.

Allmänna lönenämnden har i remissutlåtande den 21 september 1943 hänvisat till sitt utlåtande den 28 september 1942 över anstaltsstyrelsens anslags-
äskanden för innevarande budgetår (IX H. T. 1943 sid. 124). I sistnämnda
utlåtande har lönenämnden förklarat sig icke vilja framställa någon erinran
mot att anstaltens extra ordinarie befattningar omändrades till ordinarie
tjänster. Förslaget om inrättande av fem extra ordinarie laboratoriebiträdes-
befattningar hade icke föranlett någon annan erinran från nämndens sida
än att det till placering i lönegrad Eo 11 föreslagna biträdet tills vidare syn-
tes böra placeras i 9 lönegraden.

I detta sammanhang torde jag få anmäla, att *byggnadsstyrelsen* i skrivel-
ser den 3 juni 1942 och den 24 september 1943 hemställt om anvisande
dels av 325 000 kronor för beredande av utökade lokaler för statens lant-
brukskemiska kontrollanstalt, dels ock av 144 200 kronor för inköp av den
s. k. stora institutionsbyggnaden å Experimentalfältet. Härjämte har *styrel-
sen för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt* i skrivelse den 6 november
1942 framlagt en kostnadsberäkning, slutande å 52 000 kronor, beträffande
de inventarier och apparater, som skulle bliva erforderliga, därest de före-
slagna förbättringsarbetena inom institutionsbyggnaden komme till stånd.

Med hänsyn till det statsfinansiella läget anser jag mig ej heller i år kun-
na biträda anstaltsstyrelsens förslag om överförande å ordinarie stat av de
nuvarande extra ordinarie befattningarna vid anstalten. Likaledes torde
ytterligare böra få anstå med inrättande vid anstalten av nya extra ordina-
rie tjänster. Emellertid synes för anställande av extra befattningshavare och
för anlåtande av tillfällig arbetshjälp böra beräknas ett med 15 600 kronor
till 52 000 kronor förhöjt belopp. I samband härmed bör posten rörligt till-
lägg höjas med 1 400 kronor. Liksom i gällande avlöningsstat torde icke-
ordinarie posten böra angivas förslagsvis. Jag förutsätter dock, att anstalts-
styrelsen söker organisera arbetet på sådant sätt att ett överskridande av
anslagsposten undvikas. Därest så icke kan ske, bör för postens överskri-
dande krävas Kungl. Maj:ts medgivande.

*Departements-
chefen.*

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat skulle avlöningsstaten för
statens lantbrukskemiska kontrollanstalt för nästa budgetår komma att upp-
taga följande poster, nämligen posten arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, å
1 800 kronor, posten avlöningar till icke-ordinarie personal å $(79\,600 + 15\,600 =)$ 95 200 kronor samt posten rörligt tillägg å $(8\,600 + 1\,400 =)$
10 000 kronor. Avlöningsanslaget skulle följaktligen behöva uppföras med
 $(1\,800 + 95\,200 + 10\,000 =)$ 107 000 kronor, vilket jämfört med medels-
anvisningen för innevarande budgetår innebär en anslagsökning med 17 000
kronor.

Vad beträffar frågan om statens övertagande av den s. k. stora institutions-
byggnaden å Experimentalfältet samt om vidtagande av föreslagna förbätt-
ringsarbeten i sagda byggnad synes det vara behövt, att detta spörsmål
göres till föremål för ytterligare överbäganden och utredning.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	kronor	1 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	95 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	10 000

Summa kronor 107 000;

- 2) till *Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt: Avlöningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 107 000.

[91.] **15. Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 27 300 kronor. Kungl. Maj:t har den 16 april 1943 fastställt omkostnadsstat för anstalten (statsliggaren sid. 681).

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *styrelsen för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte uppföras med ett till 41 300 kronor förhöjt belopp. Beträffande styrelsens beräkning av medelsbehovet må nämnas följande.

Posterna sjukvård m. m., reseersättningar och publikationstryck föreslås upptagna med oförändrade belopp av respektive 300, 1 000 och 500 kronor. I fråga om posten *expenser* ha däri ingående delposter ansetts böra höjas, delposten bränsle, lyse och vatten med 2 950 kronor till 8 000 kronor och delposten övriga *expenser* med 3 050 kronor till 8 000 kronor. Såsom skäl för höjningen av förstnämnda delpost har återopats dels att förbrukningen av gas och elektrisk ström i och med verksamhetens utökning starkt stigit, dels ock det förhållandet, att numera tillkommit värmekostnaderna för jordmagasinet, varest jordproven torkades och preparerades. Höjningen av delposten övriga *expenser* har motiverats med stegrade priser på förnödenheter av skilda slag m. m. Vad angår posten övriga *utgifter* ha samtliga delposter ansetts böra höjas, nämligen posten *underhåll* av byggnader med 500 kronor till 2 500 kronor, posten *inventarier* och apparater med 1 000 kronor till 6 000 kronor samt posten *förbrukningsmaterialier* med 6 500 kronor till 15 000 kronor. Som skäl för höjningen av posten *underhåll* av byggnader har anförts, att styrelsen inom kort jämväl komme att få svara för institutionsbyggnadens yttre vård, som tidigare åvilat lantbrukshögskolan. Höjningen av delposten *inventarier* och apparater har motiverats med att anstalten ännu icke fått sitt behov av utrustning så fullständigt tillfredsställt som den växande analysverksamheten krävde samt höjningen av delposten *förbrukningsmaterialier* med stegrade priser å olika förnödenheter och utökad analysverksamhet.

I remissutlåtande den 13 september 1943 har *statskontoret* allenast ifrågasatt, huruvida den föreslagna höjningen av delposten inventarier och apparater kunde anses vara av behovet oundgängligen påkallad.

Förevarande omkostnadsanslag torde för nästa budgetår böra upptagas med ett till 35 800 kronor förhöjt belopp. Härigenom skulle möjliggöras höjning av posten bränsle, lyse och vatten med 2 950 kronor till 8 000 kronor, posten övriga expenser med 2 050 kronor till 7 000 kronor samt posten förbrukningsmaterialier med 3 500 kronor till 12 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa stat för anslaget användning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till *Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förlagsanslag* av kronor 35 800.

[92.] 16. **Understöd åt lokala lantbrukskemiska kontrollstationer.** För innevarande budgetår är för ändamålet uppfört ett anslag av 27 000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 681.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* beräknat anslagsbehovet under nästa budgetår till oförändrat belopp av 27 000 kronor. Lantbruksstyrelsen har erinrat, att enligt beslut av 1938 års riksdag rörande omorganisation av den kemiska analys- och kontrollverksamheten för jordbrukets behov årsanslag efter omorganisationens genomförande tills vidare skulle beräknas till en var av stationerna i Skara, Jönköping, Kristianstad och Luleå med 6 000 kronor samt provisoriskt till stationen i Visby med 3 000 kronor under något år, intill dess närmare erfarenhet vunnits, huruvida det gotländska lantbrukets behov av kemiska analyser utan väsentlig olägenhet kunde fyllas genom andra analysinstitutioner, företrädesvis statens lantbrukskemiska kontrollanstalt. I anslutning härtill har styrelsen uttalat, att styrelsen liksom tidigare vore av den uppfattningen, att stationen i Visby tills vidare borde erhålla statsunderstöd. Sedan nuvarande utomordentliga förhållanden stabiliserats, borde emellertid enligt lantbruksstyrelsens mening frågan om bibehållande eller indragning av understödet till sagda station upptagas till förnyad prövning.

Jag torde i detta sammanhang få anmäla, att *styrelsen för lantbrukskemiska kontrollstationen i Visby* i skrivelse den 15 april 1943 hemställt om undanröjande av den karaktär av provisorium, som vidlåde stationen.

Lantbruksstyrelsens anslagsberäkning föranleder ingen erinran från min sida. Frågan om bibehållande eller indragning av nu utgående statsbidrag till kontrollstationen i Visby torde i anslutning till vad lantbruksstyrelsen framhållit lämpligen böra upptagas till prövning först sedan normalare för-

*Departements-
chefen.*

hållanden inträtt. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt lokala lantbrukskemiska kontrollstationer* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 27 000.

[93.] **17. Ersättning till personal vid nedlagd kemisk station, förslagsanslag.** Sedan 1938 års riksdag (prop. nr 211; r. skr. nr 278) beslutat viss omorganisation av den kemiska analys- och kontrollverksamheten för jordbrukets behov, innebärande bland annat, att statsbidrag efter den 30 juni 1939 ej skulle komma att utgå till de kemiska stationerna i Kalmar, Halmstad, Örebro, Västerås och Härnösand, uppfördes för budgetåret 1939/40 ett obetecknat anslag av 14 200 kronor till Ersättning till personal vid nedlagd kemisk station. För innevarande budgetår är för ändamålet upptaget ett förslagsanslag av 4 500 kronor. Bestämmelserna angående anslagets användning ha av Kungl. Maj:t meddelats den 14 juli 1939.

Departement-
chefen.

Även för nästa budgetår torde böra anvisas ett förslagsanslag, från vilket ifrågavarande ersättning kan bestridas. Då medelsåtgången under anslaget för budgetåret 1942/43 endast utgjorde 4 056 kronor, synes anslaget icke behöva upptagas med högre belopp än 4 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till personal vid nedlagd kemisk station* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 4 000.

[94.] **18. Bekämpande av växtsjukdomar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 70 000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 681.

I skrivelse den 25 augusti 1943 har *styrelsen för statens växtskyddsanstalt* anhållit om oförändrat anslag av 70 000 kronor för nästa budgetår.

Departement-
chefen.

Anstaltsstyrelsens förslag föranleder icke någon erinran från min sida. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bekämpande av växtsjukdomar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 70 000.

[95.] **19. Bidrag till svenska vall- och mosskulturföreningen.** Detta anslag, vilket enligt beslut av 1937 års riksdag (prop. nr 249; r. skr. nr 289) avsågs skola utgå med 189 000 kronor om året under en period av tre år, har uppförts med för budgetåret 1938/39 94 500 kronor — avseende verksamheten under första halvåret 1939 — för budgetåret 1939/40 198 800 kronor och för budgetåret 1940/41 185 000 kronor. Såsom bidrag till föreningen anvisades härjämte å tilläggsstat II för sistnämnda budgetår ett anslag av 9 000 kronor, avsett att disponeras för höjning till 25 procent av dyrtidstillägget till föreningens befattningshavare. För ett vart av budgetåren 1941/42—1943/44 ha såsom bidrag till föreningen anvisats 205 500 kronor, därvid dyrtidstillägget beräknats utgå med 25 procent. Beträffande användningen av anslaget hänvisas till statsliggaren sid. 682.

I särskilda av lantbruksstyrelsen med utlåtande den 20 september 1943 överlämnade skrivelser har *styrelsen för svenska vall- och mosskulturföreningen* hemställt, att förevarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med ett till 282 300 kronor förhöjt belopp. Den begärda anslagshöjningen har föranletts dels av ett av föreningsstyrelsen utarbetat löneregleringsförslag, dels ock av ökade utgifter för resekostnader och traktamentsersättningar samt för föreningsverksamheten i övrigt. I förslag till inkomst- och utgiftsstat för nästa budgetår har föreningsstyrelsen bland utgifterna upptagit för avlöningar — däri inberäknat dyrtidstillägg å 30 procent — 174 100 kronor, för resekostnader och traktamentsersättningar 48 400 kronor samt för föervisningsfält, kurser och möten 5 000 kronor. Sammanlagt ha utgifterna beräknats till 302 650 kronor. För den händelse en lönereglering icke nu skulle komma till stånd har föreningsstyrelsen hemställt, att ifrågavarande anslag måtte uppräknas med 10 500 kronor för att under budgetåret 1944/45 möjliggöra en provisorisk avlöningsförbättring åt föreningens tjänstemän samt att därjämte ett belopp å likaledes 10 500 kronor måtte ställas till förfogande för en motsvarande förbättring av avlöningarna under innevarande budgetår. Av nämnda belopp, 10 500 kronor, avses 8 050 kronor till höjning av tjänstemännens grundlöner samt återstoden till dyrtidstillägg å den föreslagna grundlöneförbättringen.

Lantbruksstyrelsen har tillstyrkt ett anslag av 222 000 kronor. Enligt lantbruksstyrelsens mening borde föreningens organisation bliva föremål för närmare utredning, vilken utredning snarast möjligt syntes böra igångsättas. Med hänsyn härtill har styrelsen ansett sig icke för närvarande kunna förorda en verklig lönereglering för föreningens tjänstemän. Däremot har lantbruksstyrelsen tillstyrkt, att en provisorisk avlöningsförbättring med av föreningsstyrelsen föreslaget belopp, 10 500 kronor, komme föreningens befattningshavare till del från och med budgetåret 1944/45. Lantbruksstyrelsen har i detta sammanhang bland annat erinrat om att hushållningssällskapens konsulenter och vandringsrättare samt svenska mejeriernas riksförenings distriktskonsulenter uppbure provisorisk avlöningsförbättring med 500 kronor för år. I det av lantbruksstyrelsen tillstyrkta anslaget för nästa budgetår har vidare inräknats ett belopp å 5 000 kronor för att möjliggöra en höjning

av dyrtidstillägget från 25 till 30 procent. Härutöver har lantbruksstyrelsen ansett sig endast kunna förorda en uppräknig av posten förevisningsfält, kurser och möten med 1 000 kronor till 5 000 kronor. I betraktande av dels att frågan om omorganisation av vall- och mosskulturföreningens verksamhet ännu vore öppen, dels ock rådande utomordentliga förhållanden har lantbruksstyrelsen hållit före, att den anslagsberäkning, som nu gjordes, icke borde utgöra norm för ett eventuellt anslagsbeviljande åt föreningen för tid efter budgetåret 1944/45.

Statskontoret har i remissutlåtande den 26 oktober 1943 framhållit i huvudsak följande.

I likhet med lantbruksstyrelsen och på av styrelsen anförda skäl finner sig statskontoret icke kunna tillstyrka den föreslagna löneregleringen. Såsom ytterligare skäl för ett dylikt ställningstagande må anföras, att ett genomförande av densamma enligt statskontorets mening måste innebära ett betänkligt avsteg från den pris- och lönestoppolitik, som betingas av den nuvarande ekonomiska situationen. Av sistnämnda anledning måste statskontoret även avstyrka, att en ökning av det till föreningen utgående statsbidraget kommer till stånd såväl för möjliggörande av en provisorisk löneförbättring för tjänstemännen som för åstadkommande av en höjning av dyrtidstillägget.

Statskontoret håller före, att, innan frågan om föreningens organisation blivit slutligt löst, någon anslagshöjning för ökade utgifter icke bör komma till stånd annat än i sådana fall, där särskilda omständigheter kunna anses föreligga. Huruvida så är förhållandet med avseende å anordnandet av förevisningsfält, kurser och möten undandraget sig statskontorets bedömande.

Vid beräkningen av anslagsbehovet bör vidare uppmärksammas, att vissa av de i staten upptagna inkomstposterna lära kunna uppräknas i sådan utsträckning, att det kan ifrågasättas, huruvida icke en viss reducering av statens bidrag till föreningen borde kunna ske. Sålunda torde med hänsyn till inkomsterna under 1942 de till föreningen inflytande ersättningarna för konsultationer och analyser för nästkommande budgetår kunna uppräknas med åtminstone 3 500 respektive 8 000 kronor. Vidare böra inkomsterna av annonser beräknas till 4 000 kronor, eller 1 000 kronor högre än den av föreningen föreslagna summan. På grund härav och då därjämte en del av föreningens utgiftsbehov under nästkommande budgetår synes kunna tillgodoses av inkomster, som mot riksdagens beslut alltjämt användas för en höjning av dyrtidstillägget för föreningens tjänstemän från 25 procent till 30 procent, kan det enligt statskontorets mening icke vara obefogat att vidtaga en sänkning av statsbidraget till föreningen för nästa budgetår, förslagsvis till 190 000 kronor.

Allmänna lönenämnden har i utlåtande den 2 november 1943 framhållit, att vad i lantbruksstyrelsens framställning föreslagits i fråga om provisorisk avlösningsförbättring för budgetåret 1944/45 till befattningshavare hos svenska vall- och mosskulturföreningen jämte rätt att åtnjuta dyrtidstillägg å nämnda avlösningsförbättring ävensom i fråga om höjning av dyrtidstillägget till föreningens befattningshavare från 25 till 30 procent icke givit lönenämnden anledning till erinran.

Jag vill erinra om att jag jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 3 december 1943 tillkallat fyra sakkunniga att verkställa utredning och avgiva förslag angående svenska vall- och mosskulturföreningens framtida organisation och verksamhet. Under sådana omständigheter finner jag mig icke för närvarande kunna tillstyrka höjning av ifrågavarande anslag. Å andra sidan anser jag icke heller tillrådligt att i nuvarande läge vidtaga de uppräkningsningar av föreningens inkomster, som statskontoret ifrågasatt. Anslaget torde alltså för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp, 205 500 kronor.

Departements-
chefen.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till svenska vall- och mosskulturföreningen* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av . . kronor 205 500.

[96.] 20. Särskilt bidrag till svenska vall- och mosskulturföreningen för anskaffande av konstgödselmedel. För innevarande budgetår är för detta ändamål uppfört ett anslag av 34 000 kronor. Beträffande användningen av anslaget hänvisas till statsliggaren sid. 683.

I en av lantbruksstyrelsen med skrivelse den 31 augusti 1943 överlämnad framställning har *styrelsen för svenska vall- och mosskulturföreningen* hemställt om anvisande för nästa budgetår av ett till 53 000 kronor förhöjt anslag för ifrågavarande ändamål. Anslagshöjningen, 19 000 kronor, har av föreningsstyrelsen motiverats med hänvisning till inträffade prisstegringar å konstgödselmedel.

Lantbruksstyrelsen, som tillstyrkt en anslagsanvisning av 53 000 kronor, har därvid anført följande.

Med utgångspunkt från nu rådande prisläge och från den i jämförelse med förhållandena under år 1939 i stort sett oförändrade förbrukning av olika slags konstgödselmedel, vilken föreningsstyrelsen räknat med, kan anslagsbehovet för nästa budgetår beräknas ökat med omkring 111 procent av det belopp, 25 000 kronor, varmed anslaget upptogs för ett vart av budgetåren 1940/41 och 1941/42. Anslagsbehovet skulle i enlighet härmed uppgå till det av föreningsstyrelsen beräknade beloppet eller omkring 53 000 kronor. Med hänsyn till att statsmakterna ansett, att föreningens konstgödselbehov i hufvudsak skulle täckas genom inköp med anlitande av särskilt anvisade statsmedel, och att sagda behov sålunda i regel icke skulle täckas genom mottagande av gåvor från enskilt håll, vill lantbruksstyrelsen hålla före, att goda skäl föreligga att beräkna förevarande anslagsbehov till begärt belopp. Framhållas må, att de till följd av krisförhållandena begränsade möjligheterna att erhålla konstgödsel för jordbrukets behov nu synas ha ökats, varför det framstår såsom så mycket angelägnare, att förevarande anslagsberäkning icke göres för knapp.

Även för nästa budgetår torde medel böra anvisas för ifrågavarande ändamål. I nuvarande läge finner jag mig emellertid icke kunna tillstyrka någon

Departements-
chefen.

höjning av anslaget, vilket alltså torde böra utgå med oförändrat belopp av 34 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Särskilt bidrag till svenska vall- och mosskulturföreningen för anskaffande av konstgödselmedel* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 34 000.

[97.] **21. Bidrag till Sveriges pomologiska förening.** För innevarande budgetår är för ändamålet upptaget ett anslag av 15 000 kronor.

I en av lantbruksstyrelsen med skrivelse den 31 augusti 1943 överlämnad framställning har *styrelsen för Sveriges pomologiska förening* anhållit om ett till 20 000 kronor förhöjt anslag för nästa budgetår. Såsom skäl för anslagshöjningen har föreningsstyrelsen angivit bland annat, att föreningen efter statsanslagets nedsättning till 15 000 kronor nödgats inskränka verksamheten genom att minska antalet konsulenter till två i stället för tidigare tre. Icke minst under nuvarande förhållanden, då alla åtgärder i produktionsfrämjande syfte vore av nöden, framträdde det som beklagligt, att föreningens ekonomi icke skulle tillåta erforderlig effektivisering av dess arbetsuppgifter.

Lantbruksstyrelsen har tillstyrkt det framställda anslagsäskandet.

*Departements-
chefen.*

Jag anser mig icke för närvarande kunna förorda någon ökning av anslaget för ifrågavarande ändamål och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Sveriges pomologiska förening* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 15 000.

[98.] **22. Bestridande med allmänna medel av vissa med betesreglering förenade kostnader, förslagsanslag.** Detta anslag har uppförts med 1 000 kronor för ett vart av budgetåren 1934/35—1939/40 samt med 100 kronor för ett vart av budgetåren 1940/41—1943/44. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 683.

*Före-
draganden.*

De för budgetåren 1934/35—1942/43 anvisade anslagen ha icke behövt tagas i anspråk. Emellertid torde medel böra ställas till förfogande för ändamålet även under nästa budgetår. Därvid synes liksom för innevarande budgetår under anslaget endast behöva upptagas ett formellt belopp av 100 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bestridande med allmänna medel av vissa med betesreglering förenade kostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 100.

[99.] **23. Fraktlindring för kalk, förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 275 000 kronor. Bestämmelserna om anslaget användning finnas upptagna i Kungl. Maj:ts brev till järnvägsstyrelsen den 7 juni 1940 (Sv. förf.-saml. nr 492).

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* — under förmälan att utgifterna å anslaget under budgetåret 1942/43 uppgått till i runt tal 315 000 kronor — hemställt om ett anslag å 315 000 kronor för nästa budgetår.

Ifrågavarande verksamhet synes under nästa budgetår böra fortgå enligt *Departements-
chefen.* i huvudsak nu gällande grunder. Med hänsyn till svårigheten att för närvarande mera bestämt bedöma medelsbehovet torde anslaget böra upptagas med oförändrat belopp av 275 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fraktlindring för kalk* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 275 000.

[100.] **24. Statens sockernämnd, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 45 000 kronor. Beträffande bestämmelserna angående anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 683. Efter förslag av Kungl. Maj:t har 1943 års riksdag (prop. nr 188; r. skr. nr 187) bland annat godkänt ett förslag till kontrakt mellan staten och svenska sockerfabriksaktiebolaget rörande sockertillverkningen m. m. under tiden 1 augusti 1943—31 juli 1944. Tillsynen över sockerbolagets verksamhet i vad denna beröres av kontraktet, utövas av statens sockernämnd, som för övrigt har att vaka över fullgörandet av kontraktets bestämmelser ävensom eljest fullgöra av Kungl. Maj:t förelagda uppgifter.

I skrivelse den 12 augusti 1943 har *statens sockernämnd* hemställt, att för nämndens verksamhet under nästa budgetår måtte anvisas ett förslagsanslag av 45 000 kronor. Nämnden har härvid anfört i huvudsak följande.

Ehuru det till grund för sockernämndens verksamhet liggande nu gällande avtalet mellan staten och sockerbolaget utlöper den 31 juli 1944, kan förutsättas att nämndens granskningsarbete ej kan avslutas omedelbart efter sagda dag utan måste pågå åtminstone några månader därefter med hänsyn till bland annat, att sockerbolagets bokslut per den 31 juli icke kan föreligga färdigt förrän under september månad samma år och nämnden därefter har att utföra ett omfattande granskningsarbete av bokslutet m. m. Med hänsyn härtill och då det dessutom kan antagas, att en fortsatt reglering av sockernäringen kan bli erforderlig under ytterligare ett år, synes man böra räkna med möjligheten att sockernämndens verksamhet kommer att i ungefär nuvarande omfattning fortgå under budgetåret 1944/45.

Beträffande anslagsbehovet för sist sagda tid må till en början upplysningsvis nämnas, att av anslaget för budgetåret 1942/43 ett belopp av endast i runt tal 40 700 kronor tagits i anspråk för nämndens verksamhet. De verkliga kostnaderna för nämnda budgetår ha emellertid icke obetydligt över-

stigit sagda belopp, i det att anslaget icke belastats av arvode till föredragande i frågor rörande teknisk-ekonomisk granskning av svenska sockerfabriksaktiebolagets verksamhet för tiden den $\frac{1}{1}$ — $\frac{30}{8}$ 1943, vilket arvode ännu icke blivit till beloppet fastställt. Därtill kommer att nämnden icke behövt taga i anspråk det till expenser beräknade beloppet, då nämndens löpande utgifter kunnat bestridas av för nämnden tillgängliga besparade medel av anslaget för budgetåret 1941/42. I fråga om anslagsbehovet för budgetåret 1944/45 har nämnden gjort följande beräkning. Under förutsättning att antalet ledamöter i nämnden är oförändrat torde erfordras 7 400 kronor i arvoden. Då för resekostnads- och traktamentsersättningar torde kunna väntas utgå ett belopp av cirka 5 000 kronor, synes den sammanlagda kostnaden för ledamöterna böra beräknas till ungefär 12 400 kronor. Vidare torde för arvoden åt nämndens befattningshavare kunna beräknas ett till 21 200 kronor sänkt belopp, varjämte kostnadsposten för resor och traktementen till befattningshavarna synes böra beräknas till cirka 7 000 kronor. Om härtill lägges ett belopp av 4 400 kronor för extra biträden, expenser, telefon o. d., kan totala medelsbehovet för nästa budgetår uppskattas till förslagsvis 45 000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Det mellan staten och sockerbolaget ingångna kontraktet utlöper såsom sockernämnden erinrat den 31 juli 1944. Då det kan antagas, att en fortsatt reglering av sockernäringen kommer att bli erforderlig även efter utgången av verksamhetsåret 1 augusti 1943—31 juli 1944 och att jämväl en blivande reglering skall bli underkastad kontroll från statens sida, torde kunna förutsättas, att ifrågavarande tillsynsverksamhet kommer att fortgå även under nästkommande budgetår. Med hänsyn härtill torde förevarande anslag böra uppföras å riksstaten jämväl för sistnämnda budgetår. Såsom sockernämnden föreslagit synes anslaget böra utgå med oförändrat belopp, 45 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens sockernämnd* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 45 000.

[101.] **Bidrag till lastnings- och lossningsanordningar för sockerbetor.** För detta ändamål ha för budgetåren 1940/41, 1941/42 och 1943/44 anvisats respektive 750 000, 285 000 och 150 000 kronor. Bestämmelserna rörande anslagens användning finnas upptagna i kungörelsen den 21 juni 1940 (nr 547).

I skrivelse den 20 augusti 1943 har *statens sockernämnd* anmält, att något anslag för ifrågavarande ändamål icke torde behöva äskas för nästa budgetår. Sockernämnden har härvid anfört i huvudsak följande.

Det är att förvänta, att omkring 80 000 kronor av anslaget för bidrag till lastnings- och lossningsanordningar för sockerbetor komma att kvarstå odisponerade från år 1943. För att kunna bedöma behovet av medel till statsbidrag år 1944 har sockernämnden ställt en förfrågan till berörda enskilda järnvägar, huruvida de kunna förväntas komma att ansöka om sådant bidrag för

betlastningsanordningar till 1944 års betkampanj. Av de inkomna svaren har framgått, att endast ett mindre antal anläggningar och kompletteringar planeras och att kostnaden härför uppskattningsvis kan anslås till 40 000 kronor, svarande mot statsbidrag med sammanlagt högst 20 000 kronor. Även om man räknar med att bidrag kan komma att beviljas till en eller annan anläggning utöver de nu planerade, torde med all sannolikhet det från år 1943 kvarstående beloppet, omkring 80 000 kronor, vara tillräckligt för att täcka behovet av medel till statsbidrag år 1944.

Enligt vad sockernämnden anfört torde kunna förväntas, att för betlastningsanordningar vid enskilda järnvägar till 1944 års betkampanj kan av det för löpande budgetår beviljade anslaget disponeras ett belopp av omkring 80 000 kronor. Då detta belopp torde vara tillräckligt för att täcka medelsbehovet för nämnda år, synes någon anslagsanvisning för ändamålet icke vara behövlig för budgetåret 1944/45. Jag har emellertid här velat anmäla ärendet för att bereda riksdagen tillfälle att taga del av anslagsfrågans läge.

*Departements-
chefen. j*

[102.] **Bidrag till gödselvårdsanläggningar.** För detta ändamål ha under en följd av år anvisats medel. För budgetåret 1942/43 beviljades ett reservationsanslag av 200 000 kronor, medan för innevarande budgetår icke upptagits några medel för ifrågavarande bidragsverksamhet. Härjämte må erinras, att 1941 års riksdag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisat ett reservationsanslag (B) av 1 000 000 kronor för ifrågavarande ändamål. Sistnämnda anslag, vilket motiverats av arbetslöshetspolitiska skäl och således hade karaktär av beredskapsanslag, togs icke i anspråk för sitt ändamål under budgetåren 1940/41 och 1941/42. Emellertid medgav 1942 års riksdag (prop. nr 316; r. skr. nr 415), att anslaget finge användas oberoende av de för dylikt anslag eljest gällande förutsättningarna.

Ifrågavarande anslagsmedel disponeras i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 30 juni 1933 (nr 435) angående statsbidrag till gödselvårdsanläggningar med däri genom kungörelserna nr 189/1934, 119/1936, 567/1937 och 355/1940 gjorda ändringar.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* anmält, att någon medelsanvisning för ifrågavarande ändamål icke syntes erforderlig för nästa budgetår. Styrelsen har härvid anfört i huvudsak följande.

Under budgetåret 1942/43 beviljade Kungl. Maj:t bidrag till med förevarande anslag avsedda ändamål med sammanlagt 300 000 kronor. Å anslaget bokfördes under sagda budgetår utgifter till ett belopp av 343 035 kronor.

För bidragsverksamhet i anslagets syfte torde enligt lantbruksstyrelsens beräkning under innevarande budgetår stå till förfogande ett belopp av i runt tal 1 061 000 kronor, varav omkring 700 000 kronor å det för budgetåret 1940/41 anvisade tilläggsanslaget samt återstoden, omkring 361 000 kronor, å riksstatsanslaget. Att ifrågavarande medel helt skulle kunna tagas i anspråk före budgetårets utgång, synes styrelsen mindre sannolikt. Fördelningen av bidrag till gödselvårdsanläggningar bland jordbrukarna föregås nämligen av ett tidskrävande arbete hos hushållningssällskapen med upprättande av planer för anläggningarna. Behovet av understöd till förbättrande av gödselvår-

den vid mindre jordbruk synes emellertid fortfarande vara mycket stort. Av hushållningssällskapens framställningar om anslag för ändamålet under de senaste åren framgår, att ett mycket stort antal ansökningar från jordbrukare om bidrag till gödselvårdsanläggningar icke kunna tillgodoses till följd av den begränsade medelstillgången. Enligt lantbruksstyrelsens uppfattning torde medelsbehovet för innevarande budgetår böra beräknas till inemot 400 000 kronor.

På grund av den stora omedelbara betydelse, ifrågavarande bidragsverksamhet speciellt under nuvarande förhållanden med starkt begränsad tillgång till konstgödsel har för upprätthållande av livsmedelsproduktionen, anser lantbruksstyrelsen, att medel för ändamålet böra stå till förfogande även under nästkommande budgetår. Under förutsättning att medelsåtgången under innevarande budgetår avföres å beredskapsanslaget anser styrelsen sig emellertid, jämväl under hänsynstagande till att vid utgången av sagda budgetår förefintlig behållning å beredskapsanslaget torde komma att tillföras statens budgetutjämningsfond, icke böra påkalla anslagsanvisning för ändamålet för nästa budgetår. Förenämnda belopp å omkring 361 000 kronor torde få anses vara tillfyllest för verksamheten under budgetåret i fråga.

Departements-
chefen.

I likhet med lantbruksstyrelsen anser jag, att förevarande bidragsverksamhet bör fortsättas även under nästa budgetår. Ehuru någon anslagsanvisning å riksstaten för sistnämnda budgetår i betraktande av vad styrelsen anført icke synes vara behöfvig, har jag dock här velat anmäla ärendet för att bereda riksdagen tillfälle att taga del av anslagsfrågans läge. Jag torde i detta sammanhang få erinra, att 1942 års jordbrukskommitté den 22 september 1943 avgivit en promemoria angående beredande av sysselsättning inom jordbrukets område vid omfattande arbetslöshet efter krigets slut. I anslutning till ställningstagandet till de i promemorian framlagda förslagen synes böra övervägas, huruvida å beredskapsstat böra upptagas ytterligare medel för utlämnande av bidrag till gödselvårdsanläggningar.

[103.] **25. Befrämjande av mejerihanteringen m. m.: Bidrag till avlönan-
de av mejerikonsulenter m. m., förslagsanslag.** För innevarande budgetår är ifrågavarande anslag uppfört med 113 100 kronor, varav 77 100 kronor avsetts såsom bidrag till avlöningar och 36 000 kronor såsom bidrag till resekostnader. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 684.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen*, med överlämnande av en den 26 juli 1943 dagtecknad framställning från svenska mejeriernas riksförening u. p. a., hemställt, att för nästa budgetår målte för ifrågavarande ändamål anvisas ett förslagsanslag av 111 900 kronor.

I riksföreningens framställning har anförts, att anslagsbehovet nedgått med 2 700 kronor på grund av att en assistentbefattning, vars innehavare avlidit, besatts med ny innehavare, till vars avlöning riksföreningen enligt gällande bestämmelser endast vore berättigad till bidrag med 3 000 kronor. Till den föregående befattningshavarens avlönan- de hade utgått bidrag med 5 700 kronor eller med samma belopp som till distriktskonsulent. Emellertid har riks-

föreningen bland annat anhållit, att statsbidrag måtte utgå jämväl till en hos riksföreningen anställd ledare för konsulentverksamheten, benämnd chefskonsulent, vilken med sistnämnda tjänst skulle förena befattning såsom distriktskonsulent inom lämpligt distrikt. Statsbidrag till avlöning av denne befattningshavare har föreslagits skola utgå med samma belopp som till specialkonsulent eller 6 200 kronor för år. Därigenom ökades statsbidraget i förhållande till nu utgående bidrag till distriktskonsulent med 1 500 kronor. Chefskonsulenten skulle ha till uppgift att planlägga resor och tjänsteutövning för de med statsbidrag avlönade special- och distriktskonsulenterna liksom även för åvägabringande av erforderlig kontakt mellan de hos riksföreningen anställda konsulenterna å ena sidan och de hos vissa mejerisammanslutningar anställda konsulenterna å andra sidan. Genom den föreslagna anordningen skulle antalet egentliga distriktskonsulentbefattningar minskas från sju till sex.

Lantbruksstyrelsen har tillstyrkt anställande hos riksföreningen av en särskild ledare för konsulentverksamheten.

Jag torde få erinra, att jag jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 12 november 1943 tillkallat sju utredningsmän för att verkställa utredning rörande bland annat organisationen av konsulentverksamheten på mejerihanteringsområde. Lämpligen torde ett ställningstagande till de nu föreslagna ändringarna i konsulentverksamhetens organisation böra uppskjutas till dess de resultat föreligga, vartill denna utredning kan komma. Med hänsyn härtill torde ifrågavarande anslag under beaktande av vad riksföreningen i övrigt föreslagit böra upptagas med (113 100 — 2 700 =) 110 400 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av mejerihanteringen m. m.: Bidrag till avlönande av mejerikonsulenter m. m.* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 110 400.

[104.] **26. Befrämjande av mejerihanteringen m. m.: Bidrag till svenska smörprovningarna.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 30 000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 685.

Med skrivelse den 31 augusti 1943 har lantbruksstyrelsen överlämnat en framställning från *styrelsen för svenska smörprovningarna*, vari denna i anslutning till upprättat förslag till inkomst- och utgiftsstat för budgetåret 1944/45 anhållit om oförändrat anslag av 30 000 kronor. Detta belopp utgör skillnaden mellan beräknade utgifter å 240 400 kronor och beräknade inkomster å 210 400 kronor. Framställningen har tillstyrkts av *lantbruksstyrelsen*.

Mot förevarande anslagsäskande har jag intet annat att erinra än att jag anser anslaget kunna nedsättas med 700 kronor till 29 300 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av mejerihanteringen m. m.: Bidrag till svenska smörprovningarna* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 29 300.

[105.] **27. Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område, reservationsanslag.** För detta ändamål har för budgetåret 1943/44 anvisats ett reservationsanslag av 99 000 000 kronor (prop. nr 246; r. skr. nr 378). I skrivelse den 3 september 1943 har statens livsmedelskommission beräknat, att för upprätthållande under nästa budgetår av prisregleringen på jordbrukets område erfordrades ungefär samma belopp som under löpande budgetår, varför ifrågavarande anslag i riksstatsförslaget för budgetåret 1944/45 torde böra uppföras med 100 000 000 kronor. I avbidan på de förslag i ämnet, som jag har för avsikt att senare framlägga för Kungl. Maj:t, torde anslaget nu allenast böra upptagas med beräknat belopp. Mot att detta i enlighet med vad kommissionen förordat bestämmes till 100 000 000 kronor synes intet vara att erinra.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 31 augusti 1943 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att vid beräkning av behovet för budgetåret 1944/45 av medel till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område upptaga ett belopp av 900 000 kronor till bidrag till produktionsbefrämjande åtgärder på jordbrukets område i Norrland och vissa andra delar av riket. Vid 1943 års riksdag medgavs, att för sistnämnda ändamål finge av nu ifrågavarande anslag användas ett belopp av 900 000 kronor. Jag torde närmare få ingå på lantbruksstyrelsens förslag i samband med att jag ånyo anmäler frågan om nyssberörda prisregleringsåtgärder.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område* för budgetåret 1944/45 beräkna ett *reservationsanslag* av .. kronor 100 000 000.

[106.] **28. Kostnader i samband med svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet, reservationsanslag.** Under denna anslagstitel anvisades för innevarande budgetår ett reservationsanslag av 41 500 000 kronor (prop. nr 246; r. skr. nr 378). I skrivelse den 3 september 1943 har statens livsmedelskommission inkommit med preliminära beräkningar rörande medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under verksamhetsåret 1 september 1944—31 augusti 1945. Enligt dessa beräkningar — vid vilka kommissionen utgått från att svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet under nämnda år kommer att vara av ungefär samma omfattning som för närvarande, att prisläget utomlands och inom landet på varor, som bolaget i en eller annan form omhänderhar, likaledes kommer att motsvara nuvarande förhållanden samt att några förnyade

inköp av fodercellulosa icke skola äga rum — komma kostnaderna för bolaget att uppgå till 80 000 000 kronor. Av detta belopp utgöra 31 000 000 kronor bolagets förluster i samband med försäljning av oljekraftfoder samt återstoden, 49 000 000 kronor, bolagets kostnader i övrigt. Till frågan om anvisande av medel för bestridande av kostnaderna i samband med regleringen av handeln med oljekraftfoder torde jag få återkomma under en följande punkt. För täckande av de kostnader, vilka av kommissionen för nästa budgetår beräknats till 49 000 000 kronor, synas liksom hittills medel böra anvisas under ifrågavarande anslag. I avbidan på det slutliga ståndpunktstagandet till frågan om jordbruksregleringen torde emellertid anslaget endast böra uppföras med beräknat belopp och synes i anslutning till vad kommissionen anfört för ändamålet böra upptagas 49 000 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Kostnader i samband med svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet* för budgetåret 1944/45 beräkna ett *reservationsanslag* av kronor 49 000 000.

[107.] **29. Prisclearing för fodermedel m. m., reservationsanslag.** I enlighet med beslut av 1943 års riksdag (prop nr 316; r. skr. nr 451) upptager den för budgetåret 1943/44 fastställda förskottsstaten för försvarsväsendet under nionde huvudtiteln ett förskottsanslag å 40 000 000 kronor till Prisclearing för fodermedel m. m. Från detta anslag har avsetts skola förskottsvis bestridas kostnaderna för prisclearing för konstgödselmedel ävensom de utgifter som kunna föranledas av regleringen av handeln med oljekraftfoder och fodercellulosa.

Såsom under nästföregående punkt nämnts har statens livsmedelskommission i skrivelse den 3 september 1943 för verksamhetsåret 1 september 1944—31 augusti 1945 beräknat svenska spannmålsaktiebolagets förluster i samband med försäljning av oljekraftfoder till 31 000 000 kronor. Kommissionen har i skrivelsen meddelat, att kommissionen vid sina beräkningar av kostnaderna för bolagets verksamhet bland annat utgått från att några förnyade inköp av fodercellulosa icke skulle äga rum. Efter samråd med chefen för finansdepartementet finner jag mig böra förorda, att det medelsbehov, varom här är fråga, icke längre såsom hittills tillgodoses å förskottsstaten utan att för nästa budgetår anslag för ändamålet uppföres å riksstaten. I avvaktan på de förslag rörande jordbruksregleringen, som senare torde komma att framläggas, synes anslaget till Prisclearing för fodermedel m. m. — vilket anslag bör erhålla karaktär av reservationsanslag — i anslutning till vad kommissionen anfört böra i riksstatsförslaget uppföras med ett beräknat belopp av 31 000 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Pris-clearing för fodermedel m. m.* för budgetåret 1944/45 beräkna ett *reservationsanslag* av kronor 31 000 000.

[108.] **30. Jordbrukets kreditkassor: Revision av jordbrukskasserörelsen m. m.** För ifrågavarande ändamål är för löpande budgetår upptaget ett anslag av 53 000 kronor. Anslaget, som avses skola lämna bidrag till kostnaderna för revisions-, instruktions- och organisationsverksamhet inom jordbrukskasserörelsen, må enligt föreskrift den 22 oktober 1943 utbetalas till svenska jordbrukskreditkassan först sedan kassan visat sig ha fullgjort den kassan ålagda skyldigheten att erlægga bidrag med 40 000 kronor till bestridande av de på tillsynen över jordbrukskasserörelsen belöpande kostnaderna för bank- och fondinspektionen.

I skrivelse den 23 augusti 1943 har *styrelsen för svenska jordbrukskreditkassan* meddelat, att den kassan åvilande revisions-, instruktions- och organisationsverksamheten under budgetåret 1942/43 dragit en total kostnad av cirka 90 000 kronor, i vilket belopp icke inginge för nämnda budgetår utgående bidrag å 35 000 kronor till bank- och fondinspektionens kostnader för jordbrukskassetillsynen. Styrelsen har föreslagit, att ifrågavarande anslag även för nästa budgetår bestämdes till 53 000 kronor.

*Departements-
chefen.* Enligt vad chefen för finansdepartementet denna dag i annat sammanhang anför bör bidraget till kostnaderna för jordbrukskassetillsynen för nästa budgetår beräknas till 45 000 kronor. Någon förändring i anslagsberäkningen torde ej påkallas i anledning härav och jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Jordbrukets kreditkassor: Revision av jordbrukskasserörelsen m. m.* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 53 000.

[109.] **31. Jordbrukets kreditkassor: Förvaltningsbidrag till jordbrukskasserörelsen, förslagsanslag.** För innevarande budgetår är för ifrågavarande ändamål upptaget ett förslagsanslag av 195 000 kronor. Beträffande bestämmelser rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 686.

I skrivelse den 23 augusti 1943 har *styrelsen för svenska jordbrukskreditkassan* hemställt om ett till 184 000 kronor nedsatt anslag för nästa budgetår.

*Departements-
chefen.* Mot förevarande anslagsäskande, vilket innebär en minskning i anslaget med 11 000 kronor i förhållande till innevarande budgetår, har jag intet att erinra. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Jordbrukets kreditkassor: Förvaltningsbidrag till jordbrukskasserörelsen* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 184 000.

[110.] **32. Förvaltningsbidrag till förmedlare av lån från statens sekundärlånefond för jordbrukare m. m., förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår upptaget ett förslagsanslag av 70 000 kronor. Närmare redogörelse för användningen av anslaget har lämnats i 1937 års statsverksproposition (IX H. T. sid. 246).

I skrivelse den 11 augusti 1943 har *lånenämnden för sekundär jordbrukskredit* anhållit om anslag med 65 000 kronor för nästa budgetår eller ett 5 000 kronor lägre belopp än för innevarande budgetår.

Lånenämndens förslag föranleder icke någon erinran från min sida. Jag *Departements-*
hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen *chefen.*

att till *Förvaltningsbidrag till förmedlare av lån från statens sekundärlånefond för jordbrukare m. m.* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 65 000.

[111.] **33. Statens maskin- och redskapsprovningsanstalter: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 77 200 kronor. Kungl. Maj:t har den 24 april 1942 för statens maskin- och redskapsprovningsanstalter fastställt dels personalförteckning (statsliggaren sid. 687), dels och följande

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	kronor 14 800
2. Ersättningar till sakkunniga, tillfälliga biträden m. fl., <i>förslagsvis</i>	» 17 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 39 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 6 000
Summa kronor 77 200.	

Med skrivelse den 31 augusti 1943 har lantbruksstyrelsen överlämnat en av *styrelsen för statens maskin- och redskapsprovningsanstalter* gjord framställning om anvisande för nästa budgetår av ett med 17 400 kronor till 94 600 kronor förhöjt avlöningsanslag. Beträffande anstaltsstyrelsens beräkning av de olika anslagsposterna må anföras följande.

Arvodesposten har föreslagits höjd med 10 200 kronor till 25 000 kronor. Av höjningen avses 9 000 kronor till arvode åt en laboratorieingenjör och 1 200 kronor för uppräkningsfrån 4 800 till 6 000 kronor av arvodet till en vid anstaltens lantbruksavdelning i Alnarp anställd assistent. I avslutning till förslaget om inrättandet av en arvodesbefattning såsom labora-

torieingenjör har anstaltsstyrelsen framhållit den stora betydelsen av att provningsanstalterna i fråga om personal och instrumentutrustning kompletterades på sådant sätt, att anstalterna bleve i stånd att utföra jämväl hållfasthets- och vissa materialundersökningar. Vid den utredning rörande anstalternas organisation, som verkställdes under åren 1937—38, hade även förutsatts, att för utförande av material- och hållfasthetsundersökningar laboratorielokaler skulle uppföras och särskild personal anställas. I och med att nya provningslokaler från och med den 1 juli 1944 kunde tagas i bruk vid Ultuna komme anstalterna, enligt vad styrelsen anför, att förfoga över tillräckliga utrymmen jämväl för inrättande av en avdelning för hållfasthets- och vissa materialundersökningar. Därest för mera omfattande materialundersökningar anlätades statens provningsanstalt, syntes för den nya verksamhetsgrenen vid anstalterna endast behöva nyanställas en laboratorieingenjör, som skulle ha till huvuduppgift att svara för verkställandet av samtliga undersökningar av ifrågakommande slag, samt ett laboratoriebiträde för utförande av handräckningsarbete åt laboratorieingenjören samt för utförande av förekommande fotograferingsarbeten. Härutöver komme att i sinom tid erfordras viss komplettering av anstalternas instrumentutrustning. Arvodet till laboratorieingenjören har ansetts böra bestämmas till samma belopp, 9 000 kronor, som för närvarande utginge i arvode till anstalternas provningsingenjör. Vad angår den föreslagna höjningen av arvodet till provningsassistenten vid lantbruksavdelningen i Alnarp har styrelsen framhållit, att befattningshavaren i fråga tjänstgjorde såsom närmaste man under provningsledaren samt att han på grund av att provningsledaren hade sin huvudsakliga sysselsättning vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut intoge en jämförelsevis självständig och ansvarsfull ställning i fråga om provningsarbetet vid avdelningen. I själva verket hade han att självständigt bedriva provningsverksamhet beträffande flertalet av jordbrukets maskiner och redskap och finge i åtskilliga fall direkt tjänstgöra även såsom provningsledare. De arbetsuppgifter, som sålunda åvilade assistenten, krävde en kompetens, som måste bygga på högre utbildning och kompletteras med en betydande erfarenhet.

Under den förslagsvis betecknade posten ersättningar till sakkunniga, tillfälliga biträden m. fl. ha beräknats 22 000 kronor eller ett 4 800 kronor högre belopp än i gällande avlöningsstat. Av ökningen avses 2 400 kronor till arvode åt det laboratoriebiträde, som enligt vad förut nämnts skulle tjänstgöra såsom biträde åt den föreslagne laboratorieingenjören. I övrigt hänför sig ökningen till anstaltsstyrelsens förslag om höjning med varterdera 1 200 kronor av arvoden till en montör och ett provningsbiträde. Nämda arvoden, för vilkas bestridande i gällande stat beräknats tillhopa 7 200 kronor, hade enligt vad styrelsen anför med hänsyn till rådande förhållanden och den därunder uppkomna bristen på kvalificerad arbetskraft redan måst höjas, arvodet åt montören till 4 800 kronor för år och arvodet åt provningsbiträdet till 4 500 kronor för år.

Icke-ordinarieposten har uppräknats till 41 300 kronor eller alltså med ett belopp av 2 100 kronor, avsett för avlöande av ett expeditiionsbiträde i lönegrad Ex 2. Anstaltsstyrelsen har framhållit, att den ökning av arbetet på provningsanstalternas kansli, som uppkommit till följd av att anstalterna från och med den 1 juli 1942 erhållit ställning av självständig underförvaltning och på grund av att antalet prenumeranter å anstalternas tryckta meddelanden under senare år stigit, gjort det nödvändigt att tidvis anställa ett extra biträde för att erhålla hjälp med maskinskrivning och enklare expeditiionsgöromål. I och med att anstalterna inflyttade i nya lokaler vid Ultuna komme att uppstå behov av att helårsanställa förenämnda biträde,

då nämligen den i lokalerna anordnade telefonväxeln under arbetstiden krävde ständig passning.

Posten rörligt tillägg har med hänsyn till den föreslagna uppräknningen av icke-ordinarieposten höjts med 300 kronor till 6 300 kronor.

Lantbruksstyrelsen har icke haft något annat att erinra mot anstaltsstyrelsens anslagsframställning än att höjningen av arvodet till assistenten vid anstaltens lantbruksavdelning i Alnarp syntes lantbruksstyrelsen böra begränsas till 600 kronor och arvodet alltså böra upptagas med 5 400 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 20 september 1943 anfört i huvudsak följande.

I anledning av den föreslagna utvidgningen av maskin- och redskapsprovningsanstaltens verksamhet till att avse även hållfasthets- och vissa materialundersökningar får statskontoret hänvisa till vad statens provningsanstalt anfört i ett den 31 oktober 1938 avgivet utlåtande i anledning av då föreliggande förslag rörande omorganisation av statens maskin- och redskapsprovningsanstalter m. m. Däri framhöll statens provningsanstalt, att den nya anstaltens arbetsuppgifter borde på ett rationellt sätt avgränsas och att den icke borde konkurrera med men väl samarbeta med förefintliga institutioner med angränsande verksamhetsområde. I anledning av förslaget att den väsentliga delen av materialbedömningen skulle förläggas till den nya anstalten och att denna skulle förses med särskild materialprovningsutrustning uttalade statens provningsanstalt, att ifrågavarande materialbedömningar krävde såväl kemiska som mekaniska och metallografiska undersökningar ävensom ingående metallurgisk kunskap och vid statens provningsanstalt togo flera personers sakkunskap ävensom olika avdelningars tekniska utrustning i anspråk. Skulle den föreslagna materialprovningsutrustningen verkligen tjäna det avsedda ändamålet, krävdes även för sådana materialundersökningar och kemiska analyser utbildade och erfarna specialister, åtminstone en metallograf med metallurgisk erfarenhet och en kemist. Vidare framhölls, att den nya anstaltens uppgift icke borde vara att till fabrikanternas eller industriens tjänst utföra materialprovningar, ty härför vore statens provningsanstalt inrättad. De behövliga materialbedömningarna vid den nya anstalten kunde beräknas få relativt ringa volym men dock vara av mycket olikartad natur, varför anställande av egen sakkunnig personal härför skulle bli alltför oekonomiskt; den mest ekonomiska och praktiska anordningen vore att den nya anstalten för sådana bedömningar anlätade statens provningsanstalt. Ur såväl teknisk som ekonomisk synpunkt avstyrkte statens provningsanstalt sakkunnigförslaget om inrättande av ett materialprovningslaboratorium i samband med den nya anstalten.

Såvitt statskontoret kan finna måste de av statens provningsanstalt sålunda anförda synpunkterna tillmätas avgörande betydelse vid bedömning av föreliggande förslag om inrättande av en särskild avdelning för materialprovning vid maskin- och redskapsprovningsanstalterna. Därjämte får ämbetsverket framhålla, att några beräkningar av kostnaderna för utrustning av det föreslagna laboratoriet icke gjorts i nu föreliggande framställning. Däri ha nämligen endast upptagits de årliga kostnaderna, 11 400 kronor, för den personal, som skulle behöva nyanställas. Till jämförelse må framhållas, att de under budgetåret 1942/43 influtna provningsavgifterna vid anstalterna endast uppgingo till något över 9 000 kronor, eller alltså icke ens till det belopp, varmed personalkostnaderna skulle ökas enligt det nu framlagda förslaget. På grund av vad sålunda anförts får statskontoret avstyrka det samma. I varje fall bör en närmare utredning rörande behovet av en

dylik avdelning verkställas innan beslut fattas om dess inrättande. En dylik utredning synes lämpligen kunna ske på så sätt, att samtliga de undersökningar av hithörande slag, av vilka behov uppkomma inom anstalterna, tills vidare överlämnas till statens provningsanstalt och att en särskild förteckning föres däröver. Genom en dylik anordning komma samtliga prov, som erfordras, till utförande och därjämte skulle man få behovet av det föreslagna laboratoriet siffermässigt belyst.

Då avlöningsförmånerna åt befattningshavarna vid maskin- och redskapsprovningsanstalterna blivit fastställda så sent som vid 1942 års riksdag, varvid arvudet till assistenten vid anstalternas lantbruksavdelning i Alnarp fastställdes till nu utgående belopp, 4 800 kronor, kan statskontoret icke biträda förslaget om höjning av detta arvode. Ämbetsverket anser sig vidare icke kunna förorda någon ökning av anslagsposten ersättningar till sakkunniga, tillfälliga biträden m. fl. i syfte att höja arvodena till en montör och ett provningsbiträde. Ej heller finner statskontoret tillräckliga skäl föreligga för inrättande av den föreslagna skrivbiträdesbefattningen i lönegrad Ex 2. I varje fall torde någon tids erfarenhet böra avvaktas rörande behovet av den arbetskraft, som kan befinnas vara erforderlig efter inflyttningen i de nya lokalerna, innan beslut fattas om inrättande av en ny befattning för de göromål, om vilka nu är fråga.

Styrelsen för statens provningsanstalt har i infordrat utlåtande den 15 oktober 1943 — under erinran om sitt den 31 oktober 1938 avgivna remissyttrande över 1938 års sakkunnigförslag rörande omorganisation av statens maskin- och redskapsprovningsanstalter — förklarat sig avstyrka det nu framlagda förslaget om anställande vid statens maskin- och redskapsprovningsanstalter av en laboratorieingenjör med huvuduppgift att utföra materialundersökningar. För att anstalterna skulle kunna vid statens provningsanstalt låta utföra behövliga materialundersökningar måste emellertid enligt vad som framhålles i utlåtandet medel finnas tillgängliga härför. Å omkostnadsstaten för maskinprovningsanstalterna borde på grund härav upptagas en särskild post å förslagsvis 5 000 kronor.

I utlåtande den 9 oktober 1943 har *allmänna lönenämnden* anfört, att, där est med hänsyn till den planerade utvidgningen av maskinprovningsanstalternas verksamhetsområde funnes böra inrättas en befattning såsom laboratorieingenjör med uppgift att utföra hållfasthets- och vissa materialundersökningar, nämnden icke funne anledning till erinran mot det föreslagna arvudet, 9 000 kronor för år. Ej heller har lönenämnden ansett sig böra framställa någon erinran mot att arvudet till assistenten vid anstalternas lantbruksavdelning i Alnarp såsom lantbruksstyrelsen föreslagit höjes med 600 kronor till 5 400 kronor. Lönenämnden har dock framhållit, att ett arvode av 5 400 kronor syntes nämnden väl knappt tillmätt i jämförelse med de föreslagna arvodena till en montör och ett provningsbiträde.

*Departements-
chefen.*

Med hänsyn till vad statskontoret och styrelsen för statens provningsanstalt i sina yttranden anfört kan jag icke tillstyrka förslaget att statens maskin- och redskapsprovningsanstalter från och med nästa budgetår beredes tillgång till särskild personal för utförande av hållfasthets- och vissa materialundersökningar. Frågan om verkställande vid maskinprovningsanstalterna

av materialbedömningar i den omfattning som i anstaltsstyrelsens föreliggande framställning föreslagits torde med beaktande av vad statskontoret anfört böra göras till föremål för ytterligare överväganden. Till det av styrelsen för statens provningsanstalt berörda spörsmålet om anvisande av medel för utförande vid nämnda anstalt av erforderliga materialundersökningar torde jag få återkomma vid behandlingen av maskinprovningsanstalternas omkostnadsanslag.

Mot förslaget om en höjning av arvodet till den assistent, som tjänstgör vid anstaltens lantbruksavdelning i Alnarp, vill jag i betraktande av de ansvarsfulla arbetsuppgifter, som åvila befattningshavaren i fråga, icke framställa någon erinran. Höjningen, vilken tillstyrkts av lantbruksstyrelsen och lönenämnden, synes emellertid såsom förstnämnda myndighet anfört nu kunna begränsas till 600 kronor. Förevarande arvode bör i enlighet härmed från och med den 1 juli 1944 bestämmas till 5 400 kronor. Vad beträffar de ifrågasatta arvoden till en montör och ett provningsbiträde vid anstalterna kan jag endast förorda en sådan höjning av anslagsposten ersättningar till sakkunniga, tillfälliga biträden m. fl., att arvoden, vilka från och med nästa budgetår böra fastställas av Kungl. Maj:t, kunna utgå med 4 800 kronor respektive 4 500 kronor. Sistnämnda post bör i sådant syfte höjas med 2 100 kronor. Förslaget om särskild medelsanvisning för anställande av ett expeditjonsbiträde i lönegrad Ex 2 anser jag mig icke för närvarande kunna biträda.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat böra anslagsposterna arvodet och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, samt ersättningar till sakkunniga, tillfälliga biträden m. fl. uppräknas med respektive 600 och 2 100 kronor till 15 400 och 19 300 kronor, medan posterna avlöningar till övrig icke ordinarie personal samt rörligt tillägg böra uppföras med oförändrade belopp av 39 200 och 6 000 kronor.

För nästa budgetår skulle följaktligen avlöningskostnaderna vid statens maskin- och redskapsprovningsanstalter uppgå till sammanlagt (15 400 + 19 300 + 39 200 + 6 000 =) 79 900 kronor, vilket jämfört med medelsanvisningen för löpande budgetår innebär en anslagsökning med 2 700 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för statens maskin- och redskapsprovningsanstalter, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	kronor 15 400
2. Ersättningar till sakkunniga, tillfälliga biträden m. fl., <i>förslagsvis</i>	» 19 300

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	39 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	6 000
Summa kronor		79 900;

2) till *Statens maskin- och redskapsprovningsanstalter*:
Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag*
 av kronor 79 900.

[112.] **34. Statens maskin- och redskapsprovningsanstalter: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 13 700 kronor. Kungl. Maj:t har den 16 april 1943 fastställt omkostnadsstat för anstalterna (statsliggaren sid. 688), vilken stat upptager utgifter å 43 700 kronor och särskilda uppbördsmedel å 30 000 kronor.

I sin under nästföregående punkt omförmälda framställning har *anstaltsstyrelsen* hemställt om ett med 10 300 kronor till 24 000 kronor förhöjt omkostnadsanslag för nästa budgetår. Sistnämnda belopp utgör skillnaden mellan utgifter å 54 000 kronor och särskilda uppbördsmedel å 30 000 kronor. Följande utgiftsposter ha föreslagits höjda, nämligen posten bränsle, lyse och vatten med 8 300 kronor till 11 300 kronor samt posten övriga expenser med 2 000 kronor till 12 000 kronor. Såsom skäl för uppräkningsen av bränsleposten har åberopats det förhållandet att anstalternas inflyttning från och med den 1 juli 1944 i nya och större lokaler torde komma att medföra ökade utgifter för bränsle och lyse. Höjningen av posten övriga expenser har motiverats med behovet av en omfattande annonsering i syfte att bibehålla och om möjligt öka antalet prenumeranter på provningsanstalternas tryckta meddelanden.

Lantbruksstyrelsen har ansett sig icke kunna förorda någon höjning av posten övriga expenser. Däremot har styrelsen, ehuru densamma funnit den beräknade bränslekostnaden hög, icke velat motsätta sig förslaget om uppräkningsen av bränsleposten. Styrelsen har i enlighet härmed hemställt om anslaget upptagande för nästa budgetår med 22 000 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 20 september 1943 framhållit, att, då maskinprovningensanstalternas inkomster av provningsavgifter och försäljning av meddelanden under budgetåret 1942/43 uppgått till ett sammanlagt belopp av i runt tal 38 000 kronor, sagda inkomster för budgetåret 1944/45 syntes kunna upptagas till åtminstone 35 000 kronor.

*Departements-
chefen.*

I fråga om anstaltsstyrelsens beräkning av utgifterna under förevarande anslag har densamma föranlett följande erinringar från min sida. I likhet med lantbruksstyrelsen anser jag, att posten övriga expenser bör beräknas till oförändrat belopp, 10 000 kronor. Innan erfarenhet vunnits rörande kostnaderna för bränsle, lyse och vatten i de nya anstaltslokalerna torde utgifts-

posten för ändamålet icke böra uppräknas med högre belopp än 7 000 kronor eller till 10 000 kronor. Såsom under nästföregående punkt omnämnts har styrelsen för statens provningsanstalt föreslagit, att under ifrågavarande anslag måtte upptagas en särskild post å förslagsvis 5 000 kronor för ersättningar till statens provningsanstalt för verkställda materialundersökningar. Med hänvisning till vad vid behandlingen av maskinprovningsanstalternas avlöningsanslag anförts finner jag mig böra förorda, att för ändamålet avses ett belopp av 5 000 kronor för nästa budgetår.

I enlighet med de av mig i det föregående förordade beräkningarna skulle utgifterna under maskinprovningsanstalternas omkostnadsanslag uppgå till (43 700 + 7 000 + 5 000 =) 55 700 kronor. Då jag i likhet med statskontoret finner anstaltens inkomster kunna beräknas till 35 000 kronor eller ett 5 000 kronor högre belopp än för innevarande budgetår, skulle förevärande anslag för budgetåret 1944/45 behöva uppföras med (55 700 — 35 000 =) 20 700 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa stat för anslagens användning.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens maskin- och redskapsprovningsanstalter:*
Omkostnader för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsan-*
slag av kronor 20 700.

[113.] **35. Bidrag till jordbrukstekniska föreningen: Verksamheten i allmänhet.** För ifrågavarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 17 000 kronor. Beträffande bestämmelser rörande anslagens användning hänvisas till statsliggaren sid. 689.

I en av lantbruksstyrelsen med skrivelse den 31 augusti 1943 överlämnad framställning har *jordbrukstekniska föreningen* anhållit om oförändrat anslag av 17 000 kronor för nästa budgetår. *Lantbruksstyrelsen* har biträtt framställningen.

Mot den föreslagna medelsanvisningen har jag intet att erinra. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departementets
chefen.

att till *Bidrag till jordbrukstekniska föreningen: Verksam-*
heten i allmänhet för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag
 av kronor 17 000.

[114.] **36. Bidrag till jordbrukstekniska föreningen: Särskilda undersökningar, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 25 000 kronor.

I en av lantbruksstyrelsen med skrivelse den 31 augusti 1943 överlämnad

framställning har *jordbrukstekniska föreningen* anhållit, att anslaget även för nästa budgetår måtte upptagas med 25 000 kronor. Framställningen har tillstyrkts av *lantbruksstyrelsen*.

*Departements-
chefen.*

Det synes vara av betydelse, att särskilda medel även under nästa budgetår finnas tillgängliga för verkställande av sådana jordbrukstekniska undersökningar, som föranledas av rådande försörjningsläge. Med hänsyn härtill anser jag mig böra förorda, att 25 000 kronor eller samma belopp, som anvisats för löpande budgetår, avses för dylikt ändamål. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att efter prövning av behovet av varje särskild undersökning ställa erforderligt belopp till föreningens förfogande.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till jordbrukstekniska föreningen: Särskilda undersökningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 25 000.

[115.] **37. Befrämjande av landsbygdens elektrifiering, reservationsanslag.** För detta ändamål ha anvisats dels å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41 5 000 000 kronor, dels å riksstaten för budgetåret 1941/42 likaledes 5 000 000 kronor, dels å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 2 000 000 kronor, dels å riksstaten för innevarande budgetår 2 000 000 kronor, dels ock å tilläggsstat I till riksstaten för samma budgetår 2 000 000 kronor.

I skrivelse den 12 november 1943 har *elektrifieringsberedningen* beräknat medelsbehovet för budgetåret 1944/45 under ifrågavarande anslag till 7 000 000 kronor.

Statens industrikommission har i remissutlåtande den 8 december 1943 bland annat upplyst, att inom kommissionen påginge vissa undersökningar rörande möjligheterna av återgång till oljetransformatorer vid den fortsatta elektrifieringen, vilka undersökningar beräknades vara slutförda i februari 1944.

*Departements-
chefen.*

I avvaktan på slutförandet av nyssberörda inom industrikommissionen pågående undersökningar torde förevarande anslag i riksstatsförslaget för nästa budgetår endast böra upptagas med beräknat belopp. Anslaget synes härvid icke böra bestämmas till högre belopp än det som å riksstaten för löpande budgetår upptagits för ändamålet eller 2 000 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Befrämjande av landsbygdens elektrifiering* för budgetåret 1944/45 beräkna ett *reservationsanslag* av kronor 2 000 000.

[116.] 38. Bidrag till bestridande av kostnaderna för lantbruksmöten. Enligt kungörelsen den 12 juni 1931 (nr 211) angående stadgar för allmänna lantbruksmöten anordnas mötena dels distriktsvis (distriktslantbruksmöten), för vilket ändamål riket är indelat i 6 distrikt, dels ock för hela riket (rikslantbruksmöten) sålunda, att under en tidsperiod av 15 år må hållas ett distriktslantbruksmöte inom varje distrikt samt därefter ett rikslantbruksmöte. Hittills ha distriktslantbruksmöten hållits år 1935 i Axvall för västra distriktet, år 1937 i Malmö för södra distriktet, år 1939 i Rommehed för bergslagsdistriktet och år 1942 i Norrköping för östra distriktet. I avseende å kostnaderna för lantbruksmötena har i princip räknats (se IX H. T. 1931 sid. 267) med ett årligt statsanslag av 25 000 kronor samt ett årligt anslag från hushållningssällskapen, motsvarande 1 procent å de sällskapen årligen tilldelade allmänna statsanslagen. Av de sålunda inflytande medlen skulle årligen $\frac{4}{5}$ överlämnas till bestyrelsen för närmast följande distriktslantbruksmöte och återstoden användas för anordnande av rikslantbruksmötet. För ändamålet ha anvisats 25 000 kronor för vart och ett av budgetåren 1931/32 och 1934/35—1939/40, 40 000 kronor för budgetåret 1942/43 och 20 000 kronor för innevarande budgetår. För budgetåren 1932/33, 1933/34, 1940/41 och 1941/42 har icke anvisats något anslag.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att för budgetåret 1944/45 måtte för ifrågavarande ändamål anvisas ett anslag av 70 000 kronor. Styrelsen har härvid yttrat följande.

Ett femte distriktslantbruksmöte avses att hållas i Umeå år 1944, varjämte ett sjätte distriktslantbruksmöte och ett rikslantbruksmöte avses att hållas före den 1 september 1946.

Något distriktslantbruksmöte kom ej till stånd år 1933 på grund av den vid denna tidpunkt rådande depressionen inom jordbruksnäringen. Hushållningssällskapens fullmäktige för lantbruksmöten ha därför sedermera beslutat, att det sjätte distriktslantbruksmötet skulle hållas samtidigt med rikslantbruksmötet 1946, vid vilket tillfälle också skulle högtidlighållas hundraårsminnet av det första svenska lantbruksmötets avhållande.

Med hänsyn till att under vissa budgetår något anslag för ifrågavarande ändamål icke anvisats av riksdagen borde för genomförandet av planen för lantbruksmötena för budgetåret 1944/45 anvisas ett belopp av $[5 \times 25\,000 - (40\,000 - 25\,000) + (25\,000 - 20\,000) =]$ 115 000 kronor i förevarande anslags syfte. Under förutsättning att ett belopp av $\left(\frac{115\,000 + 25\,000}{2} =\right)$ 70 000 kronor anvisas för budgetåret 1945/46 torde det emellertid vara tillfyllest, om för budgetåret 1944/45 anvisas enahanda belopp, 70 000 kronor.

På grund av sammanslagningen av sjätte distriktslantbruksmötet med rikslantbruksmötet kunde ifrågasättas ett mindre anslagsbehov än om den ursprungliga planen skulle ha genomförts. Det bör emellertid framhållas, att särskild prisbedömning av utställningsföremål å distriktslantbruksmötet och rikslantbruksmötet beräknas äga rum, varigenom två lantbruksmöten så att säga löpa parallellt. Ej heller det förhållandet att anordningarna bliva gemensamma synes böra föranleda minskat statsanslag. Då rikslantbruksmötet, som redan nämnts, planeras som etthundraårsjubileum för lantbruksmöten i vårt land, ha tillbakablickande utställningar planerats, vilka bland annat beräknas medföra särskilt höga kostnader för detta lantbruksmöte. Det ändrade

penningvärdet kan ej heller förbises. I följd av dessa omständigheter beräknas finansieringen av rikslantbruksmötet kräva alldeles särskilda anordningar. Någon minskning av ursprungligen beräknade statsanslag synes därför ej böra ifrågakomma.

Lantbruksstyrelsen håller före, att berörda plan bör genomföras. Den stimulans till jordbruksproduktionens förbättring, som lantbruksmötena avse att åstadkomma, bör ej, särskilt under nu rådande förhållanden, förbises. Styrelsen förordar i anslutning till vad nu sagts, att anslaget av 1944 års riksdag upptages med 70 000 kronor.

Departements-
chefen.

I likhet med lantbruksstyrelsen anser jag, att den förut uppgjorda planen för lantbruksmötena bör genomföras. Av de härför erforderliga medlen, tillhoppa 140 000 kronor, torde hälften böra anvisas för vardera av budgetåren 1944/45 och 1945/46. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till bestridande av kostnaderna för lantbruksmöten* för budgetåret 1944/45 anvisa ett
anslag av kronor 70 000.

[117.] **39. Bidrag till jordbrukarungdomens förbund.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett anslag av 85 000 kronor.

I en av lantbruksstyrelsen med skrivelse den 31 augusti 1943 överlämnad framställning har *styrelsen för jordbrukarungdomens förbund*, under åberopande av förslag till inkomst- och utgiftsstat för kalenderåret 1944, anhållit om anslag för nästa budgetår med 160 140 kronor, varav 50 000 kronor till den centrala verksamheten och 110 140 kronor till konsulentverksamheten.

Lantbruksstyrelsen, som med hänsyn till förbundets, särskilt under nu rådande förhållanden, allmänt gagnande verksamhet förordat, att förbundet för sin verksamhet under kalenderåret 1944 måtte komma i åtnjutande av ett med 25 000 kronor till 110 000 kronor förhöjt statsbidrag, har i sin skrivelse vidare yttrat bland annat följande.

Enligt lantbruksstyrelsens mening utför förbundet en mycket betydelsefull gärning i lantbruksundervisningens tjänst och förbundets verksamhet är därför värd allt det stöd den kan erhålla från det allmännas sida. Styrelsen vill särskilt framhålla, att den av förbundet bedrivna klubbverksamheten är en praktisk och effektiv undervisningsmetod och som sådan av synnerligen stort värde för den uppväxande ungdomen.

Av förbundets framställning framgår bland annat, att förbundets kostnader för klubbverksamheten under år 1942 uppgått till 115 347 kronor 37 öre och att förbundets utgifter överstigit dess inkomster med 14 872 kronor 17 öre. Nyssnämnda ekonomiska slutresultat för år 1942 torde ådagalägga behovet av ökat understöd från det allmännas sida men även nödvändigheten av erforderlig sparsamhet så att utgifterna — i den mån så är möjligt — rättas efter de inkomster, förbundet kan påräkna.

För år 1944 beräknas utgifterna för klubbverksamheten till 195 440 kronor. För täckande av denna utgiftspost räknar förbundet med att av hushåll-

ningssällskapen erhålla bidrag med 85 000 kronor och resterande belopp begäres nu i anslag av staten.

I sin framställning framhåller förbundet, att dess konsulenter och instruktörer intoge en i ekonomiskt avseende ogynnsam ställning. I jämförelse med motsvarande befattningshavare hos hushållningssällskapen vore förbundets konsulenter och instruktörer i allmänhet lågt avlönade. Då därtill komme, att de ej vore tillförsäkrade någon pension, uppstode givetvis svårigheter vid återbesättande av lediga tjänster.

Lantbruksstyrelsen delar denna uppfattning men håller före, att frågan om ordnandet av ifrågavarande befattningshavares anställnings-, avlönings- och pensionsförhållanden torde böra lösas i samband med behandlingen av frågan rörande hushållningssällskapens organisation och verksamhet. Det synes emellertid styrelsen skäligt, att förbundets befattningshavare erhålla viss kompensation för de på grund av dyrtiden stegrade levnadskostnaderna. Lantbruksstyrelsen har intet att erinra mot att förbundets befattningshavare å sina löner erhålla dyrtids- och kristillägg med tillhopa 30 procent.

Ehuru det i betraktande av den mycket gagnande verksamhet, som jordbrukarungdomens förbund utövar, vore önskvärt, att en ökning av förevarande anslag komme till stånd, finner jag mig likväl icke för närvarande kunna tillstyrka att så sker. Anslaget synes sålunda jämväl för nästa budgetår böra uppföras med 85 000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till jordbrukarungdomens förbund* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 85 000.

[118.] **40. Bidrag till samfundet för hembygdsvård.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 15 000 kronor. Beträffande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 690.

I skrivelse den 30 augusti 1943 har *samfundet för hembygdsvård* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Egnahemsstyrelsen har i remissutlåtande den 27 oktober 1943 förklarat sig icke ha något att erinra mot samfundets framställning.

Jag anser mig böra biträda förevarande anslagsäskande. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att på förslag av samfundet för hembygdsvård och efter egnahemsstyrelsens hörande meddela närmare föreskrifter rörande anslagets användning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till *Bidrag till samfundet för hembygdsvård* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 15 000.

[119.] **41. Bidrag till ladugårdsförbättringar, reservationsanslag.** För detta ändamål ha för budgetåren 1936/37—1941/42 anvisats reservationsanslag å tillhoppa 1 400 000 kronor. För budgetåren 1942/43 och 1943/44 ha medel för ändamålet icke anvisats å riksstaten. För tillgodoseende av medelsbehovet i anslagets syfte under sistnämnda båda budgetår har riksdagen emellertid med avseende å ett vart av budgetåren i fråga medgivit, att det å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisade reservationsanslaget (B) till Bidrag till ladugårdsförbättringar — vilket anslag motiverats av arbetslöshetspolitiska skäl och således har karaktär av beredskapsanslag — finge till ett belopp av 250 000 kronor under respektive budgetår tagas i anspråk oberoende av de för dylikt anslag eljest gällande förutsättningarna.

Genom särskilda beslut har Kungl. Maj:t av de för ifrågavarande ändamål tillgängliga medlen tilldelat vissa hushållningssällskap understöd att av sällskapens förvaltningsutskott användas till bidrag till ladugårdsförbättringar inom sådana områden, där behovet av dylika förbättringar är särskilt trängande samt bidrag till deras utförande finnes påkallat med hänsyn till rådande arbetslöshet eller bristande tillgång på lämpligt virke, långa avstånd och dåliga kommunikationer. I samband härmed ha jämväl meddelats särskilda föreskrifter beträffande användningen av statsbidragen. I fråga om storleken av de bidrag, som av hushållningssällskap må beviljas för här ifrågavarande ändamål, har sålunda pläгат föreskrivas, att bidrag till bestridande av kostnaderna för reparation eller annat förbättringsarbete i ladugård, vari inbegripes uppförande av ny ladugård i stället för befintlig sådan, icke må beviljas till belopp överstigande 200 kronor per nötkreatursenhet. Enligt beslut av Kungl. Maj:t må dock, då särskilda skäl därtill äro, bidrag numera utgå med högst 300 kronor per sådan enhet. Kungl. Maj:t har vidare jämlikt riksdagens beslut av ifrågavarande medel disponerat erforderligt belopp för att möjliggöra utarbetandet av ändamålsenliga förslag till dylika förbättringsarbeten eller vidtagandet av andra åtgärder, ägnade att befordra ifrågavarande verksamhet. Anslagsdispositionen har från och med budgetåret 1940/41 skett i överensstämmelse med ett av jordbruksutskottet vid 1940 års lagtima riksdag i memorial nr 19 gjort, av riksdagen godkänt (skr. nr 90) uttalande av innebörd, att bidrag, varom här är fråga, borde utgå i första hand inom de norrländska länen och Göteborgs och Bohus län samt inom andra län endast i sådana fall, där förhållandena vore likartade med dem i nämnda län och därjämte särskilda omständigheter prövades föreligga.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att till bidrag till ladugårdsförbättringar måtte för nästa budgetår anvisas ett reservationsanslag av 250 000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Behovet av statsbidrag till ladugårdsförbättringar är otvivelaktigt fortfarande stort. I betraktande härav anser jag i likhet med *lantbruksstyrelsen*, att medel böra ställas till förfogande för denna bidragsverksamhet även för nästkommande budgetår. Mot att för ändamålet avses ett oförändrat be-

lopp av 250 000 kronor har jag icke något att erinra. Med hänsyn till att vid utgången av innevarande budgetår förefintlig behållning å det för budgetåret 1940/41 anvisade beredskapsanslaget torde komma att tillföras statens budgetutjämningsfond synes förenämnda belopp, 250 000 kronor, böra äskas å riksstaten för budgetåret 1944/45.

Av ifrågavarande anslag torde Kungl. Maj:t i anslutning till vad tidigare medgivits böra få disponera erforderligt belopp för att möjliggöra utarbetandet av ändamålsenliga förslag till förbättringsarbeten eller vidtagandet av andra åtgärder ägnade att främja ifrågavarande verksamhet. Bidragstilldelningen till de olika jordbrukarna bör i likhet med vad som nu gäller handhavas av vederbörande hushållningssällskaps förvaltningsutskott. För bidragens användning böra föreskrivas i huvudsak samma villkor, som gälla för åtnjutande av bidrag från tidigare för ändamålet anvisade anslag. Vid verksamhetens handhavande bör emellertid tillses, att bidrag icke beviljas för förbättringsarbeten å fastighet, som kan antagas inom en nära framtid komma att sammanslås med annan fastighet eller uppdelas för komplettering av andra fastigheter i syfte att åstadkomma bärkraftiga jordbruk.

I anslutning till ställningstagandet till de förslag, som enligt vad under punkten 102 anförts framlagts av 1942 års jordbrukskommitté, torde böra övervägas, huruvida å beredskapsstat böra upptagas ytterligare medel för nu ifrågavarande ändamål.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till ladugårdsförbättringar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av .. kronor 250 000.

[120.] **42. Bidrag för anskaffande av apparatur till musterier.** För detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 15 000 kronor. Beträffande bestämmelserna angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 690.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Medelsanvisningen för ifrågavarande ändamål torde för nästa budgetår böra begränsas till 10 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till *Bidrag för anskaffande av apparatur till musterier* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av .. kronor 10 000.

[121.] **43. Bidrag till Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund för teknisk konsulentverksamhet.** Förevarande anslag, som är avsett att disponeras såsom bidrag till förbundet för avlönande av en huvudsakligen i värmeteknik utbildad konsulent, är för budgetåret 1943/44 upptaget med 6 500 kronor. Beträffande de närmare bestämmelserna för anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 690.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen*, med överlämnande av en framställning i ämnet från Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund, hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte även för nästa budgetår anvisas ett anslag av 6 500 kronor.

Departements-
chefen.

Såsom *lantbruksstyrelsen* föreslagit torde anslaget för budgetåret 1944/45 böra uppföras med oförändrat belopp av 6 500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund för teknisk konsulentverksamhet* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 6 500.

[122.] **44. Bidrag till värmeisolationsförsök i växthus, reservationsanslag.** För detta ändamål har 1942 års riksdag (prop nr 96; r. skr. nr 99) å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisat ett reservationsanslag av 15 000 kronor.

Med skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* överlämnat en framställning från *Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund*, vari förbundet — under erinran att förbundet handhade de försök vartill anslaget beviljats — hemställt, att ett ytterligare anslag å 10 000 kronor måtte ställas till förbundets förfogande för slutförande av de påbörjade försöken.

Lantbruksstyrelsen, som tillstyrkt, att ett reservationsanslag av 5 000 kronor anvisades till ändamålet för nästa budgetår, har i sin skrivelse huvudsakligen anfört följande.

Ifrågavarande försök anses vara av stor betydelse för att få utrett graden av bränslebesparing genom användning av dubbelfönster inom handelsväxthus. I den ursprungliga försöksplanen hade avsetts, att två befintliga växthus, vartdera med en golvyta av 6×20 meter skulle förhyras. För att med hänsyn till vind och sol erhålla samma belägenhet å växthusen uppfördes i stället hösten 1942 två nya, vid sidan om varandra belägna växthus med ett yttinnehåll av 6×28 meter. Även om dessa växthus stodo färdiga i början på januari 1943, kunde likväl viss för försökens utförande nödvändig elektrisk apparatur icke anskaffas under vintern, av vilken anledning försöken icke kunde påbörjas inom sådan tid, att tillförlitliga resultat av desamma kunde erhållas. Detta förhållande samt den exceptionellt milda vintern har medfört att, fränsett vissa förberedande mätningar rörande luftläckage m. m., de egentliga försöken med odling av handelsväxter i växthusen i fråga måst uppskjutas till instundande eldningssäsong.

Kostnaden för försöksväxthusens uppförande, vartill statsunderstöd icke ut-

gått, har enligt uppgift uppgått till omkring 16 000 kronor. Då emellertid växthusen utgöra normaltyper för mindre handelsväxthus, som oavsett hur försöken komma att utfalla utan alltför stora kostnader kunna i fråga om glastäckning förändras och nyttjas för produktiva ändamål, synes det ifrågasätta ytterligare anslaget kunna reduceras. Den hyreskostnad, som förbundet skulle erlagga för växthusen under ytterligare en vintersäsong, har uppgivits komma att uppgå till 4 000 kronor, i vilket belopp inginge de med växtkulturernas skötsel förenade dryga arbetskostnaderna. Detta hyresbelopp synes lantbruksstyrelsen skäligt. Däremot synas övriga till 6 000 kronor beräknade kostnader för höga. Styrelsen anser nämligen att, då förbundet har hos sig anställt en med bidrag av statsmedel avlönad teknisk konsulent, som anförtrots det närmaste handhavandet av försöken, någon direkt ersättning härför icke bör utgå. Av denna anledning synas övriga kostnader för försökens slutförande kunna reduceras och statens bidrag härtill kunna begränsas till 1 000 kronor. Sålunda torde det för ändamålet begärda anslaget kunna begränsas till 5 000 kronor.

I likhet med lantbruksstyrelsen vill jag förorda, att medel ställas till förfo- Departements-
chefen.
gande under nästa budgetår för slutförande av ifrågavarande försök. För ändamålet torde böra uppföras det av lantbruksstyrelsen föreslagna beloppet, 5 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till värmeisolationsförsök i växthus* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag*

av kronor 5 000.

[123.] **45. Bidrag till uppförande av siloanläggningar, reservationsanslag.** För detta ändamål beviljade 1940 års urtima riksdag å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41 ett reservationsanslag av 300 000 kronor. Å riksstaten för budgetåret 1942/43 har för ändamålet anvisats ett reservationsanslag av 200 000 kronor och för innevarande budgetår ett reservationsanslag av 150 000 kronor. Beträffande de närmare bestämmelserna för anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 691.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte för nästa budgetår anvisas ett med 50 000 kronor till 200 000 kronor förhöjt anslag.

Med hänsyn till önskvärdheten att särskilt i nuvarande försörjningsläge Departements-
chefen.
ensileringsförfarandet i möjligaste mån kommer till användning anser jag i likhet med lantbruksstyrelsen, att medel för ändamålet böra anvisas även för nästa budgetår. Medelsanvisningen torde dock kunna begränsas till samma belopp som anvisats för löpande budgetår eller 150 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till uppförande av siloanläggningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag*

av kronor 150 000.

[124.] **46. Bidrag till uppförande av frukt- och potatislagerhus m. m., reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 120 000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 691.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att för budgetåret 1944/45 måtte för ifrågavarande ändamål anvisas ett reservationsanslag av 160 000 kronor. Styrelsen har såsom stöd för framställningen åberopat vad styrelsen anfört i samband med äskande för nästa budgetår av kapitaltillskott till frukt- och potatislagerhusfonden. I nämnda sammanhang har styrelsen bland annat uppgivit, att Sveriges frukt- och trädgårdsodlares riksförbund planerade uppförande under budgetåret 1944/45 av ett flertal lagerhus och lagerkällare i olika delar av landet. För att tillgodose uppkommande lånebehov under nästa budgetår har *lantbruksstyrelsen* ansett, att en förstärkning av fonden med 1 300 000 kronor vore erforderlig.

I remissutlåtande den 21 september 1943 har *statens livsmedelskommission* tillstyrkt *lantbruksstyrelsens* framställning.

*Departements-
chefen.*

Av vad *lantbruksstyrelsen* anfört framgår, att i stor utsträckning planerats anläggningar av här ifrågavarande slag. Med hänsyn till önskvärldheten att få dylika anläggningar till stånd och då tillgängliga medel icke synas tillräckliga för att möta beräknad efterfrågan å statsbidrag, tillstyrker jag att även för budgetåret 1944/45 anvisas medel för detta ändamål. Medelsanvisningen synes emellertid icke böra bestämmas till högre belopp än som anvisats för innevarande budgetår eller 120 000 kronor. Frågan huruvida medel för ifrågavarande ändamål böra anvisas även på beredskapsstat för att stå till förfogande vid ett eventuellt omslag i läget på arbetsmarknaden torde senare få upptagas till övervägande.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till uppförande av frukt- och potatislagerhus m. m.* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 120 000.

[125.] **47. Bidrag till återbetalning av lån från jordbrukets maskinlånefond.** För detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 20 000 kronor. Beträffande bestämmelserna angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 691.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att för nästa budgetår måtte för ifrågavarande ändamål anvisas ett anslag av 116 000 kronor. Anslagsberäkningen har verkställts med ledning av de redogörelser rörande hushållningssällskapens förmedling av lån från jordbrukets maskinlånefond, som inkommit till *lantbruksstyrelsen*.

I enlighet med lantbruksstyrelsens hemställan torde för nästa budgetår böra anvisas ett anslag av 116 000 kronor för ifrågavarande ändamål. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till *Bidrag till återbetalning av lån från jordbrukets maskinlånefond* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 116 000.

[126.] 48. **Statens forskningskommitté för lantmannabyggnader, reservationsanslag.** Under anslagstiteln Forsknings- och försöksverksamhet rörande lantmannabyggnader anvisade 1943 års riksdag (prop. nr 74; r. skr. nr 145) för budgetåret 1943/44 ett reservationsanslag av 60 000 kronor. Kungl. Maj:t har den 20 augusti 1943 fastställt instruktion för statens forskningskommitté för lantmannabyggnader ävensom föreskrivit, att förenämnda anslag skulle användas enligt följande fördelning.

1. Arvoden åt ordförande och ledamöter i statens forskningskommitté för lantmannabyggnader	kronor 2 000
2. Arvode åt en utredningsman, tillika föreståndare för kommitténs forskningsavdelning	» 12 000
3. Arvode åt assistent	» 10 000
4. Avlöningar till övrig personal	» 3 000
5. Ersättning för specialutredningar	» 10 000
6. Reseersättningar	» 5 000
7. Utrustning, expenser, publikationstryck m. m.	» 10 000
8. Till Kungl. Maj:ts förfogande	» 8 000

Summa kronor 60 000.

I skrivelse den 16 september 1943 har *statens forskningskommitté för lantmannabyggnader* hemställt, att förevarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med oförändrat belopp, 60 000 kronor. Beloppet är avsett att disponeras i huvudsaklig överensstämmelse med vad som föreskrivits för användningen av anslaget för innevarande budgetår.

I remissutlåtande den 2 oktober 1943 har *lantbruksstyrelsen* biträtt forskningskommitténs framställning.

Mot forskningskommitténs förslag till medelsanvisning för nästa budgetår har jag intet att erinra. Anslagets benämning torde emellertid böra ändras till Statens forskningskommitté för lantmannabyggnader. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid meddela närmare bestämmelser angående anslagets användning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till *Statens forskningskommitté för lantmannabyggnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 60 000.

[127.] **49. Jordbrukets upplysningsnämnd.** Under anslagstiteln Upplysningsverksamhet rörande forsknings- och försöksarbetet på jordbrukets område har för budgetåret 1943/44 anvisats ett anslag av 38 000 kronor (prop. nr 120; r. skr. nr 377). Anslaget är avsett att täcka kostnaderna för jordbrukets upplysningsnämnd, vilken har till uppgift att verka för spridande av kunskapen om resultaten från forsknings-, försöks- och provningsverksamheten på jordbrukets och trädgårdsskötselns område. Kungl. Maj:t har genom beslut den 24 september 1943 föreskrivit, att anslaget må under budgetåret 1943/44 användas enligt följande fördelning.

1. Arvoden åt ordförande och ledamöter i nämnden	kronor	2 000
2. Arvode åt sekreteraren (9 månader)	»	9 000
3. Arvode åt kontorsbiträde (9 månader)	»	2 700
4. Författarhonorar	»	6 000
5. Lokalhyra och städning	»	1 500
6. Telefon, telegram och porton	»	1 000
7. Skrivmateriel m. m.	»	1 000
8. Tidskrifter och annan litteratur	»	500
9. Tidningskontroll, prenumerationer och klipp	»	1 500
10. Reseersättningar	»	2 500
11. Anskaffning av möbler och kontorsinventarier	»	10 000
12. Diverse utgifter	»	300

Summa kronor 38 000.

Kungl. Maj:t har den 5 november 1943 fastställt instruktion (nr 776) för jordbrukets upplysningsnämnd.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att förevarande anslag i avvaktan på närmare erfarenhet rörande verksamheten i fråga måtte för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp av 38 000 kronor. Den av lantbruksstyrelsen föreslagna dispositionen av det äskade anslaget innefattar följande ändringar i förhållande till anslagsfördelningen för innevarande budgetår.

Ökningar ha beräknats under posterna arvoden åt ordförande och ledamöter i nämnden, lokalhyra, telefon, telegram och porton, reseersättningar samt diverse utgifter med respektive 500, 500, 500, 1 000 och 100 kronor. Posterna ha alltså upptagits till respektive 2 500, 2 000, 1 500, 3 500 och 400 kronor. Posterna arvode åt sekreteraren och arvode åt kontorsbiträde ha med hänsyn till att dessa befattningshavare skola vara anställda under hela budgetåret 1944/45 ökats med 3 000 till 12 000 kronor, respektive med 900 till 3 600 kronor. Till författararvoden ha beräknats 10 000 kronor eller ett 4 000 kronor högre belopp än för innevarande budgetår. Å andra sidan har posten tidningskontroll, prenumerationer och klipp minskats med 500 kronor till 1 000 kronor. För anskaffning av möbler och kontorsinventarier har icke beräknats något belopp för nästa budgetår. Återstående poster, nämligen till skrivmateriel samt tidskrifter och annan litteratur, ha upptagits med oförändrade belopp.

Jordbrukets upplysningsnämnd har i skrivelse den 20 oktober 1943 anmält, att nämnden icke hade något att erinra mot lantbruksstyrelsens förslag.

Såsom framgår av propositionen nr 120/1943 utgingo statsmakterna vid *Departements-*
 de kostnadsberäkningar, som lågo till grund för beviljandet av anslag till upp-
 lysningsnämnden för löpande budgetår, från att kostnaderna för nämnden
 skulle uppgå till 37 000 kronor för budgetår. Enligt min mening finnes ej an-
 ledning att nu frånga dessa beräkningar. Jag förordar alltså, att anslaget
 för nästa budgetår uppföres med sistnämnda belopp. Emellertid torde ansla-
 gets benämning böra ändras till Jordbrukets upplysningsnämnd. Det torde
 få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid meddela närmare föreskrifter
 rörande anslagets disposition.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte
 föreslå riksdagen

att till *Jordbrukets upplysningsnämnd* för budgetåret 1944/
 45 anvisa ett anslag av kronor 37 000.

H. Egnahemsbildning, kolonisation och grund- förbättringar m. m.

[128.] 1. **Egnahemsbildning: Egnahemsstyrelsen: Avlöningar, förslagsan-
 slag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 228 400 kro-
 nor. Kungl. Maj:t har fastställt dels den 30 juni 1939 personalförteckning för
 egnahemsstyrelsen (statsliggaren sid. 692), dels ock den 21 april 1943 föl-
 jande avlöningsstat för styrelsen:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 104 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 12 300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.....	» 84 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 28 100

Summa kronor 228 400.

Egnahemsstyrelsen har i skrivelse den 30 augusti 1943, varöver infortrade
 utlåtanden avgivits den 27 september 1943 av statskontoret, den 9 oktober
 1943 av allmänna lönenämnden och den 22 oktober 1943 av riksräkenskaps-
 verket, beräknat medelsbehovet för avlöningar vid styrelsen under nästa
 budgetår till 242 700 kronor. I fråga om beräkningen av de olika anslagspos-
 terna må nämnas följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 242 700 kronor, avse 129 000 kronor av-
 löningar till ordinarie tjänstemän, 12 300 kronor arvoden och särskilda er-
 sättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 71 400 kronor avlöningar till övrig
 icke-ordinarie personal samt 30 000 kronor rörligt tillägg.

Höjningen av ordinarieposten med 25 000 kronor föranledes till ett belopp av $(400 + 9\,800 =) 10\,200$ kronor av förslag om uppflyttning av kamrerartjänsten från lönegrad A 24 till lönegrad A 26 och om inrättande av ytterligare en revisorstjänst i lönegrad A 21. Båda förslagen motiveras — liksom de förslag av enahanda innebörd vilka framlades i samband med anslagsäskandena för löpande budgetår — med hänvisning till den arbetsbörda och det ansvar, som åvila kamreraren, samt de omfattande arbetsuppgifter med avseende å såväl styrelsens egen kassarörelse som revisionen av nämndernas räkenskaper, som ankomma på kamrerarkontoret. Styrelsen har även ifrågasatt, om icke innehavaren av befattningen som kamrerare efter tjänstens uppflyttning i lönegrad borde benämnas byrådirektör. Återstående höjning av ordinarieposten, $(7\,600 + 7\,200 =) 14\,800$ kronor, sammanhänger med förslag om överförande å ordinarie stat av en byrådirektör i lönegrad Eo 26 och en byråingenjör i lönegrad Eo 21, båda placerade å styrelsens byggnadskontor. Styrelsen har beträffande sistnämnda förslag framhållit, att byggnadskontoret under de senaste åren även fått att leda och övervaka arbetet vid de nya ritkontor, som för rådgivning m. m. i landsbygdens byggnadsfrågor inrättats hos egnahemsnämnderna i Värmlands, Kopparbergs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, samt att hålla kontakt med lantbruksförbundets byggnadsförenings rådgivningsverksamhet inom andra län. Även byggnadskontrollen stode under byggnadskontorets ledning och överinseende. Härtill komme, att kontoret efter hand tilldelats vissa specialuppgifter, såsom upplysnings- och projekteringsverksamhet i samband med statsbidragen till gemensamma tvättinrättningar samt teknisk försöksverksamhet rörande vatten- och avloppsfrågor.

Icke-ordinarieposten har å ena sidan minskats med tillhoppa 16 600 kronor på grund av förslaget om överförande å ordinarie stat av en byrådirektörs- och en byråingenjörsbefattning samt å andra sidan ökats med 4 000 kronor för anställande av extra personal å kamrerarkontoret.

Höjningen av posten rörligt tillägg med 1 900 kronor sammanhänger med de under ordinarie- och icke-ordinarieposterna framställda förslagen.

Statskontoret har, i betraktande av de anslagshöjningar å tillhoppa 16 000 kronor som vid 1942 och 1943 års riksdagar beviljats för förstärkning av personalen å egnahemsstyrelsens kamrerarkontor, ansett att någon tids erfarenhet borde avvaktas innan ytterligare ökning av nämnda personal vidtoges. Därest likväl ett oavvisligt behov av personalökning förefunnes, torde detta åtminstone för närvarande böra tillgodoses genom anställande av tillfällig personal. Statskontoret har vidare förklarat sig icke kunna förorda, att förslag om förbättrad löneställning för kamreraren förelades 1944 års riksdag. Ej heller har ämbetsverket funnit sig böra för närvarande biträda förslaget om uppförande å ordinarie stat av två extra ordinarie befattningshavare å byggnadskontoret. Enligt statskontorets mening borde nämligen ytterligare erfarenhet avvaktas rörande frågan om byggnadssakkunskapens tillgodoende inom egnahemsverksamheten.

Lönenämnden har beträffande frågan om kamrerarbefattningens uppflyttning i lönegrad samt om inrättande av ytterligare en revisorsbefattning å kamrerarkontoret hänvisat till sitt remissutlåtande över egnahemsstyrelsens anslagsäskanden för löpande budgetår (IX H. T. 1943 sid. 163). I sagda utlåtande hade lönenämnden tillstyrkt lönegradsuppflyttningen för kamreraren

samt bland annat yttrat, att, därest en ny revisorstjänst ansåges behöfelig, densamma syntes böra tills vidare uppföras å extra ordinarie stat. För det nu framlagda förslaget att kamreraren vid en uppflyttning till 26 lönegraden skulle benämnas byrådirektör föreläge enligt nämndens mening icke tillräckliga skäl.

Riksräkenskapsverket har tillstyrkt bifall till den föreslagna förstärkningen av egnahemsstyrelsens kamerala organisation. Vad beträffar frågan om ändrad benämning å kamrerarbefattningens innehavare har riksräkenskapsverket — under erinran att tjänstebenenämningen kamrerare vore den vanliga å tjänstemän, som handhade kamrerargöromål, oavsett om dessa tjänstemän vore placerade i 22, 24 eller 26 lönegraden — uttalat, att ämbetsverket för sin del ansåge, att tillräckliga skäl icke anförts för att ändra den nuvarande benämningen av tjänsten i fråga.

Ej heller för nästa budgetår anser jag mig kunna tillstyrka förslaget om uppflyttning av kamrerartjänsten i lönegrad A 26. Det behov av personalökning som synes föreligga vid kamrerarkontoret torde i anslutning till vad statskontoret anført böra för närvarande tillgodoses genom anlitande av tillfällig arbetskraft. För detta ändamål bör sålunda enligt mitt förmenande avses ett ytterligare belopp av 3 500 kronor. Någon förändring beträffande löneställningen för byrådirektören och byråingenjören å byggnadskontoret torde icke i nuvarande läge böra vidtagas.

Vid bifall till vad jag sålunda anført böra anslagsposterna avlöningar till ordinarie tjänstemän samt arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, uppföras med oförändrade belopp av 104 000 kronor och 12 300 kronor. För avlöningar till övrig icke-ordinarie personal torde böra upptagas 87 500 kronor eller ett 3 500 kronor högre belopp än för innevarande budgetår. Med beaktande av vad sist sagts bör slutligen för rörligt tillägg beräknas $(28\,100 + 500 =) 28\,600$ kronor.

För nästa budgetår skulle följaktligen avlöningskostnaderna vid egnahemsstyrelsen uppgå till sammanlagt $(104\,000 + 12\,300 + 87\,500 + 28\,600 =) 232\,400$ kronor, vilket jämfört med medelsanvisningen för löpande budgetår innebär en anslagsökning med 4 000 kronor.

I enlighet med vad chefen för finansdepartementet anför vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa sådan ändring i personalförteckningen för egnahemsstyrelsen, att innehavaren av den i förteckningen upptagna notariatstjänsten i lönegrad A 21 från och med nästa budgetår benämnas byråsekreterare.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för egnahemsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Nionde huvudtiteln.

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 104 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 12 300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 87 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 28 600
Summa kronor 232 400;	

2) till *Egnahemsbildning*: *Egnahemsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 232 400.

[129.] **2. Egnahemsbildning: Egnahemsstyrelsen: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 70 000 kronor. Kungl. Maj:t har den 21 april 1943 fastställt omkostnadsstat för egnahemsstyrelsen (statsliggaren sid. 692).

I skrivelse den 30 augusti 1943 har *egnahemsstyrelsen* beräknat medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår till oförändrat belopp av 70 000 kronor.

Departements- Med biträdande av egnahemsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. chefen. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Egnahemsbildning*: *Egnahemsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 70 000.

[130.] **3. Egnahemsbildning: Egnahemsstyrelsen: Handhavande av bostadsförbättringsverksamhet.** För detta ändamål har för innevarande budgetår uppförts ett anslag av 40 000 kronor. Från anslaget skola bestridas utgifter för avlöningar och omkostnader vid egnahemsstyrelsen i anledning av dennas handhavande av bostadsförbättringsverksamheten å landsbygden.

I skrivelse den 30 augusti 1943 har *egnahemsstyrelsen* förklarat sig anse, att medelsanvisningen för ifrågavarande ändamål kunde för nästa budgetår bestämmas till oförändrat belopp, 40 000 kronor, under förutsättning att av styrelsen begärd höjning av styrelsens avlöningsanslag komme till stånd.

Departements- Med hänsyn bland annat till medelsåtgången för ändamålet under bud- chefen. getåret 1942/43 finner jag förevarande anslag böra bibehållas vid nuvarande belopp, 40 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Egnahemsbildning: Egnahemsstyrelsen: Handhavan-
de av bostadsförbättringsverksamhet* för budgetåret 1944/45
anvisa ett anslag av kronor 40 000.

[131.] 4. **Egnahemsbildning: Egnahemsnämnderna: Avlöningar, förslags-
anslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 745 000 kro-
nor. Kungl. Maj:t har för egnahemsnämnderna fastställt dels den 7 juni
1940 personalförteckning (statsliggaren sid. 693), dels ock den 21 april 1943
följande

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 308 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 55 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 293 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 89 000
Summa kronor 745 000.	

I skrivelse den 30 augusti 1943 har *egnahemsstyrelsen* beräknat medelsbe-
hovet för avlöningar vid egnahemsnämnderna under nästa budgetår till
776 000 kronor. Av anslagshöjningen, 31 000 kronor, belöpa 30 000 kronor
å posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal samt 1 000 kronor å pos-
ten rörligt tillägg. Dessa poster föreslås sålunda uppräknade till 323 000 res-
pektive 90 000 kronor. Höjningarna motiveras med det allt mer framträdande
behovet att nyanställa ytterligare icke-ordinarie personal vid vissa egnahems-
nämnder. Särskilt förefunnes, enligt vad egnahemsstyrelsen anført i en seder-
mera avgiven promemoria, behov av att anställa ytterligare några befattnings-
havare för verkställande av inventering rörande förekomsten av ofullständiga
jordbruk samt angående de möjligheter som föreläge för dessa jordbruks för-
stärkning. Styrelsen har framhållit, att man genom att ha tillgång till inven-
teringsresultaten kunde i görligaste mån förhindra, att statsmedel investera-
des i bostäder, ekonomibyggnader, gödselstäder m. m. å jordbruksfastigheter,
som icke borde bestå såsom självständiga brukningsdelar. Särskilt där eгна-
hemsnämndens personal icke vore tillräcklig för att i förväg besiktiga alla
de fastigheter till vilka statsbidrag söktes, vilket vore fallet i de flesta nämnd-
ers områden, skulle ett dylikt inventeringsmaterial vara av största värde.

I remissutlåtande den 27 september 1943 har *statskontoret* avstyrkt för-
slaget om anslagshöjning.

Jag torde här få anmäla en av *egnahemsstyrelsen* den 27 oktober 1943 gjord
framställning om anvisande av tillhopa 45 000 kronor för dels anordnande
av kurser för byggnadsföretagare på landsbygden m. fl., dels ock utdelande
av stipendier till deltagarna i kurserna. Över denna framställning ha utlåtän-
den avgivits av ett flertal myndigheter.

Departements-
chefen.

Jag finner mig icke kunna biträda det av egnahemsstyrelsen framställda förslaget om höjning av ifrågavarande avlöningsanslag i vidare mån än att jag förordar, att posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal uppräknas med 15 000 kronor till 308 000 kronor i syfte att möjliggöra nyanställning av oundgängligen erforderlig personal vid vissa egnahemsnämnder. Härvid förutsätter jag, att egnahemsstyrelsen i möjligast skyndsamma takt genomför det av styrelsen berörda inventeringsarbetet utan ytterligare anslagshöjning för detta ändamål. Med upptagande av övriga anslagsposter, avseende avlöningar till ordinarie tjänstemän, arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, samt rörligt tillägg, till oförändrade belopp av respektive 308 000, 55 000 och 89 000 kronor skulle medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår uppgå till $(308\,000 + 55\,000 + 308\,000 + 89\,000 =)$ 760 000 kronor eller ett 15 000 kronor högre belopp än det för löpande budgetår anvisade anslaget.

Vad beträffar de i egnahemsstyrelsens framställning den 27 oktober 1943 omförmälda kurserna m. m. anser jag mig icke kunna förordar, att särskilda medel nu anvisas för ändamålet.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna följande avlöningsstat för egnahemsnämnderna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 308 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	» 55 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 308 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 89 000
Summa kronor 760 000;	

2) till Egnahemsbildning: Egnahemsnämnderna: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 760 000.

[132.] 5. Egnahemsbildning: Egnahemsnämnderna: Omkostnader, *förslagsanslag*. För detta ändamål är för budgetåret 1943/44 uppfört ett förslagsanslag av 250 000 kronor. Kungl. Maj:t har den 21 april 1943 fastställt omkostnadsstat för egnahemsnämnderna (statsliggaren sid. 694).

I skrivelse den 30 augusti 1943 har *egnahemsstyrelsen* hemställt, att förevarande anslag för nästa budgetår måtte upptagas med ett till 280 000 kronor

förhöjt belopp. Anslagsökningen faller helt å posten reseersättningar, vilken föreslås uppräknad med 30 000 kronor till 170 000 kronor, och motiveras med hänvisning till medelsåtgången för ändamålet under budgetåret 1942/43, 171 300 kronor, samt till stegrade biljettpriser och traktamentsersättningar. Styrelsen har i detta sammanhang framhållit, att alltför knappt tillskurna medel för reseersättningar kunde motverka en effektiv användning av egnahemsnämndernas arbetskraft.

I remissutlåtande den 27 september 1943 har *statskontoret* ifrågasatt, huruvida anledning förefunnes att uppräknas anslagsposten till reseersättningar med större belopp än 20 000 kronor.

I anslutning till vad statskontoret anført torde anslagshöjningen kunna begränsas till 20 000 kronor och förevarande anslag alltså för nästa budgetår böra uppföras med 270 000 kronor. Jag hemställer i enlighet härmed, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till *Egnahemsbildning: Egnahemsnämnderna: Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 270 000.

[133.] **6. Egnahemsbildning: Egnahemsnämnderna: Handhavande av bostadsförbättringsverksamhet.** För detta ändamål har för innevarande budgetår uppförts ett anslag av 50 000 kronor. Från anslaget skola bestridas utgifter för avlöningar och omkostnader vid egnahemsnämnderna i anledning av dessas handhavande av bostadsförbättringsverksamheten å landsbygden.

I skrivelse den 30 augusti 1943 har *egnahemsstyrelsen*, under hänvisning till att medelsåtgången för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1942/43 uppgått till omkring 80 000 kronor, hemställt om en till 70 000 kronor förhöjd anslagsanvisning för nästa budgetår.

Egnahemsstyrelsens förslag föranleder icke någon erinran från min sida. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till *Egnahemsbildning: Egnahemsnämnderna: Handhavande av bostadsförbättringsverksamhet* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 70 000.

[134.] **7. Egnahemsbildning: Egnahemsorganens byggnadsrådgivning.** Detta anslag, som är avsett för rådgivning i landsbygdens byggnadsfrågor genom egnahemsnämnderna i Värmlands, Kopparbergs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, är för innevarande budgetår uppfört med 140 500 kronor.

I skrivelse den 30 augusti 1943 har *egnahemsstyrelsen* hemställt om ett

till 160 000 kronor förhöjt anslag till egnahemsorganens byggnadsrådgivning för nästa budgetår. Styrelsen har härvid framhållit, att det måste anses som en brist att — låt vara att ritningar till egnahemsbyggen och bostadsförbättringar i stor utsträckning ombesörjdes av lantbruksförbundets byggnadsförening, vilken förening handhade byggnadsrådgivningen inom flertalet län i mellersta och södra Sverige — egnahemsorganisationen saknade särskilda arbetskrafter med byggnadsakkunskap för att granska byggnadsförslag, som inkomme till egnahemsnämnderna i de mellersta och södra länen. Klagomål häröver hade även försports från en del egnahemsnämnder. Enligt styrelsens mening skulle ifrågavarande brist i någon mån kunna upphjälpas, om styrelsen kunde disponera över ett par befattningshavare med byggnadsakkunskap, vilka kunde utnyttjas för cirkulation mellan egnahemsnämnderna.

Statskontoret har i remissutlåtande den 27 september 1943 — under erinran om sitt avstyrkande utlåtande den 7 oktober 1942 i anledning av då föreliggande framställning av anslagshöjning (IX H. T. 1943 sid. 169) samt under framhållande tillika att särskilt anslag numera anvisats till forsknings- och försöksverksamhet rörande lantmannabyggnader, varvid till verksamhetens centrala uppgifter angivits frågor rörande byggnadernas ändamålsenliga konstruktion och inredning — förklarat sig icke kunna förorda höjning av det för budgetåret 1943/44 utgående anslaget till egnahemsorganens byggnadsrådgivning.

*Departements-
chefen.*

Jämväl under nästa budgetår bör enligt min uppfattning den statliga byggnadsrådgivningen bedrivas inom samma delar av landet som hittills, nämligen Värmland, Dalarna samt Norrland utom Gävleborgs län. I likhet med statskontoret anser jag mig sålunda i nuvarande läge icke kunna tillstyrka större anslagsanvisning för ändamålet än för innevarande budgetår, eller 140 500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Egnahemsbildning: Egnahemsorganens byggnadsrådgivning* för budgetåret 1944/45 anvisa ett
anslag av kronor 140 500.

[135.] **8. Egnahemsbildning: Egnahemsorganens byggnadskontroll.** Till gäldande av kostnaderna för kontroll över den statsunderstödda bostadsbyggnadsverksamheten på landsbygden är för innevarande budgetår uppfört ett anslag av 119 500 kronor.

I skrivelse den 30 augusti 1943 har *egnahemsstyrelsen* hemställt, att anslaget måtte för nästa budgetår uppföras med 150 000 kronor. Styrelsen har till motivering av anslagshöjningen anfört i huvudsak följande.

Det för närvarande tillgängliga anslaget, 119 500 kronor, medger anordnande av byggnadskontroll endast i de nordliga länen, där egnahemsorganen ombesörja byggnadsrådgivningen. Det synes emellertid egnahemsstyrelsen betydelsefullt, att viss byggnadskontroll kan utövas genom egnahemsorga-

nen även i södra och mellersta Sverige, d. v. s. inom de län där lantbruksförbundets byggnadsförening handhar byggnadsrådgivningen. För möjliggörande härav erfordras en ökning av anslaget till egnahemsorganisationens byggnadskontroll med omkring 30 000 kronor, vari ingå såväl avlöningssom resekostnader och expenser, till i runt tal 150 000 kronor.

I remissutlåtande den 27 september 1943 har *statskontoret* — under erinran om sitt utlåtande den 7 oktober 1942 i anledning av då föreliggande hemställan om anslagshöjning (IX H. T. 1943 sid. 170) — bland annat anfört, att ämbetsverket i varje fall icke under nuvarande förhållanden för här avsedda byggnadskontroll kunde förorda högre anslag än för budgetåret 1943/44. Snarare borde det tagas under övervägande att reducera det nuvarande anslagsbeloppet, vilket statskontoret alltså funne vara för högt tilltaget.

Liksom anslaget till egnahemsorganens byggnadsrådgivning torde även förevarande anslag för nästa budgetår bära bibehållas vid nuvarande belopp. Sistnämnda anslag bör alltså uppföras i riksstatsförslaget med 119 500 kronor. Jag hemställer i enlighet härmed, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till *Egnahemsbildning: Egnahemsorganens byggnadskontroll* för budgetåret 1944/45 anvisa ett
anslag av kronor 119 500.

[136.] **9. Egnahemsbildning: Bidrag till lantbruksförbundets byggnadsförening.** Detta anslag är för innevarande budgetåret uppfört med 100 000 kronor. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 21 april 1943 skall anslaget användas med 90 400 kronor för rådgivning i landsbygdens byggnadsfrågor samt med 9 600 kronor för försöksverksamhet rörande lantmannabyggnader.

I skrivelse den 11 september 1943 har *lantbruksförbundets byggnadsförening u. p. a.* hemställt om oförändrat statsbidrag å 100 000 kronor för nästa budgetår till ifrågavarande ändamål. Byggnadsföreningen har framhållit i huvudsak följande.

Under räkenskapsåren 1941 och 1942 har föreningens verksamhet, fränsett statsbidragen, lämnat ett underskott å 206 279 kronor. Om å denna tid belöpan- de statsbidrag eller 164 400 kronor avdrages, kvarstår ett underskott å 41 879 kronor. Anledningen till att föreningen alltså hittills trots erhållna statsbidrag icke lyckats få sina kostnader täckta är främst, att det sedan föreningens bildande bedrivna samarbetet med egnahemsorganen förutsatt en mycket snabb och stark expansion, så att föreningen för närvarande har cirka 90 personer anställda och är representerad på 17 platser i södra och mellersta Sverige. Detta utbyggnadsarbete är ännu icke slutfört, utan måste beräknas fortgå under åtminstone de närmaste åren och medföra ganska avsevärda kostnader, i synnerhet som föreningen i stor utsträckning är hänvisad till att själv ytterligare utbilda för ändamålet lämplig arbetskraft.

Föreningens arbete för egnahemsorganens räkning i södra och mellersta Sverige bedrivs efter en särskild taxa, som är gällande även för samlliga jordbruk med upp till 20 hektar odlad jord. I denna taxa, som fastställts i

samråd med egnahemsstyrelsen, ha föreningen tillkommande arvoden bestämts till belopp, som med cirka 20 procent understiga föreningens självkostnader, varjämte smärre konsultationer av föreningen utföras kostnadsfritt. Då självkostnaderna för ritningsarbeten i samband med egnahemsorgansens verksamhet redan under 1943 beräknas uppgå till cirka 200 000 kronor, skulle sålunda här uppstå ett direkt underskott å 40 000 kronor. Det fortsatta utbyggandet av föreningens verksamhet torde dock under åren 1944 och 1945 komma att medföra, att antalet egnahemsärenden avsevärt ökas.

Om en väsentlig del av den hittills redovisade förlusten sålunda sammanhänger med den mellan egnahemsstyrelsen och föreningen avtalade organisationen, ha även övriga uppdrag för rådgivning i lantbrukets byggnadsfrågor bidragit härtill, då föreningen genomgående sökt att genom låga arvoden uppmuntra jordbrukarna att anlita tillgänglig sakkunskap, vilket endast så småningom låter sig genomföras. Speciellt som den övervägande delen av föreningens klientel utgöres av mindre och medelstora jordbruk synes ett bibehållande av hittillsvarande låga arvoden även framdeles vara en förutsättning för verksamhet i större omfattning.

I remissutlåtande den 27 oktober 1943 har *egnahemsstyrelsen* uttalat, att styrelsen — med hänsyn till byggnadsföreningens kostnader för utbyggande av organisationen för byggnadsrådgivning på landsbygden och till önskvärdheten av att allmänhetens kostnader för byggnadsritningar m. m. icke skulle behöva ökas — ansåge sig böra tillstyrka framställningen.

Departements-
chefen.

Jag har icke något att erinra mot att byggnadsföreningen även för nästa budgetår tilldelas ett statsbidrag av 100 000 kronor för ifrågavarande ändamål. För att kunna komma i åtnjutande av understöd bör föreningen liksom hittills framlägga en fullständig redogörelse för användningen av de för ändamålet hittills anvisade medlen ävensom uppgifter angående sin nuvarande ekonomiska ställning. Rapporter rörande rådgivningsverksamheten böra vidare periodiskt ingivas till Kungl. Maj:t, varjämte statlig revision av föreningens till rådgivningen hänförliga räkenskaper bör ske. Jag förutsätter, att föreningen icke fastställer nya eller ändrade avgiftstaxor för ifrågavarande rådgivningsverksamhet utan att egnahemsstyrelsen dessförinnan erhållit tillfälle att uttala sig i ärendet.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Egnahemsbildning: Bidrag till lantbruksförbundets byggnadsförening* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 100 000.

[137.] **10. Egnahemsbildning: Ersättningar åt egnahemsombuden, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 30 000 kronor. I fråga om anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 695.

I skrivelse den 30 augusti 1943 har *egnahemsstyrelsen* hemställt, att förvarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med ett till 50 000 kronor förhöjt belopp. Styrelsen har i skrivelsen anfört huvudsakligen följande.

Genom särskilda beslut den 19 februari och den 13 augusti 1943 har Kungl. Maj:t för vardera av budgetåren 1942/43 och 1943/44 från nionde huvudtiteln reservationsanslag till extra utgifter ställt 5 000 kronor till förfogande till ersättningar åt egnahemsombud för deltagande i möten inför respektive egnahemsnämnder. Styrelsen anser möten av ifrågavarande slag böra komma till stånd även i framtiden. Enligt styrelsens mening böra emellertid utgifterna för ersättningar åt egnahemsombuden för beivrande av sådana möten framdeles bestridas från anslaget till ersättningar åt egnahemsombuden. För detta ändamål torde böra räknas med en kostnad av minst 10 000 kronor för budgetåret 1944/45.

Med hänsyn till det anförda och till belastningen å ifrågavarande anslag under budgetåret 1942/43, cirka 38 600 kronor, finner styrelsen sig icke kunna uppskatta anslagsbehovet för nästa budgetår till lägre belopp än 50 000 kronor.

I detta sammanhang får styrelsen uttala önskvärdheten av att, sedan frågan underställts riksdagen, ett belopp av minst 5 000 kronor må från förevarande anslag ställas till förfogande för möten med egnahemsombud under innevarande budgetår, utöver de genom Kungl. Maj:ts beslut den 13 augusti 1943 anvisade medlen.

I remissutlåtande den 27 september 1943 har *statskontoret* förklarat sig icke ha något annat att invända mot egnahemsstyrelsens förslag än att ämbetsverket för sin del ville förorda, att ersättningarna till egnahemsombuden för deltagande i möten inför egnahemsnämnderna för budgetåret 1944/45 begränsades till högst 5 000 kronor, till följd varav förevarande anslag icke torde behöva upptagas till högre belopp än 45 000 kronor.

Egnahemsstyrelsens förslag rörande beräkningen av ifrågavarande anslag föranleder icke någon annan erinran från min sida än att det synes vara tillfyllest, därest anslaget för nästa budgetår uppföres med 45 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i enlighet med vad styrelsen anført från förevarande anslag ställa erforderliga belopp till förfogande för utbetalande av ersättningar till egnahemsombuden för deltagande i möten inför respektive egnahemsnämnder. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till *Egnahemsbildning: Ersättningar åt egnahemsombuden* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förlagsanslag* av kronor 45 000.

[138.] **11. Egnahemsbildning: Förvaltningsbidrag till egnahemslåneförmedlare, förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 100 000 kronor. Sedan hushållningssällskapens befattningsmed egnahemsverksamheten numera upphört, bestridas från anslaget endast förvaltningsbidrag till egnahemslåneförmedlande föreningar, bolag och kommuner.

I skrivelse den 30 augusti 1943 har *egnahemsstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för ändamålet.

*Departements-
chefen.* Med biträdande av egnahemsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Egnahemsbildning: Förvaltningsbidrag till egnahemslåneförmidlare* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förelagsanslag* av kronor 100 000.

[139.] **12. Egnahemsbildning: Avsättning till fonden för premielån till egnahemslåntagare, m. m.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 2 000 000 kronor. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 21 april 1943 skall anslaget disponeras dels för överföring till fonden för premielån till egnahemslåntagare av erforderliga medel för tillgodoseende av det med fonden avsedda ändamålet, dels ock för täckande av underskott å jordanskaffningsföretag, för vilka disponerats medel från jordfonden. Överskott å dylika företag skola enligt samma beslut gottskrivas anslaget. Beträffande de närmare bestämmelserna om premielåneverksamheten hänvisas till statsliggaren sid. 695.

I skrivelse den 30 augusti 1943 har *egnahemsstyrelsen* hemställt om oförändrad anslagsanvisning för nästa budgetår.

*Departements-
chefen.* Med hänsyn till premielånens stora betydelse såsom led i en rationellt driven egnahemslångivning anser jag mig böra förorda, att i enlighet med egnahemsstyrelsens förslag oförändrat anslag av 2 000 000 kronor anvisas för ändamålet för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Egnahemsbildning: Avsättning till fonden för premielån till egnahemslåntagare, m. m.* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 2 000 000.

[140.] **13. Egnahemsbildning: Bidrag till inlösen av vissa byggnader vid utökning av ofullständiga jordbruk, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår med hänsyn till en beräknad reservation uppfört med 25 000 kronor. Enligt 43 § kungörelsen den 7 juni 1940 (nr 589) angående den statliga egnahemsverksamheten kan egnahemsnämnd, om vid förvärv av tillskottsjord till ofullständigt jordbruk byggnad å tillskottsjorden blir överflödigt för jordbrukets behov och icke kan finna lämplig användning, bevilja ägaren av det ofullständiga jordbruket, vare sig han för förvärvet av tillskottsjorden erhåller egnahemslån eller icke, bidrag av statsmedel utan återbetalningsskyldighet, motsvarande högst skillnaden mellan det värde, som kan antagas ha av köpeskillingen för tillskottsjorden belöpt å byggnaden, samt det minskade värde, byggnaden prövas ha erhållit efter tillskottsjordens sammanläggning med den ursprungliga fastigheten.

I skrivelse den 30 augusti 1943 har *egnahemsstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag av 25 000 kronor för nästa budgetår. Styrelsen har framhållit,

att även om ifrågavarande bidragsverksamhet, vilken igångsatts i samband med 1940 års egnaheimsreform, hittills icke erhållit förväntad omfattning, efterfrågan på bidrag likväl efter hand syntes ha ökats, alltefter som kännedom om bidragen blivit spridd bland allmänheten. Förslaget om oförändrad medelsanvisning vore betingat av att reservation förefunnes å tidigare beviljade anslag.

I remissutlåtande den 27 september 1943 har *statskontoret* — under erinran att vid utgången av budgetåret 1942/43 förefunnits en anslagsreservation av omkring 125 600 kronor samt att summan av beviljade bidrag under nämnda budgetår uppgått till endast 39 000 kronor — ifrågasatt huruvida icke anslaget för budgetåret 1944/45 borde uppföras allenast med ett formellt belopp av 100 kronor.

Med hänsyn till storleken av den reservation som uppkommit å anslaget torde såsom statskontoret anfört för nästa budgetår under förevarande anslagstitel endast böra upptagas ett formellt belopp av 100 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till *Egnaheimsbildning: Bidrag till inlösen av vissa byggnader vid utökning av ofullständiga jordbruk* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag*
av kronor 100.

[141.] **14. Egnaheimsbildning: Byggande av odlingsvägar, förslagsanslag.** 1943 års riksdag har medgivit, att för budgetåret 1943/44 må beviljas statsbidrag intill 125 000 kronor för byggande av odlingsvägar (i Norrland och Dalarna), ävensom för detta ändamål anvisat ett förslagsanslag av 100 000 kronor. Beträffande bestämmelserna om ifrågavarande bidragsverksamhet hänvisas till statsliggaren sid. 696.

I skrivelse den 30 augusti 1943 har *egnaheimsstyrelsen* anhållit, att bidragstildelningen och anslagsanvisningen för budgetåret 1944/45 måtte bestämmas till oförändrade belopp av 125 000 respektive 100 000 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 27 september 1943 föreslagit, att anslaget, med hänsyn till att nettoutgifterna för ändamålet under budgetåret 1942/43 endast uppgått till omkring 48 900 kronor, måtte för nästa budgetår reduceras till 50 000 kronor.

Jag har icke något annat att erinra mot *egnaheimsstyrelsens* förslag än att jag i likhet med statskontoret finner det tillräckligt, därest anslagsbeloppet för nästa budgetår bestämmas till 50 000 kronor. Frågan huruvida medel för ifrågavarande ändamål böra anvisas även på beredskapsstat för att stå till förfogande vid ett eventuellt omslag i läget på arbetsmarknaden torde senare få upptagas till övervägande.

*Departements-
chefen.*

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) medgiva, att för budgetåret 1944/45 må beviljas statsbidrag intill 125 000 kronor för byggande av odlingsvägar;
- 2) till *Egnahemsbildning: Byggande av odlingsvägar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 50 000.

[142.] **15. Egnahemsbildning: Byggnadsbidrag till vissa arbetarsmåbrukslångtagare, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 50 000 kronor. Enligt 19 § kungörelsen den 7 juni 1940 (nr 590) angående statsunderstödd arbetarsmåbruksverksamhet kan sökande av arbetarsmåbrukslån, om han har tre eller flera barn under sexton års ålder och om hans bostadsbyggnad med hänsyn härtill göres större än som eljest skulle ha varit behöfligt, till täckande av den härigenom föranledda kostnadsökningen, i mån av behov, åtnjuta bidrag av statsmedel intill ett belopp av högst 1 000 kronor. Sådant bidrag kan också under motsvarande förutsättningar utgå till innehavare av arbetarsmåbrukslån för att täcka kostnad för tillbyggnad av bostad. Statsbidrag beviljas av egnahemsstyrelsen.

I skrivelse den 30 augusti 1943 har *egnahemsstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag av 50 000 kronor för nästa budgetår till ifrågakvarande bidragsverksamhet.

*Departements-
chefen.*

Mot egnahemsstyrelsens förslag till anslagsanvisning för nästa budgetår har jag intet att erinra. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Egnahemsbildning: Byggnadsbidrag till vissa arbetarsmåbrukslångtagare* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 50 000.

[143.] **16. Kolonisation: Ersättning till statens domäners fond för domänverkets handhavande av kolonisationsverksamheten inom vissa län.** Under anslagstiteln Kolonisation: Statens kolonisationsnämnder m. m. har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 25 500 kronor, varav 23 000 kronor avsetts till bestridande under tiden 1 juli 1943—30 juni 1944 av administrationskostnader för kolonisationsnämnderna i Västerbottens och Norrbottens län samt 2 500 kronor såsom ersättning för domänverkets handhavande av hithörande verksamhet inom Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands och Jämtlands län. Beträffande närmare bestämmelser rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 696. Erinras må, att vid 1943 års riksdag fattades beslut (prop. nr 138; r. skr. nr 303) om nya grunder för upplåtelse av kronotorp å kronoparker i Norrland och Dalarna, vilka grunder avsetts skola vinna tillämpning från och med ingången av budgetåret 1944/45. Det förutsattes härvid, att det nuvarande anslaget till kolonisationsnämnder m. m. efter reformens genomförande helt skulle bortfalla.

I skrivelse den 30 augusti 1943 har *domänstyrelsen* hemställt, att under anslagstiteln Kolonisation: Statens kolonisationsnämnder m. m. måtte för nästa budgetår anvisas ett belopp av 1 250 kronor. I skrivelsen har styrelsen anført, att det belopp å 2 500 kronor, som för innevarande budgetår ställts till domänstyrelsens förfogande, avsåge ersättning för domänverkets handhavande av ifrågavarande verksamhet under kalenderåret 1943, medan det nu äskade beloppet avsåge dylik ersättning för tiden 1 januari—30 juni 1944.

Statskontoret har i infortrat yttrande den 13 september 1943 icke framställt någon erinran mot domänstyrelsens förslag.

I remissutlåtande den 4 november 1943 har *riksräkenskapsverket* för sin del framhållit, att för ifrågavarande ändamål borde anvisas ett obetecknat anslag, benämnt Kolonisation: Ersättning till statens domäners fond för handhavandet av kolonisationsverksamheten inom vissa län.

För ifrågavarande ändamål torde i anslutning till vad domänstyrelsen *Departementets chefen.* föreslagit böra anvisas ett anslag av 1 300 kronor. Anslagets benämning synes emellertid böra ändras till Kolonisation: Ersättning till statens domäners fond för domänverkets handhavande av kolonisationsverksamheten inom vissa län. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kolonisation: Ersättning till statens domäners fond för domänverkets handhavande av kolonisationsverksamheten inom vissa län* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 1 300.

[144.] **17. Kolonisation: Understödjande av kolonisation å vissa kronoparker.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 125 000 kronor. Av anslaget ha 107 000 kronor ställts till förfogande för kolonisationsnämnderna i Västerbottens och Norrbottens län samt 18 000 kronor utanordnats till domänstyrelsen. Beträffande anslagets användning hänvisas i övrigt till statsliggaren sid. 697.

Såsom under nästföregående punkt berörts har vid 1943 års riksdag fattats beslut om nya grunder för upplåtelse av kronotorp. De nya föreskrifterna äga emellertid icke utan vidare tillämplighet å de enligt äldre bestämmelser upplåtna lägenheterna. I anslutning till riksdagens förenämnda beslut har Kungl. Maj:t den 17 juni 1943 föreskrivit, att den av Västerbottens och Norrbottens läns kolonisationsnämnder bedrivna verksamheten från och med den 1 juli 1944 skall överflyttas å domänstyrelsen.

I skrivelse den 30 augusti 1943 har *domänstyrelsen* hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 93 000 kronor. I fråga om anslagsberäkningen må nämnas följande.

Domänstyrelsen har icke räknat med att någon övergång till de nya bestämmelserna skall äga rum under år 1944, till följd varav medel anserts böra anvisas under förevarande anslag jämväl för nästa budgetår. Under beaktande av utgifternas fördelning på budgetårets olika delar har domänstyrelsen beräknat, att kostnaderna för understödjande av kolonisationen i Västerbottens och Norrbottens län under tiden 1 juli—31 december 1944 komma att uppgå till 70 procent av det för innevarande budgetår anvisade beloppet, 107 000 kronor, eller alltså till 75 000 kronor. För den av domänstyrelsen tidigare bedrivna verksamheten beräknas för kalenderåret 1944 ett oförändrat belopp av 18 000 kronor.

I avgivet utlåtande har *riksräkenskapsverket* förklarat sig icke vilja påverka någon ändring i domänstyrelsens förslag till utformning av medelsanvisningen. Ej heller *statskontoret* har haft något att erinra mot domänstyrelsens förslag.

*Departements-
chefen.* Jag biträder domänstyrelsens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kolonisation: Understödjande av kolonisation å vissa kronoparker* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 93 000.

[145.] **18. Kolonisation: Understödjande av kolonisationsverksamheten å Alträks kolonisationsområde, förslagsanslag.** För budgetåret 1943/44 är för ändamålet uppfört ett förslagsanslag av 4 400 kronor. Beträffande bestämmelserna angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 698.

Med skrivelse den 30 augusti 1943 har egnahemsstyrelsen överlämnat en av *Alträks nybyggesnämnd* såsom tillsynsmyndighet över nybyggesverksamheten å kolonisationsområdet gjord framställning om statsanslag med 6 310 kronor, utgörande skillnaden mellan beräknade utgifter och inkomster för nämnden under nästa budgetår. Nämnden har å ena sidan räknat med ökat medelsbehov för underhåll av vägar samt diknings- och hägnadsarbeten med sammanlagt 2 260 kronor ävensom för förvaltningskostnader med 200 kronor. Till utskylder har å andra sidan beräknats ett 550 kronor lägre belopp än för löpande budgetår. *Egnahemsstyrelsen* har föreslagit anslagets uppförande med 5 000 kronor.

*Departements-
chefen.* Ifrågavarande anslag synes böra bestämmas till oförändrat belopp eller 4 400 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kolonisation: Understödjande av kolonisationsverksamheten å Alträks kolonisationsområde* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 4 400.

[146.] **19. Kolonisation: Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av odlingslägenheter m. fl., förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 100 000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 698. Utgifterna från anslaget uppgingo för budgetåret 1942/43 till 115 300 kronor. Såsom under en föregående punkt nämnts ha vid 1943 års riksdag fastställts nya grunder för upplåtelse av kronotorp, vilka grunder emellertid icke utan vidare äro tillämpliga å tidigare upplåtelser.

I skrivelse den 30 augusti 1943 har *domänstyrelsen* anhållit om oförändrad anslagsanvisning för nästa budgetår. Av skrivelsen framgår, att domänstyrelsen icke räknat med att någon övergång till de nya bestämmelserna skulle hinna ske under år 1944 och att styrelsen till följd härav ansett det erforderligt att förevarande anslag uppfördes å riksstaten även för budgetåret 1944/45.

I avgivna remissutlåtanden ha *statskontoret* och *riksräkenskapsverket* icke haft någon erinran mot domänstyrelsens framställning.

Då icke heller jag har något att erinra mot domänstyrelsens förslag, hem- *Departements-*
ställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen *chefen.*

att till *Kolonisation: Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av odlingslägenheter m. fl.* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 100 000.

[147.] **20. Kostnader för nyodling m. m. å kronotorp, förslagsanslag.** I proposition nr 138 till 1943 års riksdag angående upplåtande av kronotorp å vissa kronoparker m. m. föreslogs, bland annat, att till kostnader för den första uppodlingen av kronotorp, för bidrag till den fortsatta uppodlingen av dessa, för ersättningar, som i samband med avträdandet av lägenhet kunde komma att utgå till kronotorpare för förbättring av lägenhet i odlingshänseende, samt för andra utgifter, som sammanhänge med stödjandet av jordbruksdriften å kronotorp, borde beviljas ett anslag å riksstaten under nionde huvudtiteln. Sedan riksdagen bifallit propositionen såvitt nu är i fråga (r. skr. nr 303), har Kungl. Maj:t den 17 juni 1943 utfärdat kungörelse (nr 532) angående upplåtelse av kronotorp, vilken kungörelse träder i kraft den 1 juli 1944.

I skrivelse den 30 augusti 1943 har *domänstyrelsen* anhållit, att för ifrågasvarande ändamål måtte för nästa budgetår anvisas ett förslagsanslag av 10 000 kronor. Jag torde här jämväl få anmäla, att styrelsen i skrivelsen hemställt, att erforderliga medel för utlämnande av inventarielån till kronotorpare tills vidare skulle få förskottas av domänfondens medel. Härutinnan har styrelsen anfört bland annat följande.

I samband med omläggningen av kronotorpsupplåtelseerna har möjlighet beretts för innehavare av kronotorp att vid tillträdet få lån för anskaffande

av nödiga jordbruksinventarier, utsäde, gödningsämnen, foder o. d. samt till andra nödvändiga utgifter för igångsättande av driften å kronotorpen. I och för detta ändamål skall en statlig utlåningsfond inrättas, benämnd kronotorparnas inventarielånefond. Med hänsyn till att nyupplåtelser icke torde ske tidigare än från den 14 mars 1945 räknar styrelsen med att fonden icke behöver tagas i anspråk under 1944. Därest i något fall lån skulle kunna beviljas, föreslår styrelsen, att erforderliga belopp tills vidare få förskötteras av domänfondens medel och att anslag för ändamålet upptages å riksstaten först påföljande budgetår.

Statskontoret har i remissutlåtande den 13 september 1943 icke framställt någon erinran mot domänstyrelsens förslag.

I utlåtande den 4 november 1943 har *riksräkenskapsverket* förklarat sig icke vilja påyrka någon ändring i domänstyrelsens förslag till utformning av medelsanvisningen. Enligt riksräkenskapsverkets mening borde det föreslagna anslaget benämnas *Kostnader för nyodling m. m. å kronotorp*.

*Departements-
chefen.*

Mot domänstyrelsens förslag om en anslagsanvisning för nästa budgetår av 10 000 kronor till kostnader för nyodling m. m. har jag intet att erinra. Anslaget torde på sätt riksräkenskapsverket föreslagit böra benämnas *Kostnader för nyodling m. m. å kronotorp*. Vad beträffar domänstyrelsens hemställan att de belopp, som under nästa budgetår kunna komma att bli behövligen för utlämnande av inventarielån till kronotorpare, tills vidare skulle få förskötteras av domänfondens medel finner jag mig med hänsyn till vad i ärendet anförts kunna biträda densamma. Därest riksdagen icke framställer någon erinran mot vad sålunda förordats, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid meddela de föreskrifter i ämnet, som må finnas erforderliga.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för nyodling m. m. å kronotorp* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av . . kronor 10 000.

[148.] **21. Grundförbättringar: Statens avdikningsanslag, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 2 900 000 kronor. Från anslaget må under budgetåret 1943/44 beviljas statsbidrag å tillhoppa högst 3 500 000 kronor. Beträffande de närmare bestämmelserna angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 700.

Av tabellen å sid. 187 framgå för ett vart av budgetåren 1933/34—1942/43 den bestämda bidragssumman, de anvisade anslagsbeloppen och de från anslaget utbetalade medlen.

För ifrågavarande ändamål ha vidare under budgetåren 1933/34—1942/43 utbetalats följande belopp från reservationsanslaget till torrlägningsföretag, ägnade att motverka arbetslösheten, nämligen respektive omkring 733 100, 2 560 000, 1 920 400, 914 960, 595 560, 362 690, 191 250, 72 970, 42 080 och 51 730 kronor.

Budgetår	Av riksdagen bestämd högsta bidragssumma	Anvisat anslag	Utbetalade belopp
	kronor	kronor	kronor
1933/34	2 500 000	2 500 000	3 383 950
1934/35	2 200 000	3 000 000	1 810 600
1935/36	5 400 000	3 700 000	2 126 700
1936/37	3 300 000	3 700 000	3 309 080
1937/38	3 800 000	4 000 000	3 178 160
1938/39	2 400 000	2 700 000	3 601 820
1939/40	3 800 000	3 000 000	2 725 240
1940/41	4 800 000	2 000 000	2 220 135
1941/42	1 800 000	2 000 000	2 024 435
1942/43	3 500 000	3 300 000	2 084 100

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att statens avdikningsanslag för nästa budgetår måtte uppföras med 4 000 000 kronor samt att bidragstilldelningen från anslaget för samma budgetår måtte bestämmas till högst 5 000 000 kronor. Styrelsen har härvid anfört huvudsakligen följande.

Under budgetåret 1942/43 ha bidrag från ifrågavarande anslag beviljats dels av Kungl. Maj:t till 7 företag med tillhoppa 18 300 kronor och dels av lantbruksstyrelsen till 672 företag med tillhoppa 3 481 680 kronor, eller sammanlagt 3 499 980 kronor.

Vid ingången av budgetåret 1943/44 funnos hos lantbruksstyrelsen inneliggande ansökningar om statsbidrag till 1 055 torrlägningsföretag, representerande ett bidragsbelopp av omkring 5 300 000 kronor. Utöver nämnda ansökningar torde under budgetåret nya ansökningar kunna förväntas inkomma i ungefärligen samma omfattning som under det sist förflutna budgetåret eller till ett sammanlagt belopp av omkring 3 000 000 kronor, därvid dock förutsattes, att gällande bestämmelser om tillståndstvång för byggnadsarbete icke komma att i mera avsevärd grad lägga hinder i vägen för utförandet av torrlägningsföretag.

För tillgodoseende under löpande budgetår av samtliga såväl föreliggande som under året motsedda ansökningar skulle sålunda erfordras en bidragstilldelning av $(5\,300\,000 + 3\,000\,000 =) 8\,300\,000$ kronor. För ändamålet må emellertid beviljas bidrag från statens avdikningsanslag till ett belopp av endast 3 500 000 kronor. Av för budgetåret 1943/44 föreliggande och påräknade ansökningar om statsbidrag kunna sålunda under nyss angivna förutsättning ansökningar å ett belopp av $(8\,300\,000 - 3\,500\,000 =) 4\,800\,000$ kronor förväntas bli överförda till budgetåret 1944/45. Jämväl under budgetåret 1944/45 torde under förutsättning att byggnadstillstånd kan erhållas nya ansökningar om statsbidrag kunna förväntas inkomma till ett belopp av omkring 3 000 000 kronor. För tillgodoseende under sagda budgetår av ansökningar om statsbidrag skulle sålunda erfordras i runt tal $(4\,800\,000 + 3\,000\,000 =) 7\,800\,000$ kronor.

Till undvikande av att, såsom tidigare varit fallet, ansökningarna om statsbidrag på grund av brist på medel hopas i lantbruksstyrelsen och till allvarlig olägenhet för avdikningsverksamheten bli avgjorda först efter flera års väntan, synes bidragstilldelningen böra så avvägas, att nämnda anhopning av torrlägningsärenden hos lantbruksstyrelsen må kunna successivt minskas. Ur denna synpunkt torde bidragstilldelningen från anslaget under budgetåret 1944/45 icke böra sättas lägre än till 5 000 000 kronor. Även med en

bidragstilldelning av denna storleksordning torde det i varje fall icke bliva möjligt att under budgetåret tillgodose andra än de med hänsyn till nyttighetsgraden mest angelägna företagen.

*Före-
draganden.*

Den med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 18 september 1942 igångsatta utredningen angående den statsunderstödda torrlägningsverksamheten torde efter vad jag inhämtat icke hinna slutföras inom sådan tid, att på densamma grundade förslag kunna föreläggas 1944 års riksdag. Såsom jag framhöll vid anmälan av ifrågavarande anslagsärende föregående år synes i avbidan på utredningens slutförande en viss återhållsamhet i fråga om nya torrlägningsföretag böra iakttas. Denna inskränkning i verksamheten bör dock även i fortsättningen icke avse de ur produktionssynpunkt verkligt betydelsefulla företagen. Bidragstilldelningen för nästa budgetår synes lämpligen böra bestämmas till samma belopp som för innevarande budgetår eller 3 500 000 kronor. En sådan bidragstilldelning torde möjliggöra en viss avverkning av den förefintliga stora balansen av antalet oavgjorda ansökningar om bidrag från statens avdikningsanslag. Vid föreslagen bidragstilldelning synes medelsanvisningen under avdikningsanslaget även för nästa budgetår böra bestämmas till 2 900 000 kronor. Frågan huruvida medel för ifrågavarande ändamål böra beräknas även på beredskapsstat för att stå till förfogande vid ett eventuellt omslag i läget på arbetsmarknaden torde senare få upplagas till övervägande.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) medgiva, att under budgetåret 1944/45 må beviljas statsbidrag från statens avdikningsanslag å tillhopa högst 3 500 000 kronor;

2) till *Grundförbättringar: Statens avdikningsanslag* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 2 900 000.

[149.] **22. Grundförbättringar: Bidrag till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m., förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 2 000 000 kronor. Härjämte har Kungl. Maj:t medgivits att för år 1944 bevilja statsanslag intill 2 500 000 kronor för utlämnande av statsbidrag till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m. Beträffande bestämmelserna rörande användningen av förevarande anslag hänvisas till statsliggaren sid. 700.

Storleken av de belopp, som enligt riksdagens medgivande för respektive kalenderår under 10-årsperioden 1934—43 fått användas för bidragstilldelning av ifrågavarande slag, framgår av följande tabell, som även angiver de för samma tioårsperiod av hushållningssällskapen sökta bidragsbeloppen, avrundade till närmaste tusental kronor.

År	Av riksdagen medgiven bidrags- tilldelning kronor	Av hushållnings- sällskapen sökta bidragsbelopp kronor
1934	1 200 000	3 442 000
1935	1 300 000	3 714 000
1936	1 500 000	3 809 000
1937	1 500 000	3 601 000
1938	1 950 000	3 458 000
1939	2 000 000	3 229 000
1940	2 500 000	5 039 000
1941	2 200 000	4 372 000
1942	2 500 000	4 790 000
1943	2 500 000	4 899 000

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte upptagas med 2 000 000 kronor samt att bidragstilldelningen från anslaget för år 1945 måtte bestämmas till 2 500 000 kronor. I skrivelsen har styrelsen anfört i huvudsak följande.

Inkomna ansökningar om bidrag ha hittills endast delvis kunnat tillgodoses. Anledningen till den under de senaste åren inträdda betydande ökningen av anspråken på bidrag från anslaget torde vara att söka i såväl stegrat intresse för ifrågavarande förbättringsarbeten som även de gynnsammare villkor för bidragstagarna, som med ingången av 1940 trätt i kraft. Vad beträffar det belopp, 2 500 000 kronor, som Kungl. Maj:t må under 1944 bevilja såsom statsanslag för utlämnande av bidrag, torde detsamma i likhet med vad som varit fallet under de föregående åren komma att visa sig otillräckligt för fullt tillgodoseende av inkomna ansökningar om bidrag.

För 1945 lärers någon minskning i ansökningarna om bidrag icke heller vara att förutse. Med hänsyn till det statsfinansiella läget finner lantbruksstyrelsen sig emellertid icke böra föreslå större bidragstilldelning för nämnda år än för 1944 eller 2 500 000 kronor. Fördelningen av beloppet på de med detsamma avsedda olika ändamålen synes jämväl under 1945 böra bestämmas av Kungl. Maj:t.

I fråga om anvisandet av erforderliga medel å anslaget må anföras, att, medan detta tidigare skett med samma belopp som det samtidigt för visst år medgivna högsta bidragsbeloppet, från och med budgetåret 1942/43 anvisats ett 500 000 kronor lägre belopp, eller 2 000 000 kronor. Då erfarenheten under de senaste åren givit vid handen, att de beviljade bidragen ej i sin helhet tagas i anspråk, torde utbetalningarna av statsbidrag under budgetåret 1944/45 ej heller behöva beräknas till högre belopp än för budgetåret 1943/44 eller 2 000 000 kronor.

Ansökningarna om bidrag för ifrågavarande ändamål ha, såsom närmare framgår av vad i det föregående anförts, ökat i sådan omfattning, att den för senaste år medgivna bidragstilldelningen, 2 500 000 kronor, endast utgjorde omkring 50 procent av det totala belopp, varmed bidrag för året söks. Ifrågavarande bidragsverksamhet äger alljämt stor betydelse såsom ett led i strävandena att bereda de mindre jordbruken större bärkraft. Jag anser mig med hänsyn härtill böra tillstyrka, att bidragstilldelningen för år 1945 bestämmas till samma belopp som för år 1944 eller 2 500 000 kro-

*Departements-
chefen.*

nor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela beslut angående medlens fördelning på olika ändamål. Vid föreslagen bidragstilldelning synes medelsanvisningen under anslaget för nästa budgetår böra bestämmas till 2 000 000 kronor.

I anslutning till ställningstagandet till de förslag, som enligt vad under punkten 102 anförts framlagts av 1942 års jordbrukskommitté, torde böra övervägas, huruvida å beredskapsstat böra upptagas ytterligare medel för nu ifrågavarande ändamål.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) medgiva, att Kungl. Maj:t må för år 1945 bevilja statsanslag intill 2 500 000 kronor för utlämnande av statsbidrag till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m.;

2) till *Grundförbättringar: Bidrag till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m.* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 2 000 000.

[150.] **23. Grundförbättringar: Bidrag till täckdikningar, reservationsanslag.** För detta ändamål har å riksstaten för innevarande budgetår icke anvisats något anslag. Emellertid har riksdagen medgivit, att av det å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisade reservationsanslaget (B) å 1 000 000 kronor till Bidrag till täckdikningar — vilket anslag motiverats av arbetslöshetspolitiska skäl och således har karaktären av beredskapsanslag — finge under budgetåret 1943/44 för ändamålet tagas i anspråk ett belopp av 400 000 kronor oberoende av de för dylikt anslag eljest gällande förutsättningarna. Bestämmelser rörande anslagets användning ha meddelats i kungörelsen den 30 juni 1933 (nr 434) angående statsbidrag till täckdikning, ändrad genom kungörelsen nr 572/1937.

Storleken av de under de senaste tio budgetåren till förfogande ställda medlen och de av hushållningssällskapen sökta bidragsbeloppen framgår av följande sammanställning.

Budgetår	Av riksdagen till förfogande ställda medel kronor	Av hushållnings- sällskapen sökta bidragsbelopp kronor
1934/35	1 500 000	1 903 000
1935/36	1 500 000	2 022 000
1936/37	1 000 000	2 557 000
1937/38	500 000	1 827 000
1938/39	600 000	1 569 259
1939/40	500 000	1 496 044
1940/41	200 000	897 459
1941/42	200 000	1 084 202
1942/43	200 000	1 147 270
1943/44	400 000 ¹	1 228 321

¹ Från beredskapsanslaget för budgetåret 1940/41.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att ifråga-
varande anslag måtte för nästa budgetår uppföras med ett belopp av 400 000
kronor. Styrelsen har härvid anført i huvudsak följande.

Av de för budgetåret 1943/44 till förfogande ställda medlen, 400 000 kro-
nor, har lantbruksstyrelsen hittills hos Kungl. Maj:t tillstyrkt bidrag åt hus-
hållningssällskapen med sammanlagt 380 000 kronor. Återstoden av belop-
pet i fråga, 20 000 kronor, har ansetts böra reserveras till bestridande av
sällskapens kostnader för anställande av för verksamheten erforderlig extra
arbetskraft.

Med hänsyn till täckdikningens stora betydelse för höjande av jordbruks-
produktionen och därmed för trygghet av landets försörjning med livsmedel
vill styrelsen framhålla angelägenheten av att ifrågavarande grundförbätt-
ringsverksamhet jämväl i fortsättningen erhåller verksamt stöd från statens
sida. I den mån så anses böra ske medelst statsbidrag utan återbetalnings-
skyldighet torde i likhet med vad under de senaste åren varit fallet vid till-
delningen av bidrag särskild hänsyn böra tagas till vederbörandes ekono-
miska förhållanden så att sökande, som beträffande storleken av brukad
åkerareal är berättigad till bidrag men som har en god ekonomisk ställning,
antingen icke tilldelas bidrag eller allenast erhåller ett reducerat bidrag. För
budgetåret 1944/45 torde medel för ändamålet böra finnas tillgängliga till
samma belopp som för innevarande budgetår eller 400 000 kronor.

I likhet med lantbruksstyrelsen anser jag, att ifrågavarande grundförbätt-
ringsverksamhet jämväl i fortsättningen bör erhålla verksamt stöd från sta-
tens sida. För nästa budgetår torde för ändamålet böra finnas tillgängliga
medel till samma belopp som för innevarande budgetår. Med hänsyn till att
vid utgången av innevarande budgetår förefintlig behållning å det för bud-
getåret 1940/41 anvisade beredskapsanslaget torde komma att tillföras statens
budgetutjämningsfond vill jag förorda, att å riksstaten för nästa budgetår upp-
tages ett reservationsanslag av 400 000 kronor. Vid tilldelningen av bidrag
torde, såsom lantbruksstyrelsen framhållit, alltjämt böra tagas särskild hän-
syn till vederbörandes ekonomiska förhållanden. Sålunda bör sökande, som
beträffande storleken av brukad åkerareal är berättigad till bidrag men som
har en god ekonomisk ställning, antingen icke tilldelas bidrag eller allenast
erhålla ett reducerat bidrag.

*Före-
draganden.*

I anslutning till ställningstagandet till de förslag, som enligt vad under
punkten 102 anförts framlagts av 1942 års jordbrukskommitté, torde böra
överbägas, huruvida å beredskapsstat böra upptagas ytterligare medel för nu
ifrågavarande ändamål.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte
föreslå riksdagen

att till *Grundförbättringar: Bidrag till täckdikningar* för
budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsan-*
slag av kronor 400 000.

[151.] **24. Grundförbättringar: Förrättningskostnader till vissa torrlägningsföretag, reservationsanslag.** För detta ändamål har för budgetåret 1939/40 anvisats 150 000 kronor samt för ett vart av budgetåren 1940/41—1943/44 100 000 kronor. Bestämmelser rörande ifrågavarande anslags användning ha meddelats i kungörelsen den 30 juni 1939 (nr 433). Enligt dessa bestämmelser kan bidrag från anslaget utgå till kostnader för undersökning och utredning rörande torrlägningsföretag, som är avsett att vid inträffande arbetslöshet komma till utförande såsom beredskapsarbete.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

*Före-
draganden.*

Jämväl för nästa budgetår torde anslaget böra uppföras med 100 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Grundförbättringar: Förrättningskostnader till vissa torrlägningsföretag* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 100 000.

[152.] **25. Jordbrukskommissioner, förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 20 000 kronor. Beträffande bestämmelser rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 701. Utgifterna från anslaget ha för budgetåren 1938/39—1942/43 utgjort respektive 20 337, 16 140, 17 069, 29 540 och 26 940 kronor.

I skrivelse den 17 juni 1943 ha *ordförandena i sex jordbrukskommissioner* gjort framställning om vidtagande av åtgärder för beredande av särskilt arvode till ordförande i jordbrukskommission. Efter remiss har statskontoret den 28 juni 1943 avgivit utlåtande över skrivelsen. Härjämte har från samtliga ordförande i jordbrukskommissionerna infordrats specificerad uppgift budgetårsvis på de göromål, som under tiden 1 juli 1938—30 juni 1943 åvilat dem i denna egenskap.

I skrivelsen den 17 juni 1943 har huvudsakligen anförts följande.

Visserligen har ordförande i jordbrukskommission rätt att på statsverkets bekostnad anlita sekreterare och skrivbiträde, men en stor del av hans åligganden och göromål äro uppenbarligen av den beskaffenhet, att de måste stanna på ordföranden själv. På grund av de olika förhållanden, som råda inom skilda landsdelar, är arbetsbelastningen för ordförandena mycket växlande. Medan hos vissa kommissioner årligen handläggas blott ett fåtal ärenden, uppgår årsantalet ärenden inom andra län till uppåt 150 à 200.

Det anförda torde giva vid handen, att gällande bestämmelser rörande ersättning åt ordförande i jordbrukskommission icke äro tillfredsställande. Med hänsyn till ordförandenas ansvarsfulla och på sina håll mycket krävande arbete synes sålunda för ifrågavarande uppdrag böra utgå ett särskilt årsarvode vid sidan av den traktaments- och reseersättning som för närvarande utgår. Ett dylikt årsarvode torde böra bestämmas till olika belopp allt efter arbetsbördan inom skilda kommissioner och förslagsvis till lägst 500 kronor och högst 2 500 kronor. Till jämförelse må framhållas, att ordförandearvode utgår i andra liknande fall, såsom exempelvis till ordförande i egnahems-nämnd.

Slutligen synes böra övervägas att ändra resekostnads- och traktamentsersättningen till kommissionsordförande, vilken ersättning nu beräknas enligt klass II C, till att utgå enligt klass I B. Den nuvarande traktamentsersättningen har nämligen som regel visat sig vara alltför låg för att motsvara de verkliga kostnader, som en ordförande har att vidkännas för ändamålet.

Statskontoret har i sitt remissutlåtande yttrat följande.

Sedan området för jordbrukskommissionernas verksamhet genom lagen den 30 juni 1942 (nr 515) om åtgärder mot vanhävd av jordbruk utvidgats, vill statskontoret icke förneka, att det kan vara befogat att — utöver utgående resekostnads- och traktamentsersättning — särskilt årsarvode beredes kommissionernas ordförande. För bedömande av detta spörsmål ävensom för avvägningen av ett dylikt arvode erfordras emellertid enligt statskontorets mening närmare utredning rörande ordförandenas arbetsbörda, särskilt i förhållande till deras arbetsbelastning före ikraftträdandet av nämnda lag. Innan en sådan utredning förebragts, kan statskontoret för sin del icke tillstyrka, att åtgärder vidtagas för förbättring av ordförandenas nuvarande förmåner. I detta sammanhang må för övrigt framhållas, att förevarande fråga synes statskontoret vara av natur att böra underställas riksdagen i samband med äskande av anslag till jordbrukskommissionerna.

Vad i framställningen anförts till stöd för en uppflyttning av jordbrukskommissionernas ordförande från rese- och traktamentsklass II C till I B synes statskontoret icke förtjäna avseende. Ämbetsverket vill erinra, att till förnämnda klass hänförts bland annat ordförande i boställsnämnd, expropriationsnämnd och vägnämnd liksom även ordförande i egnahemsnämnd, med vilken kommissionsordförande i framställningen eljest jämförts.

Av de från ordförandena i jordbrukskommissionerna införskaffade uppgifterna framgår, att arbetet för ordförandena i allmänhet icke oväsentligen stegrats från och med år 1941. Med hänsyn till svårigheten att specificera de olika göromålen efter enahanda grunder är det knappast möjligt att åstadkomma en jämförelse mellan ordförandenas arbetsbörda. För ordföranden föreligger även åtskilligt arbete, som knappast låter sig redovisas i antalet sammanträden och diarieförda ärenden, nämligen bland annat förundersökningar, skriftväxlingar, telefonsamtal och protokollföring. För att belysa kommissionsordförandenas arbetsbörda har, i den mån uppgifter därom lämnats i ordförandenas redogörelser, i tabellen å sid. 194 för budgetåren 1938/39 samt 1941/42 och 1942/43 sammanställts antalet sammanträden, besiktigade fastigheter och avgjorda ärenden.

Som av den föregående redogörelsen framgår, ha arbetsuppgifterna för jordbrukskommissionerna i icke oväsentlig grad ökat under de senaste åren. Tillkomsten av lagen den 30 juni 1942 (nr 515) om åtgärder mot vanhävd av jordbruk har sålunda utvidgat området för kommissionernas verksamhet. Genom de av 1943 års riksdag beslutade ändringarna i arrendelagstiftningen, vilka i väsentliga delar trätt i kraft den 1 januari 1944, ha ytterligare nya uppgifter pålagts kommissionerna. Det kan icke bestridas, att den ökade arbetsbördan för kommissionerna särskilt kommit att tynga dessas ordförande, vilka torde få ombesörja åtskilliga tidskrävande göromål jämväl vid sidan av sammanträden och besiktningar. Jag anser det därför befogat att, utöver utgående resekostnads- och traktamentsersättning, särskilt årsarvode skall

*Departements-
chefen.*

Jordbruks- kommissionen i	1938/39			1941/42			1942/43		
	Sam- mantr.	Be- siktn.	Avgjör- da ären- den	Sam- mantr.	Be- siktn.	Avgjör- da ären- den	Sam- mantr.	Be- siktn.	Avgjör- da ären- den
Stockholms län o. stad .	4	—	—	12	13	—	20	15	—
Uppsala län	3	—	17	9	—	23	7	—	41
Södermanlands län	2	—	—	12	—	—	7	1	—
Östergötlands län	2	—	—	5	6	—	3	1	—
Jönköpings län	3	—	—	15	8	—	14	13	—
Kronobergs län	2	—	—	7	—	—	4	—	—
Kalmar läns norra	3	—	7	2	—	12	2	—	8
Kalmar läns södra	3	—	10	7	—	33	1	—	12
Gotlands län	1	—	—	1	—	—	1	—	—
Blekinge län	2	—	—	3	—	—	3	—	—
Kristianstads län	1	—	1	4	—	18	2	—	32
Malmöhus län	—	—	5	—	12	20	—	12	25
Hallands län	3	—	—	5	8	—	5	—	—
Göteborgs o. Bohus län . . .	1	—	4	1	—	10	1	—	9
Älvsborgs läns norra	4	—	14	7	19	33	7	22	61
Älvsborgs läns södra	2	—	6	2	11	36	5	16	56
Skaraborgs län	5	—	12	7	—	36	5	—	34
Värmlands län	3	—	101	5	—	145	7	—	228
Örebro län	8	—	13	13	—	24	12	—	31
Västmanlands län	—	—	15	—	—	15	—	—	20
Kopparbergs län	4	—	168	5	—	172	5	—	187
Gävleborgs län	4	—	—	5	2	—	7	6	—
Västernorrlands län	8	—	71	10	—	116	11	—	161
Jämtlands län	2	—	98	2	—	106	4	—	378
Västerbottens län	7	20	—	7	30	—	5	61	—
Norrbottnens län	3	7	—	3	12	—	3	29	—

kunna beredas kommissionernas ordförande. Av de införskaffade uppgifterna torde framgå, att arbetsbördan för olika kommissioner är starkt varierande. Årsarvodena synas med hänsyn härtill böra bestämmas till skilda belopp för olika ordförande. Enligt mitt förmenande böra arvodena dock icke överstiga 1 200 kronor för år. Därest riksdagen icke har något att erinra mot vad jag sålunda förordat, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare fastställa arvodesbeloppen. Vad angår frågan om höjda resekostnads- och traktamentsersättningar för ordförandena i kommissionerna finner jag i likhet med statskontoret icke skäl förorda någon ändring härutinnan. Jag förutsätter, att jordbrukskommissionernas ordförande för nedbringande av kostnaderna för kommissionernas verksamhet iakttaga den största möjliga sparsamhet i fråga om utgifterna för sekreterarhjälp m. m.

För täckande av kostnaderna i anledning av arvodena till kommissionernas ordförande samt ersättningarna för sekreterarhjälp m. m. torde ifrågasvarande anslag för nästa budgetår böra höjas med 20 000 kronor till 40 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Jordbrukskommissioner* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 40 000.

[153.] **26. Arrenderådgivning åt vissa arrendatorer, förslagsanslag.** Till bestridande av kostnaderna för arrenderådgivning åt arrendatorer under bo-lag eller med dem likställda jordägare, för vilka gälla särskilda sociala lagbestämmelser, är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 100 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 701. Utgifterna från anslaget ha för budgetåren 1938/39—1940/41 och 1942/43 uppgått till respektive 61, 10, 97 och 79 kronor. Under budgetåret 1941/42 belastades anslaget icke med några utgifter.

I skrivelse den 30 augusti 1943 har *egnaheimsstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Med hänsyn till den ringa medelsåtgången för ändamålet under senare budgetår torde anslaget även för nästa budgetår endast behöva upptagas med ett formellt belopp av 100 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till *Arrenderådgivning åt vissa arrendatorer* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 100.

[154.] **27. Kostnader i samband med jämkning av vissa arrendeavtal, förslagsanslag.** Under denna anslagstitel har anvisats dels av 1942 års riksdag (prop. nr 40; r. skr. nr 42) å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 ett reservationsanslag av 10 000 kronor och dels av 1943 års riksdag (prop. nr 29; r. skr. nr 53) å riksstaten för budgetåret 1943/44 ett förslagsanslag av likaledes 10 000 kronor. Sistnämnda anslag disponeras i enlighet med föreskrifterna i kungörelsen den 5 mars 1943 (nr 79) med bestämmelser angående nämnd, som avses i lagen om jämkning av arrendeavtal i vissa fall. Från anslaget gäldas vissa kostnader, som sammanhånga med berörda lag. Frågan huruvida denna lagstiftning, som ägt giltighet endast under år 1943, skall givas förlängd tillämpning under ytterligare ett år är för närvarande föremål för överväganden inom jordbruksdepartementet. I avbidan på slutligt ställningstagande till detta spörsmål torde förevarande anslag i riksstatsförslaget för nästa budgetår böra upptagas med allenast beräknat belopp. Härvid synes anslaget böra uppföras med 5 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Kostnader i samband med jämkning av vissa arrendeavtal* för budgetåret 1944/45 beräkna ett *förslagsanslag*
av kronor 5 000.

[155.] 28. Bidrag för anläggande av gemensamma tvättinrättningar på landsbygden, *reservationsanslag*. Såsom ett led i avsedda åtgärder till lätande av hemarbetet på landsbygden har årligen från och med budgetåret 1939/40 å riksstaten anvisats anslag till bidrag för anläggande av gemensamma tvättinrättningar på landsbygden. Anslaget, som för ett vart av budgetåren 1939/40—1942/43 utgått med 50 000 kronor, är för innevarande budgetår uppfört med 100 000 kronor. Kungl. Maj:t har den 22 december 1939 utfärdat kungörelse (nr 911) angående statsbidrag till gemensamma tvättinrättningar på landsbygden.

I skrivelse den 30 augusti 1943 har *egnahemsstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag av 100 000 kronor för nästa budgetår. Styrelsen har härvid meddelat, att de för budgetåren 1938/39—1942/43 beviljade anslagen disponerats till hela sina belopp samt att hittillsvarande erfarenheter tydde på en ganska stark tendens mot ökad efterfrågan på bidrag för hithörande ändamål. Under erinran om att Kungl. Maj:t den 28 maj 1943 medgivit *egnahemsstyrelsen* att av ifrågavarande anslag disponera högst 10 000 kronor för anställande av särskild befattningshavare för rådgivnings- och upplysningsverksamhet med avseende å andelstvättstugornas drift har styrelsen ansett sig böra framhålla, att det kunde visa sig nödvändigt att ytterligare medel för administrationskostnader toges i anspråk från anslaget.

I remissutlåtande den 27 september 1943 har *statskontoret* förklarat sig icke ha något att i och för sig erinra mot *egnahemsstyrelsens* anslagsäskande. Emellertid har statskontoret ansett sig böra framhålla, att vissa olägenheter av principiell och praktisk art vidlådde den föreslagna anordningen att taga förevarande anslag i anspråk för bestridande av med bidragsverksamheten förenade administrationskostnader. Det syntes även kunna ifrågasättas, huruvida icke sagda kostnader vore större än vad som kunde anses erforderligt.

*Departements-
chefen.*

Med hänsyn till angelägenheten av att gemensamma tvättinrättningar i önskvärd utsträckning komma till stånd inom olika delar av landsbygden vill jag förorda, att ifrågavarande bidragsverksamhet, som närmast åsyftar försöks- och demonstrationsanläggningar, under budgetåret 1944/45 fortsättes i ungefär samma skala som under innevarande budgetår. Anslagsanvisningen för ändamålet torde i enlighet med vad *egnahemsstyrelsen* föreslagit böra bestämmas till oförändrat belopp av 100 000 kronor. Endast efter medgivande av Kungl. Maj:t synes anslaget böra få tagas i anspråk för bestridande av med verksamheten förenade administrationskostnader. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag för anläggande av gemensamma tvättinrättningar på landsbygden* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 100 000.

I. Fiskeriväsendet.

[156.] **1. Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 38 500 kronor. Kungl. Maj:t har fastställt dels den 26 maj 1939 personalförteckning för undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket (statsliggaren sid. 702), dels ock den 16 april 1943 följande avlöningsstat för anstalten.

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	kronor 33 800
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 4 700
Summa kronor 38 500.	

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om oförändrat avlöningsanslag av 38 500 kronor för nästa budgetår.

Mot *lantbruksstyrelsens* förslag har jag intet att erinra. Då avlöningsstaten är fastställd att gälla tills vidare från och med budgetåret 1943/44, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen *Departementschefen.*

att till *Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket: Avlöningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 38 500.

[157.] **2. Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 15 700 kronor. Kungl. Maj:t har den 16 april 1943 fastställt omkostnadsstat för anstalten (statsliggaren sid. 702).

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om ett till 21 700 kronor förhöjt anslag för nästa budgetår. Styrelsen föreslår sålunda, att delposten bränsle, lyse och vatten med hänsyn till de höga bränslekostnaderna höjes med 2 500 kronor till 7 600 kronor. Även delposten underhåll av byggnader och dammar m. m. bör enligt styrelsens mening höjas för att möjliggöra särskilt nödvändiga reparationsarbeten å det boningshus, som vore avsett för fiskmästaren, vaktmästaren och fiskerielever. Styrelsen har förordat en höjning av delposten med 3 500 kronor till 4 900 kronor.

I nuvarande läge anser jag mig icke kunna förorda större höjning av ifrågavarande anslag än med 2 000 kronor till 17 700 kronor. Härigenom skulle det bli möjligt att under nästa budgetår företaga de mest trängande repa- *Departementschefen.*

rationerna å den i lantbruksstyrelsens skrivelse omförmälda byggnaden. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa omkostnadsstat för anstalten.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket: Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 17 700.

[158.] **3. Fisketillsynsmyndigheten: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 33 900 kronor. Kungl. Maj:t har den 16 april 1943 för fisketillsynsmyndigheten fastställt dels personalförteckning (statsliggaren sid. 703), dels ock följande

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	kronor	5 700
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	24 700
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	3 500
Summa kronor		33 900.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om oförändrat avlöningsanslag av 33 900 kronor för nästa budgetår.

Departements-
chefen.

Lantbruksstyrelsens anslagsäskande har icke föranlett någon erinran från min sida. Gällande avlöningsstat för fisketillsynsmyndigheten torde böra äga tillämpning även under nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fisketillsynsmyndigheten: Avlöningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 33 900.

[159.] **4. Fisketillsynsmyndigheten: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 14 700 kronor. Kungl. Maj:t har den 16 april 1943 fastställt omkostnadsstat för fisketillsynsmyndigheten (statsliggaren sid. 703).

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Departements-
chefen.

Med biträdande av lantbruksstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fisketillsynsmyndigheten: Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 14 700.

[160.] 5. Svenska hydrografisk-biologiska kommissionen. Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 110 200 kronor. Kungl. Maj:t har den 21 maj 1943 fastställt följande stat för svenska hydrografisk-biologiska kommissionen:

Stat.

A v l ö n i n g a r.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	kronor 53 400
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 15 000
Summa kronor 68 400;	

Anm. Därest vaktmästaren vid havsfiskelaboratoriet anvisas bostadslägenhet, som disponeras av kommissionen, skall, efter kommissionens bestämmande, för lägenheten erläggas skälig ersättning i enlighet med vad i sådant avseende gäller för motsvarande befattningshavare i statens tjänst.

O m k o s t n a d e r.

1. Gemensamma för samtliga avdelningar	kronor 5 400
2. Hydrografiska avdelningen	» 11 450
3. Havsfiskelaboratoriet	» 22 050
4. Fyrskippsobservationer	» 2 900
Summa kronor 41 800.	

Beträffande bestämmelser i övrigt angående anslaget användning hänvisas till statsläggaren sid. 704.

I skrivelse den 10 september 1943 har svenska hydrografisk-biologiska kommissionen hemställt om anslag för nästa budgetår dels till avlöningar med 68 800 kronor, dels ock till omkostnader med 44 050 kronor. Beträffande skrivelsens innehåll må i övrigt nämnas följande.

A v l ö n i n g a r. Av det för avlöningar beräknade medelsbehovet, 68 800 kronor, avse 53 400 kronor arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, samt 15 400 kronor avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Ändring har sålunda endast skett beträffande sistnämnda post, vilken uppräknats med 400 kronor, varav 300 kronor avse övertidsersättning till vaktmästaren vid havsfiskelaboratoriet och 100 kronor vikariatsersättning under ledighet för skrivbiträdet å samma laboratorium. Förslaget om medelsanvisning till övertidsersättning åt vaktmästaren, vilket förslag framfördes jämväl i samband med anslagsäskandena för innevarande budgetår, har motiverats med att den nuvarande vedeldningen krävde regelbundet övertidsarbete (ofta nattarbete) i betydande omfattning under vinterhalvåret.

Under erinran om tidigare framlagt förslag till lönereglering för kommissionens befattningshavare (se IX H. T. 1940 sid. 183) har kommissionen hemställt, att detta spörsmål måtte upptagas till behandling så snart förhållandena det medgäve. Vidare har hemställts, att, därest löneregleringsfrågan icke hunne behandlas före nästa budgetårs ingång, av dyrtiden föranledda arvodesförhöjningar måtte vidtagas.

O m k o s t n a d e r. Det för omkostnader äskade beloppet, 44 050 kronor, fördelar sig med 5 400 kronor å för samtliga avdelningar gemensamma omkostnader, 12 600 kronor å omkostnader för hydrografiska avdelningen,

23 150 kronor å omkostnader för havsfiskelaboratoriet samt 2 900 kronor å omkostnader för fryskeppsobservationer. Højningen med 1 150 kronor å omkostnaderna för den hydrografiska avdelningen beror till ett belopp av 400 kronor på ökade resekostnader. Undersökningsfartyget Skagerak disponerades nämligen, enligt vad kommissionen anför, alltjämt av marinen, och vid expeditioner med annat fartyg uppstode extra resekostnader för kommissionens personal. Den återstående kostnadsökningen för hydrografiska avdelningen, 750 kronor, hänför sig till utgiftsposten underhåll av byggnader, upplagsskjul, kajer och bryggor och avser reparation av den kommissionen tillhöriga högspänningskabeln, som förbinder Bornö med fastlandet och som i augusti 1943 skadats, troligen till följd av åskslag. Kommissionen har i detta sammanhang framhållit, att, därest en av kommissionen gjord framställning om anvisande av särskilda medel för bestridande av ifrågavarande utgift bifölles, anslagsposten i fråga kunde reduceras i motsvarande mån. Højningen med 1 100 kronor å omkostnaderna för havsfiskelaboratoriet avser ökade utgifter för underhåll av byggnader m. m. och motiveras med att laboratoriebyggnadens södra sida och västra gavel måste för att ej taga allvarlig skada målas utvändigt senast under sommaren 1944.

I sin skrivelse har kommissionen erinrat om att kommissionen den 2 juni 1943 hos Kungl. Maj:t gjort framställning om anvisande av 1 747 kronor 48 öre för inköp av stadsägan nr 632 B i Lysekil, vilken fastighet vore avsedd att sammanläggas med havsfiskelaboratoriets nuvarande tomt i nämnda stad. Därest särskilda medel icke komme att beviljas för detta ändamål, har kommissionen förklarat sig förutsätta, att kommissionens anslag för budgetåret 1944/45 höjdes med omförmälda belopp.

Statskontoret har i remissutlåtande den 22 september 1943 anfört i huvudsak följande.

Kommissionens förslag om arvodesförhöjningar för beredande av kompensation för inträdd fördyring av levnadskostnaderna föranleder statskontoret uttala, att frågor om dylika förhöjningar, i likhet med vad hittills varit fallet, icke böra upptagas till prövning annat än i samband med spörsmålet om kompensation till samtliga statliga befattningshavare, som uppbära avlöning i form av arvoden.

Den begärda förhöjningen av anslagsposten till övertidsersättning åt vaktmästaren vid havsfiskelaboratoriet var föremål för prövning vid 1943 års riksdag. I likhet med statskontoret förklarade sig föredragande departementschefen icke kunna förorda någon højning av anslagsposten i fråga. Då några nya omständigheter sedan dess ej tillkommit, finner sig statskontoret icke heller kunna tillstyrka den nu föreliggande framställningen om højning av anslagsposten.

I anledning av förslaget om anvisande av ett belopp av 100 kronor till vikariatsersättning under ledighet för skrivbiträdet å havsfiskelaboratoriet får statskontoret framhålla, att under kommissionens anslagspost till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal en delpost till renskrivningskostnader finnes uppförd, vilken torde kunna anlitas för bekostande av den renskrivning, som oundgängligen påkallas under skrivbiträdets semester. Under erinran tillika, att frågan om uppförande av en särskild anslagspost till vikariatsersättningar varit föremål för prövning vid 1943 års riksdag men att förslaget härom endast föranledde, att ett belopp av 200 kronor beviljades för bestridande av vikariatsersättning under ledighet för kommissionens vaktmästare, avstyrker statskontoret den nu gjorda framställningen i nämnda del.

Det för reparation av en genom åkslag skadad högspänningskabel mellan Bornö station och fastlandet begärda beloppet, 750 kronor, bör enligt statskontorets mening icke upptagas å kommissionens omkostnadsstat utan anvisas att utgå från det under riksstatens nionde huvudtitel upptagna reservationsanslaget till extra utgifter.

I anledning av vad som anförts angående behovet av utvändig målning av laboratoriebyggnadens södra sida och västra gavel vill statskontoret icke motsätta sig en provisorisk höjning av anslagsposten för underhåll av byggnader m. m. vid havsfiskelaboratoriet för budgetåret 1944/45 med det belopp, var till kostnaderna för dessa målningsarbeten kunna beräknas uppgå.

Beträffande kostnaderna för inköp av stadsägan nr 632 B i Lysekil, 1 747 kronor 48 öre, vilka av kommissionen ansetts böra upptagas i utgiftsstaten för budgetåret 1944/45, därest icke medel i annan ordning anvisades härför, får statskontoret erinra, att ämbetsverket i ett den 18 augusti 1943 avgivet utlåtande uttalat, att ifrågavarande medelsbelopp — i avvaktan på att den av svenska hydrografisk-biologiska kommissionen disponerade fastigheten bleve redovisad under statens allmänna fastighetsfond, byggnadsstyrelsens delfond — lämpligen borde anvisas att utgå från nionde huvudtitelns reservationsanslag till extra utgifter.

I övrigt har kommissionens framställning icke givit statskontoret anledning till erinran.

I en den 23 september 1943 dagtecknad skrivelse har *svenska hydrografisk-biologiska kommissionen* meddelat, att ägaren av omförmälda fastighet i Lysekil förbundit sig att vid utgången av innevarande budgetår för en köpeskilling av 1 787 kronor 23 öre till kommissionen överlåta fastigheten. Kommissionen har vidare i skrivelse den 6 november 1943 hemställt, att till bestridande av kostnaderna för reparation av högspänningskabeln till Bornö måtte anvisas tillhoppa 3 159 kronor 20 öre eller 2 409 kronor 20 öre mer än som tidigare beräknats erforderligt för ändamålet. Enligt vad kommissionen anför hade det nämligen visat sig, att skadorna å kabeln varit mera omfattande än man av de först verkställda undersökningarna och mätningarna kunnat förmoda.

Jag anser mig icke kunna tillstyrka, att någon lönerereglering för hydrografisk-biologiska kommissionens tjänstemän genomföres under nästa budgetår eller att någon förhöjning vidtages beträffande nu utgående arvoden. Då jag i likhet med statskontoret icke kan biträda förslagen om ytterligare medelsanvisning för utbetalande av övertidsersättning åt vaktmästaren vid havsfiskelaboratoriet samt för bestridande av vikariatsersättning under ledighet för skrivbiträdet vid laboratoriet, skulle för avlöningar vid kommissionen under nästa budgetår behöva beräknas samma belopp som för löpande budgetår eller (53 400 + 15 000 =) 68 400 kronor.

*Departements-
chefen.*

Vad angår förslaget om medelsanvisning till omkostnader vid kommissionen anser jag mig böra förorda, att under ifrågavarande anslag till kommissionens förfogande ställas erforderliga belopp för reparation av högspänningskabeln mellan Bornö och fastlandet samt för inköp av en intill havsfiskelaboratoriets tomt i Lysekil belägen fastighet. För dessa ändamål torde sålunda böra upptagas i runt tal 3 200 kronor respektive 1 800 kronor. Mot

övriga av kommissionen framställda förslag avseende omkostnaderna vill jag med hänsyn till vad i ärendet anförts icke framställa någon erinran. För reseersättningar vid den hydrografiska avdelningen torde i överensstämmelse härmed böra upptagas ett 400 kronor högre belopp än för innevarande budgetår eller 1 600 kronor, varjämte utgifterna för underhåll av byggnader m. m. vid havsfiskelaboratoriet synas böra beräknas höjda med 1 100 kronor till 3 000 kronor. Övriga omkostnadsposter torde såsom kommissionen förordat böra uppföras med enahanda belopp som i gällande stat. Å omkostnadsstaten för budgetåret 1944/45 skulle i enlighet med vad jag nu anförat komma att upptagas 5 400 kronor för omkostnader gemensamma för samtliga avdelningar, $(11\,450 + 3\,200 + 400 =)$ 15 050 kronor för omkostnader vid den hydrografiska avdelningen, $(22\,050 + 1\,800 + 1\,100 =)$ 24 950 kronor för omkostnader vid havsfiskelaboratoriet och 2 900 kronor för omkostnader för fyrskeppsobservationer. Anslagsbehovet för omkostnader utgör alltså $(5\,400 + 15\,050 + 24\,950 + 2\,900 =)$ 48 300 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa specificerad omkostnadsstat för kommissionen.

Vid bifall till vad i det föregående förordats skulle under förevarande anslag för budgetåret 1944/45 tarvas en medelsanvisning av $(68\,400 + 48\,300 =)$ 116 700 kronor, vilket i förhållande till anslagsanvisningen för innevarande budgetår innebär en ökning med 6 500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna följande stat för svenska hydrografisk-biologiska kommissionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Stat.

Avlöningar.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämde av Kungl. Maj:t	kronor 53 400
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 15 000

Summa kronor 68 400;

Anm. Därest vaktmästaren vid havsfiskelaboratoriet anvisas bostadslägenhet, som disponeras av kommissionen, skall, efter kommissionens bestämmande, för lägenheten erläggas skälig ersättning i enlighet med vad i sådant avseende gäller för motsvarande befattningshavare i statens tjänst.

Omkostnader.

1. Gemensamma för samtliga avdelningar ..	kronor 5 400
2. Hydrografiska avdelningen	» 15 050
3. Havsfiskelaboratoriet	» 24 950
4. Fyrskeppsobservationer	» 2 900

Summa kronor 48 300;

2) till *Svenska hydrografisk-biologiska kommissionen* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 116 700.

[161.] **6. Statens fartyg för fiskeundersökningar: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 76 200 kronor. Kungl. Maj:t har fastställt dels den 26 maj 1939 personalförteckning för statens fartyg för fiskeundersökningar (statsliggaren sid. 706), dels ock den 16 april 1943 följande avlöningsstat för fartygen:

Avlöningsstat.

Statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	kronor 22 200
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 43 350
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 1 300
4. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 750 kronor 67 600

Statens undersökningsfartyg för fiskeriadministrationen.

1. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	kronor 3 350
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 4 330
3. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 920 kronor 8 600
Summa kronor 76 200.	

I skrivelse den 15 september 1943 har *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län*, efter samråd med svenska hydrografisk-biologiska kommissionen, hemställt om anvisande för nästa budgetår av 69 700 kronor till avlöningar vid statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov. *Lantbruksstyrelsen* har i skrivelse den 31 augusti 1943 hemställt om anvisande för nästa budgetår av 8 600 kronor till avlöningar vid statens undersökningsfartyg för fiskeriadministrationen. Enligt myndigheternas beräkningar skulle sålunda medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår uppgå till sammanlagt 78 300 kronor, innebärande en ökning i förhållande till anslaget för innevarande budgetår med 2 100 kronor. Ökningen belöper helt på undersöknings- och bevakningsfartyget för havsfiskets behov. Rörande myndigheternas anslagsberäkning må i övrigt nämnas följande.

Statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov (Skagerak). Länsstyrelsen har utgått från att samtliga ombord anställda skola ha helårsanställning.

Arvodessposten har höjts med 1 100 kronor till 23 300 kronor, vilket föränletts av att arvoden till förste styrmannen, förste maskinisten, trålmästaren och stewarten uppräknats med respektive 300, 400, 200 och 200 kronor till 5 500, 7 300, 3 750 och 4 000 kronor. Såsom motivering för en

höjning av arvoden — vilket föreslogs även i anslagsäskandena för löpande budgetår — har anförts, att nämnda befattningshavare borde erhålla kompensation för de ytterligare stegrade levnadskostnaderna. Nuvarande belopp för arvode till radiotelegrafist ävensom för personligt arvodestillägg till trälmästaren ha upptagits med oförändrade belopp av 1 200 respektive 1 150 kronor. Härjämte ha liksom i gällande stat upptagits 400 kronor till vikariatsersättningar.

Under icke-ordinarieposten har upptagits ett belopp av 44 350 kronor, innebärande en höjning i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår med 1 000 kronor. Höjningen hänför sig helt till en uppräknig av avlöningarna till annan personal än befälhavaren. Sagda avlöningar ha beräknats i enlighet med gällande lönetariffer för handelsflottan.

Slutligen ha posterna rörligt tillägg och särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal uppförts med oförändrade belopp av 1 300 respektive 750 kronor. Sistnämnda post är avsedd att användas till bestridande av dels sjötillägg till befälhavaren, dels ock, i förekommande fall, krigsrisktillägg.

Statens undersökningsfartyg för fiskeridistributionen (Eystrasalt). Lantbruksstyrelsen har utgått från att ifrågavarande fartyg skall hållas bemannat omkring sex månader under budgetåret 1944/45. Av det beräknade anslagsbehovet, 8 600 kronor, hänföra sig oförändrat 3 350 kronor till posten arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, 4 330 kronor till posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal och 920 kronor till särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal.

Statskontoret har i infordrat utlåtande den 27 september 1943 förklarar sig sakna anledning frågå sin i remissyttrandet över anslagsäskandena för löpande budgetår hävdade åsikt, att frågan om ytterligare dyrtidskompensation för förste styrmannen, förste maskinisten, trälmästaren och stewarten å undersöknings- och bevakningsfartyget för havsfiskets behov borde lösas i ett större sammanhang, avseende samtliga med dessa befattningshavare jämförliga arvodister.

*Departements-
chefen.*

Vad först angår länsstyrelsens i Göteborgs och Bohus län förslag rörande medelsbehovet under nästa budgetår för avlöningar vid undersöknings- och bevakningsfartyget för havsfiskets behov kan jag liksom föregående år icke tillstyrka någon uppräknig av arvoden till förste styrmannen, förste maskinisten, trälmästaren och stewarten. Posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, torde alltså bära upptagas med oförändrat belopp av 22 200 kronor. Mot beräkningen av posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har jag icke någon erinran, varför posten bör uppföras med ett till $(43\,350 + 1\,000 =)$ 44 350 kronor förhöjt belopp. Posterna rörligt tillägg och särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal synas bära upptagas med oförändrade belopp av 1 300 respektive 750 kronor. Från sistnämnda post, vilken i gällande stat är upptagen förslagsvis, torde liksom för innevarande budgetår även få utgå krigsrisktillägg enligt de grunder Kungl. Maj:t kan komma att fastställa. I enlighet med vad jag sålunda förordar skulle medelsbehovet för avlöningar vid statens undersöknings- och

bevakningsfartyg för havsfiskets behov uppgå till $(22\,200 + 44\,350 + 1\,300 + 750 =) 68\,600$ kronor.

Lantbruksstyrelsens beräkning av medelsbehovet för avlöningar under nästa budgetår till personal vid statens undersökningsfartyg för fiskeriadministrationen har icke föranlett någon erinran från min sida. För ändamålet bör alltså upptagas oförändrat belopp av 8 600 kronor. Jag vill förorda, att den provisoriska anordning i fråga om utbetalande av krigsrisktillägg, som kommit till användning under de senaste budgetåren, jämväl tillämpas för nästa budgetår och att sålunda dylikt tillägg må utgå från den förslagsvis betecknade posten särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal utan att denna post i anledning därav höjes.

Anslaget till avlöningar vid statens fartyg för fiskeundersökningar torde i enlighet med det anförda för nästa budgetår böra uppföras med $(68\,600 + 8\,600 =) 77\,200$ kronor, innebärande en höjning i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår med 1 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna följande avlöningsstat för statens fartyg för fiskeundersökningar, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

Statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	kronor 22 200
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 44 350
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 1 300
4. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 750 kronor 68 600

Statens undersökningsfartyg för fiskeriadministrationen.

1. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	kronor 3 350
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 4 330
3. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 920 kronor 8 600

Summa kronor 77 200;

2) till *Statens fartyg för fiskeundersökningar: Avlöningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 77 200.

[162.] 7. *Statens fartyg för fiskeundersökningar: Underhålls- och driftkostnader, reservationsanslag.* Under denna rubrik är för innevarande budgetår anvisat ett reservationsanslag av 2 000 kronor. I 1943 års statsverksproposition (IX H.T. sid. 199) beräknades medelsbehovet för ifrågavarande ändamål till 102 700 kronor, därav 92 700 kronor för statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov (Skagerak) och 10 000 kronor för statens undersökningsfartyg för fiskeriadministrationen (Eystrasalt). Med hänsyn till en beräknad reservation å omkring 135 000 kronor (varav omkring 127 000 kronor belöpte å fartyget Skagerak och omkring 8 000 kronor å fartyget Eystrasalt) uppfördes emellertid anslaget endast med ett belopp av 2 000 kronor, avsett till bestridande av omkostnader för fartyget Eystrasalt. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 707.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har i skrivelse den 15 september 1943 beräknat medelsbehovet under nästa budgetår till underhålls- och driftkostnader för statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov till 113 900 kronor, innebärande en ökning med 21 200 kronor i förhållande till det belopp, vilket avsetts för nämnda ändamål under innevarande budgetår. I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* beräknat motsvarande kostnader för statens undersökningsfartyg för fiskeriadministrationen under nästa budgetår till 16 000 kronor, innebärande en ökning med 6 000 kronor jämfört med medelsanvisningen för löpande budgetår. Beträffande myndigheternas beräkning av medelsbehovet må i övrigt nämnas följande.

Statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov. Länsstyrelsen har framhållit, att ifrågavarande fartyg under lång tid varit och alltjämt är taget i anspråk för militära ändamål. Å driftkostnadsanslaget för budgetåret 1942/43 hade i anledning härav uppstått en besparing av omkring 80 800 kronor. Beräkningarna för nästa budgetår äro utförda med utgångspunkt från att fartyget hålles i gång under 9 månader men att personalen sysselsättes ombord under hela budgetåret, dock med åtnjutande av vederbörlig semester. Följande poster ha höjts, nämligen proviant med 3 100 kronor till 21 700 kronor, bränn- och smörjolja med 7 200 kronor till 54 200 kronor, underhåll och utrustning med 2 700 kronor till 10 500 kronor, ersättning av försliten undersökningsmateriel med 7 900 kronor till 16 900 kronor samt diverse och oförutsedda utgifter med 300 kronor till 10 000 kronor. Det för proviant beräknade beloppet motsvarar i runt tal utgifterna för kothåll under 365 dagar för 17 personer, beräknade efter 3 kronor 50 öre för dag och person. Højningarna av övriga poster ha angivits vara föranledda av inträffade prisstegringar.

Statens undersökningsfartyg för fiskeriadministrationen. Lantbruksstyrelsens beräkning av medelsbehovet för nästa bud-

getår är utförd med utgångspunkt från att fartyget hålles i gång under 6 månader. Följande poster ha höjts, nämligen oljor och andra förbrukningsartiklar med 6 000 kronor till 11 800 kronor samt vinterförläggning, vårutrustning jämte reparationer, komplettering m. m. med 500 kronor till 2 000 kronor. Å andra sidan har posten nyanskaffning samt reparationer av redskap och apparater m. m. sänkts med 500 kronor till 1 500 kronor. Styrelsen har upplyst, att vid utgången av budgetåret 1942/43 endast uppkommit en behållning å omkring 400 kronor av de till fartyget anvisade medlen.

I remissutlåtande den 27 september 1943 har *statskontoret* förklarat, att medelsanvisningen till fartyget Skagerak borde bestämmas till oförändrat belopp, 92 700 kronor. Vidare har statskontoret framhållit att, då fartyget Skagerak för närvarande vore taget i anspråk för försvarsmaktens behov, betydande reservationer uppkommit å tidigare anslag till fartygets underhåll och drift. Hänsyn därtill borde givetvis tagas vid anslagsbeloppets bestämmande.

Jag anser mig icke kunna förorda, att högre belopp än för närvarande eller 92 700 kronor avses för drift- och underhållskostnader vid statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov under nästa budgetår. Beträffande motsvarande kostnader för statens undersökningsfartyg för fiskeriadministrationen vill jag erinra, att Kungl. Maj:t genom beslut den 9 april 1943 anvisat ett belopp av 4 000 kronor för komplettering av detta fartygs utrustning med ett par silltrålar med tillbehör, en trålvinsch och två trålgalgar att utgå av förefintlig reservation å tidigare till underhålls- och driftkostnader för statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov anvisade medel. Från samma reservation har Kungl. Maj:t vidare genom beslut den 11 juni 1943 anvisat 6 000 kronor för att möjliggöra att vissa fiskeundersökningar med undersökningsfartyget för fiskeriadministrationen kunde företagas under oktober månad 1943 samt under ett par månader våren 1944. För underhålls- och driftkostnader för sistnämnda fartyg under innevarande budgetår har sålunda ställts till förfogande ett belopp av tillhopa ($10\,000 + 6\,000 =$) 16 000 kronor. Kostnaderna för samma ändamål under nästa budgetår torde böra beräknas till enahanda belopp. Vid bedömandet av anslagsanvisningens storlek bör beaktas, att reservationen å anslaget per den 1 juli 1943 uppgick till omkring 119 000 kronor, som nästan helt belöpte å fartyget Skagerak. Jämväl under innevarande budgetår torde en betydande besparing uppstå därigenom att fartyget Skagerak fortfarande är taget i anspråk för försvarsmaktens behov. Därest den vid utgången av löpande budgetår kvarstående anslagsreservationen, vilken med hänsyn till nu rådande förhållanden kan uppskattas till omkring 70 000 kronor, användes för bestridande av omkostnaderna under budgetåret 1944/45, torde för sistnämnda budgetår icke behöva anvisas högre anslag än ($92\,700 + 16\,000 - 70\,000 =$) i runt tal 39 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid meddela närmare bestämmelser angående anslagets användning.

*Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens fartyg för fiskeundersökningar: Underhålls- och driftkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 39 000.

[163.] **8. Fiskets befrämjande i de särskilda orterna, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår med hänsyn till en beräknad reservation av omkring 10 000 kronor uppfört med 100 000 kronor. I fråga om anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 708.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att ifrågasvarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 108 000 kronor. Styrelsen har föreslagit, att, då det nuvarande anslaget vore för knappt tillmätt, det belopp, som skulle stå till förfogande för budgetåret 1944/45, höjdes från 110 000 kronor till 122 000 kronor. Av höjningen belöpte 5 000 kronor å bidraget till fiskeritjänstemännens löner och resor samt 7 000 kronor å bidraget till fiskets befrämjande i övrigt i de särskilda orterna. Med hänsyn till en beräknad reservation av i runt tal 14 000 kronor hade emellertid anslagsäskandet kunnat begränsas till 108 000 kronor.

Departements-
chefen.

I nuvarande läge kan jag icke förorda, att medelsbehovet under ifrågasvarande anslag beräknas till högre belopp än 114 000 kronor. Med hänsyn till den av *lantbruksstyrelsen* beräknade reservationen av 14 000 kronor torde alltså anslaget för nästa budgetår böra uppföras med 100 000 kronor eller samma belopp som för innevarande budgetår anvisats för ändamålet. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fiskets befrämjande i de särskilda orterna* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 100 000.

[164.] **9. Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 60 000 kronor. Rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 709.

I skrivelse, som inkommit till jordbruksdepartementet den 31 juli 1943, har *styrelsen för södra Sveriges fiskeriförening* anhållit att för budgetåret 1944/45 komma i åtnjutande av ett statsanslag av 28 425 kronor, därav 20 050 kronor till föreningens fiskeribiologiska undersöknings-, försöks- och fiskodlingsverksamhet samt 8 375 kronor till dess upplysningsverksamhet. I förhållande till det för innevarande budgetår för ändamålet beräknade beloppet innebär anslagsäskandet en höjning med 4 500 kronor.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 31 augusti 1943 hemställt, att ifrågasvarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 54 500 kronor.

Därvid har styrelsen, som jämväl haft att yttra sig över framställningen från södra Sveriges fiskeriförening, förklarat sig biträda nämnda framställning. Beträffande övriga medelsbehov, som tillgodoses från ifrågavarande anslag, har styrelsen föreslagit, att oförändrat belopp, 5,000 kronor, beräknades för bestridande av kostnaderna för kontroll över beredning och inläggning av strömming. Även de till Kungl. Maj:ts förfogande stående medlen — avsedda bland annat för anordnande av bogserings- och isbrytarhjälp åt fiskare samt för hållande av undervisningskurser för fiskare — har lantbruksstyrelsen beräknat till samma belopp som för innevarande budgetår, 31 075 kronor. Hela medelsbehovet under anslaget skulle sålunda utgöra ($28\,425 + 5\,000 + 31\,075 =$) 64 500 kronor. Med hänsyn till en beräknad reservation av 10 000 kronor har styrelsen ansett, att medelsanvisningen borde kunna begränsas till 54 500 kronor.

Jag kan icke tillstyrka högre medelsanvisning till södra Sveriges fiskeriförening än som utgår för innevarande budgetår eller 23 925 kronor. Med godtagande av lantbruksstyrelsens anslagsberäkning i övrigt skulle medelsbehovet under anslaget uppgå till ($23\,925 + 5\,000 + 31\,075 =$) 60 000 kronor eller samma belopp som för löpande budgetår. Med hänsyn till den av lantbruksstyrelsen beräknade reservationen synes emellertid anslaget icke behöva upptagas med högre belopp än 50 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departements-
chefen.

att till *Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 50 000.

[165.] Avsättning till fonden för befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten. Till befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten anvisades för budgetåret 1938/39 under förevarande anslagstitel ett obetecknat anslag av 8 000 kronor. Härefter har ej upptagits anslag för ändamålet. Bestämmelser rörande ifrågavarande understödsverksamhet äro meddelade i kungörelsen den 5 juni 1931 (nr 214), ändrad genom kungörelsen nr 574/1937.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* anfört, att något anslag för ifrågavarande ändamål icke syntes böra anvisas för nästa budgetår med hänsyn till ovissheten, huruvida svenska fiskare under nämnda budgetår kunde komma att bedriva fiske å avlägsna fiskevatten.

Ehuru något anslag för ändamålet icke torde böra anvisas för nästa budgetår, har jag dock här velat redogöra för ärendet, på det att anslagsfrågans läge må bringas till riksdagens kännedom.

Departements-
chefen.

[166.] **Premier för deltagande i sillfiske vid Island.** För utbetalning av premier till fiskare, som deltagit i sillfiske vid Island, har Kungl. Maj:t under åren 1933—36 från arbetslöshetsanslag under femte huvudtiteln ställt sammanlagt 220 000 kronor till länsstyrelsens i Göteborgs och Bohus län förfogande. För vartdera av budgetåren 1937/38—1939/40 har under nionde huvudtiteln för ändamålet anvisats ett särskilt förslagsanslag av respektive 75 000, 60 000 och 50 000 kronor. Den 11 juni 1937 har Kungl. Maj:t meddelat bestämmelser för premiernas utbetalande (se IX H. T. 1937, punkt 147).

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 31 augusti 1943 anfört, att, då det syntes vara ovisst, om något svenskt islandsfiske kunde komma till stånd under år 1944, styrelsen funnit sig icke böra föreslå anvisande av medel till ifrågavarande ändamål för nästa budgetår.

*Departements-
chefen.* Jag delar lantbruksstyrelsens uppfattning att medel icke nu böra äskas av 1944 års riksdag till förevarande bidragsverksamhet. Emellertid har jag här velat anmäla ärendet för att riksdagen skall kunna taga del av anslagsfrågans läge.

[167.] **10. Bidrag till reglering av handeln med färsk strömming och sill m. m., förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår upptaget med 100 kronor.

Kostnaderna för strömmingshandelsregleringen, däri inberäknade utgifterna för statens fiskenämnd och övriga administrationskostnader, bestredos under budgetåren 1937/38—1941/42 från ifrågavarande anslag. Vid den ändring av regleringen, som föreslogs i propositionen nr 209 till 1942 års riksdag och godkändes av riksdagen (r. skr. nr 298), räknade man med att några medel icke skulle bli behövliga för ändamålet under budgetåret 1942/43. Då en återgång till det tidigare systemet under vissa förhållanden kunde tänkas böra ske under sagda budgetår, erhöll dock Kungl. Maj:t bemyndigande att för tiden till och med den 30 juni 1943 anordna regleringen av handeln med och priset på strömming och sill i huvudsaklig överensstämmelse med vad tidigare gällt. I anslutning härtill anvisades för ändamålet ett formellt belopp av 100 kronor. På förslag av statens livsmedelskommission har en liknande anordning kommit till stånd för löpande budgetår.

*Departements-
chefen.* Med hänsyn till att en återgång till det tidigare systemet för reglering av handeln med och priset på strömming och sill under vissa förhållanden jämväl kan tänkas böra ske under nästa budgetår, torde i anslutning till den av riksdagen tidigare lämnade fullmakten befogenhet böra tillkomma Kungl. Maj:t att till och med den 30 juni 1945 vidtaga en dylik förändring i regleringen av handeln med och priset på strömming och sill. Liksom för löpande budgetår synes även för budgetåret 1944/45 böra anvisas ett formellt

anslag å 100 kronor för att vid behov möjliggöra en sådan ändring i regleringen.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till reglering av handeln med färsk strömming och sill m. m.* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förlagsanslag* av kronor 100.

[168.] 11. **Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt.** För innevarande budgetår är ifrågavarande anslag uppfört med 100 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen. Beträffande bestämmelser angående anslaget hänvisas till statsliggaren sid. 710.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag av 100 000 kronor för nästa budgetår. Härvid har styrelsen anfört bland annat följande.

Under de senare åren har vid den statliga ransoneringen av motorbränsle ej ren bensin tilldelats fiskarena utan huvudsakligen blandningar av sprit och bensin. Under budgetåret 1942/43 har sålunda till fiskare enligt av länsstyrelserna lämnade uppgifter utdelats sammanlagt 1 817 555 liter motyl 85 och 765 198 liter motyl 50, i vilka blandningar bensin ingår med respektive 15 och 50 procent. De tilldelade kvantiteterna torde helt ha förbrukats. I allt torde alltså under budgetåret 1942/43 vid det yrkesmässiga fisket ha använts 655 232 liter ren bensin. Med nuvarande skattesats, 37 öre per liter, ha fiskarena för nämnda kvantitet i skatt erlagt sammanlagt 242 436 kronor.

Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt torde för budgetåret 1944/45 emellertid närmast böra beräknas med hänsyn till storleken av de under innevarande budgetår erlagda skattebeloppen. Även under detta budgetår har motyl ställts till fiskerinäringens förfogande, ehuru det ännu torde vara ovisst, huru stor denna tilldelning i sin helhet kan komma att bli. Då emellertid såväl under budgetåret 1942/43 som under en lång följd av tidigare år av fiskarena erlagts betydligt större belopp i bensinskatt än som restituerats till dem, måste det anses skäligt att, även om mot förmodan ifrågavarande skatt under innevarande budgetår icke skulle komma att uppgå till sammanlagt 100 000 kronor, anslaget ändock bibehållas med oförändrat belopp.

Statens livsmedelskommission har i remissutlåtande den 17 september 1943 icke haft något att erinra mot bifall till vad *lantbruksstyrelsen* sålunda föreslagit.

Den gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt, som ifrågasättes för budgetåret 1944/45, torde såsom *lantbruksstyrelsen* framhållit böra beräknas med hänsyn till storleken av under innevarande budgetår erlagt skattebelopp. Jag tillåter mig i anslutning härtill erinra om att förordningen den 21 juni 1940 (nr 561) om tilläggsskatt å bensin genom förordning den 9 april 1943 (nr 146) givits förlängd giltighet till

*Departements-
chefen.*

och med den 30 juni 1944. Enligt vad jag under december 1943 inhämtat från lantbruksstyrelsen kunna fiskarens bensinskattbelopp för löpande budgetår antagas komma att betydligt överstiga det till restitution föreslagna beloppet, 100 000 kronor. Med hänsyn härtill torde intet vara att erinra mot att ifrågavarande anslag för nästa budgetår uppföres med sagda belopp.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utöware
erlagd bensinskatt* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag
av kronor 100 000,
att avräknas mot automobilskattemedlen.

[169.] **12. Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m., förslagsanslag.** För ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 20 000 kronor. Beträffande anslaget användning hänvisas till IX H. T. 1939 sid. 302. Utgifterna från anslaget ha under budgetåren 1936/37—1940/41 utgjort respektive 21 790, 59 435, 33 753, 17 789 och 44 890 kronor. Under budgetåren 1941/42 och 1942/43 har anslaget icke belastats med några utgifter.

*Departements-
chefen.*

Jämväl för nästa budgetår torde erfordras anslag av statsmedel för ifrågavarande ändamål. Med hänsyn till att de för de senast förflutna två budgetåren anvisade anslagsmedlen icke till någon del tagits i anspråk, synes emellertid anslaget, vilket är av förslagsanslags natur, för nästa budgetår endast böra uppföras med ett formellt belopp av 100 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m.*
för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 100.

[170.] **Understöd åt fiskare.** För detta ändamål anvisades senast för budgetåret 1942/43 ett reservationsanslag av 50 000 kronor. Anslaget disponeras i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 15 juni 1934 (nr 281) angående anslag av statsmedel för beredande av tillfälligt understöd åt fiskare, vilken kungörelse ändrats genom kungörelsen nr 110/1940.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* meddelat, att styrelsen ansett sig icke böra föreslå anvisande av medel till ifrågavarande ändamål för nästa budgetår. Härom har styrelsen anfört följande.

Vid ingången av budgetåret 1942/43 förelåg å anslaget en behållning av 90 601 kronor. För samma budgetår anvisades 50 000 kronor. Under budgetåret stodo alltså sammanlagt 140 601 kronor till förfogande. Detta be-

lopp har icke till någon del behövt tagas i anspråk utan kvarstod alltså i sin helhet såsom behållning vid ingången av budgetåret 1943/44. Att sålunda inga anspråk under budgetåret 1942/43 ställts på detta anslag beror givetvis därpå, att konjunkturen för fiskerinäringen i allmänhet varit goda. Det torde kunna antagas, att dessa gynnsamma förhållanden komma att fortfara ännu en tid framåt. Det är därför sannolikt, att anspråken på anslaget komma att bli obetydliga även under innevarande budgetår, varför en avsevärd behållning å anslaget jämväl vid utgången av detta budgetår torde kunna påräknas.

Jag delar lantbruksstyrelsens uppfattning att medel icke nu behöva äskas av 1944 års riksdag till förevarande bidragsverksamhet. Emellertid har jag här velat anmäla ärendet för att riksdagen skall kunna taga del av anslagsfrågans läge. *Departements-
chefen.*

[171.] **Bidrag till fiskare för förlust av fiskredskap m. m.** Under denna anslagstitel har för budgetåren 1938/39 och 1939/40 anvisats reservationsanslag av tillhopa 351 000 kronor, därav för sistnämnda budgetår 25 000 kronor. Däremot ha för budgetåren 1940/41 och 1941/42 icke anvisats några medel för ifrågavarande ändamål. Genom beslut den 30 juni 1942 medgav Kungl. Maj:t, att det för budgetåret 1939/40 anvisade anslaget finge under budgetåret 1942/43 användas för med anslaget avsett ändamål. 1943 års riksdag har sedermera medgivit, att sistnämnda anslag finge disponeras även under budgetåret 1943/44. För användningen av anslaget ävensom av statens fiskredskapslånefond, från vilken fond kan utgå låneunderstöd till fiskare vid förlust av eller skada å fiskredskap, gälla i propositionen nr 77/1935 angivna, av riksdagen godkända grunder.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* anfört följande.

Vid utgången av budgetåret 1939/40 förefanns å ifrågavarande reservationsanslag en behållning av 185 993 kronor. Under budgetåren 1940/41, 1941/42 och 1942/43 utbetalades till fiskare i direkta understöd utan återbetalningsskyldighet respektive 15 755, 9 812 och 8 495 kronor. Behållningen å anslaget vid början av innevarande budgetår uppgick alltså till 151 931 kronor. Då medelsbehovet torde kunna uppskattas till högst 25 000 kronor per år, synes vid utgången av innevarande budgetår komma att förefinnas en avsevärd reservation å anslaget, vilken skulle kunna fylla medelsbehovet jämväl under nästa budgetår, under förutsättning att understödsverksamheten bedrivs enligt hittills tillämpade grunder.

Enär emellertid vid utgången av innevarande budgetår förefintlig reservation å ifrågavarande anslag skulle, utan särskilt medgivande av riksdagen, komma att överföras till budgetutjämningsfonden, får lantbruksstyrelsen hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen, att ifrågavarande anslag må jämväl under budgetåret 1944/45 disponeras för därmed avsett ändamål.

Jag anser att den med anlitande av ifrågavarande anslag samt statens fiskredskapslånefond bedrivna understödsverksamheten bör fortgå enligt oförändrade grunder under nästa budgetår. Då det, såsom lantbruksstyrelsen *Departements-
chefen.*

yttrat, kan antagas, att av det för budgetåret 1939/40 för bidragsverksamheten anvisade anslaget en ej obetydlig behållning kommer att förefinnas vid innevarande budgetårs utgång och att denna behållning kommer att vara tillräcklig för bestridande av här ifrågavarande utgifter även under nästa budgetår, vill jag förorda, att omförmälda anslag får disponeras under ytterligare ett budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att det å riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisade reservationsanslaget till Bidrag till fiskare för förlust av fiskredskap m. m. må under budgetåret 1944/45 användas för med anslaget avsett ändamål.

[172.] **Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.** Under förevarande anslagstitel anvisades för budgetåret 1941/42 ett reservationsanslag av 400 000 kronor. För budgetåren 1942/43 och 1943/44 upptogs däremot icke något anslag för ändamålet. Med anlitande av anslaget ha, i enlighet med bestämmelser som Kungl. Maj:t utfärdat för varje särskilt fall, utlämnats bidrag för åstadkommande av prisreglering av fisk ävensom för andra åtgärder till fiskavsättningens främjande. Vidare har Kungl. Maj:t den 17 september 1943 av anslaget tilldelat svenska ostkustfiskarnas centralförbund ett belopp av 10 000 kronor.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att för nästa budgetår måtte för ifrågavarande ändamål anvisas ett reservationsanslag av 50 000 kronor. Styrelsen har härvid anfört i huvudsak följande.

Under budgetåret 1942/43 stod ett belopp av 448 298 kronor till förfogande för åtgärder i anslagets syfte. Härav ha sammanlagt 204 890 kronor disponerats. Vid ingången av innevarande budgetår förefanns alltså en reservation å anslaget av 243 408 kronor. I detta sammanhang bör emellertid anmärkas, att av det belopp, 204 890 kronor, som angivits som disponerat, bland annat även ingå 150 000 kronor, vilken summa genom Kungl. Maj:ts beslut den 18 december 1942 anvisades för anordnande under vintern 1942/43 av förstärkt isbrytarhjälp åt fiskarebefolkningen på västkusten. På grund av den milda vintern behövde emellertid dessa medel icke till någon del tagas i anspråk. Även sistnämnda belopp står således numera till förfogande. I verkligheten förelåg alltså vid ingången av innevarande budgetår en behållning å anslaget av $(243\,408 + 150\,000 =) 393\,408$ kronor.

Det är, särskilt under nu rådande förhållanden, svårt att förutse vilka anspråk, som kunna komma att ställas på detta anslag. Skulle, vilket ej får anses utslutet med hänsyn till under år 1942 gjorda erfarenheter, de nuvarande i stort sett goda konjunkturerna för fiskerinäringen försämrats, torde medelsbehovet bliva betydande. För den händelse att förstärkt isbrytarhjälp erfordras och medel härför fortfarande anses böra utgå ur detta anslag, torde anspråken å anslaget även för detta ändamål bliva avsevärda. Trots den förhållandevis stora behållningen å anslaget finner *lantbruksstyrelsen* det därför önskligt, att för budgetåret 1944/45 under detta anslag anvisas visst belopp, förslagsvis 50 000 kronor.

Statens livsmedelskommission har i remissutlåtande den 17 september 1943 förklarat sig icke ha något att erinra mot bifall till lantbruksstyrelsens förslag.

Vid ingången av löpande budgetår förelåg enligt vad lantbruksstyrelsen *Departements-
chefen.* uppgiver en behållning å förevarande anslag av i runt tal 393 000 kronor. Med hänsyn till storleken av det belopp som sålunda står till förfogande för åtgärder i anslagets syfte torde några medel för ändamålet icke nu böra äskas av riksdagen. För stödjande av organisationsarbetet bland fiskarena torde liksom hittills, enligt Kungl. Maj:ts närmare bestämmande, erforderligt belopp få tagas i anspråk av anslaget.

[173.] **13. Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg, reservationsanslag.** För innevarande budgetår är för detta ändamål anvisat ett reservationanslag av 14 500 kronor. Härav ha 7 850 kronor avsetts för underhåll och drift av fiskefyrar m. m. samt 6 600 kronor för nyanläggning av två fyrar (statsliggaren sid. 710).

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 58 150 kronor. Styrelsen har härvid utgått ifrån att medel skulle anvisas med oförändrat belopp, 7 850 kronor, för underhåll och drift av fiskefyrar m. m. Härjämte har styrelsen föreslagit en medelsanvisning av 50 300 kronor för utförande av vissa nya säkerhetsanordningar. I sistnämnda hänseende har styrelsen framhållit i huvudsak följande.

Hos lantbruksstyrelsen har Gävleborgs läns fiskareförbund — med förmälan bland annat att statens bränslekommission anmodat förbundet att på grund av den brist på fotogen, som för närvarande är rådande, medverka till att fiskefyrarna utefter Gävleborgs läns kust ombyggas till agafyrar eller att de, om möjlighet därtill föreligger, elektrifieras — anhållit, att lantbruksstyrelsen ville utverka ett statsbidrag av 3 000 kronor för uppförande av en agafyr å Iggön som ersättning för den fotogendriven fyr, som nu är anordnad därstädes. Då det av utredningen i ärendet framgår, att ifrågavarande fyr är till gagn för ett betydande antal fiskare från olika fiskelägen samt att underhåll och drift av den nuvarande fotogenfyren äro förenade med betydande besvär och kostnader, vill styrelsen förorda, att 3 000 kronor, till vilket belopp kostnaderna för den ifrågasatta fyren beräknats, ställas till förfogande för ändamålet.

Från förevarande anslag har Stockholms läns fiskareförening under en följd av år erhållit bidrag till drift och underhåll av bland annat en fotogendriven fiskefyr å Elgerören utanför Möja i Stockholms skärgård. I skrivelse till lantbruksstyrelsen har föreningen anhållit om statsbidrag av 2 500 kronor för fyrens förseende med agaljus. Lotsstyrelsen har tillstyrkt ansökningen. För egen del anser lantbruksstyrelsen det vara starkt av behovet påkallat, att ifrågavarande åtgärd vidtages så att fyren, som tjänar till vägledning för ett mycket stort antal fiskelag från Möja och trakten däromkring, även under nu rådande förhållanden kan fungera. Mot det äskade beloppet, 2 500 kronor, synes intet vara att erinra.

Blekinge läns havsfiskeförening har hemställt, att lantbruksstyrelsen

måtte låta verkställa utredning och vidtaga åtgärder för åstadkommande av tillfredsställande agafyrbelysning för fiskebåtarna i Hällaryds skärgård. Belysningen borde enligt föreningens mening så anordnas, att den nuvarande fotogendrivena fyrlyktan på Tärnö kunde indragas. Fiskeriintendenten i Österhavets distrikt och lotsstyrelsen ha förordat uppförande av två agafyrar på skären Joppö och Bägga Hejna (Baggahägnön). Kostnaderna beräknas av lotsstyrelsen till sammanlagt omkring 6 500 kronor. Hällaryds skärgård hyser en förhållandevis mycket talrik fiskarebefolkning. Omkring ett 50-tal båtlag torde sålunda vara hemmahörande där. De allra flesta av dessa skulle få gagn av ifrågavarande fyrar, som måste anses synnerligen välbehövliga. Särskilt oundgängliga komma de att bli, om fyrlyktan på Tärnö till följd av fotogenbrist icke kan hållas tänd. Enligt lantbruksstyrelsens mening böra därför medel ställas till förfogande för anordnande av dessa fyrar.

Till styrelsen har överlämnats en framställning från Styrsö Tänge fiskehamnsförening u. p. a., vari hemställts om hjälp för uppförande av en fiskefyr på Käsö Fjärskär för underlättande av navigeringen in till Styrsö i Göteborgs södra skärgård. Fiskeriintendenten i Västerhavets distrikt har vitsordat behovet av den sålunda ifrågasatta fyranordningen. Lotsstyrelsen har icke haft något att erinra mot att en fiskefyr för ifrågavarande ändamål uppföres på Käsö sydvästra udde. Enligt lotsstyrelsens beräkning skulle kostnaderna uppgå till omkring 6 000 kronor. Lantbruksstyrelsen tillstyrker, att medel anvisas till uppförande av ifrågavarande fyr i enlighet med det av lotsstyrelsen förordade förslaget.

Genom Kungl. Maj:ts beslut den 22 maj 1942 bemyndigades lantbruksstyrelsen att med anlitande av ifrågavarande anslag utbetala bland annat 7 010 kronor till Skärhamns lokalavdelning av svenska västkustfiskarnas centralförbund för uppförande av två fyrar vid Hjertöfjorden utanför Skärhamn. Ifrågavarande fyrar ha sedermera färdigställts samt avsynats och godkänts av lotsstyrelsen. Lokalavdelningen har nu hemställt, att lantbruksstyrelsen måtte utverka ytterligare anslag till nämnda fyrar, vilkas anläggande dragit en kostnad av 11 990 kronor. Utöver de belopp, som erhållits i statsbidrag och genom bidrag i orten, har en brist å 2 360 kronor uppstått, för vars täckande lokalavdelningen saknar medel. Dessutom anses behov föreligga att anskaffa reservbelysning med agaaggregat för den ena fyren, som är elektrifierad. Anskaffningskostnaderna för denna reservbelysning beräknas uppgå till 2 700 kronor. På grund härav begäres ett tilläggsanslag av $(2\,360 + 2\,700 =) 5\,060$ kronor. Med anledning av denna ansökning vill styrelsen framhålla, att redan då bidraget till ifrågavarande fyrar beviljades, kunde förutses, att detsamma icke skulle förslå att täcka samtliga anläggningskostnader. Emellertid synas anläggningskostnaderna ha blivit betydligt högre än som beräknades, då bidraget erhöles. Det torde därför få anses skäligt, att lokalavdelningen tilldelas ett ytterligare bidrag med förslagsvis 2 300 kronor för bestridande av anläggningskostnaderna för ifrågavarande fyrar. Vad beträffar framställningen om bidrag till reservbelysning finner styrelsen en sådan säkerhetsanordning icke vara så nödvändig, att allmänna medel nu böra ställas till förfogande för densamma.

Svenska västkustfiskarnas centralförbund har hemställt, att mistsignaleringsmåtte anordnas å skäret Stora Pölsan utanför inloppet till Göteborg eller en ljudboj utläggas omedelbart väster om detta skär. Lotsstyrelsen har i anledning av denna hemställan framhållit, att det skulle vara till stor nytta vid angöringen vid mindre goda siktförhållanden av inloppet vid Stora Oset utanför Göteborg, om mistsignalerings utfördes vid Stora Pölsan. Särskilt under nu rådande förhållanden skulle en dylik signalerings vid denna plats vara av

visst värde även för handelssjöfarten. Enligt lotsstyrelsens mening skulle mistsignalering vid Stora Pölsan lämpligen kunna anordnas medelst elektrisk nautofonanläggning eller en kolsyredriven mistklocka. Anläggningskostnaderna för nautofonanläggningen beräknas till 160 000 kronor och för mistklockan till 30 000 kronor. Den årliga driftskostnaden för den senare uppskattas till 500 kronor. Lotsstyrelsen anser, att en elektrisk nautofonanläggning är mer effektiv än en kolsyredriven mistklocka men att sistnämnda anordning får anses tillräcklig på denna plats. Fiskeriintendenten i Västerhavets distrikt har upplyst, att fiskebåtarna i mycket stor utsträckning begagna infartsleden Stora Pölsan—Stora Oset till Göteborgs fiskhamn. Anordnandet av mistsignalering vid Stora Pölsan finge därför anses väl motiverad. På grund av vad i ärendet blivit utrett finner även lantbruksstyrelsen, att starka skäl tala för att mistsignalering anordnas å nämnda skär. Lämpligast synes detta böra ske medelst kolsyredriven mistklocka.

Hos lantbruksstyrelsen har Berghamns fiskareförening anhållit, att en fiskefyr med mistsignalanordning måtte uppsättas på den s. k. Söderklippan vid inloppet till Berghamns fiskeläge i Västernorrlands län. Av vad i detta ärende blivit upplyst framgår, att fiskarena i Berghamn skulle få betydande gagn av ifrågavarande fyr. Med hänsyn dels till att nuvarande förhållandevis omfattande fiske därstädes måhända endast är av mera tillfällig natur, dels ock till rådande statsfinansiella situation finner styrelsen sig emellertid för närvarande icke böra förorda bifall till ansökningen.

Slutligen har Göteborgs och Bohus läns havsfiskeförening hemställt om åtgärder för åstadkommande av förbättrad fyrbelysning i farleden förbi Matskär öster om Yttre Tistlarna till Göteborg och fiskelägena i Göteborgs södra skärgård. Lotsstyrelsen har bland annat anfört, att fyrbelysningen i ifrågavarande farled redan nu finge anses förhållandevis tillfredsställande men att en förbättring av densamma skulle kunna ernås genom anordnande av en fyr på Matskär. Anläggningskostnaderna för denna fyr beräknas av lotsstyrelsen till 10 000 kronor. Enligt lantbruksstyrelsens mening skulle visserligen anordnande av fyr på Matskär vara till betydande gagn för fiskebåtstrafiken till Göteborg och de stora fiskelägena söder därom, men behovet av denna fyr torde dock icke vara så trängande, att anvisande av medel för densamma får anses oavvisligen nödvändigt. Lantbruksstyrelsen finner sig därför med hänsyn till rådande förhållanden icke böra för närvarande förorda bifall till förevarande framställning.

Sammanlagt skulle för de av lantbruksstyrelsen förordade nyanläggningarna erfordras (3 000 + 2 500 + 6 500 + 6 000 + 2 300 + 30 000 =) 50 300 kronor.

I infortrat utlåtande den 13 september 1943 har *statskontoret* för sin del förklarat sig ifrågasätta, om de föreslagna säkerhetsanordningarna kunde anses vara av sådan angelägenhetsgrad, att statsverket i nuvarande läge borde bekosta desamma. I varje fall har det förefallit ämbetsverket som om vederbörande fiskareorganisationer med hänsyn till fiskets under kristiden mycket förbättrade avkastning borde kunna påtaga sig en del, förslagsvis hälften, av kostnaderna för anordningarnas vidtagande. Likaledes har det syntts statskontoret böra övervägas att i samma omfattning inskränka statens medverkan med avseende å ifrågasatta utbyten av befintliga fyrar med fotogenbelysning mot agafyrar. Vid en begränsning på antytt sätt av statens bidragsverksamhet på detta område borde enligt statskontorets mening givetvis ej heller ytterligare bidrag tilldelas Skärhamns lokalavdelning av svenska

västkustfiskarnas centralförbund för uppkomna merkostnader vid uppförandet av två fyrar vid Hjertöfjorden.

*Departements-
chefen.*

Mot lantbruksstyrelsens förslag om en medelsanvisning av 7 850 kronor för underhåll och drift av säkerhetsanordningar av olika slag till ledning för fiskefartyg har jag icke något annat att erinra än att sagda belopp torde böra avrundas till 7 900 kronor. Vidare vill jag förordna, att för förseende av de fotogendrivna fiskefyrarna å Iggön samt Elgerören med agaljus ävensom för uppförande av två agafyrar i Hällaryds skärgård i stället för nuvarande fotogendrivna fyrlykta å Tärnö beräknas statsbidrag med av lantbruksstyrelsen föreslagna belopp av respektive 3 000, 2 500 och 6 500 kronor. Vidkommande förslaget om anläggning av en mistklocka å skäret Stora Pöl-san anser jag mig med hänsyn till den betydelse ifrågavarande anläggning kan väntas få för fisket å västkusten böra tillstyrka detsamma. Förslaget har beräknats medföra en sammanlagd kostnad av 30 000 kronor. I enlighet med lotsstyrelsens åtagande torde åt sagda styrelse böra uppdragas att svara för sistnämnda anläggnings drift och framtida underhåll. Där- emot är jag icke beredd att för närvarande tillstyrka lantbruksstyrelsens förslag om anordnande av en fiskefyr på Käsö eller förordna någon me- delsanvisning för inrättande av en fiskefyr med mistsignalanordning vid inloppet till Berghamns fiskeläge och för förbättrande av fyrbelysningen i farleden förbi Matskär i Göteborgs skärgård. Jag anser mig icke heller **nu** kunna biträda förslaget, att ytterligare statsbidrag tilldelas Skärhamns lo- kalavdelning av svenska västkustfiskarnas centralförbund för bestridande av uppkomna merkostnader vid uppförandet av två fyrar vid Hjertöfjorden eller för anskaffande av reservbelysning.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordnat skulle ifrågavarande anslag för nästa budgetår behöva upptagas med (7 900 + 3 000 + 2 500 + 6 500 + 30 000 =) 49 900 kronor. Å Kungl. Maj:t torde få ankomma att närmare besluta rörande dispositionen av anslaget.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg* för
budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsan-*
slag av kronor 49 900.

[174.] **Bidrag till anskaffande av gasgeneratorer för fiskebåtar m. m.** En- ligt beslut av 1940 års urtima riksdag (prop. nr 81; r. skr. nr 100) anvi- sades å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41 dels under nionde huvudtiteln till Bidrag till anskaffande av gasgeneratorer för fiskebåtar m. m. ett reservationsanslag av 1 150 000 kronor, dels ock å kapitalbudgeten till Lånefonden för inköp av gasgeneratorer för fiskebåtar ett reservations- anslag av likaledes 1 150 000 kronor. Härefter ha anslag för ifrågavarande

ändamål ej beviljats av riksdagen. Genom särskilda beslut den 30 juni 1943 har Kungl. Maj:t medgivit, att de sålunda för budgetåret 1940/41 anvisade anslagen finge under budgetåret 1943/44 användas för med anslagen avsedda ändamål. Bestämmelser rörande anslagens användning ha meddelats i kungörelser den 7 februari 1941 (nr 69 och 70).

I skrivelse den 16 september 1943 har *lantbruksstyrelsen* anfört följande.

Sammanlagda beloppen av de lån och bidrag, som med anlitande av förevarande två anslag beviljats fiskare under budgetåren 1940/41—1942/43, framgå av följande sammanställning.

Budgetår	Bidrag kronor	Lån kronor
1940/41	5 585	2 135
1941/42	7 143	1 000
1942/43	1 662	1 662
Summa kronor	14 390	4 797

Endast en förhållandevis liten del av anslagen har alltså behövt tagas i anspråk, vilket sammanhänger därmed, att fiskerinäringen hittills i någorlunda tillfredsställande utsträckning kunnat erhålla flytande motorbränsle. Det är omöjligt att nu avgöra, huruvida detta gynnsamma förhållande kommer att bestå. Lantbruksstyrelsen vill i detta sammanhang erinra, att Kungl. Maj:t genom beslut den 18 december 1942 ställt 500 000 kronor till statens livsmedelskommissions förfogande för bestridande av kostnader för inköp och tillhandahållande åt fiskare av gengasaggregat i syfte att verka för mera allmän övergång till gengasdrift vid fisket. Enligt lantbruksstyrelsens mening synes man också fortfarande böra räkna med risken av ett väsentligt försämrat försörjningsläge beträffande flytande motorbränsle, varigenom fiskarena i långt större utsträckning än hittills kunna bli nödsakade att övergå till gengasdrift. Medel för här ifrågavarande ändamål synas därför böra stå till förfogande även under budgetåret 1944/45.

Under återopande av det anförda har lantbruksstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att ifrågavarande båda anslag skulle jämväl under budgetåret 1944/45 få disponeras för med anslagen avsedda ändamål.

I infortrat utlåtande den 8 oktober 1943 har *statens livsmedelskommission* tillstyrkt förenämnda framställning.

Lika med lantbruksstyrelsen anser jag, att möjligheter böra finnas att bedriva ifrågavarande understödsverksamhet enligt oförändrade grunder även under nästa budgetår. Enligt vad lantbruksstyrelsen upplyst torde av de för budgetåret 1940/41 för bidrags- och låneverksamheten anvisade anslagen ej obetydliga behållningar komma att förefinnas vid innevarande budgetårs utgång. Dessa behållningar synas vara tillräckliga för verksamhetens bedrivande även under nästa budgetår. Med hänsyn till det anförda förordar jag, att omförmälda båda anslag få disponeras under ytterligare ett budgetår. Till frågan om det för låneverksamheten anvisade anslaget torde jag få återkomma vid anmälan av förslag berörande kapitalinvesteringar. Under nu förevarande punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departement-
chefen.*

att medgiva, att det å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisade reservationsanslaget till Bidrag till anskaffande av gasgeneratorer för fiskebåtar m. m. må under budgetåret 1944/45 användas för med anslaget avsett ändamål.

J. Skogsväsendet.

[175.] **1. Skogsstyrelsen: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 107 000 kronor. Kungl. Maj:t har den 30 juni 1943 för skogsstyrelsen fastställt dels personalförteckning (statsliggaren sid. 711), dels ock följande

Avlöningsstat.

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	kronor	17 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	18 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	61 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	11 000

Summa kronor 107 000.

I skrivelse den 28 augusti 1943 har *skogsstyrelsen* hemställt om ett med 8 000 kronor till 115 000 kronor förhöjt avlöningsanslag för nästa budgetår. Av ökningen falla 7 000 kronor å icke-ordinarieposten och 1 000 kronor å posten rörligt tillägg. Uppräkningen av förstnämnda post beror till ett belopp av (2 800 + 2 400 =) 5 200 kronor på förslag om nyanställande av ett kontorsbiträde i lönegrad Eo 4 och ett skrivbiträde i lönegrad Eo 2 samt till återstående belopp, 1 800 kronor, på beräknade löneklassförändringar. Vid beräkningen av posten rörligt tillägg har hänsyn tagits till den föreslagna höjningen av icke-ordinarieposten. Såsom skäl för en förstärkning av styrelsens skrivbiträdespersonal har åberopats den ökning av skrivgöromålen som blivit en följd av att skogsstyrelsens verksamhet fått en allt större omfattning.

Statskontoret har i remissutlåtande den 18 oktober 1943 förklarat sig icke kunna förorda skogsstyrelsens förslag rörande biträdespersonalen hos styrelsen.

*Departements-
chefen.* Jag anser mig böra endast i så måtto biträda skogsstyrelsens hemställan om förstärkning av styrelsens biträdespersonal, att jag förordar att medel anvisas för anställande av ett kontorsbiträde i lönegrad Eo 4 samt för anlitande i viss utsträckning av tillfällig skrivhjälp. Under anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal torde med hänsyn härtill böra upptagas 2 800 kronor för avlönande av ett nytt kontorsbiträde och 2 400 kronor för anlitande av extra skrivhjälp. Med beaktande jämväl av beräknade löneklass-

förändringar, vilka av skogsstyrelsen ansetts komma att medföra en merkostnad av 1 800 kronor, bör följaktligen ifrågavarande anslagspost uppföras med $(61\,000 + 2\,800 + 2\,400 + 1\,800 =) 68\,000$ kronor. För rörligt tillägg torde böra beräknas $(11\,000 + 600 =) 11\,600$ kronor. Då någon ändring icke ifrågasättes beträffande övriga anslagsposter, avseende avlöning till ordinarie tjänsteman samt arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, skulle alltså för nästa budgetår under förevarande avlöningsanslag erfordras en medelsanvisning av $(17\,000 + 18\,000 + 68\,000 + 11\,600 =) 114\,600$ kronor, vilket jämfört med medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär en anslagsökning med 7 600 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för skogsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	kronor	17 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	18 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	68 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	11 600

Summa kronor 114 600;

- 2) till *Skogsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 114 600.

[176.] 2. *Skogsstyrelsen: Omkostnader, förslagsanslag.* Detta anslag är för innevarande budgetår upptaget med 40 000 kronor. Kungl. Maj:t har den 30 juni 1943 fastställt omkostnadsstat för skogsstyrelsen (statsliggaren sid. 712).

I skrivelse den 28 augusti 1943 har *skogsstyrelsen* gjort framställning om ett till 43 000 kronor förhöjt omkostnadsanslag för budgetåret 1944/45. Anslagsökningen, 3 000 kronor, hänför sig till posterna sjukvård m. m., bränsle, lyse och vatten samt övriga expenser, vilka poster uppräknats med respektive 300, 200 och 2 500 kronor till 400, 600 och 10 000 kronor. Beträffande sjukvårdsposten och posten övriga expenser har styrelsen såsom skäl för en uppräkning åberopat medelsåtgången för ändamålet under budgetåret 1942/43. Højningen av bränsleposten har motiverats med att för skogsstyrelsens räkning måst förhyras ytterligare lokalutrymmen.

Statskontoret har i remissutlåtande den 18 oktober 1943 förklarat sig icke kunna tillstyrka den begärda højningen av posten övriga expenser.

Departements-
chefen.

Jag anser mig i avvaktan på ytterligare erfarenhet rörande skogsstyrelsens verksamhet icke böra tillstyrka någon höjning av styrelsens omkostnadsanslag för nästa budgetår. Emellertid torde ett belopp av 5 000 kronor, avseende kostnader för tryckning av vissa blanketter för skogsvårdsstyrelsernas räkning — vilka kostnader enligt beslut av 1943 års riksdag skola gäldas av statsmedel — böra bestridas från posten övriga expenser, vilken alltså bör uppräknas till $(7\,500 + 5\,000 =)$ 12 500 kronor. Denna uppräkning motväges dock av en minskning å likaledes 5 000 kronor under posten publikationstryck. Sistnämnda post bör sålunda nedsättas till $(17\,000 - 5\,000 =)$ 12 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för skogsstyrelsen.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1944/45
anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 40 000.

[177.] **3. Skogshögskolan: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 234 100 kronor. Kungl. Maj:t har för skogshögskolan fastställt dels den 17 april 1942 personalförteckning (statsliggaren sid. 712), dels ock den 30 april 1943 följande

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	121 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	31 995
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	56 305
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	24 200

Summa kronor 234 100.

I skrivelse den 23 augusti 1943 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt*, med överlämnande av ett av högskolans rektor för budgetåret 1944/45 upprättat förslag till utgiftsstat för högskolan, hemställt, att ifrågavarande anslag måtte för sagda budgetår uppföras med 228 000 kronor. Beträffande anslagsberäkningen må anföras följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 228 000 kronor, avse 110 100 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 29 350 kronor arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 64 450 kronor avlöningar till övrig icke-ordinarie personal samt 24 100 kronor rörligt tillägg.

Minskningen å 11 500 kronor under ordinarieposten är till ett belopp av 10 900 kronor föranledd därav att en av de två lektorerna å övergångsstat vid skogshögskolan (lönegrad A 26) torde komma att avgå med pension under våren 1944 samt till återstående belopp av beräknade löneklassförändringar för den ordinarie personalen.

Under *arvodet posten*, vilken uppförts med ett 2 645 kronor lägre belopp än i gällande avlöningsstat, har å ena sidan föreslagits en minskning

av 4 000 kronor och å andra sidan en ökning av 1 355 kronor. Minskningen sammanhänger med att högskolans två docentstipendier — vartdera för närvarande å 8 000 kronor (utan indextillägg) — avsetts skola ånyo förenas med rätt till dyrtidstillägg och i samband därmed bestämmas till 6 000 kronor vartdera. Vad angår ökningen å 1 355 kronor hänför sig densamma till högskolestyrelsens förslag att uppräknat arvodet till specialläraren i skogszoologi med jaktvård från 2 000 till 3 355 kronor. Till motivering av detta förslag har anförts bland annat följande. Intill den 1 juli 1943 hade undervisningen i skogszoologi bestritts dels av speciallärare i vertebratzoologi och jaktvård mot arvode av tillhopa (1 650 + 350 =) 2 000 kronor, dels ock av föreståndaren för skogsförsöksanstaltens entomologiska avdelning, vilken det ålåg att utan särskild ersättning meddela undervisning i entomologi. Genom Kungl. Maj:ts beslut den 16 april 1943 hade möjlighet beretts att till högskolan knyta en lärarkraft med kompetens i hela ämnet skogszoologi, omfattande alltså även skogsentomologi. Befattningshavaren i fråga, som från och med den 1 juli 1943 anställts såsom speciallärare i skogszoologi och som jämsides med undervisningen bedrev jaktzoologiska forskningar vid högskolans zoologiska institution, uppbure ett arvode motsvarande löneförmånerna i lönegrad Eo 26. Av arvodet bestredes 2 000 kronor, avseende ersättning för undervisning i vertebratzoologi och jaktvård, från skogshögskolans avlöningsanslag samt återstoden av medel som från jaktvårdsfonden ställts till svenska jägareförbundets förfogande. Med hänsyn till överflyttningen av undervisningen i skogsentomologi till en å skogshögskolans stat uppförd lärare borde enligt högskolestyrelsens mening jämväl ersättning för denna undervisning — vilken ersättning skäligen kunde bestämmas till 1 355 kronor — utgå från högskolans avlöningsanslag. I samband härmed borde givetvis bidraget från jaktvårdsfonden i motsvarande mån reduceras.

Icke-ordinarieposten har höjts med 8 145 kronor, varav ett belopp av 1 345 kronor hänför sig till beräknade löneklassförändringar samt 6 800 kronor till högskolestyrelsens förslag att ersätta en lektorsbefattning å övergångsstat i lönegrad A 26 — vars innehavare enligt vad förut nämnts torde komma att under våren 1944 avgå med pension — med en assistenttjänst i lönegrad Eo 21, vilken tjänst liksom lektorsbefattningen avses för institutionen för skogsskötsel. En dylik anordning hade enligt vad högskolestyrelsen framhåller förutsatts vid 1936 års riksdagsbeslut (prop. nr 136; r. skr. nr 247) rörande skogshögskolans omorganisation.

Posten rörligt tillägg har med beaktande av de under ordinarie- och icke-ordinarieposterna framställda förslagen reducerats med 100 kronor till 24 100 kronor.

I remissutlåtande den 1 september 1943 har *statskontoret* anfört i huvudsak följande.

I propositionen nr 136 till 1936 års riksdag angående skogsundervisningens omorganisation uttalade föredragande departementschefen i fråga om undervisningen i skogsskötsel (sid. 116), att det under utredningen gjorts gällande, att, förutom professorn i ämnet, ytterligare en lärare eller assistent skulle vara av behovet påkallad. Enär en lektor med kompetens i ämnet tills vidare komme att stå till förfogande för uppgifter, som sammanhänge med undervisningen i ämnet, fann departementschefen emellertid icke skäl att för det dåvarande överväga frågan om inrättande av en särskild befattning för berörda uppgifter. Något ställningstagande till personalbehovet för undervisningen i skogsskötsel efter ifrågavarande lektors avgång har således, såvitt statskontoret kan finna, icke skett vid 1936 års riksdag. Under erinran här-

om vill ämbetsverket med anledning av styrelsens förslag om inrättande av en assistenttjänst allenast uttala, att, därest en dylik befattning bef finnes erforderlig, intet torde vara att erinra mot densammas placering i lönegrad Eo 21.

Mot en höjning av speciallärararvodet i skogszoologi med 1 355 kronor anser sig statskontoret icke böra göra invändning under förutsättning att hänsyn härtill tages vid bestämmandet av det anslagsbelopp, som för budgetåret 1944/45 kan komma att ur jaktvårdsfonden beviljas svenska jägareförbundet till bestridande av vissa skogszoologiska forskningar.

Vid behandlingen av lantbrukshögskolans och skogshögskolans avlöningsanslag uttalade jordbruksutskottet (utl. nr 1, sid. 25 och 100) vid 1943 års riksdag, att det icke syntes motiverat, att docenterna vid dessa högskolor i lönehänseende skulle vara sämre ställda än universitetens docenter, särskilt som kompetenskraven vore desamma. En reglering av docentstipendierna vid skogshögskolan — liksom vid övriga högskolor med docentstipendier å 8 000 kronor — i enlighet med vad styrelsen föreslagit lärar vid sådant förhållande böra komma till stånd.

*Departements-
chefen.*

Då innehavaren av den lektorsbefattning, som för närvarande är knuten till skogshögskolans institution för skogsskötsel, inom kort torde komma att avgå med pension och tjänsten, som är uppförd å övergångsstat, från och med budgetåret 1944/45 icke synes böra upptagas i högskolans personalförteckning, vill jag, med hänsyn till angelägenheten av att även i fortsättningen för undervisningen i skogsskötsel, förutom professorn i ämnet, finnes tillgång till ytterligare en mera permanent lärarkraft, förorda, att en assistentbefattning för ifrågavarande undervisningsuppgifter inrättas från och med den 1 juli 1944. Mot högskolestyrelsens förslag om tjänstens placering i lönegrad Eo 21, vilken placering av statskontoret lämnats utan erinran, synes intet vara att invända. Jag anser mig även böra biträda förslaget om höjning på grund av ökad undervisningsskyldighet av arvodet till specialläraren i skogszoologi med 1 355 kronor till 3 355 kronor, därvid jag dock liksom statskontoret förutsätter, att det belopp, som för nästa budgetår kan komma att utgå ur jaktvårdsfonden såsom bidrag till svenska jägareförbundet för vissa skogszoologiska forskningar, i motsvarande mån jämkas. Med hänsyn till vad i ärendet anförts torde docentstipendierna vid skogshögskolan böra regleras i enlighet med vad högskolans styrelse ifrågasatt. Stipendierna böra alltså från och med nästa budgetår utgå med samma belopp som före den 1 juli 1941 eller alltså med 6 000 kronor och förenas med rätt till dyrtidstillägg enligt enahanda grunder som tidigare.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat och under hänsynstagande till beräknade jämkningar till följd av löneklassförändringar skulle högskolans avlöningsstat för budgetåret 1944/45 komma att erhålla följande utseende.

Posten avlöningar till ordinarie tjänstemän torde böra minskas med 600 kronor på grund av löneklassförändringar och med 10 900 kronor till följd av indragningen av en lektorstjänst å övergångsstat i lönegrad A 26. Under posten bör följaktligen upptagas ett belopp av (121 600 — 600 — 10 900 =) 110 100 kronor. För arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, torde med hänsyn till förslagen om förhöjt arvode åt en speciallärare samt om-

regleringen av docentstipendierna böra beräknas ($31\,995 + 1\,355 - 4\,000 =$) 29 350 kronor, medan posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal bör uppräknas med 1 345 kronor till följd av löneklassförändringar och med 6 800 kronor för inrättande av en assistenttjänst i lönegrad Eo 21. Sistnämnda anslagspost bör således upptagas med ($56\,305 + 1\,345 + 6\,800 =$) 64 450 kronor. För rörligt tillägg synas slutligen böra beräknas ($24\,200 - 100 =$) 24 100 kronor.

Under ifrågavarande avlöningsanslag skulle följaktligen erfordras en medelsanvisning av ($110\,100 + 29\,350 + 64\,450 + 24\,100 =$) 228 000 kronor, vilket jämfört med anvisningen för innevarande budgetår innebär en anslagsminskning med 6 100 kronor.

Ny personalförteckning för skogshögskolan torde böra föreläggas riksdagen för godkännande.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) för skogshögskolan fastställa följande

Personalförteckning.		Lönegrad
Befattning		
Tjänstemän å ordinarie stat.		
6 professorer	A	30
1 kamrerare	A	22
1 trädgårdsmästare och preparator	A	10
1 kanslibiträde	A	7
1 vaktmästare och maskinist	A	7
1 port- och planteringsvakt	A	5
Tjänsteman å övergångsstat.		
1 lektor	A	26
Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20.		
1 lektor	Eo	26
1 föreståndare	Eo	26
1 biträdande lärare	Eo	24
3 assistenter	Eo	21;

2) godkänna följande avlöningsstat för skogshögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis kronor 110 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t » 29 350

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie per- sonal	kronor	64 450
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	24 100
Summa kronor		228 000;

3) till *Skogshögskolan*: *Avlöningar* för budgetåret 1944/45
anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 228 000.

[178.] **4. Skogshögskolan: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 62 700 kronor. Kungl. Maj:t har den 30 april 1943 fastställt omkostnadsstat för skogshögskolan (statsliggaren sid. 713).

I skrivelse den 23 augusti 1943 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt* hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte höjas med 1 700 kronor till 64 400 kronor. Ökningen faller helt å utgiftsposten praktiska övningar för ordinarie studerande, vilken post upptagits höjd från 14 300 till 16 000 kronor, och har motiverats med att antalet studerande vid huvudkursens båda avdelningar torde komma att under nästa budgetår uppgå till 59, medan motsvarande post i gällande stat beräknats efter ett elefanttal av endast 50.

I remissutlåtande den 1 september 1943 har *statskontoret* förklarat sig icke vilja motsätta sig den föreslagna anslagshöjningen.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till den beräknade ökningen av elefanttalet vid skogshögskolan vill icke heller jag framställa någon erinran mot att till praktiska övningar för ordinarie studerande upptages ett 1 700 kronor högre belopp än för löpande budgetår eller alltså 16 000 kronor. Omkostnadsanslaget skulle till följd härav för nästa budgetår behöva uppföras med 64 400 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa stat för anslagens användning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogshögskolan*: *Omkostnader* för budgetåret 1944/
45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 64 400.

[179.] **5. Skogshögskolan: Materiel m. m., reservationsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett reservationsanslag av 500 kronor.

I skrivelse den 23 augusti 1943 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Departements-
chefen.

Jag biträder högskolestyrelsens förslag till medelsanvisning och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogshögskolan*: *Materiel m. m.* för budgetåret 1944/
45 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 500.

[180.] **6. Skogshögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 4 000 kronor.

I skrivelse den 23 augusti 1943 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt* hemställt om ett till 5 000 kronor förhöjt anslag för nästa budgetår. Höjningen har motiverats med hänvisning till angelägenheten av att för biblioteket såsom landets enda fackbibliotek på sitt område kunna förvärva även annan skoglig litteratur än oundgängligen nödvändiga tidskriftsårgångar.

I remissutlåtande den 1 september 1943 har *statskontoret* avstyrkt den föreslagna anslagsökningen.

I nuvarande läge anser jag mig icke kunna tillstyrka någon förhöjning av ifrågavarande anslag. Detta torde alltså även för nästa budgetår böra uppföras med 4 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till *Skogshögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 4 000.

[181.] **7. Skogshögskolan: Stipendier.** Till elevstipendier vid skogshögskolan är för innevarande budgetår uppfört ett anslag av 3 000 kronor.

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt har i skrivelse den 23 augusti 1943 hemställt, att ifrågavarande anslag för budgetåret 1944/45 måtte höjas till 4 500 kronor eller alltså med 1 500 kronor. Av sistnämnda belopp äro 500 kronor avsedda att användas till elevstipendier och 1 000 kronor till resestipendier för lärare. Upptagandet av särskilda medel till resestipendier för lärare har av högskolestyrelsen motiverats med hänvisning till önskvärdheten av att skogshögskolans lärare bereddes tillfälle att deltaga i skogliga forskningskongresser och möten.

Statskontoret har i remissutlåtande den 1 september 1943 avstyrkt förslaget om förhöjning av skogshögskolans stipendieanslag.

Förevarande anslag torde även för nästa budgetår böra upptagas med 3 000 kronor. Liksom för innevarande budgetår bör anslaget helt avses för elevstipendier. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till *Skogshögskolan: Stipendier* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av kronor 3 000.

[182.] **8. Skogshögskolan: Byggnadsarbeten m. m., reservationsanslag.** I skrivelse den 23 augusti 1943 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt*, med överlämnande av en framställning i ämnet av högskolans rektor, hemställt om upptagande för nästa budgetår av ett reserva-

tionsanslag av 5 000 kronor till byggnadsarbeten m. m. vid skogshögskolan. Anslaget är avsett att användas för vissa såsom nödvändiga ansedda reparationer och byggnadsarbeten vid högskolans fasta förläggningsplats vid Bjurfors. I skrivelsen har framhållits, att förläggningen vid Bjurfors utgjordes av en äldre omodern herrgårdsbyggnad utan både vattenledning och avlopp. I samband med reparationsarbetena, som närmast skulle beröra köksavdelningen, avsåges skola anordnas vattenledning medelst hydrofor till två tappställen inom byggnaden ävensom avlopp.

*Departements-
chefen.* Jag tillstyrker högskolestyrelsens ifrågavarande förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogshögskolan: Byggnadsarbeten m. m.* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag*
av kronor 5 000.

[183.] **9. Statens skogsförsöksanstalt: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 214 400 kronor. Kungl. Maj:t har för statens skogsförsöksanstalt fastställt dels den 13 april 1939 personalförteckning (statsliggaren sid. 714), dels ock den 30 april 1943 följande

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	44 000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	»	700
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	144 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	25 500
Summa kronor		214 400.

Under ett särskilt reservationsanslag är för budgetåret 1943/44 till Statens skogsförsöksanstalt: Riksskogstaxering och avverkningsstatistik anvisat ett belopp av 240 000 kronor. Beträffande detta anslags användning hänvisas till statsliggaren sid. 716.

Jag torde få erinra, att vid 1939 års lagtima riksdag (prop. nr 222; r. skr. nr 304) beslöts, att skogsförsöksanstalten skulle från och med budgetåret 1940/41 omorganiseras enligt riktlinjer, som uppdragits i propositionen nr 222 med förslag i ämnet. Omorganisationens genomförande har emellertid av 1940 års lagtima riksdag (IX H. T. 1940 sid. 215; r. skr. nr 9) med hänsyn till den inträffade krissituationen ansetts böra anstå tills vidare.

Den i princip beslutade omorganisationen innebar, att skogsförsöksanstalten skulle bestå av fyra avdelningar mot tre för närvarande, nämligen en skogsavdelning, en avdelning för skogsbotanik och marklära, en skogszoologisk avdelning samt en avdelning för skogsstatistik. De skogsteknologiska och genetiska forskningsgrenarna avsågos skola bliva företrädade av var sin försöksledare med mera självständig ställning inom anstalten.

I skrivelse den 12 augusti 1943 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt*, under hemställan att den av 1939 års lagtima riksdag beslutade omorganisationen av anstalten i viss omfattning finge träda i kraft från och med ingången av budgetåret 1944/45, föreslagit, att ifrågasvarande anslag måtte för sagda budgetår uppföras med 430 000 kronor. Av detta belopp avse 138 000 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 248 000 kronor avlöningar till icke-ordinarie personal och 44 000 kronor rörligt tillägg. I förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär det äskade anslagsbeloppet en ökning med 215 600 kronor, vilken ökning emellertid motväges av en föreslagen minskning av avlöningsmedel å sammanlagt 148 000 kronor, därav 46 000 kronor under anslaget till särskilda undersökningar vid skogsförsöksanstalten samt 102 000 kronor under anslaget till riksskogstaxering och avverkningsstatistik.

I skrivelsen har anstaltens styrelse såsom motivering för sin hemställan framhållit, att det för att skogsförsöksanstalten skulle kunna fylla sina nuvarande och inom en nära framtid väntade uppgifter vore nödvändigt, att arbetsapparaten anpassades till uppgifterna. Ett viktigt steg i denna riktning hade enligt styrelsens uppfattning tagits genom 1939 års organisationsbeslut. Genom att omorganisationen uppskjutits tills vidare saknades emellertid ännu den avsedda organisatoriska stommen. Enligt styrelsens bestämda mening kunde det icke fortgå på detta sätt. Den utvidgade verksamheten krävde nödvändigt nya arbetskrafter, och dessa stode icke att få, om endast tillfällig anställning erbjödes. Tjänstemännens personliga skicklighet och duglighet hade så avgörande betydelse för resultatens värde, att den största omsorg måste ägnas åt rekryteringen. Tillgången på lämpliga krafter vore så knapp, att man icke passivt kunde avvakta att de självmant skulle anmäla sig. Styrelsen måste bedriva en aktiv rekryteringspolitik, som ginge ut på att intressera lovande förmågor för anstaltens verksamhet och helst knyta dem till anstalten i unga år. För att detta skulle lyckas vore det icke nog, att tillfredsställande arbetsvillkor kunde erbjudas omedelbart, utan anstaltens organisation måste vara sådan, att en duglig tjänsteman hade utsikt att befordras till ställningar, som i någon mån kunde jämföras med dem han kunde uppnå utom anstalten. Riktigheten av det anförda vore enligt anstaltsstyrelsens mening uppenbar beträffande de ledande posterna men ägde sin giltighet även i fråga om den biträdande personalen. Jämväl sistnämnda personal måste därför erhålla ordnade anställningsvillkor.

Styrelsen har i sin skrivelse uppgivit, att skogsförsöksanstaltens planerade nybyggnad torde kunna vara färdig under första hälften av nästa budgetår. Efter inflyttning skulle avsedd ombyggnad av anstaltens gamla byggnad kunna utföras under budgetårets senare hälft och vara färdig den 1 juli 1945. Med hänsyn till möjligheten att tills vidare alltjämt disponera tillfälligt förhyrda lokaler har styrelsen föreslagit, att organisationen av den för anstalten gemensamma personalen samt av avdelningen för skogsstatistik skulle genomföras från ingången av budgetåret 1944/45. Likaledes har

föreslagits, att omorganisationen skulle träda i kraft från budgetårets början för skogsavdelningen utom i vad denna avser den skogsteknologiska forskningen, vars organiserande ansetts böra uppskjutas till den 1 januari 1945. I fråga om avdelningen för skogsbotanik och marklära samt skogszoologiska avdelningen har styrelsen utgått från att nytillkomna tjänster ej skulle besättas förr än den 1 juli 1945.

Beträffande antalet befattningshavare, dessas placering i lönehänseende samt medelsbehovet må anföras följande.

Under posten avlöningar till ordinarie tjänstemän, vilken post uppförts med 138 000 kronor eller ett 94 000 kronor högre belopp än i gällande avlöningsstat, har å ena sidan föreslagits ökningsar å sammanlagt 95 500 kronor samt å andra sidan, till följd av beräknade löneklassförändringar, en minskning å 1 500 kronor. Av ökningarna belöpa 85 700 kronor på inrättande från och med den 1 juli 1944 av följande nya ordinarie tjänster, nämligen en befattning som chef för anstalten, tillika föreståndare för den statistiska avdelningen, i lönegrad C 8, 3 försöksledarbefattningar i lönegrad A 27, 1 kamrerarbefattning i lönegrad A 24, 3 skogsmästartjänster i lönegrad A 15, 1 kansliskrivarbefattning i lönegrad A 11, 2 skogsbiträdestjänster i lönegrad A 10 samt 1 kanslibiträdesbefattning i lönegrad A 7. Härjämte ha beräknats ökade medel dels med 4 800 kronor på grund av att avlöningen till den avdelningsföreståndare, som tidigare delvis avlönats från annat anslag, numera ansetts böra i sin helhet utgå från ifrågavarande anslag, dels ock med 5 000 kronor för återbesättande av en tidigare vakantsatt befattning såsom första skogsbiträde i lönegrad A 15, vilken befattning tillika föreslagits omändrad till tjänst såsom skogsmästare i samma lönegrad. Vid bifall till förslaget om inrättande av nya ordinarie tjänster skulle följande icke-ordinarie befattningar komma att icke längre vara behövliga, nämligen 3 överassistentbefattningar i lönegrad Eo 26, 3 skogsmästare i lönegrad Eo 15, 1 kansliskrivartjänst i lönegrad Eo 11 samt 1 skogsbiträdestjänst i lönegrad Ex 9. Av de föreslagna försöksledarna avses 2 skola tjänstgöra å skogsavdelningen samt 1 å avdelningen för skogsbotanik och marklära. Till skogsavdelningen ha vidare hänförts de båda skogsbiträdena och kansliskrivaren. Övrig föreslagen ny personal avses skola vara gemensam för anstalten.

Nu utgående chefsarvode har ansetts böra bortfalla i och med inrättandet av en särskild tjänst som chef för anstalten i lönegrad C 8. På grund härav skulle arvodesposten utgå ur avlöningsstaten.

Icke-ordinarieposten har ökats med 103 800 kronor till 248 000 kronor. Förstnämnda belopp, 103 800 kronor, utgör skillnaden mellan å ena sidan utgiftsökningar å sammanlagt 176 500 kronor samt å andra sidan utgiftsminskningar å tillhoppa 72 700 kronor. Av ökningarna hänföra sig 88 600 kronor till inrättande från och med den 1 juli 1944 av följande extra ordinarie tjänster, nämligen 4 försöksledarbefattningar i 27 lönegraden, 1 assistentbefattning i 21 lönegraden, 1 notarietjänst i 21 lönegraden, 2 kameralbiträdesbefattningar i 8 lönegraden, 5 kanslibiträdestjänster i 7 lönegraden, 1 vaktmästartjänst i 5 lönegraden och 3 kontorsbiträdesbefattningar i 4 lönegraden. Vidare avses, att 2 skogsbiträdesbefattningar i lönegrad Eo 9 skola uppflyttas till lönegrad Eo 10, vilket beräknats medföra behov av ökad medelsanvisning under förevarande post med 400 kronor, att från och med den 1 januari 1945 skall inrättas 1 tjänst som försöksledare i lönegrad Eo 27 och 1 tjänst såsom assistent i lönegrad Eo 21, på grund varav posten

uppräknats med 8 100 kronor, *samt att* till arvoden till tillfälliga befattningshavare m. m. (huvudsakligen för riksskogstaxeringen) skall upptagas ett belopp av 79 400 kronor. Av de föreslagna befattningshavarna ha till skogsavdelningen hänförts 1 försöksledare, 2 skogsbiträden, 2 kameralbiträden, 5 kanslibiträden samt 3 kontorsbiträden ävensom från och med den 1 januari 1945 för skogsteknologisk forskning ytterligare 1 försöksledare och 1 assistent. Å skogsstatistiska avdelningen ha föreslagits skola tjänstgöra 1 försöksledare och 1 assistent samt å vardera av avdelningen för skogsbotanik och marklära samt skogszoologiska avdelningen 1 försöksledare. Notarien och vaktmästaren ha hänförts till den för anstalten gemensamma personalen. Av utgiftsminskningarna belöpa 51 400 kronor på sådana icke-ordinarie befattningar, som föreslagits omändrade till ordinarie tjänster, samt 12 800 kronor på 2 assistentbefattningar i lönegrad Ex 21, för vilka medel ansetts icke behöva beräknas för nästa budgetår. Vidare har medelsåtgången beräknats komma att nedgå med 2 100 kronor för vikariatsersättningar och med 6 400 kronor med hänsyn till löneklassförändringar.

Slutligen har posten rörligt tillägg med hänsyn till de i det föregående återgivna förslagen uppräknats med 18 500 kronor till 44 000 kronor.

Anstaltsstyrelsens förslag rörande inrättandet av nya befattningar vid skogsförsöksanstalten skiljer sig såtillvida från det förslag i hithörande delar, som underställts 1939 års riksdag, *att* benämningen första skogsbiträde utbyts mot skogsmästare, *att* skogsbiträdena placerats i lönegrad A 10 i stället för lönegrad A 9 *samt att* kansliskrivaren i 11 lönegraden å skogsavdelningen upptagits å ordinarie i stället för å extra ordinarie stat. Den för skogsbiträdena föreslagna lönegradsplaceringen har motiverats med att å domänstyrelsens stat numera finnes uppfört ett stort antal befattningar som kronojägare i 10 och 12 lönegraderna. Såsom skäl för upptagandet av kansliskrivaren å ordinarie stat har styrelsen anfört, att det, sedan den matematiska statistiken vuxit ut till skogsavdelningens grundläggande arbetsmetod, numera icke kunde betvivlas, att befattningen tillgodosåge ett stadigvarande behov.

Statskontoret har i remissutlåtande den 6 september 1943 — under åberopande av att statsmakterna vid 1943 års riksdag med hänsyn till det statsfinansiella läget icke då velat genomföra den av 1939 års lagtima riksdag beslutade omorganisationen av skogsförsöksanstalten samt i betraktande av den ytterligare försämring, som det statsekonomiska läget sedermera undergått — förklarat sig icke kunna biträda det framlagda förslaget. Beräkningen av anslagen till anstalten borde fördenskull enligt ämbetsverkets mening ske med utgångspunkt från anstaltens nuvarande organisation. Avlöningsanslaget syntes icke böra undergå annan ändring än som betingades av ändrade löneklassplaceringar.

I remissutlåtande den 22 september 1943 har *riksräkenskapsverket* anfört i huvudsak följande.

Ehuru en avsevärd utökning av de kamerala göromålen hos skogsförsöksanstalten ägt rum under de senaste budgetåren, senast genom överflyttning å anstalten från och med den 1 juli 1943 av anslaget till riksskogstaxering och avverkningsstatistik, anser sig *riksräkenskapsverket* icke kunna tillstyrka, att

en särskild kamrerarbefattning inrättas vid skogsförsöksanstalten. Även vid en utbyggnad i full utsträckning av anstaltens organisation i enlighet med 1939 års förslag bör enligt riksräkenskapsverkets uppfattning den nuvarande anordningen med gemensam kamrerare för skogshögskolan och skogsförsöksanstalten kunna bibehållas, därest nämligen vid en sådan utbyggnad en kassörstjänst i förslagsvis 11 lönegraden inrättas. Kamrerarens arbetsuppgifter hos anstalten skulle därvid inskränkas till de mera kvalificerade göromålen.

För det fall att den nuvarande organisationen skulle i stort sett bibehållas även under budgetåret 1944/45 bör tillräcklig avlastning av kamrerarens arbete kunna erhållas genom att ett kvalificerat kvinnligt biträde, förslagsvis i 7 lönegraden, ställes till kamrerarens förfogande. En dylik förstärkning av arbetskraften å kamrerarkontoret finner riksräkenskapsverket emellertid ofrånkomlig.

Styrelsens beräkning av anslagsbehovet till avlöningar för budgetåret 1944/45 har icke givit riksräkenskapsverket anledning till särskild erinran. Posten arvoden för tillfälliga befattningshavare m. m. har givetvis icke kunnat bli föremål för närmare granskning.

Allmänna lönenämnden har i remissutlåtande den 23 september 1943 fäst uppmärksamheten vid det förhållandet att frågan om lönegradsplaceringen av de olika befattningarna vid statens skogsförsöksanstalt efter anstaltens omorganisation icke blivit i detalj prövad av statsmakterna. Med utgångspunkt härifrån har lönenämnden — utan att ingå på den grundläggande frågan huruvida 1939 års omorganisationsbeslut överhuvud borde träda i tillämpning helt eller delvis från och med den 1 juli 1944 — beträffande vissa detaljer i styrelsens framställning anfört följande.

Förslaget om inplacering i lönegrad C 8 av chefsbefattningen vid anstalten föranleder med hänsyn till vad i propositionen nr 222 till 1939 års lagtima riksdag anförts icke något uttalande från lönenämndens sida.

Beträffande förslaget om inrättande av 3 försöksledarbefattningar i lönegrad A 27, varvid samtidigt de tre nuvarande befattningarna såsom överasistent i lönegrad Eo 26 skulle bortfalla, föranleder detsamma lönenämnden att erinra, att såväl allmänna civilförvaltningens lönenämnd (jämför 1939 års proposition sid. 25) som allmänna lönenämnden tidigare givit uttryck åt den uppfattningen, att försöksledarbefattningarna, vilka syntes närmast få anses motsvara laboratorsbefattningar inom allmänna civilförvaltningen, borde i avvaktan på den då förestående tjänsteförteckningsrevisionen placeras i 26 lönegraden. Så vitt lönenämnden kan finna, giver vad som numera förekommit beträffande översyn av tjänsteförteckningen lönenämnden icke anledning att frångå sin uppfattning, att försöksledartjänsterna böra hänföras till 26 lönegraden.

I framställningen föreslås inrättande av en kamrerarbefattning i lönegrad A 24. Lönenämnden har i utlåtande den 13 november 1942 över 1942 års petitaframställning ansett, att den för skogsförsöksanstalten avsedda kamrerarbefattningen borde inplaceras i lönegrad Eo 22. Lönenämnden vidhåller denna uppfattning.

Med avseende å den föreslagna notarietjänsten i lönegrad Eo 21 ha såväl allmänna civilförvaltningens lönenämnd som allmänna lönenämnden tidigare uttalat, att någon särskild notariesyssla vid skogsförsöksanstalten icke vore av behovet påkallad. Enligt lönenämndens mening bör för handhavandet av de rena kassagöromålen vid anstalten inrättas en kontoristtjänst i lönegrad A 9 i stället för en av de föreslagna kanslibiträdestjänsterna. Därest behov

skulle visa sig uppstå av biträde för bestridande av speciella göromål av administrativ natur, torde medel för anställande av icke-ordinarie befattningshavare böra anvisas.

Mot utbyte av tjänstebenämningen första skogsbiträde (A 15) mot skogsmästare har lönenämnden icke funnit anledning till erinran. Däremot synes med hänsyn till 1939 års tjänsteförteckningssakkunnigas förslag angående ändrade tjänstebenämningar böra övervägas, om icke beteckningen laboratoriebiträde i lönegrad A 11 borde ersättas av första laboratoriebiträde i stället för såsom i framställningen föreslås tekniskt biträde.

Beträffande skogsbiträdena, vilka för närvarande tillhöra 9 lönegraden, föreslås under hänvisning bland annat till förhållandena inom domänverket en uppflyttning till 10 lönegraden. Enligt lönenämndens mening föreligga med hänsyn till förekomsten av skogsmästarbefattningar i 15 lönegraden icke tillräckliga skäl för den föreslagna uppflyttningen.

Under erinran att kameralbiträdesbefattningar i 8 lönegraden numera pläga ersättas av befattningar i annan lönegrad kan lönenämnden icke biträda förslaget, att två kameralbiträdesbefattningar i lönegrad Eo 8 skulle inrättas. Med hänsyn till de för befattningshavarna i fråga tilltänkta göromålen (se 1939 års proposition sid. 14 sista stycket) torde kontoristbefattningar i 9 lönegraden i stället böra inrättas. Lönenämnden vill emellertid härvid tillika förorda, att förslagsvis tre av de begärda extra ordinarie kanslibiträdestjänsterna ersättas av kontorsbiträdestjänster.

På grund av den stigande betydelse ur såväl ekonomiska som sociala synpunkter, som skogsbruket fått för landet, är det enligt min mening en angelägenhet av synnerlig vikt att från det allmännas sida kraftiga åtgärder vidtagas för att stödja och främja denna näringsgren. En av de viktigaste statliga uppgifterna härvidlag torde vara att möjliggöra en allsidig skoglig forskning. Betydelsen av den skogliga forskningen stegras i den mån landets skogstillgångar, såsom under senare år i vissa avseenden skett, visa tendens att minska. De ekonomiska upppoffringar, som staten ikläder sig för denna forskningsverksamhet, komma framdeles folkhushållet till godo i form av bättre betingelser för virkesproduktionen. Jag vill även erinra därom, att medel tidigare beviljats till uppförande av nya institutionsbyggnader för anstalten och att dessa byggnader beräknas kunna tagas i bruk under nästa budgetår. Den omorganisation av statens skogsförsöksanstalt, som år 1939 i princip godtogs av statsmakterna men på grund av den inträffade kris-situationen sedermera ansågs böra anstå tills vidare, hade till syfte att sätta anstalten i stånd att möta de större krav, som numera ställas på den skogliga forskningen. Ehuru givetvis starka betänkligheter med hänsyn till det statsfinansiella läget kunna resas mot att såsom skogsförsöksanstaltens styrelse föreslagit under nästa budgetår i viss omfattning genomföra den tidigare beslutade omorganisationen, anser jag likväl, i betraktande av den utomordentliga vikt den skogliga forskningen såsom nyss anförts äger för landets skogsbruk, icke tillrådligt att ytterligare uppskjuta genomförandet av densamma. Jag tillstyrker därför, att förslag rörande skogsförsöksanstaltens omorganisation nu föreläggas riksdagen för prövning.

Vad anstaltens styrelse föreslagit beträffande omfattningen av omorganisa-

*Departements-
chefen.*

tionen och sättet för densammas genomförande kan jag i princip godtaga. I nuvarande läge ser jag mig dock nödsakad att tills vidare föreslå vissa inskränkningar i den åsyftade personalorganisationen. I vad omorganisationen avser den för anstalten gemensamma personalen samt avdelningen för skogsstatistik, torde densamma böra tillämpas från och med ingången av nästa budgetår. Likaledes torde omorganisationen från samma tidpunkt böra träda i kraft för skogsavdelningen utom beträffande den skogsteknologiska forskningen, vars organiserande lämpligen synes böra uppskjutas till den 1 januari 1945. I fråga om avdelningen för skogsbotanik och marklära samt skogszoologiska avdelningen synas föreslagna nya tjänster i allmänhet ej böra inrättas förrän tidigast den 1 juli 1945.

I enlighet med 1939 års organisationsplan och styrelsens för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt nu framlagda förslag bör för skogsförsöksanstalten inrättas en särskild chefsbefattning i lönegrad C 8. Hinder torde icke möta mot att denne befattningshavare tillika förestår anstaltens statistiska avdelning. Såsom chefer för de övriga tre avdelningarna synas böra stå innehavarna av de tre i gällande personalförteckning upptagna avdelningsföreståndarbefattningarna i lönegrad A 30. För det mera kvalificerade arbetet böra å de skilda avdelningarna därjämte finnas försöksledare, som skola ersätta de nuvarande tre överassistenterna, ävensom assistenter. Jag är ense med lönenämnden därom, att befattningarna såsom försöksledare böra placeras i 26 lönegraden. Tills vidare synas befattningarna böra upptagas å extra ordinarie stat. I överensstämmelse med vad anstaltsstyrelsen föreslagit torde antalet försöksledare från och med den 1 juli 1944 böra bestämmas till sju, varjämte från och med den 1 januari 1945 bör inrättas ytterligare en sådan befattning för skogsteknologisk forskning. Assistenterna böra, såsom styrelsen förutsatt, hänföras till lönegrad Eo 21. Från och med den 1 juli 1944 torde böra nyanställas en assistent samt från och med den 1 januari 1945 ytterligare en assistent. I fråga om biträdespersonalen å de olika avdelningarna kan jag för närvarande icke tillstyrka annan utökning än att medel beräknas för anställande av ytterligare två skogsbiträden i lönegrad Eo 9, två kontorister likaledes i lönegrad Eo 9, två kanslibiträden i lönegrad Eo 7 samt fem kontorsbiträden i lönegrad Eo 4. Samtliga dessa befattningar äro närmast avsedda att biträda å skogsavdelningen. För avlastning av kamrerarens arbete torde, på sätt riksräkenskapsverket förordat, böra inrättas en kassörstjänst i lönegrad Eo 11. Vid anstalten bör slutligen anställas ytterligare en vaktmästare i lönegrad Eo 5.

Därest förslaget om inrättande av en särskild chefstjänst vid anstalten bifalles, torde posten avlöningar till ordinarie tjänstemän böra uppräknas med 15 100 kronor, varjämte posten arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, å 700 kronor bör utgå ur avlöningsstaten. Ordinarieposten bör vidare uppräknas med ett belopp av 4 800 kronor med hänsyn till att avlöningen till den avdelningsföreståndare, som för närvarande delvis avlönas från annat anslag, hädanefter synes böra i sin helhet bestridas från ifrågavarande anslag. Å andra sidan bör posten minskas med 1 500 kronor till följd av löneklassförändringar.

På grund härav synes posten böra upptagas med $(44\,000 + 15\,100 + 4\,800 - 1\,500 =) 62\,400$ kronor. Posten avlöningar till icke-ordinarie personal torde vid bifall till vad jag i det föregående förordat rörande inrättandet vid anstalten av nya extra ordinarie tjänster böra höjas med 92 800 kronor. Härjämte bör ifrågavarande post uppräknas med 79 400 kronor för arvoden till tillfälliga befattningshavare m. m. huvudsakligen för riksskogstaxeringen. Posten torde emellertid å andra sidan böra minskas med 12 800 kronor, motsvarande avlöningar till två assistenter i lönegrad Ex 21, samt med 8 500 kronor till följd av beräknade löneklassförändringar m. m. Under posten bör med hänsyn till vad nu sagts upptagas ett belopp av $(144\,200 + 92\,800 + 79\,400 - 12\,800 - 8\,500 =) 295\,100$ kronor, För rörligt tillägg torde slutligen böra beräknas $(25\,500 + 14\,000 =) 39\,500$ kronor.

Medelsbehovet för avlöningar vid skogsförsöksanstalten under nästa budgetår skulle följaktligen uppgå till sammanlagt $(62\,400 + 295\,100 + 39\,500 =) 397\,000$ kronor, vilket i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär en anslagsökning med 182 600 kronor.

Ny personalförteckning för skogsförsöksanstalten torde böra föreläggas riksdagen för godkännande. Förutom de ändringar i förteckningen, som betingas av de av mig i det föregående förordade förslagen, synes benämningen första skogsbiträde böra utbytas mot skogsmästare samt benämningen laboratoriebiträde i anslutning till vad lönenämnden anfört ändras till första laboratoriebiträde.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) för statens skogsförsöksanstalt fastställa följande

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 chef	C 8
3 avdelningsföreståndare	A 30
1 skogsmästare	A 15
1 första laboratoriebiträde	A 11
1 kanslibiträde	A 7
1 vaktmästare, tillika portvakt, maskinist och planteringavakt	A 7
Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20.	
8 försöksledare	Eo 26
6 assistenter	Eo 21;

2) godkänna följande avlöningsstat för statens skogsförsöksanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	62 400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal.	»	295 100
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	39 500
Summa kronor		397 000;

3) till *Statens skogsförsöksanstalt*: *Avlöningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 397 000.

[184.] **10. Statens skogsförsöksanstalt: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår upptaget med 78 000 kronor. Kungl. Maj:t har den 30 april 1943 fastställt omkostnadsstat för skogsförsöksanstalten (statsliggaren sid. 715).

I skrivelse den 12 augusti 1943 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt* hemställt om ett med 64 000 kronor till 142 000 kronor förhöjt omkostnadsanslag för nästa budgetår. Av höjningen belöpa 600 kronor å posten sjukvård m. m., som föreslagits uppförd med 1 000 kronor, samt 30 600 kronor å posten reseersättningar, som upptagits med 53 000 kronor. Vidare ha följande delposter föreslagits höjda, nämligen bränsle, lyse och vatten med 8 800 kronor till 15 000 kronor, övriga expenser med 16 500 kronor till 48 000 kronor samt hantlangning med 7 500 kronor till 9 700 kronor. För publikationstryck, lokalhyra och underhåll av byggnader ha beräknats oförändrade belopp av respektive 14 000, 1 200 och 200 kronor. Den föreslagna anslagshöjningen motväges emellertid av minskade resekostnader å 17 000 kronor under reservationsanslaget till särskilda undersökningar vid skogsförsöksanstalten.

Statskontoret, som avstyrkt ett genomförande av omorganisationen, har i remissutlåtande den 6 september 1943 förklarat, att inga andra förändringar syntes böra vidtagas i gällande omkostnadsstat än att dels anslagsposten sjukvård m. m., i betraktande av medelsförbrukningen under budgetåret 1942/43, borde bestämmas till 750 kronor, dels ock posten bränsle, lyse och vatten, med hänsyn till att den nya anstaltsbyggnaden komme att tagas i bruk under nästa budgetår, borde uppräknas med erforderligt belopp.

*Departements-
chefen.*

Ett bifall till det av mig under nästföregående punkt förordade förslaget att under budgetåret 1944/45 delvis genomföra den år 1939 i princip beslutade omorganisationen av statens skogsförsöksanstalt torde föranleda viss uppräknings jämväl av anstaltens omkostnadsanslag. Jag kan emellertid härutinnan icke förorda större ökning av anslaget än med 50 000 kronor till (78 000 + 50 000 =) 128 000 kronor. Av ökningen synas 600 kronor böra avse posten sjukvård m. m., 24 000 kronor posten reseersättningar, 7 800 kronor posten bränsle, lyse och vatten, 12 500 kronor posten övriga expenser samt 5 100 kronor posten hantlangning. Nu angivna poster böra följaktligen för nästa

budgetår upptagas med respektive 1 000, 46 400, 14 000, 44 000 och 7 300 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa stat för anslagets användning.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsförsöksanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av . . kronor 128 000.

[185.] **11. Statens skogsförsöksanstalt: Utrustning m. m., reservationsanslag.** Under denna anslagstitel är för innevarande budgetår uppfört ett reservationsanslag av 18 000 kronor för bestridande av återstående kostnader för anskaffande av laboratorieutrustning för forskningen rörande svampsjukdomar.

I skrivelse den 12 augusti 1943 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt* hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte för nästa budgetår anvisas ett anslag av 60 000 kronor. Beloppet avses till möbler m. m. för skogsförsöksanstaltens planerade nybyggnad. Till närmare upplysning angående anslagsbehovet har ingivits en promemoria i ämnet.

Statskontoret har i remissutlåtande den 6 september 1943 icke haft något att erinra mot förevarande framställning.

Den planerade nybyggnaden för skogsförsöksanstalten kan enligt vad *Departements- anstaltsstyrelsen* uppgivit beräknas vara färdig under första hälften av budgetåret 1944/45. En viss nyanskaffning av möbler m. m. för anstaltens behov synes därför bli erforderlig under nästa budgetår. Mot storleken av det för ändamålet äskade beloppet, 60 000 kronor, har jag intet att erinra. Jag förutsätter emellertid, att erforderliga åtgärder vidtagas i syfte att nedbringa kostnaderna för ifrågavarande utrustning.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsförsöksanstalt: Utrustning m. m.* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 60 000.

[186.] **12. Statens skogsförsöksanstalt: Särskilda undersökningar, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 127 200 kronor. Beträffande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 715.

I skrivelse den 12 augusti 1943 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt* hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med ett till 142 000 kronor förhöjt belopp. Därest den av styrelsen föreslagna omorganisationen av skogsförsöksanstalten icke ge

nomfördes under nästa budgetår, har styrelsen ansett, att medelsbehovet under anslaget borde uppräknas med 63 000 kronor — varav 46 000 kronor avsåge avlöningsmedel och 17 000 kronor resekostnader — till 205 000 kronor. Av innehållet i framställningen må här återgivas följande.

För produktionsundersökning i orörda bestånd har beräknats ett sammanlagt belopp av 180 000 kronor, vilket avsetts skola fördelas på tre år. För innevarande budgetår ha för ändamålet upptagits 50 000 kronor. Under förutsättning att den föreslagna omorganisationen av skogsforsöksanstalten genomfördes från och med nästa budgetår, har styrelsen ansett medelsanvisningen för ifrågavarande ändamål kunna begränsas till 58 000 kronor.

Till produktionsutredningar med stöd av skogsforsöksanstaltens gamla material har styrelsen beräknat samma belopp som för innevarande budgetår eller 30 000 kronor, medan beloppet för avverkningsberäkningar m. m. beräknats sänkt från 26 200 kronor till 15 000 kronor.

Beträffande föryngringsundersökningar i Norrland vore det enligt styrelsens uppfattning nödvändigt, att det påbörjade försöksarbetet fortsattes och utsträcktes att omfatta de viktigaste ståndorts- och marktyperna i Norrland. För dessa undersökningar har styrelsen avsett ett belopp av 33 000 kronor mot 16 000 kronor för löpande budgetår.

Härjämte har styrelsen upptagit för grönkvistningsförsök ett belopp av 3 000 kronor och för genetiska kvalitetsundersökningar ett belopp av likaledes 3 000 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 6 september 1943 förklarat sig icke kunna tillstyrka någon höjning av ifrågavarande anslag.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till den stora betydelse ur produktionssynpunkt som de av skogsforsöksanstalten bedrivna undersökningarna ha för landets skogsnäring anser jag, att desamma böra fortsättas och i erforderlig utsträckning kompletteras. Vad styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforsöksanstalt härutinnan föreslagit kan jag biträda. Ifrågavarande anslag synes alltså för nästa budgetår böra uppföras med 142 000 kronor eller ett 14 800 kronor högre belopp än för innevarande budgetår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid, efter förslag av styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforsöksanstalt samt skogsstyrelsen, meddela närmare beslut rörande anslagets disponerande för de ifrågasatta utredningarna. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Statens skogsforsöksanstalt: Särskilda undersökningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av kronor 142 000.

[187.] 13. Statens skogsforsöksanstalt: Riksskogstaxering och avverkningsstatistik, reservationsanslag. Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 240 000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 716.

I skrivelse den 12 augusti 1943 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt* hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 138 000 kronor. Därest den av styrelsen föreslagna omorganisationen av skogsförsöksanstalten icke genomfördes under nästa budgetår, har styrelsen beräknat medelsbehovet under anslaget till oförändrat belopp av 240 000 kronor.

Jag förordar, att förevarande anslag i enlighet med anstaltsstyrelsens förslag för nästa budgetår uppföres med 138 000 kronor. På grund härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måste föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till *Statens skogsförsöksanstalt: Riksskogstaxering och avverkningsstatistik* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 138 000.

[188.] **14. Statens skogsförsöksanstalt: Skogsproduktforskning, reservationsanslag.** Kungl. Maj:t ställde den 5 mars 1943 efter ansökan av ingenjörsvetenskapsakademien från det för budgetåret 1942/43 under tionde huvudtiteln uppförda reservationsanslaget till Undersökningar avseende utnyttjandet av vissa inhemska råvarutillgångar m. m. ett belopp av 40 000 kronor till förfogande för undersökningar i syfte att klargöra sambandet mellan rasen, förhållandena på växtplatsen och skogsvårdsåtgärderna, å ena, samt virkets beskaffenhet och värde som industriell råvara, å andra sidan.

I skrivelse den 12 augusti 1943 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt* hemställt, att under anslagstiteln Statens skogsförsöksanstalt: Skogsproduktforskning måtte för budgetåret 1944/45 anvisas ett reservationsanslag av 55 000 kronor för fortsättande av förenämnda undersökningar. I skrivelsen har lämnats en redogörelse för bland annat de undersökningar, som igångsatts med anlitande av förut angivna belopp å 40 000 kronor. Av redogörelsen må här återgivas följande.

Syftet med ifrågavarande undersökningar är att utreda det inflytande, som olika ålder, växtplats, uppkomstsätt och beståndsvård har på skogsproduktens kvalitet. Genom möjligast noggranna observationer rörande de trädens egenskaper, som anses karakterisera rastyper, eftersträvas samtidigt att något belysa frågan om kvalitetens beroende av rasen. Undersökningarna, som tills vidare begränsats till att omfatta utbytet och kvaliteten vid framställning av sulfitmassa av granved, utföras i samarbete mellan statens skogsförsöksanstalt och cellulosaindustriens centrallaboratorium. Enligt program, som fastställts av ett av ingenjörsvetenskapsakademien för ändamålet tillsatt arbetsutskott, insamlas och beskrivas vedproven av skogsförsöksanstalten å provytor, som ingå i anstaltens pågående stora produktionsundersökning i orörd skog. Härigenom erhålles förbindelse mellan undersökningarna över produktionens kvantitet och kvalitet. Vedanalyserna utföras fortlöpande å centrallaboratoriet, som för detta ändamål uppbär det anvisade anslaget. Materialets bearbetning, som blir statistisk, skall enligt programmet verkställas av skogsförsöksanstalten, och resultaten skola publiceras i Meddelanden från statens skogsförsöksanstalt. Föreningen för växtförädling av

skogsträd har beretts tillfälle att från sina synpunkter typbestämma anstaltens provträd och erhåller del av analysresultaten.

Genom nämnda samarbete har ett första steg tagits till lösande av en stor och för skogsnäringen mycket viktig arbetsuppgift. Sedan svenska träforskningsinstitutet trätt i verksamhet, övergår centrallaboratoriet i träforskningsinstitutet, som därefter torde fortsätta ifrågavarande samarbete med skogsforsöksanstalten. Så snart tillgängliga resurser göra det möjligt, böra undersökningarna utvidgas till att omfatta även andra trädslag än gran och andra tekniska processer än tillverkning av sulfitmassa.

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforsöksanstalt har vidare i skrivelsen framhållit, att, då ifrågavarande arbetsuppgift under lång tid torde få en framträdande plats såväl på skogsforsöksanstaltens som på svenska träforskningsinstitutets arbetsprogram, det syntes mest ändamålsenligt, att medel därför bereddes genom anslag till de båda institutionerna. Som en provisorisk utväg för den närmaste tiden, då analysarbetet utfördes å cellulosaindustriens centrallaboratorium, torde det vara lämpligt, att för forskningsarbetet erforderliga medel anvisades till skogsforsöksanstalten. Av det för budgetåret 1944/45 för ändamålet beräknade beloppet, 55 000 kronor, avsåge 40 000 kronor kostnaden för analysarbetet samt 15 000 kronor kostnaden för insamling av prov och förberedande bearbetning av materialet.

Statskontoret har i remissutlåtande den 6 september 1943 erinrat, att svenska träforskningsinstitutet beräknades träda i verksamhet omkring april månads ingång år 1944 samt att statsmakterna förbundit sig att genom årligt anslag — vid full drift beräknat till 445 000 kronor — bidra till kostnaderna för den grundläggande forskningen vid institutet samt för dettas allmänna administration. Vid sådant förhållande och då den skogsproduktforskning, varom här vore fråga, syntes statskontoret vara av natur att böra ingå i träforskningsinstitutets ordinarie arbetsuppgifter, förefölle det ämbetsverket, som om särskilda anslagsmedel för ändamålet borde vara erforderliga för budgetåret 1944/45 allenast för sådana merkostnader, som i anledning av denna forskningsverksamhet för skogsforsöksanstaltens del kunde uppkomma för vedprovens insamling och förberedande bearbetning. Skäligheten av det belopp, 15 000 kronor, vartill skogsforsöksanstalten uppskattat dessa merkostnader, undandroge sig emellertid statskontorets bedömande.

I remissutlåtande den 4 oktober 1943 har *ingenjörsvetenskapsakademien* yttrat i huvudsak följande.

Akademien, som finner det ådagalagt, att de undersökningar, vartill skogsforsöksanstalten äskat 55 000 kronor, måste fortsättas under en följd av år för att full klarhet skall kunna ernås om de frågor, som uppställts och kunna komma att uppställas, har icke något emot att anslaget disponeras på av anstalten föreslaget sätt. En förutsättning härför synes dock vara, att det samarbete som tidigare genom akademiens ingripande åvägabragts mellan de olika undersökningarna på detta område icke avbrytes och att växtförädlingens eventuella fortsatta behov av medel för sina undersökningar även tillgodoses. Akademien ifrågasätter därför, om icke i samband med beviljandet av det begärda anslaget det villkoret bör uppställas, att undersökningarna

som hittills skola bedrivas under ledning av en av akademien tillsatt samarbetskommitté, i vilken ingå representanter för förutom skogshögskolan och skogsförsöksanstalten även centrallaboratoriet respektive träforskningsinstitutet, föreningen för växtförädling av skogsträd och ingenjörsvetenskapsakademiens avdelning för skogliga, skogs- och träteknologiska vetenskaper.

Styrelsen för svenska träforskningsinstitutet har i remissutlåtande den 14 oktober 1943 tillstyrkt förevarande framställning samt därvid bland annat anfört följande.

De undersökningar, som avses i skogsförsöksanstaltens skrivelse den 12 augusti 1943, böra icke hänföras till det ordinarie programmet för grundläggande träkemisk forskning vid svenska träforskningsinstitutet. Särskilda anslag böra sålunda utgå till vedanalyserna lika väl som till arbetena med provens insamling och förberedande bearbetning. Det bör också i detta sammanhang meddelas, att träforskningsinstitutet ej heller medräknat ifrågasvarande analysarbeten vid äskandet av anslag för budgetåret 1944/45.

De träanalyser, som ingå i de avhandlade undersökningarna, äro kvantitativt sett omfattande men ske i huvudsak enligt normaliserade metoder. För dylika arbeten skall inom träforskningsinstitutet inrättas en avdelning för allmänna analysarbeten med huvuduppgift att utföra enklare ofta förekommande kemiska analysarbeten på uppdrag av institutets forskningsavdelningar och centrallaboratorier. Enligt planerna skall denna avdelnings resurser avpassas så, att den utom uppgiften som hjälpavdelning åt institutets forskningsavdelningar och centrallaboratorier även skall kunna stå den skogliga forskningen till tjänst med sådana vedanalyser, som den föreliggande ansökningen avser. Analysavdelningen skall ha till uppgift att tjäna som hjälpavdelning även åt den skogliga forskningen. Kostnaderna för dylika analysarbeten böra dock ersättas genom särskilda anslag och icke inräknas i kostnaderna för den träkemiska forskningen.

På grund av mellankommande omständigheter har arbetet med uppförande av byggnader för träforskningsinstitutet blivit försenat. Såvitt nu kan bedömas torde byggnaderna icke bli färdiga förrän tidigast vid början av år 1945. Det synes fördenskull lämpligt att, intill dess träforskningsinstitutets byggnader blivit tagna i bruk och dess avdelning för allmänna analysarbeten börjat sin verksamhet, liksom hittills låta utföra vedanalyserna genom cellulosaindustriens centrallaboratorium. Då träforskningsinstitutet tager sina lokaler i anspråk, kommer verksamheten vid centrallaboratoriet att överflyttas till träforskningsinstitutets lokaler och därmed blir det lämpligt att låta institutets avdelning för allmänna analysarbeten övertaga arbetet med vedanalyserna.

Även under nästa budgetår torde medel böra finnas tillgängliga för ifrå- *Departements-*
chefen.
gavarande kvalitetsundersökningar. Som styrelsen för svenska träforskningsinstitutet framhållit, torde undersökningarna icke kunna hänföras till det ordinarie programmet för grundläggande träkemisk forskning vid institutet. Särskilda medel synas därför, på sätt styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt ansett, böra beräknas för ändamålet. För budgetåret 1944/45, då ifrågavarande analysarbeten torde komma att utföras å cellulosaindustriens centrallaboratorium, böra de erforderliga medlen ställas till skogsförsöksanstaltens förfogande. Mot storleken av det för sagda budgetår äskade beloppet, 55 000 kronor, har jag icke något att erinra.

Beloppet torde böra anvisas såsom ett särskilt reservationsanslag under nionde huvudtiteln, benämnt Statens skogsförsöksanstalt: Skogsproduktforskning. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid meddela de närmare bestämmelser rörande anslaget disponerande, som kunna finnas påkallade. Vad ingenjörsvetenskapsakademien föreslagit i fråga om undersökningarnas bedrivande synes därvid böra vinna erforderligt beaktande.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsförsöksanstalt: Skogsproduktforskning* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 55 000.

[189.] 15. **Ersättning till statens domäners fond för utgifter för statens skogsskolor m. m., förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 149 000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 716.

I skrivelse den 30 augusti 1943 har domänstyrelsen hemställt om anslag för ändamålet för budgetåret 1944/45 med 156 300 kronor. Det beräknade anslagsbehovets fördelning på olika ändamål framgår av följande uppställning, i vilken jämväl medtagits motsvarande belopp i Kungl. Maj:ts anslagsberäkning för innevarande budgetår:

Statens skogsskolor:	1944/45	1943/44
1. Avlöningar och rörligt tillägg kronor	69 700	68 800
2. Övriga utgifter:		
Expenser och underhåll.... »	34 100	33 500
Elevstipendier (å högst 250 kronor) m. m. »	17 700	17 700
Domänstyrelsens inspektion »	500	500
Rese- och traktamentersättning för övningslärare »	1 500	1 500
Kostnader för underhåll av byggnader m. m. »	12 000	8 000
Kostnader för lokalstyrelser. »	1 400	1 400
	136 900	131 400
Kolarskolor..... kronor	19 400	17 600
Summa kronor	156 300	149 000.

Beträffande domänstyrelsens anslagsberäkning för nästa budgetår må nämnas följande:

Statens skogsskolor. Under år 1944 beräknas skolorna vid Hällnäs, Bispgården, Bjurfors och Kolleberga komma att vara i verksamhet. Posten *avlöningar och rörligt tillägg* har i anledning av löneklassförändringar höjts med 900 kronor till 69 700 kronor. Till följd av stegrade priser på bland annat ved har posten *expenser och underhåll* uppräknats med 600

kronor. Højningen med 4 000 kronor av utgifterna för *underhåll av byggnader m. m.* föranledes av förslag om reparation av en källare vid Kolleberga skogsskola samt uppförande av en bastu vid skogsskolan vid Bjurfors.

Kolarskolor. Domänstyrelsen avser att under år 1944 liksom under år 1943 i styrelsens egen regi anordna tre kolarskolor i Skinnskattebergs revir i Västmanlands län. Kostnaderna för dessa skolor beräknas till 19 400 kronor. Av ökningen, 1 800 kronor, hänföra sig dels 600 kronor till löneklassförändring, dels 350 kronor till höjd reseersättning för kolningsförmän, emedan milorna under 1944 komma att ligga på längre avstånd från förlägningsplatsen än förut, dels ock 850 kronor till avlöning och reseersättning till en kronojägare för ledande av kurser i redskapskännedom och redskapsvård, vilka kurser det ansetts vara angeläget att anordna vid kolarskolorna.

Statskontoret har i remissutlåtande den 13 september 1943 anfört bland annat följande.

I fråga om utgifterna för statens skogsskolor vill statskontoret erinra, att domänstyrelsen i sin anslagsframställning beträffande budgetåret 1943/44 hemställde om en uppräknings av posten underhåll av byggnader m. m. till 9 000 kronor men att föredragande departementschefen fann sig icke kunna förorda en sådan höjning. På grund härav och med hänsyn till rådande läge får statskontoret avstyrka det nu ånyo framförda förslaget om ökad medelsanvisning till byggnadsunderhåll.

Med avseende å kolarskolorna vill statskontoret för sin del ifrågasätta, huruvida behovet av kurser i redskapskännedom och redskapsvård kan vara så trängande, att de trots nuvarande statsfinansiella svårigheter böra komma till stånd.

Vad angår domänstyrelsens förslag rörande driftkostnaderna vid statens skogsskolor torde posten avlöningar och rörligt tillägg böra upptagas till det av domänstyrelsen angivna beloppet, 69 700 kronor. Däremot kan jag icke tillstyrka någon höjning av det för expenser och underhåll vid skolorna beräknade beloppet. Kostnaderna för underhåll av byggnader m. m., vilka kostnader av domänstyrelsen upptagits till 12 000 kronor, torde kunna beräknas till 10 000 kronor. Då jag i övrigt icke har något att erinra mot styrelsens förslag beträffande ifrågavarande driftkostnader, bör alltså för skogsskolorna avses tillhopa $(131\,400 + 900 + 2\,000 =) 134\,300$ kronor. Beräkningen av kostnaderna för kolarskolorna föranleder ej från min sida annan erinran än att det icke torde vara erforderligt att särskilda medel upptagas för kurserna i redskapskännedom och redskapsvård. För sistnämnda skolor synas på grund härav böra beräknas $(17\,600 + 600 + 350 =) i$ runt tal 18 600 kronor.

I enlighet med vad jag i det föregående förordat bör för nästa budgetår under ifrågavarande anslag uppföras ett belopp av $(134\,300 + 18\,600 =) 152\,900$ kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för utgifter för statens skogsskolor m. m.* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 152 900.

[190.] 16. Ersättning till statens domäners fond för utgifter för övertalig personal, förslagsanslag. Anslag för ifrågavarande ändamål har anvisats från och med budgetåret 1934/35 och är i gällande riksstat uppfört med 277 800 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 717.

I skrivelse den 30 augusti 1943 har *domänstyrelsen* anmält, att styrelsen beräknat den sammanlagda ersättningssumman för 1944 till 275 900 kronor. Av detta belopp, vari icke ingå utgifter för kristillägg, avses 10 700 kronor till ersättningar, föranledda av 1934 års riksdags beslut (skr. nr 265) att till in- dragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet från och med den 1 januari 1935 överflytta en skogsskoleföreståndare och en skogsrättare, 15 800 kronor till ersättningar, föranledda av 1937 års riksdags beslut (skr. nr 257) att till in- dragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet från och med den 1 januari 1938 överflytta viss personal vid domänverket, och 249 400 kronor till ersättningar till övertalig personal i övrigt enligt följande närmare fördelning:

P e r s o n a l	Antal entledi- gade befatt- nings- havare	Total kostnad för år 1944	Procentuell fördelning			
			Häradsallm. lappm.-skogar		Ecklesiastika skogar	
			%	kronor	%	kronor
<i>Ordinarie personal.</i>						
Jägmästare.....	23	204 033	34·6	70 595	65·4	133 438
Skogstaxator	2	15 445	50	7 722	50	7 723
Överjägm.-ass.	2	14 406	—	—	100	14 406
Kronojägare	108	371 459	37·7	140 040	62·3	231 419
Kontorsbiträde	2	5 133	—	—	100	5 133
Summa ord. personal	137	610 476		218 857		392 119
<i>Icke-ordinarie personal.</i>						
Revir- och skogsindelningsass.:						
förtidspension	11	44 834	93·3	{ 41 830	6·7	{ 3 004
livränta	1	1 474		{ 1 375		{ 99
Summa	12	46 308		43 205		3 103
Kronojägare:						
förtidspension	19	38 428	34·6	{ 13 296	65·4	{ 25 132
livränta	3	1 990		{ 689		{ 1 301
Summa	22	40 418		13 985		26 433
Summa icke-ord. personal	34	86 726		57 190		29 536
Summa summarum	171	697 202		275 547 ¹		421 655
¹ I beloppet 275 547 kronor ingå avlöningar m. m. och dyrtidstillägg med (208 100 + 41 300) tillhopa 249 400 kronor samt kristillägg med 26 100 kronor.						

¹ I beloppet 275 547 kronor ingå avlöningar m. m. och dyrtidstillägg med (208 100 + 41 300) tillhopa 249 400 kronor samt kristillägg med 26 100 kronor.

Departements-
chefen.

Domänstyrelsens beräkningar av medelsbehovet föranleda icke någon erin-
ran från min sida. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå
riksdagen